

**T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI**

**116 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ’NİN 1-176. SAYFALARININ
TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yasin TOPÇU

**Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Ali İrfan KAYA**

ARTVİN-2023

TEZ BEYANNAMESİ

Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine uygun olarak hazırlamış olduğum 116 Numaralı Mühimme Defteri'nin 1-176. Sayfalarının Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt ederim. Tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Artvin Çoruh Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin ... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

....../....../2023

İmza

Yasin TOPÇU

T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

Dr. Öğr. Üyesi Ali İrfan KAYA danışmanlığında, Yasin TOPÇU tarafından hazırlanan bu çalışma 20/11/2023 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Tarih Ana Bilim Dalı'nda **oybirliği** ile Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan	: Doç. Dr. Faruk Taşkın	İmza:.....
Jüri Üyesi:	Dr. Öğr. Üyesi Ali İrfan Kaya	İmza:.....
Jüri Üyesi:	Dr. Öğr. Üyesi Muhittin Kul	İmza:.....
Jüri Üyesi:	Doç Naim Ürkmez	İmza:.....
Jüri Üyesi:	Doç. Dr. Süleyman Lokmacı	İmza:.....

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

.... / /

Doç. Dr. Mustafa Çağatay KORKMAZ

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER.....	III
TABLO LİSTESİ.....	V
ŞEKİL LİSTESİ	VI
KISALTMALAR.....	VII
ÖZET	VIII
ABSTRACT	IX
ÖNSÖZ	X
GİRİŞ.....	1
I. DÎVAN-I HÜMÂYUN VE MÜHİMME DEFTERLERİ	1
I.I. Dîvân-ı Hümâyûn.....	1
I.I.II. Amedî Kalemi	3
I.I.III. Tahvil Kalemi	4
I.I.IV. Ruûs Kalemi.....	4
I.I.V. Vakanüvistik Kalemi	4
I.I.VI. Teşrifatçılık Kalemi.....	4
I.I.VII. Beylikçi Kalemi	4
I.II. Mühimme Defterleri	5

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1 III. AHMED DÖNEMİ SİYASİ OLAYLARI (1703-1730)	8
1.1.1 Edirne Vakası ve III. Ahmed 'in Tahta Çıkışı	8
1.1.2. Prut Seferi.....	9
1.1.3. Venedik ve Avusturya ile Savaş.....	11
1.1.3.1. Osmanlı-Venedik Savaşları.....	11
1.1.3.2. Osmanlı-Avusturya Savaşları	12
1.1.3.3 Pasarofça Anlaşması	12
1.1.4. Lale Devri	13
1.1.5. Patrona Halil İsyanı ve III. Ahmed'in Tahttan İndirilmesi.....	14

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. 116 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN ÖZELLİKLERİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ	16
2.1.1. Fiziki Özellikleri.....	16
2.1.2. 116 Numaralı Mühimme Defteri'nin Tarihi.....	16
2.1.3. Dil Özellikleri	17
2.1.4. Defterin Künyesi	17
2.2. 116 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN DEĞERLENDİRİLMESİ	18
2.2.1. Eşkıyalık Faaliyetleri ve Cezaları.....	18
2.2.1.1 Kalebend Cezası	21
2.2.1.2. Nefy (Sürgün) Cezası	24
2.2.2. İnşa ve Tamir ile İlgili Hükümler.....	25
2.2.3 Nakil ve Ulaştırma	26
2.2.3.1. Hacıların Nakli ve Yol Güvenliğinin Sağlanması.....	26
2.2.3.2. Zahir ve Malzeme Tedariki ve Nakli.....	27
2.2.4. Tımar Tevcih Edilmesi	28
2.2.5. İskân ile Alakalı Hükümler.....	29
2.2.6. Diğer Hükümler	31
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
3.1. 116 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN TRANSKRİPSİYONU.....	37
3.1.1. Transkripsiyon Çalışmasında Takip Edilen Tertip ve Tanzim Yöntemi	37
SONUÇ	470
KAYNAKÇA.....	472

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 1:116 Numaralı Mühimme Defterinin Konu Tasnifi	32
Tablo 2: Hükümlerin Gönderildiği Makamlar.....	33



ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 1: 116 Numaralı Mühimme Defterinin Konu Tasnifi	33
Şekil 2: Hükümlerin gönderildiği makamlar	36



KISALTMALAR

B	: Receb.
BOA	: Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi.
C.	: Cilt.
C	: Cemâziye'l-âhir.
Ca	: Cemâziye'l-evvel.
Çev.	: Çeviren.
H.	: Hicrî.
L	: Şevvâl.
M	: Muharrem.
MHM.d.	: Mühimme Defteri.
N	: Ramazan.
R	: Rebî'ü'l-âhir.
Ra	: Rebî'ü'l-evvel.
s.	: Sayfa.
S	: Safer.
S.	: Sayı.
Ş	: Şa'bân.
TDVİA	: Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi.
Za	: Zi'l-ka'de.
Z	: Zi'l-hicce .

ÖZET

116 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ'NİN 1-176. SAYFALARININ TRANSKRİPSİYONU VE DEĞERLENDİRİLMESİ

Divân-ı Hümayun, Osmanlı Devleti'nin en yüksek karar alma kurumuydu. Siyasi, sosyal, hukuki ve ekonomik meseleler burada görüşülür ve neticeye ulaştırılırdı. Muhimme Defterleri, Divan-ı Hümayun'da neticeye ulaştırılan hükümlerin birer yazılı nüshasının saklandığı defterler olduğu için bir nevi defter niteliğinde olup, bir çok araştırma sahasını özel olarak ilgilendirmektedir. Bu defterler, Osmanlı Devleti'nin merkezi ve taşra teşkilâtındaki yönetsel ve askeri organlar arasındaki karşılıklı ilişkiler ile işleyişleri hakkında önemli kaynaklardır. Bu çalışmada transkripsiyonunu ile değerlendirmesini yaptığımız 116 Numaralı Muhimme Defteri, III. Ahmet (1703-1730) zamanına aittir. 1708-1709 yılında alınan kararları içerir. (H.1120-1121) Çalışmada Divan-ı Hümayun, Muhimme Defterleri ve III. Ahmet devri olayları hakkında genel malumat verilmiştir. Bunun yanında incelenen kitabın şekil ve fiziki özelliklerine de yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: III. Ahmed, Mühimme Defteri, Osmanlı Devleti, Divan-ı Hümayun, Eşkîya Faaliyetleri.

ABSTRACT

1-176 OF MUHIMME BOOK NO. 116. TRANSCRIPTION AND EVALUATION OF PAGES

The Divan-ı Hümâyûn was the highest decision-making institution of the Ottoman Empire. Political, social, legal and economic issues were discussed and settled here. Muhimme Notebooks are a kind of notebook as they are the notebooks in which the written copies of the judgments reached in the Divan-ı Hümayun are kept, and they are of particular interest to many research fields. These notebooks are important sources about the mutual relations and working methods between the administrative and military organs in the central and provincial organization of the Ottoman Empire. Muhimme Book No. 116, the transcription of which we have evaluated in this study, It belongs to the time of Ahmet III. (1703-1730). It includes decisions made in 1708-1709. (H.1120-1121) In the study, Divan-ı Hümayun, Muhimme Notebooks and general information is given about the events of Ahmet III. era. In addition to this, the shape and physical features of the examined book are also included.

Keywords: III. Ahmed, The Mühimme Register, Ottoman Empire, Divan-ı Hümayun, Bandit Activities.

ÖN SÖZ

Osmanlı Devleti’nde devlet işlerinin tartışılıp karara bağlandığı yer “Dîvân-ı Hümâyûn” dur. Dîvân-ı Hümâyûn’da alınan kararlar ise “Mühimme Defterleri” ne kaydedilirdi. Mühimme Defterleri Dîvân’ da tartışılan askeri, idari ve ekonomik gibi alanlarda birçok konuyu içermektedir.

Çalışmamızda Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi Bâb-ı Âsafî, Dîvân-ı Hümâyûn Sicillerinde bulunan 116 numaralı Mühime Defteri'nin fiziki ve diplomatik nitelikleri üzerinde durulmuştur. Defterin 1-176. sayfalarının transkripsiyonu ve değerlendirme çalışması yapılmıştır. Transkripsiyon çalışmasının yapıldığı hükümler 1708-1710 tarih aralığındaki kayıtları içermektedir.

Tez çalışması, giriş dahil dört bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde, Dîvân-ı Hümâyûn kurumundan bahsedilmiştir. Devamında ise Dîvân-ı Hümâyûn kalemlerinden ve konumuz olan mühimme defterlerinin tarihsel süreci ve genel özelliklerinden bahsedilmiştir. Birinci bölümde ise dönem hakkında fikir edinebilmek amacıyla III. Ahmed dönemi siyasi olayları genel hatları ile ele alınmıştır. İkinci bölümde Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi, 989 numaralı Mühimme Defterleri Kataloğunda kayıtlı olan 116 numaralı Mühimme Defteri’nin, fiziki ve diplomatik özellikleri üzerinde durulmuştur. Üçüncü bölümde defterin muhtevası yer almaktadır. Dördüncü ve son bölümde ise defterin transkripsiyon çalışmasına yer verilmiştir.

Son cümle olarak tez konusunun belirlenmesinde ve çalışmaların yürütülmesinde destek ve teşviklerini esirgemeyen önce tez danışmanım Sayın Ali İrfan Kaya’ya ardından da tüm değerli hocalarıma, aileme ve arkadaşlarıma teşekkürlerimi sunarım.

Yasin TOPÇU

ARTVİN 2023

GİRİŞ

I. DÎVAN-I HÜMÂYUN VE MÜHİMME DEFTERLERİ

I.I. Dîvân-ı Hümâyûn

Osmanlı devlet teşkilatının en üst kurumu Dîvân-ı Hümâyûn idi. Doğrudan padişahın başkanlığında toplanan kurumda birinci dereceden devlet işleri görüşülürdü. Osmanlı Devleti'nde Dîvân-ı Hümâyûn, Selçuklu, İlhanlı ve diğer Türk devletleri misal alınarak oluşturulmuştur. Selçuklularda “Dîvân-ı Âlî”, İlhanlılarda “Dîvân-ı Kebîr”, Memlüklerde ise “Dîvân-ı Sultan” adlarını taşıyan dîvânlar mevcuttu.¹ Dîvân-ı Hümâyûn, padişahın hükûmeti demek olup, bu da saraya dahil bir müessese olduğu anlamına gelmektedir. Dîvân-ı Hümâyûn, Birun'da padişahın kapısı önündeki Dîvânîhâne² denilen salonda toplanırdı. Kubbealtı da denilen bu salon esasen üç kubbeli ve üç bölümden meydana geliyordu. Birinci kubbenin altı asıl dîvân toplantılarının yapıldığı ve padişahın toplantıları kafes arkasından takip ettiği kasr-ı adl denilen odadır. Kasr-ı adl odasının bitişiğindeki oda ise, dîvân kâtiplerinin bulunduğu büro idi. Bu büronun yanındaki oda, devletin her türlü kayıtlarının muhafaza edildiği Defterhâne idi.³

Osmanlı Devleti'nin kuruluş yıllarından itibaren dîvân teşkilatının gelişimi ile ilgili elimizde somut veriler yoktur. Ancak Osman Bey döneminde ara ara Dîvân toplantılarının yapıldığından bahsedilmektedir. Ancak yapılan bu toplantıların bildiğimiz manada dîvân olup olmadığı tartışma konusudur.⁴ Aynı şekilde Dîvân'ın da ilk olarak Orhan Bey döneminde toplanmaya başladığı bilinmektedir. Bununla birlikte Dîvân-ı Hümâyûn'un bildiğimiz manada tam yetkilerini sergileyerek örgütlenmesi Fatih Sultan Mehmed zamanında gerçekleşmiştir. En sistematik haline ise Kanuni Sultan Süleyman döneminde ulaşmıştır.⁵

Dîvân toplantıları Orhan Bey zamanından Fâtih Sultan Mehmed' in ilk dönemlerine kadar her gün yapılırdı. XVI. yüzyıldan itibaren ise Dîvân toplantıları haftada dört güne inmiştir. Bunun iki günü de arz günü olarak kabul edilmiştir. Dîvân toplantıları XVII. asır ortalarında

¹ Yusuf Halaçoğlu, *Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara 1991, s.8.

² İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu, Ankara 2020, s. 8.

³ Mehmed Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Fakülte Kitapevi, Isparta 2015 s.36.

⁴ Ahmet Mumcu, *Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak Divan-ı Hümayun*, Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara 1976, s.21-22.

⁵ Mumcu, *Divan-ı Hümayun*, s. 21-22.

haftada ikiye, XVIII. yüzyıl başlarında ise haftada bire indirilmiştir. Hatta daha sonra bir ara kaldırılmıştır. Ancak ihtiyaca binaen toplantılar tekrar düzenlenerek ilk olarak haftada bir salı günleri, daha sonra ise bir buçuk ayda bir toplanılmasına karar verilmiş olsa da devlet işlerinin çoğu vezîr-i a'zâm dîvânlarında görüşülmeye başlanmıştır.⁶ Böylelikle Divân-ı Hümâyûn'un önemi azalmaya başlarken Vezîr-i a'zâm Dîvânı olan "İkindi Dîvânı" önem kazanmıştır.

Dîvân-ı Hümâyûn'un yetkilerini siyasi, hukuki, idari ve ekonomi olmak üzere dörde ayırabiliriz. Siyasi olarak görüşülen konuları ise iç ve dış meseleler olarak iki başlıkta değerlendirebiliriz. İç meseleler ile ilgili konuların başında halkın refah ve güvenliğinin sağlanması, nüfus hareketliliğinin kontrol edilmesi gibi konular yer almaktadır. Dış meselelerle ilgili ise diğer devletlerle olan diplomatik kararlar yer alırdı. Dîvân-ı Hümâyûn'un Hukuki yetkileri ise padişah fermanları ve emirleri gibi özel yasaların dışındaki kanunları hazırlamak, davalara bakmak, üst mahkeme görevini yürütmek, kadı ve nâibler için genel yargı denetimi yapmak gibi yetkileri vardı. İdari yetkileri arasında ise sosyal, dinî, askerî ve eğitim alanlarındaki kurumlara gerekli atamaları yapmak, ekonomi alanında hazinenin gelir-gider kayıtları ve vergilerin düzenlenmesi gibi işler yer almaktadır.⁷

Divânda görüşülen meselelerin üyeler arasında paylaşıldığı bilinmektedir. Örfî ve idarî meselelerine vezîr-i a'zâm, arazi meselelerine ise nişancı bakardı. Şer'î ve hukukî meseleleri kazasker, malî meselelere de defterdarlar bakardı. Dîvân toplantıları bittikten sonra toplantıda alınan kararların hükümleri vezîr-i a'zâm tarafından padişahın onayına sunulurdu. Kazaskerler adli, defterdarlar mali konularda gerek görüldüğü zaman, vezîr-i a'zâm ise her zaman ve genel konularda alınan kararları arz ederlerdi. Padişah tarafından onaylanan kararlar hüküm olarak kabul edilir ve hemen defterlere geçirilerek yürürlüğe konurdu.⁸

Dîvân-ı Hümâyûn'da görüşülen meseleler karara bağlandıktan sonra çeşitli kalemler tarafından kayda alınırdı. Bunlardan Tahvil Kalemi, vezir, beylerbeyi ve sancakbeylerinin beratları ve verilen görevleri düzenlerdi. Âmedî Kalemi, reisülküttabın özel kalemi idi. Bu kalem devletin gizli işlerini kayıt altına alırdı. Ruus veya Nişân Kalemi de ilmiye sınıfı

⁶ Halaçoğlu, *Osmanlı Devlet Teşkilatı*, s. 8.

⁷ Mübahat S. Kütükoğlu, "Defterdar", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.IX, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi, Ankara 1994, s. 95.

⁸ İlber Ortaylı, *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*, Cedit Neşriyat, Ankara 2008, s. 173.

haricindeki tüm devlet görevlilerinin memuriyeti ile ilgili işleri kaleme alırdı. Teşrifatçılık Kalemî, saray veya devlet dairelerinin merasim ve tören işleri ile ilgili konulara bakardı. 18. yüzyılda oluşturulan Vak'a-nüvislik Kalem'inde ise devlet tarafından verilen vesikaların kayıtları yapılırdı. Beylikçi Kalemî, Dîvân-ı Hümâyûn'un en önemli kalemî olduğu için Dîvân Kalemî olarak da bilinir.⁹ Devletin her türlü meselesinin görüşüldüğü ve kayıt altına alındığı bu kalemde “mühim” ya da “mühimme” adı verilen, önemli evrakların düzenlenmesinde görev yapan kâtiplere “mühimme-nüvis” denmektedir.¹⁰

Bundan dolayı da burada alınan kararların kaydının tutulması ve korunması büyük önem arz ediyordu. Bunun için çeşitli defterler tutulmuştur. Bu sayede ihtiyaç halinde tekrar tekrar bu defterlere bakılabilmıştır. Bu defterler arasında en önemlisi Mühimme Defteri'dir. Buradan da anlaşıldığı üzere Mühimme Defteri'nin kaynağını Dîvân-ı Hümâyûn'da çıkan kararlar teşkil etmektedir.

I.I.I. Dîvân-ı Hümâyûn Kalemleri

Dîvân-ı Hümâyûn'da görüşülen meseleler karara bağlandıktan sonra çeşitli kalemler tarafından kayda alınırdı. Bundan dolayı da burada alınan kararların kaydının tutulması ve korunması büyük önem arz ediyordu. Bunun için çeşitli defterler tutulmuştur. Bu sayede ihtiyaç halinde tekrar tekrar bu defterlere bakılabilmıştır. Bu kalemler Reisülküttap ve Beylikçi yönetiminde çalışırdı. Bu kalemler Bâb-ı Âsafî ve Bâb-ı Defteri olmak üzere iki sınıfa ayrılırdı.¹¹ Dîvân-ı Hümâyûn kalemleri Amedî kalemî, Tahvil kalemî, Ruûs kalemî, Vakanüvistik kalemî, Teşrifatçılık kalemî ve Beylik kaleminden oluşmakta idi.

I.I.II. Amedî Kalemî

Reisülküttabın özel kalemidir. Asıl görevi saray ile sadaret arasındaki iletişimi sağlamaktır. Bu kalemin başındaki kâtime “Amedî” denirdi. Bu kalemde devletin gizli işlerinin kaydı tutulurdu. Yabancı devlet adamlarına gönderilen mektuplar, barış antlaşmalarının

⁹ Tefik Temelkuran, “Dîvân-ı Hümâyûn Mühimme Kalemî” *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, Sayı 6, İstanbul 1975, s. 133.

¹⁰ Temelkuran, “Mühimme Kalemî”, s. 147-148.

¹¹ Temelkuran, “Mühimme Kalemî”, s. 133.

metinleri ve müzakere notları vb. meselelerin kaydı bu kalemden yapılır ve saklanırdı. Bundan dolayı Amedi kaleminde çalışacak katipler ağız sıkı kişilerden seçilirdi.¹²

I.I.III. Tahvil Kalemi

Kise ya da nişan kalemi de denir. Bu kalemin başındaki kâtibe “Tahvil Kisedarı” denirdi. Bu kalemden üst düzey devlet adamlarının tayin beratları ile zeamet ve tımarların kayıtları tutulurdu. Bir kimseye zeamet ve tımar verildiği zaman kayıtlar Tahvil Kalemine gönderilirdi. Burada kayda alınır ve saklanırdı.¹³

I.I.IV. Ruûs Kalemi

Divan-ı Hümâyûn’un önemli kalemlerindendir. Vezir, beylerbeyi, sancakbeyi, tımar ve zeamet sahipleri haricindeki hizmetlilerin tayinleri ve kayıtlarının tutulduğu kalemdir. Bu tayinleri gösteren belgeye “ruûs” denir. Bu belgelerin tutulduğu deftere de Ruûs Defteri denir. Üç tür Ruûs Defteri vardır. Bunlar Ruûs Kalemi Ruûsları, Ordu Ruûsları, Rikab Ruûsları.¹⁴

I.I.V. Vakanüvistik Kalemi

17. yüzyılda oluşturulmuş bir memuriyettir. Daha önceki dönemde “Şehnâme-nüvist” olarak adlandırılırlardı. Bu kalemden devlet tarafından gönderilen evraklar kaydedilirdi. Olaylar zamanında kaydedildiği için geleceğe tarih kaydı olarak kalırdı. Vakanüvisler bütün evrakları görmediği için gizli evrakları ancak duyarak kaydederdiler.¹⁵

I.I.VI. Teşrifatçılık Kalemi

Bu kalemin başındaki kâtibi “teşrifatçı” denirdi. Bu kalemden düzenlenen törenler ve merasimler ile alakalı meseleler kaleme alınırdı. Teşrifatçı aynı zamanda merasim ve törenlerin idaresinden de sorumluydu. Düzenlenen tören ve merasimlerde eksiksiz deftere işlenirdi.¹⁶

I.I.VII. Beylikçi Kalemi

Divân-ı Hümâyûn’da görülen ve karara bağlanan hükümleri yerlerine gönderen kalemdi. Bu kalemin baş kâtibi Beylikçi Efendidir. Beylikçi Efendi Divân-ı Hümâyûn kalemlerine nezaret eder. Yabancı devletlere yapılan antlaşmaları saklar ve tatbik edilmesini

¹² Temelkuran, “Mühimme Kalemi”, s. 134.

¹³ Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 43-44.

¹⁴ Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 45.

¹⁵ Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 65.

¹⁶ Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 58.

sağlardı. Bunun yanında her çeşit şikâyetlere dair hüküm verir, toprak ve çeşitli konularda anlaşmazlıkları çözümler, fermân ve beratları yazdırarak arkasına kendi alametini koyardı. Ayrıca bu kalemde Dîvân-ı Hümâyûn'un kararları tutulurdu. Dîvân'da müzakere edilen hükümler gerekli yerlere gönderilirdi. Dîvân'dan çıkan emir ve hüküm suretlerinin defterlere kaydı yapılırdı. Bu defterlere mühimme defterleri denirdi. Yazanlara da "mühimmenüvis" denirdi. Beylikçi Kalemi önemli konuları kaydettiği için 1797' de diğer kalemlerden ayrılmıştır. Ayrılan bu şubeye Mühimme Odası adı verilerek çalışacak olan katiplerde ayrı tutulmuştur.¹⁷

I.II. Mühimme Defterleri

Dîvân-ı Hümâyûn'da çeşitli meseleler için farklı farklı defterler tutulurdu. Bunların arasında en önemlisi divânda görüşülüp karara bağlanan siyasi, idari, mali, örfi meselelerin kaydının tutulduğu defter olan Mühimme Defteri'dir.¹⁸ Elimizdeki en eski mühimme defteri örneği 1544-1545 yıllarına ait olan defterdir.¹⁹ Bu defteri ilk mühimme defteri olarak kabul edebiliriz. Aynı zamanda bu defter Topkapı Sarayı müzesinde sergilenmektedir. Öte yandan tahrir defterlerinin XV. yüzyıldan itibaren tutulduğu göz önüne alınırsa, mühimme defterlerinin de Fatih Sultan Mehmed zamanından itibaren tutulduğu söylenebilir.²⁰

Kayıt tutulan belgeler devletin elindeki herhangi bir bölge ile alakalı olabilir. Aynı defter içinde Kırım, Kuzey Afrika, Balkanlar, Anadolu veya Arabistan ile alakalı kayıtların olması mümkündür. Divân'ın sarayda toplandığı zamanlarda defterler sarayın hazine odalarında saklanırdı. Daha sonra Babı Âsafi'nin kurulmasıyla buraya taşınmış, en sonunda da Hazine-i Evrak'ın kurulmasıyla birlikte buraya Hazine-i Evrak odasında saklanmaya başlanmıştır.²¹

Defterlerdeki kayıtlar tarih sırasına göre yazıldığı için buradan yola çıkarak Divân toplantılarının hangi günlerde yapıldıklarını anlamak mümkündür. Mühimme Defterlerindeki kayıtlara bakıldığında zamanla bazı kararların farklı defterlere kaydedilmeye başlandığı görülmektedir. 17. yüzyıla gelindiğinde gelişen devlet ile birlikte sorunlar da çeşitlenmiş ve yoğunlaşmıştır. Bu durum ise farklı konuların farklı defterlere kaydedilme mecburiyetini

¹⁷ Temelkuran, "Mühimme Kalemi", s. 136.

¹⁸ Temelkuran, "Mühimme Kalemi", s. 155.

¹⁹ Feridun Emecen, *Osmanlı Klasik Çağında Hanedan, Devlet ve Toplum*, Timaş Yayınları, İstanbul 2011, s. 116.

²⁰ Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 79.

²¹ Bilgin Aydın, *XVI. Yüzyılda Dîvân-ı Hümâyûn ve Defter Sistemi*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 2017, s. 27-28.

getirmiştir. Devletin askeri, siyasi ve idari konular dışındaki halkın devlet ile olan ilişkisine dair konular zamanla farklı defterlere de kaydedilmiştir. Bu defterlere daha çok halkın şikâyet ve dileklerini içerdiğinden dolayı “Şikâyet Defterleri” adı verilmiştir. Şikâyet Defterleri ilk olarak 1649 yılında tutulmaya başlanmıştır. 1752 yılına gelindiğinde ise Şikâyet Defterleri eyaletlere ayrılarak “Eyalet Ahkâm ve Şikâyet Defterleri” ismini almıştır. Böylelikle her bir eyalet için yeni bir defter serisi ortaya çıkmıştır. Eyalet Ahkam Defterleri ile birlikte Şikâyet defterleri de tutulmaya devam etmiştir. Bundan dolayı Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi’nde “Atik Şikâyet Defterleri” adı ile 208 defterlik ayrı bir tasnif serisi bulunmaktadır.²² Bununla beraber 1699 senesinde nâme-i hümayunlar, 1707 senesinde Mısır Eyaleti’ne iletilen fermanlar defterden çıkarıldı. 1747 senesinde kalebent kararları, 1787 senesinde gizli buyruklar, 1863 senesinde mülkî tevcihat, 1869 senesinde makine, fabrika muafiyeti ve kilise evrakları Mühimme Defterlerinden çıkarıldı. Çıkarılan bu kayıtlar için başka defterler tutulmaya başlandı.²³

Mühimme Defterleri, yazıldıkları divan toplantıları açısından dört çeşittir.²⁴

1- Sadrazam başkanlığında toplanan Dîvân-ı Hümayun toplantılarında alınan kararların kayd edildiği, Mühimme Defterleri.

2- Sadrazamın herhangi bir sebep ile İstanbul’dan ayrıldığı vakit yerine vekaleten bıraktığı rikâb kaimmakamı dîvânı yönetirdi. Bu dîvânda alınan kararların kayd edildiği mühimme defterlerine, Rikâb Mühimmesi.

3- Sadrazamın savaş esnasında topladığı divân toplantılarında neticelendirilen konuların yazıldığı, Ordu Mühimmesi.

4- Sefer esnasında Padişah, Vezîr-i a’zâm ile birlikte Asitane-i Sa’âdetten ayrılırsa, devlet işleri sadaret kaimkamacının müstakil divanında görüşülürdü. Burada alınan kararlar Kaimmakamlık Mühimmesi’ ne kayd olunurdu.

²² Feridun Emecen, “Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri, ahkâm-ı mîrî, ahkâm-ı kuyûd-ı mühimme ve ahkâm-ı şikâyet” C. III, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Sayı. 5, İstanbul 2005, s. 107-139.

²³ Tevfik Temelkuran, *44 Numaralı Mühimme Defteri*, (Haz.: Mehmed Ali Ünal), C. VI, Akademi Kitabevi Yayınları, İzmir 1995, s. 156.

²⁴ Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 82.

Bazı istisnalar haricinde mühimme defterleri dönemin reisülküttap ve sadrazamının isimlerinin anılmasıyla başlar. Defterin kaleme alındığı esnada reisülküttap veya sadrazam değişmiş ise ayrı bir başlık atılırdı.²⁵

Mühimme defterlerinde tarih ilk zamanlardan 17. yüzyıla kadar başlık şeklinde Arapça olarak gün, ay ve yıl olarak yazılmıştır. 17. yüzyılın sonlarından itibaren ise hükmün altına ayın on günlük safhalarını bildiren “*evâil, evâsıt ve evâhir*” terimleri ile belirtilmiştir.²⁶ Az sayıda da olsa gün ay ve yıl olarak tam yazılan belgeler de vardır. Hükümlerin birleştirilip defter haline getirilmesinden kâtipler sorumluydu. Yazılan fermanlar birden farklı surette farklı yerlere gönderildiği zaman hükmün altına *bir sureti* başlığı atılarak gönderildiği yer ve kişi kaydedilirdi.²⁷

Mühimme defterlerinin tarihi kaynak olarak önemli bir kaynaktır. Devlet yönetimi, savaş, barış, hudut meseleleri, iktisadi kararlar ile halkın gündelik şikayetlerine verilen yanıtlar gibi pek çok meseleyi içerir. Bu bakımdan toplumsal, kültürel, iktisadi ve siyasi tarih için önemli kaynaklardır. Siyasi tarih bağlamında ilk başvurulması gereken kaynaklardır.

²⁵ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 4. Baskı, Ankara 2018, s. 521.

²⁶ Uzunçarşılı, *Merkez ve Bahriye Teşkilatı*, s. 81-82.

²⁷ Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 522.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1 III. AHMED DÖNEMİ SİYASİ OLAYLARI (1703-1730)

1.1.1 Edirne Vakası ve III. Ahmed 'in Tahta Çıkışı

Bu çalışmaya konusu olan 116 Numaralı Mühimme Defteri Hicri 1120-1121, Miladi 1708-1710 yılını kapsamaktadır. Defterin ait olduğu dönem 1703 yılında tahta çıkan III. Ahmed'in saltanatının 6. yılında yazılmıştır.

16. yüzyılın sonlarında siyasi, idari, askeri ve ticari açıdan Osmanlı Devleti duraklama devrine girmiştir. Bu duruma gelinmesinde coğrafi keşifler ile ticari ve iktisadi merkezin Atlantik'e kayması da etkili olmuştur. Bu nedenle tarımsal faaliyetler artmaya ve değişmeye başladı. Bu değişimler ticareti arttırdı. Ancak tüccar zümresinin çoğunluğunu gayrimüslimler oluşturuyordu. Çünkü Avrupa pazarında dil bilme ve ilişki kurma açısından gayrimüslimler avantajlıydı. Rum, Ermeni, Bulgar, Sırp ve Eflaklı tüccarların Avrupa'da ticari depo ve temsilcileri vardı.²⁸

1699 yılında Karlofça Antlaşması imzalandı. Bu antlaşmanın ardından Osmanlı ile karşı karşıya gelmek istemeyen Rusya, Osmanlı Devleti ile İstanbul Barış Antlaşmasını imzalamak durumunda kaldı.²⁹ 17. yüzyıl Osmanlı Devleti'nde iç ve dış siyasetin hareketli olduğu dönem olmuştur. Karlofça Antlaşması'ndan sonra üç yıl sadrazamlık yapan Amcazâde Hüseyin Paşa bir çok yenilikler yaptı. Kürekli gemilerden oluşan eski usul gemiler yerine yelkenli gemilerden oluşan yeni bir donanma kuruldu. Eğitim, vergi sistemi ve ordu teşkilatında da değişiklikler yapıldı.³⁰

Köprülü Mehmed Paşa'nın sadrazamlığından itibaren Edirne başkent İstanbulun önüne geçmiştir. Köprülü Mehmed Paşa Edirne'yi Venedik ve Erdel seferleri için hazırlık merkezi olarak kullanmıştır. IV. Mehmed'e de Edirne'de kalmasını tavsiye etmişti. Bu yolla Edirne'yi başkent İstanbul'a rakip hale getirmişti. IV. Mehmed'den itibaren padişahlar Edirne'yi İstanbul'a tercih etmeye başlamışlardı. II. Mustafa'nın, devletin mali gücü yeterli değilken bile Edirne'de yeni saraylar yaptırması devlet adamlarının ve İstanbul halkının tepkilerini çekti. İstanbul'daki esnaf ve tüccarın, Edirne'nin başkent olması halinde ticaretin orada

²⁸ İlber Ortaylı, *Türkiye İdare Tarihi*, s. 210-211.

²⁹ Yalçınkaya, *Uyanış ve Toparlanma Çabaları.*, s. 348-349.

³⁰ Yalçınkaya, *Uyanış ve Toparlanma Çabaları.*, s. 348-349.

yoğunlaşacağını düşünmesi, kapıkullarının ulufelerden mahrum kalması sonucu Sadrazam Mehmed Rami Paşa bu gidişata dur demek için ayaklanma başlattı. Bu ayaklanma ilk zamanlarda yalnızca Feyzullah Efendi ve adamlarına karşıydı.³¹ Ancak kısa sürede Edirne'deki iktidarı hedef aldı. Mehmed Rami Paşa ve Damat Moralı Hasan Paşa'nın başlattığı ayaklanma yeniçeriler, talebeler, medrese mensupları, tüccar ve esnafın dâhil olmasıyla büyüdü.³²

Ulemeden oluşan bir heyet asilerin isteklerini bildirmek için Edirne'ye geldi. Fakat bu heyet Feyzullah Efendi'nin emri ile derdest edildi. Bu sırada İstanbul'da başlayan isyan hareketi büyüyerek altmış bin kişilik bir sayıya ulaşmıştır. Edirne'ye doğru harekete geçen kuvvetler Silivri'ye vardıklarında tahta II. Mustafa'nın kardeşi Şehzade Ahmed'i geçirmeye karar verdiler. Daha sonra II. Mustafa mahiyetindeki kuvvetleri Çorlu'ya sevk ettiyse de bu kuvvetleri idare eden Çakırcı Hasan Paşa'nın geri çekilmesinin ardından İstanbul'dan ve Edirne'den gelen kuvvetler anlaşarak birleşti. İsyan hareketinin sonucunda II. Mustafa tahttan indirilerek yerine 17 Ağustos 1703 tarihinde kardeşi III. Ahmed tahta geçirildi.³³

1.1.2. Prut Seferi

Osmanlı Devleti İsveç ve Rusya arasındaki münasebetlere dâhil olmak istemiyordu. Rus Çarı Büyük Petro'da Osmanlının savaşa dahil olmaması için III. Ahmed ile iyi ilişkiler kurmanın peşinde idi. Buna karşılık III. Ahmed de “*Azak Denizi üzerinde bulunan Azak ve Taygan ile Don nehri üzerinde olan Voroneş limanlarında donanma vücuda getirmeğe ne lüzum vardır. Karadeniz tamamen bizim elimizde olduğuna ve iki devlet arasında dostluk bulunduğuna binâen, Devlet-i Aliyye Karadeniz'e hiçbir yabancı devlet gemisi sokmayacağına göre, siz kimden korkarsınız?*”³⁴ diye cevap vermiştir.

İsveç Kralı XII. Karl Poltova Muharebesi'nde Rus Çarı Büyük Petro'ya yenilince Çorlulu Ali Paşa'dan sığınma talep etti. XII. Karl'ın Osmanlı'ya sığındığını haber alan Rus Çarı, Çar Petro İstanbul Antlaşması'na aykırı bir şekilde hareket etmeye başladı. XII. Karl'ın

³¹ Abdülkadir Özcan, “Edirne Vakası”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.X, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1994, s. 445.

³² Mehmed Alaaddin Yalçınkaya, “Uyanış ve Toparlanma Çabaları”, *Osmanlı Tarihi*, (Ed. Tufan Gündüz), Grafiker Yayınları, Ankara 2014, s. 345.

³³ Özcan, “Edirne Vakası”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.X, s. 445-446.

³⁴ M. Münir Aktepe, “1711 Prut Seferi ile İlgili Bazı Belgeler”, *Tarih Dergisi*, S.34, İstanbul 1984, s. 21-22.

kendisine iadesini talep etti.³⁵ Ancak Çar'ın bu isteği reddedildi. Rusya'nın İstanbul Antlaşması'nı çiğnemesi ve Devlet Giray Han'ın kışkırtmaları sonucu III. Ahmed Rusya'ya savaş açtı.³⁶ Giray Han Osmanlı Devleti'nin savaşa katılmaması halinde Kırım'ın elden gideceğini ve Rusya'nın süreç içerisinde gözünü Osmanlı'nın, Avrupa'daki topraklarına dikeceğini öne sürdü.³⁷

Rus Çarı Aralık 1709'da Osmanlı Devleti'nin hudutlarını geçerek Çernoviçe'de bulunan İsveç birliğini esir aldı.³⁸ Rus ordusunun sınırları geçtiği haberini alan III. Ahmed derhal kalelerin tahkim edilmesini, asker ve mühimmat sevk edilmesini emretti. Rusya'nın amacı Osmanlı'dan önce Tuna'ya varmak ve Boğdan ve Eflak'ta yaşayan Hristiyanları kışkırtmaktı. Eflak Beyi Brankovyanu, Çarın desteği ile isyana kalkıştı. Bu sırada Dimitri Kantemir, Eflak ve Boğdan Beyi ilan edildi. Ancak Dimitri Kantemir de çeşitli bahanelerle isyan etti. Böylece görev değişikliğine rağmen isyan engellenemedi. Osmanlı ordusunun erzak ve iâşe yolu kesilmiş oldu.³⁹

1711 yılının Kasım ayında Prut Seferi kararı alındı. Osmanlı Devleti'nin çeşitli bölgelerinden askerler toplanmaya başlandı. Rus Ordusu 25 Haziran'da Prut Nehri'ni aşarak Yaş kentine girdi. Osmanlı birlikleri, Rus birliklerinden önce orduyu Falcı sahiline geçirebilmek için üç bölgeden köprü inşaatına başladı. Prut Nehri'nin karşı tarafına geçti. Bu haberi alan Rus birlikleri geri çekilmek durumunda kaldılar. Osmanlı kuvvetleri geri çekilen Rusları takip etti.⁴⁰ Öte taraftan Kırım, Kazak ve İsveç birlikleri Rusları kuşatarak etraflarını sardılar.⁴¹

Köşeye sıkışan Rus Ordusu iâşe yollarının da kapalı olması nedeniyle geri çekilme kararı aldı. Ancak fazla uzaklaşmadan Osmanlı Ordusu tarafından Prut Nehri kıyısında savunma yapmaya zorlandılar. Fakat taarruza geçen Osmanlı Ordusu başarı elde edemeyince durmaya mecbur kaldı.⁴² Taarruzda büyük kayıplar verilince Rus ordusu top atışına tutuldu ve

³⁵ Münir Aktepe, "Ahmed III", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.II, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1989, s. 35.

³⁶ Aktepe, "Ahmed III", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.II, s. 35.

³⁷ Aktepe, "1711 Prut Seferi ile İlgili Bazı Belgeler", s.21-22.

³⁸ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. V, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988, s. 78.

³⁹ Uzunçarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. V, s. 79.

⁴⁰ Uzunçarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. V, s. 79-80.

⁴¹ Yalçınkaya, *Uyanış ve Toparlanma Çabaları*, s. 357-358.

⁴² Uzunçarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. V, s. 81-82.

büyük kayıplar verdirildi.⁴³ Zor durumda kalan Şeremetiyev barış teklifinde bulundu. Yapılan değerlendirmeler sonucu 23 Temmuz 1711 tarihinde Prut Antlaşması imzalanmıştır.⁴⁴

Antlaşmaya göre; Azak Kalesi Osmanlı'ya teslim edilecekti. Toygan, Kamanke, Samara kaleleri yıkılacaktı. Ruslar Lehistan'a müdahale etmeyecekti. Barbaros, Patkalı ve Kırım hanına tâbii olan Kazaklara müdahale edilmeyecekti. XII. Karl'ın memleketine dönmesine müdahale edilmeyecek ve isterlerse sulh yapabileceklerdi. Osmanlı topraklarında Rus elçisi bulunmayacaktı. Osmanlı ve Rusya birbirlerinin reayasını çıkarları doğrultusunda isyana teşvik etmeyecek. Rusların elinde bulunan Osmanlı esirleri teslim edilecek. Ruslar yine Kırım adına vergi ödeyecek.⁴⁵

Zaferle neticelenen bu sefer İstanbul'da coşkuyla karşılansa da Kırım Hanı ve İsveç Kralı Karl bu barışa karşıydılar. Çar Petro bu savaşta esir alınabilirdi. Baltacı Mehmed Paşa'nın Çar Petro'dan rüşvet aldığı ve Çariçe Katerina'ya kanıp Çar Petro ve Rus Ordusu'nu esir almadığı yönünde gelen iddialar vardı. Bu iddialar üzerine III. Ahmed, Baltacı Mehmed Paşa'yı görevinden azletti.⁴⁶

1.1.3. Venedik ve Avusturya ile Savaş

1.1.3.1. Osmanlı-Venedik Savaşları

Rusya'ya kaybedilen toprakların geri alınmasından sonra gözler Venedik'e kaybedilen topraklara çevrildi ve Venedik'e savaş ilan edildi. Venedik Karlofça Anlaşması'na rağmen Akdeniz'de Türk ticaret gemilerine saldırıyordu ve Karadağlıları isyana teşvik ediyordu. Aynı zamanda Ortodoks olan Mora ahalisi Katolik Venedik hakimiyetini istemiyordu. Sadrazam Ali Paşa'da Avrupa'nın içinde bulunduğu durumda göz önüne alarak Mora'nın alınabileceğini düşünüyordu.⁴⁷ Tüm bunların bir araya gelişiyle 1714 yılında Venedik'e savaş ilan edildi. Venedik'in denizci bir devlet olmasından dolayı Osmanlı donanmasını güçlendirmek için çalışmalara başladı. Bu dönemde özellikle tersanelerde yoğun bir şekilde gemi inşasına önem verilmiştir.

⁴³ Yalçinkaya, *Uyanış ve Toparlanma Çabaları.*, s. 358.

⁴⁴ Uzunçarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. V, s. 83-86.

⁴⁵ Uzunçarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. V, s. 83-86.

⁴⁶ Yalçinkaya, *Uyanış ve Toparlanma Çabaları.*, s. 345.

⁴⁷ Aktepe, "Ahmed III", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.II, s. 35.

Serdâr-ı Ekrem olan Ali Paşa 1715 ilkbaharında Ordu-yı Hümâyün başında İstanbul'dan ayrıldı. 26 Haziran'da Mora'ya giren Ali Paşa 55 günde bütün Mora'yı fethetti.⁴⁸ Bu fetih ile birlikte Venedik'in Ege ile bağlantısı kesildi. 1715 yılında artık Venedik büyük devletler listesinden çıkmış oldu ve 1799 yılında da tamamen yıkıldı.

1.1.3.2. Osmanlı-Avusturya Savaşları

Yaşanan olaylardan sonra sıranın kendine geldiğini anlayan Avusturya Krallığı elini çabuk tutup 1716 yılında Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etti. Petervaradin'de karşılaşan iki ordu arasında büyük bir savaş yaşandı. İlk başlarda Osmanlı Ordusu kazanmaya yakın olsa da Ali Paşa'nın şehit olmasının ardından ordu Belgrad'a çekilmeye başladı. Bu galibiyetin ardından Alman Ordusu önce Temeşvar'a yürüdü ve kırk dört günlük kuşatmanın ardından Temeşvar Kalesi'ni aldılar. Böylelikle Osmanlı'nın Macaristan ile bağlantısı kesilmiş oldu.⁴⁹

Bu sırada Osmanlı'nın, Varadin Savaşında yenildiğini gören Venedik 1716 yılında bazı Osmanlı topraklarını muhasara etmiş olsa da başarılı olamadı. Son olarak Osmanlı-Venedik donanmaları 1717 senesinde Limni ve Bozcaada önlerinde karşı karşıya geldi ve üç savaş yapıldı. Venedik savaşların hepsini kaybetti.⁵⁰

Osmanlı ordusunun Belgrad'a çekilmesi ile Osmanlı-Avusturya savaşının ikinci kısmı başlamış oldu. 1717 yılında Avusturya ordusu Belgrad'ı kuşattı ve kırk iki günlük kuşatmanın ardından Belgrad'ı aldılar. Bu savaşlarda Ekim 1716'da Temeşvar Ağustos 1717 yılında da Belgrad Avusturya'nın eline geçmiş oldu. Belgrad alındıktan sonra Avusturya barış teklif ettiler 1718 yılında Pasarofça Antlaşması imzalandı.⁵¹

1.1.3.3 Pasarofça Anlaşması

Avusturya ile yapılan savaşların sonucunda alınan yenilgiler ile birlikte Sadrazam Ali Paşa görevinden azledildi. Yerine Nevşehirli Damat İbrahim Paşa getirildi. Damat İbrahim Paşa barışçıl bir politika izlemesi ve İngiltere ile Hollanda'nın arabuluculuğuyla barış görüşmeleri başladı. Görüşmeler neticesinde 21 Temmuz 1718 tarihinde Pasarofça Anlaşması imzalandı.

⁴⁸ Yılmaz Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi*, Ötüken Yayınları, C. I, İstanbul, 2018, s. 379.

⁴⁹ Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi*, C.I, s. 380-381.

⁵⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Büyük Osmanlı Tarihi*, C. IV, I. Kısım, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1988, s. 124.

⁵¹ Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi*, C.I, s. 380-381.

Anlaşmaya göre Belgrad, Semendire havalisi, Temeşvar ve Avusturya'nın son işgal ettiği yerler Avusturya ya bırakıldı. Çuka adası, Dalmaçya, Hersek ve Arnavutluk'ta işgal edilen kaleler Venedik'e bırakıldı. Mora yarımadası ile Ayamavri ve İstendil adaları ile Girit'de fethedilen Suda ve iki kale Osmanlı Devleti'ne bırakıldı.⁵²

Netice olarak Osmanlı Devleti, 1699 yılında Karlofça Anlaşması ile kaybettiği toprakları geri almayı amaçlamıştır. Bu amaç uğruna ilk önce Rusya'ya savaş açmış ancak arzu edilen başarıya tam olarak ulaşamamıştır. Ardından Venedik ve Avusturya'ya savaş ilan etmiş ancak Venedik'ten Mora yarımadasını alsada Avusturya'ya Temeşvar, Belgrad ve Eflak'ın batısını kaybetmiştir. Karlofça'nın kayıplarını telafi etmek isteyen Osmanlı başarısız olunca dış siyasette barışçıl bir politika takip etmeye başlamıştır.

1.1.4. Lale Devri

III. Ahmed dönemini ikiye ayırmak gerekirse Pasarofça Antlaşması'na kadar birinci dönem Lale Devri ise ikinci dönem olarak kabul edilebilir. Lale Devri boyunca farklı alanlarda birçok yenilikler yapılmıştır. Kültür, sanat ve musiki alanlarında çok sayıda eser verilmiş ve birçok sayıda ehil insan yetişmiştir.⁵³ O döneme kadar Osmanlıdan geri olduğu düşünülen Avrupa'nın üstünlüğü kabul edilmiştir. Avrupa'daki yenilikler takip edilmiş ve birçok yenilik yavaş yavaş ülkeye getirilmeye başlanmıştır.⁵⁴

Lale Devri, Osmanlı modernleşmesinin başlangıcı olarak kabul edilir. Osmanlı Devleti'nin Paris'e, Viyana'ya ve Moskova'ya elçiler göndermesi ve bu görevlilerine diplomatik misyonun yanında Avrupa diplomasisi ve askeri gücü hakkında bilgi edinmeleri vazifesi vermesi de bununla ilişkilendirilir.⁵⁵

Bu dönemin, en baskın figürü olarak sadrazam Nevşehirli Damad İbrahim Paşa göze çarpmaktadır. Nevşehirli Damad İbrahim Paşa, Avusturya ile barış taraftarı olan isimler arasında yer almaktaydı. Bu özelliği dolayısıyla, Nişancı Mehmed Paşa'nın ardından sadrazamlık makamına getirildi. Nevşehirli Damad İbrahim Paşa görev yaptığı süre içerisinde devleti savaştan uzak tutmaya gayret etti. Bu dönemde yapılan bütün reformlarda onun büyük etki ve

⁵² İsmail Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, c. IV, Türkiye Yayınevi, İstanbul 1972, s. 12.

⁵³ Yalçinkaya, *Uyanış ve Toparlanma Çabaları*, s. 359.

⁵⁴ Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi*, C.I, s. 381-382.

⁵⁵ Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi*, C.I, s. 382.

katkısı olacaktır. Lale Devri eğlence hayatı ve bu dönemde yaşanan sefahate çokça vurgu yapılırken, ilim, kültür ve sanat hayatında yaşanan gelişmeler daha ikinci planda kalmaktadır.⁵⁶

1.1.5. Patrona Halil İsyanı ve III. Ahmed'in Tahttan İndirilmesi

Patrona Halil isyanı Yeniçeri Ocağı'na mensup olan ve bir süre kalyonlarda leventlik yaptığı için "*Patrona*" lakabıyla anılan Halil'in adıyla tarihe geçmiştir. İsyân kaynaklarda ve kısaca Patrona isyanı şeklinde zikredilir. Ayaklanma 1718 Pasarofça Antlaşması'na kadar uzanan siyasal, ekonomik ve sosyal gelişmelere doğan tepkinin sonucudur. Dönemin sadrazamı Nevşehirli Damad İbrahim Paşa'nın, izlediği barışçı politika ve Belgrad ve Temeşvar gibi önemli mevkilerin elden çıkması yüzünden geleneksel savaş yanlısı Osmanlı ricaliyle ters düşmesine neden oldu. Sadrazam olduktan sonra hem savaş taraftarlarını memnun etmek hem kamuoyundaki olumsuzluğu gidermek için istemeyerek de olsa İran'a savaş ilan etti. Ancak başarılı olamadı ve toplum içinde rahatsızlığa neden oldu.⁵⁷

Öte yandan bir süredir devam etmekte olan savaşlar sonucu yaşanan mail sıkıntıları, halkı zor durumda bırakmıştı. Başta III. Ahmed ve damadı İbrahim Paşa olmak üzere devlet adamlarının israfa varan lüks harcamaları da halkın hoşnutsuzluğuna, devlet ricaline karşı kin ve düşmanlık duygularının oluşmasına yol açıyordu. 17. yüzyıl boyunca büyük şehirlere göç hala devam ediyor, bu da köylerin boşalmasına, dolayısıyla üretimin düşmesine ve gelirlerin azalmasına sebep oluyordu. Sahipsiz ve boş kalan kadroların devlet hazinesine alınması, bu kadroları kanuna aykırı olarak dolu imiş gibi kullanan askeri zümreler arasında derin bir hoşnutsuzluğa yol açmıştı. Esnaf loncalarının ağır vergi yükü ve bunların sayıca çoğalması da özellikle İstanbul esnafını rahatsız ediyordu. Taşrada da durum farksızdı.⁵⁸

Bütün bu iç ve dış etmenlerin bir araya gelmesi ile birlikte III. Ahmed, Edirne Vakası ile tahta geçtikten yirmi yedi yıl sonra yine bir isyanla tahttan indirildi. İsyanın liderliğinde hiçbir devlet adamı veya komutan olmamasına rağmen isyan giderek büyüdü orduda yapılan yenilikler ve kendilerine karşı gösterilen itimatsızlık yeniçerileri de kışkırtmıştı. İsyancılar, Osmanlı-İran muharebelerinde ele geçirilen Tebriz'in tekrar İran'ın eline geçmesinin tek sorumlusu olarak

⁵⁶ Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi*, C.I, s. 382.

⁵⁷ Abdulkadir Özcan, "Patrona İsyanı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.XXXIV, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2007, s. 189.

⁵⁸ Özcan, "Patrona İsyanı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, s. 189.

Damat İbrahim Paşa'yı suçladılar. Kolaylıkla bastırılabilir bir isyan olmasına rağmen kimsenin bu sorumluluğu üstüne almaması nedeniyle isyan kısa sürede büyüdü. İsyan sonucunda Vezîr-i a'zâm Damat İbrahim Paşa ve Sultan III. Ahmed'in diğer iki damadı Kaptan-ı Derya Kaymak Mustafa Paşa ve Sadaret Kethüdası Vezir Mehmed Paşa idam edildi. III. Ahmed ise tahtta indirilerek yerine yeğeni Sultan I. Mahmud geçirildi.⁵⁹

⁵⁹ Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi*, C.I, s. 384.

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. 116 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİNİN ÖZELLİKLERİ VE DEĞERLENDİRİLMESİ

İnceleme konusu olan 116 numaralı Mühimme Defteri III. Ahmet (M. 1703-1730) dönemine ait olup H. 1120-1121 (M.1708-1710) tarihli hükümleri kapsamaktadır. Hükümler arasında yazım farklılıkları bulunmaktadır. Bunun sebebi ise hükümlerin farklı katipler tarafından yazılmış olduğu düşünülmektedir. Genel olarak defter okunaklı bir durumdadır. Okunamayacak durumda olan bölümler oldukça azdır ve hükümlerin genel anlamını bozabilecek derecede değildir. Aynı zamanda iki hükmün üzeri, muhtemelen iptalinden kaynaklı olarak çizilmiştir.⁶⁰

2.1.1. Fiziki Özellikleri

İnceleme konusu olan 116 numaralı Mühimme Defteri, Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi (BOA) Bâb-ı Âsafî tasnifinde bulunan Mühimme Defterleri Kataloğunda (A. {DVNS.MHM.d), 116 numara ile kayıtlıdır. Defterin genişliği 22 cm, uzunluğu ise 33 cm ebatlarındadır. 357 sayfadan oluşan defterin ilk iki ve son iki sayfası ebru süsleme ile kaplıdır. Hicrî 1120-1123 tarihleri arasındaki 1482 hükümden oluşan defterin transkripsiyon çalışmasını yaptığımız 1-176. sayfalar arasında ise 706 hüküm bulunmaktadır. Bu hükümlerin 107 adedi hüküm suretleridir.⁶¹ Sayfa numaraları arabî sayılar ile gösterilirken, hüküm numaraları günümüz rakamları ile numaralandırılmıştır.

2.1.2. 116 Numaralı Mühimme Defteri'nin Tarihi

Devletin ilk dönemlerinde yazılan Mühimme Defterlerinde tarih kısmı hükümlerin üstünde başlık tarih şeklinde atılırdı. Zamanla bu yöntemden vazgeçilmiştir. Aylar on günlük bölümlere ayrılmıştır. Baştaki on gün için “evâil”, ortası için “evâsıt” sonu için “evâhir” şeklinde düzenlenmiştir. Ayların bu şekilde bölünmesi Sultan İbrahim'in (1640-1648) saltanat

⁶⁰ Bkz. hüküm: 613, hüküm: 650.

⁶¹ Defterin 1-175. sayfaları arasındaki hüküm suretlerinin numaraları şunlardır: 3, 4, 5, 6, 42, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 78, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 213, 225, 226, 227, 228, 229, 249, 250, 251, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 296, 297, 301, 310, 311, 325, 326, 327, 356, 357, 518, 519, 520, 548, 550, 551, 563, 658, 703.

dönemine rastlamaktadır. Sultan İbrahim dönemine kadar tarihler ayın tarihi ve haftanın günü gösterilerek başlık şeklinde üst kısımda yazılmıştır. Bu dönemin ardından başlık tarih yöntemi tamamen bırakılmıştır. Tarihler hükümlerin alt kısmına, bir ay on günlük evrelerine ayrılarak sene ile birlikte yazılmıştır.⁶² İncelediğimiz 116 Numaralı Mühimme Defterinde ki hükümlerde de aynı tarih yazma usulünün devam ettiği görülmektedir. Hükümlerin yazımında kronolojik sıranın bazen takip edilmediği tespit edilmiştir.⁶³ Bunun nedeni ise defterlerin toplu halde yazılmayıp cüz cüz yazılması ve sonradan ciltlenmesi ve ciltlenme sırasında yaşanan karışıklıklardan kaynaklandığı düşünülmektedir.⁶⁴ Defterdeki tarihler genellikle “Fî” ibaresi ile başlamakta ve hükmün sol alt kısmında bulunmaktadır.⁶⁵ Aylar ise kısaltmalar şeklinde kullanılmıştır. Bunun dışında farklı tarih yazım şekilleri de vardır.⁶⁶

2.1.3. Dil Özellikleri

Defter genel hatları ile açık ve anlaşılabilir bir Türkçeye sahiptir. Ancak döneminin dil özellikleri gereği Arapça ve Farsça olan terkip ve tamlamaların varlığı metnin okunuşunu zorlaştırabilmektedir. Aynı zamanda defter dönemin dil özellikleri kullanılarak kaleme alınmıştır. Dolayısıyla günümüz dil özelliklerinden farklıdır. Örneğin “virilüb”, “idüb”, “oluna deyü”, “olunmağla”, “eyleyesüz” gibi kelimeler günümüzden oldukça farklıdır. Defterle alakalı dikkat çeken bir diğer unsur ise bir kelimenin bazen Türkçe bazen Arapça bazen de Farsça karşılıklarının karşımıza çıkmasıdır.

2.1.4. Defterin Künyesi

Defterin künyesinde Vezîr-i a'zâm Ali Paşa⁶⁷ ve Reisü'l-Küttâb Abdülkerim Efendi zamanında H. Evâhir-i Şevval 1120 (M. 2-11 Ocak 1709) senesinde tutulmaya başlandığı yazılıdır.

⁶² Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 116.

⁶³ Bakınız, 148,149 ve 150. hükümler hicrî 1121 tarihine ait iken 151 numaralı hüküm ise hicrî 1120 tarihlidir. 344. hüküm hicrî 1121 tarihli iken 345, 346, 347, 348, 349, 350 numaralı hükümler hicrî 1120 tarihlidir. 351, 352, 353 numaralı hükümler hicrî 1121 tarihli iken 354 numaralı hüküm hicrî 1120 tarihlidir.

⁶⁴ Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili*, s. 116.

⁶⁵ Bkz. Fî Evâhir-i L. Sene 1120, BOA, A. {DVNS.MHM.d.116, h. 1.

⁶⁶ Bkz. Fî t-târihi'l-mezbûr, BOA, A. {DVNS.MHM.d.116, h. 548; Tahrîren Fî 24 R., BOA, A. {DVNS.MHM.d.116, h. 657.

⁶⁷ Çorlulu Ali Paşa 1670 yılı civarında Çorluda doğmuştur. Gençlik yılları hakkında pek bir bilgi yoktur. 1699 yılında rikâbdarlık görevine getirilmiştir. 1700 yılında ise silahtar olmuştur. Silahtarlığı döneminde kazanmış olduğu başarıları saray içerisinde kendine karşı bir muhalefetin ortaya çıkmasına neden oldu. Cebeci ayaklanması sırasında kendisine vezirlik verildi ancak saraydan uzaklaştırıldı. Edirne vakası sırasında asilerin onun hakkında

2.2. 116 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ’NİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.2.1. Eşkîyalık Faaliyetleri ve Cezaları

Eşkîya, Arapça “asi, bedbaht” anlamına gelen “şakî” kelimesinden türemiştir. Türkçede ise “yol kesen, haydut” manasında kullanılmaktadır. Tarih boyunca eşkıyalık faaliyetleri her toplumda görülmüştür. Devletler güçlü oldukları dönemlerde eşkıyalık faaliyetlerinin önünü kesebilmiştir. Ancak devlet otoritesi zayıfladığında ya da ekonomik kriz dönemlerinde eşkıyaların sayıları artarmış ve güçlenmişlerdir.⁶⁸

Osmanlıda eşkıyalık faaliyetlerine katılan üç ana gurup vardır. Bunlardan birincisi “levendat” taifesidir. Bu gurup yüksek vergiler sonrası çiftliklerini bırakan çiftbozanlardır. İkinci gurup ise “sekban” gurubudur. Bunlar savaş zamanı beylerbeyi ve sancakbeyinin himayesine giren barış zamanında ise halka saldıran askerlerdir. Üçüncü gurup ise “suhte” gurubudur. Bunlar medresede eğitim almış öğrencilerdir. Eğitimlerini tamamlayınca iş bulamayıp eşkıyalık faaliyetlerinde bulunmuşlardır.⁶⁹ Bu gurupların yanında halk arasından, gayrı Müslimlerden ve Yörük taifesinden de eşkıyalık ve zorbalık yapanlarda mevcuttur.

116 Numaralı Mühimme Defteri’nin incelenen bölümünde eşkıyalık ile ilgili 132⁷⁰ hüküm vardır. Bu bölümde eşkıyalık oran olarak en çok kaleme alınmış konudur. Bu hükümler, adam yaralama, adam öldürme, adam kaçırma, haneye zorla girmek suretiyle hırsızlık, tecavüz, halkın yolunu keserek eşya ve parasını gasp etme ve yaralama suçlarını konu almıştır.

olumsuz bir karar almamaları sayesinde III. Ahmed’in üçüncü veziri olarak saraya geri döndü. 173 yılında rikâb-ı hümayun kaymakamı oldu. 1704 yılında ise gözden düşerek Trablusşam valisi olarak atandı ve saraydan uzaklaştırıldı. 1705 yılında tekrardan rikâb kaymakamlığına getirildi. 1706 yılında ise Baltacı Mehmet Paşa’nın yerine Veziriazamlığa getirildi. Sadareti boyunca maliye ve donanmaya büyük önem verdi. Avrupa’nın o dönem içinde bulunduğu siyasi durumunu yakından takip ederek Osmanlı’nın dış siyasetini buna göre düzenlemeye çalıştı. Ancak rakiplerinin kendisine karşı sunduğu suçlamalar sonucu 1710 yılında sadareten azledilip Midilli adasına sürgün gönderildi. 1711 yılında da idam edildi. Bkz. Münir Aktepe,” Çorlulu Ali Paşa” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.VIII, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1993, s. 370-371.

⁶⁸ Ali Bardakoğlu, “Eşkîya”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.XX, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1995, s. 463.

⁶⁹ Mustafa Akdağ, *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası “Celâlî İsyanları”*, Cem Yayınevi, İstanbul 1995, s. 16-20.

⁷⁰ Eşkîyalık ile ilgili hükümler şöyledir; 9, 10, 14, 18, 19, 23, 30, 32, 35, 41, 45, 46, 50, 51, 63,74, 75, 80, 81, 84, 85, 95, 99, 100, 101, 148, 149, 152, 153, 154, 164, 168, 174, 176, 177, 178, 179, 196, 206, 211, 215, 234, 244, 247, 248, 252, 254, 264, 267, 268, 298, 314, 315, 329, 332, 334, 349, 352, 353, 363, 370, 372, 387, 392, 401, 402, 404, 405, 406, 407, 409, 410, 418, 419, 420, 425, 427, 428, 433, 435, 445, 446, 468, 470, 474, 493, 494, 496, 507, 509, 512, 514, 532, 534, 536, 538, 547, 549, 552, 557, 559, 567, 576, 579, 580, 581, 584, 585, 589, 590, 595, 596, 598, 601, 615, 616, 621, 644, 648, 654, 667, 671, 676, 677, 683, 684, 689, 690, 692, 696.

Defterin incelenen bölümünde coğrafi açıdan bakıldığında eşkıyalık faaliyetlerinin 55⁷¹ adedi Anadolu da gerçekleşmiştir. Bu konulardaki hükümlere örnek verecek olursak; Hamid Sancağı mütesellimine yazılan bir hükümde Sarı Şahin adında bir eşkıya ebnâ-i sebilin yolunu kesip soymuş ve kaçmıştır.⁷² Kayseri Sancakbeyi Hüseyin dâme izzuhûya yazılan hükümde Sakar Mustafa isimli eşkıya tutulduğu yerden kaçmış ve etrafına iki yüz kadar eşkıya toplayıp bir kadı öldürmüş ve birçok suç işlemiştir. Bunun neticesinde peşine askerler gönderilmiş ve yakalanması emredilmiştir. Yakalanamadığı takdirde sancağa sokulmamaları emredilmiştir.⁷³ Edirne Yeniçeri zabiti ve İnöz Kalesi dizdarına yazılan hükümde Mustafa bin Hüseyin sarhoş olup asayiş bozduğuna dair şikâyet alınmış ve gereğinin yapılması emredilmiştir.⁷⁴ İçil Sancağı mutasarrıfı ve Ermenek kadısına yazılan hükümde Abdullatif adlı eşkıya suhte namıyla etrafına yetmiş seksen eşkıya toplayıp insanların evlerini bastırarak, üzerlerine taarruz ettirmiş, mahsullerini gasp ettirmiştir. Nefy olunması emri verilmiştir.⁷⁵ Teke Sancağı mutasarrıfı ve Limni Kalesi dizdarına yazılan bir hükümde Mustafa Bey ve karındaşı Hüseyin, Mustafa Bey'in konağını basmış ve ahaliye zulmetmişlerdir. Eşkîyanın yakalanıp Limni Kalesine nefy ve kalebend olunmasına karar verilmiştir.⁷⁶ Uzuncaabad Hasköy nâibine ve Kavala Kalesi dizdârına yazılan hükümde adı geçen eşkıyalar gümrükten mal çalıp gümrük işlerine karışmışlardır. Bundan dolayı yakalanıp Kavala Kalesi'nde kalebend yapılmaları için hüküm yazılmıştır.⁷⁷

Eşkîyalık ile alakalı diğer hükümlerim Balkanlar, Orta doğu, Ege adaları, Kafkaslar, Kuzey Afrika ve Kıbrıs gibi çeşitli coğrafyalara gönderilmiştir. Örnek verecek olursak: Rumeli valisine yazılan hükümde kendi halinde olmayan Murad ve Selim adında iki kişi eşkıyalara katılmış ve bölgede fitne ve fesada neden olmuşlardır. Gereği gibi amel olunmasına hüküm verilmiştir.⁷⁸ Bozcaada Kalesi dizdarına yazılan hükümde ise adı geçen eşkıyalar yakalanıp Kuşadası Kalesinde kalebend yapılmıştır. Ancak burada hapisleri münasip görülmeyip Bozcaada

⁷¹ Anadolu'daki eşkıyalık faaliyetleri ile ilgili hükümler; 9, 10, 18, 23, 32, 45, 50, 80, 84, 95, 149, 164, 176, 206, 234, 244, 247, 248, 252, 254, 267, 268, 315, 329, 352, 370, 392, 407, 409, 410, 419, 420, 433, 435, 445, 468, 493, 496, 514, 538, 547, 559, 579, 580, 581, 584, 585, 596, 601, 616, 644, 648, 667, 684, 689.

⁷² Bkz. Fî Evâhir-i L. Sene 1120, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 9.

⁷³ Bkz. Fî Evâhir-i Za. Sene 1120, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 50.

⁷⁴ Bkz. Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 80.

⁷⁵ Bkz. Fî Evâhir-i Za. Sene 1120, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 45.

⁷⁶ Bkz. Fî Evâhir-i L. Sene 1120, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 30.

⁷⁷ Bkz. Fî Evâhir-i Za. Sene 1120, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 314.

⁷⁸ Bkz. Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 567.

Kalesine nakledilmeleri emredilmiştir.⁷⁹ Dadyan Melikine yazılan hükümde ise bölgedeki Abaza eşkıyasının Anakara Kalesine hasar verdiği haber alınmıştır. Hasar alan yerlerin tekrardan kuvvetlendirilip imar edilmesi istenmiştir.⁸⁰ Halep valisine yazılan hükümde urban ve ekrad eşkıyalarının civar köylere saldırdığı haberi alınmıştır. Eşkıyaların def edilmesi ve zararın önüne geçilmesi yönünde hüküm verilmiştir.⁸¹

Eşkıyalık ile alakalı hükümlere konu olan faaliyetler için birçok farklı tabir kullanılmıştır. Bunlar Türedi Eşkıyası⁸², Suhte Eşkıyası, Levendat Eşkıyası, Abaza Eşkıyası⁸³, Urban Eşkıyası⁸⁴, Türkmen Eşkıyası, Yörükân Eşkıyası, Ekrad Eşkıyası⁸⁵, Arnavut Eşkıyası ve Kutta-i Tarik Eşkıyasıdır⁸⁶. Bunun yanında halkın yaptığı eşkıyalıklarda vardır. Örnek vermek gerekirse; Anadolu valisine yazılan hükümde Türedi eşkıyasından Gedik isimli şahıs ahaliyi zor durumda bırakmıştır. Gereği gibi amel olunması babında hüküm yazılmıştır.⁸⁷ Selmiye ve Deyr-i Rahbe sancaklarına mutasarrıf olan Hamid el-Abbas'a yazılan hükümde kardeşi ve yeğeni arasındaki husumet sonucu yeğeni Rahhal yanına iki yüz kadar urban eşkıyasını toplamıştır. Rahhal topladığı urban eşkıyası ile birlikte babası Muhammed el-Abbas'a saldırmış ve yapılan muharebede Rahhal ölmüştür. Bunun üzerine Muhammed el-Abbas oğlu Rahhal 'den geriye kalan eşkıyaları da yanına alarak Hama ahalisinden oğlunun kan parası adı altında para istemiştir. Canlarına ve mallarına zarar vererek halkı zor durumda bırakmıştır. Hamid el-Abbas'a kardeşini durdurması ve eşkıyayı dağıtması emredilmiştir. Bunu yaparken de tereddüt etmemesi ve acele etmesi yönünde hüküm yazılmıştır.⁸⁸ Bir diğer hükümde ise Eskişehir ve söğüt

⁷⁹ Bkz. Fî Evâhir-i M. Sene 1121, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 179.

⁸⁰ Bkz. Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 152.

⁸¹ Bkz. Fî Evâhir-i Z. Sene 1120, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 349.

⁸² Anadolu'da çıkan düzen bozan hareketlere 18.yy. itibaren celali yerine eşkıya ya da Türedi eşkıyası denmiştir. Bkz. Mücteba İlgürel, "Celâli İsyanları" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.VII, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1993, s. 255.

⁸³ Abazya bölgesindeki eşkıyaları belirtmek tanımlamak için kullanılan tabirdir. Bkz. Mustafa Aydın, "Abazalar" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. I, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul, 2020, s. 1.

⁸⁴ Çöl araplarının (bedevîler) eşkıyalarını tanımlamak için kullanılan tabirdir. Bkz. Mücteba İlgürel, "Eşkıya" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.XI, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1995, s. 468.

⁸⁵ Ekrad "kürd" kelimesinin çoğuludur. Kürtlerin karıştığı eşkıyalık faaliyetlerini belirtmek için Ekrad eşkıyası tabiri kullanılırdı. Bkz. Mücteba İlgürel, "Eşkıya" *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.XI, s. 468.

⁸⁶ Yol kesen eşkıyaları belirtmek için kullanılan tabirdir. Bkz. Bardakoğlu, "Eşkıya", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.XX, s. 463.

⁸⁷ Bkz. Fî Evâhir-i L. Sene 1120, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 18.

⁸⁸ Bkz. Fî Evâhir-i Z. Sene 1120, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 334.

civarında levend kıyafetinde on iki eşkıya Aladağ kadısı ve yanındaki dört kişinin yolunu kesip mallarını çalmışlar. Sultânönü Sancağına mutasarrıf olan Muhammed Paşa'dan eşkıyaların derhal yakalanması ve böyle bir hadisenin tekrarlanmaması için gerekli önlemleri alması istenmiştir. Tekrarlanırsa kendisinin de cezalandırılacağı bildirilmiştir.⁸⁹

Bu eşkıya guruplarının dışında devletin görevli memurları ve sıradan halktan olan eşkıyalar da mevcuttur. Örneğin kaptan paşaya yazılan hükümde Geğve Kalesi dizdarı el-Hâc Abdulkadir ve kardeşi Muharrem kendi hallerinde olmayıp eşkıya ile birlik olup ahaliye zulmetmiş ve akçelerini almışlardır. Kadının evini ve mahkemesini basmışlar ve kadını öldürmek istemişlerdir. Kaptan paşadan ahalinin zararlarının karşılanması bu şahısların yakalanması ve hapsedilmesi istenmiştir.⁹⁰ Bolu Voyvodası Ahmed'e yazılan hükümde ise Karakadioğlu Ahmed adındaki şahıs eşkıyalık yapıp insanları öldürmüş ve halkın malına zarar vermiştir. Bolu Voyvodası Ahmed'den şahsın derhal yakalanıp İstanbul'a gönderilmesi istenmiştir. Yakalanamaması veya kaçması durumunda bahane kabul edilmeyip kendisinin de Kadioğlu Ahmed ile aynı cezayı alacağı bildirilmiştir.⁹¹

Eşkıyalıkla ilgili hükümlerde verilen cezalar farklılık göstermektedir. Cezaların büyük çoğunluğu kalebend cezalarıdır. Bunun yanı sıra suçun içeriğine göre nefy (sürgün) ve cezirebend cezalarında verilmiştir.

2.2.1.1 Kalebend Cezası

Osmanlıda işlenen suça göre çeşitli cezalar verilmiştir. Bu cezaların en ağırı idam cezasıdır. Ancak idam cezası gerektirmeyen daha hafif suçlar için kalebend, nefy, dayak cezası, kürek cezası, teşhir, para cezası gibi yöntemler kullanılmıştır. Eşkıyalık faaliyetleri için genelde kalebend cezaları verilmiştir. Kalebend kelimesi Arapça “kale” ve Farsça “bend” kelimelerinin birleşmesiyle meydana gelmektedir. Türkçede “keleye hapsedilen” anlamına gelmektedir.⁹²

Kalebentlik cezası siyasi suçlar haricinde teşhir, para cezası, kürek cezası, hapis ve sürgün gibi benzer cezalardan biridir. Bu ceza türü 17. yüzyıldan itibaren belirgin şekilde

⁸⁹ Bkz. Fî Evâ'il-i S. Sene 1121, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 419.

⁹⁰ Bkz. Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 164.

⁹¹ Bkz. Fî Evâhir-i L. Sene 1120, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 19.

⁹² Ömer İşbilir “Kalebend”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.II, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2016, s. 5.

uygulanmaya başlandı ve 18. yüzyılda yaygınlaştı.⁹³ Eşkîyalık çeşitli suçların bir araya gelmesinden oluştuğu için cezası da farklılık göstermektedir. Kalebend cezası ise suçluya verilen en hafif cezadır. Genelde yol kesenlere ve suçu kanıtlanamayanlara verilirdi. Ancak arşiv belgelerinden anlaşıldığına göre kalebentlik cezasına konu olan suçlar katil, yaralama, gasp, darp, adam kaçırma, zorbalık ve zulüm, hırsızlık, yol kesicilik, eşkıyalık, gammazlık, iftira, yalancı şahitlik, müneccimlik, büyü yapma, ayyaşlık, meczupluk, divanelik, yasaklanmış erzak satma, İstanbul dışına erzak çıkarma, evinde suçlu saklama, borcunu ödememekte direnme, ekmek, simit, çörek gibi mamulleri eksik gramajlı pişirme, narhtan yüksek fiyata eşya ve yiyecek maddesi satma, kefilsiz olarak İstanbul’da veya İstanbul’a bağlı yerlerde oturma, madrabazlık, rüşvet, kalpazanlık, sahte belge düzenleme, sahte mühür kazıtma, düzmece davacılar ve şikâyetçilerle ferman ve berat alma, davalara karışarak adaletin tecellisine engel olma, fitne, fesat, etrafına eşkıya toplama, tecavüz, zina, ırza tasaddî, ev basma, kız ve kadın kaçırma, halkın işlerine müdahale, şeraite, padişah emrine ve zabıtlere itaat etmeme, görev mahalline gitmeme, tutukluların kaçmasına yardım etme, firarı önleyici tedbir almama, vakıf, zeâmet ve tımar nizamına zarar verme, vakıf malını yağmalama, zimmete para geçirme, yeniçeri esamileriyle oynayarak karışıklığa yol açma, kalem işlerine hile karıştırarak hazineyi zarara sokma sıralanabilir.⁹⁴

Anadolu valisine yazılan hükümde adı geçen eşkıyalar yol kesip yoldan geçen ahalinin paralarını ve mallarını gasp etmiştir. Bunun üzerine derhal eşkıyaların yakalanıp kalebend cezasına çaptırılmalarına hüküm verilmiştir.⁹⁵ Karaman vâlisine ve Beyşehir’i ve Kara Hisar sancakları mutasarrıflarına ve Konya Kalesi dizdarlarına yazılan hüküm de Katırcıoğlu Mehmed Bölükbaşı adlı eşkıya yanına kırk elli kadar eşkıya toplamış. Topladığı eşkıyalarla civar yerleşim yerlerini gezip ahaliden para toplamış ve ahaliyi rencide etmiş. Bu suçun cezası olarak eşkıyaların yakalanması ve kalebend cezasına çaptırılmalarına hüküm verilmiştir.⁹⁶

116 Numaralı Mühimme Defteri’nin incelenen bölümünde kelebendlik ile alakalı 163⁹⁷ hüküm vardır. Bunların büyük kısmı eşkıyalık sonucu verilen cezalar veya cezaların affı ve bitişi

⁹³ İşbilir, “Kalebend” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.II, s. 5

⁹⁴ İşbilir, “Kalebend” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.II, s. 5.

⁹⁵ Bkz. Fî Evâ’il-i Ra. [Sene] 1121, BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 498.

⁹⁶ Bkz. Fî Evâ’il-i Ra. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 493.

⁹⁷ Kalebendlik ile alakalı hükümler şunlardır; 9, 10, 15, 63, 74, 75, 76, 80, 81, 83, 86, 88, 89, 94, 104, 105, 108, 148, 150, 158, 163, 166, 167, 169, 172, 173, 175, 176, 177, 178, 179, 184, 187, 188, 189, 194, 195, 196, 198, 200,

ile alakalıdır. Ancak kalebend cezaları sadece eşkıyalık suçuna verilmemiştir. Eşkıyalığın yanı sıra adam öldürmek, hırsızlık, sahte belge yapmak, ev basmak, kız kaçırmak, tecavüz ve devlet işlerini aksatmak gibi suçlara da verilmiştir.⁹⁸ Suçluların ne kadar süre ceza çekecekleri tam olarak bildirilmemektedir. Genelde “*ıslah-ı nefis edinceye kadar*” ibaresi kullanılır. Tahliye kararı merkeze yazılan arzlar neticesinde gerçekleşirdi. Tahliye sebebi genelde suçlunun sağlık problemi yaşaması, bir daha suç işlemeyeceğine dair güven vermesi, ailesinin maddi sıkıntı çekmesi, gibi sebepler sayılabilir.⁹⁹ Okunan metinlerde suçlunun tahliyesi iki yolla gerçekleşmiştir. Birinci yol suçlunun yakalanması için gönderilen hükmün üzerine der-kenar olarak, “*ıtlâkiçün yazılmışdır, ıtlâk oluna deyu*” gibi notlar yazılmış, altına tarihi eklenmiştir. İkinci yol ise merkezden gelen tahliye emirleri ile olmuştur.

Suçlunun serbest kalması için merkezden gelen hükümler, tutuklu bulunduğu kalenin dizdarına yazılırdı. Hükümlerin genelinde “*ıslah-ı nefis eylediği*” bildirilerek serbest bırakılması buyrulur. Ardından da bir daha suç işlememesi için uyarılırdı. Örneğin Limni Kalesi dizdarına yazılan hükümde Müftizade Ahmed vakıf malının tahsiline engel olmuş ve bunun neticesinde Limni Kalesi’nde kalebend yapılmıştır. Aradan geçen dört beş yılın ardından “*ıslah-ı nefis eylediği*” gerekçesi ve “*umur-u vakfa karışmamak şartıyla*” ile serbest bırakmasına hüküm verilmiştir.¹⁰⁰

Hüküm fermanlarının üzerine der-kenar olarak yazılan serbest bırakılan suçlular genelde eşkıyalardır. Hükmün tarihi ve serbest kalma tarihi belli olduğu için ne kadar süre kalebend olduğu tespit edilebilmektedir. Kıbrıs ve Karaman vâlîlerine ve Konya mollâsına ve Lefkoşa Kalesi dizdârına yazılan hükümde Divle sakinlerinden Mustafa ve serdengeçti ağası İsa Beşe kuttâ’-i tarik eşkıyası Köse Veli’yi yakalamakla vazifeli iken emre itaatsizlik etmiş ve Köse Veli’ye katılmışlardır. Ardından eşkıyalık faaliyetlerinde bulunmuşlardır. Bunun neticesinde yakalanmıştır. Fî Evâhir-i M. Sene [1]121. tarihinde Kıbrıs ceziresine nefy ve

203, 206, 209, 221, 222, 236, 241, 244, 246, 247, 258, 259, 260, 262, 264, 265, 267, 270, 290, 300, 302, 303, 308, 314, 321, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 338, 350, 352, 359, 361, 364, 368, 369, 370, 376, 381, 382, 384, 386, 387, 393, 395, 397, 404, 428, 429, 443, 454, 460, 466, 468, 470, 471, 472, 474, 475, 479, 482, 491, 493, 494, 495, 498, 501, 504, 507, 508, 510, 511, 514, 516, 521, 522, 523, 524, 525, 530, 532, 539, 540, 541, 546, 561, 562, 567, 576, 583, 584, 585, 586, 595, 599, 601, 615, 621, 624, 627, 638, 639, 641, 645, 648, 649, 652, 653, 656, 657, 661, 663, 669, 671, 673, 676, 677, 679, 681, 688.

⁹⁸ İşbilir, “Kalebend” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.II, s. 5.

⁹⁹ İşbilir, “Kalebend” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.II, s. 6.

¹⁰⁰ Bkz. Fî Evâhir-i M. Sene [1]121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 83.

kalebend olunması yönünde hüküm verilmiştir. Fî Evâsıt-ı L. Sene 1121. tarihinde ise Mustafa'nın ıtlak olunması hususunda der-kenar eklenmiştir.¹⁰¹

Hükümlerdeki tarihler ve der-kenardaki ya da ıtlak için yazılan hükümlerin tarihlerinin karşılaştırılmasıyla kişilerin ceza sürelerini öğrenebiliriz. Verilen örnekte yakalanan şahıslar takriben sekiz buçuk ay kadar kalebend olarak ceza çekmişlerdir.

2.2.1.2. Nefy (Sürgün) Cezası

Kişi veya kişilerin işledikleri suça neticesinde veya güvenlik tedbirleri kapsamında, yaşadıkları yerden alınarak, başka bir yere isteği dışında gönderilmesine sürgün denir. Eşkıyalık suçunu cezalandırmak için kullanılan yöntemlerden biridir. Osmanlıca belgelerde sürgün kelimesi yerine genelde Arapça kökenli “*nefy*” veya “*icla*” kelimeleri kullanılmıştır.¹⁰² İncelenen belgelerde eşkıyalık hadiselerine sürgün cezası diğer cezalara göre daha az verilmiştir. Bazı hükümlerde sürgün yeri belirtilmez bunun yerine “âhar diyara” (başka bir yere) “bilad-ı âhara” (başka beldeye) ifadeleri kullanılmıştır. 116 Numaralı Mühimme Defteri'nin incelenen bölümünde nefy ile alakalı 100¹⁰³ hüküm vardır. Bunların büyük bir kısmı eşkıyalık sonucu verilmiştir. Bunun yanı sıra kendi halinde olmamak, düzeni bozmak, emre itaatsizlik gibi suçlar içinde nefy cezası verilmiştir.

Sürgün aynı ülke içinde bir bölgeden başka bir bölgeye olabileceği gibi bir ülkeden başka bir ülkeye olması da mümkündür. Literatürde “*tehcir*” olarak adlandırılan toplu sürgün olayları mevcuttur. Bunun amacı bireysel sürgünden farklı olarak genellikle siyasal veya sosyal nedenlere bağlıdır. Bu nedenlere bağlı olarak doğabilecek zararları ortadan kaldırmak ve toplum düzenini sağlamayı amaçlar. Bunun yanında iskân amaçlı sürgünle, göçebelerin yerleşik hale getirilmek istenmesi durumu da sıkça karşımıza çıkan bir durumdur. Toplu sürgünlerin bir diğer nedeni de savaşlar sonunda kaybeden tarafın halkının yaşadığı bölgeden başka bir bölgeye gitme

¹⁰¹ Bkz. [Fî] Evâ'il-i Za. Sene 1120. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 196.

¹⁰² Talip Türcan, “Sürgün” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. XXXVIII, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2010, s. 167.

¹⁰³ Nefy ile ilgili hükümler şunlardır: 11, 13, 14, 22, 27, 28, 30, 38, 40, 45, 51, 63, 74, 75, 88, 90, 91, 95, 97, 106, 151, 157, 163, 165, 180, 181, 182, 183, 196, 207, 221, 230, 232, 233, 245, 266, 268, 313, 317, 319, 322, 335, 339, 340, 341, 347, 353, 362, 376, 377, 383, 388, 396, 402, 404, 405, 412, 420, 429, 434, 436, 441, 442, 446, 447, 448, 464, 469, 473, 476, 481, 487, 488, 489, 527, 547, 549, 552, 554, 556, 557, 564, 574, 576, 577, 578, 579, 580, 587, 606, 607, 614, 618, 623, 625, 630, 635, 636, 644, 646, 647, 654, 660, 662, 665, 666, 668, 673, 674, 681, 682, 689, 690, 696, 697, 698, 700, 701.

zorunda bırakılmasıdır. Ülke dışına yapılan sürgün uygulamaları neticesinde kişiler vatandaşlık haklarını kaybedebilmekte, hatta mal varlıklarına el konulabilmektedir.¹⁰⁴

Defterin incelenen bölümünde sürgün cezasına örnek olabilecek hükümlerin bazıları şunlardır. Kara Hisar-ı Sahip mutasarrıfına ve Antalya Kalesi dizdârına yazılan hüküme baktığımızda Kurşoğlu Mahmud isimli kişi kendi halinde olmadığından dolayı iki sefer nefy cezasına çarptırılmıştır. Ancak ikisinde de emri şerife itaat etmediği için cezası Antalya Kalesi’nde kalebentlik cezasına çevrilmiştir.¹⁰⁵ Bir başka hükümde ise adı geçen on bir kişi kendi hallerinde olmayıp harp aleti ile gezip fitne ve fesat çıkarmışlardır. Bunun üzerine kendilerine “nefy ü iclâ” olunmaları hükmü verilmiştir. Ancak kendileri bulundukları mevkii terk etmeyip suç işlemeye devam etmişlerdir. Bunun üzerine muma ileyhe gereği gibi cezalandırılmaları için hüküm yazılmıştır.¹⁰⁶

Lefkoşa mollasına yazılan hükümde Kıbrıs Valisi Yusuf Paşa’nın yanında olan Galatalı Konstantin ve Sevet isimli iki zimmi saray döşemesi akçesi adıyla Müslümanlardan üç kuruş gayrı Müslümlerden üç buçuk kuruş vergi toplamışlardır. İkaz edilmelerine rağmen bu davranışlarından vazgeçemedikleri için nefy ü icla olunmalarına karar verilmiştir.¹⁰⁷ Alaiye kadısına yazılan hükümde Durmuş isimli zimmi kale halkını sürekli eziyet ettiği ve haklarında sahte suçlar ile suçladığı haberi alınmıştır. Neticede zimminin yakalanıp diyar-ı ahire nefy ü icla olunmasına karar verilmiştir.¹⁰⁸

2.2.2. İnşa ve Tamir ile İlgili Hükümler

Bu başlık altında 15 hüküm mevcuttur. Bu hükümler kale tamiri ve inşası, cami tamiri ve inşası, gemi inşası ve doğal afet gibi nedenlerden zarar gören binaların tamiri ve yeniden inşası gibi hükümleri içermektedir. Bu hükümlerden 7¹⁰⁹ adedi inşa ile alakalı iken 8¹¹⁰ tanesi tamir ile alakalıdır. İnşa ile alakalı olan hükümlerin ilk dördü Anakara ve Bağdadçık kalelerinin yıkılan kısımlarının yeniden inşası içindir. 149. hüküm ise Trabzon beylerbeyine yazılmış olup, Anakara Kalesi tamirinin Dadyan Meliki Lipatyan tarafından yapıldığını ancak yanlış malzeme

¹⁰⁴ Türçan, “Sürgün” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.XXXVIII, s.164.

¹⁰⁵ Bkz. Fî Evâhir-i L. Sene 1120. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 13.

¹⁰⁶ Bkz. Fî Evâ’il-i Za. Sene 1120. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 28.

¹⁰⁷ Bkz. Fî Evâ’il-i Ra. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 527.

¹⁰⁸ Bkz. Fî Evâ’il-i R. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 614.

¹⁰⁹ İnşa ile alakalı hükümler şunlardır: 26, 47, 48, 49, 149, 231, 398.

¹¹⁰ Tamir ile alakalı hükümler şunlardır: 192, 220, 355, 463, 483, 582, 617, 693.

ile yapıldığı bildirilmiştir. Bunun neticesinde Lipatyan’a binanın tekrar yapılması ve bu sefer doğru malzemeden nasıl yapılacağını bildirmesi için Trabzon beylerbeyi görevlendirilmiştir. İnşaatın maliyetinin karşılanabilmesi içinde Dadyan ahalisinden alınacak cizye affolunmuştur.¹¹¹ Sinop kadısı, kethüda yeri, yeniçeri serdari, ayan-ı vilayet ve iş erlerine yazılan bir diğer hükümde ise Ahmet kaptana kırk üç zira kalyon inşası için izin verilmiş olup kendisine mâni olunmaması için hüküm yazılmıştır.¹¹²

Tamir ile alakalı hükümler ise kale tamiri, su yolu tamiri, yangın sonucu kasabada ki kamu binalarının tamiri gibi konulardır. Örnek verilmesi gerekirse Delvine Sancağına yazılan hükümde 1116 senesinde kalede çıkan yangın sonucu mescit, iki kapı, iki karakol ve kale duvarları hasar almıştır. Tamiri için ücret gönderilmiş fakat tamir gecikmiştir. Yazılan hükümle derhal tamiri yapılması için gerekli emirler verilmiştir.¹¹³ İlbasan Sancağı alaybeyine yazılan hükümde diğer bir örnekte ise Draça Kalesi’nin hasar gören hendekleri, kuleleri ve duvarlarının tamiri için hüküm yazılmıştır. Hükümde tamirin nasıl yapılacağı, hangi malzeme kullanılacağı ve sancakbeyinin de kaleye gidip tamirin başında bulunması emredilmiştir.¹¹⁴

2.2.3 Nakil ve Ulaştırma

Bu başlık altında zahire tedariki ve nakli, kale inşaatı gibi inşaat ve tamir işleri için gerekli malzeme nakli, kalelere asker nakli ve tahıl nakli ile alakalı hususlara ait hükümler incelenmiştir. Aynı zamanda hacıların ulaşımı ve yol boyunca güvenliklerinin sağlanması ile alakalı hükümlerde vardır.

2.2.3.1. Hacıların Nakli ve Yol Güvenliğinin Sağlanması

Her yıl hac vazifesini yerine getirmek için kutsal topraklara giden hac kabileleri mevcuttu. Osmanlı Devleti de bu kabilelerin sağlıklı bir şekilde Mekke’ye ulaştırılmalarından ve hac ibadetlerinin düzgün olarak ifasından sorumluydu. Bu işin idaresinde emîrû’l-hac görevliydi. Ayrıca bunun için hafif süvari birliklerinden oluşan cerde askerleri görevlendirilmişti. Bu askeri birliklerin idaresi ise cerde başbuğunun sorumluluğuna verilmiştir. Bu birliklerin görevi, hac güzergâhında kabilelerin yol güvenliğini sağlayarak sağ salim

¹¹¹ Bkz. Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 149.

¹¹² Bkz. Fî Evâhir-i Za. Sene 1120. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 231.

¹¹³ Bkz. Fî Evâhir-i M. Sene [1]121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 192.

¹¹⁴ Bkz. Fî Evâ’il-i M. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 355.

yerlerine ulaştırılmasını sağlamaktı. 17. yüzyıla kadar kayıtlarda cerde birliğinin var olduğuna dair bilgilere rastlanmamıştır. İlk zamanlarda cerde teşkilatı, Filistin bölgesinde bulunan Nablus, Kudüs ve Safed beyleri tarafından, 18. yüzyılda ise Trablusşam beylerbeyleri ve muhassılları tarafından yönetilmiştir.¹¹⁵

Hac kafileleri ile alakalı 10¹¹⁶ hüküm bulunmaktadır. Şam Urbanı Şeyhi Kelib'e yazılan hükümde Şamdan yola çıkan hacıların güvenliğinin sağlanması ve güvenliklerini sağlamakla memur olana askerlere engel olunmaması için hüküm yazılmıştır.¹¹⁷ Sakız mollasına yazılan hükümde Fatıma Sultanın cariye refikalarından Rakbeusne Müslüman olup hacca gitmek istemiştir. Bunun neticesinde Sakız Adası'ndan ıtlak olunması ve hacca gitmesi için hüküm verilmiştir.¹¹⁸ Halep valisine yazılan hükümde ise İran'dan gelen hacıların binek hayvanlarının bir kısmının helak olduğu ve gecikecekleri için hacıların ihtiyaçlarının görülmesi eksiklerinin tamamlanması için hüküm yazılmıştır.¹¹⁹

2.2.3.2. Zahir ve Malzeme Tedariki ve Nakli

Zahire ve malzeme tedariki ve nakli ile ilgili 55¹²⁰ hüküm vardır. Bu hükümlerde zahire naklinin tamamen kontrol altında tutulmaya çalışıldığı görülmektedir. Çünkü özellikle buğday başta olmak üzere tahıllar günümüzde dahi stratejik öneme sahiptir. Öte yandan yapılacak inşaatlar ve yapılacak tamirler içinde malzeme tedariki oldukça önemlidir.

Örneğin yeniçeri ağasına yazılan hükümde müstemin taifesinin tercümanlarına senede bir sefer hamr (şarap) almalarına izin verildiği bildirilmiştir. İstanbul limanlarına gelecek olan hamra mâni olunmaması emredilmiştir.¹²¹ Payas kadısına yazılan hükümde ise kaledeki topların kundaklarının çürüdüğü bildirilmiştir. Yeni kundak yapımı için kaleye kereste nakledilmesi

¹¹⁵ Mehmet İpşirli, "Cerde", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. VII, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul 1993, s. 392-393.

¹¹⁶ Hac kafillesi ile alakalı hükümler şunlardır; 1, 2, 7, 8, 16, 17, 237, 535, 536, 537.

¹¹⁷ Bkz. Fî Evâhir-i L. Sene 1120. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 8.

¹¹⁸ Bkz. [Fî] Evâ'il-i Z. Sene 1120. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 237.

¹¹⁹ Bkz. Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 535.

¹²⁰ Nakil ile alakalı hükümler şunlardır; 29, 37, 75, 79, 82, 87, 110, 122, 186, 191, 201, 217, 256, 257, 270, 298, 328, 331, 358, 363, 365, 400, 420, 423, 432, 435, 461, 484, 491, 502, 503, 526, 531, 532, 537, 561, 562, 574, 588, 592, 593, 628, 633, 634, 640, 659, 660, 661, 667, 669, 672, 694, 695, 702, 704.

¹²¹ Bkz. Fî Evâhir-i L. Sene 1120. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 29.

istenmiştir.¹²² Buğday nakline izin verilmediği halde gelen gemilere buğday satan Keşan naibinin yakalanıp Kavala Kalesi'nde kalebend yapılması hususunda hüküm yazılmıştır.¹²³

Boğaz Hisarları dizdarlarına yazılan bir başka hükümde ise dört gemi reisi Ereğli'den aldıkları buğdayı belli adalara götürüp satmalarına izin verilmiştir. Ancak reisler izinleri dışında yerlerde de buğdayı satmışlardır. Bundan dolayı Boğaz Hisarına gelmeleri durumunda geçmelerine izin verilmeden geri döndürülmeleri hususunda hüküm yazılmıştır.¹²⁴ Kurna Kalesi muhafazasında yeniçeri zabiti olan Deveci İbrahim'e yazılan hükümde otuz iki cemaat ve seksen altı cemaat ve kırkinci bölük ortaları ve kızganları Kurna Kalesi muhafazasından azledilmişler ve Bağdat Kalesi'nde görevlendirilmişlerdir. Askerleri ve ihtiyaçları olan zahire ve çuka paralarını bir an evvel Bağdat Kalesine nakli için hüküm yazılmıştır.¹²⁵

2.2.4. Tımar Tevcih Edilmesi

Tımar sistemi kısaca Osmanlı Devleti'nde devlete ait toprakların askeri ve idari amaçla yararlılık gösteren kişilere tahsis edilmesidir. Bu sistem aynı zaman da köylü ve çiftçilerin ödeyecekleri vergilerin belirlenmesini kolaylaştırır. Osmanlıda tımar sistemi ile ilgili ilk bulgular Orhan Bey zamanına kadar gitmektedir. Osman Bey zamanında ise araziler daha çok “yurtluk” olarak verilmiştir.¹²⁶ Bu toprak tevcihleri zamanla bir sisteme oturtulmuş ve bildiğimiz manada Tımar Sistemi ortaya çıkmıştır. Osmanlıdaki bu sistemi Halifeler Devri, Büyük Selçuklu, Anadolu Selçukluları, İlhanlılar ve Anadolu Beyliklerindeki ikta sisteminin devamı olarak düşünebiliriz. Aynı zamanda Bizanstaki “pronoia” sistemi ile de benzerlik göstermektedir.¹²⁷

Tımar olarak verilecek araziler üç guruba ayrılır. Bunlar; has, zeamet ve tımar. Has geliri 100.000 akçeden fazla olan arazilerdir.¹²⁸ Kendi içinde havâss-ı vüzera ve havâss-ı hümâyun olmak üzere ikiye ayrılır. Havâss-ı vüzera sancakbeyleri, beylerbeyleri ve mîr-i mîrânlara verilirdi.¹²⁹ Geliri 20.000 ile 100.000 akçe arasında olan arazilere zeamet adı verilirdi.

¹²² Bkz. Fî Evâhir-i M. Sene [1]121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 186.

¹²³ Bkz. Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 491.

¹²⁴ Bkz. Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 704.

¹²⁵ Bkz. Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 633.

¹²⁶ Halil İncılık, “Tımar”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.XLI, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul 2012, s.168.

¹²⁷ Halaçoğlu, *Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*, s. 84.

¹²⁸ Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, Fakülte Kitapevi, Isparta 1997, s. 175.

¹²⁹ İncılık, “Tımar”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C.XLI, s. 169-171.

Zeamet arazisini kullananlara “*zaim*” denirdi. Sancakbeyi ve zaimin görevi bulundukları bölgenin güvenliğini ve suçluların cezalandırılmasını sağlamaktı. Tımar ise sistemin ana unsuru ve sayıca en kalabalık arazisidir. Geliri 20.000 akçeyi geçmez.¹³⁰

116 Numaralı Mühimme Defteri’nin çalışmaya konu olan kısmında tımar ve zeamet ile ilgili 33¹³¹ hüküm bulunmaktadır. Bu hükümler tımar verilmesi, verilen tımarlara müdahale edilmesi veya çeşitli nedenlerden tımar sahibinin değiştirilmesi ile alakalıdır. Örnek olarak; Divriği Sancağibeyi’ne yazılan hükümde tımar sahiplerinin tımarlarının başında durmadığı haber alınmış ve kendilerine geri dönmeleri için iki sene müddet verilmiştir. Eğer bu süre zarfında geri gelmezler ise gereğinin yapılması emredilmiştir.¹³² Rumeli valisine yazılan hükümde ise sağ kol beylerbeyi Hasan’a İslahça hassı tımar olarak verilmiş ama kendisi tımarını alamadan ölmüştür. Validen emri şerif mucibince amel etmesi istenmiştir.¹³³

Kengiri ve Kastamonu sancakları alaybeylerine yazılan hükümde tımar ve zeamet sahiplerinden bazıları sancakta değil. 1119 senesinde yazılan hükümle tımar ve zeamet sahipleri iki yıl müddet verilmiş ve sancağa geri dönmeleri emredilmiştir ancak verilen süre dolmasına rağmen dönmeyenlerin derhal sancaklarına dönmesi için hüküm yazılmıştır. Dönmemeleri halinde tımarları ellerinden alınacaktır.¹³⁴ Bosna Beylerbeyisine ve Kamengrad kadısına yazılan hükümde Çorban Kalesi civarındaki arazinin tımar ve zeamet sahibinin olamadığı Bosna valisi tarafından merkeze bildirilmiştir. Söz konusu arazilerin islenmesine ihtiyaç olduğu bildirilmiştir. Bu arazilerin kale ağaları ve neferatları arasında paylaştırılması için hüküm yazılmıştır.¹³⁵

2.2.5. İskân ile Alakalı Hükümler

İskan meselesi ilk yıllardan itibaren devleti uğraştıran meselelerin başında gelmektedir. Yörüklerin ve Türkmenlerin iskanları her dönem bir sorun olarak devletin karşısına çıkmıştır. Mesele bu yıllarda da problem olarak canlılığını korumaktadır. Ancak devletin dinamik ve hızlıca yayıldığı dönemlerde bu durum bir sorun teşkil etmiyordu. Devlet dinamizmini

¹³⁰ Ünal, *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*, s. 177.

¹³¹ Tımar ve Zeamet ile ilgili hükümler; 34, 47, 48, 49, 98, 110, 191, 192, 220, 222, 253, 336, 341, 354, 355, 367, 398, 436, 453, 458, 461, 483, 542, 549, 555, 610, 611, 612, 613, 627, 676, 694, 699.

¹³² Bkz. Fî Evâ’il-i Za. Sene 1120.BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 34.

¹³³ Bkz. Fî Evâ’il-i M. Sene 1121.BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 367.

¹³⁴ Bkz. Fî Evâ’il-i S. Sene 1121.BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 458.

¹³⁵ Bkz. [Fî] Evâhir-i S. Sene [1]121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 453.

kaybedince ve yeni fetihler durunca mesele bir iç iskân unsuru olarak ortaya çıktı. Yoksa, bilhassa ilk devirlerde, yeni toprakların elde edilmesiyle, konar-göçerlerin buralara yerleştirilmesine ve yeni alınan yerlerin Türkleştirilmesine dayalı bir iskân siyaseti izlenmiştir. Bu o dönem için işe yarar ve uygulanır bir politikadır.¹³⁶

Göçerlere dair hükümler arasında, onların yerleştirilmeleri, yaylaya çıkmalarına izin verilmemesi, mevcut yerlerinde oturmaları, hayvanlarını çobanlarının otlatması gibi konuları ele alan hükümler mevcuttur. Devletin ilk zamanlarda göçerler askerlik vasıflarından yararlanılmıştır. Ele geçirilen yerlerin nüfus haritasını kendi lehine dönüştürmek için kaynak olarak görülmüştür. Türk olarak yıllarca devletin her türlü yükünü omzunda taşıyan, askerlik hizmeti söz konusu olduğunda ilk akla gelen kaynak olan göçerler zamanla merkezin aldığı konuma göre, yerleşik hayata geçmeye direnen, şehir hayatına zarar veren, otlak vs. bulmakta sıkıntı çekince mevcut düzeni bozan, asi ya da kaba olarak adlandırılan bir konuma düşmüştür.¹³⁷

116 Numaralı Mühimme Defteri'nin çalışmaya konu olan kısmında iskân ile 12 hüküm vardır. Bunlardan 7¹³⁸ adedi Yörük taifesi olarak geçer. Diğer 5¹³⁹ adedin de Türkmen taifesinin iskanı olarak yazılmıştır. Örnek verecek olursak: Güzel Hisar ve Manisa kazaları naiplerine yazılan hükümde İçil Sancağında yerleştirilen Yörükler yerlerinde durmayıp Alaiye Sancağına kaçmışlar ve oradaki yürüklerin arasına karışmışlardır. Yazılan emirle bir kısmı geri dönmüş fakat bir kısmı Mehmed, Süleyman ve Ahmed isimli şahısların kışkırtması ile geri dönmemişlerdir. Geride kalanların İçil sancağına döndürülmeleri için hüküm yazılmıştır.¹⁴⁰ Alaiye Sancağı mutasarrıfına yazılan hükümde Halil, Mustafa ve Abdulhalim isimli üç kişi eşkıyalıktan yakalanıp civar kalelerde kalebentlik cezasına çarptırılmışlardır. Fakat bulundukları kalelerden kaçmışlar ve İçil Sancağında iskân olan Yörük taifesinin içinde saklanmışlardır. Bu esnada Yörük taifesini de kışkırtarak yanlarına aldıkları yürüklerle birlikte

¹³⁶ Yusuf Halaçoğlu, XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi, Türk Tarih Kurumu, Ankara, 2006, s.2.

¹³⁷ Halaçoğlu, XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskân Siyaseti, s. 3

¹³⁸ Yörük taifesinin iskanı ile alakalı hükümler şunlardır; 323, 324, 328, 365, 385, 435, 676.

¹³⁹ Türkmen taifesinin iskanı ile alakalı hükümler şunlardır; 363, 465, 515, 517, 531.

¹⁴⁰ Bkz. Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 365.

Alaiye’de adam öldürüp eşkıyalık yapmışlardır. Bunun üzerine suçluların yakalanması ve gereği gibi cezalandırılmaları hususunda hüküm yazılmıştır.¹⁴¹

2.2.6. Diğer Hükümler

116 Numaralı Mühimme Defteri’nin incelediğimiz bölümünde geçen herhangi bir konu içinde toplanamayan hükümler diğer hükümler başlığı altında verilmiştir. Diğer hükümlerden bazılarını örnek olarak; Dergâh-ı Âlî kapucubaşlarından Hasan ve Sayda kadısına yazılan hükümde Sayda-Beyrut mukataasında toplanması gereken iki senelik verginin hala deftere işlenmemiş olduğu görülmüştür. Bunun neticesinde bu vergilerin akıbetinin ne olduğunun araştırılması istenmiştir. Herhangi bir suç durumunda gereği gibi ceza uygulanması ve haber verilmesi emredilmiştir.¹⁴²

Üsküp kadısına ve Atina Kalesi dizdarına yazılan hükümde ise Mısırlı Seyyid Şeyh Ahmed isimli kimse sihir ve ilmi nücüm ile uğraştığı şikâyeti alınmıştır. Civardaki insanların sihre özendirdiği ve paralarını aldığı bildirilmiştir. Şahsın yakalanması emredilmiştir.¹⁴³ bir diğer hüküm ise İstanbul’dan, Boğdan’a kadarki yol üstünde bulunan tüm kadılara ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdarları ve ayan-ı vilayet ve iş erleri ve iskele eminlerine yazılmıştır. Yazılan hükümde İstanbul’dan dönen Boğdan voyvodası Mihaıl Voyvoda’nın mahiyetinin yol boyunca hangi kazadan geçer ise mâni olunmaması emredilmiştir.¹⁴⁴

İlbasan Sancakbeyi Zeynel Mehmed’e yazılan hükümde Draça’da, Venedik Konsolosu limandaki işlere cebren karışıyor. Buna mâni olmadığı için Draça Kalesi dizdarı hapis ediliyor. Hapis süresinin yeterli olduğu ve ıtlak olunması için hüküm yazılmıştır.¹⁴⁵

¹⁴¹ Bkz. Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 435.

¹⁴² Bkz. Fî Evâhir-i L. 1120. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 12.

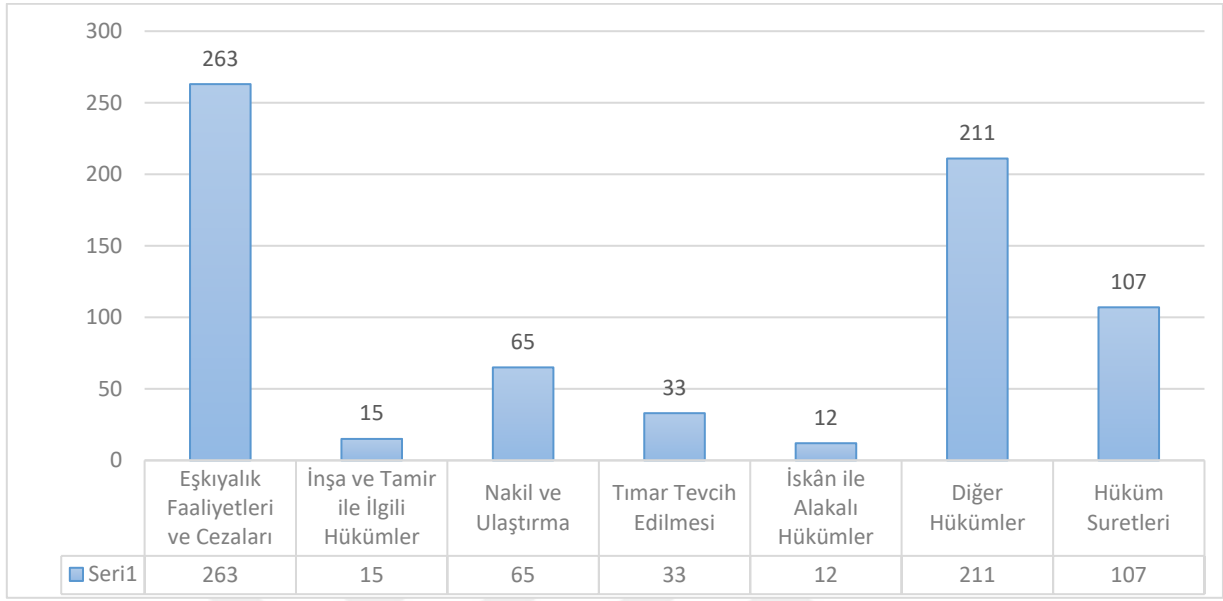
¹⁴³ Bkz. Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 158.

¹⁴⁴ Bkz. Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 545.

¹⁴⁵ Bkz. Fî Evâ’il-i Ca. Sene 1121. BOA, A. {DVNS.MHM. d.116, h. 688.

Tablo 1:116 Numaralı Mühimme Defterinin Konu Tasnifi

Eşkıyalık Faaliyetleri ve Cezaları	Kalebend Cezası	163 hüküm
	Nefy (sürgün) Cezası	100 hüküm
İnşa ve Tamir ile İlgili Hükümler	İnşa	7 hüküm
	Tamir	8 hüküm
Nakil ve Ulaştırma	Hacıların Nakli ve Yol Güvenliğinin Sağlanması	10 Hüküm
	Zahire ve Malzeme Tedariki ve Nakli	55 Hüküm
Tımar Tevcih Edilmesi		33 Hüküm
İskân ile Alakalı Hükümler	Yörük taifesinin iskanı	7 Hüküm
	Türkmen taifesinin iskanı	5 Hüküm
Diğer Hükümler		211 hüküm
Hüküm Suretleri		107 Hüküm
Toplam	706 Hüküm	



Şekil 1: 116 Numaralı Mühimme Defterinin Konu Tasnifi

Tablo 2: Hükümlerin Gönderildiği Makamlar

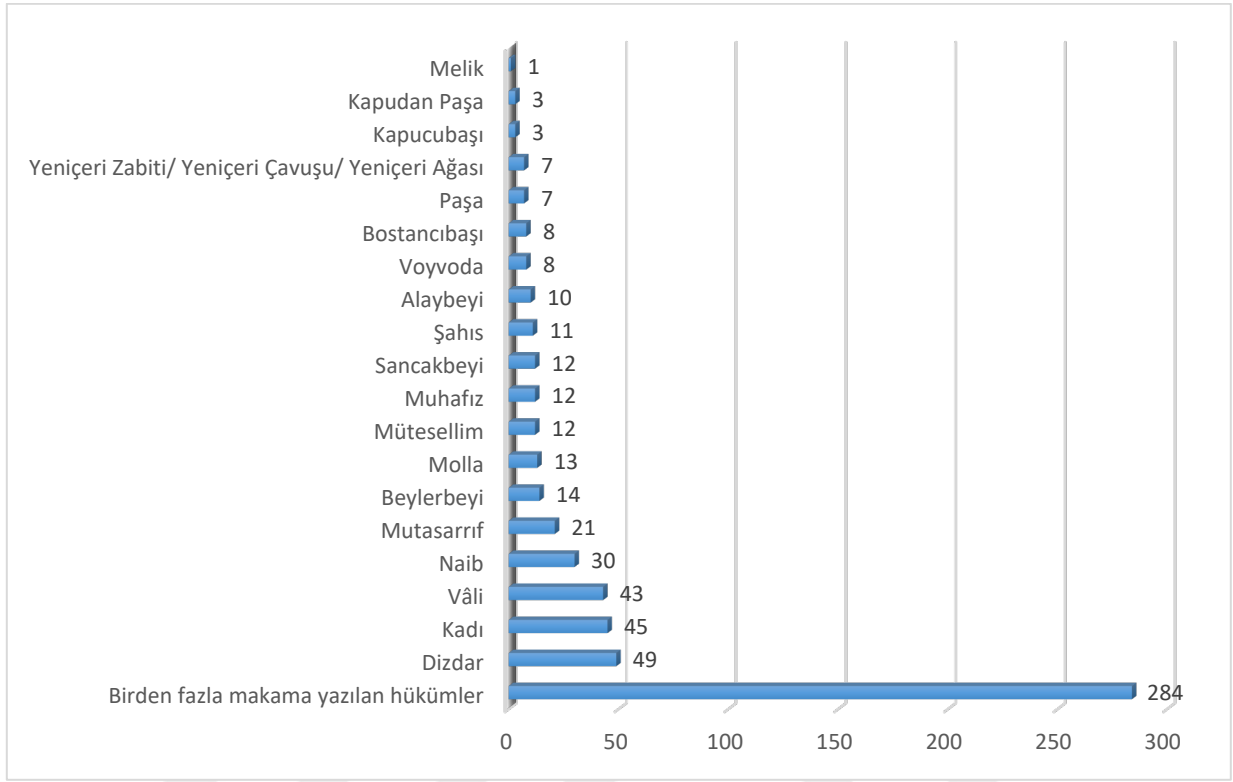
Makam Adları	Hüküm Numaraları
Dizdar	21, 37, 44, 63, 83, 86, 104, 108, 148, 166, 172, 177, 178, 179, 181, 187, 188, 189, 195, 200, 219, 265, 295, 337, 364, 384, 393, 397, 404, 408, 421, 450, 451, 472, 479, 482, 495, 504, 521, 524, 541, 624, 627, 641, 649, 656, 661 679, 704.
Kadı	77, 90, 106, 109, 162, 163, 186, 197, 201 202, 207, 212, 218, 244, 271, 293, 304, 317, 344, 363, 376, 431, 434, 437, 438, 446, 447, 448, 476, 485, 505, 506, 564, 572, 576, 605, 614, 628, 636, 644, 660, 665, 682, 691, 701.
Vali	7, 28, 51, 74, 85, 87, 157, 193, 211, 224, 238, 239, 242, 261, 262, 300, 312, 319, 323, 336, 348, 349, 367, 374, 389, 449, 461, 463, 465, 486, 496, 523, 535, 558, 583, 586, 588, 602, 607, 611, 642, 648, 673.
Naib	25, 107, 110, 294, 338, 365, 412, 413, 423, 427, 462, 501, 554, 568, 569, 575, 578, 587, 596, 618, 623, 630, 650, 662, 666, 681, 689, 698, 700, 702.

Tablo 2: Hükümlerin Gönderildiği Makamlar (Devam)

Mutasarrıf	1, 2, 10, 24, 36, 255, 272, 324, 334, 385, 388, 419, 435, 466, 468, 470, 530, 540, 553, 620, 643.
Beylerbeyi	26, 39, 40, 84, 149, 243, 315, 398, 410, 439, 487, 515, 533, 534.
Molla	82, 214, 237, 269, 306, 488, 489, 499, 513, 527, 597, 598, 629.
Mütesellim	9, 17, 176, 247, 267, 370, 402, 442, 580, 581, 584, 585.
Muhafız	415, 440, 474, 478, 480, 570, 609, 613, 634, 667, 670, 705.
Sancakbeyi	50, 79, 184, 308, 354, 355, 371, 490, 517, 565, 659, 688.
Şahıs	8, 49, 75, 101, 190254, 380, 432, 622, 646, 647.
Voyvoda	19, 23, 167, 236, 309, 318, 390, 500.
Bostancıbaşı	81, 102, 161, 316, 401, 422, 457, 652.
Paşa	20, 103, 171, 407, 409, 411, 416.
Yeniçeri Zabiti/ Yeniçeri Çavuşu/ Yeniçeri Ağası	400, 455, 573, 692, 706/ 530/ 185.
Kapucubaşı	16, 258, 639.
Kapudan Paşa	403, 604, 639.
Melik	152.

Tablo 2: Hükümlerin Gönderildiği Makamlar (Devam)

Birden fazla makama yazılan hükümler	11, 12, 13, 14, 15, 18, 22, 27, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 38, 41, 43, 45, 46, 47, 76, 80, 88, 89, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 99, 100, 105, 122, 150, 151, 153, 154, 155, 156, 158, 159, 160, 164, 165, 168, 169, 170, 173, 174, 175, 180, 182, 183, 194, 196, 198, 199, 203, 204, 205, 206, 208, 209, 210, 215, 216, 217, 221, 222, 223, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 240, 241, 245, 246, 248, 252, 253, 256, 257, 260, 263, 264, 266, 268, 270, 289, 290, 291, 292, 298, 299, 302, 303, 305, 307, 313, 314, 320, 321, 322, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 339, 340, 341, 342, 343, 345, 346, 347, 350, 351, 352, 353, 358, 359, 360, 361, 362, 366, 368, 369, 372, 373, 375, 377, 378, 379, 381, 382, 383, 386, 391, 392, 394, 395, 396, 399, 405, 406, 408, 414, 417, 420, 424, 425, 426, 428, 429, 430, 433, 436, 441, 443, 444, 445, 452, 453, 454, 456, 459, 460, 464, 467, 469, 471, 473, 475, 477, 481, 484, 491, 492, 493, 494, 471, 473, 475, 477, 481, 484, 491, 492, 493, 494, 497, 498, 502, 503, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 514, 516, 522, 525, 526, 528, 529, 531, 537, 538, 539, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 549, 552, 556, 557, 559, 560, 561, 562, 566, 567, 571, 574, 577, 579, 582, 589, 591, 592, 593, 594, 595, 599, 600, 601, 606, 608, 612, 615, 616, 617, 621, 625, 626, 631, 632, 633, 635, 637, 638, 640, 645, 651, 653, 654, 657, 663, 664, 668, 669, 671, 672, 674, 675, 676, 677, 678, 680, 683, 684, 685, 686, 687, 690, 693, 694, 695, 696, 697, 699.



Şekil 2: Hükümlerin gönderildiği makamlar

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. 116 NUMARALI MÜHİMME DEFTERİ’NİN TRANSKRİPSİYONU

3.1.1. Transkripsiyon Çalışmasında Takip Edilen Tertip ve Tanzim Yöntemi

Metinlerin çevirisinde basit transkripsiyon yöntemi tercih edilmiştir. Arapça ve Farsça kelimelerdeki “ى, و, ا” okutucu ünlüleri metinde “ â, î, û” harfleriyle gösterilmiştir. “ق” ve “غ” harflerinden sonra gelen okutucu sesler ise “ â, î, ve û” şeklinde gösterilmiştir. Ayn “ع” harfi bir kelime içerisinde kullanıldığında ters apostrof (‘) ile; hemze “ء” ise düz apostrof (’) ile gösterilmiştir. Ayn “ع” ve hemze “ء” harfleri kelimenin ilk harfi olduklarında ise apostrof işaretleri kullanılmamıştır. Yer ve şahıs isimlerinde, harf-i tarif “ال”, “Ayn “ع” ve hemze “ء” harfleri ve uzun sesliler gösterilmemiştir. (İzzet, Ali, Abdullah, Abdülhamid, Şam, Seferihisar, Ömer vb.) Hükümlerde cümle aralarındaki boşluklar [] şeklinde gösterilmiş; okuyamadığımız kelimelerin yerine parantez içinde üç nokta (...) konulmuştur. Emin olamadığımız kelimelerin sonuna ise parantez içinde soru işareti (?) konulmuştur.

[Sayfa 1]

Bi-ismihu subhâne ve te'âlâ ve'lhamdülillâhi'l-aliyyü'l a'lâ ve's-salavâtü alâ nebiyyihi'l-Mustafa ve alâ âlihi ve evlâdihi'l-müctebâ hâzihî kuyûd-ı müştemiletün alâ ahkâmü'l-umûrû'l-mühimme der-zamân-ı sadr-ı sudûr-ı vüzerâ Hazret-i Ali Paşa yesserallahu lehu mâ yeşâ' ve fi âtân hazret-i Re'isü'l-küttâb Abdülkerim Efendi tâle bekâhu el-vâki' evâhir-i şevvâl sene işrîn ve mi'ete ve elf.

Hüküm 1

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerif Sancağı'na mutasarrıf olan Abdülkadir Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfikihi te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacca Şam'dan giden hüccâc-ı Müslimîn istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ etmekle Rakka Vâlisi vezîrim Yusuf Paşa beş yüz nefer mükemmel ve müsellemler süvârî ile kethüdâsını göndermek üzere ve Trablusşam ve Sayda-Beyrut mutasarrıfları dahi kapuları halkıyla kethüdâların irsâl etmek üzere ve ber-vech-i arpalık Nablus Sancağı'na mutasarrıf olan Süleyman bi'n-nefs mükemmel ve müretteb kapusu halkıyla Cibâl-i Aclun Sancağı mutasarrıfı Salih Paşa yeğeni Mehmed ve Kal'a-i Kerek Sancağıbeği İbrahim dahi bi'n-nefs üçer yüz nefer müsellemler süvârî âdemleriyle bu husûs için me'mûr ve senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin sen dahi mükemmel ve müretteb kapun halkıyla vech-i meşrûh üzere bu sene cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i askere baş ve buğ olub ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar vakt ü zamânıyla yerlerinden hareket etmeyüb istikbâl-i hüccâc gâh evâhir-i zilhiccede gâh ibtidâ-i muharremde azîmet etdiklerinde vaktiyle irişmeyüb tekâsülleri mesmû'-ı hümayûnum olmağla inşâ'allâhu te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar şimdiden tedâriklerin görüp ve evâhir-i zilhicceye kalmayub bi-eyyi-hâl evâ'il-i zilhiccede savb-ı maksûda azîmet ü avdetlerinde altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur? Yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ eder? Muktezâ-yı vakt ü hâle göre hüccâc Şamiyye'ye istikbâl edüb Şam beylerbeyisi ve Mîr-i Mîrân Nasuh dâme ikbâluhûnun re'yine muvâfakat ile iktizâ eden hidemât-ı aliyyemde bezl ü sa'y ve kudret eylemeleriçün emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olunmağla imdi emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzere şimdiden tedâriğin görüb hâzır ve âmâde durub ve seninle me'mûr olanlar dahi âdemler gönderüb ve yanına getürdüb bi-avnihi te'âlâ evâ'il-i zilhiccede ma'îyyet ile kalkub savb-ı

me'mûra azîmet ve fermânım olunduğu üzere avdetlerinden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur?

[Sayfa 2]

Tetimme

Yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ eder? Muktezâ-yı vakt ü hâle göre hüccâc-ı Müslimîni istikbâl edüb ve Şam beylerbeyinin ve mîr-hâcî olan mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin re'yine muvâfakat ile yollarda muhâfaza-i hüccâca kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek kavâfil-i hüccâc-ı Müslimîn emîn ü sâlimîn Şam-ı Şerîf'e getürüb icrâ-yı hidmete bezl ü sa'y ve kudret eylesin bu husûs hüccâc-ı Müslimîn hizmetde ve gayret ve hamîyyet gösterir ve sen de sıdk-ı tâm ve ihtimâm ile küllî hizmet me'mûldür şöyle ki: me'mûr olunduğun üzere evâ'il-i zilhiccede mükemmel ve müretteb kapun halkı ve vech-i meşrûh üzere seninle cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asker ile ma'ân kalkub vaktiyle istikbâl-i hüccâca irişmeyüb bir dürlü tekâsül ve tehâvünün zuhûra gelmek ihtimâli olur ise ukûbet-i şedîde ile mu'âteb olacağını mukarrer bilüb ana göre ziyâde basîret ve intibâh ile hareket eylesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 2

Nablus Sancağı mutasarrıfı Süleyman Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfîkihi te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacca Şam'dan giden hüccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf Sancağı'na mutasarrıf olan Abdülkadir dâme ikbâlühû bu sene istikbâle me'mûr olan tavâ'if-i askere emr-i şerîfimle baş buğ nasb ve ta'yîn ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar yerlerinde vakt ü zamânıyla hareket itmeyüb istikbâli hüccâc gâh evâhir-i zilhiccede ve gâh ibtidâ-i muharremde azîmet etdiklerinden vaktiyle irişmeyüb tekâsülleri mesmû'-ı hümâyûnum olmağla inşâ'allâhu te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar şimdeden tedâriklerin görüb ve evâhir-i zilhicceye kalmayub bi-eyyi-hâl evâ'il-i zilhiccede savb-ı maksûda azîmet ü avdetlerinde altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur? Yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ eder? Muktezây-ı vakt ü hâle göre hüccâc-ı Şamiyye'ye istikbâl edüb Şam beylerbeyisi ve mîr-hâcî Nasuh dâme ikbâlühûnun re'yine muvâfakat ile iktizâ eden hidemât-ı aliyyemde bezl ü sa'y ve kudret eylemeleri için emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd

olunmağla senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin sen dahi mükemmel ve müretteb kapun halkıyla vech-i meşrûh üzere istikbâl-i hüccâca mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ma'ân me'mûr ve ta'yîn olunmuştur imdi emr-i şerîfim vusûlünde fermânım olduğu üzere şimdiden lâzım gelen tedâriğinde bir nesne kusûr komayub hâzır ve âmâde ve evâhir-i zilhiccede Kudüs-i Şerîf Sancağı mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ ileyihin yanında mevcûd bulunmak üzere vakt ü zamânıyla savb-ı me'mûra azîmet ve Azez Menzili'nden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem didikleri mahalde mi olur? Yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ eder? Muktezây-ı vakt ü hâle göre mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ma'ân hüccâc-ı Müslimîni istikbâl edüb ve öteden berü dahi Şam beylerbeyisi ve mîr-hâcî mûmâ-ileyhin re'yine muvâfakat ile kavâfil-i hüccâc-ı Müslimîni emîn ü sâlimîn Şam-ı Şerîf'e getürüb edâ-yı hizmete bezl ü sa'y ve kudret eylesesün bu husûs hüccâc-ı Müslimîne hizmeti ve gayret ve hamîyyet gösterir şöyle ki evâ'il-i zilhiccede mükemmel kapun halkıyla Kudüs-i Şerîf mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanında mevcûd bulunmayub nev'en bâ-tehâvün ve tekâsülün zuhûr edecek olur ise bir vech ile özr ü cevâbın ısgâ olunmayub ukûbet-i şedîde ile mu'âteb olacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre ziyâde basîret ve intibâh ile hareket eylesesün deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 3

Bir sûreti ber-vech-i arpalık Cibâl-i Aclun Sancağı'na mutasarrıf Salih Paşa yeğeni Mecid Paşa'ya üç yüz nefer müselleme süvârî âdemleriyle bi'n-nefs.

Hüküm 4

Bir sûreti Kal'a-i Kerek Sancağıbeği İbrahim Bey üç yüz nefer müselleme süvârî âdemleriyle bi'n-nefs.

Hüküm 5

Bir sûreti Sayda-Beyrut beylerbeyisine mükemmel ve müretteb kapusu halkı ile kethüdâlarını göndermek üzere.

Hüküm 6

Bir sûreti Trablusşam beylerbeyisi dahi güzîde ve tüvânâ mükemmel kapusu halkıyla kethüdâsını göndermek üzere.

[Sayfa 3]

Hüküm 7

Rakka Vâlîsi Vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki:

Bi-tevfikihi te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacca Şam'dan giden hüccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle emîrû'l-ümerâi'l-kirâm ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf Sancağı'na mutasarrıf olan Abdülkadir dâme ikbâlühû bu sene istikbâle me'mûr tavâ'if-i asâkire emr-i şerîfimle baş buğ nasb ü ta'yîn ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar yerlerinden vakt ü zamânıyla hareket itmeyüb istikbâl-i hüccâca gâh evâhir-i zilhiccede ve gâh ibtidâ-i muharremde azîmet eylediklerinden vaktiyle irişmeyüb tekâsülleri mesmû'-ı hümayûnum olmağla inşa'allâhu te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar şimdiden tedâriklerin görüb ve evâhir-i zi'l-hicceye kalmayub bi-eyyi-hâl evâ'il-i zilhiccede savb-ı maksûda azîmet ve Azez Menzili'nden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur? Yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider? Muktezây-ı vakt ü hâle göre hüccâc-ı Şamîyye'yi istikbâl edüb bi-tevfiki'llahi'l-melîki'l-mu'în hüccâc-ı Müslimîn Şam-ı Şerîf'e dâhil olunca muhâfazaları husûsuna ihtimâm-ı tâm ile kıyâm eylemeleriçün emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olunub ve bu sene istikbâl-i hüccâc için sâ'ir senelerde me'mûr olan cerde asâkirinden ziyâde süvârî asâkir iktizâ etmekle senki vezîr-i müşârun ileyhsin sen dahi ancak bu sene güzîde ve tüvâna beş yüz nefer süvârî âdemlerinle kethüdânı istikbâl-i hüccâc için irsâl eylemek üzere me'mûr olmuşsundur imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde fermânım olduğu üzere ancak bu sene güzîde ve tüvâna beş yüz nefer süvârî âdemlerinle kethüdânı şimdiden techîz ü idâd ve evâ'il-i zilhiccede Kudüs-i Şerîf Sancağı mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanında mevcûd bulunmak üzere irsâl ve Azez Menzili'nden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem didikleri mahalde mi olur? Yohsa tâ Medîne-i Münevverede mi iktizâ ider? Muktezây-ı vakt ü hâle göre mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ma'ân hüccâc-ı Müslimîni istikbâl edüb ve yollarda hüccâcın muhâfazasında kemâ-yenbagî bezl ü sa'y ve kudret iderek kavâfil-i hüccâcî emîn ü sâlimîn Şam-ı Şerîf'e getürüb edâ-yı hidmet eylemek üzere gereği gibi tenbîh ü te'kîd eylesin bu husûs hüccâc-ı Müslimîn hidmeti olub ve senden kemâl-i hamîyyet ile hidmet me'mûl ve sinîn-i âtiyeye ta'addî itmemek üzere ancak bu sene matlûbdur inşa'allâhu te'âlâ icrâyı levâzıma gayret ve izhâr-ı âsâr-ı hamîyyete mübâderet ile fermânım olduğu üzere bu hidmet-i cemîlenin

edâsına bezl ü sa'y ve kudret eyleyüb sonra müstecâb-ı avâtıf-ı pâdişâhânem olur harekât-ı sâdıkâneye müsâra'at eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i L. Sene [1]120.

Hüküm 8

Sâbıkân Şam-ı Urbânî Şeyhi Kelib'e hüküm ki:

Bi-tevfikihi te'âlâ bu sene-i mübârekede tarîk-i hacc-ı Şamî'den giden hüccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsuna ziyâde takayyüd ü ihtimâm lâzım olub ve senki mûmâ-ileyhsin bu husûsa senin kemâl-i sadâkat ü nihâyet-i gayret ü hamiyet ile hidmetin me'mûl olmağla işbu emr-i şerîfim şeref-yafte sūdūr olub gönderilmişdir imdî inşâ'allâhu te'âlâ hüccâc-ı Şamî'nin istikbâlleri vakti geldikde kabâ'il-i urbandan ve aşâ'ir ve (...) ve güzîde ve müsellemler âdemler küllîyen kalkub ve emîrû'l-ümerâi'l-kirâm ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf Sancağı'na mutasarrıf ve bu sene-i mübârekede cerdeye me'mûr olub tavâif-i asâkire baş buğ olan Abdülkadir dâme ikbâluhû ile ma'ân gedüb ve bu sene cerdeye me'mûr olan tavâyif-i asâkire emr-i şerîfimle tenbîh-i hümâyûnum olduğı üzere Azez Menzili'nden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider? Hüccâc-ı Müslimîni istikbâl edüb ve öteden berü dahi emîrû'l-ümerâi'l-kiram Şam beylerbeyinin ve mîr-hacı olan Nasûh dâme ikbâluhûnun re'yine muvâfakat ile menâzil ve merâhilinde kavâfil-i hüccâc-ı Şamî'nin muhâfazasında kemâl-i ihtimâm ile kıyâm iderek hüccâc-ı Müslimîni emîn ü sâlimîn Şam-ı Şerîfe getürüb senden me'mûl olduğı üzere mesâ'iyi cemîle vücûda getürmeğle bezl ü sa'y ve kudret eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 9

Hamid Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Kuttâ'-i-tarîk eşkiyâsından Sarı Şahin nâm şakî hevâsına tâbi' birkaç nefer şakîler ile Eskişehir kurbunda ebnâ-i sebîlin yoluna inüb ulak soyub nehb ü gâret-i emvâl misillü fesâd ü şekâvete cesâret itdiklerinden sonra Akşehir Sementi'ne vardıklarında kıldetî'l-ümerâi'l-kirâm Akşehir sancağıbeği Mecid dâme izzuhû üzerlerine varub içlerinden Zor Ali ve Tekeli İbrahim ve Arab İbrahim nâm üç nefer şakîlerin ahz ve mâ'adası Hamid tarafına firâr eyledikleri i'lâm

olunub ve bu fesâd ü şekâvete cesâret eden şakîlerden Hamid Sancağı'nda teftîş ü tefahhus ve alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürüb muhkem habs ve kal'a-bend edüb ve üzerlerinde şer'an sübût bulan mevâd sicil ü hüccet olundukdan sonra sûret-i sicillerile keyfiyyet-i hâllerin vukû'ı sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm ba'dehu emr-i şerîfim bu cihetle sâdır olur ise mûcebince amel eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

[Sayfa 4]

Hüküm 10

Ber-vech-i arpalık Teke Sancağı'na mutasarrıf olan Vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki:

Kuttâ'-i tarîk eşkıyâsından Sarı Şahin nâm şakî hevâsına tâbi' birkaç nefer şakîler ile Eskişehir kurbunda ebnâ-i sebîlin yoluna inüb ulak soyub nehb ü gâret-i emvâl misillü fesâd ü şekâvete cesâret eylediklerinden sonra Akşehir Semtî'ne vardıklarında kıdvetü'l-ümerâi'l-kirâm Akşehir Sancağıbeği Mecid dâme izzuhû üzerlerine varub içlerinden Zor Ali ve Tekeli İbrahim ve Arab İbrahim nâm üç nefer şakîlerin ahz ve başları olan Sarı Şahin ile sâ'ir refîklerin Hamid Sancağı dağlarına değin ta'kîb iderek Teke Sancağı'na firâr itmeleriyle vech-i meşrûh üzere me'hûz olan üç nefer şakîlerin gâret eyledikleri ulağın eşyâsı ma'rifet-i şer'le tefahhus olundukda bir mikdâr esvâb-ı menhûbe Seyidgazi'de bir menzil bârgîri yedlerinde bulunub sâ'ir eşyây-ı mehûbeyi her ne ise başları olan şakî-i merkûm ile sâ'ir refîkleri Teke Sancağı'nda sâkin Yörükân tâ'ifesinden Kaşıkçıoğlu Süleyman'ın yanına gittikleri ikrâr ve i'tirâflarıyla mahall ü cihet ve hücceti mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh der-i devlet-medârıma irsâl vâki' hâli mektûbla dahi i'lâm itmekle eşkıyâ-i merkûmenin livâ-i mezbûra firâr eden refîkleri ile başları olan Sarı Şahin nâm şakînin dahi alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürülmesi senki vezîr-i müşârun ileyhsin senden matlûb olmağla imdi emr-i şerîfim vusûlünde kuttâ'-i tarîk ve nehb ü gâret-i emvâl ile bu fesâd ü şekâvet cesâret eden maru'z-zikr Sarı Şahin ile refîkleri olan şakîler eğer mezkûr Kaşıkçıoğlu Süleyman'ın yanında ve eğer sâ'ir sûret-i hükûmetin olan mahallerden her nerede bulunur ise ihtimâm-ı tâm ile alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürüb muhkem habs ve kal'a-bend edüb üzerlerine şer'an sübût bulan mevâdd sicil ü hüccet olundukdan sonra sûret-i sicilleriyle keyfiyyet-i hâlleri sıhhati üzere der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm ve bâ'dehu emr-i şerîfim ne vechle sâdır olur ise mûcebiyle amel eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 1120.

Hüküm 11

Mezbûr Akşehir Sancağı'na nefy olunmak üzere sonradan tedbîr olunmuştur.

Karahisar-ı Sahib Sancağı paşasına ve Süphanlı kâdısına ve Karahisar-ı Sahib nâ'ibine hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Süphanlı Kazâsı ehâlîsi be her dem meclis-i şer'e varub kazâ-i mezbûra tâbi' Yenice nâm karye sükkânından olub eşirrâdan olan Kara İsmail nâm kimesne kendi hâlinde olmayub bin yüz on senesinden berü ehl-i örf tâ'ifesi ile yek-dil ve yek-cihed ve ba'zı mevâdd isnâdıyla fukarâyı zulm ü ta'addî edüb ve itdirmeden hâlî olmaduğundan mâ'adâ her tekâlif akçesi tevzi'inde kendüsü için yüzer ve ikişer yüz gurus tevzi' ve cem' ekel ü bel' edüb ve hevâsına tâbi' olmayanları hilâf-ı vâki' mevâdd isnâdıyla ehl-i örfe tecrîm ve tagrîm itdürüb ve ba'zı fukarâyı i'yâl ü evlâdlarına dâne-i kuvvet olacak şeyleri kalmayacak mertebe fakr-ı kâfiye (?) ibtilâ ve her birine râhat vormeyüb zirâat ve hırâsetden âciz ve ta'ayyüş-i iktidârları kalmamağla mezbûr Kara İsmail diyâr-ı âhere nefy olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum virilmek ricâsına vâki' hâli âdemleriyle arz eyledikleri ecilden hilâf-ı şer'-i şerîf olduğu gerü tahsîl ve ashâbına istirdâd ve icrây-ı hak olundukdan sonra diyâr-ı âhere nefy olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 12

Dergâh-ı Âlî kapucubaşlarından Hasan dâme mecduhûya ve Sayda kâdısına hüküm ki:

Hâlâ Sayda-Beyrut Beylerbeyisi İbrahim Paşa'nın taht-ı iltizâmında olan Sayda-Beyrut ve tevâbi'i mukâta'âsının Hazîne-i Âmirem'de mahfûz olan baş muhâsebe defterleri mücebince Süleyman ve havâlâtından mâ'adâ yüz on sekiz senesi mâlından elli yedi bin yedi yüz yigirmi dört buçuk gurus ve yüz on dokuz senesi mâlından dahi yüz altmış altı bin dokuz yüz elli dört buçuk gurus ki min haysü'l-mecmû' iki senenin mâlından iki yüz yigirmi dört bin altı yüz yetmiş dokuz gurus olmağla meblağ-ı mezbûrun bir gün evvel Hazîne-i Âmirem'e irsâl ve teslîmi için bundan akdem emr-i şerîfimle def'a'âtle mübâşirler gönderildikde henüz mültezimîn

zimmetlerindedir tahsîl olundukda gönderilür deyü mübâşirleri tesvîf ve ta'vîk edüb ve bu âna değün bir akçe göndermeyüb meblağ-ı mezbûr el-yevm zimmetinde olmağla senki kapucubaşı mûmâ-ileyhsin bu husûs için sen tekrâr mübâşir ta'yîn ve zikr olunan akçe fi'l-vâki' mültezimîn defterlerinde ise senin ma'rifetinle mültezimlerden tahsîl ve eğer mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh mezbûrlardan ahz u kabz edüb kendi zimmetine geçmiş ise kendisi bi-eyyi-hâl tedârik ve tekmîl ve hazîne bağlayub bir gün evvel Âsitâne-i Sa'âdetim hazînesine irsâl ve teslîm itmek üzere tehdîd ve teşdîdi müştemil emr-i şerîfimle tenbîh ü te'kîd olunub ve bu husûs senin uhde-i ihtimâmına havâle olunmağla inşâ'allâhu te'âlâ mahall-i me'mûra vardığında bu husûsu kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ile kıyâm edüb eğer bin yüz on sekiz ve eğer bin yüz on dokuz senelerinden mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhânın zimmetlerinde mâl vardır ve iki mültezimleri Sayda'ya getürdüb mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin muvâcehesinde ellerinde olan şartnâme ve halâsnâmeleri bi't-tamâm ma'rifet-i şer'le getürölüb ve ana göre her birisinin zimmetlerinde vech-i sahîh üzere temeyyüz edüb nefsü'l-emrde mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin iddi'âsı üzere zikr olunan iki senenin mâlından bâkî kalan iki yüz yigirmi dört bin altı yüz yetmiş dokuz gurus tamâmen mültezimîn zimmetlerindedir mukayyed yohsa küllîyen veyâhud ve ba'zen mîr-i mîrân-ı

[Sayfa 5]

mûmâ-ileyhin zimmetine geçüb ve kendi masârifına sarf itmekle bundan akdem varan mübâşirleri mültezimîn zimmetlerindedir deyü iğfâl ve bu tarîkle bast-ı makâl-i ihtî'yâlî(?) ider hâsılı hakikat-i hâl ne minvâl üzere ise vâkıf olduktan sonra senki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin alâ sıyâhü'l-isti'câl-i keyfiyyeti sıhhat üzere der-i devlet-medârımda i'lâm ve sen anda meks edüb mâl-ı merkûm ma'rifet-i şer'le eğer mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhden icâb eder ve eğer mültezimlerden iktizâ eder her kimden lâzım gelürse tahsîl ve tekmîline ihtimâm ve bundan sonra dahi taraf-ı devlet-i aliyyemden tevcihâtla emr-i şerîfim vârid olursa mücebiyle amel eylemek bâbında fermân-ı hümayûnum olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i L. 1120.

Hüküm 13

İtlâkıçün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Karahisar-ı Sahib mutasarrıfına ve Antalya Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Süphanlı Kazâsı nâ'ibi Esad ve Karahisar-ı Sahib nâ'ibi es-Seyyid Abdurrahman Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Sübhanlı Kazâsı ehâlîsinden ulemâ ve sulehâ ve e'imme ve hutebâ ve sâ'ırları bi-ecma'hum mesclis-i şer'e varub kazâ-i mezbûr sâkinlerinden Kurşoğlu dimekle ma'rûf Mahmud nâm şerîr kendi hâlinde olmayub ehli örf tâ'ifesiyle yek-dil ve yek-cihed ve nice bâ-günâh Müslümânı ehl-i örfte tagrîm ve malları alınmağa bâ'is olmağa bundan akdem mezbûrun keyfiyyet-i ahvâlî der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda diyâr-ı âhere nefy olunmak üzere iki def'a emr-i şerîf sâdır olmuş iken itâ'at-i emr-i şerîf eylemediğinden gayrı zulm ü ta'addîsi evvelkinden ziyâde olub ve her birinin ehl-i örfte tecrîm ve tagrîm ettirmekten hâlî olmamağa mezbûr Antalya Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki' hâlî ilhâhlarına arz eyledikleri ecilden mezbûr Mahmud Antalya Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 14

Mezbûrlardan ancak Oruçoğlu Abdullah ile Müftioğlunun itlâklarıçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Rodos kâdîsına ve Kemer Edremid Kazâsı nâ'ibine ve Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Bi'l-fi'l dâru's-sa'âdetim ağası olan Süleyman Ağa dâme uluvvuhû Südde-i Sa'âdetime arz gönderüb müşârun ileyhın taht-ı nezâretinde olub mahrûse-i Burusa'da vâki' merkûm ve mağfuru'n-leh Sultân Murad Hân-ı Sâni tâbe serâhû evkâfı mukâta'alarından nefsi i Kemer Edremid sükkânından hâliyâ Yeniçeri Serdârı Süleyman yeniçerilik iddi'âsında olan Taşcıoğlu Mustafa ile Oruçoğlu Abdullah ve Seydioğlu Hüseyin nâm kimesneler kendü hâllerinde olmayub ehl-i örfte mehîn ve ehl-i fesâda mu'în ve mukiz-i fitne olub ve alâka ve medhalleri olmadıkları ibâdu'l-lâhın mesâlihine karışub akçelerin almadıkça hükkâm ve zâbitler yanında mesâlihlerin gördürmeyüb ve hevâlarına tâbi' olmayan nâ'iblerin üzerlerine dahi zîr-i

destlerinde olan eşkıyâyı tasallut ile mahkemesin bıraktırub mazarrâtlarından firâr edenlerin akablarından başka fisk ta'yîn ve emvâl ü erzâkın nehb ü gâret ve mâl-ı vakfın tahsiline mümâna'at ve fesâd âdet-i müstemirreleri olmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince mezbûrlar Rodos Kal'ası'na nefy olunmak üzere iken mütegalibeden olmalarıyla itâ'at-i emr-i şerîf etmeyüb ta'addî ve tecâvüzden hâlî olmadıkları bu def'a dahi arz olunduğundan mâ'adâ bin yüz on dokuz senesine mahsûb olmak üzere mukâta'a-i mezbûre voyvodası olan [] nâm kimesne mâl-ı vakfdan ancak akçe tahsîl idemeyüb mezbûrların ta'addîleri sebebi ile ekser mâl-ı vakf re'âyâ zimmetinde kalmağla Haremeyn-i şerîfeyn akçesi içün vakf-ı mezbûrdan be-her sene teslîm-i hazîne olunagelen akçe bu ana değin teslîm olunmayub ve ba'zı mürtezikanın vazâ'ifî verilmeyüb def' ve ehl-i mürtezikaya gadr olunmağla bu husûs içün mübâşir ta'yîn olunan Dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ocağından [] zîde kadruhû ve bostânî hâsekilerinden [] hâseki zîde kadruhû hâlâ mukâta'a-i mezbûre voyvodası ile ma'an mahalline varub mukaddemâ haklarında emr-i şerîf sâdır olan kimesneler ile bu def'a ser-i eşkıyâ olan Müftizâde demekle ma'rûf kimesne Rodos cezîresine nefy ve sene-i mezbûrede re'âyâ zimmetinde kalan mâl-ı vakf bi't-tamâm tahsîl olunmak bâbında inâyet ricâsına arz itmeğın siz ki mûmâ-ileyhümsüz vech-i mesrûh üzere amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 15

Fermânı rü'ûs tarafında mahfuzdur.

Şam-ı Şerîf kâdîsına ve Şam mütesellimine ve [] Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Emine nâm hâtun Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb Şam'ın yerlü yeniçeri ağası olan zevcî Osman kendi hâlinde iken sâbıkân Şam'ın yerlü yeniçerileri ağası olan Abdullah Şam beylerbeyisini üç dört konak karşılayub (...) mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin dahi Şam-ı Şerîfe vâsıl oldukda mezkûr Osman'ı bir bahâne ile ahz ve envâ'i eziyet ile kal'a-i merkûmede habs ve kal'a-bend edüb el-yevm tomruk ve zincir ve kelepçede olduğun bildirüb ol bâbda istid'âyı inâyet itmeğın mezkûr Osman'a kemâ kân Şam'ın yerlü yeniçerileri ağalığı ibkâ ve mukarrer kılınmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz emri şerîfim vusûlünde mezkûr Osman'ı kal'a-i merkûmeden ıtlâk eylemeniz içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

[Sayfa 6]

Hüküm 16

Dergâh-ı Âlî kapucubaşlarından Halil dâme mecduhûya hüküm ki:

Bi-tevfikihi te'âlâ bu sene-i mübâreke de tarîki hacca Şam'dan giden hüccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Rakka Vâlîsi vezîrim Yusuf Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlühû beş yüz nefer mükemmel ve müselleme süvârî ile kethüdâsını göndermek üzere ve Trablusşam ve Sayda-Beyrut mutasarrıfları dahi mükemmel kapıları halkıyla kethüdâların irsâl itmek üzere ve ber-vech-i arpalık Nablus Sancağı'na mutasarrıf olan Süleyman bi'n-nefs mükemmel ve müretteb kapusu halkıyla Cibâl-i Aclun Sancağı Mutasarrıfı Salih Paşa yeğeni Mehmed ve Kal'a-i Kerek Sancağıbeği İbrahim dahi bi'n-nefs üçer yüz mükemmel [ve] müselleme süvârî âdemler ile bu husûs için me'mûr ve emîrû'l-ümerâ'il-kirâm ber-vech-i arpalık Kûdüs-i Şerîf Sancağı'na mutasarrıf olan Abdülkadir dâme ikbâlühû mükemmel ve müretteb kapusu halkıyla vech-i meşrûh üzere bu sene cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asâkire baş buğ olup ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar vakt ü zamânıyla yerlerinden hareket itmeyip istikbâl-i hüccâca gâh Evâhir-i zilhiccede ve gâh ibtidâ-i muharremde azîmet etdiklerinden vaktiyle irişmeyüb tekâsülleri mesmû'-i hümayûnum olmağla inşa'allâhu te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar şimdiden tedâriklerin görüb ve evâhir-i zilhicceye kalmayub bi-eyyi-hâl evâ'il-i zilhiccede savb-ı maksûda azîmet ve Azez Menzîli'nden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i ganem nâm mahalde mi olur? Yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ eder? Muktezâ-yı vakt ü hâle göre hüccâc-ı Şamîyye'yi istikbâl edüb ve emîrû'l-ümerâ'il-kirâm Şam beylerbeyi ve mîr-hâcı olan Nasuh dâme ikbâlühûnun re'yine muvâfakat ile iktizâ eden hidemât-ı aliyyemde bezl ü sa'y ü kudret eylemeleriçün emr-i şerîfimle me'mûr olmalarıyla senki kapucubaşı mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzere bu sene cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asâkirin ihrâcına sen mübâşir ta'yîn olunmuşsundur imdi ihrâcına me'mûr olduğun cerde asâkirini fermânım olduğu üzere evâ'il-i zilhiccede savb-ı maksûda azîmet itmek üzere vaktiyle yerlü yerlerinden ihrâc ve cerde asâkiriyle sen mahall-i me'mûra bile gedüb bi-tevfikihi te'âlâ Bi'r-i Ganem didikleri mahalde mi olur? Yohsa tâ Medîne-i Münevvere'de mi iktizâ ider hüccâc-ı Müslimînin istikbâline müsâra'at ve her nerede telâfî vâki' olur ise ma'an avdet edüb bi-vâsıl-ı te'âlâ kavâfil-i hüccâc-ı Şamî'nin Şam'a vusûllerinden sonra bu tarafa avdet eyleyesin mübâşir olduğun husûs devlet-i aliyyemin

lâzımü'l-ihtimâm olan azâ'im-i umûrundandır bir dürlü tehâvün ve tekâsülün zuhûr ider ise bir vechle cevâba kâdir olamazsın ana göre basîret ve intibâh üzere hareket ve fermânım olduğu üzere edâ-yı hidmete bezl ü sa'y ü kudret eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 17

Şam mütesellimine hüküm ki:

Bi-tevfikihi te'âlâ bu sene-i mübâreke de tarîk-i hacc-ı Şamî'den giden hüccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsunda ziyâde ihtimâm iktizâ itmekle düstûr-ı mükerrem müşîr-i mufahham nizâmü'l-âlem Rakka Vâlisi vezîrim Yusuf Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlühû beş yüz mükemmel ve müselleme süvârî ile kethüdâsını göndermek üzere ve Trablusşam ve Sayda-Beyrut mutasarrıfları dahi kapuları halkıyla kethüdâların irsâl itmek üzere ve ber-vech-i arpalık Nablus Sancağı'na mutasarrıf olan Süleyman bi'n-nefs mükemmel ve müretteb kapusu halkıyla Cibâl-i Aclun Sancağı mutasarrıfı Salih Paşa yeğeni Mehmed ve Kal'a-i Kerek Sancağıbeği İbrahim bi'n-nefsühümâ üçer yüz nefer müselleme süvârî âdemler ile bu husûs için me'mûr ve emîrû'l-ümerâi'l-kirâm ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerîf Sancağı'na mutasarrıf olan Abdülkadir dâme ikbâlühû dahi mükemmel ve müretteb kapusu halkıyla vech-i meşrûh üzere bu sene cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asâkire baş buğ olup ve sinîn-i sâbıkada cerdeye me'mûr olanlar vakt ü zamânıyla yerlerinden hareket itmeyüb istikbâl-i hüccâc gâh evâhir-i zilhiccede ve gâh ibtidâ-i muharremde azîmet itdiklerinden vaktiyle irişmeyüb tekâsülleri mesmû'-i hümayûnum olmağla inşâ'allâhu te'âlâ bu sene cerdeye me'mûr olanlar şimdiden tedâriklerin görüb ve evâhir-i zilhicceye kalmayub bi-eyyi-hâl evâ'il-i zilhiccede savb-ı maksûda azîmet ve Azez Menzili'nden altı sâ'at ilerüde Bi'r-i Ganem nâm mahalde mi olur yohsa tâ Medîne-i Münnevver'e de mi iktizâ ider? Muktezâ-yı vakt ü hâle göre hüccâc-ı Şamîyyeyi istikbâl edüb ve emîrû'l-ümerâi'l-kirâm Şam beylerbeyi ve mîr-hâcı olan Nasuh dâme ikbâlühûnun re'yine muvâfakat ile iktizâ eden hidemât-ı aliyemde bezl ü sa'y ü kudret eylemeleriçün emr-i şerîfimle me'mûr olmalarıyla vech-i meşrûh üzere bu sene cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asâkirin fermânım olduğu üzere evâ'il-i zilhiccede savb-ı maksûda azîmet itmek üzere vaktiyle yerlû yerlerinden ihrâc ve cerde askeriyle ma'ân mahall-i me'mûra bile gedüb hüccâc-ı

Müslimîne istikbâl ve ma'ân avdet ve edâ-yı hidmet itmek üzere Dergâh-ı Mu'allâ'm kapucubaşlarından iftihârü'l emâcid ve'l-ekârim Halil dâme mecduhû mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağla senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde hüccâc-ı Müslimînin istikbâlleri husûsu sa'ire kıyâs olunmayub devlet-i aliyyemin lâzımü'l-ihtimâm olan azâ'imi umûrundan olmağla cerdeye me'mûr olan tavâ'if-i asâkirin ihrâcına me'mûr olan mübâşir-i mûmâ-ileyhe sen dahi i'ânî ve emrine takviyyet virüb ve bi-tevfikihi te'âlâ istikbâl-i hüccâca gidecek tavâ'if-i askerinin evâ'il-i zilhiccede savb-ı me'mûra azîmet eylemek üzere mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle vaktiyle yerlû yerinden ihrâc ve irsâlleri husûsunda kemâ-yenbagî takayyüd ve ihtimâm eylesün şöyle ki bu husûsda bir dürlü tekâsülün zuhûr idecek olur ise asla özr ü cevâbın isgâ olunmayub mes'ûl ve mu'âteb olacağını emr-i mukarrer bilüb basîret ve intibâh üzere hareket eyleyüb ve cerdeye me'mûr olanlar ne günde ve ne vech üzere gitdiklerini ve zuhûr eden ahvâl ve âsârı icâleten der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

[Sayfa 7]

Hüküm 18

Anadolu vâlisine Kütahıyye ve Tavşanlı nâ'ibine hüküm ki:

Tavşanlı Nâhiyesi ehâlisi gelüb yigirmi seneden mukaddem katl-i nüfûs ve gâret-i envâl ile envâ' fesâda cesâret eden türedi eşkiyâsından Gedik nâm şakînin ve rüfekâsının sâdır olan emr-i şerîf mücebince şer'le haklarında lâzım gelen cezâları ma'rifet-i şer'le tertîb olunmağla elyevm ba'zı kimesneler zuhûr edüb sinîn-i merkûmeden mukaddem katl-i nüfûs ve gâret-i envâle cesâret ile sâdır olan emr-i şerîf mücebince cezâları tertîb olunanların veresesiyiz deyü katil olan türedi[ni]n nâhiyenizde ba'azı envâl ve eşyâları kalmış deyü hevâlarına tâbî kimesnelere [kimesnelere] istinâd ile ta'cîz ve rencîdeden hâlî olmadıkların bildirüb ol makûle şekâvetleri sebebiyle katil olunanlar için rencîde sadedinde da'vâları istima' olunmayub ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 19

Bolu Voyvodası Ahmed zîde mecduhûya hüküm ki:

Ulus Kazâsı'nın ulemâ ve sulehâ ve e'imme ve hutebâ ve sâ'ir neferler rea'yâsı Südde-i Sa'âdetim'e arz gönderüb hâlâ kazâ-i mezbûrda sâkin Karakadıoğlu dimekle ma'rûf Ahmed nâm kimesne eşkiyâdan olub nice ehl-i ırz kimesnelerin ehl ü i'yâl ve taze oğlanlarına kavlı-i şetm ve kasd ü katl-i nefis ve bi-gayr-i hakkın zulmen mâlların alub ve kazâ-i mezbûrda icrâ-yı ahkâm-ı şer'îyye itdirmeyüb bir kaç seneden berü kâdîların ta'ammüd ve rencîde etmekle nicesi firâr edüb ve hâlâ kâdîları Mehmed Efendi dimekle ma'rûf kâdîyı dahi mahkemede basub mendeb-i şedîd ile darb ve şütûm-ı galîze ile şetm eyledikten sonra mâlını nehb ü gâret eyleyüb her vech ile sâ'ibü'l-fesâd olduğun bildirüb ol bâbda hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden senki voyvoda-i mûmâ-ileyhsin mezbûr Karakadıoğlu Ahmed'i bulunduğ mahallinden bi-eyyi-hâl ahz ve kayd-ı bend ile Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr eylemekde takayyüd ve ihtimâm etdirüb şöyle ki firâr ve gaybet eyledi deyü sâ'ir bahâne ile ihzârında tekâsülün zuhûr ider ise ana olacak ceza sana olacağını mukarrer bilüb ana göre hareket ve me'mûr olduğun hidmetinin itmâmında sarf-ı miknet eylemek bâbında yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 20

İtlâk olunmuşdur.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Saruhan Sancağı paşasına hüküm ki:

Koyun tâcirlerinin Medîne-i Mağnisa'da vâki' kasab tâ'ifesinin zimmetlerinde bin yüz on senesinde olan haklarının şer'le tahsîline mûmâna'at olur ise kassâblar kethüdâsı Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak üzere fermânım olmuş iken hâlâ Mağnisa nâ'ibi olan [] nâm nâ'ib tüccârın malları tahsîle ve kassâbları kethüdâsının ihzârına mûmâna'at edüb te'dîbi lâzım gelmeğın senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin nâ'ib-i mezbûru Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend ve bu def'a dahi mukaddemâ fermânım olduğ üzere tüccârın hakları bi't-tamâm ta'allül olunursa kassâblar kethüdâsını Âsitâne-i Sa'âdet'e ihzâr eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 21

Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Koyun tâcirlerinin Medîne-i Mağnisa'da vâki' kasab tâ'ifesinin zimmetlerinde olan haklarının şer'le tahsiline mümâna'at olunur ise kasablar kethüdâsının Âsitâne-i Sa'âdetime ihzârı fermânım olmuş iken hâliyâ Mağnisa nâ'ibi olan İzmirî Mehmed Sadık nâm nâ'ibi zikr olunan tüccârın hakları tahsiline ve kasablar kethüdâsının ihzârına mümâna'at edüb te'dibi lâzım gelmekle nâ'ib-i mezbûrun Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olub ve husûs-ı mezbûr için Saruhan Sancağı mutasarrıfı Ömer dâme iclâluhûya emr-i şerîfim sâdır olmağla senki dizdârsın nâ'ib-i mezbûr mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından sana varub vâsıl oldukda Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 22

Mezbûr İshak'ın re'âyâ umûruna karışmamak üzere kadîmden sâkin olduğu mahade ey mütenebbih-i hümâyûnum olunmak için dâru's-sa'âde ağası arzı mücebince emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Âsitâne-i Sa'âdetim'e ihzâr olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Sivas vâlisine ve Samsun kâdîsına hüküm ki:

Bi'l-fi'l dâru's-sa'âdetim ağası olan Süleyman Ağa dâme uluvvuhû Sûdde-i Sa'âdetime arz gönderüb taht-ı nezâretinde olan evkâfdan Burusa'da vâki' merhûm ve mağfûrû'n-leh Sultân Bayezid Hân-ı Velî tâbe serâhu evkâfından olan Samsun sâkinlerinden İshak nâm kimesne kendü hâlinde olmayub sâ'îbi'l-fesâd olmağla re'âyâ-yı vakfı dâ'imâ rencîdeden hâlî olmaduğundan gayrı hevâsına tâbi' olmayan re'âyâyı ehl-i örfe gamz ile tecrîm etdirüb bunun emsâli zulm ü ta'addîsinin nihâyeti olmamağla re'âyâ fukarâsının nicesi perâkende ve perîşân olub ve bundan böyle mazarratı def' olmaz ise bi'l-küllîye perâkende ve perîşân olmaları mukarrer olduğun bildirüb mezbûr İshak mahall-i [] nâm mahalle nefy ü iclâ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsın arz itmeğın mücebince nefy ü iclâ olunmağıçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

[Sayfa 8]

Hüküm 23

Dergâh-ı Âlî kapucubaşlarından ifrâz-ı Zülkadriyye voyvodası olan Yusuf dâme mecduhûya hüküm ki:

Adana Eyâleti'nde vâkî ehl-i zimmet re'âyânın bin yüz yigirmi bir senesi cizyeleri cibâyeti Adana beylerbeyisi Hüseyin dâme ikbâluhûya tefvîz olunub Eşme ve Ayaş ve Berendi kazâları dahi Adana mülhakâtı olmağla her sene vâfir evrâk tevzî olunur iken bu sene akçe Koyunlumur Aşîreti taht-ı nezâretiyle ancak on beş aded evrâk sürülüb ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin bu husûs için ta'yin olunan âdemini senki kapucubaşı mûmâ-ileyhsin tarafına varub yanında olan ehl-i zimmet re'âyâya cizye evrâkı tevzi eylemek murâd eyledikde yanımda ancak on beş yigirmi nefer zimmî vardır deyü yanında olan ehl-i zimmet re'âyânın cizyeleri cem'ine mûmâna'at edüb ve bundan mâ'adâ Bor Kasabası'ndan Mehmed Beşe dimekle ma'rûf kimesne haccı şerîf arzusuyla savb-ı maksûda teveccüh ve azîmet ve Şecaüddin Kazâsı'na tâbi olan [] nâm karyede Bağderesi dimekle ma'rûf mevzi'e vardıkda elçi Kara Muhammed ve Sarı Mehmed nâm şakîler ifrâz re'âyâsından on beş kişi mikdârı eşkıyâya baş buğ olub mezkûr Mehmed'in yoluna inüb leşkeriyle bir re's tayın ve bir tek tabanca ve bir zî-kıymet kılıç ve iki kat çamaşır ve iki cellâdî ve iki yüz elli gurusluk lenger fes altununu nehb ü gâret eylediklerinden sonra mezkûrdan şakîler Misis (?) cisrinden mürûr ve senin yanında ihtifâ eyledikleri sıhhati üzere haber alınmağla mezkûr Mehmed'in vech-i meşrûh üzere nehb ü gâret olunan nukûd ve devâb ve eşyâsının ma'rifet-i şer'le istirdadıçün mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından sana gönderilen buyurulduya amel ve i'tibâr eylemeyüb şak edüb ibtâl-i hukûka tasaddî eyledüğün mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından i'lâm ve meşkûk buyurulmaları dahi der-i devlet-medârımda irsâl olunmağla müstehak-ı i'tâb ve ikâb olmuşsundur imdi emr-i şerîfim vusûlünde ehl-i zimmet re'âyâdan yanında ve etrafında kaç nefer var ise mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından evrâk tevzî'ine ve cizyelerinin cem'ine min-ba'd mûmâna'at etmeyüb cizyelerin bir an şurûtu üzere bi't-tamâm cem' ve tahsîl ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından ahz u kabz etdirüb ve mezkûr Mehmed'in dahi vech-i meşrûh üzere nehb ü gâret olunan nukûd ve devâbb ve eşyâsı her ne ise şer'le teveccüh edenlerden ma'rifet-i şer'le bi't-tamâm kendüye

redd ü teslîm etdiresin şöyle ki bundan sonra dahi gerek yanında ve gerek etrafında olan ehl-i zimmet re'âyâyâ sahib çıkub mâl-ı cizyenin tahsîline mûmâna'at ile mâl-ı mîrî ta'tîline veyâhud mezkûr Mehmed'in nehb ü gâret olunan nukûd ve devâbb ve eşyâsının şer'le teveccüh edenlerden kendüye redd ü teslîminde tehâvün ve tekâsülün zuhûr idecek olur ise senin müsâmaha ve tekâsülün sebebi ile ta'til olunduğuna binâ'en eğer mâl-ı mîrî ve eğer mezkûr Muhammed'in gâret olunan eşyâsından tahsîl olunduğundan mâ'adâ mes'ul ve mu'âteb olacağını dahi mukarrer bilüb ana göre basîret be intibâh ile hareket eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 24

Ber-vech-i arpalık Karahisarısahib Sancağı'na mutasarrıf olan [] dâme ikbâluhûya hüküm ki:

Sekban ocağının emekdâr ve ihtiyârlarından kıdvetü'l emâsil ve'l-akrân Arnavut Kara Ali bölükbaşı zîde kadrühû kapunda olan levendât üzerine baş bölükbaşı nasb olunub kıdvetü'l-umera'ül-kiram Amasya sancağibeği olub bil-fi'il serçeşme olan Boz Receb dâme izzehû tarafından mühürlü mektûb verilmekle mücebince amel eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 25

Yenice-i Karasu nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr muzâfâtından İskete Kasabası'nda sâkin ehl-i zimmet re'âyâ tâ'ifesi bana arz-ı hâl edüb İskete nahiyesine tâbi' Mihrane manastırı demekle ma'ruf feth-i hakanîden berü yedlerinde terk olunan kadîmî manastırın civârında vâki' râhibleri ve sâ'ir hademesi sâkin olacak sekiz aded oda ve bir matbah ile ve bir kılar ve bir kenîf mürûr-ı eyyâm ile harâbe-müşerref olduğun bildirüb harâbe-müşerref olan mahalleri ma'rifet-i şer'le keşf ve hüccet olunmak bâbında hükm-i hümmâyûnum ricâ eyledikleri ecilden ma'rifet-i şer'le vaz'-ı kadîmîsi üzere keşf ve hüccet olunub sıhhati üzere arz ve i'lâm oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

[Sayfa 9]

Hüküm 26

Çıldır beylerbeyisine hüküm ki:

İntihâ-i serhadd-i mansûremden Gürcistan hudûdunda vâki' Anakara ve Bağdadçık Kal'alarının taş ile kârgîr binâ olunması iktizâ etmekle senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin bundan akdem eyâletin askeriyle bu husûs için sen me'mûr olub ve bu husûs için sâdır olan emr-i şerîfim Çıldır Eyâleti'nde vâki' elviye beyleri ve alaybeyleri ve zu'âmâ ve erbâb-ı timarı ve Ahışa ve Hartus ve Azgur ve Bağdadçık kal'alarının neferât ağaları ve kethüdâları ve yüzbaşları ve ihtiyârları muvâcehelerinde kırâ'at olundukda mârû'z-zikr Anakara Kal'ası eyâlet-i merkûmeye mesâfe-i ba'ide ve mâbeyninde nice cibâl-i şâmiha ve enhâr-ı kesîre vâki' olub etrâfında taş ve kirec tedârik dahi gâyet müte'assir ve şiddet-i şitâ dahi te'âkub etmekle bu vakitte Anakara Kal'ası binâsı afv olunmak üzere mukâbelesinde görülen semt ü civârlarında olan Bağdadçık Kal'ası mukaddemâ keşf ü tahrîr olunduğu üzere mâlen ve bedenen evvel bahârda alâ vech-i'l-istihkâm taş ile kârgîr binâ eylemek üzere cümlesi ta'ahhüd ve iltizâm eylediklerini müş'ar-ı cânib-i şer'den virilen hüccet ile mezkûrların dahi memhûr mahzarları der-i devlet-medârıma irsâl ve vâki' hâl dahi tarafından mektûb ve kâ'ime ile i'lâm olunmağla vech-i meşrûh üzere evvel bahârda Bağdadçık Kal'ası'nı taş ile kârgîr binâ itmek üzere iltimâslarına müsâ'ade-i hümayûnum olub ve senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Bağdadçık Kal'ası'nın vech-i meşrûh üzere binâsı için kemâ-fi'l-evvel yine sen me'mûr bi-tevfikihi te'âlâ kal'a-i merkûme binâ ve tekmîl oluncaya değin Kars Eyâleti'nin alaybeyleri umûmen zu'âmâ ve erbâb-ı timarıyla hidmet-i muhâfazada ve i'ânetde bulunmalarıçün dahi emr-i şerîfim şeref-yâfte sudûr olmağla imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde inşâ'allâhu te'âlâ me'mûr olduğun üzere mükemmel ve müretteb kapun halkı ve Çıldır Eyâleti'nden vech-i meşrûh üzere seninle me'mûr olan elviye beyleri ve alaybeyleri ve zu'âmâ ve erbâb-ı timarı ve Ahışa ve Hartus ve Azgur ve Bağdadçık kal'alarının neferâtından kifâyet mikdârı kılâ' muhâfazasında alıkonulub mâ'adâsıyla neferat ağaları ve kethüdâları ve yüzbaşları ve ihtiyârları Bağdadçık Kal'asına varub ve Kars Eyâleti'nin alaybeyleriyle umûmen zu'âmâ ve erbâb-ı timarı yanına getürdüb ve vakt ü zamânı ile kal'a-i mezbûrenin binâsına mübâşeret ve bi-tevfikihi te'âlâ Çıldır Eyâleti'nden vech-i meşrûh üzere me'mûr olanların mâlen ve bedenen i'ânetleriyle müteahhid oldukları üzere kal'a-i mezbûreyi alâ vech-i'l-istihkâm taş ile kârgîr binâ etdirüb ve Kars Eyâleti'nin zu'âmâ ve erbâb-ı timarını dahi kal'a-i mezbûrenin binâsı sûret-i hitâm bulunca

hidmet-i muhâfazada istihdâm eyleyüb ve kal'a-i mezbûrenin binâsı tekmîl oluncaya değin vech-i meşrûh üzere me'mûr olanlardan bir ferdi vilâyetlerine salıvirmeyüb cümlesini me'mûr oldukları hidmetde mevcûd etdirüb bi-tevfikihi te'âlâ taşdan kârgîr olmak üzere kal'a-i mezbûrenin cümle binâsı alâ vechi'l-istihkâm tekmîl olunduktan sonra herkes yerlû yerine gitmek üzere izin virüb ve sen dahi Çıldır'a avdet ve kal'a-i mezbûrenin keyfiyyet-i binâsını sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 27

Ber-vech-i arpalık Kayseri Sancağı'na mutasarrıf Abdulkadir Paşa ve İncesu Kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Siz ki mûmâ-ileyhümâsız Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Vezîr-i a'zâm-ı sâbık müteveffâ Kara Mustafa Paşa'nın evkâfı mülhakâtından İncesu Kasabası ehâlîsi meclis-i şer'e varub kasaba-i mezbûr sükkânından Bece Nasuh ve Bıyıklı Ali ve Hasan ve İbrahim ve Kalaycı Ömer ve Veli ve Abdi ve Süleyman ve Ahmed ve Karadağlı nâm kimesnelere îmâ kendü hallerinde olmayub sahte dirlik iddi'âsıyla illet [ve] âlât-ı harb ile tecemmu' ve ehl-i ırzın hâne ve i'yâline dest-i ta'arruz ve ta'addî ve ikaz-ı fitne vü fesâd eylediklerin bundan akdem İncesu kâdîsı ve vakf-ı mezbûr voyvodası Ömer Hasan ve ehâlî-i kasaba dahi mahzar birle i'lâm eylediklerinde mezbûrlar diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîf sâdır olmuştiken mezbûrlar emr-i şerîfe mugâyir tagallüben kasaba-i mezbûrda oturub tecemmu' ve hulûl-i sefer ziyâde ta'addîlerinden sükkân-ı kasaba mutazarrır ve münâdî oldukların bildirüb mezbûrûn şakîler vakf-ı merkûmun defterdârı yanında olub sonradan âher mahalden geçib tagallüb üzere olmalarıyla mezbûrlar evleriyle kadîmî yerlerine nefy ü iclâ olunmaları bâbında iltimâs eyledikleri[nden] siz ki mûmâ-ileyhümâsız arz eylediğiniz ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak için hüküm yazıldı.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

[Sayfa 10]

Hüküm 28

Rumili vâlisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Üsküp nâzırı Ebubekir zîde mecduhû i'lâm-ı hâl edüb İştib Kazası'nda vâki' ma'den derbendi Petriçe Kazası'nda olan derbendlerin zabtı nâzır-ı mûmâ-ileyhin uhdesinde olmağla rusûm-ı derbendiyyelerin kânûn-ı kadîm üzere tahsîl olunmak bâbında (...) iki kıt'a emr-i şerîfim virilmiş iken Petriçe a'yânından Abdi ve Süleyman ve Ömer nâm kimesneler mugâyir-i emr-i şerîf zikr olunan derbendlerin sekiz ay zabtına mûmâna'atları sebebi ile mâl-ı iltizâma kesr ü zarar tertîb eyldüğü mûmâ-ileyhânın tarafından der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda yedinde olan emr-i şerîf mûcebince ve mu'tâd-ı kadîm üzere derbend rusûmu tahsîl etdirilüb mûmâna'at edenler sıhhati üzere arz oluna deyü tekrar sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince senki vezîr-i müşârun ileyhsin tarafından bu yerleri tahrîr ve mübâşir ta'yîn olunub mahallinde mûmâ-ileyh ile murâfa'a-i şer' için mezbûrdan Abdi ve Süleyman ve Ömer dâvet-i şer' olunduklarında adem-i itâ'atlerinden nâşî firâr eylediklerin Petriçe kâdîsı i'lâm ve fi'l-hakîka mukaddemâ Petriçe'ye uğradığında mezbûrların vâfir da'vâcıları olub tarafına teşekkî ve izhâr-ı tazallüm eylediklerinde ol-vakitte dahi müdde'ileriyle mürâfa'a-i şer' için tarafından mübâşir ta'yîn olunub dâvet-i şer' olunduklarında yine itâ'at-i şer' etmeyüb firâr itmeleriyle sâ'ire mûceb-i ibret için mezbûrlar diyâr-ı âhere nefy olunmaları bâbında bi'l-iltimâs arz eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzere ıslâh-ı nefis için mezbûrlar diyâr-ı âhere nefy olunalar deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 29

Yeniçeri ağasına ve bostancıbaşıya hüküm ki:

Eflak kapu kethüdâları ve Boyarları Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb müste'min tâ'ifesinin tercümânlarına senede bir def'a akçeleriyle iştirâsına izin ve ruhsat virildiği kendülerinin dahi kefâf-ı nefsleri için İstanbul'a karîb iskele ve yalılardan işbu bin yüz yigirmi senesine mahsûb olmak üzere bir def'a akçeleriyle iştirâ eyledikleri beş yüz medre hamrın sâkin oldukları menzillerine nakline mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden ahkâm kaydına müraca'at olundukda vech-i meşrûh üzere senede bir def'a beş yüz medre hamr için emr-i şerîf verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın siz ki mûmâ-

ileyhümâsız vech-i meşrûh üzere sene-i mezbûra mahsûb olmak üzere yalnız bir def'a beş yüz medre hamrın nakline mümâna'at olmamak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 30

Gelibolu'da yeniçeri zâbitine ve Limni Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'da vâki' merhûm ve mağfûrun leh Sultân Süleyman Hân tâbe serâhu câmi'-i şerîfi evkâfının mütevellisi olan Ahmed zîde mecduhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb evkâf-ı merkûm karyelerinden Kadıkaryesi sâkinlerinden Mustafa Bey dimekle ma'rûf ve karındaşı Hüseyin nâm şakîler hevâlarına tâbi' erâzil ve eşkıyâya mu'ayyen ve kiliseli mukâta'ası zâbiti Mustafa Bey'in konağını basub ve Kadıkaryesi zâbitine dahi karye-i mezkûreyi zabt itdirmeyüb ve kadîmden nâ'ib olanlar Kavak'da oturagelmışler iken nâ'ib-i Kadıkaryesi'nde kendi çiftliklerine götürüb vakfın resm-i otlak ve kışlak ve sâ'ir mahsûlât ve rusûmâtı ahz u kabz itdirmeyüb üç aded mukâta'a zâbitleri nâ-çar mukâta'aların bırağub mâl-ı vakfın tahsîli ta'tîline bâ'is olduklarından gayri kendü menzillerini mahkeme edüb nâ'iblere murâdı üzere hükûmet etdirüb bir vech ile mâl-ı vakfın tahsîli ve mukâta'a ahvâlînin nizâmı mümkün olmayub ve zu'afâdan olan re'âyâyı yigirmi otuz seneden berü mürâbaha talebiyle rencîde ve hapis ve meccânen ırgadlık etdirüb ve çift sürdürüb ve ehl-i örf tâ'ifesiyle müttefik olmalarıyla âdet-i kadîmeleri üzere fukarâyı gamz ve tecrîm etdirüb ve tekâlîf umûruna karışub ve envâ' hîle ve cerîme edüb ve bir kaç def'a mezbûrlara tazallüm ve ta'addî müştemel haberler gönderdükde ısga eylemeyüb ta'allül ve tasallutları evvelkinden ziyâde olmağla senki zâbit-i mezkûrsun mubâşeretinle mezbûrlar ıslâh-ı nefis için Limni Cezîresi'ne nefy ü iclâ ve kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına vâki' hâli arz etmeğın vech-i meşrûh üzere kal'a-i mezbûrda kal'a-bend olmaları için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 31

Gerede kazâsı nâ'ibine ve Bolu voyvodasına ve Gerede kazâsında vâki' yeniçeri serdârına hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezkûrsun Sûdde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi' Som(?) nâm karye sâkinlerinden (...) nâm kimesne meclis-i şer'e varub yine kazâ-i mezbûra tâbi' Karagiri(?) nâm karyede sâkin (...) iddi'âsında olan Veli nâm kimesne fuzûlî on üç dönüm mikdârı tarla ve çayır-ların tagallûben zabt edüb gadr etmekle mahallinde şer'le görölüb icrâ-yı hak mümkün olmaz ise Âsitâne-i Sa'âdetime¹⁴⁶ ihzâr olunmak üzere ocak tarafından otuz dört bölüğün İsmail Çavuş zîde kadruhû mühürlü mektûb ile mübâşir ta'yîn olunmağla mahalline varub dört def'a dâ'vet-i şer' olundukda mezbûr Veli (...) bir vech ile itâ'at-ı şer'-i şerîf etmeyüb daima alduğun ihbarları arz eyledüğün ecilden senki voyvoda-i mûmâ-ileyh ve serdâr-ı merkûmsun bulunduğu mahalde ma'rifetiniz ile bi-eyyi-hâl ahz u kabz [].¹⁴⁷

[Sayfa 11]

Hüküm 32

Sivas vâlisine ve kâdîsına hüküm ki:

Ber-vech-i arpalık Arabgir Sancağı mutasarrıfı Ömer dâme ikbâluhû Sûdde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Arabgir Sancağı'nda kazâ-i mezbûrda sâkin Yusufalaybeyioğlu Hasan ve Hamzabeyoğlu dimekle ma'rûf Mecid ve Berdesoğlu Mehmed ve Bayezid oğlu Eyüb ve İslam nâm şakîler bin yüz on senesinden berü kendü hâllerinde olmayub fesâd u şekâvet üzere olmalarıyla hâlâ düstûr-ı mükerrrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Rakka Vâlîsi vezîrim Yusuf Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhûnun etbâ'ından Hüseyin nâm kimesnenin hânesin basub zevcesini darb-ı şedîd ile darb ve karındaşı kızını sû-i kasdile ahz itdiklerinden sonra kendülerinin hıyânetlerin ketm için mezkûrenin katline sa'y ve fevt oldu mülâhazasıyla birağub gıtdiklerinde mezbûre üç dört gün mürûrunda müteveffîye olub ammisî mezkûr Hüseyin Rakka'da bulunmağla gelinceye değin zikr olunan şakîler kefile virilüb mezbûr Hüseyin geldikde eşkıyâ-yı mezkûre kefillerine getürdölüb zâbitleri ve a'yân-ı vilâyet muvâcehelerinden mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin menziline dahi huzûrunda da'vâları şer'le fasl sadedinde iken erbâb-ı timardan Küçük Zaim dimekle ma'rûf kimesne ile Küçük Mustafa ve hidmetkârı Ali ve Ahmed ve Ali Çavuş hidmetkârı Hüseyin ve Deli Mehmed hevâlarına tâbi' birkaç nefer eşkıyâ ve âlet-i harb ile mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin menzilin basub zikr olunan şakîler tahlis ve şer'-i

¹⁴⁶ Metinde "سعدت" imlâsıyla yazılmıştır.

¹⁴⁷ Metnin devamında kelimeler okunamayacak derecede silinmiştir.

şerîf ve hükkâm ve zâbitlerine itâ'at-i etmemeleriyle vâki' hâli cümle ehâlî-yi vilâyet ilhâhlarıyla arz eyledüğü ecilden senki vezîr-i müşârun ileyhsin mezbûrdan şakîleri bi-eyyi-hâl ahz ve ele götürüb üzerlerine şer'an sâbit olan mevadd sicil ü hüccet ve kendüleri habs ve şekâvet edenlerin timarları müstahakına arz ve vâki' hâli i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdumki.

Hüküm 33

Zikr olunan yedi neferden Şeyh Ahmed ile Pekmezli Karyesi'nden Derviş nâm iki nefer kal'aya gelmedikleri Bozcaada Kal'ası dizdârı Hasan arz eylemiş.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

(...) beş neferin dahi itlâkları fermân olunmuştur.

Fî Evâhir-i M. Sene 1120.

Biga Kazâsı nâ'ibine ve Biga Sancağı mütesellimine ve Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Kasaba-i Biga ve kura ehâlîsi meclis-i şer'e varub kasaba-i mezbûrda sâkin Karagözoğlu İbrahim ve Osman oğlu Mehmed nâm sipâhiler ile Abdalbaki ve Hatîb Ahmed ve Şeyh Ahmed ve Cafer oğlu Hüseyin ve Pekmezli nâm karyeden Derviş nâm yeniçeriler kendü hâllerinde olmayub hevâlarına tâbî' kimesneler ile yek-dil ve dâ'imâ re'âyâ umûruna karışub ve ehl-i fesâd ile tecemmu' edüb hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî ve tecâvüz üzere olduklarından mâ'adâ re'âyâyı tahrîk ve ıdlâl ve mâl-i mîrînin tahsîl ve ta'dîline bâ'is olmalarıyla bundan akdem kendü hâllerinde olmak üzere emr-i şerîfim virilüb tenbîh olunmuşiken mütenebbih olmayub yine vech-i meşrûh üzere tecemmu' ve ta'addî ve tecâvüz ve mâl-i mîrînin tahsîline mâni' olub tenfîz-i ahkâm olunmayub ikâz-ı fitnelerinden mutazarrır oldukların ilhahlarıyla arz eyledüğün ecilden ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle mezbûrlar ahz ve Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları içün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 34

Divriği Sancağı alaybeyisine hüküm ki:

Zu'amâ ve erbâb-ı timar sancaklarında sâkin olmak kânûn-ı kadîm olub ve berâtları şurûtunda dahi münderic iken ba'zıları diyâr-ı âherde mütemekkin olmalarıyla ehliyeten bir hidmet iktizâ etdikde vakti ile alaybeyleri bayrağı altında mevcûd bulunamayub hidemât-ı me'mûrelerinde kusûrları zuhûruna bâ'is olmağla âher diyârda bulunanlar sâkin oldukları yerlerden kalkub ze'âmet ve timarları olduğu sancağa gelüb mütemekkin olmağın kendülere tevsîk içün bin yüz on dokuz senesi rebî'ülevvelinin evâhîrinde iki sene müddet ta'yîn olunmağla emr-i şerîfimle defterlü olanlardan mâ'adâ ze'âmet ve timarları olduğu sancakda sâkin olmayanlar bi'l-cümle sancaklarına varub mütemekkin olmak üzere tenbîh olunub ba'de't-tenbîh mütenebbih olmayub iki seneye değin ze'âmet ve timarları olduğu sancakda sâkin olmazlar ise dirliklerine rağbet etmemiş olur ise müddet-i merkûme münkaziyye olduktan sonra ol makûlelerin ze'âmetleri ve timarları sancağı'nda sâkin darb u harbe ve mâlen ve bedenen sefere kâdir yarar ve tûvâna mülâzemet arz olunmak üzere bundan akdem mufassal ve meşrûh emr-i şerîfim sâdır olmuş iken hâliyâ livâ-i mezbûrun zu'amâ ve erbâb-ı timarından ba'zıları gelüb sancaklarında sâkin olmayub livâ-i mezbûra ba'îd mesâfesi olan âher sancakda Derende Kasabası'nda ve kurâsında sâkin oldukları istima' olunmağla senki mîralay-ı mezkûrsun bu husûs içün mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

[Sayfa 12]

Hüküm 35

Müftî-i mezkûrun ıtlâkıçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Yanya Sancağı mutasarrıfı Mustafa Paşa'ya ve Yanya kâdîsına hüküm ki:

Yanya Kasabası'nda sâkin zu'amâdan mîralay-ı sâbık Ali ve karındaşı Muhammed ve Süleyman ve Hasan ve Arslan Paşa karındaşı Ahmed ve (...) İsmail nâm müfsidler hevâlarına tâbi' kimesneler ile hâliyâ Yanya'da sâkin olan Arslan Paşa'ya ve Yanya müftîsine istinâden şer'-i şerîf olan ve hükkâm ve zâbitlerine itâ'at ve inkıyâd itmemeleriyle re'âyâ fukarâsı mezbûrların ve etbâ'larının zulüm ü ta'addîlerinden teşekkî eyledikde icrâ-yı hak olunmak içün şer'-i şerîfe ihzârları murâd olundukda cümlesi ittihâd ve elli altmış pür-silâh eşkıyâ ile

mahkemeye varub ve re'âyâ fukarâsı mezbûrların bu vech üzere cem'iyetini gördükde da'vâ-yı hukûka kâdir olamayub ibtâl-i hakka bâ'is ve bâdî oldukları ve mezbûrların bugüne fesâd ü şekâvete ictirâları mîr-i mîrân-ı mezkûre ve müftî-i merkûma istinadlarından neş'et eyledüğü yakînen haber alunub ve mîr-i mîrân-ı mezkûrun Argiri kasrında ve müftî-yi merkûmun çiftliği Yanya Nâhiyesi'nde olduğu müte'ayyin olmağla eşkıyâ-yı merkûmenin def'-i şer' ve fesâdlarıçün mezkûr Arslan Paşa'nın Argiri kasrında kendü hânesinde müftî-i merkûmun Yanya Nâhiyesi'nde olan çiftliğinde ikâmetleri fermânım olmağın imdi senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve mevlânâ-yı mezkûrsun emr-i şerîfim vusûlünde mezkûr Arslan Paşa vilâyeti olan Argiri kasrına varub anın kendü hânesinde ve müftî-i merkûm dahi Yanya Nâhiyesi'nde olan çiftliğine varub ikâmet eylemeleriçün muhkem tenbîh ü te'kîd ve her birini vech-i meşrûh üzere fermânım olan mahalle irsâl ve îvâ eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 36

Ber-vech-i arpalık İçil Sancağı'na mutasarrıf olan Vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki:

Adana Eyâleti'nde vâki' ehl-i zimmet re'âyânın bin yüz yigirmi bir senesinin cizyeleri cibâyeti Adana Beylerbeyisi Hüseyin dâme ikbâluhûya tefvîz olunmağla mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh berât şurûtu üzere İçil Sancağı'nda olan ehl-i zimmet re'âyânın cizyeleri cibâyetine tarafından irsâl eyledüğü âdemisi Feyzullah mâh-ı şa'bânnın beşinci günü livâ-i mezbûra varub ve götürdüğü cizye evrâkını ehl-i zimmet re'âyâyâ tevzî' murâd eyledikde Silifke kâdîsı olan İshak harc-ı mahkeme virmedikce cizye evrâkını tevzi' etdirmem deyüb ve bu mâl-ı mîrîdir ihmâl ile itlâfına bâ'is olursun denildikde mâl-ı mîrî olsun ben alırım deyü ısrâr ve evrâk tevzi'ni dört gün te'hîr etdirmekle vâfir ehl-i zimmet re'âyâ firâr ve bu vecihle îcâb eden kesrden sonra beş yüz evrak me'mûl olunurken a'yândan ba'zıları emr-i şerîfime itâ'at eylemediklerinden nâşî ehl-i zimmet re'âyâyâ sahib çıkub kimi etbâ'ımızdır ve kimi bağçevânımızdır deyü cizyeleri cibâyetine mûmâna'at edüb kâdî-i mezkûr ile a'yân-ı vilâyetden ba'zılarının ihânetleri sebebi ile livâ-i mezbûrda ancak yüz on yedi evrak verilüb mâl-ı mîrînin ta'tîline bâ'is oldukları mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından der-i devlet-medârıma arz u i'lâm olunmağla Silifke kâdîsı olan mezkûr İshak azl ve min ba'd takayyüd-i kazâ olunmamak üzere kâdîasker rûznâmçesinde yeri hakk olunmağla imdi senki vezîr-i müşârun ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde mîr-i mîrân-ı

mûmâ-ileyh tarafından livâ-i mezbûra irsâl olunan beş yüz aded cizye evrâkını tarafından gönderdüğü âdemisi ma'rifetiyle mevcûd olan ehl-i zimmete tevzi' ve içlerinden bir ferd varaksız kalmayub ve bu bizim etbâ'mız ve bağçevânımızdır deyü a'yân-ı vilâyetden vesâ'irlerden bir ferd sahib çıkmamak üzere ber mûceb-i şurût-ı berât cizyelerin tahsîl ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından ta'yîn olunan âdemisine ahz u kabz etdirüb ve bundan sonra livâ-i mezbûrda vâki' ehl-i zimmet keferenin cizyeleri tahsîline mûmâna'at eder olur ise ol makûleleri ahz u habs ve ism ü resmleriyle keyfiyet-i hâli sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz u i'lâm eylesün deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

[Sayfa 13]

Hüküm 37

Boğaz Hisar dizdârlarına hüküm ki:

Cenâb-ı emaret-meâb eyâlet-nisâb sa'âdet-i iktisâb bi'l-fi'il Kırım Hânı olan Devlet Giray Hân dâmet me'âliye hû Cezîre-i Sakız'da olan ba'zı ashâb-ı düyûna verilmek üzere çiftlikleri mahsûlünden bâzergânı (...) yediyle cezîre-i mezbûreye irsâl eyledikleri yalnız beş [bin] keyl hintanın Boğaz Hisarları'nda mürûruna mûmâna'at olmamak üzere emr-i şerîfim verilmek bâbında istid'âyı inâyet etmeleriyle siz ki dizdârlarsız vech-i meşrûh üzere mahalline vusûlünü münhasır hüccet-i şer'îyye getürmek üzere mahall-i merkûma beş bin keyl hintanın nakline mûmâna'at olunmamak içün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 38

Ta'addîden afvları için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca. Sene 1121.

Özi vâlîsine ve Şumnu kâdisına hüküm ki:

Senki vezîr-i müşârun ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Medîne-i Şumnu sâkinlerinden Hacı Receb oğlu Mustafa ve Şeyhoğlu Abdullah Çavuş demekle ma'rûf kimesneler kendü hâlinde olmayub bin yüz on [] senesinden berü envâ'i fesâda tasaddî ile

ibâdu'llaha îsâl-i mazarratdan hâlî olmadıkları senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin tarafından verilen arz ile fukarâdan ba'zıları der-i devlet-medârıma gelüb teşekkî eylediklerinde şer'le görölüb icrâ-yı hak ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfim sâdır oldukdan sonra tekrâr mübâdî ve mübâşir ta'yîn etdirmemek sadedinde olduklarında beynlerine musalihûn tavassutuyla da'vâdan ferâgat ve ol minvâl üzere avd ve ric'at etmeleriyle icrâ-yı hak olunmaduğundan mâ'adâ medîne-i mezbûrun kethüdâ yeri Emir Ali ve Güzelabad(?) Nâhiyesi'nde Maraş sipâhîsi Ahmed ve Kestane Karyesi'nde Murad sipâhî ve Karatimur Karyesi'nde mutavattın Osmanbâzârı'nda Münif Paşa oğlu Emîr Ahmed dîvâne (?) Orman Nâhiyesi'nden (...) Hasan Yüzbaşı ve (...) karyesinden Kôr Mahmud ve Hasanca Karyesi'nden Hatib Ahmed ve Kayabeyoğlu demekle ma'rûf kimesneler dahi mezbûrât Mustafa ve Abdullah'ın hevâlarına tâbi' ve birbirlerine mu'âvenet ve âdet-i me'lûfeleri üzere fukârâ-yı memleketi zecr ve tahvîf ile ibtâl-i hukûk etmeleri muhakkak olmağla mezbûrdan Emir Ali ve Ahmed ve Murad ve Emir Ahmed ve Hasan ve Mahmud ve Ahmed ve Mehmed nâm sekiz nefer kimesneler diyâr-ı âhere nefy ve îkâz¹⁴⁸ olundukdan sonra merkûmât Mustafa ve Abdullah dahi ahz ve icrâ-yı hak olunmağa muhtac olduğun mevlânâ-yı mûmâ-ileyh i'lâm eylediğin arz eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzere mezbûrûn diyâr-ı âhere nefy ve mezbûrât dahi ahz ve şer'le icrâ-yı hak olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 39

Adana Beylerbeyisi'ne hüküm ki:

Adana Sancağı'nda vâki' Cebel-i Kozan'da sâkin Seyyid Derviş nâm kimesne ma'den umûruna karışır deyü bundan akdem Adana Kal'ası'nda kal'a-bend olundukdan sonra senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin mezkûr Seyyid Derviş içün fî-mâ-ba'd kendü hâlinde olub ma'den umûruna ve sâ'ir husûsa karışmayub ve kimesneye ta'addî ve tecâvüz etmemek üzere kefilleri alunub sicillilâta kayd ve kefilleri ism ü resmleriyle der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm olunmak üzere sâdır olan emr-i şerîfim mücebince cânib-i şer'den verilen hüccet-i şer'iyye mantûkunca mezkûr Seyyid Derviş şûrût-ı mezkûreyi mer'î tutub ve hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye ta'addî ve tecâvüz etmeyüb ve vârid olan evâmir-i şerîfe ve hükkâma itâ'at ve inkıyâd edüb ve ma'den

¹⁴⁸ Metinde (انقز) iimlası ile yazılmıştır.

hafrında emîn olanlar mecd ü sa'y olub kendüsünden i'ânetve hidmet taleb etdikde Varsak tâ'ifesinden mezbûr Dervîş'in aşîreti ve akrabâsı ücret ile ma'den hidmetinde mecd ü sa'y olub ve bu şurûtun hilâfına vaz u hareketi zâhir olur ise hîn-i mutâlebede mezkûr Dervîş eyâlet-i Adana'ya mutasarrîf olanlara edâ ve teslîm etmek üzere Adana ve Sis a'yânından cemâ'at-i kesîre kefil olub ve mezkûr Seyyid Dervîş dahi vech-i meşrûh üzere oğullarına kefil olduğu tarafından der-i devlet-medârımda arz olundukda binâenaleyh ıtlâkiçün emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olmuşıdi senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin hâliyâ gönderdiğin mektûbun hülâsa-i mefhûmunda Eyâlet-i Adana'nın bin yüz yigirmi bir senesine mahsûb olmak üzere ehl-i zimmet re'âyânın cizyeleri cibâyeti sana müfevvez olmağla Sis Sancağı'nda Cebel-i Kozan'da vâki' ehl-i zimmetin cizyeleri cibâyeti içün tarafından ta'yîn eyledüğün âdemine tevzi' etmek üzere bir mikdâr evrak verilüb mezbûr dahi mahalline varub bâ'dehu avdetinde Cibâl-i Kozan'ın dâhilinde Akköprü nâm mahalde Hamzaoğlu değirmeninden üç nefer dahi bulub cizyelerin taleb eyledikde mezbûr Hamzaoğlu elli mikdârı tüfenk endâz ve Varsak tâ'ifesiyle önüne gelüb mevcûd olan evrakdan dört yüz evsat ve yetmiş a'lâ evrâk ve cizye mâlından tahsîl olunan yüz otuz gurusluk altun ve iki yüz yetmiş gurusluk zolatayı nehb ü gâret edüb ve mezbûr Hamzaoğlu Kozanoğullarına tâbi' ve fesâd ü şekâvetde yek-dil ve yek-cihed olub ve tozan Dervîş oğlu Murtaza ve diğer oğlu Enbiya ve karındaşı Yusuf ve oğlu Ruşen'in Varsak tâ'ifesiyle katli-nüfûs ve gasb-ı emvâl

[Sayfa 14]

heng-i ağrâz misillü fesâd ü şekâvet âdet-i müstemirreleri olduğu i'lâm olunmağla mezkûr Seyyid Dervîş Adana ve Sis a'yânından senin ma'rifetinle cemâ'at-i kesîre kefil olduğu oğullarına tekeffül edüb bu fesâda cesâret edenler ise mezkûr Dervîş'in oğullarının etbâ'ından olmağla imdi senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde mezkûr Seyyid Dervîş'i kefillerine buldurub vech-i meşrûh üzere gasb u gâret eyledikleri cizye evrâkını ve emvâl-i cizyeden aldıkları akçeyi bi't-tamam gâret edenlerden tahsîl ve bir dahi eğer oğulları ve eğer kendünün şekâvetleri zûhûr etmemek üzere gereği gibi tenbîh ü te'kîd ü terhîb ve teşrîd eylesin hâsılı Kozanoğlu merkûm Dervîş'in ıtlâkı senin i'lâmınla olmuş ve kefilleri altmış maddedir ve bu makûle gavâ'ile zuhûr etdüğü hâlde yine def' ü ref' dahi senin üzerine müterettib olan ahvâldendir ana göre basîret üzere hareket eyleyüb kendine hitâb ü itâb teveccüh eyleyecek etvâr-ı nâ-marziyyeden ziyâde tâharri ve bu husûsa vech-i savâb üzere sûret

verdikden sonra keyfiyyeti sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'âm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i L. Sene 1120.

Hüküm 40

Emir Ali oğlu Seyyid Mustafa'nın itlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Andan mâ'adâ sâ'irleri dahi fî-mâ-ba'd mâl-ı mîrîye ve sâ'ir bed halleri oldukdan umûra karışmayub karışmayub kendü hallerinde olmak üzere itlâk olunmuşlardır.

Fî 12 M. Sene 1121.

Adana Beylerbeyisi'ne hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin hâliyâ uhdende olan Adana mukâta'âsı mâlından ber-mûceb-i taksit cânib-i mîrîden otuz kese akçe matlûb olup ve Adana mezârî'isi ehâlisi yaylağa çıkmazdan mukaddem ta'sîr ve öşürleri yaylakdan ric'atlerinde edâ etmek mu'tâdları olmağla minvâl-i meşrûh üzere mühlet verilüb lakin ehâlî-yi vilâyet yaylaklarından avdetlerinde dahi yine öşürlerin edâda özr ibrâz eylediklerinden mâ'adâ re'is-i cem'iyetde olup mâl-ı mîrî ibtaline tasaddî ile mukaddemâ Kıbrıs'a nefy olunub ve nakîbü'l-eşrâf kâ'immakâmı olmağla bir kaç bin nefer re'âyâyı ahz-ı rüşvet ile zümre-i sâdâta idhâl ve avârız ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki' olan tekâlifin kesrine bâ'is olan Emir Ali oğlu Mustafa ve suhtevân zümresinden olup Mısır'dan bir kabahat ile firâr ve ol tarafa gelüb başına bir mikdar sûhte cem' ve Tekfur yaylağı sûkundan Ali mollâi'n-nâs bir âdem katline bâ'is olan Molla Muhammed ile Zühdü oğlu Seyyid İsmail ve Seyyid Kör Hüseyin ve İmam Kasım nâm müfsîdler tecemmu' etmeleriyle Adana kâdîsını mezbûrlar tehdîd ü terhîbi müştemil mürâsele gönderüb cem'iyetlerin def' ve bir iki kere mürûrundan sonra mahsûlümüz kalîldir kıymetde al deyü kendi rızâlarıyla kıymeti takdîr etmeleriyle ol minvâl üzere tahsîle mübâşeret olunub ve yine öşrü dahi imhâle muhtacdır deyü vermeyüb ikâz-ı fitne ile vakt-i taksîtde mâl-ı mîrî irsâl olunamayub küllîyet ile ta'tîl-i maslahata bâ'is ve ibâdu'llah kendülerden âciz oldukları tarafından i'âm olunmağla bu fesâda cesâret eden mezbûrların ıslâh-ı nefis içün Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ü iclâ ve anda cezîre-bend olunmaları fermânım olmağın imdi senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vardığı gibi bâlâda

mestûru'l-ism olan Emîr Ali oğlu Mustafa ve Molla Muhammed ve Zühdü oğlu Seyyid İsmail ve Seyyid Kôr Hüseyin ve İmam Kasım nâm beş nefer müfsidleri ahz ve yanlarına âdemler koşub Kıbrıs Cezâesi'ne nefy ü iclâ ve anda cezâre-bend olunmalarıçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 41

Kuşadası nâ'ibine ve Sığla Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Medîne-i Kuşadası'nda sâkin ba'zı mütegalibe ve mağrib diyârından gelüb medîne-i mezbûrda tavattun eden el-Hâc İhtirâz ve Hacı Ahmed ve Nasuh ve Hacı Yusuf ve Seyyid Abdulkirim nâm şakîler kendü hallerinde olmayub cumhur u cem'iyet edüb civarlarında olan Akçaşehir Aydın kâdîsı E'sseyid¹⁴⁹ Mustafa bin yüz yigirmi ramazân-ı şerîf gurreinde mahkemesinde gece ile katl olunub kâtil zan olunan el-Hâc Mahmud ve İmâm oğlu eşkıyâ-yı mezkûrundan sû-i hâli zâhir olan eşkıyâya ve Karakabalı demekle ma'rûf şakîye mu'în ve her bir mahalde eşkıyâ zuhûr edüb kuttâ'-i tarîk içlerinde tahassun ve besleyüb ziyâde isyân üzere olmasına bâ'is olub şer'-i şerîfe adem-i itâ'atleri ve her vechle şekâvetleri zâhir olmağla ve alâ vaslı üzerlerine tasallut ve heybet arz etmeleri senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin mübâşirinle ahvâlleri şer'le görölüb ta'adîleri men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına arz eylediğin ecilde vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 42

Bir sûret Kıbrıs beylerbeyisi ve Lefkoşe mollâsına mezbûrlar Adana beylerbeyisi âdemleri vesatetiyle vardıklarında Kıbrıs'da cezârebend eylesin deyü yazılmışdır.

[Sayfa 15]

Hüküm 43

Fî-mâ-ba'd üzerine lâzım gelen tekâlif verüb kendü hâlinde olmak şartıyla yarar kefiller alub tescil ve itlâkiçün yazılmışdır.

¹⁴⁹ Metinde sehven “اسسید” imlasıyla yazılmıştır.

Fî Evâ'il-i S. Sene [1]121.

Balya kazâsında nâ'ibü's-şer' olan Monla Seyyid Ahmed zîde ilmihû ve Sultâniye Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezbûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi' Afşar nâm karye toprağında tekâlif alınmak îcâb eder emlak ve arâzî tasarruf edenlerden karye-i mezbûrede sâkin Kalaycı Süleyman bin İbrâhim nâm kimesnenin üzerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki' tekâlifden tahammülüne göre hissesine düşeni ben yeniçeriyim deyü ehâlî-i karye ile ma'ân vermeyüb ta'allül itmekle a'lâ ve evsat ve ednâ i'tibâriyle tahammülüne göre hissesine düşeni edâ etmek üzere ehâlî-i karye iltimâsıyla sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mezbûr Süleyman zâbiti ma'rifetiyle ihzâr-ı şer' olunub muvâcehesinde feth ü kiraat olundukda ısga etmeyüb ben yeniçeriyim deyü cevap ve zâbite dahi inkıyâd etmeyüb ta'addî üzere olduğun bildirüb ol-bâbda hüküm-i hümayûnum verilmek ricâsına ehâlî-i karye iltimâsıyla arz eylediğin ecilden mezbûr zâbiti ma'rifetiyle Sultâniye Kal'asının da kal'a-bend olunmağıçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 44

Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden on sekizinci cemâ'atin sâbikan oda başısı olan Ali'nin kızları Aişe ve Fatma nâm hârunlar mektûb [gönderüb] babaları mezbûr Ali odabaşı bin yüz yigirmi senesi ramazân-ı şerîfinin on beşinci günü Sarây-ı Cedîd-i Âmirem'e (...) gitdikde karakollukcuların şekâveti hasebiyle ıslâh-ı nefis için Bozcaada Kal'asında kal'a-bend olmağla müenneslerin görür gitmeleri olmayub ahvâlleri diğer gün olduğundan gayrı babaları mezbûr Ali'nin kal'ada hâli mükedder olduğun bildirüb cürmün afv ve ıtlâk olunmak bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ ve mezbûr Ali Odabaşı'nın ba'de'l-yevm kendü hâlinde olmak üzere sâkin olduğu Bayrampaşa Mahallesi İmâmı Süleyman bin Abdi ve mu'ahharan Abdalbaki bin Ahmed ve cemâ'atden Halil bin Musli ve Ali bin Hüseyin ve odası civârında olanlardan on altı cemâ'atin Mustafa odabaşı ve on üç cemâ'atin Süleyman odabaşı ve on bir cemâ'atin Musli odabaşı ve hâliyâ kendü odabaşısı Mustafa odabaşı her birleri kul kethüdâsı ve başçavuş ve sâ'irleri muvâcehelerinde kefil oldukların iftihâru'l-umerâ ve'l-ekâbir bi'l-fi'l dergâh-ı

mu‘allâm yeniçerileri ağası olan Mustafa Ağa dâme uluvvuhû i‘lâm etmeğin ağa-yı mûmâ-ileyhin i‘lâmı mûcebince ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 45

Ber-vech-i arpalık İçil Sancağı’na mutasarrıf olan vezîr paşaya ve nevâhi-i Ermenek kādîsına hüküm ki:

Senki kādîsın Südde-i Sa‘âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûrda sâkin ulemâ ve sulehâ ve sâ’ir ehâlî meclis-i şer‘e varub kazâ-i mezbûra tâbi‘ Gargara nâm karyede sâkin Abdullatif nâm kimesne suhte nâmıyla yetmiş seksen kadar eşkıyâ-yı cem‘ eyleyüb kiminin evin basdurub ve kiminin oğluna ve kızına ta‘arruz edüb ve ders ta‘lîm ederim deyü berât-ı şerîfle zâviye ve sâ’ir cihâta mutasarrıf olanların mahsûl ve a‘şârların gasben ahz eyledüğünden mâ‘adâ nice dürlü şekâvet ü şirrete sülûk edüb ümmet-i Muhammed’e tecâvüz ve hilâf-ı şer‘i şerîf ta‘addîsinin nihâyeti olmamağla vâki‘ hâli hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına arz ve ehâlîsi mahzar eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere ta‘addî vü tecâvüzü vâki‘ ise diyâr-ı âhere nefy ü iclâ oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Za. Sene [1]120.

Hüküm 46

Ber-vech-i arpalık Kayseriye Sancağı’na mutasarrıf olan Abdulgafur dâme ikbâluhûya ve livâ-i mezbûrda vâki‘ olan kādîlara hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa‘âdetime mektûb gönderüb Kayseriye Sancağı’nda vâki‘ kazâ ve mahallâtta sâkin re‘âyâ tâ’ifesinin şekâvet üzere olduklarından teşekkî olundukda ihzâr-ı şer‘ olunub bi-hasbü’ş-şer‘ haklarında lâzım gelen ma‘rifet-i şer‘le icrâ olunmak murâd olundukda livâ-i mezbûrda sâkin sâdât ve sipâhî ve yeniçeri tâ’ifesi ol makûle eşkıyâ karındaşımız ve akrabâ ve etbâ‘ ve hidmetkârımızdır deyü sahib çıkdıklarından mâ‘adâ kezâlik kethüdâ yerleri dahi du‘â-gûy vazîfesine mutasarrıf olanlara sahib çıkmalarıyla ihzâr-ı şer‘ ve icrâ-yı hak olunması mute‘assir ve nizâm-ı memleket mute‘azzir olmağla kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları dirlikde alâkası olmayanlara ve nakîbü’l-eşrâf kâ’im-makâmları dahi sâdâtdan gayriye bu sâdât hidmetkârı ve etbâ‘ıdır deyü sahib çıkmayub ta‘addîleri men’ ü

def olunmak bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına arz eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

[Sayfa 16]

Hüküm 47

Çıldır Eyâleti'nde vâki' sancakbeğleri ve alaybeyleri ve erbâb-ı timarı ve Ahışa ve Hartus ve Azgur ve Bağdadçık kal'alarının neferât ağaları ve kethüdâları ve yüzbaşları ve ihtiyârlarına hüküm ki:

İntihâ-i serhadd-i mensûremden Gürcistan hudûdunda vâki' Anakara ve Bağdadçık kal'alarının taş ile kârgîr binâ olunması iktizâ etmekle Çıldır beylerbeyisi İshak dâme ikbâluhû bundan akdem eyâleti askeriyle bu husûs için me'mûr olup ve bu husûs için sâdır olan emr-i şerîfim siz ki mûmâ-ileyhimsiz muvâcehenizde kıra'at olundukda mârû'z-zikr Anakara Eyâlet-i merkûmeye mesâfe bâ'ide ve cânibinde nice cibâl-i şâmiha ve enhâr-ı kesîre vâki' olup ve etrâfında taş ve kireç tedârîki dahi müte'assir ve şiddet-i şitâ dahi te'âkkub etmekle bu vakitte Anakara Kal'ası binâsı afv olunmak üzere mukâbelesinde kendünün semt ve civârında olan Bağdadçık Kal'ası mukaddemen keşf ü tahrîr olunduğu üzere malen ve bedenen evvel bâherda alâ vechi'l-istihkâm taş ile kargîr binâ etmek üzere cümleiniz ta'ahhüd ve iltizâm eylediğinizi müş'ar-ı cânib-i şer' de verilen hüccet ile sizin dahi memhûr mahzarınız der-i devlet-medârimda irsâl ve vâki' hâl dahi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından mektûb ve kâ'ime ile i'lâm olunmağla vech-i meşrûh üzere evvel bâherda Bağdadçık Kal'ası'nı taş ile kârgîr binâ etmek üzere iltimâsınıza müsâ'ade-i hümayûnum olup ve Bağdadçık Kal'ası'nı minvâl-i meşrûh üzere binâsı için mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh dahi kemâ fî'l-evvel me'mûr olmağla siz ki sancakbeğlerisiz müstevfâ kapunuz halkı ile ve siz ki alaybeylerisiz sancaklarınızın umûmen zu'amâ ve erbâb-ı timarıyla ve siz ki kal'a-ı merkûme neferâtı ağaları ve zâbitlerisiz neferâtınızdan kal'a muhafazasıçün kifâyet mikdârı alıkoyub mâ'adâ neferâtınız ile evvel bâherda me'mûr olduğunuz üzere kalkub mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin yanına varub vakt u zamânıyla kal'a-i merkûmenin binâsına mübâşeret ve mâlen ve bedenen i'ânet ma'îyyet ve ittifâk ile bi-tevfikihi te'âlâ kal'a-i mezbûrda bi-alâ vechi'l-istihkâm taş ile kârgîr ve binâ ve ta'mîr ve tahsîn ve tersîninde mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin re'y-i savâb-dîdî üzere bezl ü sa'y ve

kudret edüb ve bi-avnihi te'âlâ kal'a-i merkümenin binâsı sûret-i hitâm bulub ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhden avd u inhirâfa me'zûn olmadıkca avdet etmeyüb müte'ahhid olduğunuz vech üzere edâ-yı hidmete bezl-i tâb ü tüvân eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 48

Kars eyâletinin alaybeyilerine hüküm ki:

İntihâ-i serhadd-i mansûremin Gürcistan hudûdunda vâki' Anakara ve Bağdadçık kal'alarının taş ile kârgîr binâ olunması iktizâ etmekle Çıldır beylerbeyisi İshak dâme ikbâluhû bundan akdem eyâleti askeriyle me'mûr ve bu husûslariçün sâdır olan emr-i şerîfim Çıldır eyâletinde vâki' elviyebeğleri ve alaybeyleri ve zu'amâ ve erbâb-ı timar ve Ahışa ve Hartus ve Azgur ve Bağdadçık kal'alarının neferât ağaları ve yüzbaşılıarı ve ihtiyârları muvâcehelerinde kıraat olundukda mârû'z-zikr Anakara Kal'ası eyâlet-i merkûmeye mesâfe-i baîd ve mâbeyninde cibâl-i şâmiha ve enhâr-ı kesîre vâki'olub ve etrâfında taş ve kerc-i bizâr? dahi gâyet müte'assir ve şiddet-i şitâ dahi te'âkkubetmekle bu vakitte Anakara Kal'ası binâsı (...) olunmak üzere mukâbelesinde zikr olunan Bağdadçık Kal'asını mukaddemâ keşf ve tahrîr olunduğu üzere mâlen ve bedenen evvel bâherda alâ vech-ü'l-istihkâm taş ile kârgîr bina etmek üzere cümlesi taahhüd ve iltizâm eyledikleri meş'ar-i cânib-i şer'den verilen hüccet ile mezkûrların memhûr mahzarları der-i devlet-medârımda irsâl vâki'-i hâl mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından dahi mektûb ve kâ'ime ile i'lâm olunmağla vech-i meşrûh üzere evvel bâherda Bağdadçık Kal'asını taşdan kârgîr binâ etmek üzere iltimâslarına müsâ'ade-i hümayûnum olub ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh dahi Bağdadçık Kal'ası'nın binâsı içün kemâ fi'l evvel me'mûr olub ve kal'a-i mezbûre Gürcistan hudûdunda olmağla siz ki Alaybeylerisiz bi-avnihi te'âlâ kal'a-i merkûme binâ ve tekmîl olunca sancaklar gerek umûmen zu'amâ ve erbâb-ı timaryla biz dahi vech-i meşrûh üzere mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin re'yi savâb-dîdesi ile hidmet-i muhâfazada ve i'ânetde bulunmak üzere me'mûr ve ta'yîn olunmuşsuzdur imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde inşâ'allâhu te'âlâ evvel bâherda sancaklar gerek umûmen zu'amâ ve erbâb-ı timaryla kalkub me'mûr olduğunuz üzere mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile ma'ân kal'a-i merkûmeye varub bi-vaslihî te'âlâ kal'a-i merkûmenin binâsı inşasında hidmet-i muhâfazada ve

i'ânetde bulunub ve kal'a-i mezbûrenin binâsı tekmîl ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından avdedü'l- (...) me'zun oldukça avdet eylemeyüb fermânım olduğu üzere edâ-yı hidmete her biriniz bezl u sa'y ve kudret eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

[Sayfa 17]

Hüküm 49

Bundan akdem Anakara ve Bağdadçık kal'aları ta'mîriçün emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olan İbrâhim zîde mecduhûya hüküm ki:

İntihâ-i serhadd-i mansûremin Gürcistan hudûdunda vâki' Anakara ve Bağdadçık kal'alarının taş ile kârgîr binâ olunması iktizâ etmekle emîrû'l-ümerâ-i'l-kirâm Çıldır beylerbeyisi İshak dâme ikbâluhû bundan akdem bu husûs içün eyâleti askeriyle me'mûr ve senki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin bu husûs içün sâdır olan emr-i şerîfim Çıldır Eyâleti'nde vâki' elviye beğleri ve alaybeyleri ve zu'amâ ve erbâb-ı timarı ve Ahışa ve Hartus ve Azgur ve Bağdadçık kal'alarının neferât ağaları ve kethüdâları ve yüzbaşılıarı ve ihtiyârları muvâcehelerinde kırâ'at olundukda mârû'z-zikr Anakara Kal'ası eyâlet-i merkûmeye mesâfe-i baîde ve cânibinde nice cibâl-i şâmiha ve enhâr-ı kesîre vâki' olub ve etrâfında taş ve kirec tedâriği dahi gâyet müte'assir ve şiddet-i şitâ dahi te'âkub etmekle bu vakitte Anakara Kal'ası binâsı afv olunmak üzere mukâbelesinde kendülere semt ve civarlarında olan Bağdadçık Kal'ası mukaddemâ keşf ü tahrîr olunduğu üzere mâlen ve bedenen evvel bâherda alâ vech-ü'l-istihkâm taş ile kârgîr bina etmek üzere cümlesi ta'ahhüd ve iltizâm eyledikleri müş'ar-ı cânib-i şer'den verilen hüccet ile mezkûrların dahi memhûr mahzarları der-i devlet-medârımda irsâl vâki'-i hâl mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından dahi mektûb ve kâ'ime ile i'lâm olunmağın vech-i meşrûh üzere evvel bâherda Bağdadçık Kal'ası'nı taş ile kârgîr binâ etmek iltimâslarına müsâ'ade-i hümâyûnum olub ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh dahi vech-i meşrûh üzere Bağdadçık Kal'asının binâsıçün kemâ fi'l-evvel mükemmel kapusu halkı vech-i meşrûh üzere kendüsüyle me'mûr olan elviye beyleri ve alaybeyleri ve zu'amâ ve erbâb-ı timar ve Ahışa ve Hartus ve Azgur ve Bağdadçık Kal'alarının neferâtından kifâyet mikdârı kal'a muhâfazasında alıkonulan mâ'adâsıyla neferât ağaları ve kethüdâları ve yüzbaşılıarı ve ihtiyârları ile Bağdadçık Kal'ası'na varub ve Kars Eyâleti'nin alaybeyleri ile zu'amâ ve erbâb-ı timarı dahi bi-tevfikihi te'âlâ kal'a-

i merkûme binâ ve tekmîl olunca hidmet-i muhâfazada ve i'ânetde bulunmaları fermânım olmağla mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh anları dahi yanına getürdüb vakt u zamânıyla kal'a-i mezbûrenin binâsına mübâşeret ve bi-tevfikihi te'âlâ Çıldır Eyâleti'nden vech-i meşrûh üzere me'mûr olanların malen ve bedenen i'ânetleriyle müte'ahhid oldukları üzere kal'a-i merkûmeyi alâ vech-ü'l-istihkâm taş ile kârgîr binâ etdirüb ve Kars Eyâleti'nin zu'amâ ve erbâb-ı timarını dahi kal'a-i merkûmenin binâsı tekmîl olunca hidmet-i muhâfazada istihdâm etmek üzere mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe emr-i şerîfimle tenbîh-i hümayûnum olmağın ve senki mûmâ-ileyhsin sen dahi bu husûs içün kemâ fi'l-evvel mübâşir ta'yîn olunmuşsundur imdi inşâ'allâhu te'âlâ me'mûr olduğun üzere mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh vech-i meşrûh üzere me'mûr olanlar ile ma'ân sen dahi kal'a-i merkûmeye varub ve bi-tevfikihi te'âlâ kal'a-i merkûme taş ile kârgîr binâ ve tekmîl olunca anda meks ü ârâm ve sen dahi binâsı husûsuna takayyüd ve ihtimâm ve bi-tevfiki'l-melik'il-allâm kal'a-i merkûmenin cümle binâsı alâ vechi'l-istihkâm sûret-i hitâm bulunduğunu mütebeyyin temessükâtıyla der-i devlet-medârımda avdet eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 50

Karesi Sancağbeği Hüseyin dâme izzuhûya hüküm ki:

Sındırgı kazâsı sâkinlerinden yeniçerilik iddi'asında olub ol-taraflarda envâ-ı fesâd ü şekâvete cesâret eden Sakar Mustafa nâm şakî bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mücebinece ahz ve Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr olundukdan sonra bir tarik ile mübâşir yedinden firâr ve hevâsına tâbi' iki yüz nefer kimesneleri başına cem' ve ol semtlerde kazâ be kazâ gezüb katl-i nüfûs ve nehb ü gâret-i emvâl edüb hatta bu yakınlarda bir kâdî katl edüb bunun emsâli fesâd ü şekâvetinin nihâyeti olmadığı i'lâm olundukda şakî-i mezbûr Sakar Mustafa alâ eyyi-hâl ahz ve ele getirülüb kayd ü bend ile der-i devlet-medârımda ihzariçün Kütahiye mütesellimi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân[] zîde mecduhûya hitâben mübâşir ma'rifetiyle emr-i şerîfim sâdır olub ve Sındırgı ve Bigadic ve Balıkesir ve Gördes ve Akhisar kazâlarının kâdîları ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri ve piyade ve süvârîyi darb ü harbe kâdir il erleri dahi şakî-i mezbûrun memur-i ittihaz eylediği su sağırlığı ve Kurukülçek(?) derbendleri vesâ'ir etrafında olan derbendlerin sedd u bendinde ve şakî-i merkûmun alâ eyyi-

hâl ahz ü ele götürülmesinde mütesellim mûmâ-ileyhin re'yinde muvâfakat eylemek üzere bundan akdem emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olunub ve senki mîr-i mûmâ-ileyhsin hâliyâ mezbûr Sakar Mustafa'nın ahz ü istîsâli mümkündür deyü gerek şakî-i mezbûrun ve gerek sâ'ir ol tarafta zuhûr eden eşkıyânın kahr ü tedmirleri hususu tarafından istîzân olunmağla husûs-ı mezbûr için [] mübâşir ta'yîn olunmuştur imdi emr-i şerîfim vusûlünde mütesellim-i mûmâ-ileyh ile haberleşüb şakî-i merkûmun memeri olan derbendler ale'l-ittifâk sedd ü bend olduktan sonra mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifetiyle üzerine varılıb eğer muhârebeye tasaddî eyler ise ma'yyet ve ittifak ile siz dahi muharebe ve bi-avnihi te'âlâ cem'iyetini tefrîk edüb ya hayyen kayd u bend ile kendüsünü veyahud ser-i maktû'ını der-i devlet-medârımda irsâl edüb ve senki mîr-i mûmâ-ileyhsin eğer mezbûr Sakar Mustafa'nın refiklerinden ve eğer sâ'irden sancağında zuhûr etmiş eşkıyâ var ise anları dahi ahz ve ele götürüb muhkem habs ve kal'a-bend ve üzerlerine subût bulan mevâddın sûret-i sicilleriyle keyfiyet-i hallerin der-i devlet-medârımda i'lâm ve ba'dehû haklarında emr-i şerîfim bu cihetle ile sâdır olur ise mücebiyle amel eylesin ammâ sancağında eşkıyâ def'ini devre ve ahz ü celbe vesile edüb re'âyâ ve berâyâ üzerine tarh-ı tekâlif etmekde ve fesâd ü şekâvetde allâkaları olmayanların hilâf-ı şer'-i şerîf nüfûs ve emvâllerine ta'arruzdan be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

[Sayfa 18]

Hüküm 51

İtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i (...) Sene [1]121.

Erzurum vâlisine hüküm ki:

Bundan akdem Erzurum'da sâkin olan Tortumlu İbrâhim müteharrik-i fitne vü fesâd ve bâ'is-i ihtilâl-i ve ahvâl-i bilâd olmağla ol vilâyetden âzâde-i âsâr-ı fesâdiçün mezbûrun Kefe'ye nefy ü iclâsı fermânım olmağın bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle taraf-ı devlet-i aliyemden ta'yîn olunan mübâşir Erzurum'a varub ve senki vezîr-i müşârun ileyhsin fermânım olduğu üzere tarafından mezbûr Tortumlu İbrâhim ahz ve mübâşir merkûma teslim ve ocak tarafından dahi âdemler koşulub mahall-i mezbûra götürmek için şehre karîb Gez nâm karyeye

çıkıldıklarında mezbûrun â'vanından olan ba'zı eşhâs kırk elli nefer âdemin katline fermân gelmiş deyü halkı tahvîf etmekle erâzil-i başı bir yere tahayyüz ve cem'iyet-i kesîre ile karye-i mezbûreye varub Tortumlu İbrâhim mübâşir-i mezbûrun yedinden nez' ve yine şehirde evine götürüb biz mezbûru vermeziz deyü emr-i şerîfime muhâlefet ve fesâd ü şekâvet üzerine ısrâr etmişler iken ehâlî-i vilâyetde emr-i şerîfime mutâva'at üzere olanların eşkıyâ-yı mezkûreye muhalefetleri ve tarafına muvâfakatları hasebiyle ol fırka-i habîsenin cem'iyetleri müteferrik olmağla şâkî-i mezbûr yine mübâşir-i mezkûra teslim olunub iclâsı fermânım olan mahalle irsâl olunduğu ol esnâda Erzurum'da bulunan vârideyn ü sadreynden yakînen haber alınmağla emr-i şerîfime itâ'at etmeyüb bu güne fesâd ü şekâvete cesâret edenlerin haklarında lâzım gelen mücâzât-ı şer'iyeye istifnâ olundukda ta'zîr-i şedîd ve habs ve müfsidler re'y-i ulû'l-emr ile tagrîb ü iclâ olurlar deyü fetevâ-yı şerîfe verilmekle hâliyâ ol-makûle şakîlerin teftîşî ve fetevâ-yı şerîfe mücebince lâzım gelen cezâlarının tertîbi ve bu bevâ'is-i fesâd olan mevâddan Erzurum'un tathîr ü tanzîfî ehemmi-i mühimmeden olmağla husûs-ı mezbûr için dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ocağından sâbikan Turnacıbaşı olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed zîde mecduhû mübâşir ta'yîn olunub ve Erzurum'da olan yeniçeri tâ'ifesinden altmış bir bölüğün Kör İsmail demekle ma'rûf şakî mezbûr Tortumlu İbrâhim hevdarlarından olub ser cem'iyet ve muttebâ-i fesâd ve tâherrük-i fitne olduğu tevârüd ve ihbâr-ı sahîha ile müte'ayyin olmağla verilen fetevâ-ı şerîfe mücebince mezbûrun ol-vilâyetden şer' ve mazarrâtı def' için Niksar Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olmağın imdi senki vezîr-i müşârun ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde şakî-i mezkûru bi-eyyi-hâlahz ve ocak tarafından ta'yîn olunan mübâşir-i mezkûr ma'rifetiyle mahbûsen Niksar Kal'asına irsâl ve minvâl-i meşrûh üzere kal'a-bend olunduğun mu'accelen der-i devlet-medârımda arz u i'lâm eylemek bâbında hatt-ı hümâyûn şevket merkûmumla fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 52

Bir sûreti Altıncı bölüğün mütekâid Feyyaz Niksar Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 53

Bir sûret Kırkıncı bölükde silah başı Amasya Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 54

İtlâk-ı fermân olmuştur.

Fî Evâhir-i Za. Sene [1]121.

Bir sûreti yetmiş dokuz cemâ'atin Kafîr oğlu demekle ma'rûf Mehmed Amasya Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 55

Bir sûreti yigirmi sekiz sekbanların mütakâid Gedik Ahmed Tokat Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 56

İtlâk olunmuştur.

Fî Evâ'il-i C. Sene 1121.

Bir sûreti yigirmi beş cemâ'atin Topal Musa Tokat Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 57

Bir sûreti yigirmi beş cemâ'atin Çolak Mahmud Karahisar-ı Şarkî Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 58

İtlâk olunmuştur.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Bir sûreti Emir oğlu demekle ma'ruf Ahmed Karahisar-ı Şarkî Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 59

Ba'de'l-yevm kendü halinde olmak üzere itlâkiyün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene [1]121.

Bir sûret Sabıkan Erzurum'da yeniçeri zâbitı olan Zırtapa Ebubekir Samsun Kal'ası'nda kal'a bend olmak üzere.

Hüküm 60

(...)tahliyesi olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene [1]121.

Bir sûreti ulemadan Perviz-zâde Mehmed Efendi Trabzon'a nefy ü iclâ olunmak üzere mezbûr Tortumlu İbrâhim'in hevedarlarından kelâmı terk olunub yedine Mehmed'in fitme olub erâzil başı efsâd ve cem'iyet ve fesâda iğrâ eyleyüb deyü yazılmışdır.

Hüküm 61

İtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Bir sûreti sâbıkan Erzurum'da yeniçeri zâbiti olan Yusuf Sinop Kal'ası'nda kal'a-bend olmak üzere mezbûr Tortumlu İbrahim'in hevedarlarından kelâmı terk olunmuşdur.

Hüküm 62

İtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Bir sûreti Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden ondördüncü neferanından mazlum Mustafa Niksar Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

[Sayfa 19]

Hüküm 63

Niksar Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Bundan akdem Erzurum'da sâkin olan Tortumlu İbrâhim müteharrik-i fitne vü fesâd ve bâ'is-i ihtilâl-i ahvâl-i bilâd olmağla ol vilâyetden âzâde-i fesâdiçün mezbûrun Kefe'ye nefy ü iclâsı fermânım olmağın bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle taraf-ı devlet-i aliyemden ta'yîn olunan mübâşir Erzurum'a varub fermânım olduğu üzere düstûr-ı mükerrerem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem Erzurum Vâlisi vezîrim İbrâhim Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhû

tarafından mezbûr Tortumlu İbrâhim ahz ve mübâşir-i merkûma teslim ve ocak tarafından dahi âdemler koşulub mahall-i mezbûra götürmek için şehre karîb Gez nâm karyeye çıkdıklarında mezbûrun â'vanından olan ba'zı eşhâs kırk elli nefer âdemın katline fermân [] halkı tahvîf etmekle erâzil başı bir yere tehayyüz ve cem'iyet-i kesîre ile karye-i mezbûreye varub Tortumlu İbrâhim mübâşir-i mezbûrun yedinde nez ve yine şehirden evine götürüb biz mezbûru vermeziz deyü emr-i şerîfime muhâlefet ve fesâd ü şekâvet üzerine ısrâr etmişler iken ehâlî-yi vilâyetde emr-i şerîfime mutavâ'at üzere olanların eşkıyâ-yı mezbûreye muhâlefetleri ve vezîr-i müşârun ileyhe muvâfakatları hasebiyle ol fırka-i habîsenin cem'iyetleri müteferrik olmağla şakî-i mezbûruna mübâşir mezkûra teslim olub iclâsı fermânım olan mahalle irsâl olunduğu ol esnâda Erzurum'da bulunan vârideyn-i sadreyinden yakînen haber alınmağla emr-i şerîfime itâ'at etmeyüb bu güne fesâd ü şekâvete cesâret edenlerin haklarında lâzım gelen mucâzât-ı şer'iyeye istifna olundukda ta'zîr-i şedîd ve habs ve müfsidler re'y-i ulû'l-emr ile ta'rîb ve iclâ olurlar deyü fetevâ-yı şerîfe verilmekle ol-makûle şakîlerin teftîşi ve fetevâ-yı şerîfe mücebince lâzım gelen cezâlarının tertîbi ve bu bevâ'is-i fesâd olan mevâddan Erzurum'un tathîr ü tanzîfi için tarafı devlet [içün] ehemmi-i mühimmâddan olmağla husûs-ı mezbûr için dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ocağından sâbıkan Turnacıbaşı olan Mehmed zîde mecduhû ta'yîn olunub ve Erzurumda olan yeniçeri tâ'ifesinden altmış bir bölüğün Kör İsmail demekle ma'rûf şakîyi mezbûr Tortumlu İbrâhim hevâdarlarından olub ser-i cem'iyet ve menbâ'-ı fesâd ve müteharrik-i fitne olduğu tevârüd ve ahbâr-ı sahîha ile müte'ayyen olmağla verilen fetevâ-yı şerîfe mücebince mezbûrun ol-vilâyetde şer ü muazarrâtın def' için alâ eyyi-hâl ahz ve Niksar Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere hattı hümayûn şevket merkûmumla emr-i şerîfim şeref-yâfte sūdûr olunmağın imdi senki dizdâr-ı mezkûrsun şakî-i mezkûr ocak tarafından ta'yîn olunan mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle Niksar'a vusûlünde kal'a-i merkûmede muhkem habs ve kal'a-bend edüb tekrar emr-i şerîfim sâdır olmadıkca bir tarîkeyl-i ıtlâkinda begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemek bâbında fermânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 64

İtlâk olunmuştur.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Bir sûreti kırkınıcî bölüğün mütekâid Feyyaz Niksar Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 65

Bir sûreti kırkınıcî bölüğün silah(?) başı Amasya Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 66

Bir sûreti yetmiş dokuz cemâ'atin Kafir oğlu Mehmed Amasya Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 67

Bir sûreti yigirmi sekiz sekbanların mütakâid Gedik Ahmed Tokat Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 68

Bir sûreti yigirmi beş cemâ'atin Topal Musa Tokat Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 69

Bir sûreti yigirmi beş cemâ'atin Çolak Mahmud Karahisar-ı Şarkî Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 70

Bir sûreti Emir oğlu demekle ma'ruf Ahmed Karahisar-ı Şarkî Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 71

Bir sûreti sâbikan Erzurum'da yeniçeri zâbiti olan Zırtapa(?) Ebubekir Samsun Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 72

Bir sûreti ondördüncü bölüğün neferâtından Mazlum Mustafa Niksar Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere.

Hüküm 73

İtlâk olunmuştur.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Bir sûreti sâbikan Erzurum'da yeniçeri zâbiti olan Yusuf Sinop Kal'ası'nda kal'a-bend olmak üzere Tortumlu İbrahim'in hevâdarlarından kelâmı terk olunmuştur.

Hüküm 74

Erzurum vâlîsine hüküm ki:

Bundan akdem Erzurum'da sâkin olan Tortumlu İbrâhim müteharrik-i fitne vü fesâd ve bâ'is-i ihtilâl-i ahvâl-i bilâd olmağla ol vilâyetden âzâde-i fesâdiçün mezbûrun Kefe'ye nefy ü iclâsı fermânım olmağın bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle taraf-ı devlet-i aliyemden ta'yîn olunan mübâşir Erzurum'a varub ve senki vezîr-i müşârun ileyhsin fermânım olduğu üzere tarafından mezbûr Tortumlu İbrâhim ahz ve mübâşir-i merkûma teslîm ve ocak tarafından dahi âdemler koşulub mahall-i mezbûra götürmek için şehre karîb Gez nâm karyeye çıkdıklarında mezbûrun a'vanından olan ba'zı eşhâs kırk elli nefer âdemin katline fermân gelmiş deyü halkı tahvîf etmekle erâzil-i baş bir yere tehayyüz ve cem'iyet-i kesîre ile karye-i mezbûreye varub Tortumlu İbrâhim mübâşir-i mezbûrun yedinden nez ve yine şehirde evine götürüb biz mezbûru vermeziz deyü emr-i şerîfime muhâlefet ve fesâd ü şekâvet üzerine ısrâr etmişler iken ehâlî-i vilâyetde emr-i şerîfime mutâva'at üzere olanların eşkıyâ-yı mezbûreye muhâlefetleri ve tarafına muvâfakatları hasebiyle ol fırkâ-i habîsenin cem'iyetleri müteferrik olmağla şakî-i mezbûr yine mübâşir-i mezkûra teslîm olunub iclâsı fermânım olan mahalle irsâl olunduğu ol esnâda Erzurum'da bulunan ve vârideyn-i sadreyinden yakînen haber alınmağla emr-i şerîfime itâ'at etmeyüb bu güne fesâd ü şekâvete cesâret edenlerin haklarında lâzım gelen mücâzât-ı şer'îyye istifna olundukda ta'zîr-i şedîd ve habs ve müfsidler re'y-i ulü'l-emr ile tagrîb ü iclâ olurlar deyü fetevâ-yı şerîfe verilmekle

[Sayfa 20]

hâliyâ ol-makûle şakîlerin teftîşi ve fetevâ-yı şerîfe mücebince lâzım gelen cezâlarının tertîbi ve bu bevâ'is-i fesâd olan mevâddan Erzurum'un tathîr ve tanzîfi ehemmiyeti mühimmeden olmağla husûs-ı mezbûr için dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ocağından sâbikan Turnacıbaşı olan

kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed zîde mecduhû mübâşir ta'yîn ve tevârüd ve ahbâr-ı sahîha ile bâ'is-i fesâd oldukları müte'ayyin olan ma'lûmü'l-esâmî bir kaç nefer eşhâsın verilen fetevâyı şerîfe mücebince diyâr-ı âhere nefy ve kal'a-bend olmalarıçün emr-i şerîfimle sana tenbîh-i hümâyûnum olmağla imdi senki vezîr-i müşârun ileyhsin inşâ'allâhu te'âlâ vech-i meşrûh üzere sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfini infâz ve icrâyâ kemâl-i ihtimâm ile kıyam ve ma'lûmü'l-esâmî olan ashâb-ı fesâdı bi-eyyi-hâlahz ve fermânım olan mahallere irsâl ve kal'a-bend etdirdikden sonra mezbûrlardan mâ'adâ dahi müteharrik-i fesâd ve muzırrı ibâd ve bâ'is-i ihtilâl-i bilâd olanları gereği gibi teftîş ve tefahhus ve hasbü's-şer' ashâb-ı fesâddan oldukları zâhir ve müte'ayyin oldukdan sonra eğer yeniçeri zümresinden ise yeniçeri ocağı tarafından ta'yîn olunan mübâşir merkûm ma'rifetiyle ve eğer sâ'ir ecnâs-ı sâ'ire ise tarafından ahz ve diyâr-ı âhere nefy ü iclâ ve habs ve kal'a-bend gibi zevâhir-i şer'iyeye ile cezâların tertîb edüb Erzurum'u bu makûle mefâsidden tathîr ve her ahvâle kemâ yen-bagî nizâm verdikden sonra sûret bulan keyfiyeti sıhhati üzere der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm eylemek bâbında hatt-ı hümâyûn-ı şevket-merkûmumla fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Za. Sene [1]120.

Hüküm 75

Sâbıkan Dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ocağında Turnacıbaşı olub hâliyâ Erzurum'da zuhûr eden eşkıyâ teftîşine me'mûr olan Mehmed zîde mecduhûya hüküm ki:

Bundan akdem Erzurum'da sâkin olan Tortumlu İbrâhim müteharrik-i fitne vü fesâd ve bâ'is-i ihtilâl-i ahvâl-i bilâd olmağla ol vilâyetden âzâde-i fesâdıçün mezbûrun Kefe'ye nefy ü iclâsı fermânım olmağın bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfimle taraf-ı devlet-i aliyyeden ta'yîn olunan mübâşir Erzurum'a varub ve fermân olunduğu üzere mezbûr Tortumlu İbrâhim ahz ve ocak tarafından dahi âdemler koşulub mahall-i mezbûra götürmek için şehre karîb Gez nâm karyeye çıkdıklarında mezbûrun a'vanından olan ba'zı eşhâs kırk elli nefer âdemin katline fermân gelmiş deyü halkı tahvîf etmekle erâzil baş bir yere tehayyüz ve cem'iyet-i kesîre ile karye-i mezbûreye varub mezbûr Tortumlu İbrâhim mübâşir-i merkûmun yedinden nez' ve yine şehirde evine götürüb biz mezbûru vermeziz deyü emr-i şerîfime muhâlefet ve fesâd ü şekâvet üzerine ısrâr etmişler iken ehâl-i vilâyetde emr-i şerîfime mutâva'at üzere olanların eşkıyâ-yı mezkûreye muhâlefetleri ve Erzurum Vâlisi İbrâhim Paşa'ya muvâfakatları hasebiyle ol fırkâ-i

habîsenin cem'iyetleri müteferrik olmağla şakî-i mezbûr yine mübâşir-i mezkûra teslîm olunub iclâsı fermân olan mahalle irsâl olunduğu ol esnâda Erzurum'da bulunan ve vârideyn-i sadreyinden yakînen haber alınmağla emr-i şerîfe itâ'at etmeyüb bu güne fesâd ü şekâvete cesâret edenlerin haklarında lâzım gelen mücâzât-ı şer'îyye istifna olundukda ta'zir-i şedîd ve habs ve müfsidler re'y-i ulû'l-emr ile tagrîb ü iclâ olurlar deyü fetevâ-yı şerîfe verilmekle hâliyâ ol-makûle şakîlerin teftîşi ve fetevâ-yı şerîfe mücebince lâzım gelen cezâlarının tertîbi ve bu bevâ'is-i fesâd olan mevâddan Erzurum'un tathîr ü tanzîfî ve ser-i cem'iyet ve memba'-i fesâd ve müteharrik-i fitne olanların kal'a-bend olunmaları bâbında hatt-ı hümayûn şevket merkûm ile fermân-ı âlişân sâdır olmağın senki mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûra mübâşir ta'yîn olunmuşundur imdi emr-i şerîf vardığı gibi kat'an meks ü ârâm etmeyüb bir vech-i müsâraat mahall-i mezbûra varub muhâfaza-i mezbûrede zuhûr eden ehl-i fesâd eşkıyâ-yı gereğı gibi teftîş ü tefahhus ve bi-eyyi-hâl ahz ve fetevâ-yı şerîfe mücebince haklarında lâzım gelen cezâların tertîb edüb ve ser-i cem'iyet ve memba'-i fesâd ve müteharrik-i fitne olanları dahi haklarında sâdır olan fermân-ı şerîf mücebince muhkem kal'a-bend edüb ve kal'a-bend olunduklarını mukarraren der-i devlet-medârımda arz u i'âm eylesesin ve senki mûmâ-ileyhsin sen kâr-güzâr ve me'mûr olduğun hidmetin uhdesinden gelmeğe kâdir olduğun ecilde bu emir lâzıma ihtimâmın ikmâl ü itmâmına ta'yîn olunmakla kemâl-i gayretin meyanına niyet edüb inşâ'allâhu te'âlâ Erzurum'a vardığında Erzurum vâlisi vezîr-i müşârun ileyhın re'y-i savâb-dîdi üzerine hareket ve şeref-yâfte sūdûr olan evâmir-i alıyyenin rızâsını ittihâz ve icrâda ziyâde ihtimâm eylesesin bu hidmetin ikmâl-i vech üzere sûret-i pezîr olması senin uhdene havâle olunmağla küllî sadâkat ve istikâmet ile hidemât-ı pesendîde vücûda getürdüğünde me'mûlün üzere kâm-rân olacağına emr-i müczûm bilüb eğer hilâfî zuhûr eder ise bir vech ile özr ü cevâbın isgâ olunmayub sâ'ire müceb-i gayret için eşedd-i ukûbet ile hakkında tertîb-i cezâ olunacağını muhakkak bilüb ana göre avâkıb-ı umûru mülâhaza ve basîret ve intibah üzere hareket eylesesin deyü yeniçeri ağası Mustafa Ağa'nın memhûr mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Erzurum muhâfazasında olan yetmiş sekiz cemâ'atin odası ve yamaklarıyla Rakka Kal'ası muhâfazasına nakl olunmalarıçün Erzurum'da olan yeniçeri zâbitine ağa mektûbu mücebince emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za. Sene [1]120.

[Sayfa 21]

Hüküm 76

Limni kâdîsına ve dizdârına hüküm ki:

Bi-irâdetu'llahi te'âlâ bu sene ramazân-ı şerîfin yigirmi altıncı gününde Limni Ceziresi'nin iç Kal'ası'nda vâki' barut vaz' olunan mahalle sâ'ika nâzil olmağla mahall-i mezbûrda mahzun olan barut ateş alub derûn-ı kal'ada menfilerin sâkin oldukları menâzil ve neferât süknâlarının ba'zısı sadme-i barutdan muhterik ve ba'zısı dahi harâb olmağla siz ki mûmâ-ileyhümâsız kal'a-i mezbûrda olan [olan] dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri zâbiti ve cebecibaşı ve topcubaşı vekîlleri ve azebân ağası ve sâ'ir neferâtıyla kal'a-i mezbûrenin üzerine varub derûn-ı kal'ada zindan-bend olan mücriminden Kasab oğlu Mustafa ve Natır oğlu Hacı Abdullah ve on yedi bölüğün Hüseyin odabaşı ve beşinci bölüğün Ömer ve Kirişçi İbrahim dördüncü bölüğün Emir ve Tophaneli Timurcu oğlu ve Zalfalak(?) Ahmed ve Kasımpaşalı İsmail ve Kasap oğlu Bayrakdâr Pehlivan ve Suhte Mustafa ve debbağ ve manav ve otuz sekiz bölüğün Ömer nâm on dört nefer mücrimler helâk oldukları mu'âneye ve müşâhede ve esâmîlerinin memhûr ve mûmzâ defteri der-i devlet-medârımda irsâl olunub ve lakin defter-i mezbûr ile mashûben gönderilen arz u mahzarda menfilerden on yedi nefer helâk oldu deyü tahrîr olunub defter ile arz ve muhaddar mefhûmu müte'allik olduğundan gayri Dîvân-ı Hümâyûnum'da mahfûz olan ahkâm ve kuyûdâtı tetebbu' olundukda mezbûrlardan mâ'adâ ashâb-ı cerâyimden otuz beş nefer mücrimlerin kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olunmalarıçün emr-i şerîfim verildiği mukayyed bulunub ve on nefer mücrimler dahi yeniçeri ağası mektûbuyla kal'a-bend olundukları ocak tarafından i'lâm olunmağla vech-i meşrûh üzere Limni Kal'ası'nda kal'a-bend olunan ashâb-ı cerâyimden nâzil olan sâ'ika mühtelikesinden ne mikdârı helâk olmuşdur ve elyevm ne mikdârı mevcuddur ism ü resmleriyle sıhhati üzere ma'lûm olmak için taraf-ı devlet-i aliyyemden mübâşir ta'yîn ve bâlâda mestûr olduğu üzere emr-i şerîfimle ve eğer ağa mektûbuyla kal'a-bend olunan ashâb-ı cerâyimin defteri mübâşir merkûm ile ol tarafa irsâl olunmuşdur imdi emr-i şerîfim vusûlünde vech-i meşrûh üzere kal'a-i mezkûreye isâbet eden sâ'ika mühtelikesinde helâk olanlar mukaddemâ gelen defter nâtık olunduğu üzere on dört müdür yohsa arz ü mahzarda tahrîr olunduğu üzere on yedi midir kaç nefer ise isimleriyle tekrar sıhhati üzere başka defter ve helâk olanlardan mâ'adâ el-yevm mevcûd olanları dahi ism ü resmleriyle başka defter edüb ve mühtlike-i mezbûrda fevt olanlar ve elyevm mevcud olanlar mute'ayyin

oldukdan sonra bu tarafda gönderilen defter ile tatbik ve noksan-ı zuhûr eder ise ol makûle nâ-mevcûd olanlar nice olmuştur mübâşir-i mezbûr ma'rifetiyle gereği teftîş ve tefehhus vâki'-i hâli sıhhati üzere der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

Hüküm 77

Niğbolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlara hüküm ki:

Avâtıf-ı seniye-i mülûkânemde hâliyâ silahdârım olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim müstecma'-i cemî'ü'l-hamd ve'l-ekârim Ali dâme mecduhûnun karîben vezârât rütbesiyle kâmrân olması musammem olub ve bin yüz yigirmi zilka'desinin dördüncü gününde ber-vech-i arpalık Niğbolu Sancağı mûmâ-ileyhin tarafından zabt olunması fermân-ı hümayûnum olmağla livâ-i mezbûrun zabtıçün kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân [] zîde mecduhû mütesellim nasb ü ta'yîn olunmağın imdi siz ki kâdîlarsız emr-i şerîfim vusûlünde livâ-i mezbûru bin yüz yigirmi zilka'desinin dördüncü gününde mütesellim-i mûmâ-ileyh zabt ü rabt vâki' olan mahsûlât ve rusûmâtın kânun ve defter mücebince ahz u kabz etdirüb taraf-ı âherdan bir ferde dahl-ü ta'arruz etdirilmemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 78

Bir sûreti dahi Teke Sancağı'nda vâki' olan kâdîlara vech-i meşrûh üzere.

Hüküm 79

Elbasan Sancağıbeği Zenber Mehemed dâme izzuhûya hüküm ki:

Senki mîr-i mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Elbasan Sancağı'nda leb-i deryâda vâki' Draça iskelesi mâlikâne olmazdan mukaddem eslâfın taraflarından âdemler ta'in ve leb-i deryâyı hıfz u hirâset ve iskeleyi mezbûreye gelüb giden sefâyini yoklayub gerek kahve ve hinta ve şa'ir ve zehâyir makûlesi ve gerek kükürd ve güherçile ve sâ'ir bunun emsâli memnû'âtdan olan eşyânın verilmesi memnû' iken iskele-i mezbûre eminleri cem'-i câna düşüb anın derûnda ve kefere sefâyinine hinta ve şa'ir ve kahve ve kükürd ve güherçile ve sâ'ir bunun emsâli memnû'âtdan olan eşyânın verilmesine rızâ vermeleriyle ibâdu'llahın müzâyakalarına

ve kaht-ı azîme bâ'is ü bâdî olduklarından mâ'adâ iskele-i mezbûreye gelen kefare sefineleri ümenâ-yı mezkûrenin zir-i himâyelerinde olub ve iskele-i mezbûreye limanına nice fitne vü fesâdın vukû'una sebep olmalarıyla senki mîr-i mûmâ-ileyhsin iskele-i mezkûreye gelen olmaküle zâd u zahîre ve sâ'ir memnû'âtdan olan eşyâ ve gelüb giden sefâyin tecessüs ve tefahhus ve kadîmisi üzere tarafından yoklanmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına arz eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlîşanım sâdır olmuştur buyurdumki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlü'l-kadrim mûcebince amel dahi senki mîr-i mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzere iskele-i mezbûreye gelüb giden sefineleri kadîmisi üzere tecessüs ve tefahhus ile yoklayub ol maküle zâd u zahîre ve sâ'ir memnû'âtda olan eşyânın iskele-i mezbûreden mahall-i âhere nakline ruhsat göstermeyüb sâdır olan emr-i şerîfin mazmûn-ı munîfî ile amel edesin.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

[Sayfa 22]

Hüküm 80

Kefil alınması i'lâm için fermân.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

İtlâkıçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za. Sene [1]121.

Edirne'de yeniçeri zâbiti olan [] zîde mecduhûya ve İnöz Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Hâce Mahmud Paşa kazâsına tâbi' Hafsa Kasabası mahallâtından Helvacı Mahallesi sâkinlerinden Mustafa bin Hüseyin nâm şakî şâribu'l-hamr olub leyl ü nehar eğer kasaba-i mezbûrede ve eğer taraf u mesâlikde âlet-i harb ile gezüb ve hammâm kapusun bekleyüb ümmet-i Muhammed'in ehl ü i'yâllerine ta'arruz ve heng-a'râz etmekle ehâlî-i vilâyet şerrinden mutazarrır olub sâ'îbi'l-fesâd eşkıyâdan olduğu Müslimînin alâ tarîki'ş-şehre ihbârlarıyla cânib-i şer'den verilen hüccet kasaba-i mezbûre ehâlîsi mahzarlarıyla mashûben der-i devlet-medârımda irsâl ve şakî-i mezbûr yeniçerilik iddi'âsında olmağla Edirne bostancıbaşı Ahmed dâme mecduhû tarafından senki zâbit mûmâ-ileyhsin senin habsine verildiği i'lâm olunub ve şakî-i mezbûr Mustafa'nın İnöz Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunması fermânım olmağın

imdi emr-i şerîfim vardığı gibi şakî-i mezkûr Mustafayı mahbûsen İnöz Kal'asına irsâl ve senki dizdâr-ı merkûmsun şakî-i merkûm kal'a-i merkûmeye vusûlünde muhkem habs ve kal'a-bend edüb tekrâr emr-i şerîfim sâdır olmadıkça itlâkinda be-gâyet ihtirâz ve şakî-i merkûmun kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olunduğun der-i devlet-medârımda i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 81

Edirne bostancıbaşısına hüküm ki:

Hâce Mahmud Paşa kazâsına tâbi' Hafsa Kasabası mahallâtından Helvacı Mahallesi sâkinlerinden Mustafa bin Hüseyin nâm şakî şâribu'l-hamr olub leyl ü nehar eğer kasaba-i mezbûrede ve eğer taraf u mesâlikde âlet-i harb ile gezüb ve hammâm kapusun bekleyüb ümmet-i Muhammed'in ehl ü i'yâllerine hilâf-ı şer' ta'arruz ve heng-a'râz ehâlî-yi vilâyet şerrinden mutazarrır olub sâ'îbi'l-fesâd eşkıyâdan olduğu alâ tarîkü's-şehre ihbârlarıyla cânib-i şer'den verilen hüccet kasaba-i mezbûre ehâlisinin memhûr mahzarlarıyla mashûben der-i devlet-medârımda irsâl ve şakî-i mezbûr yeniçerilik iddi'âsında olmağla senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin tarafından Edirne'de yeniçeri zâbiti olan [] zîde mecduhûnun habsine verüldüğu mektûbunla i'lâm olunmağla şakî-i mezbûr zâbiti olan mûmâ-ileyh ma'rifetiyle mahbûsen İnöz Kal'asına irsâl ve anda habs ve kal'a-bend olunmak üzere eğer zâbit-ı mûmâ-ileyhe ve eğer kal'a-i mezbûre ve dizdârına emr-i şerîfimle tenbîh-i hümayûnum olmağın imdi senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde sen dahi tarafından şakî-i mezbûrun yanına âdemler koşub mahall-i me'mûra irsâl ve esnâ-yı râhda bir tarîkle gaybet ve firâr etmemek üzere muhâfazasında ihtimâm olunarak zâbiti ma'rifetiyle kal'a-i mezbûrede habs ve kal'a-bend etdirdikten sonra kal'a-bend olunduğu der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 82

Edirne monlâsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu‘âllâm yeniçerileri ocağında sâbıkan kul kethüdâsı olan müteveffâ Mehmed Ağa demekle ma‘rûf kimesnenin İstanbul’da bir oğlu ile bir kızı olup ve Edirne’de dahi bir kızı olmağla Edirne’de olan kızının vâlidesi ümm-i veled olmağla nefsinin bir kimesneye tezvîc ve veraset iddi‘âsında olduğu i‘lâm olmağla senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin müteveffâyı merkûmun Edirne’de olan eşyâ ve sâ’ir muhallıkâtı her ne ise Dergâh-ı mu‘âllâm yeniçerileri ocağı tarafından nasb olunan mübâşeretle ahz u kabz ve ma‘rifet-i şer‘le tahrîr ve defter ve bir nesnesi zâyî’ ve telef olmamak üzere memhûr ve mûmzâ defteriyle Âsitâne-i Sa‘âdetime nakl etdirilmek bâbında [etdirilmek bâbında] fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ’il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 83

Limni Kal‘ası dizdârına hüküm ki:

İstanbul’da vâki‘ merhûm ve mağfûrunleh Sultân Süleyman Hân tâbe serâh Câmi‘-i Şer‘îfi Evkâfı’nın mütevellîsi olan Ahmed zîde mecduhû Südde-i Sa‘âdetime mektûb gönderüb evkâf-ı merkûm mukâta‘âtından Drama mukâta‘âsı emîni olan Ali zîde kadruhûnun yedinde olan emr-i şerîfim mücebince mâl-ı vakfın tahsiline mâni‘ olan Drama sâkinlerinden Müftîzâde Ahmed’in bundan [akdem] Limni Kal‘ası’nda kal‘a-bend olunması fermânım olmuş idi mezbûr Ahmed dört beş yıldan berü kal‘a-i mezbûrede mahbûs olup ve elyevm ıslâh-ı nefis eyledüğünü bundan ba‘zı kimesneler haber vermeleriyle mahkeme üzerine ve umur-u vakfa karışmamak şartıyla ehl ü i‘yâline merhameten mezbûrun ıtlâk olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına arz etmeğin vech-i meşrûh üzere ıtlâk olunmasıçün yazılmışdır.

[Fî] Evâ’il-i Za. Sene 1120.

[Sayfa 23]

Hüküm 84

Çıldır beylerbeyisi İshak dâme ikbâluhûya hüküm ki:

Kıdvetü’l-a’yân el-milleti’l-mesîhiyye Dadyan Melîki Görgi Lipartyan Südde-i Sa‘âdetime arz-ı hâl gönderüb Dadyan melîkliği üzerinde olmağla her sene cizyeleri mukâbelesinde olan pişkeşlerin bî-kusûr taraf-ı devlet-i aliyyeme edâ ve abaza eşkiyâsı mazarratından ol tarafa gereği gibi hıfz u hirâset edüb hidmet-i lâzimesinde sadâkat ve istikâmet

ile hareket etmek şartıyla bin yüz yigirmi ramazanının gurrasında ibkâ ve mukarrer kılınub ve memleket-i mezbûrenin hudûdu dâhilinde vâki' mâ-tekaddemden berü Dadyan melîki olanlar zabt u tasarruf edegeldikleri (...) demekle ma'rûf mahallere hâriçden bir vech ile dahl olunmak îcâb etmez iken civârında vâki' Açıkbaş Melîki Görgi ve Gürel Melîki Mamya kendü memleketlerine kana'at etmeyüb mâ-tekaddemden berü Dadyan memleketinin hudûd-ı kadîmesinden olan arâzî ve karye ve raiyetine müdâhale ve ba'zı eşkıyâ tarafından dahi ta'arruz olunduğun bildirüb mâ-tekaddemden Dadyan memleketi hudûdu dâhilinde vâki' selefi (...) Dadyan tarafından zabt u tasarruf oluna gelen karye ve arâzî ve re'âyâ kadîmisi üzere kendüye zabt etdirilüb Göril ve Açıkbaş melîklerinin ve taife-i eşkıyânın te'addî ve tecavüzleri men' ü def' olunmak babında hükmü hümâyûnum rica etmein elviye kaydına mürâ'caat olundukta Dadyan melîkliği (...) Görgi Lipartyan'ın üzerinde olub ve târihi merkûmda şurût-ı mezkûr üzere ibkâ ve mukarrer kılındığı mestûr ve mukayyed(?) bulunmağın senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzere ta'rîrin men' eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 85

Erzurum Vâlîsi olan vezîrim İbrâhim Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehûya hüküm ki:

Micingerd Sancağı'nda Rus Nâhiyesinde yigirmi iki bin akçe yazusu olan Arab Mahmud nâm karye dört aded icmâle tevzi' ve zikr olunan icmâller yeniçeri zümresinden Mazlum Mustafa demekle ma'rûf şakînin köle ve etbâ'nın bir kaç kıt'a berât ile üzerlerinde olub ve mezbûr Mustafa'nın kendüsü reis-i eşkıyâ ve etbâ'ı dahi hevâsına tâbi' ashâb-ı fesâddan olmağla sâlifü'z-zikr Arab Mahmud nâm karye sâdır olan emr-i şerîfim mücebince bin yüz yigirmi senesi zilka'desinin yedinci gününde tamam yazusu ile tevkî'i kalemiyle havâss-ı hümâyûnuma tashîh olunub defterhâne-i âmiremde memhûr sûret-i icmâl verilmekle senki vezîr-i müşârun ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde yigirmi iki bin akçe yazusu olub dört aded icmâle tevzî' olunan mârû'z-zikr Arab Mahmud nâm karyeyi tamam yazusu ile bundan akdem Erzurum gümrüğü zabtına me'mûr olub hâliyâ ol tarafda olan İbrâhim dâme mecduhûya defterhâne-i âmirem'den verilen sûret-i icmâl mücebince havâss-ı hümâyûnum içün zabt u rabt

vâki' olan mahsûlât ve rûsûmâtın kânûn ve defter mûcebince ahz u kabz etdirüb taraf-ı âherdan bir ferde dahl ü ta'arruz etdirilmemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

[Fî] Evâ'il-i Za. [1]120.

Hüküm 86

İtlâk için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za. Sene [1]121.

Avret Adası Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Beşiktaş sâkinlerinden Mustafa Efendi demekle ma'rûf kimesne kendü hâlinde olmayub (...) ve tefrîk ile ümmet-i Muhammed'e ihtilâl vermekle mezkûr ahz ve Avret Adası Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunması fermânım olmağın senki dizdâr-ı mezkûrsun mezkûr Mustafa Avret Adası Kal'ası'nda muhkem habs ve kal'a-bend olunub itlâk ve firârından hazer olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

[Sayfa 24]

Hüküm 87

Rakka Vâlîsi Vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât ıkliletü'l-muhsenât tâcü'l-mestûrât (...) ves settârât vâlidem sultân dâme ismetuhânın kethüdâlığı hidmetinde olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim el-Hâc Mehmed dâme mecduhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl sunub müşârun ileyhânın haslarından Rişvân hassı re'âyâlarından Hamza oğlu Yusuf ve Şabcı Hüseyin nâm şakîler kendü hallerinde olmayub (...) iddi'âsıyla üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrîlerin edâ eylemediklerinden mâ'adâ re'âyâyı (...) (...) çölde tâ'ife-i urbâna ve (...) vülât ve hükkâma gamz ve hilâf-ı şer' ve ta'arruz akçelerin aldirub ve emvâl ve erzakların nehb ü gâret etdirüb perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is olmalarıyla bundan akdem ta'addîleri men' birle bir kaç def'a tenbih olunmuşsada mütenebbih olmayub fesâd ü şekâvetleri gitdikce mütezâyid olub bunun emsâli fesâd ve âdet-i müstemirreleri olduğun bildirüb mezbûrât Hamza oğlu Yusuf ve Şabcı Hüseyin alâ eyyi-hâl ahz ve re'âyâ-yı merkûmenin içünden ihrâc ve evlâd ve i'yalleriyle Rakka'ya nakl

ve iskân olunmaları bâbında emr-i şerîfim ricâ eylemişsin vech-i meşrûh üzere iskân olunmalaricün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

Hüküm 88

Mezbûr Duman Halil'in ıtlâkiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene [1]121.

Vize Kazâsı nâ'ibine ve Tekfurdağında yeniçeri zâbiti [] zîde mecduhûya hüküm ki:

Bergos Kazâsına tâbi' sâbık nâm karye ehâlîsi Südde-i Sa'âdetime âdem ve arz-ı hâl gönderüb karye-i mezbûr sâkinlerinden Duman Halil Beşe demekle ma'rûf şakî kendü hâlinde olmayub katl kasdıyla karye-i mezbûreden İbrâhim nâm kimesnenin odasına kurşun atub ve İsmail nâm kimesneyi dahi şütûm-ı galîze ile şetm ve oğlu [] nâm kimesneyi katl-i kasd ve Veli nâm kimesneyi dahi darb edüb mezbûrun hilâf-ı şer' ta'addî ve şerrinden emîn olmayub fesâd ü şekâvet ve sû-i hâl üzere olduğun bundan akdem mezbûrünün alınmasıyla Bergos kâdîsı tarafından der-i devlet-medârimda arz olundukda mezbûrun diyâr-ı âhere nefyi için emr-i şerîfim sâdır olmuş iken karyelerine üç dört sâ'at karîb olan Vize Kazası'nda rufekâsının çiftliğine varub anda meks ve bunların karyelerinde sâkin karındaşı İbrâhim ile yekdil ve gece ile evlerin ve samanlık ve otlakların ihrâk murâd etmesiyle Vize Kazası'nda yeniçeri serdârı ma'rifetiyle ahz ve İnöz Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak için tekrar emr-i şerîfim verilmişiken eline getirmeyüb ta'addî üzere olduğun bildirüb muceddeden hükm-i hümayûnum ricâ ve ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın zâbit-i mûmâ-ileyh mübâşeretiyle mukaddemâ verilen emr-i şerîfim mücebince kal'a-i mezbûrede kal'a-bend için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

Hüküm 89

Erzurum vâlîsine ve Yakubbey derbendi ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Emîrû'l-ümerâ-i'l-kirâm ber-vech-i arpalık Karahisar-ı Şarki Sancağı'na mutasarrıf olan Abdurrahim dâme ikbâluhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Yakubbey Derbendi Kazâsında Molla Hasan nâm kimesne gelüb i'lâm-ı hâl edüb yine Yakubbey Derbendi

Kazâsından Fazlı nâm kimesne bin yüz on senesinden berü kırk elli mikdârı tüfenk endaz ile nice ümmet-i Muhammed'in hânelerinin basub mâlların ahz ve ırzların helak ve bakîr kızların ve menkuha avretlerin çeküb esîr-i bey' iderken bey' edüb bu makûle fesâd ü şekâvet âdet-i müstemirresi olmağla bundan akdem ahvâlî der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm olunmağla şer'le fukarânın hakları tahsîl ve ihkāk-ı hak olunduktan sonra fesâd ü şekâveti ibadullah üzerinden men' olunmak için diyâr-ı âhere nef ü iclâ oluna deyü emr-i şerîfim verilmişken mezbûr Fazlı itâ'at-i emr-i şerîf etmeyüb cem'iyet ile gelüb bunun menzilin basub abd-i memlûkûn cebren menkûhasını ahz u ecr verüb ve ammisî Fazlı nâm kimesneyi dahi zincire vurub bi-gayrihakın on sekiz gurusı alduğundan gayri hemşiresini dahi cebren alub âhere verüb fesâdatdan hâli olmaduğın ilhâhıyla arz etmeğın ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestur u mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince bi-eyyî-hâl ahz u şer'le hakk-ı fukarâ ashâbına redd ü teslîm ve ihkāk-ı hak olunduktan sonra kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene [1]120.

Hüküm 90

Saraybosna kâdîsına hüküm ki:

Medîne-i Saray sâkinlerinden Banaluka Kazâsından münkâdî Mevlânâ Yusuf zîde fazluhü için on ay mukaddem ba'zı umûra müdâhale ve fukarâ-yi ta'ciz ve rencîde eder deyü kazâ-i mezbûr ehâlisinin haber ve teşekkîleri yoğiken hilâf-ı inhâ ile ısdâr olunan emr-i şerîfimle mevlânâyı mezkûr Akova Kazâsına nefy olunub lakin mevlânâyı mezkûr Yusuf'un hakkında tahrîr ve i'lâm olunan husûs bilküllîye efik ü iftirâ ve haberleri olmayub ahvâl ü efâlinde her vech ile râzı ve şâkirleri olduklarını Bosna'nın a'yân ve ehâlî-i esvâkdan am-ı gafîr ü cem'-i kesîr alâ tarîkü's-şehâde ihbârları senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin huzûrunda hüccet olunduğundan gayrı Bosna ehâlisinden İstanbul'da misâfîren sâkin kuzâtdan on nefer ve tüccardan on iki nefer kimesneler dahi kezâlik mevlânâyı mezkûrun hakkında tahrîr olunan mevâdd bilcümle bühtân-ı azîm olmağla mezbûr Bosna'da oturmayub Âsitâne-i Sa'âdete mülâzime gelmek üzere izin verilmek emr-i savâb olduğunu ihbâr etmeleriyle mevlânâyı mezkûrun cürm ü kusûru afv olunmak bâbında â'lemü'l-ulemâ-i'l-mütebahhirîn bi'l-fiil Rumeli kâdîaskeri olan mevlânâ Mahmud edâmallâhu te'âlâ ve fezâiluhü (?) i'lâm etmeğın mevlânâyı

müşârun ileyhın i'lâmı mücebince mezkûrun cürmü afv ve Âsitâne-i Sa'âdetime mülâzımına gelmek üzere izin verilmek emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

[Sayfa 25]

Hüküm 91

Sivas vâlisine ve Karahisar-ı Şarkî paşasına ve Divriği kâdîsı Mevlânâ Mehmed zîde fazluhûya hüküm ki:

Senki mevlânâyı mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Divriği kasabasında sâkin ve mütemekkin Ermeni zımmî tâ'ifesinden Cemşid oğlu (...) oğlu Mardrus (?) ve makas (?) keşîş ve sâ'ir cem'-i gâfir ve cem'i kesîr bi-ecma'hum meclis-i şer'iyeye varub yine kasaba-i mezbûr sâkinlerinden Şeytan oğlu Herit (?) ve Derzi Onan (?) ve (...) demekle ma'rûf zımmîler kendü hallerinde olmayub ba'zı zî-kudret ve mütekallibe ve ehl-i örf tâ'ifesiyle yek-dil ve fukarânın mâlların ahz ve bi-gayr-i hakkın tecrîm ve tefrîm edüb ta'dîli ve tecâvüz üzere oldukları bundan akdem der-i devlet-medârımda i'lâm olundukda mesfûrlar ıslâh-ı nefis için emr-i şerîfimle Karahisar-ı Şarkî Sancağı'na nefy ü iclâ olunub ve hâliyâ mesfûrlar ıslâh-ı nefis eyledikleri zâhir olmağla fî-mâ-ba'd kendi umurlarından gayrı el mesalihine karışmayub kâr ve keselerinde olmak üzere nefyden afv ve kemâ fi'l-evvel kasaba-i mezbûrede ehil ve evlâdlarıyla sâkin olmaları bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına arz eyledüğün ecilde vech-i meşrûh üzere kendü hallerinde olmak şartıyla ıtlâk olunmalarıçün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

Hüküm 92

Edirne bostancıbaşısına ve Pirevadi Kazâsında nâ'ibi şer' olan mevlânâ zîde ilmuhiya hüküm ki:

Senki mevlânâyı mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi' derbend-i cedîd ve dizdâr kavâdî mukâta'âsı zâbiti olan İbrâhim zîde mecduhû meclis-i şer'e varub Pirevadi sükkanından a'yân-ı vilâyetden Dilsiz oğlu Hacı Ali Ağa demekle ma'rûf kimesne mukâta'â-i merkûmu mûmâ-ileyh İbrâhime zabt etdirmeyüb fuzûlî kendü zabt edüb ısdâr eyledüğü altı kıt'a evâmir-i şerîfeye itâ'at etmeyüb ve icrâsına mâni' ve mukâta'â-i

merkûma âid olan altı yüz gurusun dahi ahz eyleyüb mahallinde bir vech ile icrâyı hak olmağla dergâh-ı mu'âllâm çavuşlarından el-Hâc Mehmed Çavuş ma'rifetiyle Âsitâne-i Sa'âdetime ihzârîçün vârid olan emr-i şerîfîm mücebince merkûm el-Hâc Ali da'vet-i şer' içün kabl-i şer'et ve zâbiti tarafından âdem gönderdükde mevcud olmamağla ehl-i vilâyetin ulemâ ve sulehâ ve sâ'ir ehâlîsinden istihbar olundukda ve red-i emr-i şerîfden berü merkûm el-Hâc Ali'yi görmedik ve bunda olduğu dahi ma'lûmumuz değildir deyü cevab ve haber verdiklerinde arz eyledüğün ecilden senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin tarafından bir mu'temed ve kâr-güzâr usta ta'yîn ve varub ve Dilsiz oğlu Ali'nin hânesine ma'rifet-i şer'le girüb ve kendüyü ahz ve mahbûsen Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr ve hânesinde bulunmaz ise hânesini ma'rifet-i şer'le mühürleyüb ve fitne olan yerleri tefassuh ve bi-eyyi-hâlbulub bulunmadığı sûretde her ne vakit zuhûr eder ise alâ ittifak ile ahz ve kayd-bend ile ihzâr olunmağı içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

Hüküm 93

Çıldır beylerbeyisi İshak dâme ikbâluhû Goniya kâdîsına hüküm ki:

Kıdvetü a'yânü'l-milletü'l-mesîhin Dadyan melîki Görgi Lipartyan Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb mâtekaddemden berü cesnân havalisinde vâki' Dadyan memleketinin mümtâz ve muayyen olan sinörler hududlarına dahl olmak îcâb etmez iken civârında vâki' ba'zı kimesneler kadîme muhâlif memleket-i mezbûrenin hudûd-ı kadîmesine tecâvüz arâzî ve kara ve raiyetlerine dahl ve ta'arruzdan hâlî olmamalarıyla senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûra mevlâ olup ve senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin hiç ol havalide kal'a ta'mîrine me'mûr olman ile bu husûs içün [] mübâşeretini senin ma'rifetinle mahall-i nizâm üzerine varılub memleket-i merkûmenin hudûd-ı kadîmesini şer'le tefrîk ve temyiz ve sübût bulan mevâdd sicil ve hüccet olundukdan sonra sûreti sicilli ile vâki'-i hâl sıhhati ve hakîkati üzere mübâşir mûmâ-ileyh ile der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğün mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifetiyle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

Hüküm 94

Mezkûr (...). Şaban itlâk olmuştur.

Fî Evâhir-i R. Sene [1]121.

Mezkûr İsmail'in ıtlâkiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene [11]21.

Aydın Sancağı mütesellimi İbrâhim zîde mecduhûya ve Rodos Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb bundan akdem Çal tarafına me'mûr olduğun husûs için sâdır olan emr-i şerîfimin bir sûreti tarafından sâ'ir seninle ma'ân ta'yîn olunanlara irsâl olundukda ekserî sûret-i inkiyâd gösterüb ancak Baklan Kazâsı ehâlisi emr-i şerîfimle itâ'at eylemediklerinden mâ'adâ kendin kazâ-i mezbûreye nuzûlünde kâdılarını dahi yanlarına alub Çataloba ve Hassıçal nâm karyelerde tecemmu' etmeleriyle kazâ-i mezbûr ehâlisini bir iki def'a tarafından da'vet ile yanına gelüb ve keyfiyet-i hâl istintâk olundukda yine kazâ-i mezbûra tâbi' (...) nâm karyeden İsmail Ağa ve Hassıçal(?) nâm karyeden Kuyubekir oğlu Şaban Ağa demekle ma'rûf kimesneler herbâr ehâl-i vilâyeti tahrik ve emr-i şerîfim adem-i itâ'at âdet-i müstemirreleri olduğunu cümle civarlarında olan bî-garez kimesnelerin ihbarlarıyla mezkûrlardan İsmail ve Şaban nâm iki nefer müfsidler tüfenkden ahz ve habs olundukların arz eylediğin ecilden senki mütesellim mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde zikr olunan iki nefer kimesneleri kayd-ı bend ile Rodos'a irsâl ve Rodos Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

[Fi] Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 95

Kayseriye paşasına ve İncesu kâdısına hüküm ki:

İncesu Kazâsı ehâlîsinden ebnâ-i sipâhîyandan Nasuh nâm sipâhî ile Hasan Bekir beşe demekle ma'rûf kimesne gelüb bundan akdem mezkûrlar için Safiye nâm hatun menzilim basub ve taşlayub ve eşkıyâ-yı başına cem' edüb ve bu misillü nice ta'addisini teşekkî eyledikde mezbûrların diyâr-ı âhere nefy olunub ehl ü i'yallerinde devr olmalarıyla nefyden afv olunub vilâyetleride ikâmetlerine mûmâna'at olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecânibden vech-i meşrûh üzere fî-mâ-ba'd kendü hallerinde durmak üzere nefy ü iclâdan afv olunmalarıçün yazılmışdır.

[Fi] Evâhir-i Za. Sene [1]120.

[Sayfa 26]

Hüküm 96

Kengırı Sancağı'na mutasarrıf olan [] dâme ikbâluhû ve Karıbazarı ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Kuzâtdan mevlânâ Mustafa zîde fazluhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl sunub mevlânâyı mezkûr bin yüz on sekiz senesinde Karıbazarı Kazâsında olmağla beyne'l-ehâlî icrâyı ahkâm-ı şer' edüb hilâf-ı şer' kimesneye vaz' u ta'addîsi olmayub herkesin kendüden rızâ ve şükrân üzereler iken Karıbazarı Kazâsı zarebe Hacı Ali ve Reis-i Eşirra oğlu Hüseyin hilâf-ı şer' ve kânûn olan da'vâların istimâsiçün dâimâ mahkemeye buna tezkereler gönderüb bu dahi isga etmeyüb mezbûrların keyfiyet-i ahvâllerin a'yân-ı vilâyet ihbârlarıyla der-i devlet-medârımda arz eyledikde hilâf-ı şer' zulüm ü ta'addîleri men' ü def' olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır oldukda mezbûrlar buna arz edüb sen bizi der-i devlet-medâra arz eylemissin deyü hevâlarına tâbi' izâleleri lâzım kimesneler ile yek-dil ve gelüb mahkemesin basub beş yüz gurus nukûd ve iki re's bargiri ahz ve üzerinde mevcûd emvâl ve erzâkın yağma ve gâret ve kendüyü yedi gün mikdârı habs ve cümle ism-i mâl itlak olunur eşyası aldıktan sonra bir kemerli bargire bindürüp karye be karye gezdürüp heng-i arz ve nice dürlü cevri ü eziyyet edüp kadru ta'addî bildürüp ol babda hükmü hümâyûnum reca eylediği ecilde senki mir-i mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle mezbûrlar bi-eyyihal ahz ve hâsmı kadi-i mezkûr ile murâfî-i şer' ettirülüb umuru şer' müdâhale ettiklerine memhuru temessük olmalarıyla yağ şerle gerüye red ve kendülerün habs ve ahvallereîn sıhhati üzere arz eylemek üzere yazılmışdır.

[Fî] Evâsıt-ı Za. Sene [1]120.

Hüküm 97

Küre Taşköprü kâdîsına [hüküm] ve Kastamonu mütesellimine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' (...) nâm karye ehâlîsi Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb karye-i mezbûr sâkinlerinden Kerim oğlu Mehmed nâm şakî bundan akdem Bodur Ali Paşa demekle ma'rûf kimesneyi bi-gayr-i hakkın katl ve Fatıma nâm hatunun dahi dişini ihrâc ve bunun emsâli nice fesâd ü şekâvet kerrâren ve merâren sâbit ve hüccet-i şer' iyye oldukdan sonra

İstanbul'da Mahmud Paşa mahkemesinde mazmûn hüccet-i secâil ve tersâne-i âmirende sefineye vaz' olunmuşiken bir tarik ile (...) olmağla hâliyâ kendü halinde olmayub gece gündüz tüfenk ile gezüb sizin bir kaçınızı katl ederim deyü ta'addî ve şerrinden ehil ve i'yallerin emin olmadığın mukaddemâ Küre Taşköprü ve Taşköprü kâdîları der-i devlet-medârımda arz etmeleriyle mezbûr Mehmed yine kendü hâlinde olmayub minvâl-i meşrûh üzere fesâd ü şekâvet vâki' ise diyâr-ı âhere nefy olunması için emr-i şerîfim verilmekle senki mütesellimsin tarafından gönderilen mübâşirler ele getüremeyüb firâr ve yollarda âdem soyub ve Çavuş oğlu İbrahim nâm kimesneyi bıçak ile darb ve mecrûh edüb hâliyâ mezbûrun fesâd ü şekâveti karye-i mezbûrede müşetedd olduğun bildirüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestur bulunmağın mukaddemâ verilen emr-i şerîfim mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene [1]120

Hüküm 98

Maraş eyâletinde vâki' olan elviye alaybeylerine hüküm ki:

Taht-ı âlî baht üzere cülûs-ı hümâyûn u meymenet merkûmum vâki' oldukda umûmen tecdîd-i beravât fermânım olmuşiken eyâlet-i merkûme zu'amâ ve erbâb-ı timarından ekall-i kalîl tecdîd-i berât edüb ekseri ze'âmet ve timarları atîk-i berât ve tahvîlât ve tezâkir ile zabt u tasarruf etmeleriyle ba'zı nizâ'ları zuhûr etdikde hallinde usret çekilüb bu misillü nice ihtilâl ve ihtilâfa bâ'is olmağla eyâlet-i merkûmede vâki' eğer zu'amâ ve eğer erbâb-ı timar zümresinden tecdîd-i berât eylemeyenler eğer tahvîlât ve tezâkir ve eğer berât ellerinde olan temessükâtlarıyla gelüb Âsitâne-i Sa'âdetimde tecdîd-i berât eylemeleriçün bin yüz on sekiz şevvali evâsıtından bir yıl müddet takdir ve müddet-i merkûme içinde alâ eyyi-hâl bilcümle gelüb tecdîd-i berât eylemeleriçün Maraş beylerbeyisi'ne hitâben tenbîh ve te'kîdi müştemil emr-i şerîfim sâdır olup ve müddet-i merkûme dahi münkaziyye olmuşiken eyâlet-i merkûme zu'amâ ve erbâb-ı timar zümresinden ba'zıları henüz gelüb tecdîd-i berât eylemedikleri ma'lûm-ı hümâyûnum olmağla eyâlet-i merkûmede vâki' eğer zu'amâ ve eğer erbâb-ı timar zümresinden şimdiye değin tecdîd-i berât eylemeyenler eğer tahvîlât ve tezâkir ve eğer atîk-i berât ellerinde olan temessükâtlarıyla gelüb Âsitâne-i Sa'âdetimde tecdîd-i berât eylemeleriçün işbu emr-i şerîfim târihinden tekrar altı ay müddet takdir olunmağla alâ eyyi-hâl bilcümle gelüb müddet-i merkûm içinde tecdîd-i

berât eylemeleri fermânım olmağın imdi siz ki eyâlet-i merkûmede vâki' alaybeylerisiz sancaklarınızın zu'amâ ve erbâb-ı timarndan bu vakte değın tecdîd-i berât eylemeyenleri eğer tahvîlât ve tezâkir ve eğer atîk-i berât ellerinde bulunan temessükâtlarıyla müddet-i merkûme içünde gelüb tecdîd-i berât eylemeleriçün gereği gibi tenbîh ü te'kîd eyleyesiz şöyle ki bundan sonra dahi tekâsül ve tehâvün edüb berâtların tecdîd etmezler ise altı ay mürûrundan sonra ze'âmet ve timarları âhere tevcih olunur haber ve âgâh olmadık demeyüb ana göre ziyâde basîret ve intibâh ile hareket eylemeriçün her birine ifhâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

[Sayfa 27]

Hüküm 99

Dergâh-ı Âlî kapucubaşlarından Ağref ve ol-havâlîde vâki' martolosların nizâmına me'mûr olan Osman dâme mecduhûya hüküm ki:

Senki mûmâ-ileyhsin bundan akdem zîr-i destinde olan martolosân neferâtıyla Sarıgöl semtinde zûhûr eden ba'zı eşkıyâ üzerine me'mûr olduğun Karaferye ve Vidine ve Ostarova ve Florina ve Manastır ve Pirlepe ve Kesriye ve Hurpişte kazâlarında ve civarlarında vâki' derbendlerde ehliyeti ve istihkâkı olmayan martolosbaşı ve martolosların içlerinden ba'zılarının azli veyahud tebdili lâzım geldikde me'mûr olduğun eşkıyâ def'inde iktizâ eden hidemât-ı aliyemde yanında mevcut bulunmak üzere a'yân-ı vilâyet ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le müslûmanlardan ma'lûm'ul-hâl ve müstakîm kimesneler ol makûle tebdili lâzım gelenlerin yerine istihdâm olunmak üzere bundan akdem emr-i şerîfimle senin uhdene havâle olunub lakin elhâlet-i hazihi zikr olunan derbendlere tarafından martolos nâmıyla vaz' olunan bölükbaşı ve levendâtların ta'addî ve tecâvüzlerinden der-i devlet-medârımda iştikâ olunduğundan mâ'adâ şiddet-i şitâ dahi erişüb senin ol taraflarda meks-ü tevakkûfunun lüzûmu dahi kalmamağla minvâl-i meşrûh üzere Karaferye ve Ostarova ve Flordin ve Vidin ve Pirlepe ve Kesriye ve Hurpeşte kazâlarında ve civarlarında vâki' derbendlere vaz' eyledüğün bölükbaşı ve levendâtı zikr olunan mahallerden ref' ve sen kendin Agrafe semtine muâdelet edüb evvelde me'mûr olduğun üzere ol tarafda senin uhdene müterettib olan hidemât-ı lâzımının edâsına sadâkat ve ihtimâm ile bezl u sa'y ve kudret eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Hüküm 100

Manastır ve Florine ve Kesriye ve Ostarova ve Vidine ve Pirlepe ve Köprülü ve Tikveş kādîlarına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Bundan akdem taht-ı kazâlarınızda re'âyâ tâ'ifesinden zuhûr eden nice haydud eşkıyâsının haklarında tehdîd ve terhîbi müşt Emil sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mesfûrlar fesâd ü şekâvetde inâbe ve rucûa ve zimmet kabul eyledikleri a'yân-ı vilâyet ma'rifetiyle muhâkemedede sicillâta sebt ve cizye-i şer'îleri ve emr-i şerîfimle vâki' tekâliflerin sâ'ir re'âyâ ile ma'ân edâ ve kılıç ve tüfenk ve sâ'ir âlât-ı harb götürmeyüb kendü hallerinde olmak üzere taahhüd ve isti'fâ eylediklerinde şurût-ı mezkûra kemâ yen-bagî mer'î tutulmak şartıyla sahâyif-i isâetlerine kalem-i afv keşîde kılınmışiken ol makûle kabir haydutlar bir müddetden berü taht-ı kazâlarınızda a'yandan ba'zı kimesnelerin himaye ve tahrikleriyle yine kendü hallerinde durmayub ta'ahhüdlerine muğâyir fesâd ü şekâvete ictirâ ve kemâ fi'l-evvel kılıç ve tüfenk ile kırkar ellişer nefer haydud kasabât ve kurada gezüb ve biz martolos olduk deyü ve bütün derbendleri zabt ve taht-ı kazâlarınızda katl-i nüfûs ve nehb ü gâret-i emvâl ile re'âyâ ve berâyâ ve ebnâ-i sebîle îsal-i mazarrat ve envâ-i fesâd ve şakavete cesâret eylediklerinden mâ'adâ martolos luk iddi'âsıyla martolos akçesi nâmıyla fukarâ ve zu'afânın bilâ emr-i şerîf dokuz yüz ve biner gurusların alub bunun emsâli zulm ü ta'addî ile re'âyâ fukarâsının perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is oldukların ol taraflardan (...) eden ba'zı ehl-i vukufdan yakînen haber alunub ve bi-tevfikihi te'âlâ def-i şer ve mazarratlarıyla bilâd ve ibâdın te'min ve tatmini fehâm ve lâzım-ı ihtimâmdan olmağın imdi siz ki kādîlar ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz işbu emr-i şerîfim her kangınızın taht-ı kazâsına varub dâhil olur ise bir sûretde muhâkemedede sicillâta sebt eyledikten sonra fermânım olduğu üzere ol makûle(...) haydud ve eşkıyâsından taht-ı kazâlarınızda bulunanlara haberler göndrüb meclis-i şer'e da'vet ve mukaddemâ müteahhid oldukları üzere kılıç ve tüfenk ve sâ'ir âlât-ı harb götürmeyüb kemâ fi'l-evvel zimmet kabul edüb gelüb her biri kadîmî sâkin olduğu kazâ ve karyelerde mütemekkin ve kendü hallerinde zer' ve hars misüllü kar ve kesb ile meşgûl ve üzerlerine edâya lâzım gelen cizye-i şer'iyyeleri ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki' olan tekâliflerin sâ'ir re'âyâ ile ma'ân edâ edüb ve martolos iddi'âsıyla ve bütün derbendlerin zabtına tesaddî etmeyüb ve bilâ emr-i şerîf martolos akçesi ve sâ'ir bahâne ile re'âyâ ve pirâyanda akçelerin almayub ve sükkân-ı vilâyet ve ebnâyı sebîlin

nüfûs ve emvallerine ta'arruzda (...) edüb ve kadîmden mutavattın oldukları kazâ ve karyeden hâric mahalde sâkin olmayub ve bir güne fesâd ü şekâvet tasaddi etmeyüb kendü hallerinde olmak üzere cümle ma'rifetleriyle taraf-ı şer' de gereği gibi tenbih ve te'kid eyleyesiz eğer şer'i şerîfi ve emr-i münîfe itâ'at ve inkıyad ederler ise ahvâllerine bu-vech üzere nizâm verilüb eğer şekâvetlerinde kemâ fi'l-evvel muzır olurlar ise her bir kazâdan mezbûrların zuhûra gelen şekâvetlerini arz u mahzâr birle sıhhati ve hakikat-i üzere der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm ve ba'dehû emr-i şerîfim teveccüh ile sâdır olur ise mazmun-ı münîfi üzere amel ve hareket edüb ve eğer tama'-hâm ve i'râz-ı fâside sebebiyle a'yân vilâyetden ba'zıları vilâyet martolossuz olmaz deyü îrâd-ı kelâm fesâd-ı encâm tasaddî ederler ise kat'an ısga etmeyüb ve mürasele veyâhud âher vech ile bilâ emr-i şerîf martolos tutulub bir mahalle vaz' olunmaktan begâyet tevakki eyleyesiz şöyle ki bundan sonra sırran ve alanen tefahhus ve istikza olunub fermân-ı hümayûnumun hilâfı her kangınızdan zuhûr etmek ihtimali olur ise ukûbet-i şedîde ile muâteb olacağınızı mukayyed bilüb ana göre basiret ve intibâh ile hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşanım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

Hüküm 101

Dergâh-ı Âlî yeniçerileri çavuşlarından Tikveşli Halil zîde kadrûhuya hüküm ki:

Bundan akdem Manastır ve Florine ve Kesriye ve Hurpeşte ve Ostarova ve Köprülü ve Vidine ve Pirlepe ve Tikveş kazâlarında re'âyâ tâ'ifesinde zuhur eden (...) haydud eşkıyâsının haklarında tehdîd ve terhibi müstemil sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince mesfurlar fesâd ü şekâvetden inâbe ve rucû' ve zimmet kabul etdikleri cümle a'yân-ı vilâyet ma'rifetleriyle muhâkemedede sicillâta sebt ve cizye-i şer'îyyelerin ve emr-i şerîfimle vâki' tekâliflerin sâ'ir re'âyâ ile ma'ân edâ ve kılıç ve tüfenk ve sâ'ir âlât-ı harb götürmeyüb kendi hallerinde olmak üzere taahhüd ve isti'fâ eylediklerinde şurût-ı mezkûra kemâ yen-bagî mer'î tutulmak üzere sahâyif isâetleri kalem-i afv-ı kesire kılınmış iken ol makûle (...) haydudlar bir müddetden berü zikr olunan kazâların sâkinleri a'yân vilâyetden ba'zısı kimesnelerin himaye ve tahrikleriyle yine kendi hallerinde durmayub taahhüdlerine mugâyir fesâd ü şekâvete ictirâ kemâ fi'l-evvel kılıç ve tüfenk ile kırkar ellişer nefer haydud kasabât ve kurâda gezüb ve biz martolos olduk deyü ve bütün derbendleri zabt ve zikr olunan kazâlarda katl-i nüfus

ve nehb ü gâret-i emvâl ile re'âyâ ve berâyâ ve ebnâ-i sebîle îsal-i mazarrat ve envâi fesâd ve şakavete cesâret eylediklerinden mâ'adâ martolosluk iddi'âsıyla martolos akçesi nâmıyla fukarâ ve zu'afânın bilâ emr-i şerîf dokuz yüz ve biner gurusların alub bunun emsâli zulüm ve ta'addî ile re'âyâ fukarâsının perâkende ve perişân olmalarına bâ'is oldukların ol taraflardan tavârüd eden ba'zı ehl-i vukufdan yakînen haber alunub ve bi-tevfikihi te'âlâ def'-i şer ü mazarratlarıyla bilâd ü ibâdın te'min ve tazmîni müheyyâm lâzımü'l-ihitimâmdan olmağın sâlifü'z-zikr kazâlarda bulunan ol makûle haydud eşkıyâsı meclis-i şer'e da'vet ve mukaddemâ müteahhid oldukları üzere kılıç ve tüfenk ve sâ'ir âlât-ı harb götürmeyüb kemâ fi'l-evvel zimmet kabul edüb gelüb her biri kadîmî sâkin olduğu kazâ ve karyelerinde mütemekkin ve kendü hallerinde zer' ü hars misüllü kar ü kesble meşgul ve üzerlerine edâsı lâzım gelen cizye-i şer'iyyelerin ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki' olan tekâliflerin sâ'ir re'âyâ ile ma'ân edâ edüb ve martolosluk iddi'âsıyla ve mezbûr derbendlerin zabtına tesaddî eylemeyüb ve bilâ emr-i şerîf martolos akçesi ve sâ'ir bahâne ile re'âyâ ve berâyanın akçelerin almayub ve sükkân-ı vilâyet ve ebnâyı sebîlin nüfûs ve emvallerine ta'arruzdan kifâyet edüb ve kadîmden mutavattın oldukları kazâ ve karyelerden hâric mahalde sâkin olmayub ve bir güne fesâd ü şekâvet tasaddî etmeyüb kendi hallerinde olmak üzere cümle ma'rifetleriyle taraf-ı şer'de gereği gibi tenbih ve te'kid olunub ve eğer şer'i şerîfe ve emr-i münîfe itâ'at ve imtisâl ederler ise fihâ ve eğer mütenebbih olmayub fesâdlarına muzırr olurlar ise şekâvetleri ne minval üzere ise her bir kazâdan zuhûra gelen keyfiyetleri arz ve mahzâr birle sıhhati ve hakîkati üzere der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm ve tekrar emr-i şerîfim ne-vech ile sâdır olur ise mazmun-ı münîfi üzere amel ve hareket olmağıçün zikr olunan kazâların kâdîlarına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine emr-i şerîfimle tenbih-i hümâyûnum olmağın imdi senki mûmâ ileysin senin ol tarafların ahvâlîne her vech ile vukûf ve şu'run olub ve sende sadakat ile hidmete me'mûl olmağla tedârikin görüb ve emr-i şerîfimin vürûduna müterakkıb olub ve eğer vech-i meşrûh üzere tenbihden sonra ol makule taife haydudları şekâvetlerinde muzırr oldukları sâlifü'z-zikr kazâlardan arz u mâhzar birle i'lâm olunur ise bu husûs içün sana tekrar emr-i şerîfim vardıkda mazmûn-ı münîf üzere hareket ve fermânım olduğu üzere edâ-yı hidmete bezl u sa'y ve kudret eylemen bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

Hüküm 102

Edirne bostancıbaşısına hüküm ki:

Vâlîdem sultân kethüdâsı gelüb müşârun ileyhânın Üsküdar'da müceddeden bina ve ihya eyledikleri câmî''-i şerîflerine iktizâ eden mermer taşı Marmara Adasından kat' olunmak lâzım gelüb lakin ada-i mezbûrda mermer kat' edenler kalil olmağla kifâyet mikdârı mermer kat' edüb yetiştirmegi bir vech ile iktidârları olmayub binayı mezkûrun meksine bâ'is olduğun bildirüb Edirne havâlisinde Dimetoka ve Çirmen kazâlarında mermer kat' eden taşcılardan kırk nefer taşçı tedârik olunub Rodoscuk İskelesinden karşı Marmara Adasına irsâl ve kethüdâsına teslîm olunmak bâbında emr-i şerîfim rica eyledite senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin ücretleriyle tedârik ve mahall-i mezbûra irsâl eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 103

Ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerif Paşası'na hüküm ki:

Sâbıkan Kudüs-i Şerife ta'yîn olub maktûlen vefat eden Seyyid Mehmed nâm kimesnenin validesi Ayşe nâm hatun gelüb bundan akdem maktul-i mezbûrun kazâ-i mezbûrda taraf-ı mîrîden zabt olunan hâne ve emlak ve arâzî veresesine zabt etdirilmek üzere emr-i şerîfim sâdır olmuşken maktûl-i mezbûrun zikr olunan hânesine ba'zı sekbân ve levendât makûlesi konub ve tarlalarının etrafında vâki' mülk ve zeytun eşcârını dahi Rum tâ'ifesinden [] ve [] ve [] nâm zımmîler bin yüz on senesinde ba'zı ashâb-ı a'râzın tahrikleriyle fuzûlî zabt edüb buna ve sâ'ir vereseye zabt etdirmeyüb küllî gadr ü ta'addî eylediklerin bildirüb müteveffâyı mezbûrun zikr olunan hâne ve eşcârını kendü ile sâ'ir vereseye zabt etdirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum rica eyledüğü ecilden mahallinde şer'le görölüb muris-i müteveffanın mülkü olduğu şer'an sabit olur ise icrâ-yı hak olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâhir-i Zilka'de Sene 1120.

Hüküm 104

Rodos Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Atik sahtecilerden Müftizâde demekle ma'ruf Mehmed şeyhülislam işâretine taklid edüb hâliyâ Âsitâne-i Sa'âdetimde me'hûz olmağla Rodos Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak bâbında fermân-ı âlişân sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

[Sayfa 29]

Hüküm 105

Ber-vech-i arpalık Kayseriye Sancağı'na mutasarrıf olan [] dâme ikbâluhûya sâbıkan Tırhala kâdîsı olub ber-vech-i ma'îşet İncesu Kazâsından münkazi olan mevlânâ Bahaddin zîde fazluhûya ve Kayseriye Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran Mustafa zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bin yüz yigirmi senesine mahsûb olmak üzere eyâlet-i Karaman ve tevâbi'i cizyesi cibâyeti mûmâ-ileyhin uhdesinde olmağla eyâlet-i mezbûrede vâki' İncesu kasabasında sâkin ehl-i zimmet re'âyâya re'sen her birine varakları tevzi' etmek murâd eyledikde kasaba-i mezbûrdan sekiz yüz nefer mikdârı ehl-i zimmet re'âyâ var iken Kayseriye Kazâsında münîf Ebubekir ve hâliyâ kasaba-i mezbûrede nâ'ib olan yine Kayseriye'den münîfi [] nâm nâ'ib ile yek-dil olmağla ancak dört yüz evrak tevzi' ve kusûr kalan ehl-i zimmete evrak tevzi'ine mûmâna'at ve cizyedâr-ı mezkûrun üzerine hücum ve itlâfına dahi mezbûrlar nice dürlü ifk ü iftira eylediklerinden cizyedâr-ı mezkûr havf edüb cizye evrakının tevzi'ine mûmâna'at eylediklerin bildirüb mezbûr Ebubekir ahz ve Kayseriye Kal'ası'nda kal'a-bende ve nâ'ib-i mezbûr dahi azl olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ ve hazîne-i âmiremde mahfûz olan cizye muhasebesi defterlerine nazar olundukda ehâlî-i vilâyetden her kim ehl-i zimmete Sahib çıkub cizyelerin verdimeyüb mâni' olurlar ise bâ'is-i (...) ebed olur ma'âkıbet-ı şedîde ile muâkab olub ve kâdîlar dahi bu makûlelerin tarafında bulunub sözlerine müsâ'ade ederler ise isimleri ceride-i hükûmetden hakk olunur deyü berât meşrûtunda mukayyed bulunduğun baş defterdârım olan el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâm etmekle mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcebince mezbûr Ebubekir kal'a-bend ve nâ'ib-i mezbûr dahi azl olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Za Sene 1120.

Hüküm 106

Bozcaada kâdîsına hüküm ki:

Ahmed nâm kimesne gelüb Çerkeş Kazâsı sükkanından Karabela demekle ma'rûf Mehmed kâdî ve Çavuş oğlu Mahmud için kendü hallerinde olmayub sâbıkan Küre-i Nühas kâdîsı olan Halil ile yek-dil ve fukarânın bi-gayr-i hakkın akçelerin alub ta'addî üzerelerdir deyü Çerkeş Kazâsı ehâlîsi ıstikâ eylediklerinden zimmetlerinde sübût bulan hukûk-ı i'yâl-i şer'le istirdâd ve ihkâk-ı hak olduktan sonra diyâr-ı âhere min ba'd umuru nasa karışmayup nefy ü iclâları fermânım olub ve hâliyâ mezbûr Mehmed cezire-i mezbûrda fevt ve Mahmud'un dahi ahvâlîni ifade eder kimesnesi olmadığından kendüsünün evlad ü i'yâlinin ahvâlleri mükedder olduğun bildirüb mezbûr Mahmud'un cezîre-i mezbûrdan afv ü itlâk olunması bâbında istid'âyı inâyet etmeğin fîmâ ba'd kendü hâlinde olub umur-u nas'a karışmamak üzere itlâk olunmağıçün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120

Hüküm 107

Çağlayık nâ'ibine hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezkûra tâbî' (...) nâm karye ehâlîlerinde imâmları Mustafa ve müezzin Esseyyid Süleyman ve mekteb hâcasi Esseyyid Süleyman ve Veli dede ve Halil dede ve Ömer dede ve diğer Ömer ve Muhammed ve Şaban ve Halil ve sâ'irleri meclis-i şer'î şerîfe varub yine karye-i mezbûre sükkanından Hüseyin nâm kimesne şakî ve sârik ve ehâlî-i karyenin ekserine zarar ve fesâd ve ba'zılarına fiil-i şeni' kasdıyla evlerine girüb ve ba'zılarının saman hânelerini ihrak-ı bi'n-nâr ve ba'zılarına tüfenk ile darb ve mecrûh edüb leyl ü nehar zarar ü fesâd ve karye-i mezbûre ehâlîsi beyrinde ihtilâle bâ'is ve ehl ve i'yâllerine ve evladlarına ta'arruz eyledüğün haber vermeleriyle vâki'-i hâle hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına ilhâhlarıyla arz eyledüğün ecilden fîmâ-ba'd kendü hâlinde olmak üzere ma'rifet-i şer'le muhkem tenbîh ü te'kîd ve ta'addîsi men' olunub bundan sonra memnu' olmaz ise ahz ve habs ve i'lâm olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 108

Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Bundan akdem Mağnisa nâ'ibi olan İzmirli Mehmed Sadık Mağnisa'da vâki' koyun tüccârının kazâsı tâ'ifesi zimmetlerinde olan haklarının tahsiline ve kasablar kethüdâsının ihzârına mümâna'at eyledüğü i'lâm olundukda te'dib için mezbûrun Bozcaada Kal'ası'da kal'a-bend olunması fermânım olmuş idi el-hâletü hâzihî medine-i Mağnisa'da sâkin ulemâ ve sulehâ ve sâ'ir fukarânın der-i devlet-medârımda mahzarları gelüb mefhûmunda mezkûr Muhammed Sadık için bir perhîz ve adalet ve diyanet ile şöhrat-şî'âr zalemeye müheyya ve mazlum (...) olub ve hasbe'l-mağdur rea'yâ ve zu'afâyı zalemeden himâye edüb ve imzâyı etvârından cümlesi razı oldukların i'lâm ve mezbûrun hakkında istirham etmeleriyle senki dizdâr-ı merkûmsun mezbûr Muhammed Sadık min ba'd niyâbed sadefinde istirham olunmayub kendü hâlinde olmak üzere kal'a-i mezbûrdan ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 109

İstanköy kâdisına hüküm ki:

Sâbıkan cebecibaşı olan Ramazan'ın evlâd-ı siğârı Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bundan akdem babaları merkûm kendü halinde değildir deyü emr-i şerîfimle İstanköy cezîresine nefy olunmakla mükedderü'l-ahvâl olduğun bildirüb cezîre-i mezbûreden sebebiyle tahliye olunmak bâbında istid'âyı i'nayet etmeğin gelüb İzmir'e ehl ü iyali ile sâkin olmak üzere ıtlâk olunmak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

[Sayfa 30]

Hüküm 110

Haslar kazâsı muzafaatından Yeni Ereğli nahiyesi nâ'ibine hüküm ki:

Bi fazlu'llahi te'âlâ İstanbul'da ve etrafında bâhusûs Rumeli yakasında bir kaç seneden berü buğday ziyâde rahîs olmağla Rumeli'nde vâki' havass-ı hümâyûn ve evkâf-ı selâtîn ve mâlikâneler ve sâ'ir mukâta'âtın ve ze'âmet ve timar karyelerinin mütehassıl olan hinta mahsûlâtına mahallerinde ve etraf ve eknafinda kimesne râğbet etmedüğünden bir kaç seneden berü sayılmayub der-anbar kalmağla havass-ı hümâyûn ve mîrî mukâta'ât mültezimleri ve evkâf-ı selâtîn zâbitları ve mâlikâne ashâbı uhdelerinde olan mukâta'âtın emvâl-i

mukarrerelerin edâda mahsûlümüz fûruht olunmadı deyü izhâr-ı acz eylediklerinden gayrı ekser mekâtipleri zer´ ve harsolan re´âyâ tâ´ifesi dahi her sene hâsıl olan tereke mahsullerinin kendülere ve evlâd ü i´yâllerine kefâf-ı cerînesinden ziyâdesini bey´ ve aynî tekâliflerine ve sâ´ir havâyic-i zarûriyelerine sarf ederler iken ifrât ricâsıyla mahsullerin bey´e imkân olmayub ânlara dahi müzâyeka-i küllîye mess etdüğü der-i devlet-medârıma taraf taraf i´lâm ve Bahr-i Sefîd´e vâki´ cezâyirde hinta killet üzere olmağla münâsib olan cezirelere hinta nakline müsâ´ade olunmak ricâsıyla istirham olunub ve (...) bu vakitte cezayir Bahr-i Sefîde buğday nakli mîrî mukâta´ât ve evkâf-ı selâtîn mültezimlerine ve mâlikâne ashâbına zu´amâ ve erbâb-ı timara ve umûmen re´âyâ tâ´ifesine nef´-i küllîsi mûris ve mahsul killet olan cezirelerin dahi rızasına bâ´is emr-i müstemirre olunub lakin bu takrîb ile harbi kefereye zahîre bey´ olunmayub ve diyâr-ı küffara dahi buğday gitmemek üzere ihtimâm lâzım olmağla cezayir Bahr-i Sefîd´e muhtac olan mahallere nakl için Rumeli yakasından taraf taraf buğday gelmeğe münasib iskeleler Âsitâne-i Sa´âdetimde gemiciler kethüdâsından ve yiğitbaşından ve sâ´ir ashâb-ı vukûfdan olan reislerden suâl ve mezbûrların ihbarlarıyla Boğaz Hisarları’nın içerüsünde ve dışarısında on iki iskele ta´yîn ve tahsîs ve mârûz-zikr gemiciler kethüdâsı Hacı Mahmud ve Uncu Hacı Muhammed ve Şileli Hacı Ahmed ve Arabzâde Hacı Ali ve Keyl-ici Hacı Ömer ve Arpacı oğlu Hacı Mehmed ve Hacıhimmetoğlu Hacı Osman ve Hacı İsmail oğlu Hacı Halil ve Hacı Hüseyin oğlu Hacı İbrahim ve Kuloğlanı Mehmed ve Hacıbalcı oğlu Mehmed demekle ma´rûf on bir nefer - kimesnelerin kefâletleriyle zikr olunan iskelelerin ba´zılarına ikişer sefine ile ma´lûmü’l-esâmî ikişer reis ve ba´zılarına dahi üçer sefine ile üçer reis ve ba´zılarına dahi dörder sefine ile dörder reis ta´yîn ve zikr olunan reislerin dahi cümlesi birbirlerine kefil olduklarından sonra eğer ruesânın ve eğer sâ´ir küfelanın kefâletleri ism ü resmleriyle İstanbul mahkemesinde ve Dîvân-ı Hümayûnda mahfuz olan ahkâm defterlerine kayd ve vech-i meşrûh üzere ta´yîn olunan reisler kendülere tahsis olunan iskelelere peyder pey tereddüd ve tevârüd ve ol iskeleye gelüb hazır olan buğdayı ashâbı ile söyleşüb rızalarıyla buğdayların ashâb-ı sefineye fûruht mu ederler yohsa ber-vech-i mu’tad navl sefineleriyle rızalaşdıktan sonra buğdayların gemilere tahmil ve kendüleri ve yahud vekilleri bile gedüb Akdeniz’de vâki´ cezâyirden Bozcaada ve Midilli ve Limni ve Sakız ve İstanköy ve Rodos cezirelerinde ve büyük kıyıda vâki´ Trablusşam’da fûruht etmek üzere me’zûn olub ve zikr olunan ashâb-ı sefâyin kendülere tahsis olunan iskelelerden eğer ashâbından iştirâ tarîkiyle ve eğer navl-i sefine ile sefinelerine buğday tahmîl eylediklerinde her bir seferinde ne mikdar buğday götürürse ol iskelenin kâdîsı yedine hüccet

verüb ve kezâlik me'zûn oldukları mahallere her nerede fûruht ederler ise ekserdahi kâdîların hüccet alub ve alduğu hüccetleri der-i devlet-medârıma götürüb sadakat ve istikâmet ile edâ-yı hidmet ve ibrâyı zimmet edüb ve minval-i meşrûh üzere her iskeleye ta'yîn olunan ma'lûmü'l-esâmî reislerden gayrı ashab-ı sefâyinden bir ferd ol iskeleden buğday alub Bahr-i Sefîd'e götürmeğe kat'an ruhsat verilmeyüb iskeleler bu vech ile zabt ü hıfz olunmak üzere bu husûsda sûret-i nizâm verilüb ve zıkr olunan reislerden

[Sayfa 31]

dört bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Reis oğlu demekle ma'rûf Ahmed ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Babam oğlu demekle ma'rûf Ahmed nâm iki nefer reisler Boğaz Hisarları'nın içerüsünde ve taht-ı kazâsında vâki' Yeni Ereğli iskelesine ta'yîn olunmağla imdi senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde sûretini sicille kayd ve mazmûn-ı münîfini i'lân ve işâ'at ve inşâ'allâhu te'âlâ etraf ve eknâfda Yeni Ereğli iskelesine gelen buğdaydan zıkr olunan iki nefer gemi reisleri me'zûn oldukları üzere Bahr-i Sefîd'de vâki' cezirelere nakl için sefinelerine buğday tahmil eylediklerinden her bir sefinelerinde ne mikdar buğday tahmil ederler ise ma'rifet-i şer'le ma'lûm olduktan sonra buğdayın ne mikdar olduğunu ve sefinesinin sıhhatini tekmîl edüb ve Bahr-i Sefîde ne günde sefer etdüğü müştemil sefîne reisinin yedine hüccet verüb ve mezbûrat reislerin her birisi kaç def'a sefer edüb ve her def'ada ne mikdar buğday götördükleri vakti ile taraf-ı devlet-i aliyyemden suâl olundukda sıhhati üzere cevâb-ı şâfi verilmek üzere mahkemede mahfuz olan evrâk-ı sicilli gereği sebt ü zabt eyleyüb ve mezbûrat iki nefer reislerden gayrı ashâb-ı sefîneden bir ferd iskele-i mezbûreden Bahr-i Sefîd'e zahire götürmeğe kat'an ruhsat vermeyüb bu husûsda lâzıme-i zimmetin olan hidmeti sadâkat ve istikâmet ile kemâ yen-bagî edâ ve bir dürlü etvâr-ı nâ-hemvârdan ziyâde tâherrür ve ittika eyleyesin şöyle ki bu emr-i lâzımü'l-ihtimâmda adem-i istikâmete ve hıyânet ve hıyânetine muteallık amel ve hareket irtikab olunduğu haber alunursa senki kâdîsın mansıbından azl ve kâdîasker rûznamçelerinden yerin hakk olunub ve sefîne reislerinden dahi hıyânete cesâret edenlerin hem kendülerin ve hem keyfillerinin bilâ tereddüd haklarından gelünüb el-hâsil îbâdu'llahın refâh halleriçün nizâm verilen ahvâlde her kimin hıyâneti zuhûr eder ise sâ'irlere müceb-i a'yn olacak halet ile cezâların tertîb olunması mukarrer ve muhakkaktır ana göre bu husûsda ziyâde basîret ile hareket ve kemâl-i sadâkat ile

edâ-yı hidmete bezl ü sa'y ve kudret eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

Hüküm 111

Bir sûret Rodoscuk kazâsı nâ'ibine sefine reislerinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Yemişci Hacı Halil ve iki bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Odunkapulu Burunsuz Reis ve yine iki bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Samatyalı Hacı İbrahim ve üç bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Hocapaşalı Abdi nâm dört nefer reisler Boğaz Hisarları içerüsünde ve taht-ı Kazânda vâki' Tekfurdağı İskelesinden.

Hüküm 112

Bir sûret Gelibolu nâ'ibine sefine reislerinden dört bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Molovalı Suhte Mustafa ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Uzun Hasan nâm iki nefer reisler Boğaz Hisarları içerüsünde ve tahtı Kazân'da vâki' Gelibolu iskelesine ta'yîn olunmağla.

Hüküm 113

Bir sûret Keşan nâ'ibine sefine reislerinden altı bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Seyid oğlu Hacı Ahmed ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Moralı Hacı Ahmed nâm iki nefer reisler Boğaz Hisarları taşrasında ve taht-ı kazânızda vâki' İbrice iskelesine ta'yîn olunmağla.

Hüküm 114

Bir sûret Yenice nâ'ibine sefine reislerinden sekiz bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Değirmenci Hacı İbrâhim ve dört bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Avcı oğlu Mustafa nâm iki nefer reisler Boğaz Hisarları taşrasında ve taht-ı Kazân'da vâki' Karaağaç iskelesine ta'yîn olunmağla.

[Sayfa 32]

Hüküm 115

Bir sûreti Kavala kâdîsına sefine reislerinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Başbüyük Hacı Ali ve altı bin keyl-i İstanbulî buğday alur iki kıt'a sefinesi olan Marmaralı Mustafa ve iki bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Karahacı Mustafa nâm üç nefer reisler Boğaz Hisarları taşrasında ve taht-ı Kazân'da vâki' Kavala iskelesine ta'yîn olunmağla.

Hüküm 116

Bir sûreti Drama kâdîsına sefine reislerinden on bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Sakızlı Ahmed ve iki bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Samatyalı Hacı Hüseyin nâm iki nefer reisler Boğaz Hisarları taşrasında ve taht-ı Kazân'da vâki' Lefterya iskelesine ta'yîn olunmağla.

Hüküm 117

Bir sûreti Pravişte kâdîsına sefine reislerinden on bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Boğaz Hisarlı İsmail ve iki bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Zeytuncu Mustafa ve on iki bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Rodoslu Yenaki zimmî nâm üç nefer reisler Boğaz Hisarları taşrasında ve taht-ı Kazân'da vâki' Efka iskelesine ta'yîn olunmalarıyla.

Hüküm 118

Bir sûreti Selânik mollâsına sefine reislerinden beş bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan İznikmîdi Hacı Mirza ve dört bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Reis oğlu Ahmed nâm iki nefer reisler Boğaz Hisarları'nın taşrasında ve taht-ı Kazân'da vâki' Pravişte iskelesine ta'yîn olunmalarıyla.

Hüküm 119

Bir sûreti Sefine reislerinden on beş bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Mahmud'un sefinesi reisi Hüseyin ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Marmaralı Sağır Penayon zimmî nâm iki nefer reisler Boğaz Hisarları taşrasında ve taht-ı Kazân'da vâki' Selânik iskelesine ta'yîn olunmağla.

Hüküm 120

Bir sûreti Karaferiye kâdisına sefine reislerinden üç bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan İplikçi oğlu Abdurrahman ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Mısırlı Abdullah ve iki bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan kâdiasker hammâmcısı Hacı Süleyman nâm üç nefer reisler Boğaz Hisarları'nın taşrasında ve taht-ı Kazân'da vâki' Lefterya iskelesine ta'yîn olunmağla.

Hüküm 121

Bir sûreti Yenişehir-i Fener kâdisına sefine reislerinden altı bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Kayıkcı Hacı Mustafa reisi köse Hacı Abdullah ve dört bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Varnalı Ali ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Kartal Reis ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Yemşçi Hacı Halil nâm dört nefer reisler Boğaz Hisarları taşrasında ve taht-ı Kazân'da vâki' Çayağzı iskelesine ta'yîn olunmalarıyla.

[Sayfa 33]

Hüküm 122

Trablusşam ve Sakız mollarına ve Bozcaada ve Midillü ve Limni ve İstanköy ve Rodos kâdîlarına ve Rumeli yakasında sevâhil-i bahrde vâki' iskelelerden Yeni Ereğli iskelesinden zikr olunan kazâlara varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlara hüküm ki:

Bi-fazlillahi te'âlâ İstanbul'da ve etrâfında bâhusus Rumeli yakasında bir kaç seneden berü buğday ziyâde rahîs olmağla Rumelinde vâki' havass-ı hümayûn ve evkâf-ı selâtîn ve mâlikâneler ve sâ'ir mukâta'âtın ve ze'âmet ve timar keryelerinin mütehassıl olan hinta mahsûlâtına mahallerinde ve etraf ve eknâfında kimesne rağbet etmedüğünden bir kaç seneden berü satılmayub der-anbar kalmağla havass-ı hümayûn ve mîrî mukâta'ât mültezimleri ve evkâf-ı selâtîn zâbitları ve mâlikâne ashâbı uhdelerinde olan mukâta'ânın emvâl-i müstemirrelerin edâda mahsûlâtımız fûruht olunmadı deyü izhâr-ı acz eylediklerinden gayrı ekser mekâtibleri zer' ve hars olan re'âyâ tâ'ifesi dahi her sene hâsıl olan tereke mahsullerinin kendülere ve evlâd ve i'yâllerine kefâf-ı mertebesinde zerresini bey' ve aynî tekâliflerine ve sâ'ir havâyic-i zarûriyelerine sarf ederler iken ifrât ricâsıyla mahsullerin bey'ine imkân olmayub anlara dahi müzâyeka-i küllîye mess etdüğü der-i devlet-medârıma taraf taraf i'lâm ve Bahr-i Sefîd'e vâki' cezayirde hinta kılet üzere olmağla münâsib olan cezirelere hinta nakline müsâ'ade olunmak ricâsıyla istirham olunub ve nefsü'l-emrden bu vakitte Cezâyir-i Bahr-i Sefîd'e buğday nakli

mîrî mukâta'ât ve evkâf-ı selâtîn mültezimlerine ve mâlikâne ashâbına ve zu'amâ ve erbâb-ı timara ve umûmen re'âyâ tâ'ifesine nef'-i küllî-yi mûris ve mahsul kıllat olan cezirelerin dahi rehâsete bâ'is emr-i müstemirre olub lakin bu takrîb ile harbî kefereye zahîre bey' olunmayub ve diyâr-ı küffâra zahîre gitmemek üzere dahi ihtimâm lâzım olmağla Cezayir-i Bahr-i Sefîd'en muhtac olan mahallere nakliçün Rumeli yakasından taraf taraf buğday gelmeğe münâsib iskeleler Âsitâne-i Sa'âdetimde gemiciler kethüdâsından ve yiğit başısından ve sâ'ir ashâb-ı vukûfdan olan reislerden suâl ve mezbûrların ihbarlarıyla Boğaz Hisarları'nın içerüsünde ve dışarısında on iki iskele ta'yîn ve tahsîs ve mârû'z-zikr gemiciler kethüdâsı Hacı Mahmud ve Uncu Hacı Muhammed ve Şileli Hacı Ahmed ve Arab-zâde Hacı Ali ve Keyl-ici Hacı Ömer ve Arpacı oğlu Hacı Muhammed ve Hacı Himmet oğlu Hacı Osman ve Hacı İsmail oğlu Hacı Halil ve Hacı Hüseyin oğlu Hacı İbrahim ve Kuloğlanı Muhammed ve Hacı Balcıoğlu Muhammed demekle ma'rûf on bir nefer kimesnelerin kefâletleriyle zikr olunan iskelelerin ba'zılarına ikişer sefine ile ma'lûmü'l-esâmî ikişer reis ve ba'zılarına dahi üçer sefine ile üçer reis ve ba'zılarına dahi dörder sefine ile dörder reis ta'yîn ve zikr olunan reislerin cümlesi birbirlerine kefil olduklarından sonra eğer ruesânın ve eğer sâ'ir küfelanın ism ü kefâletleri ism ü resmleriyle İstanbul mahkemesine ve Dîvân-ı Hümâyûnumda mahfuz olan ahkâm defterlerine kayd ve vech-i meşrûh üzere ta'yîn olunan reisler kendülere tahsis olunan iskelelere pey der pey tereddüd ve tevârüd ve ol iskeleye gelüb hâzır olan buğdayı ashabı ile söyleşüb rızalarıyla buğdayların ashâb-ı sefineye fûruht mu ederler yohsa ber-vech-i mu'teber navl-ı sefineleriyle rızalaşdıktan sonra buğdayların gemilere tahmil ve kendüleri ve yahud vekilleri bile gedüb Akdeniz'de vâki' cezâyirden Bozcaada ve Midillü ve Limni ve Sakız ve İstanköy ve Rodos cezirelerinde ve büyük kıyıda vâki' Trablusşam'da fûruht etmek üzere me'zûn olub ve zikr olunan ashâb-ı sefâyin kendülere tahsis olunan iskelelerden eğer ashâbından iştirâ tarîkiyle ve eğer navl-ı sefine ile sefinelerine buğday tahmîl eylediklerinde her bir seferinde ne mikdar buğday götürürse ol iskelenin kâdisı yedine hüccet verüb ve kezâlik me'zûn oldukları mahalde her nerede fûruht ederler ise eknâfı kâdisından hüccet alub ve alduğu hüccetleri der-i devlet-medârımda getirüb sadakat ve istikâmet ile edâ-yı hidmet ve ibrâ-yı zimmet etmek üzere bu husûs sûret-i nizâm verilüb ve zikr olunan reislerden dört bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Reis oğlu demekle ma'rûf Ahmed nâm reis Boğaz Hisarları'nın içerüsünde yeni ereğli iskelesine ta'yîn ve iskele-i mezbûreye etrâf ve eknâfdan gelen buğdaydan reis-i mezkûr sefinesine buğday tahmîl edüb

[Sayfa 34]

Cezâyir-i Bahr-i Sefid'den me'zûn oldukları mahallere nakl murâd eyledikde her seferinde ne mikdâr buğday götürür ise Ereğli nâhiyesi nâ'ibi yedine hüccet verüb ve yine nerede fûruht ederse ol mahallin kâdîsınddan dahi fûruht eylediği buğdayın mikdârını müştemil hüccet alub ve zikr olunan hüccetleri Âsitâne-i Sa'âdetime getürüb bu vech üzere istikâmet ile edâ-yı hidmet etmek üzere bu husûsa sûret-i nizâm verilmek içün emr-i şerîfimle tenbîh olunmağla imdi siz ki Yeni Ereğli iskelesinden zikri mürûr eden cezirelere ve büyük kıyıda vâki' Trablusşam'a varınca yol üzerinde ve ma'âbirde vâki' kâdîlarsız mezkûr Ahmed reis iskele-i mezbûreden sefinesine buğday tahmîl edüb me'zûn olduğu üzere mezkûru'l-ism olan mahallerden her kangısına nakl murad ederse esnâyı râhda murûr ü ubûruna mûmâna'at eylemeyüb ve tereke Trablusşam ve Sakız ve Bozcaada ve Midillü ve İstanköy ve Limni ve Rodos kâdîlarsız mezkûr Ahmed reis her kangınızın taht-ı kazâsında vâki' iskelelere varub dâhl olur ise her seferinde sefinesinde olan buğdayın mikdârını ve anda olan ibâdullaha fûruht eylediği müştemil yedine hüccet ve arz verüb sıhhati üzere der-i devlet-medârımda i'lâm ve bu husûsda sadakat-i tâm ve ziyâde takayyüd ve ihtimâm ile hareket ve işbu emr-i şerîfimin bir sûretini mahkemede sicillâta sebt ve aslını reis-i mezkûrun yedine ibkâ eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120

Hüküm 123

Bir sûreti Haslar kazâsı muzâfâtından Yeni Ereğli nâhiyesi nâ'ibine sefîne reislerinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Babam oğlu Ahmed reis için.

Hüküm 124

Bir sûreti Rodoscuk kazâsı nâ'ibine sefîne reislerinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi Yemişçi Hacı Halil reis Tekfûrdağı iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 125

Bunun emri geri alınmıştır.

Bir sûreti Rodoscuk kazâsı nâ'ibine sefîne reislerinden iki bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Odunkapulu Burunsuz Reis Tekfûrdağı iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 126

Bunun dahi emri geri alınmıştır.

Bir sûreti Rodoscuk kazâsı nâ'ibine sefine reislerinden iki bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Samatyalı Hacı İbrahim reis Tekfûrdağı iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 127

Bir sûreti Rodoscuk nâ'ibine sefine reislerinden üç bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Hocapaşalı Abdi reis yine Tekfûrdağı iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 128

Bir sûreti Gelibolu nâ'ibine sefine reislerinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Uzun Hasan nâm reis Gelibolu iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 129

Bir sûreti Gelibolu nâ'ibine sefine reislerinden dört bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Molovalı Suhte Mustafa reis yine Gelibolu iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 130

Bunun dahi emri geri alınmıştır.

Bir sûreti Keşan nâ'ibine sefine reislerinden altı bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Semir oğlu Hacı Ahmed reis İbrice iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 131

Bir sûreti Keşan nâ'ibine sefine reislerinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Moralı Hacı Ahmed yine İbrice iskelesinden nakl etmek üzere.

[Sayfa 35]

Hüküm 132

Bir sûreti Yenice nâ'ibine Sefine reislerinden sekiz bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Değirmenci Hacı İbrâhim reis Yenice'de vâki Karaağaç iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 133

Bir sûreti Yenice nâ'ibine sefine reislerinden dört bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Avcı oğlu Mustafa reis yine Karaağaç iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 134

Bir sûreti Kavala kâdısına sefine reislerinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Başbüyük Hacı Ali reis Kavala iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 135

Bir sûreti Kavala kâdısına sefine reislerinden altı bin keyl-i İstanbulî buğday alur iki kıt'a sefinesi olan Marmaralı Mustafa reis yine Kavala iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 136

Bir sûreti Kavala kâdısına sefine reislerinden iki bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Kara Hacı Mustafa reis yine Kavala iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 137

Bir sûreti Drama kâdısına sefine reislerinden on bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Sakızlı Ahmed reis Lefterya iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 138

Bir sûreti Drama kâdısına sefine reislerinden iki bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Samatyalı Hacı Hüseyin reis yine Lefterya iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 139

Bir sûreti Pravişte kâdısına sefine reislerinden on bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Boğaz Hisarlı İsmail reis Urfan iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 140

Bir sûreti Pravişte kâdısına sefine reislerinden iki bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan zeytuncu Mustafa reis yine Urfan iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 141

Bir sûreti Pravişte kâdısına sefine reislerinden on iki bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Rodoslu Yenaki zimmî yine Urfan iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 142

Bir sûreti Selânik mollâsına sefine reislerinden beş bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan ezyekmendi(?) Hacı Mirza reis Sidre kıyı iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 143

Bir sûreti Selânik mollâsına sefine reislerinden dört bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur Reis oğlu Ahmed reis Sidre kıyı iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 144

Bir sûreti Selânik mollâsına sefine reislerinden on beş bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Mahmudun sefinesi reisi Hüseyin reis Selânik iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 145

Bir sûreti Selânik mollâsına sefine reislerinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Marmaralı sağır Penayon zimmî Selanik iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 146

Bir sûreti Karakarye kâdîsına sefine reislerinden üç bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan İplikçi oğlu Abdurrahman Lefterya iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 147

Bir sûreti Karakarye kâdîsına sefine reislerinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Mısırlı Abdullah yine Lefterya iskelesinden nakl etmek üzere.

[Sayfa 36]

Hüküm 148

Molova Kal'ası dizdârı [] zîde hıfzuhûya hüküm ki:

Eşkiyâdan dokuzuncu bölüğün Yumuk Hüseyin demekle ma'rûf şakî kendü halinde olmayub zâl ü (...) ve mâil ve ehl-i fesâd olmağla şekâveti hasebiyle bundan akdem bir kaç def'a habs ve kal'a-bend olmuşiken birer takrîb ile ıtlâk olunub yine ıslâh-ı nefis eylemeyüb zâtında ve zamîr olan şekâvet âdet-i müstemirresi olmağla kemâ fi'l-evvel fesâdda tasaddî ve katl-i nefse cesâret etmekle şakî-i merkûm ahz ve Molova Kal'ası zindanında habs ve kal'a-

bend olunmak iktizâ etmekle husûs-ı mezbûr için [] mübâşir ta'yîn olunmuşdur imdi senki dizdâr-ı merkûmsun vech-i meşrûh üzere mezkûr Yumuk Hüseyin nâm şakîyi Molova Kal'ası zindanında te'dîben habs ve kal'a-bend edüb bir tarik ile firar etdirmekde ve sebilini (?) tahliyeden begâyet ihtizar ve gereği gibi hıfzında ihtimâm eylesin deyü iftîhârû'l-umerâ ve'l-ekâbir bi'l-fiil Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası Mustafa Ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 149

Trabzon beylerbeyisine hüküm ki:

Gürcistan diyârının nizâm-ı ahvâl için bundan akdem Erzurum vâlisî olan Vezîrim Halil Paşa edemallâhu te'âlâ iclâluhû asâkir-i mevfûre ile me'mûr oldukda hâliya Dadyan melîki olan Lipartyan izhâr-ı itâ'at ve inkıyâd edüb devlet-i aliyyemden matlub olan (...) ve (...) kal'alarını teslîm ve her sene cizye ve pişkeşlerini verüb ve abaza eşkiyâsının Dadyan memleketinden tagallüben zabt eyledikleri yerleri tahlis etmek üzere ta'ahhüdü hüccet olunduktan sonra vezîr-i müşârun ileyhî arzıyla Dadyan melîki mezkûr Lipartyan'a tevehhül olunub ol havalinin abaza eşkiyâsından hıfz u hirâseti mesfûrun üzerine lâzım-ı emr-i mühim iken hudûd-ı Gürcistanda vâki' Anakara Kal'asını abaza eşkiyâsı ihrâka ve tahrîb eyledüğü mukaddemâ istima' olunduktan eşkiyâ-yı mezbûrenin bu şekâvete cesâretleri mesfur Lipartyan'ın tehâvün ve tekâsülünden neş'et etdüğü zâhir olmağla kal'a-i mezbûrenin cümle binâsı için bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mücebince kal'a-i mezbûre mesfûr Lipartyan tarafından binâ olunduğunun der-i devlet-medârıma haberi gelüb lakin ağaçdan yapulub ağaçdan bina olunan kal'a ise yine ihrakdan sâlim olmamağla Dadyan memleketi re'âyâsının bir senelik cizyeleri bedeli icâb eden beş bin top kirbas afv u if'ham ve cümle tavâdları ve etbâ'ı ve işe güce yarar amele ile mesfûr Lipartyan kal'a-i mezbûreye varub kal'a-i mezbûrenin vaz'-ı kadîmisi üzere tûlû ve arzı seksener zirâ' ve dört kıt'a tabyaların dahi her birisi tûlen ve arzen yedişer zirâ' olmak üzere senin rey'in ile müceddeden taşdan binâsına mübâşeret eyleyüb ve eğer ol havâlîye karîb mahallerde taş bulunmayub taşdan binâsı müteâssır ve mütazarrır olur ise kalınlığı ikişer buçuk karış ve uzunluğu sekiz buçuk zirâ'a kavî balvanlar ile çatma ve ortası

toprak dolma olub ve katar¹⁵⁰ on iki zirâ'a ve arzen dört zirâ'a olmak üzere kemâl-i metânet ve rasânet üzere bina olunmağıçün mesfûr Lipartyan'a tekrar emr-i şerîfimle tenbîh ve husûs-ı merkûm için taraf-ı devlet-i aliyyemden [] mübâşir ve [] dahi mi'mâr ta'yîn ve irsâl olunmağın senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin sen dahi mükemmel ve müretteb kapun halkı ile bu husûs için me'mûr olmuşsundur imdi emr-i şerîfim vusûlünde müretteb ve mükemmel kapun halkı ve müselleme ve müstevfâ âdemlerinle bir gün evvel mahall-i me'mûra azîmet ve kal'a-i mezbûre havâlisinde mesfur Lipartyan'a mülâkî olduktan sonra kal'a-i mezbûrenin vaz'-ı kadîmi üzere tûlû ve arzı seksener zirâ'a ve dört kıt'a tabyaların dahi her birisi tûlen ve arzen yedişer zirâ'a olmak üzere taşdan binâsına mübâşeret ve eğer ol havâlîye karîb mahallerde taş bulunmayub müteassir ve müteazzir olunduğu sûrette kalınlığı ikişer buçuk karış ve uzunluğu sekizer buçuk zirâ'a kavî balvanlar ile çatma ve ortası toprak dolma olub ve katar on iki zirâ'a ve arzan dört zirâ'a metin ve müstahkem olmak üzere ta'yîn olunan mi'mâr ma'rifetiyle bina olunub ve eğer taşdan yapulur ve eğer minvâl-i meşrûh üzere toprak dolma olur kârü't-takdîrîn kal'a-i mezbûrenin binâsı tamam olunca sen anda meks ve kapun halkı ile Lipartyan'a i'ânet ve pey der pey takviyet verüb bi-avnihi te'âlâ bir gün evvel ikdâm ve ihtimâm ve bi-avnilahü'l-melikü'l-allâm alâ vechi'l-istihkâm binâsı tamam oldukda mübâşir mûmâ-ileyh ile vâki' hâli der-i devlet-medârıma arz eylesin kal'a-i mezbûrenin minvâl-i meşrûh üzere müceddeden binâsı mehâm-ı lâzımu'l-ihimâmından olub ve fermânım olduğu üzere bir gün evvel ikmâl ve itmâmı senden matlûbdur şöyle ki bu husûs bir dürlü tehâvün ve tekâsülün zuhûr eder ise ömr ü cevâbın isga olunmayub mesûl ve muâteb olacağını mukarrer bilüb ana göre ziyâde dikkat ve ihtimâm ile hareket eylemen için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 150

İtlâkiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene [1]122.

Rumeli vâlisine ve Filibe mollâsına hüküm ki:

¹⁵⁰ Metinde " قتر " imlasıyla yazılmıştır.

Filibe ehâlisinden Halil arz-ı hâl edüb kimesnenin işine ve mîrî umûra karışmayub kendi hâlinde iken hilâf-ı (...) ile İnöz Kal'ası'nda kal'a-bend ba'dehû Filibe'ye varmayub Edirne'de ikâmet etmek şartıyla kal'a-i mezbûreden ıtlâkıçün emr-i şerîfim suduruna binâen ıtlâk ve hâliyâ Edirne'de sâkin olub lakin pir ve ihtiyâr ve dahi mükedder ve Filibe kazâsında vâki' çiftliği ve sâ'ir işleri uhdesinden gelir kimesnesi olmadığun badel-yevm sa'ir işine ve vilayet umuruna karışmamak üzere azîmet eyledüğün bildirüb varub çiftliğinde kendi halinde sâkin olmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğin vech-i meşrûh üzere fî-mâ-ba'd kendi hâlinde olmak üzere çiftlik-i mezbûrda ikâmetine mûmâna'at olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene [1]121.

Hüküm 151

Karaman vâlisine ve Develü nâ'ibi Mehmed zîde ilmuhûya hüküm ki:

Senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin mektûb gönderüb kazâ-i mezbûr kazâ-i mezbûr ehâlisi bi'l-umum meclis-i şer'e varub Develü sâkinlerinden Esseyyid Mustafa ve İsmail nâm kimesneler için iki yüz mikdârı âdem ile cem'iyet ve Develi mukâta'âsı zâbiti Esseyyid Derviş Mehmed'i kaçırub bu misillü nice ta'addîleri vardır deyü bundan akdem emr-i şerîfimle diyâr-ı âhere nefy olunmalarıyla elhâletü hâzihî mezbûrlar ıslâh-ı nefis etmeleriyle mukâta'â-i mezbûre umûruna karışmayub ve re'âyâ fukarâsını bir vech ile ta'addî etmemek üzere tagalübden afv olunmaları bâbında emr-i şerîfin verilmek ricâsına vâki' hâli ilhahlarıyla arz eyledüğün ecilden vech-i meşrûh üzere takayyüden afv olunmalarıçün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1120.

[Sayfa 37]

Hüküm 152

Dadyan melîki olan Lipartyan'a hüküm ki:

Bundan akdem Erzurum vâlisi olan düstûr-ı mûkerrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem vezîrim Halil Paşa edâma'llahu te'âlâ iclâluhû Gürcistan diyarının nizâm-ı ahvâlîçün asâkir mevfûre ile me'mûr oldukda senki melîk-i merkûmsun vezîr-i müşârun ileyhe itâ'at ve inkıyâd-izhâr edüb devlet-i aliyyem tarafından matlûb olan (...) ve (...) kal'aların tahliye ve teslîm ve her sene cizye ve peişkeşini verüb ve abaza eşkiyâsının Dadyan memleketinden

tagallüben zabt eyledikleri yerleri tahlîs eylemek üzere taahhüdün hüccet olunduktan sonra vezîr-i müşarün ileyhî ağzıyla tavaif-i seniyye-i mülûkânemden Dadyan melîkliği sana tevcih olunub taahhüdün mûcebince abaza eşkıyâsından ol hududun hıfz ve hiraseti üzerine lâzım-ı emr-i mühim iken hudud-ı Gürcistanda vâki' Anakara Kal'ası'nı abaza eşkıyâsı ihrak ve tahrib eylediği istima' olundukta eşkıyâ-yı mezbûrenin bu şekâvete cesâretleri senin taahhüt eylediğin şurutu riayetinde tehâvün ve tekâsülden neş'et etmekle kal'a-i mezbûrenin müceddeden binası senden lâzım gelüb ve mukaddema bu husûs için sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince kal'a-i mezbûre tarafından bina olunduğunun der-i devlet-medârına haberi gelüb lakin ağaçtan yapılub ve ağacdan bina olunan kal'a ise yine ihrakdan sâlim olmamağla senki meliki mesfursun kal'a-i merkûmenin tarafından taştan bina olunması fermaım olup ve Dadyan memleketi re'âyâsının cizyeleri bile her sene taraf-ı devlet-i aliyyeme beş bin top kirpas celbi vergüleri olmağla bu mukabelede yüz yigirmi bir senesinde icad eden bir senelik kirpas senden talep olunmamak üzere af ve inam olunmağla hâliyâ husûs-u mezbûr için taraf-ı devlet-i aliyyemden [] mübâşir ve [] dahi mimar ta'yîn ve emiru'l-ümerâi'l-kiram Trabzon beylerbeyisi Süleyman dame ikbâlühû dahi kapusu halkı ile kal'a-i mezbûreye varub kal'a-i mezbûre bina olunca anda meks ve sana takvîyet vermek üzere me'mûr olmağla imdi iş bu emr-i şerîfim sana vasıl olduğu gibi cümle tüvanların ve etbâ'ın ve işe güce yarar müstevfa amele ile kal'a-i mezbûreye varub anda mir-i mîran mûma ileyhe mülaki ve anın re'yine muvâfakat ile kal'a-i mezbûrenin vaz'ı kadîmi üzere tûlu ve arzı seksener zirâ'a ve dört kıt'a tabyaların dahi her birisi tûlen ve arzen yedişer zirâ'a olmak üzere kal'a-i mezbûreyi alâ vechü'l-istihkam müceddeden bilcümle taştan bina ve bir gün evvel itmamına sa'y u ihtimâm edüb ve eğer ol havaliye karib mahallerde taş bulunmayub taştan binası filhakika mûtaassir ve mûtaazzir olursa kalınlığı ikişer buçuk karış ve uzunluğu sekizer buçuk zira' kavi balvanlar ile çatma ve ortası toprak dolam olub ve karran on iki zira' ve arzan dört zira' olmak üzere mir-i mîran mûma ileyhî re'yine ve ta'yîn olunan mübâşir-i mezkûr ve mimar-ı merkûm ma'rifetleriyle kemâl-i metanet ve resanet üzere bina edüb ve bi kuvvetullahi melîk'ül-allâm ve ba'dü'l-itmâm kal'a-i mezbûrenin fermânım olduğu vech üzere sûret-i hitam bulduğun müş'ar mir-i mîran mûma ileyhten arz ile mübâşir-i merkûm der-i devlet-medârımda iade olunmak bâbında fermân-ı âlîşanım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 153

Timurcu ve Gördös ve Sındırgı ve Simav ve İnây-ı Eşme kâdîlarına ve Timurcu hassı voyvodasına hüküm ki:

Senki Temur Kādîsı Mevlânâ Ahmet zîde fazluhusun Südde-i Sa'âdetime mektup gönderüb Demirci kazâsının ulema ve meşayih ve a'yan ve sâ'ir fukarâ ve zu'afası meclis-i şer'e varub nefis-i Kasaba-i Timurcu ve nevâhisinde altı yedi aydan berü on beş yigirmi nefer miktarı (...) ve kuttâ'-i tarîk eşkıyâsı zuhur edüb gâh Gördös ve Sındırgı ve Simav kazâları ve gâh İzmir yollarında ebna-i sebilin yoluna inüb katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl eylediklerinden gayrı Temurcu kazâsı nevâhîsinden sekiz nefer ve nefis-i Temurcu kazâsında iki nefer kimesnelerin gece ile evlerin basulub emval ve erzakları nehb ü gâret ve hasârat olunup ber-vech ile mazarratları mündef' olmayub şekâvetleri şer' yoluyla zuhûr eden eşkıyâ nefis-i Temurcu ve nevahîsi ve civarında vâki' Gördös ve Sındırgı ve Simav ve İnây-ı(?) Eşme kazâları ehâlisinden oldukları ihbar olunmağla zikr olunan kazâlar ve nevâhî ehâlîleri tefahhus ve zaptına ittihâz olunub (...) olan kuttâ'-i tarîk ve serrâk eşkıyâsına zâbitler tarafından ve âherdan bazı Sındırgı ve Simav ve Eşme tefahhus ve zaptına ittihâz olunub hücceti sayileri olan kuttâ'-i tarîk ve sürrâk eşkıyâsına zâbitler tarafından âherden bazı çıkamayub firar-ı akîbet edenlerin bi-eyyi hâl ahz ve ele getirölmek bâbında hükm-i hümayûnun verilmesi ricasına vâki' hali ilhahlarıyla arz eyledüğü ecilden senki voyvoda-i merkûmsun senin ve mübâşir ta'yîn olunan kâdînla zîde kadruhû muvafakatı ve ma'rifet-i şerle (...) olanlar bulundukları mahalden ahz u şer'le bais olan mevad-ı sicil ve hüccet ve sıhhati üzere der-i devlet- medâra arz eyleyüp amma bir bahâne ile fukarâya kaydı ve celb-i mâli olunmayub ihtirâz oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

[Sayfa 38]

Hüküm 154

Bervech-i arpalık Hüdâvendigâr Sancağı'na mutasarrıf Hasan Paşa dâme ikbâluhûya ve Burusa ve [] ve [] ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Mahmiye-i Burusa'da vâki' haremeyn-i şerîfeyn evkâfından beher sene dâru's-sa'âdetü'ş-şerîfe hazînesine teslîmi lâzım gelen iki bin yüz guruş bin yüz on sekiz sene mahsûb olmak üzere vakf-ı mezbûr mütevellisi Muhammed Ağa demekle ma'rûf kimesnenin

zîmmetinde bâkî kalmışiken merkûm Mehmed'in tehâvün ve tekâsülünden nâşî henüz mahalline teslîm olunmadığından mübâşir kapucu ta'yîn olundukda mezkûr Muhammed gaybet ve ihtifâ eyledüğü i'lâm olunmağla senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve mevlânâyı mezkûr ve kâdîlarsız emr-i şerîfîm vusûlünde mezkûr Muhammed her ne mahalde bulunur ise ahz u habs ve zîmmetinde olan mâl-ı haremeyn tahsil etdirilmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 155

Edirne monlâsına ve Edirne bostancıbaşısına hüküm ki:

Akzâ-i kuzâtü'l-Müslimîn sâbıkan Edirne kâdîsı olan mevlânâ Ahmed zîde fezâiluhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb eşkıyâdan püsküllü demekle ma'rûf Osman bin Ali bundan akdem (...) cîsri nâm mahalde acem taifesinden Asvader nâm ermeninin kuttâ'-i tarîk eşkıyâsından iki nefer refikleriyle mezbûru kat' ve emvâlinden sekiz gurus kıymetli bir sim raht kuşak ve beş gurus kıymetli bir halı-i çukaya kablı siyah kuzu kürkü ve iki gurus kıymetli bir (...) ve bir gurus kıymetli bir aba şalvar ve on pâre kıymetli bir cüzdan ve on gurus kıymetli pusatıyla bir re's kır at ve bir gurus kıymetli sansar kalpak ve bir buçuk gurus kıymetli bir sim yüzük ve nakd yigirmi yedi gurusluk cedîd zulatasını bi-gayr-i hakkın nehb ü gâret eylediklerinden sonra beynlerinde taksim mezbûr Osman ancak benim hissem nakd dokuz gurusluk cedîd zulne? ile sekiz gurus kıymetli bir sim raht kuşak ve beş gurus kıymetli bir köhne halı çukaya kablı siyah kuzu kürkü ve iki gurus kıymetli bir boz kapam ve on gurus kıymetli pusatıyla bir re's kır at ve on pâre kıymetli bir cüzdan isâbet etmekle ahz u kabz eyledüğünü ve kendünün dahi kuttâ'-i tarîk eşkıyâsından olduğunu bi-tamağ meclis-i şer'da ikrâr ve i'tiraf etmekle mücebince mezbûr Osman'ın hilâfından sağ eliyle sol ayağını mafsallarından kat' etmeğın ba'de'l-hüküm cânib-i şer'da hüccet-i şer'iyye verildüğün arz etmeğın sizki mûmâ-ileyhümâsız vech-i meşrûh üzere mücebince şer'ini Edirne'de icrâ eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 156

Edirne mollâsına ve bostancıbaşısına hüküm ki:

Akzâ-i kuzâtü'l-Müslimîn sâbikan Edirne kâdîsı mevlânâ Ahmed zîdet fezâiluhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb (...) oğulları tabir olunur tâ'ifeden olup ahz olunan Davud bin İbrahim ve İsmail bin Ahmed nâm kimesneler mahrûse-i Edirne'de attar taifesinden Veli bin İvaz ve Yusuf bin Abdullah ve el-Hac Nasrullah bin el-Hâc Yusuf nâm kimesnelerin muhriz olan sükkânlarından mâllarını serika ve ahz etmeleriyle mezbûrun mûcib-i şer'-îsi muvâcehelerinden da'vâ eylediklerinde mezbûran Davud ve İsmail dahi müddeiyyun-ı mezbûrunun mâllarını serika ve ahz etdiklerini biri bi-tama' kerrâren ve merâren bilâ rücû' ikrar ve i'tiraf etmeleriyle mezbûranın her biri serika eyledikleri mâl nasb-ı serika mütecâviz olup sârik ile mesrûâtıdan beyninde mâni'-i kat'-ı yed olmamağla mûcebince mezbûrân Davud bin İbrahim ve İsmail bin Ahmed'in kat'-ı yedlerine hükm-i birle hüccet-i şer'i'at verdükden sonra mezbûranın rufekâsından Receb bin Mehmed ve Yusuf bin İsmail ve Halil bin İdris (?) ve Ahmed bin Ali ve Mehmed ve İbrahim bin Hasan ve Ahmed bin Mustafa mahrûse-i Edirne'de haffaf tâ'ifesinden Hüseyin bin Ahmed ve kalaycı tâ'ifesinden İbrahim bin Abdurrahman nâm kimesnelerin ve kürekçi tâ'ifesinden İsacı (?) nâm zımmînin kilidlerini kırub ba'zı eşyâlarını ve mahrûse-i mezbûrede ba'zı cevâmi' ve mesâcidin kalice ve seccâde ve mumlarını serika edüb bir mikdârı yedlerinde bulunmağla ashâbı da'vâ edüb şer'an teslim etdirilüb gelen mezbûrdan biz meskân-ı muhrize dâhil olmadık taşrada durub firar eden refiklerimiz Bektaş ve Süleyman ağayâmız ile meskan-ı muhrizden serika etdiklerinden sonra bize verdiler deyü ikrâr etmeleriyle şer'an kat'-ı yed lâzım gelmeyüb ancak mezbûrdan ziyâde şakî olup ehâlî-i vilâyet kendülerinden emin olmayub ve senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin hâliyâ hapsinde olmalarıyla mezbûrdan Receb ve Yusuf ve Halil ve Ahmed ve Mehmed ve İbrahim ve Ahmed ıslâh-ı nefis içün tersâne-i âmireme vaz' mezbûran Davud ve İsmail hakkında verilen hüccet-i şer'înin mûcib-i şer'îsi icra olunmak üzere hükm-i hümayûnum verilmek içün arz eyledüğün ecilden vech-i meşrûh üzere zikr olunan iki neferin hüccet-i şer'îyye mûcebince haklarında lâzımü'l-emri icrâ ve mâ'adâsı kürek çekmek üzere tersâne-i âmireme irsâl olunmak fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

[Fi] Evâsıt-ı M. Sene [1]121.

[Sayfa 39]

Hüküm 157

Mezbûr Türkmân Mehmed fî-mâ-ba'd kendü halinde olmak üzere seîli tahliye olunub hanesinde ikâmetine mümâna'at olunmamak üzere yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene[1]121.

Diyarbakir vâlîsine hüküm ki:

Medîne-i Diyarbakir'de zümre-i müderrisinden Türkmân Muhammed Efendi demekle ma'rûf kimesne kendü halinde olmayub dâimâ ifk ü iftirâ ve ifsâd ve ihtilâl ile halkı birbirine düşürüb tamâ'-ı hâmindan naşî bilâ sebep nice bî-günâhı tagrîm ve tecrîm etdirmek âdet-i müstemirreleri olduğundan mâ'adâ bundan akdem Diyarbakir'de ikaz-ı fitneye ve halkın ihtilâf ve ihtilâline bâ'is olub ba'dehû firâr eden (...) Yusuf nâm kimesneyi dahi tahrik-i fesâda tahrîz ve iğra edüb elhâsıl mezbûr Türkmân Muhammed müfsid ve muzırr ve ehl-i nifâk ve sebep-i hilâf ve şikâk olduğu senki vezîr-i müşârun ileyhsin tarafından i'lâm olunmağla imdi işbu emr-i şerîfîm vusûlünde bu makûle fesâd ve habâsete cesâret eden mezkûr Türkmân Muhammed'i bilâd ü ibâd üzerinden şerr ü mazarrâtının def'i içün diyâr-ı âhere nefy ü iclâ eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 158

İstanbul gelmemek üzere ıtlâk olunmuştur.

Fî Evâsıt-ı Ş. Sene 1121.

Üsküp kâdîsına ve Atina Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Medine-i Üsküp'de vâki' Karanlık Mescidi imâmları ve cemâ'ati Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb mahallelerinde sâkin Mısırlı Seyyid Şeyh Ahmed nâm kimesne sihir ve ilm-i nücûm ve (...) meşgul olduğundan ehil ve i'yalleri dahi tarîk-i sihre sülûk edüb ve ol vech ile ibâdullahın akçelerin alub envâ'-ı terrehât ile ihtilâle bâ'is olduğun bildirüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden mezkûr Seyyid Şeyh Ahmed Atina Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 159

Kapudan Vezîr el-Hâc İbrâhim Paşa'ya ve Galata kâdîsına hüküm ki:

Düstûr-ı mükerrem Bil-fi'il Vezîr-i a'zam Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhûnun tersâne-i âmiremde ve mahmiyye-yi İstanbul'da müceddeden bina ve ihyâ eyledikleri câmî-i şerîfleri evkâfin-müsakkafâtından Galata'da azap kapusunda meyyit iskelesinde vâki' vakf-ı şem'hâne müste'cirleri Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bunlar civarlarında olan selhhânelerde hâsıl olan iç yağların kasablardan narh-ı cârî üzere almak istediklerinde kassab tâ'ifesi bunlara vermeyüb ziyâde bahâ ile hafiyeten kefereye fûruht eylediklerini bildirüb senki vezîr-i müşârun ileyh ve mevlânâyı mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzere civarlarında olan selhhânlerden hâsıl olan iç yağları narh-ı cârî üzere şem'hâne-i mezkûre müste'cirlerine aldurmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 160

Kapudan Vezîr el-Hâc İbrahim Paşa'ya ve Galata kâdîsına hüküm ki:

Düstûr-ı ekerem Vezîr-i A'zâm Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhûnun tersâne-i âmiremde ve mahmiye-i İstanbul'da müceddeden binâ ve ihyâ eyledikleri câmî'-i şerîfleri evkâfı müsakkafâtından Galata'da azap kapusunda meyyit iskelesinde vâki' vakf-ı şem'hâne müste'cirleri arz-ı hâl edüb şem'hâne-i mezkûrede işledikleri şem'hânelerin civarlarında olan bakkalarda fûruht murâd eylediklerinde Galata ve Kasımpaşa mumcuları taraflarından mûmâna'at olunduğun bildirüb mârû'z-zikr müste'cirlerin şem'hâne-i mezkûrede işledikleri şem'leri etraflarında olan bakkalarda fûruhtuna Galata ve Kasımpaşa mumcuları taraflarından mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin senki vezîr-i müşârun ileyh ve mevlânâyı mûmâ-ileyhsin ma'rifetiniz ile tâ'ife-i mezbûreye fûruht ve tevzi' etdirile deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene [1]121.

Hüküm 161

Hassa bostancıbaşıya hüküm ki:

İftihârû'l-emâcid ve'l-ekârim Enderûn-ı Hümayûnumda hâliyâ rikâbdarım olan Yusuf dâme mecduhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb avâtıf-ı hüsrevânemden kendüye inâyet ve

ihsânım olan Terkos nâhiyesinde el-Hâc Ömer çiftliği demekle ma'rûf çiftliğin hududu dâhilinde olan korunun eşcârı civarında vâki' kura ehâlîsinden ba'zı kimesneler kat' eylediklerinden mâ'adâ çiftlik-i mezbûra mahsus ve mülhak olan gölde sayd-ı mâhî etmek bahânesiyle çiftlik-i mezbûrun hudûdu dâhilinde olan korunun ağaçları kat' olunub ve mahsus gölünde bilâ izin sayd-ı mâhî bahânesiyle gelen balıkçılar men' ve çayırılarını ve sazlıklarını hâricden fuzûlî biçmemek üzere tenbîh ve te'kîd olunub mütenebbih olmayanlar Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğün ecilden senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle ol vech ile ta'addîleri men' olunub memnû' olmayanlar Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

[Sayfa 40]

Hüküm 162

Drama ve [] ve [] ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Mahrûse-i İstanbul'da vâki' merhûm ve mağfûrû'n-leh Gazî Sultân Süleyman Hân tâbe serâha evkâfının mütevellîsi olan Ahmed zîde mecduhû Sûdde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb müşârun ileyhın evkâfından taht-ı kazânızda vâki' Drama ve tevâbi''i mukâta'âsının müfredât üzere ale'l-esâmî tahrîr ü defteri olmadığından beher sene mukâta'â-i merkûmeyi der'uhde eden voyvodalar ile re'âyânın beynlerinde rusûmâta muteallık niza' vâki' olub ve bu keyfiyetde ihtilâle müeddî ve mâl-ı vakfın izâatine bâ'is olmağla müceddeden tahrîr ü defter olunması vakfa ve mültezimine ve re'âyâyâ dahi vucûh ile evlâ ü enfa' olunmağın bu husûs için kıdvetü'l emâsil ve'l-akrân [] muharrir ve [] zîde kadruhûmâ mübâşir ta'yîn olunmağla sizki mevlânâyı mûmâ-ileyhimsiz Drama ve tevâbi'i arâzisinde sâkin evkâf-ı mezbûr re'âyâsının ma'rifet-i şer'le â'sâr-ı şer'iyye ve rûsûm-ı örfiyye ve çeltük ve tasarruflarında olan bâğda ve bağçeler ve besâtîn ve resm-i bennak ve resm-i ispenç ve kovan ve esbab ve ağnam ve resm-i arûsâne ve resm-i ağıl ve yaylak ve kışlak ve yâve ve kaçkun ve cürm-i cinâyet ve bâd-ı hevâ ve kul ve cariyeye-i müjdegânesi ve beytü'l-mâl-ı âmmе hassa ve dalyan nihâ-i mâhî ve bâc ve bazarları ve sâ'ir vakfa hasıl kayd olunub mâtekaddemden vakf için tahsîl olunagelen cüz'i ve külli her ne ise hudûd ve sınırları bi-haspu's-şer' ve'l-kânûn muharrir mûmâ-ileyh ve mübâşir-i merkûm ma'rifetleri ve ma'rifet-i şer'le hak ve adl üzere vakf ve bir dürlü kadr olunmayub ve mahsul ve

mahsulümüzden hâric ez defter bir nesne kalmamak üzere müceddeden ale'l-esamî ve ale'l-inkıyad tahrîr ü defter olunub ve senki Drama kâdîsı mevlânâyı mezkûrsun senin dahi imzan ile mümzâ ve hatminle mahtum defteri der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına arz etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 163

İtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene [1]122.

Drama kâdîsına hüküm ki:

İstanbul'da vâki' merhûm Sultân Süleyman Hân-ı tām evkâfı mütevellîsi olan Ahmed zîde mecduhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb müşârun ileyhın evkâfı mukâta'âlarından Drama kasabası sâkinlerinden Müftizâde Ahmed nâm kimesne kendi hâlinde olmayub ehl-i fesâd ve Sahib-i cem'iyet olub her bâr re'âyâyı tahrik ve mukâta'â-i mezbûre mültezimleri üzerine cem'iyet ve mâl-ı vakfın tahsiline mümâna'at etmekle bundan akdem emr-i şerîfimle Limni Kal'ası'nda kal'a-bend olundukdan sonra ıslâh-ı nefis eyledi deyü ba'zı kimesnelerin ihbarlarıyla itlâk olunmuş iken mezkûr Ahmed Drama'ya geldikde fesâd ü şekâveti evvelkinden ziyâde olub mücerred ahz-ı intikam kasdıyla yine re'âyâyı tahrik ve mukâta'â-i merkûme mültezimleri üzerine cem'iyetde ve teşekkî etdirüb ihtılâlden hâlî olmaduğun arz etmeğin mezbûr Müftizâde Ahmed diyâr-ı âhere nefy olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene [1]121.

Hüküm 164

Kapudan Paşa'ya ve [] kâdîsına hüküm ki:

Elmalu kazâsı nâ'ibi Ali mektûb gönderüb civarında vâki' Kaş kasabasının eimme ve hutabâ ve meşâyih ve sâdât ve berâyâsı meclis-i şer'e varub Kaş kasabasında vâki' Geğve Kal'ası dizdârı el-Hâc Abdulkadir ve biraderi Muharrem nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub bin yüz on senesinden berü eşkıyâ ile yek-dil olub ehl ü i'yâllerine ta'arruz ve bi-gayr-i hakkınkın akçelerin alub ve hâliyâ kâdîları olan Mehmed Efendi demekle ma'rûf kâdînın dahi

mukaddemâ tevkîyeti hâlinde menzilin basub ma'lûmu'l-mikdar eşyâ ve mevâşî dairesini ve hâne ve değirmen ve anbarın ihrâk-ı bin-nar ve helâşe nîce ahvâlî arz eylemişsin ben sana mutazarsın zabt etdirmem deyü tarafından âdemler irsâl ve kâdî-i mezbûru katl kasdıyla mahkemesin basdurub kâdî-i mezkûr fîrar etmekle mahkemesin bilküllîye hedm etdirüb ve yolcu tarikiyle İstanbul'a gönderdüğü beş yüz gurusu dahi âdemlerinin yedinde olub ve hevâsına tâbî' olmayan kâdîlarına bu misillü ta'addî ve tecâvüzden hâlî olmaduğun i'lâm vâkî'-i hâlî (...) Müslimîn ihbârı ve ilhahlarıyla arz etmeğin senki vezîr-i müşârun ileyhsin donanmayı hümâyûn ile vusûlünde mezbûrları ahz u şer'le ahvâllerin görölüb subût bulan hakları tahsîl ve icrâyı hak olundukdan sonra şekâvet ve fesâdları şer'an zâhir olur ise kendülerini habs ve dizdârlığı âhere arz oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 165

Edirne bostancıbaşısına ve Dimetoka nâ'ibine hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezkûrsun mektûb gönderüb Dimetoka kasabası sâkinlerinden Seyyid Ahmed Efendî demekle ma'rûf kimesne meclis-i şer'e varub bundan akdem gece ile ba'de'l-işâ' müsâferetinden gelür iken kasaba-i mezbûre sükkanından Muhammed bin Abdullah ve İbrahim bin Halil ve refîkleri Üveys ve Bayram oğlu Ahmed nâm kimesneler kendi menzili kurbunda ardından boylu tüfenk atub kurşun ile küreğini delüb istigâse etdikden fîrar eylediklerinden mâ'adâ yine kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Yusuf Ağa demekle ma'rûf kimesne ile mezbûr Ahmed yine meclis-i şer'de bundan akdem dahi mezbûrât Mehmed ve İbrahim ve refîkleri Uveys ve Bayram oğlu Ahmed mest-i müdâm âlet-i harb ile gece ile katl kaskına kapularına gelüb ve dâima şürb-i hamr edüb leyl u nehâr âlet-i harb ile gezüb ibâdullahı zarar kaskında olmak âdet-i müstemirreleri olub fesâd ü şekâvetlerinden emniyetlerin olmamağla keyfiyet-i ahvâlleri kasaba-i mezbûrenin ulema ve sulehâ ve sâ'ir cemâat (...)nın cemm-i gafîr ve cem'-i kesîrinden suâl olundukda mezbûr şakîler gecilerde ve gündüzlerde vech-i meşrûh üzere sekrân olub mezbûrlardan emniyetleri olmayub sû-i hâl üzere oldukların meclis-i şer'de ihbâr ve diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına ilhahlarıyla arz eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere ıslâh-ı nefis için diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmaları için yazılmışdır.

[Fi] Evâhir-i M. Sene [1]121.

Hüküm 166

Sinop Kal'ası dizdârı [] zîde hıfzuhûya hüküm ki:

Bil-fî'il Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası olan Mustafa Ağa Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bundan akdem Erzurum'da yeniçeri zâbiti olan Yusuf'un Sinop Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olmuş idi mezkûr Yusuf'un cürmü afv ve kal'a-i mezbûreden ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğin vech-i meşrûh üzere cürmü afv ve ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

[Fi] Evâhir-i M. Sene [1]121.

[Sayfa 41]

Hüküm 167

Beybazarı voyvodasına hüküm ki:

Günyüzü kazâsına tâbi' Bazarlu nâm karye sâkinlerinden Recep ve Küçük Mustafa nâm şakîlerin katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl âdet-i müstmirreleri olduğundan mâ'adâ mezbûrân şakîler nehâren karyelerine gelüb Ebubekir Efendi demekle ma'rûf kimesnenin oğlu Mehmed nâm kimesneyi âlet-i harb ile vurub arech ve İdris nâm kimesnenin oğlu İsmail'i bi-gayr-i hakkın katl etmeleriyle mezkûr İdris bundan akdem teşekkî eyledikde ahz ve ele götürülmeleriçün ber-vech-i arpalık Ankara Sancağı'na mutasarrıf olan Salih dâme ikbâluhû ve Günyüzü kâdîsına ve senki voyvoda-i mezbûrsun sana ve Seferihisar ve Günyüzü voyvodalarına hitâben sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mârû'z-zikr Küçük Mustafa nâm şakîyi ahz ve Ankara Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olduğun i'lâm olunub ve refîki Recep nâm şakî dahi ahz ve kethüdâna teslîm olunmuşiken kethüdân olan şahs şakî mezbûr için firâr eyledi deyü cevap verüb lakin kethüdâna teslîm olduğun alâ vechü'l yakîn haber alınub bi-eyyi hâl senden matlub olmağla imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezbûr Recep'i her kande ise eline ahz ve şakîsi ile Dîvân-ı Hümâyûnuma murâfî' olmak üzere kayd u bend ile der-i devlet-medârımda irsâl ve ihzâr eylesesin şöyle ki şakî-i mezbûrun ihzârında bir dürlü özr ve illet îrâd edecek olur isen mezbûr senin etbâ'ından olub ve taht-ı yedinde idüğü ma'lûm ve meczûm olmağla kat'a

özü ü cevâbın ısga olunmayub mâlikanen üzerinde ref' u ikâb-ı şedîd ile muâkab olacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre basiret ve intibah ile hareket eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 168

Maraş beylerbeyisi Halil dâme ikbâluhûya ve [] kâdîsına hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb bundan akdem eşirâdan olmalarıyla bir kaç def'a evâmir-i şerîfe sâdır olduğundan mâ'adâ Rakka'ya emr-i şerîfile iskân olunmuşlar iken firâr ve etrâf-ı cevânibden kat'ı tarîk ile şekâvet üzere olan Cihanbeyli aşâyiri eşkıyâsından olan Koyunoğulları demekle ma'rûf Hakverdi ve karındaşı Kasım ve Arab ve Miknet Hüseyin ve Mustafa oğlu Hüseyin Ağa ve Kasım ve Mustafa ve Oruç ve Yanık Hüseyin ve Kel Musa oğlu İbrahim ve Seyyid ve oğlu ve Koçur ve oğlu Yusuf ve Mirza ve sâ'ir tevâbi'-i eşki'yâları Malatya kazâsında vâki' Arguvan nâhiyesi karyeleri ehâlisi fukarâsına envâ-ı ta'addîlerinden gayrı nahiye-i mezbûrede (...) nâm karyede sâkin Bayram Beğ oğlu Mehmed Beğ demekle ma'rûf kimesnenin bin yüz on senesinde menzilin basub bilcümle emvâl ve erzakların nehb ü gâret ve Halebi oğlu Bayram'ın menkühası ve hâmile olan zevcesini kendi menziline götürüb katl-i şenî'a kasd ve bunun emsâli fesâd ü şekâvetlerinin nihayeti olmaduğın kazâ-i mezbûr kâdîsı arz ve ulemâ ve sulehâsı muhzâr edüb ve eşiddi'âyı mezbûrenin ta'addî ve tecâvüzleri hadd-i tevâtüre ermekle vâki'-i hâl bil-iltimâs arz eyledüğün ecilden senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin mezbûrları bi-eyyi-hâl buldurub ele getürdüb şer'an üzerlerine sâbit olan mevâd sicül ü cihet ve hüccetleri der-i devlet-medârımda irsâl ve kendüleri muhkem habs olunub keyfiyet-i ahvâlleri arz ve teveccühle haklarında fermân-ı şerîfim sâdır olur ise icrâ olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Hüküm 169

İtlâkları için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C. Sene [1]121.

Kavakhisarı kazâsı nâ'ibi [] zîde ilmuhûya ve Samsun Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezkûrsun mektûb gönderüb Canik Sancağı'nda yigirmi yedi bin yedi yüz yetmiş beş akçe ze'âmete berât-ı şerîfîmle mutasarrıf olan Yahya zîde mecduhûnun ze'âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbî' Cevril (?) nâm karye sâkinlerinden askerilik iddi'âsında olan Ahmed ve Mustafa ve Mehmed nâm şakîler kendü hallerinde olmayub nice şirret ve tezvirâta sâlik olduklarından mâ'adâ şer'î şerîfe ve emr-i münîfe itâ'at ve inkiyâd etmemeleriyle ıslâh-ı nefis için Samsun Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere emr-i şerîfîm ricâsına arz eyledüğün ecilden zâbitları ma'rifetiyle ıslâh-ı nefis için Samsun Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 170

Çorum kâdîsına ve mütesellimine hüküm ki:

İznikmid sâkinelerinden Hadice nâm hâtun arz-ı hâl eder hâliyâ Çorum Sancağı alaybeyisi Korkud oğlu demekle ma'rûf Mustafa bin yüz on senesinde on sekiz yaşında oğlu Muhammed'i ayardub götürüb iki seneden mütecâviz kendü hidmetinde olduğundan mâ'adâ bi-gayr-i hakkın darb-ı şedîd ile darb ve katl edüb ziyâde ta'addî ve fesâd etmekle bundan akdem düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfahham nizâmü'l-âlem Sivas Vâlîsi vezîrim Abdullah Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhû huzûrunda vekîl-i şer'îleri ile mürâfaa-i şer' olunub katl husûsu şer'an sabit olur ise habs ve keyfiyet-i ahvâlî sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm olunmak bâbında emr-i şerîfîm sâdır olmuşiken şahidleri Sivas'a gitmedüğünden mazmûn-ı emr-i şerîfîm icrâ olunmaduğun bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfîm mücebince husûs-ı mezbûr mahallinde görülmek bâbında müceddeden hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfîm verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfîm mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Hüküm 171

Kengiri paşasına hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin mektûb gönderüb Koçhisar kazâsı sâkinlerinden Hacı Hasan nâm sipâhînin ebnâ-i sipâhîyandan Hacı Şaban oğlu Mehmed ve Hacı Hasan oğlu

Abdullah ve cebeciyandan Mehmed ve Bayram nâm kimesneler ile hukuk-ı şer'iyeye müteallık da'vâsı olub bundan akdem isdâr eyledüğü emr-i şerîfimle varub mezbûrlar ihzâr-ı şer'e ve murâfî' olduklarından merkûmlar eşirrâdan olub mezbûr Hacı Hasan'a eyledikleri ta'addî ve tecâvüzü ba'zı kura ehâlîsi haber verüb ve mezbûrlar hâliyâ zabtında olmalarıyla vâki'-i hâli hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına ilhâhıyla arz eylediklerin ecilden senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin zikr olunan emr-i şerîfin bu tarafda kaydı bulunmayub iştibâh olunmağla mahbusları bu tarafdıan fermân varmadıkca salıvermeyüb emri der-kese ve memhûren Âsitâne-i Sa'âdetime irsâl eylemen içün yazılmışdır.

[Fî]Evâhir-i M. Sene [1]121.

[Sayfa 42]

Hüküm 172

Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Biga kazâsı nâ'ibi mevlânâ Fazlı Mehmed bin Hacı Mustafa zîde ilmehû mektûb gönderub Biga sâkinerinden olub vilâyet umûruna karışurlar deyü bundan akdem Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları fermânım olan Karagöz oğlu İbrahim ve Osman oğlu Mehmed nâm sipâhîler ile Abdalbaki ve Cafer oğlu Hüseyin ve Hatib Ahmed nâm kimesnelerin ahvâlleri ehâlî-i kazâdan suâl ve fî-mâ-ba'd kendü hallerinde olub vilâyet umûruna karışmamak şartıyla vilâyetlûden ma'lûmu'l-ahvâl kefillerin alınub kefillerinin isimleriyle vâki'-i hâl i'lâm olunmak üzere sâdır olan emr-i şerîfim mücebince vilâyetlûden ma'lûmu'l-ahvâl olanlardan Hacı İbrahim bin Receb ve Hacı Mehmed bin Mahmud ve Hacı Süleyman bin Abdullah ve Hacı Hüseyin bin Mehmed ve Hasan bin Hüseyin ve Halil bin Süleyman ve Ahmed kethüdâ ve Ali bin Ömer ve Mehmed bin Memih ve Kara Mehmed ve Kara Ali ve Koca İbrahim ve Hatib Mehmed ve Hatib Süleyman ve İmâm Mehmed ve İmâm Abdullah ve Seyyid Hacı Halil ve Seyyid Hacı Ali bin Salih ve Ali bin Hacı Hüseyin ve sâ'ir (...) Müslimîn mezbûran ancak kendü hallerinde olub ve ehil ü i'yalleri mükedderü'l-ahvâl olmalarıyla fî-mâ-ba'd vilâyet umûruna karışmamaları üzere her birleri kefil ve cürmleri afv ve ıtlâk olunmaları bâbında istid'âyı inâyet eylediklerin arz etmeğın vech-i meşrûh üzere ıtlâk olunmaları içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Hüküm 173

Anadolu vâlisine ve Eğrigöz kâdisına ve Kütahiye Kal'ası dizdârına hüküm ki:

İftihârul-emâcid ve'l-ekârim silahdar ağası olan el-Hâc Hasan dâme mecduhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb Kütahiye Sancağı'nda Uşak nahiyesinde Bağbaşı nâm karye ve gayrıdan Dergâh-ı mu'âllâm çavuşluğu kendükiyle berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmet karyelerinden Eğrigöz kazâsına tâbi' Kotiş nâm karye sâkinlerinden Durali bin Yusuf nâm kimesneler kendü halinde olmayub şerîr ve gammaz olub ve cebecilik iddi'âsıyla itâ'at-i şer'-i şerîf etmeyüb zâlîme muîn ve mazluma mühîn olub ze'âmeti karyesi ehâlîsine şütûm-ı galîza ile şetm eyledüğünden mâ'adâ ehl-i örf gamz ve tecrîm etdirüb ve re'âyânın ba'zıların âlet-i harb ile darb ve mecrûh edüb mezbûrun şer' ü fesâdından ve re'âyâ perâkende ve perîşân olmağla mûmâ-ileyhin ze'âmeti mahsûlüne gadr olunduğun bildirüb mezbûr Durali bin Yusuf ıslâh-ı nefis edince Kütahiye Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i humâyûnum ricâ eyledüğü ecilden vech-i meşrûh üzere kal'a-i mezbûrda kal'a-bend olunmağıçün hüküm yazılmışdır.

[Fi] Evâhir-i M. Sene [1]121.

Hüküm 174

Edirne mollâsına ve Edirne bostancıbaşısına hüküm ki:

Sabıkan Yanbolu kazâsında nâ'ib olan Salih ile Yanbolu kazâsına tâbi' Çarık nâm karye sâkinlerinden Taycı İbrahim nâm kimesne Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb mezbûr Yanbolu kazası mahkeme na'ibi iken Babadağı muhâfazasında olan Dergâh-ı mu'âllâm cebeciler Salih Yanbolu'ya geldikde yollar emin olmak zu'mıyla mahkemeye varub muhazafa içün âdem talep etmeyüb karye-i mezbûreye gelüb mezkûr Taycı İbrahim'in menziline nüzûl ve ol gece bir kaç eşkiyâ mezkûrları anda basub mecruh ve üzerlerinde olan beş yüz altunların nehb ü gâret etmeleriyle husûs-ı mezbûrda bunların hayfları yoğiken merkûm Ali Çavuş ve refikleri Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb bunlardan iştikâ ve Edirne'ye ihzâr ve tehabbûs olunmak üzere emr-i şerîfim isdâr etmeleriyle binaenaleyh Edirne'de şer'le murafi' olunub bunların üzerlerine şer'an bir nesne sâbit olmaduğundan gayrı mezkûr Ali Çavuş ve refikleri yollar emin olmak zu'mıyla mahkemeye varub âdem talep eylemedik mezbûr nâ'ib Salih ve İbrahim ile da'vâ ve niza'mız yokdur deyü ikrar ve i'tirâf dahi etmişler iken sizki mûmâ-ileyhumâsız mezbûrları husûs-ı mezbûr içün iki aydan berü Edirne'de habs ve itlâkinıza fermân sâdır olmadıkca salıvermeziz

deyü cevab edüb gadr olunduğun bildirüb ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeleriyle mezbûrların yarar ve mu'temed ve vekilleri muayyen kefilleri alınub sebilleri tahliye olunmağıçün yazılmışdır.

[Fi] Evâhir-i M. Sene [1]121

Hüküm 175

[] kâdisına ve Amasya Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Zümre-i silahdârandan on üçüncü bölükğün elli akçe ulûfeye mutasarrıf olan kethüdâ yerin (...) bin Abdullah elli bir akçe ulufeye mutasarrıf ser-bölük Ahmed Murad ve Osmancık ve ebnâyı sipâhiyandan kırk dokuzuncu bölükde yevmî on yedi akçe ulûfeye mutasarrıf olan Emrullah Hasan Osmancık nâm sipâhîler Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bundan akdem mezkûrlar için Sivas vâlisi tarafından âher kazâyâ giden yaraklara âdem gönderüb kazâlarına getürdüb kâdî ile yek-dil ve fukarâyâ akçe-i sâliyâne ve tevzî' ve fukarâyı darb ve cerh edüb bu misillü nice ta'addîleri vardır deyü ehâlî-i kazâdan ba'zı ashab a'râz-ı teşekkî ve Amasya Kal'ası'nda kal'a-bendleriçün emr-i şerîfim isdâr etmeleriyle cürmleri afv ve kal'a-i mezbûreden ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeleriyle vech-i meşrûh üzere cürmleri afv ve kal'a-i mezbûreden ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

[Sayfa 43]

Hüküm 176

Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Bundan akdem Sığla Sancağı'nda ve İzmir havâliflerinde zuhûr edüb kat'-ı tarîk ve katl-i nufûs ve nehb ü gâret-i emvâl eden ba'zı eşkıyânın ahz ve istihsalleriçün İzmir'de ve civârında sâkin umerâyı deryâyâ evâmîr-i şerîfem sâdır olmağla binâenaleyh bundan akdem Sığla Sancağı mütesellimi Kısıks Ali'yi katle cesâret eden Karakayalı Mehmed'in refiklerinden Abdullah bin Hacı Muhammed ve Veli bin Habib ve diğêr Veli bin İvaz ve Himmet bin Muhammed ve Şaban bin Ömer ve Hasan bin Osman ve Musa bin Himmet ve Muhammed bin Musli nâm sekiz nefer şakîler umerâ-i deryâdan Veli Mehmed Paşazâde Ömer dâme ikbâluhû ma'rifetiyle ahz olunub ve keزالik şakî-i mezbûr Karakayalı Muhammed'in rufekâsından olmak üzere Suhte Hüseyin

ve Ahmed bin Mevren (?) ve Müfti oğlu demekle ma'rûf Hasan ve Mehmed bin Topal Ahmed demekle meşhûr dört nefer eşkıyâ ve Çal kâdîsı iken kat'len vefât eden Muharrem nâm kâdînin kat'line bâ'is olub sebeb-i fitne olan Deli Ali Beğ dahi fesâdından mümaşâat eden hevâdarlarından Şemseddin bin Sinan ve Hasan bin Resul ve Değirmenci Şahin demekle ma'rûf üç nefer cânîler dahi ele götürölüb ve yine eşkıyâdan Delioğlanın rufekâsından olmak üzere Ali bin Halil ve Süleyman bin Muhammed ve Mahmud bin Muhammed ve Halil bin Ahmed ve Muhammed bin Mehmed ve Nasuh bin Mahmud nâm altı nefer şakîleri dahi Türkmân Mustafa Ağa demekle ma'rûf kimesne tutub ve bunlardan mâ'adâ yine Kuşadası sâkinlerinden Hasan bin Uzunhacı Muhammed nâm şakînin dahi sâ'îbi'l-fesâd ve kuttâ'-i tarîk eşkıyâsından olduğuna şahâdet olundukdan sonra senki mütesellim-i merkûmsun mezkûru'l-esâmî olan yigirmi iki nefer şakîlerin cümlesi tarafına teslîm ve senin ma'rifetinle Kuşadası Kal'asına gönderölüb anda habs ve kal'a-bend olundukları tarafından der-i devlet-medârıma i'lâm olunub lakin mezbûrların kal'a-i mezbûrede habsleri bâ husûs cümlesi bir yerde olmaları münâsib olmamağla sekiz neferi Sakız Kal'ası'nda ve yedi neferi Molova Kal'ası'nda ve yedi neferi dahi Bozcaada'da kal'a-bend olunmak üzere hâliyâ kılâ'-ı mezkûre dizdârlarına evâmir-i şerîfem sâdır olub ve tarafından irsâl olmağla imdi eşkıyâ-yı mezkûreyi Kuşadası Kal'ası'ndan ihrâc ve yanlarına kifâyet mikdârı âdemler koşub esnâyı râhda içlerinden birisi firâr etmemek üzere bi-avnihî te'âlâ fermânım olan kal'alara irsâl ve îsâl ve dizdârlara teslîm ve kal'a-bend olundukların müş'ar-ı ale'l-esâmî zikr olunan kal'aların dizdârlarından arz alub der-i devlet-medârımda irsâl eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Hüküm 177

İtlâk olunmalarıçün.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene [1]121.

Sakız Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Ruesâ-ı eşkıyâdan olub haklarında defe'atle evâmir-i şerîfe sâdır olduğundan mâ'adâ bundan akdem Sığla Sancağı mütesellimi Kısıks Ali'nin katlinde bulunan Karakayalı Mehmed nâm şakînin rufekâsından olmalarıyla umerâ-i deryâdan Deli Mehmed Paşazâde Ömer dâme ikbâluhû ma'rifetiyle ahz ve kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Aydın mütesellimi İbrahim zîde

mecduhûya teslîm olunan Abdullah bin Hacı Muhammed ve Veli bin Habib ve diğer Veli bin İvaz ve Himmet bin Musli nâm sekiz nefer şakîler sâ'î bi'l-fesâd ve şakî-i mezkûr Karakayalı Mehmed'in maiyeti ve (...) olub ebnâ-i sebîlin yoluna inüb katl-i nüfûs ve nehb ü gâret-i emvâl âdet-i müstemirreleri olduğun altı aded karyenin imâmları cemâ'atleri şهادetleriyle hüccet olunduktan sonra mütesellim-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle Kuşadası Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunub lakin kal'a-i merkûmede habsleri münasib görülmeyüb yine mütesellim-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle Sakız Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunmaları fermânım olmağın imdi senki dizdâr-ı merkûmsun sâlifü'z-zikr sekiz nefer şakîler mütesellim-i mûmâ-ileyh tarafından ta'yîn olunan âdemleri ma'rifetiyle kal'a-i merkûmeye vusûllerinde muhkem habs ve kal'a-bend edüb ve vusûllerin ale'l-esamî sıhhati üzere der-i devlet-medârımda i'lâm edüb tekrâr emr-i şerîfim sâdır olmadıkça bir tarikle itlâklarından begâyet ihtirâz eyleyesün deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene[1]121.

[Sayfa 44]

Hüküm 178

Ancak Süleyman ve Ali'nin itlâkiçün fermân olunmuşdur.

[Fi] Evâ'il-i R. Sene [1]121.

Sâ'irleri dahi itlâk olunmuşlardır.

Fî Evâsıt-ı B. Sene 1121.

Molova Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Sığla Sancağı mütesellimi Kısık Ali'nin katlinde bulunan ve ruesâyı eşkıyâdan Delioğlan demekle ma'rûf şakînin rufekâsından olmak üzere ahz olunan Ali bin Halil ve Süleyman bin Muhammed ve Mahmud bin Muhammed ve Halil bin Ahmed ve Muhammed bin Mehmed ve Nasuh bin Mahmud ile Kuşadası sâkinlerinden olub sâ'î bi'l-fesâd ve kuttâ'-i tarîk eşkıyâsından olduğuna şهادet olunan Hasab bin Uzunhacı Muhammed nâm yedi nefer şakîlerin kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Aydın Sancağı mütesellimi İbrahim zîde mecduhû Kuşadası Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend edüb lakin mezbûrların kal'a-i mekumede habsleri munâsib görülmemekle yine mütesellim-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle sâlifü'z-zikr yedi nefer şakîlerin Molova Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunmaları fermânım olmağın imdi senki

dizdârsın zikr olunan yedi nefer şakîler mütesellim-i mûmâ-ileyh tarafından âdemleri vesâtatıyla Molova Kal'asına vusûllerinde muhkem habs ve kal'a-bend ve vusûllerinde ale'l-esamî i'lâm edüb tekrar fermân-ı hümayûnum sâdır olmadıkca bir tarikle itlâklarından begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 179

Müfti oğlu Habib'in itlâkiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C. Sene [1]121.

Mezbûrân Şemseddin ve Hasan bin Resulün itlâkları fermân olunmuşdur.

Fî Evâhir-i B. Sene [1]121.

Suhte Hasan ve Ahmed bin (...) ve Değirmenci Şahin'in itlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Za. Sene [1]121.

Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Bundan akdem Sıgla Sancağı mütesellimi Kısıks Ali'nin katlinde bulunan ruesâyı eşkiyâdan Karakayalı Mehmed'in rufekâlarınsan Suhte Hüseyin ve Ahmed bin Maden Müfti oğlu Hüseyin ve Mehmed bin Topal Ahmed nâm şakîler ile bundan akdem Çal kâdısı iken kat'len vefât eden Muharrem'in kat'line bâ'is ve sebep-i fitne olan Deli Ali'nin rufekâsından Şemseddin bin Sinan ve Hasan bin Resul ve Değirmenci Şahin nâm yedi nefer şakîler kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Aydın Sancağı mütesellimi İbrahim zîde mecduhû ma'rifetiyle Kuşadası Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunub lakin kal'a-i mezbûrda habsleri münâsib görülmeyüb yine mütesellim mûmâ-ileyh ma'rifetiyle Bozcaada Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend ve vusûllerin muhkem habs ve kal'a-bend ve vusûlleri ale'l-esamî i'lâm etdirüb tekrar emr-i şerîfim sâdır olmadıkca bir tarik ile itlâklarından begâyet ihtirâz ve ictinâb eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121

Velinin itlâkı için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121

Hüküm 180

Maraş beylerbeyisi'ne ve Maraş nâibi hüküm ki:

Senki mevlânâ-yı mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Kars ve Zülkadriye kazâsı ehâlîsi meclis-i şer'e varub Kasaba-i Kars ve Zülkadriye sükkanından Şamlı Veli Ağa ve Delimüfti demekle ma'rûf İbrahim nâm kimesneler hevâlarına tâbi' eşirrâyı başlarına cem've mâl-ı mîrî tahsîline mâni' olub her vechle zararları olmağla bundan akdem mezbûr İbrahim'e umûruna karışmayub kendü halinde olmak üzere bir kaç def'a hakkında emr-i şerîf verilüb ve nefy dahi olunmuşiken mütenebbih olmayub zararları def' olunmağla hâliyâ mezbûrlar civarlarında olan bir beldeye nefy ü iclâ olunmak bâbında emr-i şerîfîm verilmek ricâsına ilhâh eylediklerin arz etmeğın senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzere ta'addîleri vâki' ise diyâr-ı âhere nefy ü iclâ eylemen içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 181

(...) Halil dahi ıtlâk olunmuştur.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Deli Hafız ıtlâk olunmuştur.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Oltu ve İspir kal'aların dizdârlarına hüküm ki:

Erzurum Vâlîsi vezîrim İbrahim Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb Kars ehâlîsinden Kars müftisi olan İsa ve Halil ve sâ'ir ağaları Halil ve Mehmed ve Zaruşat beğî Ali ve Kars Alaybeyisi Mehmed ve cânib-i (...) kethüdâsı Halil ve Kizir oğlu Mehmed ve hisar kâtibi Ahmed ve Şöregel Alaybeyisi Ali ve Delihafız nâm on nefer kimesneler bundan akdem Kars beylerbeyisi İbrahim Paşayı tahrik ve Zeydanlı ve Zılanlı aşîretlerin urdurub emvâl ve eşyâ ve devvab ve mevâşîlerin gasb ü gâret ve iki nefer âdemlerin katl ve on bir bakir kızlarının bekâretlerin izâle ve nice âdemlerin mecrûha etmeğê bâ'is olduklarından mâ'adâ mîrî evkâf-ı mukâta'âtı tekallüben zabt ve cânib-i mîrîye ve ebnâi küllî gadrları zâhir ve evâmîr-i şerîfeye adem-i itâ'at ve inkıyâdları nümâyân olduğı ihbar der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda zıkr olunan on nefer diyâr-ı âhere nefy ü iclâlariçün vezîr-i

müşârun ileyhe hitâben emr-i şerîfim sâdır oldukda sekiz neferi emr-i şerîfime itâ'at ve diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunub lakin Kars'ın cânib-i (...) ağası Halil ile Delihafız nâm kimesneler itâ'at-i emr-i şerîf etmeyüb şekâvete tasaddi etmeleriyle mezbûrlar cebren ahz olunub mezbûr Halil Oltu Kal'ası'na ve Delihafız dahi İspir Kal'ası'na nefy ü iclâ olunmalarıyla sizki dizdârlarsız mademki mezkûrların ıslahlariçün emr-i şerîfim sâdır oldukda ıtlâklarına ısdâr eylemeniz bâbında hükm-i hümayûnum ricâsına i'lâm etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

[Sayfa 45]

Hüküm 182

Ta'iddeden affi için emri şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Karaman vâlisine Develü kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Zile nâm karye ehâlîsinden Osman ve Mevlüd nâm sipâhîler ile sâ'ir ehâlîsi Südde-i Sa'âdetime gelüb Kayseri kazâsı muzâfâtından Yahyalı nâhiyesine tâbi' Kopçu nâm karyede sâkin Müfti oğlu Mehmed nâm şakî kendü hâlinde olmayub gammaz olduğundan nâşî karye-i mezbûre ehâlîsi perâkende ve perîşân olmağın gelüb Kasaba-i Develü'de bir sene meks ve anda dahi şekâveti zâhir oldukda kalkub mezbûr Zile karyesine gelüb iki seneden mütecâviz meks ve yine kendü hâlinde olmayub ehl-i örf tâ'ifesi yanlarına varub mezbûrât Osman ve Mevlüd sipâhîlerin bi-gayr-i hakkın küllî akçelerin alub bunun emsâli zulüm ü ta'addî ve şer ve fesâdının nihâyeti olmaduğundan vatan-ı aslîsine nefy olunmak üzere inâyet ricâsına Develü kazâsının ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutaba ve sâ'ir ahâ[li] ve fukarâsı der-i devlet-medârımda muhâdır birle i'lâm etmeleriyle mezbûr Mehmed kendü halinde olmamağla karye-i mezbûreden ihrâc ve iclâ ve vatan-ı aslîyesi olan Kopçu karyesinde ikâmet etdirilmek için ber-vech-i arpalık Niğde Sancağı mutasarrıfına hitâben bundan akdem emr-i şerîfim verilmişiken yine kadîmî karyesine gitmeyüb ta'addî eyledikte senki Develü kazâsı nâ'ibi mevlânâ İshak zîde ilmuhsun sen dahi arz eyledüğün bildirüb ol babda hükm-i hümayûnum rica eyledikleri ecilden ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere

emr-i şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın senki vezîr-i müşarun ileyhsin verilen emr-i şerîfim mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 183

Uluborlu ve Isparta kâdîlarına ve Hamid Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Keşide-i hümayûnum verilen dergâh-ı mu'âllâm müteferrikalarından müteferrika Ahmed ile Muharrem Çavuş'un ber-vech-i iştirâk mutasarrıf oldukları ze'âmetleri karyelerinden Uluborlu kazâsına tâbi' Senirkend nâm karyede sâkin Musa Paşa oğlu demekle ma'rûf Süleyman nâm kimesne gelüb ze'âm-ı mezkûran bunun için kendü hâlinde olmayub dâimâ kâdî ve ehl-i örf tâ'ifesiyle yek-dil ve karye-i mezbûr subaşıları umûruna ve alâka ve müdâhale olmaduğu eydî-yi mesâlihe karışub ve ba'zı re'âyâyı dahi nice mevadd isnadıyla tecrîm ve perâkende olmalarına bâ'is ve fukarâya ta'addî ve itâ'at-i emr-i şerîf etmez deyü iştikâ eylediklerin mezkûr emr-i şerîfimle diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmuşidi lakin badel-yevm ze'âmet-i mezbûre subaşı ve re'âyâsı umûruna veche'n-mine'l-vücûh karışmayub ve subaşılarına birer kefiller vermek şartıyla nefy ü iclâdan afv olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğın vech-i meşrûh üzere afv olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 184

İlbasan Sancağıbeği Zeynel Muhammed'e hüküm ki:

Draça iskelesinde müstakîm olan Venedik konsolosu bundan akdem ahidnâme-i hümayûn muktezâsına mugâyir ba'zı harekât-ı nâ-hemvâra cesâret eyledüğün i'lâm olundukda mesfûr konsolosun habs ve kal'a-bend olunması fermânım olunmuşidi hâliyâ bir dahi ahid-nâme-i hümayûna mugâyir etvâr ü evzâ'ı zuhûr etmemek üzere cürmü afv olunmağla imdi senki mîr-i mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde Venedik konsolosu mesfûru kal'dan ihrâc ve itlâk eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 185

Yeniçeri ağasına hüküm ki:

Düstûr-ı ekrem müşîr-i efhamım nizâmü'l-âlem Vezîr-i a'zam Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhûnun tersâne-i âmiremde ve İstanbul'da Hüseyinağa mahallesinde mücceddeden bina ve ihya eyledikleri câmî''-i şerîfleri evkâfî musakkefâtından Azeb kapusu kurbunda Meyid iskelesinde vâki' vakıf-ı salhhânelerinin gedikli dükkânları müste'cirleri Süde-i Sa'âdetim'e arz-ı hâl edüb salhâne-i mezkûrenin gedikli dükkânları kalîl olmağla İstanbul'da (...) kurbunda bir dükkân ve Tahta-kal'a kurbunda bir dükkân ve Balat'da bir dükkân ve Bahçekapusu dâhilinde bir dükkân ki min-haybu'l-mecmû dört dükkân olur mücceddeden zikr olunan salhhânenin gedikli dükkânları olub beher yevm fûruht için sâlifü'z-zikr dükkânlara irsâl eyledikleri (...) fûruhtuna bir ferd müdâhale ve mûmâna'at etdirilmemek bâbında hükm-i hûmâyûnum ricâ eyledikleri ecilden senki ağayı mûmâ-ileyh ileyhsin ma'rifetinle zikr olunan dört bâb dükkân salhâne-i mezkûreye mücceddeden gerek olmak üzere ta'yîn ve âherdan bir ferde mûmâna'at etdirilmemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 186

Payas kâdisına hüküm ki:

İbrahim Hânzâde Ali dâme mecduhû arz-ı hâl edüb mûmâ-ileyhin mütevellîsi olduğu dedesi şehid Muhammed Paşa evkâfından Payas Kal'ası'nın tahtında ve fevkinde olan ba'zı topların kundakları çürüyüb tecdîd ve termîme muhtac olub zikr olunan toplara kundaklık için lâzım gelen keresteyi kadîmden vakf-ı mezbûrun re'âyâsı bulunan mahallerden kat' ve kal'a-i mezbûreye nakl ve sâ'ir masârıfı dahi taraf-ı vakıfdan görüle gelmekle kifâyet mikdârı lâzım gelen keresteyi a'lâ keresteden kat' ve kal'a-i mezbûreye nakl etdirilmek bâbında hüküm ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

[Sayfa 46]

Hüküm 187

Tekfurdağı kurbunda çifliğinde ikâmet etmek üzere itlâkiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ş. Sene 1121.

Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Mâ'reke ricâlinden olmağla biraz zamandan berü ihtifâ eden küçük Hüseyin demekle ma'rûf kimesne hâliyâ İstanbul'da ahz ve Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere ol tarafa irsâl olunmağla ta'yîn olunan mübâşir ile mezkûr ol tarafa vardıkda Bozcaada'sında muhkem kal'a-bend edüb ve senki dizdâr-ı merkûmsun mezkûrun kal'a-bend olunduğunu müş'ar mübâşir mezkûrun yedine arz verüb der-i devlet-medârımda irsâl ve ıtlâkına emr-i şerîfim sâdır olmadıkca ıtlâk olunmamak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 188

Kavala Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Uzuncaabad Hasköy sâkinlerinden Celali oğlu Ali nâm kimesne Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bundan akdem kendi halinde olmayub el-Hâc Ali zîde mecduhûnun ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan İstanbul ve tevâbi'-i duhan gümrüğü mukâta'âsı mülhakâtından Edirne ve tevâbi'-i duhan gümrüğü mukâta'âsı rûsûmu cem'ine tarafından me'mûr olan İbrahim nâm kimesnenin tahsiline mümâna'at eyledü deyü Kavala Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunması fermânım olmuştı merhameten afv ve ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğin vech-i meşrûh üzere ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 189

Molova Kal'ası dizdârına hüküm ki:

(...) Fatıma nâm hatun arz-ı hâl edüb Kadifeci Mehmed nâm kimesne için remmallık ve teshîr ve tefrîk ile ümmet-i Muhammed'in beyninde ihtilâle bâ'is oldu deyü kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olunması fermânım olmağın ıtlâk olunmak bâbında inâyet rica ve Kasaba-i Beşiktaş'da Rum Ali Mahallesi ehâlisinden olub remmallık ve teshîr ve tefrîk ile ibâdu'llah beyninde ihtilâle bâ'is olduğu cihet ile Molova Kal'ası'nda kal'a-bend olunan kadifeci Mehmed ba'de'l-yevm kendü halinde olub remmallık ve sehharlık etmemek üzere nefsine ve hîn-i mutâlebede meclis-i şer'e ihzârına mahalle-i mezbûre imâmı Abdalbaki Efendi

ibn-i Beşir ve Müezzîn Hasan bin Süleyman ve Hacı Muhammed bin Ahmed ve Korucu Halil bin Mustafa ve İvaz bin Abdullah ve Ali bin Muhammed nâm kimesneler kefil olub kefaletleri sicil-i mahfûza kayd olunmuşdur deyü Galata kâdîsı Mevlânâ Yahya zîdet fezâiluhû i'âm etmeğîn i'âmı mûcebince kefilleri alınmağla itlâk olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 190

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân hâliyâ Temeşvar Kal'ası muhâfazasında Dergâh-ı mu'âllâm cebecileri üzerlerine müceddeden zâbit nasb u ta'yîn olunub sâbıkan yigirmi dokuz bölüğün üçüncü kethüdâsı olan Mehmed kethüdâ zîde mecduhûya hüküm ki:

Muhâfaza-i mezkûrede zâbit olan selefin Abdullah kethüdâ zabt u rabta kâdir olmaduğın Temeşvar muhâfazasında olan Vezîr Hasan Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhû i'âm etmekle ref' olunub sen ocağın müsinn ü ihtiyârın ve zabt u rabta kâdir olduğunuz ecilden neferân-ı merkûmenin zabt u rabtına sana tefviz ve sipâriş olunmağla imdi bin yüz yigirmi bir senesinde kal'a-i merkûmede hidmet-i muhâfazada olan neferân-ı merkûmenin müstehak oldukları mevâcibleri havâle olunan mahalden tahsîl olunub vardıkda neferân merkûmeye hak ve adl üzere tamamen tevzî' ve taksîm eğer neferanın zabt u rabtında ve eğer mühimmât-ı cebehânenin hıfz u hirâsetinde kemâl-i takayyüd ile ihtimâm eylesen ve sizki hidmet-i muhâfazaya me'mûr çorbacı ve odabaşı ve sâ'ir ihtiyârlarısız mûmâ-ileyh Mehmed kethüdâları üzerinde zâbit bilüb sözünün dışında ve re'yine hâric vaz' ve hareket eylemeyüb dâimâ itâ'at ve inkiyâd üzere olası ve senki mûmâ-ileyh Mehmed kethüdâ zîde mecduhûsun neferân-ı merkûmeden sana itâ'at üzere olmayanları ism ü resmleri ve bölükleri ile yazub i'âm eylesen ki olmakûlelerin muhkem haklarında gelinüb sâ'ire (...) ibret ola deyü bil-fi'il cebecibaşı Yusuf dâme mecduhû tarafından mühürlü mektûb verilmekle mûcebince amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

[Sayfa 47]

Hüküm 191

Yanya Sancağı Alaybeyisine hüküm ki:

Zu'amâ ve erbâb-ı timar sancaklarında sâkin olmak kânûn-ı kadîm olub ve berâtları şurûtunda dahi münderc iken âher diyarda mütemekkin olmalarıyla vehleten bir hidmet iktizâ eylediğin vakti ile alaybeyleri bayrağı altında mevcut bulunamayub hidemât-i me'mûrelerinde kusûrların tuhûruna bâ'is olduğundan gayrı olmakûleler ze'âmet ve timarlarını bin-nefs kendüler zabt etmeyüb her sene iltizâmen veyâhud emâneten taraflarından vekilleri varub anlar ise mücerred kendülere celb-i menfaat sevdasına düşüb re'âyânın himayet ve sıyâneti ve karyelerinin imâreti mühim eylemediklerinden sene be sene re'âyâyâ zabt ve mahsûlât ve rusûmâtlarına nüzul-i kârî olub ammâ ze'âmet ve timar ashâbı bi-enfûsihüm sancaklarında sâkin olacak hem hîn-i iktizâda hidmetde zâhir bulunub ve hem ze'âmet ve timarları karyelerinin imârına sa'y etmekle dirliklerinin mahsûlât ve rusûmâtı gitdikce müşerrefi (?) ve hem kendülere dahi kuvvet ve refâhiyet gelüb elhâsıl kânûn-ı kadîmi terk ve âher yerde ikâmet etmelerinin (...) ve mefâsidi âşikâr ve binnefs sancaklarında sâkin olmalarının mehâsin ve fevâidi bî-şumâr olmağla yine kânûn-ı kadîm üzere sancaklarında sâkin olmaları fermânım olub ancak âher diyârda bulunanlar sâkin oldukları yerlerden kalkub ze'âmet ve timarları olduğu sancaklara nakl etmeğin kendülere tavsî' içün bin yüz on dokuz senesi rebû'l-âhirini evâhirinde iki sene müddet ta'yîn olunmağla fi-mâ-ba'd emr-i şerîfimle defterlü olanlardab mâ'adâ ze'âmet ve timarları olduğu sancaklarda sâkin olmayanlar bilcümle sancaklarına varub mütemekkin olmak üzere tenbih olunub ve eğer ba'de't-tenbîh iki seneye değin sancaklarında sâkin olmazlar ise dirliklerine rağbet etmemiş olurlar olmakûlelerin ze'âmet ve timarları iki sene geçdikden sonra sancağında sâkin darb u harbe ve mâlen ve bedenen sefere kâdir yarar ve tüvânâ mülâzımlara arz oluna deyü târih-i mezbûrda senki miralâ-yı mezkûrsun selefine verilen emr-i şerîfimde musarrah iken edâ-i mezkûrun zu'amâ ve erbâb-ı timarından âher diyarda sâkin olanlar mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince bilcümle sancaklarına gelüb mütemekkin olmak üzere tenbîh ve te'kid eyleyüb ve eğer ba'de't-tenbih sancağında sâkin olmazlar ise dirliklerine rağbet etmemiş olurlar olmakûlelerin ze'âmet ve timarların müddet-i merkûme münkaziye olduktan sonra sancağında sâkin darb u harbe ve mâlen ve bedenen sefere kâdir yarar ve tüvânâ mülâzımlara arz olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Hüküm 192

Delvine Sancağı alaybeyisi [] zîde kadruhûya hüküm ki:

Serhadd-i mansûremde vâki' Delvine Kal'ası'na bundan akdem bi-emrullahi te'âlâ sâ'ika nüzûl edüb ve iki cebehâne kuleleri ateş alub mescid-i şerîf ve iki kapu ve iki karagol hâne ve bir mikdâr kal'a duvarı münhedim olub ta'mîr ve termîme muhtac olduğu mukaddemâ i'lâm olundukda varoş karyeleri maktû'undan beş yüz guruş havâle ve ehâlî-i kal'anın i'ânetleriyle ta'mîr olunmak üzere bin yüz on altı senesinde emr-i şerîfim verilmişidi lakin kurâyı mezbûre ehâlîsinin tuğyanları sebebi ile meblağ-ı merkûm tahsîl olunmayub ve kal'a-i merkûme ehâlîsinin imdad ve i'ânetine iktidârları olmaduğundan bu ana değin ta'mîr olunmayub ve kal'a-i merkûmenin ta'mîri ziyâde muktezî olmağla kal'a-i merkûme ta'mîri için bin yüz yigirmi bir Delvine cizyesinden maliye tarafından emr-i şerîfimle sekiz yüz guruş havâle ve Delvine Sancağı'nın zu'amâ ve erbâb-ı timar imdâd ve i'ânetylemek üzere ta'yîn olunmak ricâsına kıdvetü'l imrârü'l-kirâm Delvine sancağıbeği Murtaza dâme izzuhûnun arz ve ehâlîsinin mahzarları mûcebince iftihârü'l-umerâ' ve'l-ekâbir bil-fi'il baş defterdârım olan el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâmıyla ta'yîn olunan [] mübâşeretiyile kal'a-i merkûme ta'mîri için maliye tarafından emr-i şerîfim verilüb Delvine Sancağı'nın zu'amâ ve erbâb-ı timar ber-vech-i meşrûh me'mûr olmak üzere Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim verilmek için baş muhasebe kaleminden memhûr kâyime verilmekle imdi senki mîralay-ı mezkûrsun livâ-i mezbûrun umûmen zu'amâ ve erbâb-ı timarıyla kal'a-i merkûmenin ta'mirinde imdad u i'ânetde bulunmak üzere me'mûr olmuşundur imdi emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzere livâ-i mezbûrun umûmen zu'amâ ve erbâb-ı timarıyla bir gün evvel kal'a-i merkûmeye varub kal'a-i merkûmenin iktizâ eden mahallerinin mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle binâ ve ta'mirinde imdâd u i'ânetde bezl ü sa'y ve kudret ve kal'a-i merkûmenin lâzım gelen mahallerinin binâ ve ta'mîri tekâmül olunmadıkca avdet eylemeyüb mübâşir mûmâ-ileyhin re'yiyle edâyı hidmete ikdâm ve ihtimâm eylemen için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Hüküm 193

Diyârbekir vâlisine hüküm ki:

Ebnâ-i sipâhiyandan Ali nâm sipâhî arz-ı hâl edüb bunun kemişgezek voyvodası olan Küçük Ali nâm kimesneye bin guruş deyni olub ve mezbûr Küçük Ali'nin mîriye deyni olmağla mîriye olan deyni için bunun zimmetinde olan bin guruşu tahsîl ve ahz olunmuşiken vilâyetine

vardıkda mezkûr Küçük Ali benim mîrîye deynim yokdur eline meblâğ-ı mezbûru senden alırım deyü bunu ahz u kabz otuz beş gün habs ve boynuna zincir ve ayaklarına bend urub envâ-ı eziyet etmekle bu dahi bir vechle yededen halâs olamadığından emlak ve eşyâsın rehin vaz' edüb gadr olunduğun bildirüb ol bâbda istid'âyı inâyet etmeğin senki vezîr-i müşârun ileyhsin ma'rifetinle mezbûr Ali bi-eyyi-hâl ahz ve habs ve keyfiyetini arz eylemen için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121

Hüküm 194

Âsitâne-i Sa'âdete ihzârı için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Anadolu vâlisine ve Seferihisar kâdîsına hüküm ki:

Senki kâdî-i mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbî Kızılcameşe nâm karye re'âyâlarından el-Hâc Murad ve Mehmed nâm kimesneler meclis-i şer'e varub hâliyâ Seferihisar voyvodası olan Çapkun Mehmed nâm kimesne (...)bi-gayr-i hakkınkın fuzuli yetmiş beş kuruşların alum gadr eyledüğü bundan akdem der-i devlet-medarıma i'lâm eylediklerinde şer'le istirdâdiçün Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından Mustafa çavuş mübâşeretiyle emr-i şerîfim verilüb varub voyvoda-i mezkûru meclis-i şer'e ihzâr ve murâfî olduklarında hilâf-ı inhâ ile aldığı meblâğ-ı mezbûru ikrâr ve ber-mûceb-i emr-i âlî şer'le edâsına tenbîh olundukda mezbûr itâ'at-i emr-i şer' etmeyüb meblâğ-ı mezbûru alırım ve yine der-zincir eder alurum ve hükm olunsu dahi vermem deyü meclis-i şer'de haşvende setr-ü def için ifk ü iftira isnad ile mahzar peyda edüp ve ta'addî ve tecâvüz eyledüğünden gayrı kendinin adem-i itâ'atin ve haşvının setr ve def-i için ifk iftira ve isnâd ile mahzar peyda edüb ta'addî üzere olmağla vâki'-i hâli hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına ilhâhlarıyla Çapkun Mehmed itâ'at-i emr-i şer' itmemekle ma'rifetinle ahz ve Kütahiye Kal'ası'nda kal'a-bend olunub ashâb-ı hukûkun şer'le hakkı ashâbına edâ ve teslim olunmadıkca ıtlâk olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

[Sayfa 48]

Hüküm 195

Molova Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Üsküdar kazâsına tâbi' Bulgurlu nâm karye sâkinelerinden Aişe ve Rabia nâm hatunlar Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bunların oğulları Rıdvan oğlu Abdî ve Hasan Ali nâm kimesneler için kendü hallerinde olmayub şabb-ı emredleri cebren ahz ve fill-i şen'i kasd ederler deyü halleri i'lâm olunmağla Molova Kal'ası'nda kal'a-bend olunmuşlar idi ıslâh-ı nefis etmeleriyle cürmleri afv olunub ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeleriyle mezbûran Rıdvan oğlu Abdî ve Hasan Ali bin İbrahim'in ba'de'l-yevm kimesneye rencide ve remide etmeyüb kendü hallerinde olmak üzere muayyenü'l-mekân ve ma'lûmu'l-ahvâl udûl-ü Müslimînden olub karye-i Bulgurlu sükkânından Ali dede bin Himmet ve Mehmed bin Nasuh ve Bostani Mehmed bin Mustafa ve Tapucu oğlu İsmail bin el-Hâc Mustafa ve Habib oğlu Süleyman ve Hüseyin bin Mustafa ve Süleyman bin Halil ve Mahmud bin Mehmed ve medîne-i Üsküdar'da Ahmed Çelebi mahallesinde Mehmed bin Süleyman ve Süleyman ağa mahallesinden Veli bin Abdulkerim ve N'albant Mustafa bin Mehmed Ali ve Müezzîn Hasan bin Abdullah ve Mehmed Paşa mahallesinden Mustafa bin İbrahim ve Gülfam mahallesinde Ali bin Mustafa ve (...) mahallesinde Ali bin Ahmed ve Mirahur mahallesinde Mehmed Ali bin Mustafa ve Reis mahallesinde İsmail bin Mehmed Hacı Hatun mahallesinde el-Hâc Mehmed bin Himmet ve Mehmed bin Bayram ve Musa bin Mustafa nâm kimesnelerin her biri meclis-i şer'e hâzır olub mezbûran Rıdvan oğlu Abdî ve Hasan Ali'nin nefisine her birleri kefiller ve ledel-hâc ahz ve ihzâr-ı şer'e müteahhidleriz deyü ber-vech-i muharrir kefil ve müteahhid oldukların ikrâr etmeğın ba'de sicîl vâki'-i hâli bil-fi'il Üsküdar kâdîsı olan akzâ-i kuzâtı'l-Müslimîn mevlânâ Seyyid Rahmetullah zîde fezâiluhu i'lâm etmeğın mevlânâyı mûmâ-ileyhin i'lâmı mücebince şer'le kefilleri alınmağla ıtlâk olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Hüküm 196

Mezbûr Mustafa'nın ıtlâkı için emir yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı L. Sene 1121.

Kıbrıs ve Karaman vâlîlerine ve Konya mollâsına ve Lefkoşa Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Divle sâkinlerinden Püsküllü Mustafa ve serdengeçti ağası İsa Beşe demekle ma'rûf kimesneler kendü hallerinde olmayub dâimâ şekâvet üzere olduklarından mâ'adâ kuttâ'-i tarîk

eşkiyâsından Köse Veli nâm şakinin yatağı olub ve ekrâd tâ'ifesinden iskâna me'mûr iken itâ'at-i emr-i şerîf etmeyen İsa haramzadeleriyle yek-dil ve yek-cihed ve ehâl-i vilâyetden nicelerin bi-gayr-i hakkınkın tecrîm ve hilâf-ı şer'e alınmağa bâ'is ve bunun emsâli fesâd ü şekâvetlerinin nihayeti olmadığı bubdan akdem Divle kâdîsı tarafından der-i devlet-medârımda arz olundukda mezbûrlar ihzâr-ı şer'e ve hasımlarıyla murâfî' ve bi-gayr-i hakkınkın aldıkların gerü ashâbına red olundukdan sonra keyfiyet-i ahvâlleri suâl ve mezbûr Mustafa'nın şekâveti vâki' ise mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince Kıbrıs ceziyesine nefy ve kal'a-bend olunmak üzere senki Karaman vâlîsi vezîr-i müşârun ileyhsin tekrar emr-i şerîfim sâdır ve mücebince mezbûrlar Konya'ya ihzâr ve hasımlarıyla mürâfî'-i şer' ve on beş gün mikdârı da'vaları istimâ' ve üzerlerine şuhûd-u udûl ile sâbit olan hukuk-u ibâd hükm ü hüccet olundukdan sonra mezbûrların keyfiyet-i ahvâlleri dahi bî-garez kimesnelerden suâl olundukda herbiri mezkûrlar içün mezbûr Köse Veli nâm şakinin yatağı olub ve bir kimesnenin kızı erişüb at virmek murâd etdikde mezbûrlar birer bahâne ile akçelerin alub ve şekâvetleri hasebiyle gelen mübâşirlerin def' içün ziyâde akçe verüb ba'dehû fukaraya tahmîl ve bunların emsâli zulm ü ta'addî ve şekâvetlerinin nihayeti bu kadar deyü muvâcehelerinde haber verdikleri senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin der-i devlet-medârımda arz eylediğinden mâ'adâ kazâ-i mezbûr ehâlîsinden bir kaç nefer kimesneler dahi mezbûr Mustafa'nın zimmetinde ba'de'l-murâfî' ehâlî-i kazânın bin altı yüz gurus hakların sâbit ve hükm ü hüccet olunub henüz tahsîl olunmadı mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince cezîre-i mezbûreye irsâl ve kal'a-bend olunduğun Dîvân-ı Hümâyûnuma arz-ı hâl ile i'lâm ve hüccet-i şer'iyye mücebince mezkûr Mustafa'nın zimmetinde sâbit olan hukûk-u ibâdî ashâbına edâ eylemedikçe kal'adan ıtlâk olunmamak istirhâm eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere bi-hasbü's-şer' sâbit olan hakları edâ olunmadıkca ıtlâk olunmamak içün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Hüküm 197

Fî-mâ-ba'd kendi hâlinde İstanbul'da hânesinde ikâmet eylemek üzere emr-i şerîf verilmiştir.

Fî Evâhir-i N. Sene 1121.

Bursa kâdîsına ve Ruscuk kâdîsına hüküm ki:

Bundan akdem emr-i şerîfimle Burusa'ya nefy olunan Şeyh Mahmud Sûdde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb Burusa'da ikâmetden isti'fâ ve vatan-ı aslîsi olan Ruscuk'a gedüb ikâmet eylemek bâbında istid'âyı inâyet etmeğin vech-i meşrûh üzere vatan-ı aslîsi olan Ruscuk'da ikâmet eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 236

İtlâk olunmuştur.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene [1]121.

Kastamonu ve Güney kâdîlarına Kastamonu Sancağı mutesellimine ve zikrolunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârlarına ve Kastamonu Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Edirne vak'ası serdengeçti ağalarından otuz dört cemâ'atin (...) İsmail demekle ma'rûf kimesne bundan akdem Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend olunmuşiken firâr ve Güney kazâsına varub anda dahi kendü hâlinde durmayub re'âyâyı ta'cîz ve rencîde ve ehl ü i'yâllerine ta'arruz ve ırzlarını hetk ve bu misüllü fesâd ü şekâvet üzere olduğu bundan akdem i'lâm olundukda Yeniçeri Ocağı tarafından emr-i şerîf ile tenbîh olunan mübâşir ma'rifetiyle ahz ve ıslâh-ı nefis için Kastamonu Kal'ası'nda kal'a-bend olunmuşidi hâliyâ mezkûrun (...) ve salâhı zâhir olduğun (...) ihbâr etmeleriyle sizki mûmâ-ileyhamsiz fî-mâ-ba'd kendü hâlinde olub kazâ-i mezbûrdan taşra çıkmayub ve re'âyâ fukarâsından bir ferde zarar ve ta'addî etmemek üzere sükkâna muayyen müstakîm ve mu'temed-ı aleyh kefilleri alınub taraf-ı şer'de Sûdde-i Sa'âdetime arz eyleyesiz ki bunun cürmünün afvını müş'ar tekrar emr-i şerîf irsâl olundukda amel eyleyesiz deyü yeniçeri ağası Mustafa Ağa mektûb vermekle vech-i meşrûh üzere amel oluna deyü hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 198

İstanbula gelmeyub âher-ı diyarda ikâmet etmek üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1121.

Bozcaada kâdisına ve Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Bar Kal'ası muhâfazasında olan Dergâh-ı mu'âllâm topçuları neferatının bundan akdem çorbacıları olup fermân-ı hümâyûnumla azl olunan Ramazan Çorbacı Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb hâliyâ hidmet-i muhâfazada olan neferâtın esâmîlerin hilâf-ı inha mahlûldür deyü çaldurub terakkîsin alub ve hâliyâ muhâfaza-i mezbûreye fermân-ı şerîfimle ta'yîn olunan Musli Çorbacı'yı azl itdirmek murad edüb ihtilâle bâ'is olduğun i'lâm olunmağla mezkûr Ramazan'ın zâbit ma'rifetiyle Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olmağın imdi senki dizdâr-ı merkûmsun mezkûr Ramazan Çorbacı zâbiti ma'rifetiyle Bozcaada'ya vusûlünde mezkûru Bozcaada Kal'ası'nda muhkem habs ve kal'a-bend edüb ve senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin mezkûrun Bozcaada'ya vusûlünü arz ve i'lâm eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

[Sayfa 49]

Hüküm 199

Ruha Kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan [] zîde kadruhûya ve muhâfaza-i mezbûrede yigirmi beş cemâ'atin odabaşısı ve vekil-i harcı ve bayrakdârı ve sâ'ir oda ihtiyârlarına hüküm ki:

Muhâfaza-i mezbûrede yeniçeri zâbiti iken bundan akdem vefât eden Arab Salih oğlu Osman'ın bu tarafda vâris ma'rûf ve düyûn-ı kesîresi olup ol cânibde olan terekesinden bir akçe ve bir habbesi şimdiye değin zuhûr itmeyüb cümlesi sizin kabzınızda kaldığından mâ'adâ müteveffâyı mezbûr hâli hayâtında esir mübâyaaşı ancak Güryel melîkine bin gurus virüb esirleri mülk-i mezbûr göndermezden evvel mezbûr Osman fevt olmağla meblağ-ı mezbûr bin gurus Güryel melîki zimmetinde kalub ve mukaddemâ muhâfaza-i mezbûrde tevzî'ine me'mûr olduğun ulûfelerin kesecisi nâmıyla fazla kalan akçeden dahi bu tarafda eğer dâyinlerine ve eğer vârislerine bir akçe galüb vâsıl olmayub ve zikr olunan ulûfeler dahi müteveffâyı merkûm yedinde tevzî' olundığı meşkûk olmağla husûs-ı mezbûru gereği gibi tefahhus edüb (...) müteveffâyı merkûme tevzî'ine me'mûr olduğun ulûfeleri kible't-tevzî vefât etmiş ise mevâcib-i merkûmun hidmet-i muhâfazada olanların ancak mevcudlarına tevzî' ve mahlûl ve nâ-mevcudlarının bâki kalan kisedeyni akçelerin bu tarafa getürmek için ocak tarafından [] çavuş müstekillen ta'yîn ve irsâl olunub çavuş merkûmdan dahi şimdiye değin bir haber zuhûr eylemediği ecilden müteveffâyı merkûmun nukûd ve eşyâsı gereği gibi teftîş ve ahz u kabz ve

bu tarafa getirölmekiçün irsâl olunmağın vusûlünde senki yeniçeri zâbiti odabaşı ve vekil-i harc ve bayrakdâr ve sâ'ir oda ehâlîsisiz bu misillü mehâme-i tehâvün ve a'ğraz-ı ayn eyledüğünüz ecilden cümleliz mesûl mu'teb olmuşsuzdur imdi mübâşir-i merkûm vardıkda kat'an te'hîr tevakkuf eylemeyüb müteveffâyı merkûmun gerek nukûd ve gerek eşyâsı ve Güryel melîkine esir mübâyaası için virdüğü bin guraşa dahi bir gün evvel getürdüb ve ulûfelerden dahi kisedeyni akçeleri her ne ise bir akçe ve bir habbesi ketm ve ihfâ ve itlâf ve (...) etmeyüb bilcümle tahrîr ü defter edüb mümezzi ve mahtum müfredât defterlerin bu def'a varan çavuş-ı merkûma teslîm ve bir gün evvel bu tarafa irsâl eylemeğe her biriniz bzı-i iktidâr eylesiz şöyle ki bundan sonra dahi bu husûsda te'hîr ve tevakkuf veyahud tamâ-ı hâm sevdasıyla bir akçe ve bir habbesi ketm ve ihfa olunduğu istima' olunursa sâ'ire mûcib-i ibret için hakkınızda eşeddi ukûbet ile tertîb cezâ olunacağın muhakkak bilesiz deyü yeniçeri ağası Mustafa'nın mühürlü mektûbu mûcebince yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121

Hüküm 200

Kavala Kal'ası dizdârına hüküm ki:

El-Hâc zîde mecduhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb Hasköy kazâsı sükkanından olan Şatır Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde değildir deyü mukaddemâ der-i devlet-medârımda iştikâ olundukda mezkûrun Kavala Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olunmuşidi mezkûrun kal'a-i mezbûreden itlâk olunmasını rica etmeğın vech-i meşrûh üzere itlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121

Hüküm 201

Sayda kâdîsına hüküm ki:

Şam mütesellimi Seyyid Mehmed zîde mecduhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb işbu sene-i mübârekede Şam-ı Şerîfde kaht u galâ vâki' olmağla Şam beylerbeyisi ve mîr-hâcı olan Nasuh dâme ikbâluhû tarîk-i hacca Şam'dan giden kapusu halkı zaruret ve müzâyeka çekmemek için Aydın Sancağı'nda olan çiftlik mahsûlünden sefînelere tahmîl ve rûyı deryâdan Sayda iskelesine ve andan dahi karadan Şam-ı Şerîfe nakl murâd eyledüğü galâle

bir vechle dahl olunmak icab etmez iken galâl-i merkûm Sayda iskelesine çıkdıkda sâbikan Sayda beylerbeyisi İbrâhim Paşa galâl-ı merkûmdan bin üç yüz seksen üç guruşluk hinta ve şaîr kabz edüb semeni taleb olundukda zikrolunan hinta ve şaîri gümrük resmi olmak üzere aldım deyü redd ile cevap virüb gadr eyledüğün bildirüb meblağ-ı mezkûr hâliyâ mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin üzerine mübâşir ta'yîn olunan Dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşlarından Hasan dâme mecduhû ma'rifetiyle mîr-i mîrân-ı mezkûrun mevcut olan malından tahsîl olunmak bâbında hüm-i hümâyûnum rica eylemeğin vech-i meşrûh üzere ba'de's-sübût tahsîl olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 202

Trablusşam kâdîsına hüküm ki:

Humus kâdîsı mevlânâ Numan zîde fazluhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Humus kazâsında hüccâc-ı Müslimîn ve ebnâ-i sebîlin mürûr eyledüğü tarîk-i câddede vâki' İkikapulu Kal'ası dizdârı olan el-Hâc İbrahim zîde hıfzuhû mahall-i şer'e varub merkûm el-Hâc İbrahim müstakîm ve dindâr ve üzerine lâzım gelen mahallerin ve hüccâc-ı Müslimîn ve ebnâ-i sebîlin hıfz u hirâsetleriyle te'mîn ve tatmîn hizmetinde olub cümle ehl-i vilâyetde kendüden razı ve şâkirler olub hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde ta'addî yoğiken Humus kâdîsı hâliyâ Trablusşam beylerbeyisi Mehmed Paşa'nın zabtında olmağla Humus müftîsi olan şeyh Ali ve hevâdarı Abdulfeyzi nâm kimesnelerin tahrik ve iğvâlarıyla mîr-i mîrân-ı mezkûr dizdâr-ı merkûm el-Hâc İbrahim'in Humus hassı toprağında olan çiftlik ve zabtında olan karyelerini harâb ve bîtab eyledüğünden mâ'adâ etbâ'ını dahi bi-gayr-i hakkının ahz ve der-zincir dizdâr-ı merkûme ve etbâ'ına küllî gadri açık etmekle vâki' hâl hükm-i hümâyûnum virilmek ricâsını arz eylemeğin senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin şer'le sübût bulan hakkı alıverilüb emlak ve eşyasına ve kendi etbâ'ına ta'arruz ve rencîdesi men' oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

[Sayfa 50]

Hüküm 203

Gelibolu nâ'ibine ve Limni Kal'ası dizdârına hüküm ki:

İstanbul'da vâki' merhûm ve mağfûrû'n-leh Sultân Süleyman Hân tâbe serâha evkâfının hâliyâ mütevellisi olan Ahmed zîde mecduhû Sûdde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb evkâf-ı merkûme mukâta'âlarından Anafarta-i Kebîr mukâta'âsı mülhakâtından Evreşe kazâsına tâbi' Kadıköy nâm karye sükkanından Mustafa Beğ demekle ma'rûf kimesne ile karındaşı Hüeyin vakfa a'yid a'yid olan a'sâr ve rüsûmların vermediklerinden mâ'adâ etrafda olan re'âyâyâ dahi verdirmeyüb ve mukâta'â-i merkûmeyi iltizâm edenler aldıkları temessükleri gerü bırağub bu misillü nice ta'addî olduğu bundan akdem der-i devlet-medârımda i'lâm olundukda mezbûrların Limni Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları fermânım olmuş idi lakin ba'de'l-yevm bu makûleler işte bulunmamak üzere müteahhid oldukların sufattan ba'zı kimesneler haber vermeleriyle fî-mâ-ba'd vakf ve mahkeme umûruna karışmamak üzere Gelibolu mahkemesinde tescil olundukdan sonra ehil ü i'yâllerine merhameten kal'a-i mezbûrdan ıtlâk olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına arz etmeğin vech-i meşrûh üzere sicile kayd ve ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 204

Edirne kâdîsına ve Edirne bostancıbaşısına hüküm ki:

Dimetoka kazâsı gelüb Dimetoka kazâsından Koca Mustafa Paşa evkâfından Yörük Kadı nâm karyede bir kıt'a vakf-ı değirman ile bir kaç kıt'a tarlaya mutasarrıf olan (...) Mehmed nâm kimesne kendü hâlinde olmayub karye-i mezbûrenin civârında vâki' kuradan mürûr ve ubûr eden ebnâ-i sebîlin kimisini soyub ve kimisini katl ve mâlın gasb u gâret ve yine kazâ-i mezbûr kurasından Akpınar nâm karyede bir zimmînin bakir kızına fiil-i şenî' kasd ve helakine bâ'is olub ve Tilki nâm karyede iki sabi masumu sirkat ve Çaşnigir Karapınarı nâm karyede bir zimmînin zevcesi nasraniyeye dahi fiil-i şenî' kasd ve bir sağire masumu ahz ve Tekfurdağından fûruht üzere iken yedinden alub ve mârû'z-zıkr Kadı nâm karyede karındaşıyla ma'an nehâren alâ mil'en-nâs İbrahim nâm kimesnenin menzilin basub ve zevcesini ahz ve nısf sâ'at mikdârı mesâfesi olan mahalden değirmenine götürüb ana dahi fiil-i şenî' kasd ve değirmen-i mezbûr kurbunda mürûr eden Seyyid nâm kimesneyi darb ve katl edüb ve zalemeden Süleyman Ağa demekle ma'rûf kimesne mezbûrun maiyeti olmağla hakkında emr-i şerîf sâdır oldukda mezbûr Süleymanın yanına firar ve ihtifa edüb icrâyı hak olunmaduğun bildirüb senki bostancıbaşı

mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle mezbûr ahz ve keyfiyet ahvâlî Âsitâne-i Sa'âdetime i'lâm olunmak bâbında hükm-i hümayûnum rica eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere ma'rifetinle Edirne'ye ihzâr ve hasımlarıyla murâfî-i şer'e vâki' ise üzerine sâbit olan mevâdd sicill ü hüccet olunduktan sonra kendüsü habs ve keyfiyet hâli sıhhati üzere Âsitâne-i Sa'âdete arz ve i'lâm eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 205

Pravişte kâdisına ve kazâ-i mezbûrda vâki' kethüdâyeri ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Samakov nâm karyede sâkin Pehlivan Yörük Ömer'in ihzârı lâzım gelmekle sizki mûmâ-ileyhimsiz emr-i şerîfim vusûlünde mezkûru der-i devlet-medârıma irsâl ve ihzâr eylesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 206

Karaman vâlîsine ve [] kâdisına hüküm ki:

Kıdvetü'n-nüvvâb ü'l-müteşeri'at Karahisar-ı Teke kazâsında nâ'ibü's-şer' olan Mevlana Mehmed zîde ilmehû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Teke Sancağı'nda Karahisar-ı Teke kazâsında Türkmân oğlu İbrahim nâm şakînin hevâsına tâbi' Sefet oğlu Ahmed ile İçil Sancağı'na iskânları fermân olunmuşiken itâ'at-i emr-i şerîf etmeyüb Türkmân tâ'ifesinin başbuğları olan Solak Receb oğlu Abdulkadir ve (...) ve Fermân nâm şakîleri dahi yanına götürüb dört beş yüz mikdârı tüfenk-endâz ile tecemmu' ve tahassün ve heng-i a'râz ve nehb ü gâret-i emvâl ve eşyâ misillü envâ-ı fesâd ü şekâvete cesâret eylediklerin bundan akdem i'lâm olundukda bu fesâd ü şekâvete cesâret eden şakîler iskân husûsiçün ol tarafa mübâşir ta'yîn olunan Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından Selim dâme mecduhû ma'rifetiyle alâ eyyi-hâl ahz ve Kıbrıs ceziresinde vâki' Magusa Kal'ası'nda kal'a-bend etdirilmek üzere sâdır olan emr-i şerîfim mücebince senki vezîr-i müşârun ileyhimsin sâlifü'z-zikr Türkmân oğlu İbrahim ve Sefet oğlu Ahmed nâm şakîler tarafından ahz olunub ve mezbûrların dâimâ katli-nüfûs ve gâret-i emvâl âdet-i müstemirreleri olduğundan mâ'adâ ba'zı ehl-i a'raz kimesnelerin

menkûhelerin cebren ve cehden ahz ve fiil-i şen' kasdıyla menzillerine götürüb bunun emsâli fesâd ü şekâvetlerinin nihâyeti olmayub muzır-ı baş ve sâî-i bilfesâd ve vech-i arzdan izâleleri lâzımdır deyü Antalya ve Manavgat ve Germenek (?) ve Kızılkaya ve Karahisar-ı Teke kâdîları arz ve muhaddar eyledikleri tarafından i'lâm olunmağla senki vezîr-i müşârun ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde zikrolunan iki nefer şakîler katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl ile sâî-i bilfesâd ve muzır-ı baş eşkıyâdan oldukları şer'an sâbit olur ise sicil ü hüccet olundukdan sonra mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifetiyle şer'le haklarında lâzım gelen icrâ ve ihkâk-ı hak eyledikten sonra keyfiyeti der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm eylemek üzere emr-i şerîfim verilüb eşkıyâ-yı merkûm ahz ve der-zincir olunmuşiken bir tarik ile zinciri kırub firâr etmeleriyle Teke ve Alaiye sancakları mâbeyninde kûhistan mahallerde otuz kırk nefer mikdârı eşkıyâ-yı başlarına cem' edüb nice fesâd eylediklerinden mâ'adâ Karahisar-ı Teke kazâsı sâkinlerinden Mahmud oğlu Ahmed ve Molla Ali ve Kara Halil nâm kimesneleri basub bi-gayr-i hakkın katl ve nice kimesnelerin hânelerin ihrâk-ı bin-nar edüb eşkıyâ-yı merkûmeden hâliyâ mezbûr İbrahim ve Ahmed ve (...) Kara İvaz ve Kızıl Ömer nâm şakîler ahz olunmalarıyla vâki'-i hâli hükm-i hümâyûnum virilmek ricasına ilhâhlarıyla arz etmeğin ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ verilen emr-i şerîf mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

[Sayfa 51]

Hüküm 207

Eskişehir kâdîsına hüküm ki:

Eskişehir kasabası sâkinlerinden Haydar oğlu Osman nâm imâm Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb mezbûr bundan akdem kazâ-i mezbûr mahkemesinde bir ay müstakil niyâbet edüb ehâl-i kazâ kendüden razı ve şâkirler olub hilâf-ı şer'i şerîf kimesneye vaz' u ta'addîsi yoğiken yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olub buna ada'vet-i dünyeviyyeleri olan Seyyid Ahmed ve Seyyid Hüseyin ve Seyyid Mustafa nâm kimesneler bin yüz on sekiz senesinde Âsitâne-i Sa'âdetim'e gelüb bunun hakkında ifk ü iftira ve hilâf-ı vâki' mevâdd-ı isnâdıyla Dîvân-ı Hümâyûnumda teşekkî etmeleriyle ıslâh-ı nefis için diyâr-ı âhere nefy olunmak üzere emr-i şerîfim ısdâr ve mezbûrların bunun hakkında olan teşekkîleri hilâf-ı vâki' olub ehâl-i kazâ

her vechle bunun evzâ' ve etvârından razı ve şâkirler olduklarında müş'ar yedine cânib-i şer' den hüccet-i şer' iyye virildüğün bildirüb ol bâbda istid'âyı inâyet eyledüğü ecilden yedinde olan hüccet-i şer' iyye mücebince mezbûr kendü halinde olmak şartıyla ikâmetine mümâna'at olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 208

Trablusşam mollâsına ve Trablusşam Kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan [] bölük [] çavuş zîde kadruhûya hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocağı tarafından kal'a-i mezbûre kapularına kulluk namıyla vaz' olunan yasakcılar mücerred celb-i mâl ve tama'-ı ham sevdasıyla ebnâ-i sebîl ve re'âyâ ve berâyanın taşradan medine-i mezbûreye getirdükleri me'kûlât ve meşrûbât makûlesinden mu'tâd-ı kadîme mugâyir izaâf-ı muzaaf akçeler alub ibâdullahı cevır ve eziyet ve zulüm ve ta'addî eyledikleri sem'-i hümayûnuma ilkâ olunmağla sükkân-ı vilâyet ve fukarâyı raiyetin tervîc-i hal ve tastîre (...) muktezâyı şemme-i kerîme-i cihândârîden olduğuna binâen karîha-i sabîha-i mülûkâneden muhâfaza-i mezbûrede olan kolluklar bilküllîye ref' olunmak üzere fermân-ı hümayûn inâyet merkûm sudûr olmağla imdi senki zâbit-ı mezkûrsun muhâfaza-i mezbûrede olan kolluklar ve yasakcılar sâdır olan fermân-ı hümayûn mücebince ref' olduğuna binâen kal'a-i merkûme kapularında olan yasakcılar bilküllîye kaldırub fî-mâ-ba'd eğer ebnâ-i sebîl ve eğer re'âyâ ve berâyanın fûruht olmağıçün dışarıdan medine-i mezbûreye gelen yüklerinde ve emtialarında ve eşyâ ve sâ'ir me'kûlât ve meşrûbât makûlesi nesnelerinden kolluk ve yasakcılık namıyla bir akçe ve bir habbe aldırmaıub men' ve def' eylesesiz şöyle ki bundan sonra mugâyir-i fermân-ı hümayûn kolluk ve yasakcılık namıyla bir akçe ve bir habbe alunduğu istima' olunursa bir dürlü özr ve cevâbın makbûl ve mu'teber tutulmayub rızâyı hümayûnuma mugâyir harekete cesâret eyledüğün için eşedd-i ukûbet ile muâkab olacağını emr-i mukarrer bilüb ana göre basiret ve intibah ile hareket ve mazmûn-ı fermân-ı âlîşanın infaz ve icrasına ihtimâm ve dikkat eylesesiz deyü yeniçeri ağası mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 209

Mezbûr kal'a-bend olunmadan mahallinden fîrar ve kendüyü itlâk itdirmek sa'âdediyle İstanbul tarafına gelmekle mademki murâfî'-i şer' olmadıkça itlâk olunmamak üzere sâdır olan fermân-ı âli işbu mahalle şerh verilmiştir.

Fî 22 Z. Sene [1]121.

Molova nâ'ibine ve Molovada yeniçeri serdârına ve Molova Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki mevlânâyı mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Medîne-i Molova sakinlerinden el-Hâc Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'e varub Midillü kazâsı muzâfâtından (...) nahiyesine tâbî' ve İslaçün? nâm karye sınuru dahilinde vâki' mutasarrıf olduğu mülk tarlasına muttasıl ma'lûmetü'l-hudûd bir kıt'a tarlaya mutasarrıf olan Mahmud nâm kimesne tarlayı mezkûru nâhiye-i mezbûre sâkinlerinden Küçük Mehmed nâm kimesneye bey' edüb lakin merkûm el-Hâc Süleyman tarlayı mezkûreye şefi' olub ittihaz-ı şefi' itmekle mukaddemâ Midillü kâdisı huzurunda murâfîdan kendüye hüküm olundukdan sonra mezbûr Küçük Mehmed a'yândan ba'zı kimesnelere istinâd ile tagallüben tarlayı mezkûru zabt etmeğin merkûm el-Hâc Süleyman der-i devlet-medârıma i'lâm-ı hâl eyledikde muârazadan men birle senki mevlânâyı mezkûr ve serdâr-ı merkûmsun size hitâben sâdır olan emr-i şerîfin mücebince taraf-ı şer'de def'aât ile mürâsele tahrîr ve zâbiti tarafından âdem ta'yîn olunub da'vet-i şer' olundukda mezbûr Küçük Mehmed yeniçerilik iddi'âsından olmağla asla ısga ve itâ'at-i şer'-i şerîf ve inkıyâd-ı emr-i münîf etmemekle mezkûr Küçük Mehmed tekrar Molova'da zebâbıtı ma'rifetiyle ihzâr-ı şer' ve ihkâk-ı hak olundukdan sonra salâhı zâhir oluncaya değin kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricasına vâki'-i hâli bi'l-iltimâs arz eylediğün ecilden ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîf virildiğü mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince senki dizdâr-ı mezkûrsun ma'rifetinle ihzâr-ı şer' ve icrâyı hak olundukdan sonra itâ'at-i emr-i şer' eylemediğiçün Molova Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene [1]121.

Hüküm 210

Kayseriye paşasına ve mollâsına hüküm ki:

Bundan akdem erâzile istinad ile Kütahiye'nın Sufiya kâdîsı olan Kayseriyeli Abdulmecid oğlu Seyyid Ahmed kendü isti'dâdına münasib muhatab-ı teklif olundukda kabul etmeyüb ve mecâlis-i ulemâyı gezüb cümleye i'tirâz ve bu makûle nizâm-ı tarîke ihtilâl ve ziyân-ı dırâzlıktan hâlî olmamağla mezkûr Seyyid Ahmed kendü vatanı olan Kayseriye'de ibâdî yanında sâkin olub min ba'd fermân-ı hümayûnum sâdır olmadıkça Âsitâne-i Sa'âdetime gelmemek üzere emr-i şerîfim verilmek ricâsına bil-fi'il şeyhülislâm olan mevlânâ Abdullah edâmallâhu te'âlâ fezâiluhû işaret etmeleriyle mücebince amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

[Sayfa 52]

Hüküm 211

Bağdad Vâlisi Vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki:

Senki vezîr-i müşârun ileyhsin Bağdad dârü's-serrâdın etraf ve inhâsının bi-avnihi te'âlâ zabt u rabtında ve sükkân ve kıttâsının himâyet ve sıyânetinde bâ husûs bundan akdem me'mûr olduğun Basra seferinde hüsn-i pezîr ve re'y-i isâbet pezîr ile eşkiyâ-yı urbanın kahr u tedmîrlerinde ve sâ'ir uhde-i kifayetine müteavviz olan hidemât-ı aliyemde hüsn-i ihtimâmın mesâmi'-i aliye-i hüsrevâneme ilga olunmağla zuhûra gelen hidmetin izz-i huzur-u fâizu'l-umûr-u mülûkânemde karîn-i istihsan olub bundan böyle dahi sende rızayı hümayûnuma muvâfık measir-i himâyet ve hidemât pesendide me'mûl olmağla hâliyâ hakkında temeyyüz zıya-i efrûz u atûfet-i şahânem lem'arîz ve bihâr-ı zehhar avârif-i pâdishâhânem mevc-engîz olub Bağdad eyaleti kemâkân sana ibka ve avâtıf-ı seniye-i mülûkânemde semmûr faizu ü servet-duhte bir sevb hıl'at-i mûrisu'l-hücceti sultânî ile esyâf fâtihatu'l-eknâfımda bir kabze şemşîr aduv-tedmîr i'nyet ve ihsânım olub [] ile irsâl olunmuşdur inşâ'allâhu te'âlâ vusûlünde inâyet ü ihsânım olan hıl'at-i fâhire ve kisve-i zâhiremi hutvât-ı ta'zîm ve ibticâl ile istikbâl ve dûş-ı gayret pûşuna iktisâ ve şemşîr-i aduv-tedmîri meyanına bend edüb tahsîl-i mübâhât ve müfâheret eyledikten sonra ba'del-yevm dahi senden me'mûl-i hümayûnum olduğu üzere Bağdad dârü's-serrâdın etrâf ve inhâsının kâffe-i umûrunun tanzîm ve tasnîfinde ve ehâlî sükkânın himâyet ve sıyânetinde ve sâ'ir eyâlet-i merkûmeye müteallık ve müteferri' olan umur u husûsların küllisini muktezâyı hüsn-i tedbîr ile hareket ve hulûs-ı taviyet ve sıdk-ı azîmet ile

bezl ü sa'y ve kudret edüb rızâyı hümâyûnuma muvâfık müesser-i cemîle vücûda getirmeğe ikdâm ve ihtimâm eylesin şöyle bilesin.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 212

Söğüd kâdısına hüküm ki:

Nefs-i Kasaba-i Söğüd'ün an-asıl hânesi olmayub rea'yâsı menzile bağılı olmamağıla eğer askerisi ve eğer sâ'ir kuvvet-i bedeniyesi olan rea'yâsı bil-ittifak Söğüd nâm mahalle muhafız ve ulak ve hazîne ve sâ'ir umûr-ı mühimme ile gedüp gelenlerin alâ tarîkü'l-müfâdiye piyâde ve süvârilerin önlerine düşüb yukarı gidenlerin Eskişehir ve Âsitâne-i Sa'âdetim tarafına gelenlerin Lefke'ye değin emn ü sâlim getürmek üzere avârizdan muâfiyetleri hazîne-i âmiremde mahfûz olan mevkûfât defterlerinde mestûr ve mukayyed iken Eskişehir ile Söğüd nâm mahalde levend kıyafetinde on iki nefer süvârî şakîler ebnâyı sebîlin yoluna inüb hatta Uludağ kâdısı ile üç nefer hizmetkârını ve Eskişehirli Emir Hüseyin nâm kimesneyi soyub eşyâların nehb ü gâret eyledikleri yakînen haber alınub ve bu keyfiyet ehâlî-i mezbûrenin uhdelere lâzım gelen mahallerin muhâfazasında tehâvün ve tekâsüllerinden neş'et eyledüğü zâhir ve müteayyin olmağıla tenbih ü inzar için işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi senki mevlânâ-yı mûma ileysin nefsi-i Kasaba-i Söğüd ehâlîsi vech-i meşrûh üzere uhdelere lâzım gelen mahallerin kemâ-yenbagî hıfz u hirâset ve mürû ve ubûr edenlerin eşkıyâdan mutazarrır olmamak üzere emîn-ü sâlimîn mahallerine irsâl ve ittisâle bezl u sa'y ve kudret ve fî-mâ-ba'd müteahhid oldukları mahallerde ebnâyı sebîle bir dürlü hasâret vâkî' olmamak üzere muhkem tenbih ü te'kîd eylesin şöyle ki muhâfazası uhdelere lâzım gelen mahallerde ba'de'l-yevm eğer ebnâyı sebîlden bir kimesnenin bir nesnesi nehb u gâret olunur ise kendülere tazmin etdirilüb ve eğer bir kimesne katl olunur ise birine kendülerinin cezâları tertîb olundukdan sonra muâfiyetleri dahi üzerlerinden ref' olunur ana göre basiret ve intibah ile hareket eylemeleriçün gereğı gibi tenbih ü te'kîd eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene [1]121.

Hüküm 213

Bir sûreti [] kâdîsına kazâ-i mezbûrda vâki' Hüsrev Paşa hânı derbendi re'âyâsın ebnâ-i sebili hıfz etmek üzere hatt-ı hümayûn şevketmerkûm ile cemî-i tekâlifden ve avârız-ı dîvâniyeden muaf oldukların mevkûfât defterlerinde mestûr ve mukayyed bulunmağla bu mazmûn üzere emr-i şerîf yazılmışdır.

Hüküm 214

Haleb mollâsına hüküm ki:

Suruc re'âyâsı Südde-i Sa'âdetime âdem ve arz-ı hâl gönderüb üzerlerine edâsı lâzım gelen hukuk ve rusûmların kânun ve defter mücebince edâ edüb kusûrları yoğiken hâliyâ Rakka vâlîsi olan Yusuf Paşa'nın divan kitâbeti hidmetinde olan [] ve etbâ'ından Hasan Bey ve Ömer Efendi demekle ma'rûf kimesneler bin yüz on [] senesinde bunların üzerlerine varub mâl-i mîrîlerinden mâ'adâ hilâf-ı şer'î şerîf ve bi-gayr-i hakkınkın Bağdad seferi imrâdiyesi namıyla on kese var deyü bâzar akçesi nâmiyla dahi yine on kese ve sefineler masrûfâtı namıyla dahi on kese ve cerde akçesi namıyla dahi on kese ve bunlardan mâ'adâ sâ'ir bahâneler ile dahi bi-gayr-i hakkınkın yigirmi kese min haysü'l-mecmu' senede altmış kese akçelerin alub ziyâde zulüm ve ta'addî etmeleriyle bundan akdem Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb iştikâ eylediklerinde icrâ-yı hak olunmaduğın bildirüb ol-bâbda istid'â-yı inâyet eyledikleri ecilden senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûra mübâşir olub mübâşir ta'yîn olunan Dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşlarından [] dâme mecduhû ma'rifetiyle Rakka vâlîsi müşârun ileyhsin mezbûrları hasımlarıyla mürâfî ve ahvâlleri şer'le görülüb sübût bulan hakları mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifetiyle teveccüh edenlerden bi't-tamam tahsil ve ashâbına istirdâd ve icrâyı hak vâki'-i hâli sıhhati üzere arz ve i'lâm oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

[Sayfa 53]

Hüküm 215

Maraş beylerbeyisine ve Yeniil ma'a Türkmân-i Haleb kâdîsına ve Yeniil Hassı voyvodasına hüküm ki:

Senki mevlânâyı mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Yeniil ma' Türkmân-i Haleb cemâ'atinden Ağcakoyunlu cemâ'ati mahallâtından Ağcakoyunlu Behramlu

ve yine cemâ'at-i mezbûrdan Ağcakoyunlu İmâmlar Mahallesi ehâlîsi bi-ecma'hum meclis-i şer'e varub mezbûrlar aşîyan-ı kışlakçıyanından olub Haruniye nahiyesinden Karaboyur (?) nâm mahalde evleriyle mahalde evleriyle kendü hallerinde sâkinler iken yine Ağcakoyunlu'dan Dursunlu mahallesi sâkinlerinden Ebubekir'in Hacı Ebuzer ve oğlu Ebuzer ve karındaşı Deli Ali ve oğlu İsmail ve Koca ve oğlu Kasım ve Yağlı Süleyman ve Derili oğlu Habib ve Fellah Mustafa Bayağı oğlu Bekir ve Ahmed ve Mehmed ve hassı re'âyâsından Derli İsmail ve Kürd Ahmed ve karındaşları İbrahim ve Yakub ve el-Hâc Sadullah ve Ali ve Sevindik ve Karamuzır oğlu Fethullah ve karındaşı oğlu Aziz ve Çelebioğulları demekle ma'rûf kara Ali ve Hasan ve Ahmed ve Hüseyinli mahallesinden Seydi ve karındaşı Ömer nâm şakîler hevalarına tâbi' yüz elli mikdârı eşkıyâ ile bin yüz on [] senesinde mahall-i mezkûrda evlerini basub Celil bin Mustafa ve diğêr Celil bin İbrahim ve Mustafa bin Ayrancı ve Abdulaziz ve Halil nâm kimesneler ile Ayşe nâm hatunu kurşun ve mızrak ve külek ile urub bi-gayr-i hakkın katl eylediklerinden gayrı İbrahim bin Mustafa ve Ömer bin Mustafa ve Ahmed nâm kimesneleri dahi cerh ve elli dört evlerinin tecemmülât ve eşyâ ve mevâşîlerin bil-küllîye yağma ve gâret-i zulüm ve ta'addî ve fesâd eyledikleri senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin nâ'ibin mevlânâ Mehmed zîde ilmehû tarafından Abdullah halife ema't-i Müslimîn ile üzerlerine varub şer'le keşf ü hüccet eyledikden sonra hüccet-i mezkûra mücebince Uzeyr sancağıbeği Bilal dâme izzuhû ile (...) kâdîları dahi keyfiyet-i hal minvâl-i meşruh üzere olduğı tarafına i'lâm etmeleriyle yedlerinde olan keşf-i hüccet mücebince şer'le görülüb icrâyı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim virilmek ricâsına vâki' hâli ilhahlarıyla arz eyledüğün ecilden senki mîr-i mîrân-ı mûmâ ve mevlânâ-yı mezkûr ve voyvoda-i merkûmsun mezbûrları ahz u habs ve şer'le üzerlerine sabit olan mevadd sicil ü hüccet ve sübût bulan hakları istirdâd olundukdan sonra keyfiyet-i ahvâllerin arz ve i'lâm eylemeniz için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 216

Mısır vâlisine ve mollâsına ve Cezayir-i Garb'dan Mekke-i Mükerrreme'ye varınca yol üzerinde vâkî olan kâdîlara ve zikr olunan mahallerin eminlerine ve iş erlerine hüküm ki:

Kapum kullarından olan dâru'l-cihad Cezayir'in yeniçeri ocağı neferâtı tarafından Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl sunulub Cezâyir-i Garbden iskât-ı hac fariza için (...) azîmet eden

hüccâc-ı ze'vî'l-ibdihâcdan vefat edenlerin muhallefâtını zabt ve hıfz ve vârislerine îsâl ve teslîm içün ocakları taraflarından emin ve nâzır ta'yîn olunub aherden muaraza olunmak îcâb itmez iken hâliyâ mahrûse-i Mısır mülhakâtından İskenderiye ve Reşid ve Dimyat ve taht-ı hükûmet ve kazâlarda vâki' sâ'ir iskelelerde olan ümenâ ve ammal ol makûlelerin muhallefâtını ocakları tarafından (...) eminlerine zabt itdirmeyüb hilâf-ı şer'-i şerîf fuzûlî ahz etmeleriyle varislerine gadr ve hayf ve mahrûse-i Mısır-ı Kahire gümrükcüleri dahi hilâf-ı şer'-i şerîf ve mugâyir-i emr-i münîf eşyâlarından gümrük mutâlebesiyle ta'addî itmeleriyle esnâyı tarikde vefat edenlerin muhallefâtına mahrûse-i Mısır'ın ocak zâbitları ve serdârları tarafından ta'arruz olunmayub mîr-hâcî seniye-i şahânem mekârim-i aliye-i pâdişâhâneden resm-i gümrükleri dahi afv ve in'âm olunması bâbında eslâf-ı sa'âdete ittisâfımın zamân-ı sa'âdet iktirâlarında istid'âyı inâyet eylediklerinde Cezâyir gâzileri şecetn-ı gazâtıdan olub hemîşe haklarında ebvâb-ı avâtıf-ı hüsrevâne meftûh ve güşâde olmağla ol makûle Cezâyir-i Garb'den edâ-i farîze-i hacc içün haremeyn-i şerîfeyn tarafına tevcih ve cehde-i kasd ve azîmet eyleyen hüccâc-ı beytullahu'l-harem ve züvvâr ravza-i mutahhara-i seyyidü'l-enâm-ı aliye efdâlü's-salavat vesselamın kemâl-i emniyet ve selâmet mezid-i refâhide ve itminân ile zehâb kufülleri levâzım-ı zimmet cihânâniden olmağla bundan akdem Mısır tarafından metâlîbe olunan mükûs-ı husûsî hatt-ı hümâyûn şevket-merkûmumla muanven emr-i âlişân ile men' olunmuşiken münzecir olmayub hüccâc-ı Müslimînnin reislerine vaz'-ı mekârim ve darb-ı mükûs ıyâzen billahu te'âlâ sar-ı sebîlullaha müeddî olub hilâf-ı rızâ-yı ilâhî ve menâf-i sîret-i ehl-i islam şîâr-ı müşrikîne mezâhir-i irtikâb emr-i şeni' ve ihtikâb vezîr-i fazî' ve anın emsâli umûrdan olub ol makûle muhâlif-i şer' mazhar olan umûrun südüruna bir vechle rızâyı hümâyûnum olmamağla Cezâyir-i Garb'dan azîmet-i beytullahu'l-hârâm eyleyenlerin iyâb u zihâblarına vefât edenlerin vârisi mevcut deyü metrûkâtlarına haricden dahl ve ta'arruz olunmayub ocakları tarafından ol makûlelerin muhallefâtını zabta ta'yîn olunan eminleri hıfz u defter edüb vatanlarına avdetlerinde ma'rifet-i şer'le malen fel verâsetihî muktezasınca alâ mâ-farzu'llahi te'âlâ varislerine teslîm eylemek üzere kabz itdirilüb ve Mahrûse-i Mısır ve tevâbi'i iskelelerinde gümrük talebiyle hilâf-ı şer'-i şerîf emtia ve amvâl ve ihmal ve iskallerine vechen mine'l-vücûh dahl ve ta'arruz olunmayub ve bir akçe ve bir habbeleri alınmayub ve aldırılmamak üzere mahzarları mücebince cennet mekân firdevs âşiyân ammim Sultân Ahmed Hân ve karındaşım Sultân Mustafa Hân aleyhürrahmet ve'l-gufrân hazretlerinin zamân-ı sa'âdet iktiranlarında verilen evâmîr-i şerîfe mücebince benim dahi hengâm-ı saltanat ve eyyâmı hilâfetimde

müceddeden emr-i şerîfim şeref-yafte sūdûr olmuş iken veçhi meşruh üzere sâdır evamir-i şerîfeye mugâyir olan bir iki seneden berü yine müteveffâlarının muhallefâtlarına müdâhale ve emtia ve eşyâlarından gümrük mutâlibesiyle ta'addî ve rencîde olundukların bildirüb ol vechle ta'addî olunmayub men' u def' olunmak bâbında istid'âyı inâyet eyledikleri ecilden ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere evâmir-i şerîfe verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan evâmir-i şerîfeye mugâyir ta'addî olunmamak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 217

Ber-vech-i arpalık Niğde Sancağı mutasarrıfına ve Develü kâdisına hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin ve Niğde kâdisı mevlâna Hattat Mehmed zîde fazluhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Meni Mehmed nâm kimesne i'lâm-ı hâl edüb fi'l-asl Niğde Sancağı'nda Yahyalı kazâsında Koyuncu nâm karyeden iken civârında vâki' Develü kazâsına tâbi' Zile nâm karyede emlâk ve arâziye mutasarrıf olmak takribiyle karye-i mezbûreye nakl ü hicret edüb sekiz seneden berü anda sâkin ve ziraat ve hirâset ile âyende ve revendeyi it'âm-ı taâm edüb bir ferd kendüden mutazarrır değil iken karye-i mezbûreden Osman nâm kimesne ağrâz-ı fâsidesine binâen mezkûr Mehmed için re'âyâ ve berâyâyâ zulüm ü ta'addîsi ve şer ü fesâdı vardır deyü hilâf-ı inhâ ile karye-i mezbûreden ihrâc ve vatan-ı aslîyesi olan mârû'z-zikr Koyuncu nâm karyeye iclâ olunmak üzere emr-i şerîf ısdâr edüb gadr itmekle keyfiyet-i ahvâlî hâtır-ı bi'l-meclis olan Osman ve Salih Efendi demekle ma'rûf ve Ebulkâsım Halife ve İbrahim ve Musa ve Ebubekir ve sâ'ir cem'i gafır ve cem'i kesîrden istihbâr olundukda Mehmed mütedeyyin kimesne olub ziraat ve hirâsetde âyende ve râvendeyi it'âm-ı taâm üzere olub kimesneye zararı olmaduğu alâ vechü'ş-şehâde ihbâr itmeleriyle vâki' hâli hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına ilhâhıyla arz eylediğin ecilden fi-mâ-ba'd kendü hâlinde olmak şartıyla karye-i mezbûrede ikâmetine mûmâna'at olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

[Sayfa 54]

Hüküm 218

Doyran kâdisına hüküm ki:

Usturumca kazâsı ehâlisi gelüb bunların hâlîyâ kâdîları olan Mehmed nâm kâdî a'yandan ba'zılarıyla yek-dil olmağla vâki' olan cizyelerinden evrak başına bi-gayr-i hakkın onar akçe ve celb-i güşandan sekiz bin dört yüz ve nüzülden dokuz bin akçe ve avârizdan dört bin akçe ve Köstendil paşası aldığı akçeden sekiz bin dört yüz ve sekban ücretinden dört bin akçe ve vâki' olan resm kısmından her binde ellışer altmışar akçelerin alub gadr eyledüğün bildirüb ol bâbda hükm-i hümayûnum ricâ etmeğın senki mevlânâyı mezkûrsun mevâli ta'yın olmanla şer'le sâbit olan hakları tahsıl olunub ta'lil ider ise habs ve tahsil olunmadıkça ıtlâk olunmamak üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 219

Sultâniye Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Balya kazâsı nâ'ibi mevlânâ Mehmed zîde ilmuğ mektûb gönderüb kazâ-i mezbûr ehâlisiyle yine kazâ-i mezbûra tâbi' Akşar-ı kebir nâm karye ehâlisi meclis-i şer'e varub karye-i mezbûre toprağında tekâlîf alınmağın îcâb ider emlak ve arâziyi tasarruf edenlerden karye-i mezbûrede sâkin Kalaycı Süleyman bin İbrahim nâm kimesne emr-i şerîfimle vâki' olan tekâlîfden hissesine düşeni yeniçerilik iddi'âsıyla ehâlî-i karye ile vermeyüb ve itâ'at-i şer' itmedi deyü bundan akdem kazâ-i mezbûr nâ'ibi olan Seyyid Ahmed arz itmekle Sultâniye Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olub mezbûr Süleyman'ın keyfiyet-i ahvâlî ehâlî-i kazâdan tefahhuz olındıkda mezkûrun zimmetinde tekâlîfden ve gayrıdan bir akçemiz kalmadı ve da'vâ ve nizâ'mız bu kadar deyü hüsn-i hâline şehadet itmeleriyle ıtlâk olunmak bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricasına ilhahlarıyla arz itmeğın senki dizdâr-ı mezkûrsun fî-mâ-ba'd üzerine lâzım gelen tekâlîfi verüb kendü hâlinde olmak şartıyla yarar kefillerin alub tescil ve ıtlâk eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 220

Kilis Sancağı alaybeyisine hüküm ki:

Bundan akdem livâ-i mezbûrda ta'mîri fermânım olan Akhisar Kal'ası'nın ta'mirinde i'ânetinde bulunmak üzere senki miralay mezkûrsun seninle livâ-i mezbûr zu'amâ ve erbâb-ı timarnın lüzûmu olduğu mukaddemâ arz ve muhâdır birle i'lâm olunmağla vech-i meşrûh üzere kal'a-i merkûmenin hizmet ve ta'mirinde bulunmak üzere emr-i şerîfim verilmek için iftiharü'l-umerâ-i ve'l-ekâbir bil-fi'il baş defterdârım olan el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâmıyla sâdır olan fermân-ı hümayûnum mücebine baş muhasebden memhûr kayime verilmekle senki miralay mezkûrsun livâ-i mezbûrun umûmen zu'amâ ve erbâb-ı timaryla kal'a-i merkûmenin ta'mirinde i'ânetde bulunmak üzere me'mûr olmuşsundur imdi emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzere livâ-i mezbûrun umûmen zu'amâ ve erbâb-ı timaryla bir gün evvel varub kal'a-i merkûmenin iktizâ eden mahallerinin hizmet-i ta'mirinde i'ânetde bezl u sa'y u kudret ve kal'a-i merkûmenin lâzım gelen mahallerinin ta'miri itmâm ve tekmîl olunmadıkca avdet eylemeyüb edâyı hizmete ikdâm ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

[Fi] Evâ'il-i S. Sene [1]121.

Hüküm 221

Üç nefer zımmîden Papakeçü ile Estoyomanol nâm iki neferi ıtlâk olunmuştur.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Mezbûr Salokemen boyacı dahi fi-mâ-ba'd kendü halinde olmak şartıyla ıtlâk olunmuştur.

Fî Evâ'il-i B. Sene 1121.

Zihne ve [] kâdîlarına ve Selânik Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Zihne kazâsına tâbi' Ahvat nâm karye ehâlîsi gelüb karye-i mezbûrda sâkin Papakeçü ve Estoyomanol ve Salokemen boyacı nâm zımmîler kendü hallerinde olmayub dâ'imâ fesâd ü şekâvet üzere olub mezbûr Salokemen boyacı zımmînin ta'addî ve fesâdı bundan akdem muvâcehesinde vech-i şer'î üzere sâbit ve hüküm birle hüccet-i şer' verilüb ve mezbûrlar diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak üzere emr-i şerîfim verilmeyin icrâyı hak olunmayub kemâ fi'l-evvel tecâvüz üzere oldukların bildirüb ol bâbda hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden ahkâm kaydına mürâ'aat oldukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr ve

mukayyed bulunmağın mukaddemâ verilen emr-i şerîfim mücebince Selânik Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 222

Baklan kâdisına ve Rodos Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Veli nâm kimesne gelüb kazâ-i mezbûra tâbi' Memer (?) nâm karyeden babası İsmail Ağa demekle ma'rûf kimsne için her yar ehâl-i vilâyet i tahrik ve emr-i şerîfe adem-i itâ'at âdet-i müstemirresidir deyü Aydın Sancağı mütesellimi İbrahim bundan akdem der-i devlet-medâr arz eyledikde mezkûr İsmail'in Rodos Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olmuş idi itlâk olunmak bâbında emr-i şerîfim rica ve Kütahiye Sancağı'nda Şeyhlü nâhiyesinde Beylü nâm karye ve gayrıdan beş bin akçe timara mutasarrıf olan Veli ve Menteşe Sancağı'nda Saralus (?) nâhiyesinde çiftlik ve Dalaman der-karye (...) ve gayrıdan iki bin iki yüz altmış altı akçe timara mutasarrıf olan Hacı İbrahim ve Baklan sâkinlerinden olub zümre silahdarlarından olub on altı bölüğün yevmî yigirmi üç akçe ulûfeye mutasarrıf olan Ebubekir İbrahim ve Erle kazâsında Çorak su karyesinde sâkin Türkmân tâ'ifesinde tâ'ifesinden Veli veled İbrahim ve Baklan kazâsında Emed nâm karyede sâkin Hacı İbrahimzâde Süleyman ve (...) nâhiyesinde Ortapınar nâm karye sâkinlerinden Hasan ve Ebubekir nâm kimesneler Dîvân-ı Hümâyûnuma mezbûr İsmail için pîr ve ihtiyâr olub bu husûsdan alakası yokdur deyü şahadet itmeleriyle itlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene [1]121.

[Sayfa 55]

Hüküm 223

Şam beylerbeyisi ve Şam mîr-hâcı olan Nasuh ve ber-vech-i arpalık Kudüs-i Şerif Sancağı'na mutasarrıf olan Abdulkadir dâme ikbâluhûmâya hüküm ki:

Medîne-i Kudüs-i Şerif ehâlisi Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb yine Kudüs-i Şerif sâkinlerinden Halil bin Ebulvefa el-Bedûvî nâm kimesne kendü hâlinde olmayub ba'zılarının bi-gayr-i hakkın tâbakın alub ve dâimâ envâ'-ı tezvîr ve şekâvet ve irtikâb-ı kebâyir kalıb akçe kat' edüb ve nice dürlü şekâvet ile nâsa eziyet ve teşvîşden hâlî olmayub ve gâh be

gâh Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb hilâf-ı inhâ ve sâhte fermânlar peydâ ve arazîlerin Sahibine etdirmemek üzere ahz u heng edüb tatbik ve dürlü dürlü hîleleriyle her bir seferinde on beş ve yigirmi beş guruşların alub ve ehl-i ırz fukarâdan ba'zı kimesnelerin cihetlerin ref' ve kendü üzerine berâat etdirüb ve ba'zıların hakkına dahi emr-i şerîf ihrâc ve ol tarafda eimme-i nâsı rencîde itdirdiğinden mâ'adâ halk salavât-ı cum'ada iken mutlak-ı celb-i mâl kasdıyla şakî-i mezkûr yahudi tâ'ifesini hazret-i Davud aleyhisselâmın türbe-i şerîfelerine idhâl edüb ve dâimâ ol makûle sahte emir ve berât ile halka cefâ ve eziyetden hâlî olmamağla mezbûrun keyfiyeti ahvâlî tefahhus olundukda eşirrâ ve müfsidînden olub dâimâ ibâdullahâ eziyet ve cefâ üzere olub envâ'-ı kebâyir ve (...) mürtikab ve minvâl-i meşrûh üzere Âsitâne-i Sa'âdetim tarafına gelüb bi-gayr-i hakkın fukarâ ve zu'afânın ciyetlerin alub ve sahte aruz ve evâmir ve beravât peydâ edüb ve ibâdullahâ müveddî ve sâ'îbi'l-fesâd fil arzıdır deyü medîne-i mezbûrenin ulemâ ve meşâyih ve seyidan ve sâ'ir ehâlîsinden cemm'i gaffir ve cem'i kesir mezbûrun muvâcehesinde ihbar eylediklerini müş'ar hüccet-i şer'iyeye verilmekle hüccet-i şer'iyeye mücebince şakî-i mezbûrun fesâd ü şekâvetini sâbit olmamağla diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır olmuşiken ol tarafa vardıkda şakî-i mezbûr hevâsına tâbi' kâdîsdan bir tarikle hüccet almağla diyâr-ı âhere nefy olunmayub mazmûn-u emr-i şerîfim takayyüd ve icrâ olunmaduğun bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince şakî-i mezkûr bi-eyyihâl diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunub ibâdullahâ üzerinde şerr u mazarratı fesâd ü şekâveti men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum rica eyledikleri ecilden Dîvân-ı Hümayûnum tarafında mahfûz olan ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda şakî-i mezkûrun vech-i meşrûh üzere diyâr-ı âhere nefy ü iclâsı için emr-i şerîfim verildüğü mestûr ve mukayyed olmağın siz ki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhümâsız mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mübâşir ta'yîn olunan dergâh-ı mu'âllâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân [] çavuş zîde kadruhû ma'rifetiyle mezbûr bi-eyyi hâl diyâr-ı âhere nefy ve olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur.

[Fi] Evâ'il-i S. Sene [1]121.

Hüküm 224

Basra Vâlisi Vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki:

Senki vezîr-i müşârun ileyhsin Basra'nın ahvâl ü emvâlîne vesâ'ir lâzımü'l-inhâ olan husûslara müteallık tarafından irsâl olunan mektup ve kâimeler ve defterler vesâ'ir evrak gelüb hulâsen mefhûmunda Basra hazînesinin bin yüz on dokuz martı ibtidasından bin yüz yigirmi martına değin bir senelik îrâd ve masârifatdan ba'de'l-masraf ancak on üç bin yedi yüz altmışaltı guruş sene-i âtiye için mevcut hazîne olduğu i'lâm ve Basra gümrüğü ve Cezayir mukâta'âtı emaneten zabt itdirilüb yahud gümrük-ü mezbûrun senesi yigirmi bin guruşa ve Cezayir mukâta'âsının dahi otuz bin guruşa olmak üzere tarafına iltizâm olumasını tahrîr ve Basra hazînesin kesr-i emvâlîçün bu sene kırk bin guruş veyahûd iki bin süvâri asker ile imdâd olması iltimâs olunmağla hazîne-i âmiremde mahfûz olan Basra hazînesi defterleri tettebbu' olundukda Basra gümrüğünün otuz dört bin yüz altmış sekiz buçuk guruş kalemiye ve yigirmi iki bin dört yüz on altı buçuk guruş avayid-i vahide resminden mâ'adâ altmış dokuz bin yüz otuz guruş ve Cezayir mukâta'âsının dahi yigirmi yedi bin altı yüz elli iki guruş kalemiyesinden gayrı altmışaltı bin altı yüz elli yedi guruş Kıbrıs mâlları olduğu mestûr ve mukayyed bulunub ve bundan akdem eyalet-i Basra (...) ve urbandan nez' ve devlet-i aliyem tarafından zabt olundukda bir kaç seneden berü gâh istilâ-i urban ve gâh tasallut-ı tavâif-i i'cam ile mütezazelil olmuş memleketden iken ol esnada Basra vâlîsi olan Ali Paşa mücehhez endaz memleket ile iktifa ve bir iki sene Basrayı zabt ve gereği gibi hıfz ve hirasat ve taraf-ı aliyemde akçe ve askere müteallik add ve öşür taleb itmeyüb ancak müşârun ileyh Ali Paşa'dan sonra selefinin Halil Paşa'ya tevcih olundukta sabıkda defterdâr ve dakayık hesabıyyede şöhret-i şiar olmağla ba'zı arûzi ve sunu'a ile Basra'nın masârıfı dairesini tevsî' ve levendât masarısı namıyla canib-i mîrinden aldığı akçelerden mahalline ekall-i kalîl sarf edüb ekserini kendisi ihtas itdüğü ol tarafa varub gelen kapucubaşılardan ihbarlarından ve ba'zı emârât ve keyfiyâtdan alâ vechü'l-yakin malum ü meczûm olmağla ol makûle ihtilas ve ictisar eyledüğü emvâl için el-hâleti hâzihi emr-i şerîfimle mübâşir gönderilüb kendisinden talep ve tahsil olunması müsammem olup ve senki vezîr-imüşârun ileyhsin senden sadakat ve hamiyet ile hidemât-ı pesendide ve harekât-ı hamiyet melhûz iken sen dahi selefin Halil Paşa tavrını ihtiyâr ile vaz'-ı nâhencâre sülûkün eylediğin gönderdüğü evrak mevhûmunda sabit.

[Sayfa 56]

Hüküm 225

Bir sûreti Karakarye kâdîsına sefine reislerinden iki bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan kâdîasker hammâmcısı Hacı Süleyman reis yine Lefterya iskelesinden nakl etmek üzere

Hüküm 226

Bir sûreti Yenişehir Fener mollâsına sefine reislerinden dört bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Varnalı Ali Reis Çayağzı iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 227

Bir sûreti Yenişehir Fener mollâsına sefine reislerinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Kartal reis Çayağzı iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 228

Bir sûreti [bir sureti] Yenişehir Fener mollâsına sefine reislerinden altı bin keyl-i buğday alur sefinesi olan kayıkçı Hacı Mustafa reisi Köse Hacı Abdullah yine Çayağzı iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 229

Bir sûreti Bir sûreti Yenişehir Fener mollâsına sefine reislerinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan yemişçi Hacı Halil yine Çayağzı iskelesinden nakl etmek üzere.

Hüküm 230

Güzelhisar Müftisüne ve Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Güzelhisar kazâsı sâkinlerinden Erikçi oğlu demekle ma'rûf Ahmed ve Suhte oğlu el-Hâc İsmail nâm yeniçeriler için kendi hallerinde olmayub ehâl-i vilâyetden ba'zılarının bin yüz on senesinden berü emlakın ve ba'zılarının emvâl ve erzâkını tekallüben zabt ve kabzına ve bunun emsâli ta'addî ve tecâvüze cesâret eylerler deyü bundan akdem yine Güzelhisar kasabası sâkinlerinden Dayızâde Hacı Mehmed nâm kimesne ile sâ'irleri teşekkî eylediklerinde mezkûrân Erikçi oğlu Ahmed ve Suhte oğlu Hacı İsmail ahz ve davâyı hukuk edenlerin şer'an sâbit olan hakları bi't-tamâm tahsîl ve ashâbına redd ü teslim olundukdan sonra mezbûrların diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmalarıçün ta'yîn olunan kıdvetü'l emâsil ve'l-akran el-Hâc Veli

zîde kadruhû mübâşeretiyle sâdır olan emr-i şerîfim mücebince senki mütesellim-i mezkûrsun mezkûrlar tarafından Güzelhisar'da ahz ve habs sekiz gün mikdârı anda meks ve tevakkuf olunmuşiken anda meks ve tevakkuf olunmuşiken mezbûrlardan teşekkî eden sâlîfû'z-zikr Dayızâde Hacı Mehmed evvel tarafa varmayub ve sâ'irlerden dahi da'vâyı hukuk ider kimesne zuhûr itmemele mezkûrları Güzelhisar'da bırakmayub mahbûsen yanına alub Çal tarafında emr-i şerîfimle me'mûr olduğun husûs içün mütevech olduğunu müş'ar mezkûr tarafından bir kıt'a mektûb ve kâ'ime ve mübâşir-i mezkûr tarafından dahi kıt'a mektûb ile der-i devlet-medârımda i'lâm olunmağla imdi emr-i şerîfim vusulünde mezkûrân Erikçi oğlu Ahmet ve Suhte oğlu Hacı İsmail davâ-i hak ve ta'yîn madde eden hasımlarıyla mürâfi' ve üzerlerine şer'an sabit olan hukuk-ı ibad ma'rifet-i şer' ile ashabına istirdât ve ihkâk-ı hak eyledikten sonra fîmâ ba'd mezbûrlar vilâyetlerinde kendi hallerinde ikâmet etmek üzere ikisini dahi habisten ıtlâk ve sebillerini tahliye eylesun deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene [1]120.

Hüküm 231

Sinop kâdîsına ve kazâ-i mezbûrda vâki' kethüdâ yeri ve yeniçeri serdârı ve a'yan-ı vilâyet iş erlerine hüküm ki:

Bil fi'il kabudanın olan vezîrim el-Hâc İbrahim paşa edâmallâhu taalâ iclâluhû mektûb gönderub bihardan Ahmet kabudan i'lâm-ı hal edüb bundan akdem mîri kalyonlar kerestesi kat' oluna gelen İzmit ve Sinop ve Çayağzı ve Biga ve Kemer caniplerinden mâ'adâ eğer Akdeniz ve eğer Karadeniz sevhilinde tüccar-ı mısırın murad eyledikleri mahallerde yigirmi dört ziradan kırk dört zirâa varınca kalyonlar yapılmasına izn ü ruhsat verilmek üzere i'lâm olunmak babında sâdır olan emr-i şerîfim mücebince hâliyâ mezkûr Ahmet kapudan kazâ-i mezbûrdan Küplüağzı nâm mahalde kendi mâlıyla kırk üç zira' kalyon inşasına izn-i hümayûnu müş'ar emr-i şerîfim verilmek bâbında biltimâs arz etmeyi vech-i meşruh üzere mahalli mezkûrda kalyon inşasına mümâna'at olunmamak emrim olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 232

Adana vâlisine ve Tarsus nâ'ibine hüküm ki:

Sabıkan Tarsus Sancağı alaybeyisi olan Seyyid Mehmed'in karındaşı olub Tarsus sâkinlerinden Seyyid Ahmed zîde şerefehû arz-ı hâl idub bundan akdem ba'zı ashab-ı ağrazım inhalarıyla emri şerîfimle diyâr-ı âhere nefy ve iclâ olunmağla ehl ü iyalinden devr ü zelil ve sefil olduğu bildürüb nefeden af ve vilâyetinde ikâmetine mûmâna'at olunmamak bâbında istid'âyı merhamet etmeğın vech-i meşruh üzere merhameten fımaba'd kendi halinde olmak şartıyla af ve ikâmetine mûmâna'at olunmamak için yazılmışdır.

[Fi] Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 57]

Hüküm 233

Karaman vâlisine ve Konya mollâsına hüküm ki:

Kuzâtdan kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Mehmed zîde fazluhû ile sâdât-ı kirâmdan karındaşı Seyyid Yahya zîde şerefehû [sa'âdet] Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb medîne-i Konya mahallâtından Şeyhulemân mahallesi sâkinlerinden olub Zincirlikuyu mahallesinde vâki' câmi'in imâmı olan Muharrem oğlu Seyyid Mustafa ve yine medîne-i mezbûreden Receb oğlu ve Arab oğlu demekle ma'rûf kimesneler bin yüz yigirmi senesinde nısfu'l-leylde bunların zıkr olunan Zincirlikuyu mahallesinde sâkin oldukları menzillerinin haremine girüb i'yallerinin sanduğun kırub eşyâların sirkat ve gâret itmeleriyle üç gün mürûrunda eşyâyı merkûme mezkûr Seyyid Mustafa Beğ menzilinde odası içinde medfûn bulunub cemâ'at-i Müslimîn muhazâlarında ihrâc ve murâfî'-i şer' olduklarında vech-i meşrûh üzere ta'addîleri ikrârlarıyla sâbit olmağla mezbûr Receb oğlunun şer'an cezası tertîb olunub muhterem oğlu mezkûr Mustafa'nın husûs-ı mezbûrdan gayrı nice dürlü fesâd ü şekâveti var iken hazret-i Mevlânâ oğluna istinâd ile ol eşyâları sârikler bana emanet vermişlerdir deyü hileye sülûk ve mahallesi ehâlisi dahi vâki' hâlî ihbârdan havf itmeleriyle keyfiyet-i ahvâlî der-i devlet-medârımda i'lâm olundukda şer'le görülüb icrâyı hak ve sıhhati üzere arz ve i'lâm oluna deyü emr-i şerîfim verilmişken ba'zı kimesnelerin himâyesinde olmağla icrâyı hak olunmayub gadr olunduğu bildirüb ol bâbda hüküm ricâ eyledikleri ecilden mezkûr Seyyid Mustafa'nın fesâd ü şekâveti muvâcehesinde şer'le sâbit ve hüccet olunmağla şer ve mazarrâtından ibâdu'llah emin olmak için diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 234

Diyarbakir vâlisine ve mollâsına ve [] kâdisına hüküm ki:

Cizirede vâki' ba'zı ehl-i suvk tâ'ifesi Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bundan akdem ber-vech-i ocaklık cezîre hâkimi olan Bedir Hân'ın heng-i a'râz ve katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl ve bilâ emr-i şerîf ehâl-i vilâyetin üzerlerine tarh-ı teklîf ile sû-i hâli muhazâr birle i'lâm olundukda azl ve birine cenâb-ı emâret meâb eyâlet nisab sa'âdet iktisab sâbikan ber-vech-i ocaklık hükûmet-i mezbûreye mezbûre mutasarrıf olan Abdullah Hân dâme uluvvuhûya ibka olunub ve mezkûr Bedir Hân'ın zimmetinde bin yüz on senesinde bunların ber-mûcib-i temessük hukûk-ı şer'iyeden otuz kese mikdârı hakları olub mahallinde edâda taallül etmekle mezbûrun bir def'a Âsitâne-i Sa'âdetime ve bir def'a dahi mübâşir ta'yîn olunan Mustafa zîde kadruhû ma'rifetiyle Diyarbakir'e ihzârîçün sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mübâşir mezkûr Abdullah Hân ile mahalline vardıklarında merkûm yine itâ'at emr-i şerîfim itmeyüb hevâsına tâbi' eşkıyâ ile Cizireye iki üç sâ'at karîb Fenk nâm kal'aya tahassun eyledikten sonra merkûm Abdullah Hân bi'l-iktizâ ba'zı yezîdî eşkıyâsının def' ve şer ü mazarratlarıçün müteveccih ve Sel (?) nâm karyede meks üzere iken mezkûr Bedir Hân hevâsına tâbi' eşkıyâ ile mûmâ-ileyh Abdullah Hân'ı gece ile basub âdemlerinden ba'zısı katl ve ba'zısı dahi ihrak-ı binnâr edüb bunun emsâli fesâd ü şekâvetinin nihayeti olmaduğu tekrar arz ve muhadar birle der-i devlet-medârımda i'lâm olundukda senki vezîr-i müşârun ileyhsin şakî-i mezbûr nevehle mümkün ise alâ eyyi-hâl ahz ve ele getürülüb ashâb-ı hukûkun şer'le sâbit olan hakları ma'rifet-i şer'le ashâbına istirdâd ve ihkâk-ı hak olunub ve üzerlerine şer'an sübût bulan mevadd dahi sicill ü hüccet olundukdan sonra der-i devlet-medârımda i'lâm eylemek için mukaddemâ tekrar emr-i şerîfim sâdır olub sonra ol esnâda me'mûr olduğun Basra seferine azîmet eyledüğün mazmûn-ı emr-i şerîfim icrâ olunamayub ve el-hâleti hâzihî şakî-i mezbûr firâr üzere olunduğun bildirüb mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince şakî-i mezbûr ala eyyi hâl ahz ve zimmetde sabit olan hakları ma'rifet-i şer'le tahsîl olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın husûs-ı mezbûr için mübâşir ta'yîn olunan [] ma'rifetle mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 235

Kıbrıs vâlisine ve Lefkoşa mollâsına hüküm ki:

Adanada Mustafa Paşa oğullarının mâlikâneleri voyvodası olan Kara Ahmed bir tarikile tekâüd berâtı peydâ ve dâimâ cem'iyet ve fesâd ve âdet-i müstemirresi olub ve mâl-ı mîrî tahsiline mümâna'at ve ta'addî üzeredir deyü mukaddemâ sû-i hâli i'lâm olundukda Kıbrıs cezîresinde cezire-bend olunması fermânım olmuşidi el-hâletü hâzihî hâliyâ Adana alaybeyisi Mehmed zîde kadruhû ile yine Adana sükkânından ma'lûmü'l-esâmî kimesneler mezkûr Kara Ahmed'e istinâd olan kelimât ashâb-ı iğrâzın ilgâsıyla olduğu der-i devlet-medârımda i'lâm ve cezîre-i mezbûreden ıtlâkiçün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 236

Tokad voyvodası İsmail zîde mecduhûya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Tokad mukâta'âsı mâlından almak üzere yevmî on iki akçe tekâüd ulûfesine mutasarrıf olan Himmet Mehmed Sivasi fevt oldu deyü hilâf-ı inhâ ile ulûfesi çalınub lakin mezbûr hâliyâ hayatda ve Sahib-i berât olub fevti gayr-ı vâki' olmağla esâmîsi tashîh olunmak bâbında inâyet ricâsına arz itmekle hazîne-i âmiremde mahfûz olan Anadolu muhâsebesi defterlerine nazar olundukda mezkûrun fevtinden bin yüz yigirmi senesi cemâzi'l-evvelîsinin yigirmi birinci gününden iki akçesi yine mukâta'â-i mezbûrdan ilhâk üzere Seyyid Ebubekir bin Yusuf'a tavsiye ve on akçesi hazînede mande olunub ba'dehû mahlûl âherden bir akçe terakkî dahi zamm ve üç akçe mutasarrıfıda yine sene-i mezbûrede cemâzi'l-âhiresinin onbeşinci gününde mezkûr üç akçeyi Tokat kazgancıları (...) şeyhliği mukabelesinde hâneye mande eylediği mestur ve mukayyet bulunmağın senki voyvodayı mûma ileysin mezbûr (...) ahz u habs ve hayatta iken gadr ve mezkûr Himmet'in esâmisini çaldırmakla mezkûra on iki akçe mahlûl vazîfe tedârik etdirdüb ve arz eyleyüb ba'dehû emr-i şerîfim sâdır olmadıkca mezkûr habsten ıtlâk eylememek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 237

Sakız mollâsına hüküm ki:

Merhûm ve mağfûrun lehûma Fatîma Sultân tâbet serâhânın câriye refikalarından Rakbeusne Sûdde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb bundan akdem Sakız ceziresinde ikâmeti fermânım olmuşidi hâliyâ inâyet-i rabbânî karîn-i hâlî ve hidâyet-i samedânî ve hîn-i imânî olup işbu sene-i mübârekede tavaf-ı beytû'l-hârâm ve ziyâret-i ravza-i mutahhara seyyidetü'l-enâm aleyhi efdalu's-salât ve ekmelü's-selâm niyet ve azîmet etmekle cezîre-i mezbûreden ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet itmeğin vech-i meşrûh üzere hacc-ı şerîfe gitmek üzere ıtlâk ve sebili tahliye olunmak için hüküm yazılmışdır.

[Fi] Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 58]

Hüküm 238

Haleb Vâlisi Vezîr Mehmed Paşa'ya ve mollâsına hüküm ki:

Medîne-i Haleb mahallâtından Saylebe (?) mahallesinde sâkin zımmî tâ'ifesinden Yanık Keşiş ve [] ve [] ve [] nâm zımmîler kendü hallerinde olmayup Efrece taifesine (...) ve daima ehali-i mahalleye nice dürlü cevri eziyyed ve tagayyür ve rencide edup mezkûrlardan bir vech ile rahatları olmayup perakende ve perişan olmalarıyla bildirüp ve sâ'irleri Sûdde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb yine mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Ermeni tâ'ifesinden Fercullah ve Abdullah ve Ni'metullah nâm zımmîler kendi hallerinde olmayub âyin-i efrence intihal ve hemşîreleri efrence tâ'ifesine verüb ve dâimâ ehâlî-i mahalleye nice dürlü cevri ve eziyet ve ta'ciz ve rencide edüb mesfûrlardan bir vechle râhinlerin olmayub perâkende ve perişân olmalarına bâ'is oldukların bildirüb mesfûrların keyfiyet-i ahvâlleri şer'le tefehhus ve sıhhati üzere der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden senki vezîr-i müşârun ileyh ve mevlânâyı mûmâ-ileyhsin vech-i meşrûh üzere olduğu vâki' ise ahz u habs ve keyfiyet hallerin sıhhati üzere arz ve i'lâm eylemeniz için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 239

Rakka vâlîsine hüküm ki:

Kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm Yeniil ma' Türkmân-i Haleb kâdîsı mevlânâ Seyyid Ahmed zîde fazluhû Sûdde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Üsküdar'da vâki' merhûm ve

mağfûrun lehâ atîk vâlîde Sultân tâbet serâhâ evkâfindan Yeniilde vâki' havass-ı aşâ'yirinden Hanlu (?) cemâ'atinden Kelabi oğlu Hasan ve Kara Mustafa bin diğer Hasan ve Hacı Hamza oğlu Mehmed ve Selim bin Süleyman ve İbrahim bin Hızır ve Süleyman bin Çırak ve Mehmed bin Pirli ve Ömer bin Hacı ve Abdi bin Musa ve Hüseyin bin Ali ve sâ'irleri meclis-i şer'e varub cemâ'at-i mezbûre ehâlisinden Molla Mehmed ve Hamza ve Şeyh Ali ve Çakır oğlu Mehmed nâm kimesneler için kendü hallerinde olmayub sâî bil-fesâd olub dâimâ re'âyâyı tahrik ve mal-i hareminin ta'tîline bâ'is oldular deyü bundan akdem i'lâm olundukda mezbûrların ıslâh-ı nefis idince Rakka havâlisine iskânları için sâdır olan emr-i şerîfim mücebince bir seneden berü mahall-i mezbûra iskân olunub ve elhâleti hâzihî mezbûrların herbiri ıslâh-ı nefis edüb ve ba'de'l-yevm kendü hallerinde olub kendi umûrlarından gayrı re'âyâ umûruna karışmayub ve beher sene üzerlerine iâdesi lâzım gelen mâl-ı haremîni edâ ile mukayyed ve şer'i şerîfe itâ'at üzere olub ve voyvoda ve subaşıl原因n taraflarından taleb olundukda inâd ve muhâlefet itmeyüb itâ'at üzere olacakların ve hilâfî zuhûr ider ise haremeyn-i şerîfeyn dolayına iki bin beş yüz gurus deynleri olmak üzere mahall-i mezkûrdan ıtlâk ve cemâ'atleri içinde sâkin olmaları bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına ilhahlarıyla arz eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzere ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 240

İstanbul'da olmak şartıyla ıtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B. Sene [1]121.

Saruhan paşasına ve Mağnisa nâ'ibine ve Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Mağnisa sâkinlerinden Ahmed nâm kimesne arz-ı hâl edüb yine Mağnisa sâkinlerinden a'yânından müderris Abdi Efendi nâm kimesnenin oğlu Abdulhalim nâm şakî kendü hâlinde olmayub şâribü'l-hamr ve kâtil ve zânî ve avrat libâsıyla babası mezbûra istînâd ile ümmet-i Muhammed'in ehil ve ıyâline fiil-i şeni' kasdıyla evlerine girüb bu makûle fesâd âdet-i müstemirresi olduğundan mâ'adâ bin yüz yigirmi senesinde bu menzilinde yoğiken nısfu'l-leylde kapusunu kakub zevcesi [] nâm hatunu eline gel dışarı çık deyü ta'addî ve şekâvet ve heng-i arz itmekle zevcesi mezbûreyi sağîr evlâdıyla ma'an bundan tatlıka bâ'is olduğundan gayrı ol esnâda vaz'-ı hüccet itmek üzere olan karısı [] nâm hatun dahi havfindan vaz'-ı haml

idemeyüb halet nez' mertebesinde Sahibü'l-firâş olub ziyâde ta'addî ve fesâd eyledüğün ve mezbûrun fesâd ü şekâvet üzere olduğun bu tarafda bulunan ashâb-ı vukûf dahi ihbâr eylediklerin bildirüb olbâbda istid'ayı inâyet etmeğın mezbûrun ta'yîn olunan mübâşır ma'rifetiyle ahz ve şer'le sâbit olan hukûk tahsîl ve ashâbına verildikten sonra Bozcaada Kal'ası'nda kal'-bend olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 241

İtlâk olunmuştur.

Fî Evâhir-i S Sene 1121.

Edirne bostancıbaşısına ve İnöz Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Osmanpazarı kazâsı ehâlîsi gelüb kazâ-i mezbûr ehâlîsinden Seyyid Şaban ve Seyyid Ahmed nâm kimesne ile olan da'vâları meclis-i şer'le görülmek için bi'd-def'a'ât evâmir-i şerîfim ile mahsus müvellî nasb ve mübâşirler ta'yîn olunub mahalline vardıklarında mezbûrlar mütegalibeden olmalarıyla itâ'at-i emr-i şer' itmeyüb gâh gaybet ve firâr ve gâh ehl-i örf tâ'ifesine istinad ile bir vechle mahallinde ihkâk-ı hak olunmadığı der-i devlet-medârımda i'lâm olundukda mezbûrların diyâr-ı âhere nakilleri fermânım olunmuşiken itâ'at-i emr-i şer' itmeyüb re'âyâ fukarâsına mütesellim ve voyvoda ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesine ta'zîm ve tecrîm edüb ve mezbûr Seyyid Şaban'ın oğlu Seyyid Süleyman dahi hevâlarına tâbi' olmağla minvâl-i meşrûh üzere ta'addî ve tecâvüzlerinden ıstika olunmağla tekrar mezbûrların İnöz Kal'ası'nda kal'a-bend olunmalarıçün emr-i şerîfim sâdır olundukda mezbûr Şaban gaybet ve firâr ve oğlu mezbûr dahi İstanbul'a gelmekle mazmûn-ı emr-i şerîfim icrâ olunmayub ve mezbûrların re'âyâ ve berâyâsına bunun zulüm ve ta'addîlerinin nihayeti olmaduğu mezbûrlar ahz ve mukaddemâ fermânım olduğı üzere İnöz Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin mezbûr Seyyid Süleyman tarafına ihzâr ve mukaddemâ fermânım olduğı üzere ahz ve ma'rifetinle İnöz Kal'ası'nda kal'a-bend ve i'lâm olunub mezbûrları dahi ahz ve İnöz Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları senden matlûb olunmağla bieyyi-hâl ahz ve ele getirülüb kal'a-i mezbûrda kal'a-bend eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 59]

Hüküm 242

San'a ve Sayda ve Beyrut Vâlisi Halil Paşa'ya hüküm ki:

Senki vezîr-i müşârun ileyhsin avâtıf-ı seniye-i mülûkânemden bin yüz yigirmi senesi zilka'desinin on beşinci gününde eyâlet-i mezbûre sana inâyet ve ihsânım olub ve eyâlet-i mezkûrede vâki' mukâta'ânın reis-i seniyesini ve zamân-ı zabîti olan mart karîb olmağla imdi işbu emr-i şerîfim sana her ne mahalde vâsıl olur ise tarafından zabtiçün mütesellim ta'yîn ve ber-vech-i müsâraat irsâl ve mukâta'ât berâtlarını dahi ihrâc içün alâ vechü'l-isti'câl Âsitâne-i Sa'âdetime âdem gönderüb ve kendin dahi mümkün olduğu mertebe hareket-i serîa ile bir gün evvel mânsıbına varub eyâlet-i mezbûrenin nizâm-ı umûruna ve mukâta'ânın vakt ü zemânıyla zabt u rabtına ve sâ'ir hüsnü eyâlet ve himâyet ve sıyânete raiyete muteallık ahvâlîn küllisine vakt-i tâm ile kıyâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuş deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Za. Sene 1120.

Hüküm 243

Şam beylerbeyisi ve mîr-hâcı olan Nasuh dâme ikbâluhûya hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Şam'ın yerlü kolu yeniçeri ağası olan Osman bundan akdem tarafından azl ve yerine selefi olan Abdullah nasb olunub lakin bu azl ü nasbın sebebi nedir tarafından der-i devlet-medârımma arz olunmayub vâfir zemân dahi mürûr itmekle zikr olunan yerlü yeniçeri ağalığı yine mezkûr Osmana der-i devlet-medârımdan ibka ve mukarrer kılındıktan sonra hâliyâ arzının gelüb ve keyfiyet-i ma'lûm-ı hümayûnum olub lakin mezbûr Abdullah dahi sâbikan yerlü ile muhtelit ve ba'zı cinâyât ile müttehim olmağla ânın dahi bu hizmetde istihdâmı münâsib olmamağla imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde eğer mezkûr Osman'ın ve eğer selefi olan merkûm Abdullah'ı yerlü yeniçeri ağalığında istihdâm itmeyüb mezbûrların ikisini dahi bu hizmetden tard ve ib'âd ve ma'lûmu'l-ahvâl ve mu'tedilü'l-etvâr bir müstakîm ve mu'temed kimesneyi ihtiyâr edüb tarafından yerlü yeniçeri ağası nasb ve hizmet-i mezbûrede istihdâm edüb der-i devlet-medârımdan berâtı gönderilmek üzere arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Zilka'de Sene 1120.

Hüküm 244

Başgelembe ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Sındırgı kazâsı sâkinlerinden yeniçerilik iddi'âsında olub ol taraflarda envâ-ı fesâd ve şekâvete cesâret eden Sakar Mustafa nâm şakînin hîn-i muzâyakada karar itmekde memerr-i ittihaz eyledüğü Kurugölcük ve Susakarlığı derbendleri vesâ'ir etrâfında olan derbendler gereği gibi sedd u bend olundukdan sonra eğer şakî-i mezbûr ve eğer refikleri ve bilcümle Karesi Sancağı'nda zuhûr eden eşkıyâ-yı sâ'ire alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürülüb muhkem habs ve kal'a-bend ve üzerlerine sübût bulan mevâdd sicil ü hüccet ve sûret-i sicileriyle keyfiyet-i halleri der-i devlet-medârimda arz ve i'lâm olunmağıçün Karesi sancağıbeği Hüseyin dâme izzehûya bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmağla mîr-i mûmâ-ileyh dahi husûs-ı mezbûra mübâşeret eyledikde Başgelembe ve Kurugölcük derbendcileri zikrolunan derbendlerin kemâl-i ihtimâm ile muhâfazası üzerlerine lâzım iken şakî-i mezbûra ve hevâsına tâbi' olan eşkıyâya yol verüb emr-i şerîfime muhalif hareket ve eşkıyâya bu tarikle i'ânetleri hasebiyle şakî-i mezbûr Sakar Mustafa ile Gölcük'de Deli Nasuh ve Soğanderesi'nde Delioğlan demekle ma'rûf şakîlerin ahz ve ele götürülmeleri mümkün olmaduğu yakînen haber alınmağla müstehak-ı itâb ü ikâb olmuşlardır imdi siz ki mevlânâyı mûmâ-ileyhumâsız işbu emr-i şerîfim vusûlünde sâlifü'z-zikr Sakar Mustafa ve Deli Nasuh ve Delioğlan nâm üç nefer şakîlerin alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürüb kayd u bend ile Karesi sancağıbeği mîr-i mûmâ-ileyhe teslim etmek üzere sâlifü'z-zikr Başgelembe ve Kurugölcük derbendcilerine muhkem tenbih ve te'kid eyleyesiz şöyle ki eşkıyâ-yı merkûmeyi ahz ve ele getürmekde ve mîr-i mûmâ-ileyhe teslimde bundan sonra dahi tehâvün ve tekâsüllerin zuhûr ider ise bilâ tereddüd haklarından gelindiğinden mâ'adâ derbendcilik kaydı dahi karyelerinde ref' ve cümlesi hâne-i avârıza kayd olunacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre basiret ve intibah ile hareket eylemeleriçün gereği gibi tenbîh ü tefhim eyleyesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 245

Ber-vech-i arpalık Selânik Sancağı'na mutasarrıf olan [] dâme ikbâluhûya ve Selanik mollâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr muzâfaatından Boğdan nâhiyesine tâbi' Gölbaşı nâm karye mukâta'âsının ber-vech-i mâlikâne zâbiti olan Mehmed ibn-i Mehmed arz-ı hâl edüb karye-i mezbûrede sâkin yeniçeri tâ'ifesinden Zülfikar ve karındaşı Mehmed nâm yeniçeriler kendü halinde olmayub geçen sene karye-i mezbûre re'âyâsından bir re'âyâyı katl itmeleriyle mezbûr Zülfikar'ın âher mahalle nefy ü iclâsı içün emr-i şerîfim sâdır olmuşiken yine kendi hallerinde olmayub bu sene dahi tekrar bir re'âyâyı katl ve zevcesini ve iki kızlarını ahz ve hâliyâ yanlarında olub mezbûrların ta'addî ve fesâdlarından sâ'ir re'âyâ dahi perâkende ve perîşân oldukların bildirüb mezbûrlar diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum rica eylemeğin vech-i meşrûh üzere zâbitları ma'rifetiyle diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunalar deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 60]

Hüküm 246

Mezkûrdan otuz neferin altısı fevt olmağla kusûrunun itlâklarıçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1121.

Aydın Sancağı mütesellimine ve Kütahiye Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Bundan akdem Çal kâdîsı iken katlilen vefât eden muhterem nâm kâdînın katline bâ'is olub sebep-i fitne olan Deli Ali'nin ve kâdî merkûmun katlinde merkûm ile şerîk olan şakîlerin ahz ve ihzârlarıçün kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Veli zîde kadruhû mübâşeretiyle sâdır olan emr-i şerîfim mücebince senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin kâdî-i merkûmun katlinde mevcut olan şakîlerden Kocakavak Hüseyin ile İvaz bin Ömer'in cânib-i şer' den verilen hüccet-i şer' iyye mücebince cezâları tertîb ve ser maktu'ların hüccetleriyle der-i devlet-medârımma irsâl ve yine şakî-i merkûmun rufekâsından Halil bin Abdurrahman ve İsmail bin Mehmed nâm iki nefer şakîleri yine kâdî-i merkûmun katlinde şakî-i merkûm ile mevcûd bulunan şakîlerden İvaz bin Mehmed ve Zeyve karyesinden İbrahim bin Halil ve İhtirâz bin Mehmed ve Hasan bin Mehmed ve Mehmed bin Hasan ve Abdulkerim bin Şaban ve Ramazan bin Şaban ve Arab Yusuf bin Ali ve Köse İbrahim bin Ahmed ve Mehmed bin Ömer ve Ali bin Murtaza ve Mehmed bin Muharrem ve Mehmed bin Ramazan ve Mustafa bin Abdullah ve Bali bin Şaban ve Ramazan bin Ali ve Vehhab bin Ali ve Mustafa bin Ramazan ve İsmail bin Şaban ve Muharrem bin

İbrahim ve İbrahim bin Ahmed ve Receb bin Mehmed ve Abdurrahman bin Abdulkerim ve Musa bin Mustafa ve Süleyman bin Ali ve Ali bin Abil ve İbrahim bin Hacı Halil ve Ali Şaban nâm otuz nefer şakîleri dahi ahz ve hâliyâ habsinde olmalarıyla üzerlerine sübût bulan mevâddın hüccetlerin ve memhûr defterlerin der-i devlet-medârıma irsâl vâkî'-i hal tarafından i'lâm olunmağla imdi senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde bu fesâd ü şekâvete cesâret eden mârû'z-zikrler otuz nefer şakîleri mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifetiyle kayd u bend ile mahbûsen Kütahiye Kal'ası'nda muhkem habs ve kal'a-bend olunmak üzere kal'a-i merkûme dizdarına irsâl ve teslim ve senki dizdarsın zirk olunan sakîler kal'a-i mezbureye vusullerinde muhkem habs ve kal'a-bend edüb tekrar emr-i şerîfim sâdır olmadıkca ıtlâklarından ihtizâr ve kal'a-bend olundukların vukû'u üzere der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene [1]120.

Hüküm 247

Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Sığla Sancağı mütesellimi olan Kısıks Ali nâm kimesne müsaferetr tarikiyle yine Sığla Sancağı'nda Söke kazâsında Yeniköy çiftliği demekle ma'rûf karyeye varub nüzûl eyledikde ruesâyı eşkıyâdan olub haklarında def'a'atle evâmir-i şerîfem sâdır olan Karakayalı Muhammed ve Sakar Mustafa ve Yanık Muhammed ve Sarıklı Muhammed ve Delioğlan dimekle ma'rûf şakîler hevâlarına tâbî' seksen mikdârı eşkıyâ ile mütesellim-i mezkûr Ali'yi karye-i mezbûrede ale'l-gafle basub kendüsünü ve bir gulâmını ma'an katl etbâ'ından bir kaç neferi mecrûh ve emvâl ve erzakların nehb ü gâret ve kethüdâsın bir emred oğlunu aldıklarından sonra eşkıyâ-yı merkûme İzmir'e karîb Cum'aâbad nâm karyeye doğru gitdiklerinde içlerinden başları olan sâlifü'z-zikr Yanık Muhammed ve Sarıklı Muhammed nâm şakîler bir mikdâr refikleriyle ayrılıub Aydın Sancağı'nda Tire kazâsına tâbî' Bergos ovası nâm mahalde Subaşı nâm karyeyi dahi basub ehâlîsinden bir kaç neferini ahz ve yedi re's bargir ve iki yüz gurus tedârik itdirmek esnâsında iken mezkûr Subaşı karyesi ehâlîsinden dışarıda bulunanlar eşkıyâ-yı merkûme ile muharebe ve başları olan mezkûr Sarıklı Muhammed nâm şakîyi katl ve rufekâsından yedi neferi yaralayub Sığla Sancağı'nda Karahisar kazâsına tâbî' Derviş ağazadenin Dorbalı çiftliği kethüdâsı olan Mehmed'in yanına ve Sakızağacı karyelerine girüb ve keyfiyet-i hâl vech-i

meşrûh üzere olduğunu Tire nâ'ibi ile senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin Tirede olan vekilin tarafına i'lâm ve nâ'ib-i merkûmun i'lâmıyla mârû'z-zikr Sarıklı Muhammed'in ve şer'an cezası tertîb olunan Molla oğlu İsa'nın hüccetli ser-i maktu'ların der-i devlet-medârımda irsâl ve Çal kâdîsı iken katilen vefat eden Muharrem'in katlinde bulunduğu hüccet olunan Şahin nâm şakîyi dahi tarafından ahz ve ekser dahi hücceti irsâl ve kendüsü hâliyâ habsinde olduğu memhûr kayimen ile i'lâm edüb ve bundan mâ'adâ eşkıyâ-yı merkûmenin başları olan mezkûr Karakayalı Mehmed nâm şakî mukaddemâ Kırım tarafına firâr itmişken hâliyâ avdet ve yedi nefer şakîler ile Saruhan Sancağı'nda Yunt Dağı demekle ma'rûf mahalde mu'ayyen ve yatağı Fazlı bölükbaşı nâm şakînin yanına gelüb ve zikri mürûr eden Sakar Mustafa ve Yanık Muhammed ve Delioğlan nâm şakîlere ve refiklerine haber gönderüb başına cem' ve Çal tarafında şekâveti sebebi ile hakkında emr-i şerîfim sâdır olan Deli Ali dahi üç fakr refikleriyle yanlarına gelüb ve sâlifü'z-zikr Yunt Dağı karyelerinden otuz beş nefer âdem dahi başlarına cem' ve seksen mikdârı eşkıyâ ile İzmir'e ve Kuşadası'na mürûr eden ebnâ-i sebîle ve ba'zı karyelerin dahi basub katl-i nüfûs ve nehb ü gâret-i emvâle cesâret edüb hatta Güzelhisar re'ayası dahi bundan esbak İzmir'e karîb Karataş ve Bağlararası nâm mahalde urub yükleriyle on iki katırlarını ve sâ'ir emvâl ve erzaklarını dahi gâret ve hasaret edüb ba'zı emvâlî ve katırları Sığla Sancağı'nda Orman ve Yunt dağlarında yatakları ve refikleri yanlarına vaz' ve ba'zı emvâlî dahi nefsi-i İzmirde harc u sarf eyledikleri kezalik mektûbunla tarafından i'lâm olunub ve eşkıyâ-yı merkûmenin ruesâsından Sındırgı kazâsı sâkinlerinden mezkûr Sakar Mustafa ve Gördek kazâsından Delioğlan demekle ma'rûf şakîlerin memerr ve ma'berleri Karesi Sancağı'nda vâki' Balıkesir ve Sındırgı ve İvrindi ve Edremit ve Kemer ve Başgelembe

[Sayfa 61]

ma' Gölcük ve Bigadiç kazâlarında ve Saruhan Sancağı'nda vâki' Mağnisa ve Gördek ve Gördos ve Kayacık ve Akhisar ve Menemen ve Yunt Dağı ve Güzelhisar Menemen ve Kacalar ve Nif (?) Hüdavendigâr Sancağı'nda vâki' (...) ve Bergama ve Tırhala kazâlarında olub ve yine eşkıyâ-yı merkûmenin ruesâsından Sığla Sancağı sâkinlerinden olan Karakayalı Muhammed nâm şakî Sığla Sancağı'nda vâki' kazâların cümlesini memerr ü ma'ber ittihaz edüb ve hîn-i muzâyıkada firâr ve Kuşadası kurbunda ve Kaz Dağı ve Yunt ve Orman Dağlarında ve Medîne-i İzmir'de yatağı olduğu mahalde ihtifâ eyledüğü hafıyyen haber alınmağla ruesâyı eşkıyâdan sâlifü'z-zikr Sakar Mustafa ve Delioğlan ve Karakayalı Mehmed ve fesâd ü şekâvetde

refikleri olan şakîleri ve muînleri ve yatakları olan marrü’z-zikr Fazlı bölükbaşı ve Dorbalı çiftliği kethüdâsı Mehmed’i alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürüb ve kayd u bend ile senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin sana teslîm eylediklerinde müş’ar-ı hüccet etdirmek üzere zikr olunan kazâların kâdîlarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve havass ve evkâf zâbitlarına ve a’yân-ı vilâyet ve iş erlerine ve umerâyı deryâdan İzmir’de sâkin Dervişağazâde İsmail ve Arnavud Osman ve Markoloğulları Mustafa ve Ali ve (...) Ali ve Foça’da sâkin Deli Muhammedzâde Ömer dâme ikbâluhûm emr-i şerîfimle tenbih-i hümâyûnum olmağın imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde sen dahi bu keyfiyetden haberdar olub vech-i meşrûh üzere me’mûr olanlara eşkıyâyı merkûmenin ahz ve ele getirülmesinde tarafından dahi pey der pey haberler gönderüb bu husûsa takayyüd ve ihtimâm ile kıyam ve bi-tevfikillahi te’âlâ eğer eşkıyâyı merkûme ve eğer refikleri ve eğer mârû’z-zikr yatakları tarafına teslîm olundukdan sonra Çal kâdîsı Muharrem’in katlinde bulunub hâliyâ habsinde olan Şahin nâm şakî ile ma’an cümlesini ol havâlîde mübâşir olan kal’alarda muhkem habs ve kal’a-bend edüb üzerlerine sübût bulan mevâddın sûret-i sicilleriyle keyfiyet-i hallerin sıhhati ve hakîkati üzere der-i devlet-medârımda arz ve i’lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 248

Karesi Sancağı’nda vâki’ Balıkesri ve Sındırgı ve İvrindi ve Edremid ve Kemer ve Başgelembe ma’ Gölcük ve Bigadiç kâdîlarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve havass ve evkâf zâbitları ve a’yân-ı vilâyet iş erlerine hüküm ki:

Sığla Sancağı mütesellimi olan Kiskis Ali nâm kimesne müsâferet tarîkiyle yine Sığla Sancağı’nda Söke kazâsında Yeniköy çiftliği demekle ma’rûf karyeye varub nüzûl eyledikde ruesâyı eşkıyâdan olub haklarında def’a’âtle evâmîr-i şerîfem sâdır olan Karakayalı Mehmed ve Sakar Mustafa ve Yanık Muhammed ve Sarıklı Mehmed ve Delioğlan demekle ma’rûf şakîler hevâlarına tâbi’ seksen mikdârı eşkıyâ ile mütesellim-i mezkûr Ali’yi karye-i merkûmede ale’l-gaf’le basub kendüsünü ve bir gulâmını katl ve etbâ’ından bir kaç neferi mecrûh ve emvâl ve erzakların nehb ü gâret ve kethüdâsının bir emret oğlunu aldıktan sonra eşkıyâyı merkûme İzmir’e karîb (...) nâm karye’ye gitdiklerinde içlerinden sâlîfü’z-zikr Yanık Mehmed ve Sarıklı Muhammed nâm şakîler bir mikdar refikleriyle ayrılıb Aydın Sancağı’nda tire kazâsına tâbi’

bergos ovası nâm mahalde Subaşı nâm karyeyi dahi basub ehâlisinden birkaç neferi ahz ve yedi re's bargir ve ikiyüz guruş tedârik etmek esnâsında iken mezkûr Subaşı karyesi ehâlisinden taşrada bulunanlar eşkıyâ-yı merkûm ile muhârebe ve başları olan mezkûr Sarıklı Muhammed nâm şakîyi katl ve rufekâsından yedi neferi pâreleyub Sığla Sancağı'nda Kızılhisar kazâsına tâbi' Derviş ağazâdenin Torbalı çiftliği kethüdâsı olan Mehmed'in yanya ve sakızağacı karyelerine girüb ve keyfiyet-i hâl vech-i meşrûh üzere olduğu hâliyâ Aydın Sancağı mütesellimi olan İbrahim zîde mecduhû tarafından der-i devlet-medârımda i' lâm ve mârû'z-zikr Sarıklı Muhammed ile Pala oğlu İsa nâm şakîlerin ser-i maktû'ları dahi der-i devlet-medârımda irsâl olunub ve bundan mâ'adâ eşkıyâ-yı merkûmenin başları olan mezkûr Karakayalı Mehmed nâm şakî mukaddemâ Kırım tarafına firâr etmiş iken hâliyâ avdet ve yedi nefer şakîler ile Saruhan Sancağı'nda Yunt Dağı demekle ma'rûf mahalde muayyen ve yatağı olan Fazlı bölükbaşı nâm şakînin yanına gelüb ve zikri mürûr eden Sakar Mustafa ve Yanık Mehmed ve Delioğlan nâm şakîlere ve refiklerine haber gönderüb başına cem' ve Çal tarafında şekâveti sebebiyle hakkında emr-i şerîfim sâdır olan Deli Ali dahi üç nefer refikleriyle yanlarına gelüb ve sâlifü'z-zikr Yunt dağı karyelerinde otuz beş nefer âdemı dahi başlarına cem' ve seksen mikdârı eşkıyâ ile İzmir'e ve Kuşadasına mürûr ü ubûr eden ebna-i sebili ve ba'zı karyeleri dahi basub katl-i nüfûs ve nehb ü gâret-i emvâle cesâret edüb hatta Güzelhisar kârbânını dahi bundan esbak İzmir'e karîb Karataş ve Bağlar arası nâm mahalde urub yükleriyle oniki katırların ve sâ'ir emvâl ve erzaklarını dahi gâret ü hasâret edüb ve ba'zı emval ve katırların Sığla Sancağı'nda Oman (?) ve Yunt dağlarında yatakları ve refikleri yanlarında vaz' ve ba'zı emvâlî dahi nefsi-i İzmir'de ve harç-ü sarf eyledikleri dahi mütesellim-i mûmâ-ileyh tarafından i' lâm olunub ve eşkıyâ-yı merkûmenin Sındırgı kazâsı sâkinlerinden olan mârû'z-zikr Sakar Mustafa ve Gördek kazâsı sâkinlerinden Delioğlan demekle ma'rûf şakîlerin memerr ve ma'bberleri Karesi Sancağı'nda vâki' Balıkesri ve Sındırgı ve İvrindi ve Edremid ve Kemer [ve] Başgelembe ma' Gölcük ve Bigadiç kazâlarında ve Saruhan Sancağı'nda vâki' Mağnisa ve Gördek ve Gördos ve Kayacık ve Akhisar ve Menemen ve Yunt Dağı ve Güzelhisar-ı Menemen ve Kocalar ve Biga kazâlarında ve Hüdâvendigar Sancağı'nda vâki' Kepsut ve Tırhala? ve Bergama kazâlarında olub ve yine eşkıyâ-yı merkûmenin ruesâsından Sığla Sancağı sâkinlerinden olan karakayalı Mehmed nâm şakî Sığla Sancağı'nda vâki' kazâların cümlesini memerr ve maber işhad edüb ve hîn-i müzâyakada firâr ve Kuşadası kurbunda ve Kaz dağı ve Yunt ve Orman dağlarında ve Medine-i İzmir'de yatağı olduğu mahalde ihtifa eylediği yakînen

haber alınmağla ruesâyı eşkıyâdan sâlifü'z-zikr Sakar Mustafa ve Delioğlan ve Karakayalı Muhammed ve fesâd ü şekâvete refikleri olan şakîleri ve maiyet ve yatakları olan mârû'z-zikr Fazlı Bölükbaşı ve Dorbalı Çifliği kethüdâsı Muhammed nâm şakîler biavnihi te'âlâ ahz ve ele götürülüb fesâd ü şekâvetlerinden bilâd ü ibâdın te'mîni mehamm-ı lâzımu'l ihtimâmdan olub ve husûs-ı mezbûr için [] mübâşir ta'yîn olunmağla imdi sizki mûmâ-ileyhimsiz işbu emr-i şerîfim her kangınızın taht-ı kazâsına varub dâhil olursa mahkemede sicillâta sebt ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle birbirinize irsâl ve mazmun-ı münîfi i'lân ve işâat edüb ve zikrolunan şakîler her kangınızın taht-ı kazâsında bulunursa birbiriniz ile haberleşüb maiyet ve ittifak ile etraflarını ihata ve âlâ eyyi hâl ahz ve ele götürüb Aydın mütesellimi mûmâ-ileyhe teslim ve teslîminize hüccet alub fermânım olduğı üzere edâyı hidmete her biriniz ihtimâm ve dikkat eylesin şöyle ki eşkıyâ-yı mezbûreden taht-ı kazânıza dühûl edenlerin ahz ve istîsâlinde tehâvün ve tekâsül edüb bir dürlü gadr edecek olursanız asla ısga olunmaz yalnız bir karye halkı eşkıyâ-yı merkûmeden karyelerine varan şakîlerin başlarını katl edüb sâ'irleri mecrûhen gücle halas olduklarının der-i devlet-medârımda haberi ve katl olunan şakînin ser-maktû'u gelmekle bu sûretde sübût kazâ ehâlîsi mezbûrların istîsâlini ittifak ve ittihat ile murad edecek birisini halas olmayub bi-avnihi te'âlâ cümlesinin ahz ve ele geleceğı ma'lûm ve meczûm olmağla her kangınızın taht-ı kazâsında eşkıyâ-yı mezkûreden birisi ihtifa eyledüğü veyahud ahz u istîsâlinde tehâvün ve tekâsülünüz hasebiyle gezdüğü haber alınursa ol kazânın kâdîsı ve kethüdâ yeri ve yeniçeri serdârı azl-i ebed ile azl olunmağla iktifa olunmayub gerek anların ve gerek a'yân-ı vilâyet ve iş erleri ve sâ'irlerinin eşedd-i ukûbet ile haklarından gelineceğı mukarrer ve muhakkak bilinüb ana göre bu husûsda ziyâde basiret ve intibah ile hareket ve bir dürlü özr ve illet îrâd etmeyüb eşkıyâ-yı merkûmeyi bi-eyyi hâl ahz ve ele götürmeğe bezl-ü sa'y ve kudret eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 62]

Hüküm 249

Bir sûret Saruhan Sancağı'nda vâki' Gördek ve Gördos ve Kabacık ve Akhisar-ı Menemen ve Yunt Dağı ve Güzelhisar-ı Menemen ve Kocalar ve Biga ve Mağnisa kâdîlarına

ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârlarına ve havass ve evkâf-ı zâbitlarına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine.

Hüküm 250

Bir sûret Hüdavendigâr Sancağı'nda vâki' Bergama ve Kepsut ve Tırhala kâdîlarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârlarına ve havass ve evkâf zâbitlarına ve a'yan-ı vilâyet ve iş erlerine.

Hüküm 251

Bir sûret Sığla Sancağı'nda vâki' İzmir ve Kuşadası ve sâ'ir kazâların kâdîlarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve havass ve evkâf zâbitlarına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine.

Hüküm 252

Umerâ-i deryâdan İzmir'de sâkin Arnavut Osman ve Marpolzade Mustafa ve Marpolzade Ali ve Kurunlu Ali ve Foça'da sâkin Deli Mehmedzade Ömer dâme ikbâluhûma hüküm ki:

Sığla Sancağı mütesellimi olan Kısıks Ali nâm kimesne müsâferet tarîkiyle yine Sığla Sancağı'nda Söke kazâsında Yeniköy çiftliği demekle ma'rûf karyeye varub nuzûl eyledikde ruesâyı eşkıyâdan olub haklarında def'a'âtle evâmîr-i şerîfem sâdır olan Karakayalı Mehmed ve Sakar Mustafa ve Yanık Mehmed ve Sarıklı Muhammed ve delioğlan demekle ma'rûf şakîler hevâlarına tâbî' seksen mikdârı eşkıyâ ile mütesellim mezkûr Ali'yi karye-i merkûmede ale'l-gafle basub kendüsünü ve bir gılâmını ma'ân katl ve etbâ'ından bir kaç neferi mecrûh ve emvâl ve erzakların nehb ü gâret ve kethüdâsının bir efrad oğlanını aldıklarından sonra eşkıyâ-yı merkûme İzmir'e karîb Cumâabad nâm karyeye doğru gitdiklerinde içlerinde başları olan sâlifü'z-zikr yanık Mehmed ve Sarıklı Muhammed nâm şakîler bir mikdar refikleriyle ayrılıb Aydın Sancağı'nda Tire kazâsına tâbî' Bergos ovası nâm mahalde mahalde Subaşı nâm karyeyi dahi basub ehâlisinden bir kaç neferini ahz ve yedi re's bargir ve iki yüz guruş tedârik etdirilmek esnâsında iken mezkûr Subaşı karyesi ehâlisinden dışarıda bulunanlar eşkıyâ-yı merkûme ile muharebe ve başları olan mezkûr Sarıklı Muhammed nâm şakîyi katl ve rufekâsından yedi neferi yaralayub Sığla Sancağı'nda Kızılhisar kazâsına tâbî' Derviş ağazâde İsmail'in Dorbalı Çiftliği kethüdâsı olan Mehmed'in yanına ve Sakızağacı karyelerine girüb ve keyfiyet-i hal vech-i

meşrûh üzere olduğu hâliyâ Aydın Sancağı mütesellimi olan İbrahim zîde mecduhû tarafından der-i devlet-medârımda i'lâm ve mârû'z-zikr Sarıklı Muhammed ile Yahya oğlu ammisi nâm şakîlerin ser maktûuları dahi der-i devlet-medârımda irsâl olunub ve bundan mâ'adâ eşkıyâ-yı merkûmenin başları olan mezkûr Karakayalı Mehmed nâm şakî mukaddemâ Kırım tarafına firar etmişken hâliyâ avdet ve yedi nefer şakîler ile Saruhan Sancağı'nda Yunt dağı demekle ma'rûf mahalde muayyen yatağı olan Fazlı bölükbaşı nâm şakînin yanına gelüb zikri mürûr eden Sakar Mustafa ve Yanık Mehmed ve delioğlan nâm şakîlere ve refiklerine haber gönderüb başına cem' ve Çal tarafında şekâvetini sebebi ile hakkında emr-i şerîfim sâdır olan deli Ali dahi üç nefer refikleriyle yanlarına gelüb ve sâlifü'z-zikr Yunt dağı karyelerinden otuz beş nefer âdemî dahi başlarına cem' ve seksen mikdârı eşkıyâ ile İzmir'e ve Kuşadasına mürûr ve ubûr eden ebnâi sebîli ve ba'zı karyeleri dahi basub katl-i nüfûs ve gâret-i emvâle cesâret edüb hatta Güzelhisar karbanını dahi bundan esbak İzmir'e karîb Karatas ve Bağlararası nâm mahalde urub yükleriyle on iki katırlarını ve sâ'ir emvâl ve erzaklarını dahi gâret ve hasaret edüb ve ba'zı emvâlî ve katırları Sığla Sancağı'nda Elaman ve Yunt dağlarında yatakları ve refikleri yanlarında vaz' ve ba'zı emvâlî dahi nefsi-i İzmir'de harc ve sarf eyledikleri dahi mütesellim-i mûmâ-ileyh tarafından i'lâm olunub ve eşkıyâ-yı merkûmenin Sındırgı kazâsı sâkinlerinden olan mârû'z-zikr sakar Mustafa ve Gördok kazâsı sâkinlerinden delioğlan demekle ma'rûf şakîlerin memerr ve muabberleri Karesi Sancağı'nda vâki' Balıkesir ve Sındırgı ve İvrindi ve Edremit ve Kemer ve Başgelembe ma' Gölcük ve Bigadiç kazâlarında Saruhan Sancağı'nda vâki' Mağnisa ve Gördeş ve Gördos ve Kayacık ve Akhisar ve Menemen ve Yunt Dağı ve Güzelhisar Menemen ve Foçalar ve Nif kazâlarında ve Hüdavendigâr Sancağı'nda vâki' kepsut ve Tırhala ve Bergama kazâlarında olub ve yine eşkıyâ-yı merkûmenin ruesâsından Sığla Sancağı sâkinlerinden olan Karakayalı Mehmed nâm şakî Sığla Sancağı'nda vâki' kazâların cümlesini memerr ve ma'ber ittihaz edüb ve hîn-i müzâyakada firâr ve Kuşadası kurbunda ve Kaz Dağı ve Yunt ve Elaman dağlarında ve medîne-i İzmir'de yatağı olduğu mahalde ihtifa eyledüğü yakînen haber alınmağla ruesâyı eşkıyâdan sâlifü'z-zikr sakar Mustafa ve delioğlan ve karakayalı Mehmed ve fesâd ü şekâvet refikleri olan şakîleri ve mu'inleri ve yatakları olan mârû'z-zikr Fazlı Bölükbaşı ve Dorbalı çiftliği kethüdâsı Mehmed nâm şakîler biavnihi te'âlâ ahz ve ele getirülüb fesâd ü şekâvetlerinden bilad ve ibâdın te'mîni mehamm-ı lâzımu'l-ihimâmından olmağla husûs-ı mezbûr içün [] mübâşir ta'yîn olunub ve sizki mûmâ-ileyhimsiz zikr olunan eşkıyâ İzmir havâlisinde bu kadar fesâd ve sekavete cesâret eylediklerinden mâ'adâ civarınızda yataklar

peydâ edüb hîn-i iktizâda ol makûle yataklarda ihtifa eyledikleri emr (...) olmağla mezbûrların istîsâli her birinizin üzerine lâzım-ı emr-i mühim iken ıgma ve teammi ve tehâvün ve tekâsül eylediklerinizden müstehak itâb-ı azîm olmuşsuzdur deyü imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde eşkıyâ-yı mezkûrenin ahz u istîsâllerin tariki ne ise cümleiniz kemâl-i htimâm ile kıyam ve bi-avnillahi'l-melîk'il-allâm ikdâm nâm ile ol makûle eşkıyâ-yı bi-eyyi-hâlele götürüb Aydın Sancağı mütesellimi mûmâ-ileyh teslim ve teslim inize hüccet alub fermânım olduğu üzere edâyı hidmete bezl u sa'y u kudret eyleyesiz hâsıl-ı kelâm İzmir etrafında bu makûle fesâd edüb ol havalide yataklanub hîn-i iktizâda ihtifâ eden eşkıyânın eline ahz ve ele götürülmesin sizden matlubdur ve bir dürlü özr ve illetiniz isga olunmaz bu tenbihden sonra dahi tehâvün ve tekâsülünüz hasebiyle zikr olunan şakîler ele gelmemek ihtimali olur ise mansublarınız âhere verilmekle iktifa olunmayub eşedd-i ukûbet ile mücâzat olunacağınızı mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre basiret ve intibah ile hareket eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâ'il-i Za. Sene 1120.

Hüküm 253

Kırkkilise sancağıbeğine ve Akçakızanlık kâdîsına hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne Kırkkilise Sancağı'nda Akçakızanlık nahiyesinde Hasköy nâm karye ve gayrıdan üç bin akçe timara ve diğer Mehmed'in kasr-ı yedinden olmak üzere dört seneden berü berât-ı şerîf ile mutasarrıf vâki' olan hudud-u kat'î ve sâ'ir hidemât-ı hümayûnda mevcut etmek hâlîyâ livâ-i mezbûr alaybeyisi olan İsmail kuvvetinden olmak üzere Mustafa nâm hizmetkârına arz ve berât etdirüb bana gadr eyledi deyü teşekkî ve husûs-ı mezbûr minvâl-i meşrûh üzere olduğuna arz u mahzar ibraz ve miralay-ı sâbık Murteza ve ve timardan ma'zûl Mustafa ve ebnâ-i sipâhiyandan Mehmed ve zümre-i silahdarandan Ahmed nâm kimesneleri işhâd etmekle alaybey-i mezbûr İsmail emr-i şerîfimle Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr ve murâfî' olduklarında mezbûr İsmail eğerçi timar-ı mezbûra dört seneden beru merkûm mutasarrıf ve zikrolunan hizmetlerde mevcut idi lakin miralay-ı sâbık Murteza'nın hizmetkârı ve ismi Halil iken yine mezkûr Murteza'nın hizmetkârı olup timar-ı mezbûra mutasarrıf olan Mehmed fevt oldukda berâtı merkûm Halil'in yedine girmekle timar-ı mezbûra mahall nâmıyla mutasarrıf olduğuna ittıla' hâsıl edüb ol vechiyle mahlûl olduğundan Mustafaya arz eylemişdim deyü

cevap edüb husûs-ı mezbûru iştibah vâki' olub mahallinden suale muhtaç olmağın siz ki mûmâ-ileyhümâsız mahallinde bî-garaz müsliminden suâl eylemek üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eyleyesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 63]

Hüküm 254

Umerâyı deryâdan İzmir'de sâkin Derviş ağazâde İsmail Paşa'ya hüküm ki:

Sığla Sancağı mütesellimi olan Kiskıs Ali nâm kimesne müsaferet tarîkiyle yine Sığla Sancağı'nda Söke kazâsında Yeniköy çiftliği demekle ma'rûf karyeye varub nüzûl eyledikde ruesâyı eşkıyâdan olub haklarında defâatle evâmir-i şerîfem sâdır olan Karakayalı Mehmed ve Sakar Mustafa ve Yanık Mehmed ve Sarıklı Muhammed ve Delioğlan demekle ma'rûf şakîler hevâlarına tâbi' seksen mikdârı eşkıyâ ile mütesellim mezkûr Ali'yi karye-i merkûmede ale'l-gafle basub kendüsünü ve bir gulâmını ma'ân katl ve etbâ'ından bir kaç neferi mecrûh ve emvâl ve erzakların nehb ü gâret ve kethüdâsının bir emret oğlanını aldıklarından sonra eşkıyâ-yı merkûme İzmir'e karîb Cumâabad nâm karyeye doğru gitdiklerinde içlerinde başları olan sâlifü'z-zikr Yanık Mehmed ve Sarıklı Muhammed nâm şakîler bir mikdar refikleriyle ayrılıb Aydın Sancağı'nda Tire kazâsına tâbi' Bergos ovası nâm mahalde mahalde Subaşı nâm karyeyi dahi basub ehâlîsinden bir kaç neferini ahz ve yedi re's bargir ve iki yüz guruh tedârik ettirmek üzere iken mezkûr Subaşı karyesi ehâlîsinden taşrada bulunanlar eşkıyâ-yı merkûme ile muharebe ve başları olan mezkûr Sarıklı Muhammed nâm şakîyi katl ve rufekâsından yedi neferi pâreleyub ve senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin hâliyâ Sığla Sancağı'nda Kızılhisâ kazasına tabi' mutasarrıf olduğu Dorbalı çiftliğinin kethüdâsı olan Mehmed yanına ve Sakızağacı karyelrine girib ve keyfiyeti hal veçhi meşruh üzere olduğu Aydın Sancağı mütesellimi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân İbrahim zîde mecdûhû tarafından der-i devlet-medârımda i'lâm ve mârû'z-zikr sarıklı Muhammed ile Pala oğlu İsa nâm şakîlerin ser-maktu'ları dahi der-i devlet-medârımda irsâl olunub ve bundan mâ'adâ eşkıyâ-yı merkûmenin başları olan mezkûr Karakayalı Mehmed nâm şakî mukaddemâ Kırım tarafına firar etmişiken hâliyâ avder ve yedi nefer şakîler ile Saruhan Sancağı'nda Yunt dağı demekle ma'rûf mahalde muîn ve yatağı olan Fazlı bölükbaşı nâm şakînin yanına gelüb ve zikri mürûr eden Sakar Mustafa ve Yanık Mehmed

ve Delioğlan nâm şakîlere ve refiklerine haber gönderüb başına cem' ve Çal tarafında şekâveti sebebiyle emr-i şerîfim sâdır olan Deli Ali dahi üç nefer refikleriyle yanlarına gelüb ve sâlifü'z-zikr Yunt dağı karyelerinden otuz beş nefer âdemi dahi başlarına cem ve seksen mikdârı eşkıyâ ile İzmir'e ve Kuşadasına mürûr-ı ubûr eden ebnâ-i sebîli ve ba'zı karyeleri dahi basub katl-i nüfûs ve nehb ve gâret-i emvâle cesâret edüb hatta Güzelhisar kâarbanını dahi bundan esbak İzmir'e karîb Karataş ve Bağlararası nâm mahalde urub yükleriyle on iki katırlarını ve sâ'ir emvâl ve erzaklarını dahi gâret ü hasaret edüb ve ba'zı emvâlî dahi nefsi-i İzmir'de harc u sarf eylediklerini dahi mütesellim-i mûmâ-ileyh tarafından i'lâm olunub ve eşkıyâ-yı merkûmenin Sındırgı kazâsı sâkinlerinden olan mârû'z-zikr Sakar Mustafa ve Gördek kazâsı sâkinlerinden olan Delioğlan demekle ma'rûf şakîlerin memerr ü ma'berleri Karesi Sancağı'nda vâki' Balıkesri ve Sındırgı ve İvrindi ve Edremit ve Kemer ve Başgelembe ma' Gölcük ve Bigadiç kazâlarında ve Saruhan Sancağı'nda vâki' Mağnisa ve Gördek ve Gördos ve Kayacık ve Akhisar ve Menemen ve Yunt Dağı ve Güzelhisar-ı Menemen ve Kocalar ve Biga kazâlarında ve Hüdavendigar sancaklarında vâki' Kepsut ve Tırhala ve Bergama kazâlarında olub ve yine eşkıyâ-yı merkûmenin ruesâsından Sığla Sancağı sâkinlerinden olan Karakayalı Mehmed nâm şakî Sığla Sancağı'nda vâki' kazâların cümlesini memerr ü ma'ber ittihaz edüb ve hîn-i muzâikada firâr ve Kuşadası kurbunda ve Kaz Dağı ve Yunt ve Orman Dağlarında ve Medîne-i İzmir'de yatağı olduğu mahalde ihtifâ eylediği yakînen haber alınmağla ruesâyı eşkıyâdan sâlifü'z-zikr Sakar Mustafa ve Delioğlan ve Karakayalı Mehmed ve fesâd ü şekâvetde refikleri olan şakîleri ve muîn ve yatakları olan eşhâsı bi-eyyi-hâlahz ve ele getürmek için umerâ-i deryâdan İzmir'de sâkin Arnavud Osman ve Marpoloğulları Mustafa ve Ali ve Kurunlu Ali ve Foça'da sâkin Deli Mehmedzâde Ömer dâme ikbâluhûm emr-i şerîfimle me'mûr ve [] bu husûs için mübâşir ta'yîn ve senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin senin çiftlik kethüdân olan Mehmed eşkıyâ-yı mezkûrenin yatağı olduğu muhakkak olmağla zikr olunan şakîler hassaten senden matlub olmağın imdi emr-i şerîfim vusûlünde eşkıyâ-yı mezbûre elyevm her kande ise çiftlik kethüdân olan mezbûr Mehmed'den haber alub minvâl-i meşrûh üzere bu husûsiçün me'mûr olan umerâyı deryâ ile dahi hafiyeten haberleşüb ve mârû'z-zikr şakîlerden bir ferd firâr etmemek üzere tedbîr-i kâmil ile biavnihi te'âlâ cümlesini ahz ve ele getürüb Aydın Sancağı mütesellimi mûmâ-ileyhe teslîm ve teslîmine hüccet aldıktan sonra senin çiftlik kethüdân olan mezbûr Mehmed'i kayd u bend ile mahbusen der-i devlet-medârımda irsâl ve ihzâr eylesin şöyleki zikr olunan şakîler ele gelmeyüb bir dürlü özr ve illet edecek olur isen mezbûrlarun cây-

ı kararlarından bir tarafa firarları yine senin çiftlik kethüdânın ihbârıyla olduğunda iştibâh olunmayub senin inkıza-i hayatına sebep olacağını mukarrer ve muhakkak bilüb selâmet-i hâlin sana lâzım ise ana göre basiret ve intibah ile hareket eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 255

Habeş eyaleti ilhâkıyla Cidde-i Mamure Sancağı'na mutasarrıf olub Mekke-i Mükerrerme şeyhu'l-haremi olan Mehmed dâme ikbâluhûya hüküm ki:

Mekke-i Mükerrerme kâdîsı olan Mevlânâ Abdullah zîdet fezailuhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb Mekke-i Mükerrerme kazâsı bin yüz yigirmi bir senesi muharremi guresinde mutasarrıf olmak üzere kendüye tevcih olunmağla eşref-i bilâd ve mürca'-i ibâd hazain-i nihâd olan Mekke-i Mükerrerme şerefehu'l-Allah u te'âlâ ilâ yevmü'l-âhirenin hareme şeref-i iktisâb ve medine-i meymenet istihsanın tertib-i esbâb-ı meâyîş ve niyeti ve vücûh u itthabları bâ husûs ol makâm-ı ulyâda icrâyı şeriat-ı gaza eden kuzât (...) takdir-i mühimât ve ta'yîn-i cihetleri lâzıme-i zimmet-i cihânbanîden olmağın halat-ı aşıyan-ı mağribden ceddü ceddîm Sultân Selim Hân ermetu'l-Allah u te'âlâ fî garefu'l-cinân hazretlerinin Mekke-i Mükerrerme kâdîlarının haremde maîşetleriçün Cidde gümrüğü mahsulünden takdir ve ta'yîn eyledikleri on bir bin iki yüz elli guruş islâfına verildiği üzere kendüye dahi ve teslîm olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğın ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda baş muhasebeye kaydolunan defterlerin Cidde gümrüğü mahsulünden Mekke-i Mükerrerme kâdîlara on bir bin iki yüz elli guruş ta'yîn olunduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Mekke-i Mükerrerme kâdîlarının nafaka ve müennesleriçün Cidde-i Ma'mûre gümrüğü mahsûlünden ta'yîn olunan on bir bin iki yüz elli guruşa mevlânâyı mûmâ-ileyhe dahi bi't-tamam edâ ve teslîm eylemek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 256

Adana beylerbeyisine ve Adana kâdîsına hüküm ki:

Adana'de sâkin Danişmendlü Türkmânından Kara Ali Efendi demekle ma'rûf kimesne gelüb bundan akdem mezkûr için kendi halinde olmayub dâ'imâ halkı tahrik ve ıdlal edüb ve şurûtu mâlikâne ref' olunmusdur deyü halkı ifsâd eyledüğü der-i devlet-medârıma i'lân olundukda aşireti olduğu mahalle nakl ve iskân için emr-i şerîfim sâdır olmağla ma'zûr olunduğun bildirüb iskândan avf ve Adana'de ikâmetine mûmâna'at olunmamak bâbında istid'âyı merhamet etmeğin ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda mevlânâyı mezkûr Ali'nin aşireti olduğu mahalle nakl ve iskân için emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mezkûr Kara Ali fi-mâ-ba'd kendi hâlinde olmak üzere Adana'de ikâmetine mûmâna'at olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 257

Adana beylerbeyisine ve kâdısına hüküm ki:

Adana'de sâkin hacılar ekrâdından ve müderrisinden olan Kürd Üveys nâm kimesne için mârû'z-zikr ekrâd ile Rakka'ya iskânları fermân olundukdan sonra Rakka Vâlisi vezîrim Yusuf Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhûnun arzı mücebince Rakka'ya iskânından afv ve Adana'de ikâmeti ve ba'dehu sâlifü'z-zikr ekrâdın iskânları fermânım olundukda mezkûr Üveys benim fermânım vardır mahall iskâna gitmekden tereddüd ider deyü i'lâm olundukda aşireti olduğu mahalle nakl ve iskânı fermânım olmuşidi elhâleti hâzihî mezkûr Üveys afv ve Adana'de ikâmetine mûmâna'at olunmamağı için tarafından istid'âyı inâyet olunmağla ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda mezkûr Üveysin aşireti olduğu mahalle nakl ve iskân için emr-i şerîf verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mezkûr Üveys fi-mâ-ba'd kendi hâlinde olmak üzere Adana'de ikâmetine mûmâna'at olunmamak emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 64]

Hüküm 258

Dergâh-ı Âlî kapucubaşlarından Hasan dâme mecduhûya hüküm ki:

Senki mûmâ ileysin bundan akdem me'mûr olduğun üzere Sayda'ya varub Sayda-Beyrut beylerbeyisi İbrahim Paşa'nın mültezimin zimmetlerinde kalmışdır deyü iddi'â eyledüğü

bekāya ahvâlî mahallinde tefassuh olundukdan sonra der-i devlet-medârimda gönderdiğin mektûb ve kâ'ime ve arz ve hüccet ve defter gelüb hulâsa-i mefhûmunda mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin taht-ı iltizâmında olan bin yüz on sekiz ve yüz on dokuz seneleri emvâlinden iki yüz bin altı yüz kırk bir gurus cibâl-i şevf mültezim-i Mîr Haydar ve ba'zı multezimin zimmetlerinde kalmışdır deyü i'âm ve meblâğ-ı mezbûrun tahsîli mültezimînin kendülerinden ve kefillerinden talep olunmak üzere bu taraftan emr-i şerîf vürûduna ve Sayda mansıbının dahi mezkûra takrîrine ta'lîk olunmuş lakin bundan akdem bu bakāyanın tahsîli için mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin istidâsına göre evâmir-i şerîfe tahrîr ve kendüye iânet için ol taraflarda olan ba'zı vülât ve hükkâm asâkir-i vâfire ile me'mûr olmuşiken bu ana değim bir akçe göndermeyüb illet-i vahiye ile emvâl-i mîrîyi te'hîr ve tesvîf etmekle hadika-i mekerr ve ihtî'yâl ile zahir olan sû-i efâlinin mücâzâtı iktizâ edüb ve senki kapucubaşı-i mûmâ-ileyhsin sen dahi mâl-ı bâkinin bi-eyyi-hâl tahsîline me'mûr iken mîr-i mîrân-ı mezkûrun Saydayı kendüye takrîr için sâkin olduğu ve sâ'ir bilâ tâile müsâade ile işinden müsamaha eyledüğünden müstahak-ı itâb olmuşundur imdi işbu emr-i şerîfim sana vâsıl olduğu gibi mîr-i mîrân-ı mezbûru ahz ve kal'a-bend edüb ve nukûd ve eşyâ ve emvâl ve erzak ve devvâb ve mevâşî makûlesinden resm-i mâl ıtlâk olunur nâtık ü sâmda her nesi var ise ma'rifet-i şer'le defter ve mîr için ahz u kabz edüb defterin muaccelen der-i devlet-medârimda irsâl ve sen anda meks edüb tekrar emr-i şerîfim teveccüh üzere vârid olursa mucibiyle amel eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene [1]120.

Hüküm 259

Dergâh-ı Âlî kapucubaşılarından Hasan dâme mecdûhûya hüküm ki:

Senki mûmâ-ileyhsin der-i devlet-medârimda gönderdiğün mektûb ve kâ'ime ve defter ve bir kıt'a kâdî arzı ile bir kıt'a hüccet gelüb ve mefhûmların bilcümle ma'lûm olmuşdur sâbıkan Sayda-Beyrut beylerbeyisi olan İbrahim Paşa'nın azli lâzım gelmekle avâtıf-ı seniye-i mülûkânemde Sayda-Beyrut eyâleti sâbıkan Basra vâlisi olan vezîrim Halil Paşa edâmallâhu iclâluhûya tevcih olunub ve müşârun ileyh Sayda'ya gelüb vâsıl oluncaya değin sen anda meks ve inşâ'allâhu te'âla geldikde selefi mezkûr ile beynlerinde iktizâ eden hesablarını görüb hesap vermek üzere me'mûr olmanla imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezkûr İbrahim Paşayı ahz

ve muhkem kal'a-bend ve nukûd ve eşyâ ve emvâl ve erzak ve devvâb ve mevâşî makûlesinden her nesi var ise ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter edüb ve gönderdügün kağıdlar mücebince mezkûrun müddet-i hükûmetinde ve taht-ı iltizâmında olan bin yüz on sekiz ve yüz on dokuz senelerinin mâl mukâta'âsında iki yüz bin altı yüz kırk bir gurus celb-i Şevf mültezimi mîr Haydar'ın ve ba'zı mülteziminin zimmetlerinde kalub ve eline tahsili senden matlûb olmağla meblağ-ı mezbûru lâzım gelen mültezimlerden ve kefilere taleb ve bir gün evvel bi't-tamam tahsiline ikdâm-ı tâm eyleyüb ve eğer mültezimin ve eğer küfelâsı üzerlerine edâsı lâzım gelen emvâl-i merkûmeyi edâda muanedet ve emri şerîfeme muhalefet ederler ise meblağ-ı merkûmun tahsîli ve muhalefet ve mûmâna'at edenlerin cezalarının tertîbi içün üzerlerine Rakka vâlîsi ve Şam beylerbeyisi ve ol havâlîlerin vülât ve hükkâmı ile asakir-i mevfûre ta'yîn olunması musammem olmağla tasmin olunan vech üzere bi-avnihi te'âlâ tedâriklerin görülmekiçün keyfiyeti muaccelen der-i devlet-medârımda i'lâm ve inşâ'allâhu te'âlâ hâliyâ Sayda-Beyrut Vâlîsi vezîr-i müşârun ileyh dahi karîben Basra cânibinden gelüb Sayda'da hatt-ı rihâl istikrâr eyledikde selefi mîr-i mîrân-ı mezkûr ile iktizâ eden hesablarına bir gün evvel hesap verüb ve bu taraftan tekrar ne minval üzere emr-i şerîfim sâdır olursa mucibiyle amel eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 65]

Hüküm 260

Dergâh-ı Âlî kapucubaşlarından Hasan dâme mecduhûya ve Sayda-Beyrut mütesellimine hüküm ki:

Senki kapucubaşı mûmâ-ileyhsin bundan akdem me'mûr olduğun üzere sâbıkan Sayda-Beyrut beylerbeyisi İbrahim Paşa'nın zimmetlerinde bekâyâ kalmışdır deyü iddi'â eyledüğü mültezimîn ile hesabların gördüğünde mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin müddet-i hükûmetinde ve taht-ı iltizâmında olan bin yüz on sekiz ve yüz on dokuz senelerinin Sayda-Beyrut mukâta'âtı emvâlinden iki yüz bin altı yüz kırk bir gurus celb-i şevf mültezimi mîr-i Haydar ve ba'zı mültezimin zimmetlerinde kaldığı i'lâm ve celb-i şevf mukâta'âsı mîr Habip deruhde olundukda (...) umerâsı ve celb-i şevf a'yânından zî kudret ve emlak Sahibi yigirmi yedi nefer kimesneler kefil oldukların irsâl olunan hüccetde tahrîr olunmağla imdi işbu emr-i

şerîfim vusûlünde bu husûsa gereği gibi takayyüd ve ihtimâm ve mukaddemâ bu husûs için şeref-südûr bulan emr-i şerîfim mücebince meblağ-ı merkûm bi-hasbû's-şer' mültezimin zimmetlerinde kaldığı teyitt olursa şer'le lâzım gelen mültezimlerden ve kefillerinden bi-eyyi-hâl bi't-tamam tahsil edüb ve eğer mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin zimmetinde olduğu müteayyin olursa mezkûru ahz ve muhkem kal'a-bend ve nukûd ve eşyâ ve emvâl ve erzak ve mevâsî ve devvab makûlesinden nâtık ve sâmit ism-i mâl ıtlâk olunur her nesi var ise ma'rifet-i şer'le defter olundukdan sonra mûmzâ defteriyle keyfiyeti der-i devlet-medârımda i'lâm ve senki mübâşir mûmâ ileysin seni anda meks ve inşâ'allâhu te'âlâ hâliyâ Sayda-Beyrut Vâlîsi vezîrim Halil Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhû Basra cânibinden gelüb Sayda'ya vâsıl oldukda selefi mîr-i mîrân mezbûr ile beynlerinde iktizâ eden hesapların görüb bir gün evvel faysal vermeğe ihtimâm ve bu taraftan tekrar emr-i şerîfim vürûduna muterakkib olub bundan sonra sana emr-i şerîfim ne vech ile vârid olursa mücebiyle amel eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 261

Sayda-Beyrut Vâlîsi Vezîr Halil Paşa'ya hüküm ki:

Senki vezîr-i müşârun ileyhsin sâbıkan Sayda-Beyrut Beylerbeyisi İbrahim Paşa müddet-i hükûmetinde ve taht-ı iltizâmında olan bin yüz on sekiz ve yüz on dokuz Sayda-Beyrut mukâta'âtı emvâlinden mültezimin zimmetlerinde bekâyayı vâfire kalmak üzere bundan akdem der-i devlet-medârım i'lâm etmekle mezbûrun mültezimîn ile hesapları ma'rifet-i şer'le görölüb lâzım gelenlerden tahsil olunmak üzere Dergâh-ı mu'allâm kapucubaşılarında Hasan dâme mecduhû mübâşir ta'yîn ve irsâl ve mübâşir-i merkûm mahallinde tefahhus eyledikde zikr olunan senelerin mukâta'ât-ı emvalinden iki yüz bin altı yüz kırk bir gurus mîr Haydar'ın ve ba'zı mültezimlerin zimmetlerinde kalmak üzere mübâşir mûmâ-ileyhe kendü tarafından mektûb ve kâ'ime ve bir kıt'a mûmzâ defter ile i'lâm ve bu mefhumda bir kıt'a kâdî arzı ve ceyb-i şevk mukâta'âsı mîr-i hayret deruhde olundukda ve (...) umerâsı ve ceyb-i şevk a'yânından zî-kudret ve emlak Sahibi yigirmi yedi nefer kimesneler kefil oldukların müş'ar bir kıt'a dahi hüccet göndermekle imdi senki vezîr-i müşârun ileyhsin insâllahu te'âlâ mansıbın olan Sayda'ya gelüb müstekar olduğunda mübâşir-i merkûm ma'rifeti ile selefin mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile iktizâ eden hesabını görüb bir gün evvel faysal verüb ve zikr olunan senelerde

bakiye kalan meblağ-ı merkûmun bi-eyyi-hâl tahliyesinden matlûb olmağla ol husûsda dahi küllî ihtimâm ile kıyam ve zimmetlerinde bakaya kalmak üzere i'âm olunan mültezimler ile mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhi bir yere götürüb ibret-i bilâd üzere ellerinde olan şartnâme ve halasnâme tabir olunur temessükler bilmuvâcehe ma'rifet-i şer'le ve mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifetiyle görüb mâl merkûm mültezimin zimmetlerinde kaldığı şer'le sabit olursa mültezimin zimmetlerinde kalan emvali bi-eyyi hâl kendülerinden ve şer'le lâzım gelen kefillerinden bi't-tamam tahsîl eyleyüb ve eğer edâda muânedet ve emr-i şerîfime muhalefet ederler ise husûs-ı mezbûr için ne vechle tedbir ve tedârik iktizâ ederse mülâhaza ve tarafından der-i devlet-medârımda arz ve i'âm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olunmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 66]

Hüküm 262

Sayda-Beyrut Vâlisi Vezîr Halil Paşa'ya hüküm ki:

Senki vezîr-i müşârun ileyhın sâbıkan Sayda-Beyrut Beylerbeyisi İbrahim Paşa müddet-i hükûmetinde ve taht-ı iltizâmında olan bin yüz on sekiz ve yüz on dokuz Sayda-Beyrut mukâta'âtı emvâlinden mültezimin zimmetlerinde bakâyâ-yı vâfire vardır deyü bundan akdem der-i devlet-medârımda i'âm etmekle mezbûrun mültezimîn ile hesapları ma'rifet-i şer'le görölüb lâzım gelenlerden tahsîl olunmağıçün Dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşlarından Hasan dâme mecduhû mübâşir ta'yîn ve irsâl ve mübâşir-i merkûm mahallinde tefahhus eyledikde zikr olunan senelerin mukâta'ât-ı emvalinden iki yüz bin altı yüz kırk bir gurus mîr Haydar'ın ve ba'zı mültezimlerin zimmetlerinde kalmak üzere mübâşir mûmâ-ileyhe tarafından mektûb ve kâ'ime ve bir kıt'a mümezzi defter ile i'âm ve bu mefhumda bir kıt'a kâdî arzı ve cebel-i şevk mukâta'âsı mîr Habip'te deruhde olundukda ve (...) umerâsı ve ceyb-i şevk a'yânından zî-kudret ve emlak Sahibi yigirmi yedi nefer kimesneler kefil oldukların müş'ar bir kıt'a dahi hüccet gönderüb ve emvâl-i merkûmenin tahsîlinde merkûm İbrahim Paşa'nın tekâsülü nümâyân olmağla mezkûr İbrahim Paşa'yı ahz ve muhkem kal'a-bend ve nukûd ve emvâl ve eşyâsı ve erzak ve devvab ve mevâşî makûlesinden her nesi var ise ma'rifet-i şer'le defter eylemek üzere mübâşir-i mûmâ-ileyhe emr-i şerîfimle tenbih ve senki vezîr-i müşârun ileyhın sen dahi selevin mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile iktizâ eden hesabınızı mübâşir merkûm

ma'rifetiyle görüb ve zikr olunan senelerde bakiye kalan meblağ-ı merkûmun bi eyyi hâl tahsili dahi senden matlûb olmağla ol husûsa dahi küllî takayyüd ve ihtimâm ile kıyam ve mültezimler ile mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhi bir yere getürüb âdet-i bilad üzere ellerinde olan şartnâme ve halasnâmeler tabir olunur temessüklerin bil-muvâcehe ma'rifet-i şer'le ve mübâşir merkûm ma'rifetiyle mâl-ı merkûm mültezimin zimmetlerinde kaldığı şer'le sabit olursa bi-hasbü'ş-şer'e lâzım gelen mültezimlerden vekefillerinden bi't-tamam tahsîl eyleyüb ve eğer edâda muânedet ederler ise meblâğ-ı mezbûrun mezkûrlardan tahsîli içün ne vechle tedbîr ve tedârik iktizâ eder [eder] ise mülâhaza ve der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm olunmak üzere sana dahi bir kıt'a emr-i şerîfim sâdır ve mübâşir-i merkûm yediyle sana îsâl olunmak üzere Sayda'ya irsâl olunub ve bir gün evvel senin mansıbında bulunman ehemmi-i mehâmdan olmağla ihtimâmen işbu emr-i şerîfim dahi doğru tarafına gönderilmişdir imdi sana ne mahalde ve ne vakitte vâsıl olur ise ağırlığını akabinden erişmek üzere alıkoyub sen kifayet mikdârı âdemlerinle sallat ü sebük-bar ılgar edüb ve ta'cîl ale't-ta'cîl menâsıbına gelüb bâlâda tafsîl olunduğu üzere me'mûr olduğun ahvâle hüsn-i hitâm vermeğe dikkat ve ihtimâm ve zuhûr bulan keyfiyeti bir gün evvel der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 263

Âsitâne-i Sa'âdetimden Leh hudûduna varınca yol üzerinde vâki' olan iskele emînlerine ve Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Lehlüden altı nefer bâzîrgân Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bundan akdem ba'zı husûs içün Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb hâliyâ itmâm-ı maslahat ile gerü vilâyetlerine avdet ve azîmet murâd etmeleriyle esnâyı râhda ve menâzil ü merâhilde ve geçit ve iskelelerde kendü hallerinde mürûr ü ubûrlarına mûmâna'at olunmayub dahl ve rencîde olunmamaları bâbında hükmi hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 264

Kıbrıs vâlisine ve Magusa Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Alanya Sancağı'nda Akseki kazâsına tâbi' Marolya nâm karyeden sâbikan Seyyid Ahmed Paşa kethüdâsı Abdunnebi ve (...) nâm karyeden Serdengeçdi Hacı Mehmed ve karındaşı Süleyman nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb bundan akdem bunlar için sahib-i cem'iyet olub İçil Sancağı'nda iskânları fermânım olan Yörükân eşkıyâsının bir kaçını (...) yanlarında alıkoyub ve bu misillü nice ta'dilileri vardır deyü ba'zı ashâb-ı a'râzın hilâf-ı inhâlarıyla Magusa Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır olmağla ıtlâk olunmaları bâbında istid'âyı inâyet eyledikleri ecilden fî-mâ-ba'd kendi hallerinde olmak üzere afv ve ıtlâk olunmaları için hüküm yazılmışdır.

[Fi] Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 265

Rodos Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kasaba-i Kasımpaşa'da vâki' Süruri mahallesi sâkinlerinden İsmail nâm kimesne müneccim olub idlâle bâ'is olmağla Rodos Kal'ası'nda kal'a-bend oluna deyü hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 67]

Hüküm 266

İtlâkları için emri şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Ber-vech-i arpalık Kengiri Sancağı mutasarrıfı [] dâme ikbâluhûya ve kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Korgon nâm karye ehâlîsi gelüb karye-i mezbûrede sâkin Kayacı oğlu Hacı Mehmed ve diğer Hacı Mehmed ve Hüseyin ve Müslim oğlu Mehmed ve karındaşı Şaban nâm kimesneler katiller olub her yer fesâda sâî ve karyelerinin perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is ve bâdî olub şekâveti âdet-i müstemirreleri olmağla bundan akdem kendi hallerinde olmak üzere emanları alınub ve hüccet-i şer'îyye mücebince emr-i şerîfim sâdır olmuşiken mezbûrlar yine karyelerinde kendi hallerinde olmayub dâ'imâ fitne ve fesâda sây ve

karyelerinin harâbına bâ'is oldukları sâbıkan ber-vech-i arpalık livâ-i mezbûr mutasarrıfı olan Hüseyin dâme ikbâluhû tarafından der-i devlet-medârıma arz olundukda mezbûrlar kendi hallerinde olmayub şakî ve ehl-i fesâd olmalarıyla ıslah-ı nefis için diyar-ı âhere nefy olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır olmuş iken mezbûrlar itâ'at-i emr-i şerîf eylemeyüb yine karyelerine gelüb sâkin olub bizim hakkımızda emr-i şerîf ihrâc eylediniz deyü evvelkeden ziyâde zulm ü ta'addîden hâlî olmadıkların bildirüb olbâbda hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden siz ki mûmâ-ileyhümâsız mezbûrun karyelerine gelüb ta'addî eyledikleri vâki' ise mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince diyâr-ı âhere nefy ü iclâ eylemeniz için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 267

Teke Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Bundan akdem kuttâ'-i tarîk eşkıyâsından Sarı Şahin nâm şakî hevasına tâbi' bir kaç nefer şakîler ile Eskişehir kurbunda ebnâ-i sebîlin yoluna inüb ve evlerin soyub nehb ü gâret-i emvâl misillü fesâd ü şekâvete cesâret eylediklerinden sonra Akşehir semtine vardıklarında kıdvetü'l-umerâi'l-kirâm Akşehir sancağıbeği Mehmed dâme izzuhû eşkıyâ-yı merkûmenin neferini ahz ve mâ'adâsı başları olan Sarı Şahin ile Teke Sancağı'nda vâki' Yörükân taifesinden Kaşıkçı oğlu Süleyman'ın yanına firâr eyledikleri mîr-i mûmâ-ileyh tarafından mukaddemâ der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda düstûr-ı mükerrem müş'ar-i mufehham nizâmü'l-âlem sâbıkan ber-vech-i arpalık Teke Sancağı'na mutasarrıf olan vezîrim Yusuf Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhûya sâdır olan emr-i şerîfim mücebince eşkıyâ-yı merkûmenin başları olan mezkûr Sarı Şahin ile refiklerinden Delioğlan nâm şakî ahz ve Antalya Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olduğu vezîr-i müşârun ileyh tarafından der-i devlet-medârımda i'lâm olunmağla senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde mârû'z-zikr Sarı Şahin ile refiki mezkûr Delioğlanı ol taraflarda da'vâ-yı hukuk eden hasımlarıyla mürâfi' ve ashâb-ı hukûkun şer'an sâbit olan hakların ma'rifet-i şer'le ashâbına redd ü teslîm etdirdikden sonra cerâime ve mesâilinden üzerlerine şer'an sübût bulan mevâdd-ı sicil ü hüccet ve yanlarına âdemler koşub esnâyı merâhilde firâr ihtimalinden me'mûn olur keyfiyet ile muhâfaza olunarak sûret-i sicilleri ve kayd u bendleri ile ikisini dahi der-i devlet-medârımda irsâl ve ihzâr eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olunmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene [1]120.

Hüküm 268

Zikr olunan üç neferin nefeden afvlarıçün yazılmışdır.

[Fi] Evâ'il-i Z. Sene 1121.

Karesi sancağıbeği Hüseyin dâme izzuhû ile Balıkesiri kazâsı nâ'ibi Halil zîde ilmuhûya hüküm ki:

Siz ki mûmâ-ileyhümâsız Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Medîne-i Balıkesiri'de sâkin Dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ve ocak ihtiyârları bi-ecma'hum meclis-i şer'i şerîfe varub i'lâm-ı hâl edüb medîne-i mezbûrdan olub yeniçeri zümresinden Uzun oğlu Kara Mustafa ve Ömer ve Çalık Mehmed nâm yeniçeriler kendü hallerinde olmayub dâ'imâ kabahat ile ikâz-ı fitne edüb hevalarına tâbi' otuz kadar eşkiyâ-yı başlarına cem' ve nice ehl-i ırza ta'arruz ve ba'zıların iktizâ eden umûrlarına karışub hâkimü's-şer' ve serdârlara itâ'at ve inkiyâdları olmayub şer'-i şerîfin icrâsına mûmâna'at ile mesalih-i Müslimînin ta'tiline bâ'is oldukları hükm-i hümayûnum verilmek ricasına ve ilhahlarıyla arz eyledikleri ecilden mezbûrlar zâbitları ma'rifetiyle diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 269

Selânik mollâsına hüküm ki:

Memalik-i mahrûsemde vâki' kal'a kapularının hıfz u hirâseti kâdîmü'l-eyyamdan berü yeniçeri ocağına müfevviz olmağla dar-ı kıyam üzere hâliyâ Selânik Kal'ası'nın ebvâbı Selânik'de olan yeniçeri zebâbıtı tarafından muhâfaza oluna gelmiş iken hâliyâ ber-vech-i mâlikâne Selânik gümrüğü mukâta'âsına mutasarrıf olan Mehmed ve Ebubekir nâm kimesneler zümre-i mezbûrenin mukâta'â-i merkûme rusûmâtına tecavüzleri vardır deyü hilâf-ı inha ile Selânik Kal'ası kapularının muhâfazasından zümre-i mezbûrenin men'i içün kadîme muhalif emr-i şerîf ısdâr edüb nizâm-ı kadîmin ihtilâline bâ'is olmalarıyla ibâdullah'ın Allah'a nef'leri olub ve kimesneye zararları olmamak üzere kal'a-i merkûme kapuları kemâ fi'l-evvel Selânik'de olan yeniçeri zebâbıtı tarafından bekletdirilmesine âherdan mûmâna'at olunmamak bâbında iftihârü'l-umerâ-i ve'l-ekâbir bil-fi'il Dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ağası olan

Mustafa Ağa dâme uluvvuhû istid'âyı inâyet eylemeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki [] vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîlû'kadrim üzere amel edüb dahi senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin ibâdullahın ta'akkulleri olub ve kimesneye gadrları olmamak üzere kal'â-i merkûme kapuların vaz'-ı kadîmisi üzere kemâ fi'l-evvel Selânîk'de olan yeniçeri zabiti tarafından bekletdirüb kadîme muhalif taraf-ı âherdan müdâhale edilmesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 68]

Hüküm 270

İlbasan sancağıbeğine ve livâ-i mezbûrda vâki' olan kâdîlara hüküm ki:

Cizye-i kefereye zahire ve sâ'ir memnû'ât dan bir nesne bey' olmamak üzere defâ'atle evâmîr-i şerîfem ile taraf taraf tenbîh ve te'kîd olunmuş iken ve livâ-i mezbûrda vâki' Draça ve Baklan kazâları ehâlîsi eğer kendilerinin Manastır ve Pirlepe ve Ohri ve Istırğa kazâları ehâlîsinin tereke mahsûllerin Draça ve Baştok iskeleleri limanlarına gelen keferese finelerine nakl ve fûruht eylediklerinden mâ'adâ ol havâlîde ba'zı a'yân-ı vilâyetin himâyesiyle keferese tâ'îfesi İlbasan içünden geçüb ve sâlifü'z-zıkr Manastır ve Pirlepe ve Istırğa (?) kazâlarına varub ehâlîsinden yedi seneden berü müctemî' olan tereke mahsullerin mübâyâ'a ve gemilerine nakl ve tahmîline ruhsat verdiklerinden bu sene livâ-i mezbûrda kaht u gala vukû'unda ve ibâdullahın zaruret ve müzayakalarına bâ'is ü bâdî oldukları istimâ' olunub bu emr-i kerîm adem-i diyâneti ve keferese takvîyeti ve nice müfâsîdi müstetbi' olmağla bu makûle ıhbâsına cesâret edenlerin zecr ve men'î ve mütenebbih olmayanların cezâlarının tertîbi emr-i lâzım olmağla tenbîh ve inzâr için işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ırsâl olunmuşdur imdi sizki mûmâ-ileyhimsiz emr-i şerîfim vusûlünde birer sûreti muhâkemededen sicillata sebt ve mazmun-ı münîfini i'lân ve işâat ve livâ-i mezbûrda vâki' eğer sâlifü'z-zıkr kazâlar ehâlîsine ve eğer sâ'ir tenbihi iktizâ edenlere min ba'd keferese tâ'îfesine zahîre bey' etmemek üzere muhkem tenbîh ve te'kîd ve gereği gibi takayyüd ve ihtimâm edüb bu emr-i kerîmi ol havâlîlerden küllîyet ile [ile] men' u def' eylesesiz şöyle ki bundan sonra bu keyfiyet cihâren ve hafîyyeten def'a be def'a tefahhus olunub ol havâlîlerden cizye-i keferese zahîre bey' olunduğu istimâ' olunursa emr-i şerîfime muhalefet ve a'dâyı dîn-i mübîn olan keferese îsâl-i âkvâd ile i'ânet eyledikleriçün bey' edenlerin

kendüleri ahz ve kal'a-bend ve emvâl ve erzâkların mîriçün girift olunub ve sizki mîr-i mûmâ-ileyh ve kâdîlarsız siz dahi men'inde tehâvün ve tekâsül eyledüğünüz için mansıblarınızdan azl ile iktifa olunmayub ukûbet-ı ekîde ile muâkap olacağınızı mukarrer ve muhakak bilüb ana göre cümleliz kemâl-i basîret ve intibâh ile hareket eylemeniz için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 271

Sayda ve Beyrut ve [] ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Sayda-Beyrut eyâleti işbu bin yüz yigirmi senesi zilka'desinin on beşinci gününde avâtıf-ı seniye-i mülûkânemde düstûr-ı mükerrerrem sâbıkan Basra vâlîsi olan Halil Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhûya inâyet ve ihsânım olub ve vezîr-i müşârun ileyh Sayda'ya gelinceye değin zabt itmek üzere müşârun ileyhın mîr-ahuru olan Ahmed zîde mecduhû mütesellim nasb ü ta'yîn olunmağın imdi siz ki mevlânayı mûmâ-ileyhimsiz emr-i şerîfim vusûlünde vezîr-i müşârun ileyh mânsıbına gelinceye değin tarafından mütesellim-i mûmâ-ileyh zabt u rabt vâki' olan mahsûlât ve rusûmâtı kânûn ve defter mücebince ahz u kabz etdirüb taraf-ı âherden bir ferde dahl ü ta'arruz etdirilmemek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 272

Ümerâ-i deryâdan Rodos Sancağı'na mutasarrıf olan Mehmed Paşazade Abdurrahman dâme ikbâluhûya hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileysin mevsim-i sefer-i deryâ karîb olmağla mu'tâd üzere çektiri sefinenin takımı ve levendât ve forsası mükemmel olub birinde noksan olmamak üzere inşâ'allâhu te'âlâ nevrüzdan on gün mukaddem tersane-i âmiremde mevcud bulunub düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem bil-fi'il kapudanım olan vezîrim el-Hâc İbrahim Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhûnun re'yi savab dîdi üzere hidemât-ı hümâyûnumda bezl-i makdûr eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

Hüküm 273

Bir sûret Rodos'da Mahmud Paşazâde Mustafa Paşa'ya.

Hüküm 274

Bir sûret Rodos'da Abdülkadir Paşazâde Ahmed Paşa'ya.

Hüküm 275

Bir sûret Sakız'da Deli Bekirzâde Ahmed Paşa'ya.

Hüküm 276

Bir sûret Sakız'da Salih Paşa'ya.

Hüküm 277

Bir sûret Sakız'da hazînedâr Hasan Paşa'ya.

Hüküm 278

Bir sûret Sakız'da Kara Murtezazâde Ali Paşa'ya.

Hüküm 279

Bir sûret Sakız'da Mehmed Paşazade Kasım Paşa'ya.

Hüküm 280

Bir sûret Ağrıbozda Mustafa Paşazâde Ahmed Paşa'ya.

Hüküm 281

Bir sûret Ağrıboz'da Attar İbrahim Paşazade Osman Paşa'ya.

Hüküm 282

Bir sûret Ağrıboz'da (...) Hasan Paşazâde İbrâhim Paşa'ya.

Hüküm 283

İşbu emr-i şerîfin sûretleri başka ve sonradan yazılmışdır.

[Fî] Evasıt-ı Z. Sene 1120

Bir sûret İzmir'de Derviş Ağazâde İsmail Paşa'ya.

Hüküm 284

Bu dahi

Bir sûret İzmir’de Arnavut Osman Paşa’ya.

Hüküm 285

Bu dahi

Bir sûret İzmir’de Marpolzâde Mustafa Paşa’ya.

Hüküm 286

Bu dahi

Bir sûret İzmir’de Marpolzâde Ali Paşa’ya.

Hüküm 287

Bu dahi

Bir sûret İzmir’de Kurunlu Ali Paşa’ya.

Hüküm 288

Bu dahi

Bir sûret Foça’da Deli Mehmedzâde Ömer Paşa’ya.

[Sayfa 69]

Hüküm 289

Trablusşam beylerbeyisi Mehmed Paşa’ya ve [] kâdîsına hüküm ki:

Humus havâlîsinde mutavattın olan tavâyîf-i iskândan şerefli ve çarıklı ve kara gözlü cemâ’atlerinden Doğan oğlu Halil ve Seyyid Ahmed ve Uşşak nâm üç nefer kimesneler Südde-i Sa’âdetime arz-ı hâl edüb civarlarında vâki’ Hama havâlîsinde olan tavâyîf-i iskândan ayalu ve yüzlü ve çalaklu cemâ’atlerinden iki yüzden mütecâviz süvârî ve piyâde kimesneler bin yüz yigirmi senesinde evlerin basub mezkûr şerefli cemâ’atinden bi-gayr-i hakkın bir âdemî katl ve on üç re’s at ve bir def’a bin elli re’s ve bir def’a yüz otuz re’s koyun ve otuz yedi re’s öküz ve on re’s himar ve kırk zükûr ve yigirmi şubân ebvâbı ve ahd-i nakd yüz guruş ve mârû’z-zikr çarıklı cemâ’atinden cümle levâzımı ile on beş ev gâret ve üç nefer âdemî katl ve [ve] üç yüz elli altı re’s öküz ve sekiz re’s at ve sâlifü’z-zikr karagözlü cemâ’atinden iki yüz altmış iki re’s

öküz ve yedi yüz kırk yedi re's koyun ve altı nefer kimesnenin kılınç ve esvâb pusatlarıyla altı re's atların nehb u gâret ve ziyâde ta'addî ve hasara cesâret etmeleriyle mezbûrları da'vet-i şer' eylediklerinde itâ'at-i emr-i şer' eylediklerin bildirüb ahvâlleri şer'le görölüb ihkāk-ı hak olunmak bâbında istid'âyı inâyet eyledikleri ecilden senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfîm vusûlünde zikrolunan cemâ'atlerden bu fesâd ü şekâvete cesâret edenler her kimler ise bi-eyyi hâl ahz ve meclis-i şer-i şerîfe ihzâr ve edâyı hakk ve ta'yîn-i mâile eden hasımlarıyla murafî' ve ahvâlleri tamâm-ı hak ve adl üzere şer'le görölüb dahi mezbûrların bi-hasbü's-şer' sâbit olan nukûd ve devvâb ve mevâşî ve sâ'ir emvâl ve eşyâ her ne ise teveccüh edenlerden ma'rifet-i şer'le bi't-tamam ashâbına redd ve teslîm ve ihkāk-ı hak eyleyüb ve zikri mürûr eden dört nefer maktûllerin katillerin dahi alâ eyyi-hâl ahz ve ânları dahi verese-i kutelâ ile murâfî' ve katl husûsu şer'an üzerlerine sâbit olur ise mezburlara diyet mi? lâzım gelür yohsa kısas mı? bahsu's-şer' ü şerîf her ne iktizâ eder ise muktezâyı şer'-i kadîm üzere icrâ ve ihkāk-ı hak vâki' hali sûret-i sicili ile sıhhati ve hakîkati üzere der-i devlet-medârımda arz ve i'lâm eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 290

Nâ'ib-i mezbûr ıtlâk olunmuşdur.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

[] kâdîsına ve Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Hâlîya Biga kazâsında nâ'ib olan Ahmed bin Ali nâm nâ'ib tarafına arz verüb ihtilâle bâ'is olmağla mezkûr Ahmed Bozcaada Kal'asında kal'a-bend olunmak bâbında hüküm yazılmışdır.

[Fî] Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 291

Hassa bostancıbaşı olan Ahmed dâme izzuhû ve Yenice-i Karasu nâ'ibine hüküm ki:

Yenice-i Karasu kazâsında vâki' Kozluca nâm karye sâkinlerinden Behlül Çoban Kara Hasanın bu tarafa gelmesi lâzım gelmeğle senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin mezkûr Behlül'ün Çoban Kara Hasan ma'rifetinle der-i devlet-medârımda ihzâr olunmağîçün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 292

İzmir mollâsına ve hassa bostancıbaşı Ahmed dâme izzuhûya hüküm ki:

İzmir sâkinlerinden Pehlivan altı kulaçın bu tarafa gelmesi lâzım gelmeğle sen ki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin mezbûr Pehlivan altı kulaç ma'rifetinle der-i devlet-medârıma ihzâr olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

[Fi] Evâsıt-ı Zilhicce Sene 1120.

Hüküm 293

[] kâdîsına hüküm ki:

Canik muhassılı Mehmed Ağa'nın hesâbı görölmek için ihzârı lâzım gelmekle ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle Âsitâne-i Sa'âdete ihzârîçün hükm-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 294

Mihaliç nâ'ibine hüküm ki:

Mihaliç ehâlisi gelüb kazâ-i mezbûrda buğdayın kilesi yigirmi bir akçeye râyic iken senki nâ'ib-i mezkûrsun takayyud etmeyüb tekâsül ve müsâ'ade ile kazâ-i mezbûr iskelesi ve sükunda tabh olunan nân için işlenüb ekele salih olmayub ibâdullahı küllî gadr olunduğun bildirüb ol-bâbda hükm-i hümayûnum ricâ etmeleriyle senki nâ'ib-i mezkûrsun iki yüz dirhem etmek bir akçeye olmak üzere narh verilüb ol vechle işletdirilüb bundan sonra müsamaha ve müsâ'ade olunur ise bir vechle cevâba kâdir olamazsın ana göre takayyüd ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 70]

Hüküm 295

Boğaz Hisarları dizdârlarına hüküm ki:

Merhûm ve mağfûrun leh Sultân Bayezid Hân-ı velî tâbe serâhunun evkâfı mukâta'âtından haslar mukâta'âsı voyvodası olan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran Mahmud Emin zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb haslar mukâta'âsının öşr-i mahsûlü cümle zabt olub ve bu taraflarda rahîs olduğundan bey'î mümkün olmamağla mukâtı'a-ı merkûmenin (...) husûsunda ve Pendik ve Çekmece ve Bigadosda mevcut olan mahsûlünden gemiciler kethüdâsı kefâleti ile Boğaz Hisarlı İsmail reis üç direkli sefînesine on bin keyl-i mahsul tahmîl ve Rodos ve Sakız ve Kıbrıs cezirelerine ve Trablusşam ve Sayda-Beyrut iskelelerine nakl anda olan ibâdullaha fûruht etmek üzere sizki dizdârlarsız Boğaz Hisarları'nı dab mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere mûmâna'at olunmamak içün hüküm yazılmışdır.

[Fi] Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 296

Bir sûret mukâtı'-ı merkûm mahsûlünden iki bin beş yüz ikisi Kādîasker hammâmcısı el-Hâc Süleyman sefînesine.

Hüküm 297

Bir sûret yine evkâf-ı merkûm mukâta'âlarından İncigez mukâta'âsının dört bin keyl-i mahsûlün yine mezbûr kefâletiyle İsmail oğlu Ahmed reis sefînesine.

Hüküm 298

Saruhan Sancağı mutasarrıfı dame ikbaluhûya ve Bergama kādîsına ve Menemen nâ'iblerine ve Menemen ve Bergama voyvodalarına ve kazâ-i mezbûrelerde vâki' yeniçeri serdârlarına hüküm ki:

Menemen kazâsında vâki' Foça-i Cedîd Kal'ası sükkanından nişân-ı hümâyûnum verilen Dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran Musa çavuş zîde kadruhû arz-ı hâl edüb mûmâ-ileyh bin yüz yigirmi senesinde me'mûr olduğu hidemât-ı hümâyûnum içün Âsitâne-i Sa'âdetime geldikde berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmet ve çiftliklerin ve sâ'ir umûrun görmek üzere tarafından vekil nasb eylediği Abdullah'ı Mağnisa kazâsına tâbî' Yunt Dağında Kuyu nâm karye sâkinlerinden zümre-i eşkıyâdan Emir oğlu demekle ma'rûf Mehmed nâm şakî kendüye tâbî' altı nefer şakîler ile dahi Foça-i Cedîd Kal'asına gelüb kal'a

kethüdâsına bir gece misafiren yatub ertesi gün refikleriyle kal'anın ortasında sofrâ gulâmı mezbûr Abdullâhı tûfenk ile darb ve katl edüb kal'a kapusundan taşra çıkub gitdikde ol mahalde mevcud bulunanlardan kimesne ahzlarına sa'y itmeyüb küllî ta'addî ve fesâd eylediklerin bildirüb şakî-i mezbûr Emir oğlu Mehmed refiklerin bi-eyyi-hâl ahz ve şer'le haklarında lâzım gelen icrâ olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 299

Karaman vâlisine ve Kayseriye mollâsına hüküm ki:

Hızâne-i âmiremin şikk-ı sâni defterdârı olan el-Hâc Mustafa dâme uluvvuhû Sûdde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb Hanya muhâfazasında olan Dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinin bin yüz yigirmi senesi masar ve recec ve reşen mevâciblerinden müstehak oldukları on üç bin dört yüz altmış üç buçuk gurus hâliyâ ber-vech-i arpalık Kayseriye Sancağı mutasarrıfı olan Abdulfafur Paşa bundan akdem Adana beylerbeyisi iken uhdesinde olan ifrâz-ı Zülkadriye mukâta'âsı mâlından havâle ve mûmâ-ileyh meblağ-ı merkûma kefil olmağla vadesinden iki ay mürûr etmekle kendüden talep olunduğın bildirüb meblağ-ı merkûm neferât-ı merkûmenin mevâcibleri olmağla mübâşir ta'yîn ve irsâl olunan [] ma'rifetiyle meblağ-ı merkûm mîr-i mîrân-ı mezkûrdan bi't-tamam tahsîl olunub ve eğer mahallinde edâda ta'allül ederse Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında hükmi hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden vech-i meşrûh üzere mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle tahsîl olunub edâda teallül eder ise mîr-i mîrân-ı mezkûr mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle der-i devlet-medârıma ihzâr olunmakiçün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 300

Van vâlisine hüküm ki:

Van eyaletinde vâki' Şirvi sancağıbeği olan Mustafa dâme izzuhû arz-ı hâl gönderüb Şirvi sâkinlerinden mütegalibeden Mehmed nâm şakî livâ-i mezbûru kendüye zabt etdirmediğünden mâ'adâ kirmateş (?) nâm mevkî'de müceddeden bir kal'a binâ ve ihdâs ve zu'amâdan Muhammed zîde kadruhûnun yine livâ-i mezbûrda (...) nahiyesinde (...) nâm karye

ve gayrıdan berât-ı şer'îsine mutasarrıf olduğu yigirmi iki bin akçe ze'âmetin cebren zabt edüb küllî ta'addî ve şekâvete cesâret etmekle bin yüz yigirmi bir senesi muharreminde livâ-i mezbûrda vâki' ehl-i zimmet re'âyânın cizyeleri mukâbelesinde beher sene cânib-i mîrîye ikişer bin beşer yüz gurus vermek üzere yarar kefilî alunub elyevm mutasarrıf olduğu livâ-i mezbûru şakî-i mezbûrun dest-i ta'arruzundan tahlîs ve ihdâs etdüğü kal'a hedm ve mîr-i mûmâ-ileyh livâ-i mezbûra mutasarrıf olanların ikâmet eyledikleri kal'a-i atikde iskân ve livâ-i mezbûr kendüye zabt ettirmek bâbında istid'âyı inâyet ve şakî-i mezbûrun vech-i meşrûh üzere isyân ve tuğyânı vâki' olduğun Van kâdîsı dahi arz u i'lâm etmekle vech-i meşrûh üzere mîr-i mûmâ-ileyhin taahhüdünü müş'ar kefil taleb olundukda emekdârlardan olub vezîr-i a'zâm-ı sâbık müteveffâ Hüseyin Paşa telhiscisi olan Osman zîde mecduhû emr-i şerîfimle bu husûsa mübâşeret etmek üzere kefâlet-i mezbûreyi kabul etmekle şurût-ı mezkûre üzere mukarrer olduğu meblağ-ı mezbûr baş muhasebe defterlerine kayd olunduğun bil-fi'il başdefterdârım olan el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâm etmekle senki vezîr-i müşârun ileyhsin husûs-ı mezbûr uhde-i ihtimâmına havâle ve Van Kal'asının neferat ağaları ve zâbitları dahi bu husûsda re'y-i savâb dîdin üzere hareket eylemeleriçün emr-i şerîfimle tenbih ü te'kîd olunmağla imdi emr-i şerîfim vusûlünde Van Kal'ası'nın neferât ağaları ve zâbitlerinin mu'in ve ittifaklarıyla şakî-i mezbûrun ihdâs eyledüğü kal'a-i merkûmeyi mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle hedm ve kal'a ve Şirvi Sancağı kemâkân mîr-i mûmâ-ileyh Mustafa dâme izzuhûya zabt ve mûmâ-ileyh kadîmden livâ-i mezbûra mutasarrıf olanların ikâmet ide geldikleri kal'ada envar ve takrîr ve şakî-i mezbûr ele getirdikde ahz ve kal'a-bend olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 301

Bir sûret dahi Van Kal'asının neferât ağaları ve zâbitlerine yazılmışdır.

[Sayfa 71]

Hüküm 302

İtlâk olunmuşlardır.

Fî Evâsıt-ı N. Sene 1121.

Kavala sancağıbeği'ne ve Kavala ve [] kâdılarına ve Limni Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kavala sâkinlerinden Ahmed bin Mehmed nâm şâbb-ı emret ve yine Kavala kurbunda vâki' mahzende yatur iken Kavala sâkinlerinden Kuzu Mustafa ve Fırkateci Hasan ve İmâm Hasan demekle ma'rûf şakîler gece ile mezbûr Ahmed'i darb-ı şedîd ile darb ve fi'il-i şen'i kasd etmeleriyle husûs-ı mezbûr tefahhus olundukda mezbûrlar şu hâl üzere olub ve ol makûle fesâd ü şekâvet âdet-i müstemirreleri olduğun Kavala ehâlîsi bi-ecma'hum meclis-i şer'e ihbâr ve zikr olunan şakîler ahz ve ıslâh-ı nefis edinceye Limni Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına ilhahlarıyla siz ki mîr-livâ ve Kavala kâdîsı mûmâ-ileyhümasız arz eylediğiniz ecilden vech-i meşrûh üzere Limni Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 303

İtlâkicün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Kütahiye nâ'ibine ve Kütahiye mütesellimine ve Kütahiye Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezkûrsun mektûb gönderüb kazâ muzafâtından Tavşanlı nahiyesine tâbi' Derecik nâm karyeden zümre-i silahdârân mütekâidlerinden Mehmed nâm mütekâid meclis-i şer-i şerîfe varub yine karye-i mezbûrede sâkin zümre-i mezbûre mütekâidlerinden Yusuf nâm kimesne kendü hâlinde olmayub bin yüz on senesinde oğlu Muhammed ile kız karındaşı oğlu Abdurrahmanı gönderüb mezbûr mütekâid Muhammed'in menzilin basub iki yüz guruh ahz eyledikleri şuhûd-ı u'dûl ile sabit olduğundan gayri mezkûr Yusuf mukaddemâ küçük sipâhînin zevcesine fi'il-i şen'i kasd edüb ol dahi tatlık eyledikde mezbûreyi kendüsü alub ve yine karye-i mezbûreden Ali nâm kimesnenin dahi zevcesi üzerine varınca oğlu Hüseyin'in dahi zevcesine fi'il-i şeni' kasd eyledikde karye-i mezbûre ehâlîsi erişüb mezbûr Yusuf ol vakitte su kuyusuna ihtifâ ve başı yarık kan ceryan üzere olduğu halde ahz olunub ber-vech-i muharrer töhmet-i sabıka ile müttehim olduğun karye-i mezbûre ehâlîsi muvâcehesinde alâ tarîkü's-şehade haber vermeleriyle vâki' hâle hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına ilhahlarıyla arz

eylediğın ecilden vech-i meşrûh üzere şer'le hakkı tahsîl olundukdan sonra ıslâh-ı nefis için Kütahiye Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 304

İstanbul kâdısına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ocağında altmış dördüncü zağarcılar cemâ'ati Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb mezbûrlar mîrî zağarların ve seksonların besleyüb her gün işkenbeci tâ'ifesi gıdaları mikdârı meccânen işkenbe verüb hizmetleri mukâbelesinde tahrîr-i cedîde defter dahl olmuş değil iken muhtesibler ve kol oğlanı ve yasakçı tâ'ifesi müdâhale etmeyüb mezbûrlardan heftelik namıyla akce alınmamak üzere cennet mekân Firdevs-i âşiyân ammim Sultân Ahmed Hân aleyhü'r-rahmete ve'lgufrân zamanında verilen emr-i şerîfin hilâfına emir sâdır olmuş değil ise mücebince amel olunmak için merhûm karındaşı Sultân Mustafa Hân tâbe serâha zamanında müceddeden verilen emr-i şerîf cülûs-ı hümayûnum ile tecdîd ve zayi' olduğun bildirüb ol bâbda hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiğü mestûr ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ verilen emr-i şerîfime mugâyir rencîde olunmamaları için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 305

Karaman vâlisine ve ber-vech-i arpalık İçil Sancağı'na mutasarrıf olan vezîrim [] paşa edâmallâhu te'âlâ iclâlehumâya ve Konya mollâsına ve nevâhî-i Ermenek ve [] ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Ermenek kazâsında el-Hâc Hüseyin ve Molla Ahmed ve Süleyman ve diğer Ahmed ve Mustafa ve Mehmed ve Mustafa ve diğer Süleyman ve Nureddin nâm kimesneler ve sâ'irleri gelüb nevâhi-i Ermenek kazâsına tâbi' Dendebolu (?) nâm karyeden karındaşı ince Ali nâm kimesneler şekâvet üzere olub bir kaç def'a haklarında emr-i şerîf sâdır olmuşiken icrâyı hak olunmamağla mezkûrlar bin yüz on senesinde hevâlarına tâbi' otuz kırk mikdârı tüfenk endâz ile gelüb karyelerin basub emvâl ve erzakların ve koyunların katl ve heng-i ırz edüb ve kiminin menkûhasın murad eyledikleri kimesneye nikâh eyleyüb karyelerinde ahz eyledikleri

kimesnelerin muradları üzere akçelerin almadıkca salıvermeyüb bunun emsâli zulüm ve ta'addîlerinin nihayeti olmaduğın bildirüb mezkûrlar bi eyyi vech-i kân ele götürülüb ashâb-ı hukûkun hakları alıverilüb ve maktullerin vârisleri müddeaların vech-i şer'î üzere isbât eylediklerinde şer'an kısas lâzım gelenlere ma'rifet-i şer'le kısas ve icrâyı hak olunmak bâbında emr-i şerîfîm ricâ eyledikleri ecilden siz ki vezîr-i müşârun ileyhâ ve mevlânâyı mûmâ-ileyhamsiz ma'rifet-i şer'le görölüb sabit olan hakların alıverilüb şer'an kısas lâzım gelenler ba'de's-subût ma'rifet-i şer'le kısas ve icrâyı hak olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 306

İzmir mollâsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb hâliyâ Cezâyir-i Garb kalyonlarından bir mikdâr cezâyir levendâtı İzmir kazâsına gelüb Levend tahririne mübâşeret ile ehâlî-i kazâyı ta'ciz ve kiminin esvâbına ta'arruz ve kiminin bi-gayr-i hakkın darb ve cerh ve alenen esvakda âlet-i harb ile tekraren gezüb yevmen fe yevmen fesâd ve şenâatleri ziyâde olmağın bir kaç def'a tenbih ve ihtiyârlarına nush olundukda asla isga etmeyüb bu vechle ibâdullah mutazarrır olmalarıyla kiminin bu makûle fesâda mübâşeret eyledikleri mukaddemâ der-i devlet-medârıma arz olundukda ol makûle fesâd ü şekâvet edenler şehirden tard ve ib'âd olunmak için emr-i şerîfîm sâdır olduğın bildirüb vâki' hâle hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına nefsi-i İzmir ve kura ehâlisinin ittihât ve ilhahlarıyla arz eyledikleri ecilden bu makûle fesâda cesâret ederler ise mukaddemâ fermân olunduğu üzere tard ve ib'âdlariçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 72]

Hüküm 307

Kıbrıs vâlîsine ber-vech-i arpalık Karahisar-ı Sahib Sancağı'na mutasarrıf olan [] dâme ikbâluhûya hüküm ki:

Pınarbaşına iskân olunan Selmanlu cemâ'atinden Kara Yakub nâm kimesne Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bundan akdem bunun için Güneş oğlu Ebubekir'in fesâdâtına muîn olub ve Danişmendlü mukâta'âsına tâbi' karalu ve sermayelu ve gördengöre cemâ'atlerinin mâl-

ı mîrîleri tahsîl ve Küçük Kürd Mehmedler ve Selmanlu Kebir ve Selmanlu Sağîr ve Civanşîr ve Güleğîr ve Kayıköy ve üç aded bıçakçı ve Karamanlu ve Gördengöre cemâ'atlerinin mâl-ı mîrîleri tahsîl ve ekel-i belîğ ve re'âyâyı tahrik ve ıdlâl edüb mâl-ı mîrîye kesr ü noksan tertibine bâ'is oldu deyü mukâtı' mezbûre voyvodası Seyyid Dervîş'in iltimâsıyla Kıbrıs ceziresine ta'yîn içün emr-i şerîfîm sâdır olmağla cürmu afv ve cezire-i mezbûreden sebebi tahliye olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden fî-mâ-ba'd kendü hâlinde olub hilâf-ı şer'î şerîf bir ferde ta'addî ve tecavüz etmeyüb ve üzerine lâzım gelen mâl-ı mîrî edâ ve voyvoda umuruna karışmamak şartıyla ıtlâk ve sebebi tahliye olunmağıçün hüküm yazılmışdır.

[Fî] Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 308

İlbasan sancağıbeğine hüküm ki:

Kıdvetü'l-kuzat ve'l-hükkâm hâliyâ Draça kâdîsı Mevlâna Hüseyin zîde fazluhû mektûb gönderüb bundan akdem Draça kâdîsı olan [] nâm kâdînın kal'a-bend olunmasıçün emr-i şerîf sâdır olub velakin sâdır olan emr-i şerîf mahalline varmazdan mukaddem kâdî-i mezkûrun müddeti tamam olmağla müfred gedüb bu dahi menâsibi olan Draç'a henüz varmış iken emr-i şerîfîmle varan mübâşîr bunu ahz ve kal'a-bend edüb gadr eyledüğün bildirüb ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğın vech-i meşrûh üzere ıtlâkiçün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 309

Eflak voyvodasına hüküm ki:

İbrail kazâsı ehâlîsi Südde-i Sa'âdetime âdem ve arz-ı hâl gönderüb kazâ-i mezbûr-i Tuna'nın kurbunda ve Eflak cânibinde olub hududları Eflak hududu ile müşa' olmağla kazâ-i mezbûrun hududu dâhilinde olan arâzî ehâlîsine kifayet etmeyüb küllî zaruret ve müzâyakaları olduğundan sınırları kurbunda vâki' Eflak arâzisinde kâdîmü'l-eyyamdan berü koyun ve sâ'ir hayvanatları ray olunub otundan ve suyundan intifa ve ba'zı ziraate salim yerleri dahi zabt ve ziraat edegelmeleriyle fî-mâ-ba'd Eflak toprağında çiftlik ve kışlak ve sâ'ir bir dürlü emlak ihdâs ve alaka etmeyüb ve gecelerin dahi da'vârların anda meks etmemek şartıyla da'vârları gündüzlerin sınırlarına karîb Eflak toprağında râiy olunagelen mer'a yerlerinde râiy ve

tasarruflarında olan arâzîde ziraatleriyle hâsıl eyledikleri mahsullerinden müteveccih olan öşürlerin Sahib-i arza edâ etmek üzere ziraatlerine mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 310

Bir sûret Yergöğü ehâlisinin iltimâslarıyla yazılmışdır.

Hüküm 311

Bir sûret Kille hası (?) re'âyâsının iltimâslarıyla yazılmışdır.

Hüküm 312

Sâbıkan Mısır vâlisi olub hâliyâ Midilli'de olan Vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki:

Senki vezîr-i müşarun ileyhsin Sakız ceziresinin muhâfazasına me'mûr ve ta'yîn olunmuşundur imdi işbu emri şerîfim vusulünde te'hîr ü tevakkuf etmeyüb muaccelen kalkub cezire-i mezbûreye varub muhâfazasına kıyam ve bi-avnullahi'l-melîki'l-allâm uhde-i ihtimâmına lâzım gelen husûslara kemâ-yenbagî nizâm vermeye takayyüd-i tam eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

Hüküm 313

Alanya Sancağı mutasarrıfına ve Alanya kâdîsına hüküm ki:

Alanya Kâl'ası sükkanından olub kuzattan Ali zîde fazluhû gelüb bunun hilâf-ı şer' kimesneye zulüm ve ta'addîsi yoğiken Alanya Kâl'ası dizdârı Seyyid Mustafa'nın hilâf-ı inhâsıyla ıslah-ı nefis için diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunması fermânım olmuş idi hâliyâ ıslâh-ı nefis etmekle nefy ü iclâ'dan afv ve vilâyetinde ikâmetine mûmâna'at olunmamak bâbında istid'â-yı inâyet etmeğin vech-i meşrûh üzere fî-mâ-ba'd kendi halinde olmak şartıyla ikâmetine mûmâna'at olunmaya deyü hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 73]

Hüküm 314

Mezkûr Ali itlâk olunmuşdur.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Mezkûr Satır Mehmed'in dahi itlâkı fermân olmuşdur.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]121.

Uzuncaabad Hasköy nâ'ibine ve Kavala Kal'ası dizdârına hüküm ki:

El-Hâc Ali zîde mecduhû Südde-i Sa'âdetime gelüb Uzuncaabad Hasköy sâkinlerinden Satır Mehmed ve Celali oğlu Ali nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub eşkıyâdan olmalarıyla mûmâ-ileyhin ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan İstanbul ve tevâbi'-i duhan gümrüğü mukâta'âsı mülhakâtından Edirne ve tevâbi'-i duhan gümrüğü mukâta'âsı rûsûmu cem'ine me'mûr tarafından İbrahim nâm kimesnenin tahsiline mûmâna'at ve emvâl-i mîrînin her vechle zarar ve noksan tertibine bâ'is celb-i mâl etmek âdet-i müstemirreleri olduğun bildirüb mezbûrlar bir daha ehl-i hidmetin işlerine karışmamak ve ıslâh-ı nefis eylemek için Kavala Kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 315

Maraş beylerbeyisine hüküm ki:

Bundan akdem İfrâz-ı Zülkadriye Türkmâni tâ'ifesi min-ba'd âlât-ı harb ile râkiben gezmeyüb mahall-i iskânlarında kendü hallerinde ziraat ve hirâset ve sâ'ir mekâsib şer'iyyeden olan kâr u kesb ile meşgul olub sene be sene üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrîyi tahsiline me'mûr olanlara edâ ve ba'de'l-yevm ve altı bin şer'i şerîfe muvâfık olan re'yinden taşra çıkmayub ve eğer mâl-ı mîrîlerin edâda muhalefet veyâhud (...) Payasa varınca ol havâlîlerde mürûr ü ubûr eden ebnâ-i sebîle ta'arruzları zuhûr eder ise ol makule şekâvete cesaret edenleri ahz ve vâlilerine teslim ve arz ve tâ'ife-i merkûmenin yigirmi bir aded cemâ'atlerin her biri Medîne-i Münevvere fukarâsına ellişer kese nezrimiz olunsun deyü verdikleri hüccet baş muhasebede mukayyed iken tâ'ife-i merkûmenin mukaddemâ fesâd ü şekâvetleri zahir olundukda zikr olunan nezr akçelerinin yüz kesesi mezbûrlardan tahsil ve şekâvetden inâbe ve

istiâ' neleriyle mâ'adâsı tevfi'k ve te'hîr olunub ve el-hâletü hâzihî tâ'ife-i merkûme müteahhid oldukları mahalleri eşkıyâdan hıfz u hirâset etmediklerinden mâ'adâ ba'zıları yine kendü hallerinde olmayub Kurdkulâğı ve havâlîsinde kat'-ı tarîk ve katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl misüllü envâ fesâd ü şekâvete cesâret eyledikleri yakînen haber alınub ve senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin mukâta'â-i mezbûre el-yevm senin uhdende olmağla sana işbu emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sudûr olub gönderilmiştir imdi mukaddemâ ve hâliyâ fermânım olduğu üzere tâ'ife-i merkûme kendü hallerinde olub min-ba'd âlât-ı harb ile râkîben gezmeyüb ve bir dürlü fesâd ü şekâvete cesâret etmeyüb mahall-i iskânlarında zer' ü hars ve sâ'ir mekâsib-i şer'iyeden olan kâr ü kesb ile meşgul ve müteahhid oldukları mahall-i kuttâ'-i tarîk eşkıyâsından gereği gibi hıfz u hirâset ve kendüleri dahi bir dürlü fesâd ü şekâvete tesaddî etmeyüb kendü hallerinde olmak üzere tâ'ife-i merkûmenin bellü başlularına ve söz sahiblerine muhkem tenbih ü te'kîd ve eğer yine mütenebbih olmayub şekâvetleri zuhûr ider ise veballeri boyunlarına zimmetlerine kusûr kalan nüzûr akçesi bi't-tamam emvâl ve erzaklarından tahsil ve şakîleri bilâ eman katl olunacağı tefhîm edüb bundan sonra yine ne-vech üzere hareket ederler ise sıhhati üzere der-i devlet-i aliyyeme arz ü i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Z. Sene [1]120

Hüküm 316

Edirne Bostancıbaşısına hüküm ki:

Zağra-i Cedîd kazâsında Karacı Muratlı nâm karyede Pehlivan Kenan Ağa oğlu Pehlivan Mehmed'in Âsitâne-i Sa'âdetime gelmesi lâzım olmağla senki bostancıbaşı mumâ ileyhsin emri şerîfim vusulünde mezkûr Pehlivan Mehmedi der-i devlet-medârıma irsâl eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 317

(..) ma'Semadirek kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb (...) kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutaba ve a'yân-ı vilâyet ve re'âyâ tâ'ifesi bi-ecma'hum meclis-i şer'e varub merhûm ve mağfurunleh Sultân Bayezid Hân tâbe serâh evkâfından (...) kazâsı sâkinlerinden olub sâbıkan

dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ocağından on yedi bölüğün çorbacısı iken azl olunan Mehmed etbaından ba'zı kimesneler ile yek-dil ve vakf-ı mezbûr re'âyâsını rencîdeden hâlî olmayub cebren emlak ve arazîlerin zabt ve vakf-ı mezbûr re'âyâsından ba'zılarına yeniçeri olmak üzere Sahib çıkub mâl-ı vakfa gadr ve dâima hevâdarlarıyla tecemmu' ve nice fesâda tasaddi olduğundan mâ'adâ huzur'ı şer' de vakf-ı mezbûr mültezimi olan Hüseyini darb ve cerh hudûdunda iken mukâta'â-i merkûmenin zabtına mümâna'at ve mâl-ı vakfa küllî noksan tertibine bâ'is ve bir vechle şer'-i şerîfe itâ'at etmeyüb dâima şer ve fesâddan ve vakf-ı mezbûr re'âyâsını rencîdeden hâlî değildir deyü kazâ-i mezbûrede nâil olan Mustafa hilâf-ı inhâ arz etmekle mezkûr Mehmed diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak üzere emr-i şerîfim sudûruna binâen Gelibolu'ya revâne olub lakin mezkûr Mehmed kendi halinde her vechle şer'-i şerîfe inkıyâd üzere olub kimesneyi rencîde ve ta'addî etmeyüb ve mezbûrdan vech-i meşrûh üzere nekabet olmağın haber ve ana himmetimiz yokdur deyü alâ tarîkü'ş-şehâde haber vermeleriyle yine kazâ-i mezbûrda mütemekkin olmak üzere afv olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına arz eylediğın ecilden ba'de'l-yevm kendi hâlinde olmak üzere gerek re'âyâ ve gerek voyvodanın umûruna karışmayub bu tarikiyle kendüden şikâyet itdirmemek üzere mütemekkin olmak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 318

Eflak voyvodasına hüküm ki:

Çuka boyalarına lüzumu olan ve yed toprağının mahall-i vilâyeti mücarede (...) olduğun Alamandan gelen tercüman ihbar ve varub getürmek üzere ol tarafa irsâl olmağla senki voyvoda-i merkûmsun tercüman-ı mesfûr mahall-i mezbûra varub gelince mürûr ü ubûruna mümâna'at olunmayub ve iktizâ eden husûslarında muavened olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır omuşdur buyurdumki.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 74]

Hüküm 319

Kıbrıs ve Adana vâlîlerine hüküm ki:

Adana'da nakîbü'l-eşraf kâ'im-makâm olan Emir Ali oğlu Seyyid Mustafa zîde şerefuhû arz-ı hâl edüb bundan akdem hevâsına tâbi' ba'zı kimesneler ile tecemmu' ve Adana mukâta'sının mâl-ı mîrîyi tahsiline mâni' oldu deyü emr-i şerîfimle Kıbrıs cezâiresine nefy ü iclâ olunmağla cezâire-i mezbûreden sebebli tahliye ve ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı merhamet etmeğın fî-mâ-ba'd mâl-ı mîrîye ve sâ'ir medhali olmadığı umûra karışmayub kendü halinde olmak üzere ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 320

İtlâkiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Kütahiye nâ'ibine Kütahiye yeniçeri serdârına hüküm ki:

Kütahiye sâkinlerinden [] ve [] ve [] nâm kimesneler arzı hâl edüp kâzâyı mezbûra tâbi' Virancık nâm karye sâkinlerinden sabıkân serdâr olan Feridun nâm kimesne kendi halinde olmayup şakî ve ehl-i fesâd olduğundan mâ'adâ ibadullahı ta'arruz ta'ciz ve rencîde edüp fukarâyı zulüm ü ta'addîsinin nihayeti olmamağla senki serdâr-ı merkûmsun mezkûr Feridun'u firar ve gaybet ettirmeyüp bi-eyyî hâl ahz ve mahallinde izhâr-ı şer' ve hasımlarıyla mürâfî' edüp üzerine sübût bulan mevâdd-ı sicil ve hüccet olunduktan sonra mezkûru kavî ve silahı zahir olunca civarınızda olan Karahisar-ı Sahip Kâl'ası'nda kal'a-bend edüp sûret-i sicilleriyle vaki' hali vukuu ve zımnî üzere der-i devlet-medârımda idam ve taraf-ı şer'den dahi yazdırup arz ettiresin deyü bil-fi'il dergâh-ı mu'âllam yeniçeri ağası olan Mustafa Ağa dâme uluvvuhu tarafından mühürlü mektup verilmeyin mücebine amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 321

İtlâklariçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca. Sene 1121.

Uzuncaabâd Hasköy nâ'ibine ve Limni Kal'ası dizdârına hüküm ki: Haremeyn paşasıyla (...) olmuşdur

İstanbul'da duhan emini olan el-Hâc Ali zîde kadruhû gelüb Kırcaali cânibinden hâsıl olan duhan ma'rifet-i şer'le defter olunub yedinde İstanbul duhan gümrüğü emîninden tezkeresi olmayub ve mahallinde emin ve vekil olanların dahi izni olmadıkca dıravacı makûlesine duhan fûruht olunub bilâ izin duhan fûruht eden ziraatci tâ'ifesi berât-ı âlişanda tasrîh olunduğu üzere lâzım gelen resm-i gümrüklerin mîriçün ahz u kabz oluna deyü sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince diyâr-ı âherden gelen dıravacılar men' olunub lakin Uzuncaabad Hasköy kazâsına tâbi' Tırhala nâm karyeden Salih Beşe demekle ma'rûf ve Ayvacık karyesinden el-Hâc Musa ve maksudlar karyesinden el-Hâc İbrahim ve Orhanlar karyesinden Hacı Ömer nâm kimesneler altı seneden berü duhan dıravacısı olduklarından gayrı zîr-i destlerinde yedi sekiz mikdârı dıravacılar dahl olmağla gecileri duhan dırava etmek âdet-i müstemirreleri olub beher sene bilâ izin ve bilâ gümrük on bir bin vukiyye duhan telef edüb mâl-ı mîrîye a'yid duhan gümrüğünün ihtılâline bâ'is oldukları ehâlî-i kazânın ihtiyârlarıyla sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince bi'd-def'a'ât tenbih olundukda mütenebbih olmayub kemâ fi'l-evvel ta'addî ve duhan gümrüğünün nizâm bulmadığı ehâlî-i mezbûrun ihtiyârları ve ol tarafda olan duhan gümrüğü emîni iltimâsıyla vâki'-i hâl der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda mezbûrlar ıslah-ı nefis edinceye değin diyâr-ı âhere nefis ü iclâları fermânım olmuşiken yine itâ'at-i emr-i şerîf eylemediklerin bildirüb mezkûrlar Limni Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum rica eylediği ecilden ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestûr u mukayyet bulunmağın vech-i meşrûh üzere itâ'at-i emr-i şerîf eylemedikleriçün kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olunalar deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 322

Kıbrıs vâlisine ve Karahisar-ı Sahib Sancağı mutasarrıfına hüküm ki:

Sandıklı nâ'ibi mevlâna Mustafa zîde ilmuş Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Sandıklı kazâsı civarında vâki' Pınarbaşı nâm mahalle iskân olunan Danişmendlü'ye tâbi' Selmanluyu kebîr cemâ'atinden Güneş(?)oğlu Ebubekir nâm kimesne meclis-i şer'e varub hâliyâ ber-vech-i mâlikâne cemâ'at-i mezbûre voyvodası olan Seyyid Derviş yüz on dokuz senesi mâl-ı mîrisinden üç bin guraşa mezkûr Ebubekir fesâdâtına muîn Kara Yakub ve Kara Cafer ve diğer Cafer ve Hasan bölükbaşı nâm kimesneler ile ekel ü bey' edüb ve dâimâ mâl-ı mîrîye gerü

noksan bir Őeye b  is olunurlar deyü K br s ceziresine nefy   icl ları   n Mustafa  avuş m b  eretiyle emr-i Őer fim s dır olunub lakin kendünün hus s-ı mezb reden haber ve  gah  olmayub ve m l-ı m r den zimmetinde bir akçe b k  kalmazı ına voyvoda-i merk m tarafından m l-ı m r  tahs line me m r olan oğlu Seyyid Salih yedine memh r temessük verildiği senki m r-i m r n-ı m m -ileyhsin tarafından m b  ir ta y n olunan Ali z de kadruh  ve  avuş-u merk m ma rifetiyle Gedikler kaz s  n  ibi huzurunda akd olunan meclis-i Őer  de al  tar k        ihbar eylediklerinden m  ad  kezalik Sandıklı kaz s  eh lisinden dahi kem -yenbag  vukuf olan sek b n-ı M slim n meclis-i Őer  de hus s-ı mezb r minv l-i muharrer üzere tasadd  i l m ve mezb run nefy   icl dan afv olunmas n iltim s eylediğin arz eylemek ahk m kaydına m r  caat olundukda mezb rdan G ne  oğlu Ebubekir ile Kara Yakub ve Kara Cafer ve diğer Cafer ve Hasan b l kba ı ile sene be sene Kızıl Ali nin vech-i me r h üzere K br s nefy ve icl ları   n ve ba deh  içlerinden ancak mezb r Kara Yakub un cezure-i mezb reden sebebli tahliye olunma ı  n emr-i Őer fim verildi   mestur-i mukayyed bulunmağın senki vez r-i m   arun ileyh ve m r-i m r n-ı m m -ileyhsin m l-ı m r lerin ed  ve kendi hallerinde olmak üzere nef   cez re-bend olanların cümlesi nefeden afv ve  tl kları  n yazılmı ıdır.

F  Ev hir-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 75]

Hüküm 323

Karaman V lisi Vez r Osman Pa a ya hüküm ki:

Bundan akdem emr-i Őer fimle I  il Sanca ı na isk n olunan Y r k n cem  atlerinin her biri elyevm liv -i mezb run k  lak ve sev hilinde v ki  mev zi -i kad melerinde göçer evleriyle firar edüb emr-i Őer fime s ret-i it  at g  ster b lakin henüz esb b-ı ik metden olan s kn lar binası ve zer  ve hars misillü amele m b  eret etmediklerinden mezb rlar n c y-ı ik metlerinde sebatları m  tebih olub b hus s eyy m-ı sayı er   b liv -i mezb run s  ir eh lisi yaylaklarına  ıkd klarında t  ife-i merk me dahi elyevm ik met eyledikleri mahalden hareket ve ey let-i Karaman da v ki  Pirluganda ve Larend  ve Alada  ve Gaferyad ve Bozk r kaz larıyla s nurlarında olan cib l-i az mede v ki  yaylakra teveccüh ve az met ve derunlarında Őek vet muzmir olanlar istedikleri yerlere firar kasdıyla tahayyüz ve tecemmu  etmeleri a leb-i ihtimal olub I  il Sancağı mutasarr flarının makarrları ise t  ife-i merk menin

ikâmet eyledikleri mahalle baîd olmağla eğer vech-i meşrûh üzere firara tasaddî ederler ise livâ-i mezbûr mutasarrıfları hareketlerinden haberdar olamayub ve mevzi’-i ikâmetlerine iâde ve ircâ-i vaktin müsâ’adesi kalmayub tâ’ife-i merkûmenin memerr ve ma’berleri Alaiye ve Akşehir ve Beyşehir ve Hamid sancaklarında olmağla elviye-i mezbûre mutasarrıfları mezbûrların güzergâhlarını sedd u bend ve firâr edenleri yine yerlerine ircâ’a muhtac olduğu sâbıkan ber-vech-i arpalık İçil Sancağı’na mutasarrıf olan vezîrim Ali Paşa edâmallâhu te’âlâ iclâluhû tarafından der-i devlet-medârıma i’lâm olunub ve husûs-ı mezbûr için Akşehir ve Beyşehir ve Alaiye sancakları mutasarrıflarına ve Hamid Sancağı mütesellimine başka başka emr-i şerîfimle tenbih-i hümâyûnum omağla senki vezîr-i müşârun ileyhsin tâ’ife-i merkûmenin memerr ve ma’berlerinin ekseri taht-ı eyaletinde ve mâ’adâsı dahi sana her vechle semt olmağla sen dahi bu husûs için me’mûr olmuşsundur imdi inşâ’allâhu te’âlâ eyyâm-ı bâher erişüb yaylak zamânları karîb oldukda tâ’ife-i mezbûrenin ahvâllerin istitlâ’ ve evza’ ve etvarlarından haberdar olub eğer cay-ı ikâmetlerinden yaylağa çıkmak takrîbi ile hareket ve kasd-ı fâsidlerin icrâyâ azîmet ederler ise bu husûs için me’mûr olanlara tarafından haberler gönderüb ve sen dahi iktizâsına göre hareket ve her ne tarikle olur ise tâ’ife-i merkûmenin memerr ve ma’berlerin sedd ü bend etdirüb ve içlerinden firar edenlerin yine mevzi’-i ikâmetlerine iâde ve kemâkân yerlerine takrîr edüb bu husûsa fermânım olduğu üzere nizâm vermeğe ihtimâm ve zuhûr eden keyfiyeti sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i’lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 324

Ber-vech-i arpalık Beyşehir Sancağı’na mutasarrıf olan Ali Paşa’ya hüküm ki:

Bundan akdem emr-i şerîfimle İçil Sancağı’na ikâmetleri iskân olunan Yörükân cemâ’atlerinin her biri elyevm livâ-i mezbûrun kışlak ve sevâhilinde vâki’ mevâzi’-i kadîmelerinde göçer evleriyle karâr edüb emr-i şerîfime sûret-i itâ’at gösterüb lakin henüz esbâb-ı ikâmetden olan süknalar binası ve zer’ ve hars misillü amele mübâşeret etmediklerinden mezbûrların cây-ı ikâmetlerinde sebatları müştebih olub bâhusûs eyyâm-ı sayf erişüb livâ-i mezbûrun sâ’ir ehâlisi yaylaklarına çıkdıklarında tâ’ife-i merkûme dahi elyevm ikâmet eyledikleri mahalden hareket ve eyâlet-i Karaman’da vâki’ Pirluganda ve Larendi ve Aladağ ve

Gaferyad ve Bozkır kazâlarıyla sınırlarında olan cibâl-i azîmede vâki' yaylaklara teveccüh ve azîmet ve derunlarında şekâvet muzmir olanlar istedikleri yerlere firar kasdıyla tahayyüz ve tecemmu' etmeleri ağıleb-i ihtimal olub İçil Sancağı mutasarrıflarının makarları ise tâ'ife-i merkûmenin ikâmet eyledikleri mahalle baîd olmağla eğer vech-i meşrûh üzere firara tasaddî ederler ise livâ-i mezbûr mutasarrıfları hareketlerinden haberdar olamayub

[Sayfa 76]

ve mevzi'-i ikâmetlerine iâde ve ircâ'i vekil(?) müsâ'adesi kalmayub tâ'ife-i merkûmenin memerr ü ma'berleri Alaiye ve Akşehir ve Beyşehir ve Hamid sancaklarında olmağla elviye-i mezbûre mutasarrıfları mezbûrların güzergâhlarını sedd u bend ve firâr edenleri yine yerlerine ircâ'i muhtac olduğu sâbıkan ber-vech-i arpalık İçil Sancağı'na mutasarrıf olan vezîrim Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhû tarafından der-i devlet-medârıma i'lâm olunub ve husûs-ı mezbûr için Karaman Vâlisi vezîrim Osman Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhû dahi emr-i şerîfimle me'mûr ve Akşehir ve Alaiye sancakları mutasarrıfları ve Hamid Sancağı mütesellimi emr-i şerîfimle ma'an ta'yîn olunmalarıyla senki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûr için sen dahi vech-i meşrûh üzere me'mûr ve ta'yîn olunmuşsundur imdi eyyâm-ı bâher erişüb ve yaylak zamânları erişdikde tâ'ife-i mezbûre hevâyı nefslerine mütâbaat ve firâr kasdıyla yerlerinden hareket etmek ihtimali olursa haberdar olduğun gibi bu husûsiçün sâ'ir me'mûr olanlar ile haberleşüb elviye-i merkûmede olan memerr ü ma'berlerden mezkûrlardan bir ferd mürûr etmemek üzere Karaman Vâlisi vezîr-i müşârun ileyh'in re'y-i savab-dîdi üzere maiyet ve ittifak ve gönül birliği ile güzergâhlarını sedd u bend ve firârîlerin mevzi'-i ikâmetlerine iâde ve ircâ' ve iskânlarına bezl u sa'y ve kudret eyleyesin şöyle ki bu husûsda bir dürlü tehâvün ve tekâsülün zuhûra gelecek olursa asla özr ü cevabın ısga olunmayub muâkab olacağını mukarrer bilüb ana göre basiret ve intibah ile hareket eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 325

Bir sûreti ber-vech-i arpalık Alaiye Sancağı mutasarrıfı Halil Paşa'ya.

Hüküm 326

Bir sûret Akşehir sancağıbeği Kürd Muhammed Bey'e.

Hüküm 327

Bir sûret Hamid Sancağı mütesellimine.

Hüküm 328

Karaman vâlisine ve Konya Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Sâbıkan Karaman vâlisi olan vezîrim Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhûnun mukaddemâ emr-i şerîfimle me'mûr olduğu Yörükân tâ'ifesini İçil Sancağı'nda mevâzi'-i ikâmetlerine nakl ve iskân ve itmâm-ı hizmet eyledikde tâ'ife-i merkûmeden alâ tarîkü'z-zühre Konya Kal'asına vaz' ve kal'a-bend eyledüğü elli nefer kimesneler bi-emrillahi te'âlâ istiska müzminine mübtela ve içlerinden fevt olan otuz dört neferinden mâ'adâ Kapucu cemâ'atinden Hamza Halife ve Hacı Halil ve Burhan cemâ'atinden Halil ve Musa ve Karacasu(?) cemâ'atinden Hüseyin ve Hacı İbrahim ve Halil ve Yusuf ve şeyhlü cemâ'atinden Ali ve Kasabacık cemâ'atinden olan ve Hacıabalu Memhmet Çavuşlu cemâ'atinden Musa ve (...) cemâ'atinden Abdullah Tekeli cemâ'atinden Molla Mustafa ve İsmail ve körükcüler cemâ'atinden Kocaoğlan nâm on yedi nefer merhûnlar derûn-ı kal'ada mahbus olub ancak anlar dahi galîl ve mahall-i merhamet oldukları i'lâm olunmağla senki vezîr-i müşârun ileyh ve dizdârsın mevzi'-i iskânlarında ikâmet etmek üzere kal'a-i merkûmeden ıtlâk olunmaları bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 329

İtlâkiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Akşehir sancağıbeğine ve [] kâdîsına ve Konya Kal'ası dizdârı [] zîde hıfzuhûya hüküm ki:

Senki mîr-i mûmâ-ileyhsin mektûb gönderüb livâ-i mezbûr mülhakâtından Argıdhani demekle ma'rûf mevzi'de Güneşli Türkmâni cemâ'atinden dokuz nefer eşkıyânın yüz yigirmi senesinde deveci kıyafetinde gelüb Şuhud(?) kasabası sâkinlerinden sâdât-ı kiramdam Pir Seyyidi bi-gayr-i hakkın katl ve emvâlîni nehb u gâret etmeleriyle mezbûrlar Ilgun kasabasında haber alınub tarafından âdemlerin varub mezbûrları ahz eylediklerinde hâliya Ilgun serdârı olan

Topal Mustafa nâm yeniçeri tama’-ı hamından nâşî katl-i nüfûs ve gasb-ı emvâl eden kuttâ’-i tarîk eşkıyâsına muâvenet ve Ilgun kâdîsı ile yek-dil olmağla ele vermeyüb serdâr-ı mezbûrun zuhur eden hârâmzadeye muâvenet eylemek âdet-i müstemirresi olduğun arz eyledüğün ecilden senki mîr-i mûmâ-ileyhsin serdâr-ı mezkûr zâbiti ma’rifetiyle Konya Kal’ası’nda kal’a-bend olunub ve zikr olunan şakîler şer’le buldurması lâzım gelenlere buldurulub ihzâr-ı şer’ ve icrâyı hak olunmakiçün yazılmışdır.

[Fi] Evâi’l-i M. Sene 1121.

[Sayfa 77]

Hüküm 330

Amasya kâdîsına ve Amasya Sancağı mütesellimine ve a’yân-ı vilâyete hüküm ki:

Senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa’âdetime mektûb gönderüb Medîne-i Amasya’da vâki’ ulemâ ve sulehâ ve sâ’ir cemm-i gafîrler(?) meclis-i şer’e varub kazâ-i mezbûrda sâkin Müezzîn Paşa oğlu demekle ma’rûf Abdi nâm kimesne kendü hâlinde olmayub sâ’îbî’l-fesâd olduğundan gayrı mücerred celb-i mâl içün senede altı def’a İstanbul’a gelüb ehl-i cihâtın cihetlerin nice dürlü hile ve tezvîrât ile kimin kendü içün ve kimin âher içün berât ve fûruht edüb gadr ve ta’addî eyledüğün bundan akdem ehl-i cihât der-i devlet-medârıma i’lâm ve mezbûrun keyfiyet-i ahvâlî bi-gayr-i hakkın müsliminden suâl ve arz olunmak üzere medîne-i mezbûrda vâki’ yörükçü paşa kâtibi Abdulhalil yediyle emr-i şerîfim vürûduna binâen mezbûr Abdi’nin keyfiyeti bâlâda tahrîr olunduğu üzere hile ve tezvîrât âdet-i müstemirresi olub sâ’îbî’l-fesâd olduğun (...) tarafından ihbâr eyledüklerin arz eyledüğün ecileden mezbûr Abdi her ne vakitte zuhûr eder ise cümle ittîfâkıyla ahz ve kal’a-bend ve i’lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 331

İtlâk olunmuşlardır.

Fî Evâhir-i N. Sene 1121.

Seyyid Ali [Fi] Evâsıt-ı Ca. Sene [11]21

Amasya kâdisına ve Amasya sancağı mütesellimine ve Samsun Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Amasya sâkinlerinden aşçı Habib oğlu ve (...) Mehmed nâm kimesne kalpazanlık ile meşhûr ve mukaddemâ aşhânede basulub altun sikkesiyle ahz ve isbât olunmağla fî-mâ-ba'd kendü hâlinde olmak üzere ma'rifet-i şer'le kendüye tenbîh olunmuşiken mütenebbih olmayub her gelen kâdîların mühürlerini taklid ile sahte arzlar peydâ ve ba'zı kimesnelerin cihetlerin ve şurût tertiblerin ref' ve kiminin kendüye ve kimin oğullarına ve bundan dahi kırk elli gurusı alub vird eylediği kimesnenin üzerine berât etdirüb Amasya'da vâki' evkâfdan merhûm Sultân Alâeddin dârul-selamet ve Yakup Paşa ve Hüseyin Ağa evkâfindan cihât ihdâs edüb ve Amasya'da ve âher kazâlarda müzevver arz ile zahirde buyurulması mümkün olmayan mevad için kâğıt âharlayub ve üzerine yevmî bir akçe cihet mahluldur deyü müzevver mühür ile mühürleyüp ba'dehû buyuruldukdan sonra derkenâr-ı sahifeden ve buyuruldusundan mâ'adâsını silüb ba'dehû murad eyledikleri maddeleri tahrîr ve derkenârına taklid ve bu minvâl üzere nice kimesnelerin cihetlerin akçesin aldığı kimesnelere berât etdirüb İstanbul gümrüğünden ve sâ'ir mukâta'âtdan vazîfeler peydâ edüb şerrinden ümmet-i Muhammed'in ahvâlî mükedder ve sâ'ibi'l-fesâd ve firâr etmek âdet-i müstemirreleri olduğu bundan akdem arz olundukda bulunduğu mahalde ahz ve Amasya'da kal'a-bend ve i'lâm olunmak üzere sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mezkûr el-Hâc Mehmed meclis-i şer'e ihzâr olunub keyfiyet-i ahvâlî tefahhus ve suâl olundukda zikr olunan kabahatin cümlesi vâki'dir deyü cemm-i gafîr haber vermeleriyle Amasya Kal'ası'nda kal'a-bend olunduğu arz olundukda mezbûr Hacı Mehmed Samsun Kal'ası'na nakl ve kal'a-bend olunub ıslâh-ı nefis eyledi deyü bir tarikle itlâkicün emr-i şerîfim sâdır olur ise der-i devlet-medârıma i'lâm olunmadıkca itlâk olunmaya deyü emr-i şerîfim verilmişiken mezkûrun fesâdında müşterek olan Seyyid Ali ve Süleyman nâm kimesneler nice dürlü hile ve tezvîrât peydâ ve mezkûr Hacı Mehmed'i bir tarikle halas etmeleriyle yine Amasya'da cümlesi cem' olub ba'zı zulme ve mütegalibeden zîkudret kimesnelere istinad ve fesâdlarından ümmet-i Muhammed aciz ve muztarr kaldıkların ilhahlarıyla arz eyledikleri ecilden senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin mezkûru'l-ism olan üç neferi ahz ve Samsun Kal'asına kal'a-bend ve itlâklariçün emr-i şerîfim dahi sâdır olur ise vezîr-

i a'zamımın ma'an mektûbu olmadıkça sebilleri tahliye olunmayub ziyâde hazer olunmağîçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1120.

Hüküm 332

İtlâklariçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

[] kâdisına ve Amasya Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Osmancık kazâsı ehâlîsi arz-ı hâl edüb bunlar üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki' tekâliflerin verüb bilâ emr-i şerîf kışlak ve kırtıl ve kaftan bahâ ve sâ'ir tekâlif-i şakka talebiyle fukarâya ta'addî olunmaya deyü emr-i şerîfim verilmişiken zümre-i silahdârandan on üçüncü bölükde yevmî elli akçe ulufeye mutasarrıf olan kethüdâ yeri Nebi Abdullah Osmancık ve yine zümre-i silahdârandan elli bir bölükde yevmî elli bir akçe ulufeye mutasarrıf olan ser-bölük Ahmed Murad Osmancık ve ebnâ-i sipâhiyandan kırk dokuzuncu bölükde yevmî on yedi akçe ulufeye mutasarrıf olan Emrullah Hasan Osmancık Sivas vâlîsi tarafından âher kazâya giden bayraklara âdemlar gönderüb kazâlarına getürdüb bu bahâne ile kâdî ile yek-dil ve yüz otuz gurus verdiklerine üç yüz gurus ve iki yüz gurus verdiklerine dört yüz gurus sâlyâne ve tevzî' ve be-her mahalleye kendü âdemlerinden ve levendât tâ'ifesinden havale ta'yîn ve fukarâyı darb-ı şedid ile darb ve kimini mecrûh etdirüb bunlar dahi mukaddemâ sâdır olun yedlerinde olan emr-i şerîfi kıraat içün mahkemeye getürdüklerinde Sivas vâlîsi kethüdâsı Âsitâne-i Sa'âdetime gelür iken kazâlarına dâhil oldukda mezbûrdan sipâhîler her biri hilaf-ı inhâ ile tagrîm ve kâdîya dahi hânelerinde müsvedde tahrîr etdirüb ve her birinin yollarda âdemları gezüb ebnâ-i sebîlin mâlların gâret edüb ve çiftliklerinde sâkin olan eşkıyâ içün vâlî tarafından bayraklar ta'yîn olundukda kuttâ'-i tarîk ele vermeyüb ve mezbûr Nebi Abdullah Osmancık nice ehl-i ırz kimesnelerin ehil ü i'yâllerine fi'il-i şeni' kasdıyla evlerine girüb ve kiminin evlerin ve sâ'ir eşyâların ihrak ve nice hukuk-ı ibâdın hakların ibtâlîne bâ'is olub bunun emsâli zulüm ve ta'addîlerinin nihayeti olmaduğun bildirüb ol-bâbda istid'âyı inâyet etmeleriyle zâbitleri ma'rifetiyle mezbûrdan üç nefer Amasya Kal'ası'nda kal'a-bend olunmalariçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 78]

Hüküm 333

Kengırı Sancağı mutasarrıfına ve Kengırı Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kargu kâdîsı mevlâna Sunullah zîde fazlühû mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbî' Kırkkilise nâm karye sâkinlerinden Abdi ve Topçu oğlu Hasan ve yeniçerilik iddi'âsında olan Kürd oğlu İbrahim nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub nice dürlü fesâd ve mezbûr İbrahim ba'zı mahalde yeniçerilik ve ba'zı mahalde re'âyâlık iddi'âsın edüb ser-cem'iyet ve ehl-i sükun ırzını heng ve nice mazluma zulüm eyledikleri i'lâm olunmağla bundan akdem emr-i şerîfimle Kengırı Kal'ası'nda kal'a-bend olunmuşlar idi hâliyâ mezbûrların ehil ü i'yalleri meclis-i şer'e varub mezbûrlar sekiz aydan berü kal'a-bend olunmalarıyla ıslâh-ı nefis edüb ve i'yâl-i merkûmenin dahi kisve ve nafakaya küllî zaruretleri olmağla ıtlâk olunmaları bâbında istid'âyı inâyet eylediklerin ilhaklarıyla arz etmeğin fî-mâ-ba'd kendü hallerinde olmak şartıyla mu'temed-i aleyh kefilleri şer'le alınub ıtlâk olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 334

Hâliyâ Selmiye ve Deyr-i Rahbe sancaklarına mutasarrıf olan Hamid el-Abbas dâme izzuhûya hüküm ki:

Senki mîr-i mûmâ-ileyhsin geçen sene Hama mukâta'âtına küllî zarar tertîbine bâ'is olduğundan gayrı karındaşın Mehmed el-Abbas ba'zı tavâif-i a'yân ile yine Hama mukâaatından senede on üç bin gurus mâl-ı maktu'u olan (...) mukâta'âsı arâzîsine konub gezerken mezkûr Muhammed el-Abbasın oğlu olub mukaddemâ yanında olan Rahhal ile babası mezkûr Muhammed'in aralarında adâvet olmağla mezkûr Rahhal bir iki yüz mikdârı urban ile babası mezkûr Muhammed'in üzerine varub mukâtele ve beynlerinde vâki' olan muharebede mezkûr Muhammed'in emriyle tarafında bulunan gürûhdan mezkûr Rahhale kurşun isâbet etmekle ol-vechle katl olunub mukâta'â-i mezbûre re'âyâsının bu husûsda asla medhalleri yoğiken mezkûr Muhammed el-Abbas oğlu katîl-i mezbûr Rahhal ile üzerine gelen tâ'ife-i urbânı dahi yanına alub ittifak u itdihâd ile mukâta'â-i merkûme re'âyâsının emvâl ve erzakların nehb ü gâret ve devvab ve mevâşî makûlesi hayvanatların sürüb götürüb ve katîl-i mezbûr için diyet taleb edüb mukâta'â-i mezbûre karyeleri hazayine ve mâl-ı mîrînin ta'tiline bâ'is olduğundan mâ'adâ sen

dahi mukâta'â-i mezbûre re'âyâsının üzerine eşkıyâ-yı urbandan üç yüz süvârî ile ma'aş(?) haberler gönderüb katil-i mezbûr için ehâlî-i kurayı diyet talebiyle tahvîf ve tahzîr ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is ü bâdî olduğunu emîru'l-umerâ-i'l-kirâm ber-vech-i mâlikâne Hama Sancağı'na mutasarrıf olan Muhammed dâme ikbâluhû i'lâm etmekle senki mîr-i mûmâ-ileyhsin eşkıyâ-yı urbanın bu makûle ta'addîlerinin ve def' üzerine lâzım-ı emr-i mühim iken tarafından taksîrât olunduğundan gayrı karındaşın mezbûr Muhammed ile oğlu Rahhal birbirleriyle muharebe eylediklerinde mezbûr Rahhal mahall-i ma'rekede kurşun ile urulub maktûl olmuşiken şimdi diyet talebiyle Hama re'âyâsını tahvîf tahzîr ve perâkende ve perîşân etdiklerin sana ilâve-i töhmet olub muhakkak ikâb olmuşundur imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde mukâta'-yı merkûme re'âyâsından hilâf-ı şer'î şerîf ve bi-gayr-i hakkın nehb u gâret olunan emvâl ve erzak ve hayvanatları her ne ise şer'le teveccüh edenlerden ma'rifet-i şer'le bi't-tamam ashâbına redd ve teslîm ve fî-mâ-ba'd eğer diyet talebi ile ve eğer âher tarikle vechen mine'l-vucûh ta'arruz etdirmeyüb ve urbân tâ'ifesi Hama karyelerinde gezmeyüb bir dürlü sekâvetleri zuhûr etmemek üzere tâ'ife-i merkûmenin zabt u rabtında gereği gibi ihtimâm ve min küllî'l-vucûh ta'addîlerin def'u ref' eylesin şöyleki bundan sonra dahi eğer senin ve eğer karındaşın mezbûrun tarafından ve eğer taht-ı yedinde olan urbân tarafından mukâta'â-i mezbûre re'âyâsına hilâf-ı şer'î şerîf bir dürlü ta'addî ve tecâvüz olduğu istimâ olunursa bilâ tereddüd mevâhiz ve muâkab olacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre kemâl-i tekayyüz ve intibâh ile hareket eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 335

Mezbûr Muhammedin itlâkı için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâil-i Z. Sene 1121.

Ayıntab kazâsına hüküm ki:

Ayıntab sâkinlerinden nişân-ı hümâyûnum verilen Dergâh-ı mu'âllâm çavuşlarından Halil çavuş zîde kadruhûma ile Ahmed kethûdası ve serdâr-ı sâbık Ali nâm dört nefer kimesneler arz-ı hâl edüb mezkûrlar kendi hallerinde olub hilaf-ı şer'î şerîf (...) ve ta'addîleri yoğiken sabıkan Ayıntab Müftisü olub hâliyâ İstanbul'da olan Mehmed Efendi demekle ma'ruf kimesne bunların haklarında hilaf-ı inhâ ile sahte arz u mahzar peyda etmekle bundan akdem Divan-ı

Hümâyûnumda murâfî olduklarında arz u mahzar birle olub ve hâliyâ İstanbul'da olan Deveci oğlu Yusuf ve nakib'ül eşraf kâ'i-makam Hacı Mustafa ve Debba oğlu Seyyid İbrahim nâm kimesnelerin cebirleriyle eyledüğün ikrar eyledikten sonra Müfti-ü mezkûr ile Deveci oğlu Yusuf hapis olmuşlar iken bir tarikle hapsten halas olduklarından sonra tekrar şirrete sülûk ve Ayıntab'da mazmûnen helâk olan [] nâm zımmi için siz katl eylediniz deyü isnad ve [] nâm nev müsellemi tahrik ve ıdlâl etmeleriyle bunlar ziyâde ta'ciz ve müteezzi oldukların bildirüb ol babda hükmü hümâyûnum rica eyledikleri ecilden mezbûrat Muhammed ile Yusuf vilâyetlerine varmayub ve Âsitâne-i Sa'âdetimde durmayub diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunalar deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1120.

[Sayfa 79]

Hüküm 336

Haleb vâlîsine hüküm ki:

Halîyâ Selmiye ve Deyr-i Rahbe sancaklarına mutasarrıf olan Hamid el-Abbas'ın geçen sene Hama mukâta'âtına küllî zarar tertibine bâ'is olduğundan gayrı karındaşı Mehmed el-Abbas ba'zı tevâif-i urbân ile yine Hama mukâta'âtından senede on üç bin gurus mâl-ı maktu u olan (...) mukâta'âsı arasında konub gezer iken mezkûr Muhammedü'l-abbasın oğlu olub mukaddemâ Hamdulabbasın yanında olan ricâl ile babası mezkûr Muhammed'in aralarında adâvet olmağla mezkûr Muhammed Rahhal bir iki yüz mikdârı urbân ile babası mezkûr Muhammed'in üzerine varub ve beynlerinde vâki' olan muhârebede mezkûr Muhammed'in üzerine varub ve beynlerinde vâki' olan muharebede mezkûr Muhammed'in emriyle tarafında bulunan güruhdan oğlu katil-i mezkûr Rahhale kurşun isâbet etmekle ol vechle katl olunub mukâta'â-i merkûme re'âyâsının bu husûsda aslâ methalleri yoğiken mezkûr Muhammed el-Abbas oğlu katil-i mezkûr Rahhal ile üzerine gelen tâ'ife-i urbânı dahi yanına alub ittifak ve ittihad ile mukâta'â-i merkûme re'âyâsının emvâl ve erzakların nehb u gâret ve devvab ve mevâşî makûlesi hayvanatların sürüb götürüb vaktiyle mezbûr için diyet taleb edüb mukâta'â-i merkûme karyelerinin hazâyine ve mâl-ı mîrînin ta'tiline bâ'is olduğundan gayrı mezkûr Hamdulabbas dahi mukâta'â-i merkûme re'âyâsı üzerlerine eşkıyâ-yı urbandan üç yüz süvârî ile müvahhiş haberler gönderüb katil-i mezkûr için ehâlî-i kurayı diyet talebiyle tahvîf ve tahzîr

ve perâkende ve perişân olmalarına bâ'is ve bâdî olduğu emîru'l-umerâ-i-kirâm ber-vech-i mâlikâne-i Hama Sancağı'na mutasarrıf olan Muhammed dâme ikbâluhû tarafından i'lâm olunub ve mukâta'â-i merkûme re'âyâsından hilâf-ı şer'î şerîf ve bi-gayr-i hakkın nehb u gâret olunan emvâl ve erzak ve hayvanat her ne ise şer'le teveccüh edenlerden ma'rifet-i şer'le bi't-tamam ashâbına redd ve teslîm ve fî-mâ-ba'd eğer diyet bahânesiyle ve eğer âher tarikle vechen mine'l-vucûh ta'arruz etdirmeyüb ve urbân tâ'ifesi karyelerinde gezmeyub bir dürlü şekâvetleri zuhûr etmeyüb ve tâ'ife-i mezbûrenin zabt u rabtında gereği gibi ihtimâm ve min küllî'l-vucûh ta'addîlerin def u ref' eylemek üzere hâliyâ Selmiye ve Deyr-i Rahbe sancakları mutasarrıfı mûmâ-ileyh Hamdulabbas'a emr-i şerîfimle tenbih ve te'kîd olmağla senki vezîr-i müşârun ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde sen dahi mûmâ-ileyh Hamdulabbas'a tarafından haber gönderüb bu husûs için mezbûra gereği gibi tehdid ve teşdîd ve muhârebe-i mezkûrede minvâl-i meşrûh üzere maktûl olan Rahhal için eğer mezkûr Hamdulabbas ve eğer karındaşı Muhammed taraflarından hilâf-ı şer'î şerîf diyet talebiyle ve âher tarikle Hama mukâta'âtı re'âyâsına bir dürlü ta'arruz etmeyüb fî-mâ-ba'd urbân tâ'ifesi dahi Hama'ya varmayub ve karyelere girmeyüb bu makûle fesâd ü şekâvete cesâret etmemek üzere tenbîh-i tekîd ile tenbîh ve her ne tarikle olursa ta'addîlerin men' edüb bir dahi bu makûle fesâdları zuhûr etmemek üzere ziyâde takayyüd ve itmâm ve fermânım olduğu üzere bu husûsa sûret-i nizâm eyledikten sonra keyfiyeti der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 337

Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Gördös kâdîsı mevlâna Seyyid Mehmed Emin zîde fazluhû mektûb gönderüb Gördoö kazâsında sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutabâ ve sâ'ir a'yân ve fukarâ bi-ecma'hum meclis-i şer'e varub yine kazâ-i mezbûr sâkinlerinden el-Hâc Hasan pîr ve ihtiyâr ve alîl ve kendü hâliyle mukayyed olub ehâlî-i memleketden bir ferd mezbûrdan mutazarrır olmuş değil iken sâbıkan Gördös kâdîsı Abbas nâm kâdî hilâf-ı vâki' mevâd isnâdıyla sekiz aydan berü kal'a-i merkûmede mahbus olub lakin mezbûr el-Hâc Hasan pîr ve alîlül-marâzih ve ehil ü i'yâl ve etfâli muzdarû'l-hâl olmağla ba'de'l-yevm umur başda kasr-ı yed ve köşe niş'in zâdına inzivâ

olub bakiye-i ömrün ibâdât ve tâata sarf etmek üzere ıtlâk olunmak babında hükmü hümayunum vaki' hali ilhahlarıyla arz etmeyin hareket ve kendü hâlinde olmak üzere ıtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Selh-i Z. Sene 1120.

Hüküm 338

Görelle kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Ayşe hatun arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûra tâbi' Bazar köyü nâm karye sâkinlerinden zevci Ali ve karındaşı Hüseyin nâm kimesneler içün bundan akdem ba'zı sû-i halleri sebebiyle emr-i şerîfimle Molova Kal'ası'nda kal'a-bend olunmalarıyla ıtlâk olunmaları bâbında istid'âyı inâyet eylemeğin fî-mâ-ba'd kendi hallerinde olmak şartıyla mahallinde meskenleri muayyen ma'lûmu'l-ahvâl kefillerin alınub der-i devlet-medârıma arz u i'lâm oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1120.

[Sayfa 80]

Hüküm 339

Rodos kâdısına ve Kemer Edremit kazâsı nâ'ibine ve Kemer Edremit kazâsında yeniçeri serdârı olan [] zîde kadruhû'ya hüküm ki:

İftihârul-havvas ve'l-mukarrebîn bil-fi'il dârüs sa'âdetim ağası olan Süleyman ağa dâme uluvvuhû Südde-i Sa'âdetime arz gönderüb müşârun ileyhın taht-ı nezâretinde olub merhûm ve mağfûrû'n-leh Sultân Murad Hân-ı sanî tâbe serâhu evkâfından Kemer Edremit kazâsı ehâlisinden Serdar Süleyman demekle ma'rûf kimesne ve yeniçerilik iddiasında olan Taşçı oğlu Mustafa ve Oruç oğlu Abdullah ve Müfti oğlu Mehmed ve Seydi oğlu Hüseyin içün bundan akdem mâl-ı vakfın cem' ve tahsiline mani olurlar deyü teşekki olmağla mezbûrların mübâşir ma'rifetiyle Rodos ceziresine nefy olunmaları içün sâdır olan emri şerîfim mahalline varıldıkda mezbûrat Müfti oğlu Mehmed ile Oruç oğlu Abdullah a'yân-ı vilâyetden olub şer'î şerîfe muti' ü münkâd der-i devlet-medârım tarafından vârid olan evâmiri şerîfe'nin icrasına ve mâl-ı vakfın tahsiline dikkat eyleyüb ehl-i ırz ve dindar ve bî-garaz kimesneler olub mezbûrlar vilâyetimizden gitmek lâzım gelürse cümlemiz perâkende ve perîşân oluruz deyü cürümlerin affolunmak bâbında Kemer Edremit kasabası ve kurasının ülemâ ve sulehâ ve sâdât ve âyân ve fukarâsını istid'âyı i'nayet eylediklerin senki Kemer Edremit nâ'ibi mûmâ-ileyhsin arz ve

mezbûrundan ancak mezbûrat Müfti oğlu Mehmed ile Oruç oğlu Abdullah kadîmden sâkin oldukları mahalde ikâmet ve kendi hallerinde olub bâdel yevm re'âyâ umuruna karışmamak üzere itlâk olunmaları bâbında emri şerîfim verilmek ricasına arz etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fi [Evahîr-i] Z. Sene 1120.

Hüküm 340

Sivas vâlisine ve Samsun kâdîsına hüküm ki:

Dâru's-sa'âdetim ağası Süleyman Ağa dâme uluvvuhû Südde-i Sa'âdetime mektup gönderup taht-ı nezâretinde olan evkâftan Samsun kazâsı sâkinlerinden İshak kendi halinde olmayup sâ'ibi'l-fesâd olduğu ilâm olmağla sâkin olduğu mahalden []nâm mahalle nefy ü iclâ olunması için emr-i şerîfim verilmiş idi lakin mezbûr kendi halinde olub re'âyâ umuruna karışmamak üzere kadîmden sâkin olduğu mahalde ikâmetine mûmâna'at olunmamak bâbında emri şerîfim verilmek ricasına arz etmeğin vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 341

Nefiden affı için yazılmışdır.

Fî Evâhit-i M. Sene 1121.

Uluborlu ve Isparta kâdîlarına ve Hamid Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Nişan-ı hümayûnum verilen Dergâh-ı mu'âllâm müteferrikalarından kıdvetül emâcid vel ekârim müteferrika Ahmed ile Muharrem çavuş gelüb ber-vech-i iştirak beraati şerîfimle mutasarrıf oldukları ze'âmetleri karyelerinden Uluborlu kazâsına tâbi' Senirkent nâm karye sükkanından Musa Beşe oğlu demekle ma'ruf Süleyman nâm kimesne kendi halinde olmayub dâ'imâ kâdî ve ehl-i örf taifesiyle yek-dil olmağla mûmâ-ileyhânın subaşıları umuruna ve alaka ve medhali olmadığı ebed-i mesalihine karışub ve ba'zı re'âyâ-yı dahi nice mevâd isnadıyla tecrim ettirüb perâkende olmalarına bâ'is olub fukaraya ta'addî ve mûmâ-ileyhümanın ze'âmetleri mahsûlünü gadr etmekle bundan akdem karye-i mezbûre subaşısı ve re'âyâsı umuruna ve alaka ve medhali olmadığı ebed-i mesalihine karışmayub kendi halinde olmak üzere şer'le tenbih olunub mütenebbih olmaz ise keyfiyet-i ahvâlî arz u ilâm olunmak bâbında

sâdır olan emri şerîfim mücebince ma'rifeti şer'le tenbih ü tekid olundukda mezbûr Süleyman yine mütenebbih olmayub tekrar karye-i mezbûra subaşı ve re'âyâsı umuruna karışub ta'addiden hâli olmadığ ve mezbûrun minvali meşruh üzere ta'addisini sizki Isparta kâdîs ve mütesellim mûmâ-ileyhâsız tarafınızdan dahi der-i devlet-medârımda arz ve ilam olunduğun bildirüb ol babda hükmü hümayûnum rica eyledikleri ecilden vâki' ise diyar-ı âhere nefy ü iclâ olunmak emrüm olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 342

Yenişehir Fener mollâsına ve Tırhala kâdîsına hüküm ki:

Yenişehir Fener ve Tırhala kazâlarında vâki' Dergâh-ı âlî yeniçerilerinin bin yüz yigirmi bir senesine mahsûb olmak üzere siyah ve beyaz astarlarının mübâşirliği beşinci bölüğün Mehmed Çavuş zîde kadruhûya tefvîz ve sipariş olunmağla inşâ'allâhu te'âlâ kadîm üzere mübâşeret ve cem'i tahsil ve zamânıyla mahalline îsâle takayyüd-i tam eyleyesiz ve senki mübâşir-i mezbûrsun husûs-u mezbûrda ihtimâm edüb kanun u kadîm üzere dikkat ve zamânıyla edâ-i hıdmete bezl-i makdûr edüb ihmal ve müsamahadan ihtiraz eyleyesün deyü Dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ağası olan Mustafa Ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb verilmekle mücebince amel eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuş deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 343

Sabıkan vezîr-i azâm olub hâliyâ Halep Vâlisi Vezîr Mehmed Paşaya ve Antakiyye kâdîsına hüküm ki:

Senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin mektûb gönderüb Antakiyye'de sâkin ulema ve sulehâ meclis-i şer'e varub bundan akdem Antakiyye kurbunda ahz ve emr-i şerîfimle Halep Kal'ası'na vaz' ve on yedi ay mikdârı habs olunan Fıtfiti el-Hâc Hüseyin nâm kimesne Antakiyye'ye varmamak şartıyla merhameten kal'ayı merkûmeden ıtlâkı fermânım olub lakin mezkûr Hacı Hüseyin ehl ü i'yâl ve mudîr-ul hâl ve muhtel-i merhamet olmağla cürmü afv ve Antakiyye'ye gelüb ehl ü i'yâliyle hânesinde sâkin ve ikâmetine mûmâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim

verilmek ricasına istid'â-yı inâyet eylediklerin arz eylediğin ecilden vech-i meşruh üzere ikâmetine mûmâna'at olunmamak için yazılmışdır.

[Fi] Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 344

Bozcaada kâdısına hüküm ki:

İmâm oğlu Ahmed ve diğer Ahmed nâm kimesneler kasablar kethüdâsı Hacı İbrahim nâm kimesne'nin abd-i memlûkünü ıslah ve idlâl ve Burusa'ya getirüb anda ahz olunmalarıyla zikrolunan iki nefer ıslah-ı nefis için Bozcaada'sında cezîre-bend olunmaları için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

[Sayfa 81]

Hüküm 345

Haleb vâlîsine ve mollâsına hüküm ki:

Hâliyâ Haleb muhassılı olan Abdurrahman zîde mecduhû arz-ı hâl eder İngilterelünün yedlerinde olan ahidnâme-i hümayûnda İngiltere gemileriyle gelen Londra çıkanın her pastavından İskenderun'da gümrük için kırk pâre ve Haleb'de seksener pâre ki Haleb ve İskenderun gümrükleri için fî haysü'l-mecmu' yüz yigirmi şer pâre ve ba'zı emtialarından riyal gurus alınmak üzere mukayyed olmağla mûmâ-ileyh dahi bu tarîkiyle gümrüklerin talep eyledikde tâ'ife-i mezbûre hîn-i edâda pârenin ellisini bir guruşa hesab edüb ve riyal gurus için beşer akçe baş vermeleriyle bu takdirde Haleb ve İskenderun gümrüğü için her pastav Londra çukalarının yüz yigirmi şer pârelerin kırk pâre bir gurus hesâbınca üç gurus iderken ellisi bir gurus hesâbınca iki gurus bir sülüs edüb iki sülüsün noksan verüb ve riyal gurusun dahi yüzü yüz elli guruşa râyic iken beher riâyâle beşer akçe baş veririz ziyâde vermeyüz deyü nizâ' eylediklerinden mâ'adâ sâ'ir emtialarından dahi ahidnâme-i hümayûn mûcebince gümrüklerin tamamen edâ eyleyüb noksan teklif etmeleriyle mâl-ı mîrîye gadr ve mûmâ-ileyhimin şart-ı ilzâmında kesr ve noksan müterettib olduğun bildirüb ol babda istid'âyı inâyet etmeğin ahidnâme-i hümayûna mürâ'caat olundukda kadîmü'l-eyyâmdan İngiltere gemileriyle İskenderun iskelesine gelen Londra çıkanın her pastavından İskenderun'da gümrük için kırk

pâre ve bir pastav frezya çukadan altı pâre ve tavşan kürkü derisinden her destesine ellışer pâre ve kalayın ve kurşunun şâmî kantarına elli yedişer buçuk pâre resm-i gümrük alınub Haleb'e geldikde Haleb gümrüğü için Londra çukanın her pastavından sekiz pâre ikişer filus ve tavşan kürkünün destesine sekizer pâre ikişer filus ve kalayın ve kurşunun Haleb batmanından birer pâre gümrük resmi alınub ve tâ'ife-i mezbûrenin Haleb'de iştira edüb götürdükleri emtiadan reftiye rusûmâtı ham bezin ve sahtiyanın ve Horosan hindinin her denklerinden ikişer buçuk riyal gurus ve penye ipliği dengine birer ri'yâl gurus bir rub' ve mazu dengine birer rub' ve harîrin her dengine onar osmânî ve râvend ve sâ'ir tefârik ve sakt ve gayrı eczâ kısmından muhammen tahmîline yüz guruşda üç gurus alunub zikr olunan metâ' İskenderun'a gelüb gemilerine tahmîl olunub gitmek mahallinde reftiye rusûmâtı ham bezin ve sahtiyanın denklerinden birer buçuk ri'yâl gurus ve Horosan hindî ve penye ipliği dengine üçer rub' ve mazu dengine birer rub' ve râvend ve sâ'ir tefârik ve sakt ve sâ'ir eczâ kısmından her denginden ba'de't-tahmîl üçer rub' gurus alına deyü mestûr ve mukayyed bulunub bu sûretde ahidnâme-i hümâyûnda İngilterelünün getürdükleri Londra çukanın her pastavında İskenderun'da ve Haleb'de minvâl-i meşrûh üzere yüz yigirmi şer pâre gümrük kayd olunub çürük pâre veyahud pârenın ellisi bir gurus hesâbı üzere deyü zikr olunmamağla İngiltere tüccarının iddi'âsı ahidnâme-i hümâyûna muhalif olub vekezâlik ri'yâl gurusun elyevm yüzü yüz elli guruşâ râyic iken beşer akçe baş veririz deyü verdikleri cevab dahi leff u mahz olmağla imdi sen ki vezîr-i müşârun ileyh ve mevlânâyı mûmâ-ileyhsin ahidnâme-i hümâyûnda tasrîh olunduğu üzere İngiltere tüccarının İngiltere gemileriyle İskenderun'a ve Haleb'e getürdükleri Londra çukanın her pastavında gümrük için kırkar pâre ve Haleb'e geldikde anda dahi seksener pâre ve kezâlik tâ'ife-i mezbûrenin Haleb'de iştira edüb götürdükleri emtiadan reftiye rusûmâtı ham bezin ve sahtiyanın ve Horosan hindinin her denginde ikişer buçuk riyal gurus ve penîre ipliği denginden birer riyal gurus ve sâ'ir emtialarından dahi ahidnâme-i hümâyûn mûcebince lâzım gelen gümrüklerin İngiltere tüccarından alıverüb hilâf-ı ahidnâme-i hümâyûn ol vechle teallül ve muhâlefet etdirilmemek bâbında emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Z. Sene [1]120.

Hüküm 346

Musul kâdısına ve kazâ-i mezbûrda yeniçeri serdârına hüküm ki:

İntihâ-i serhad-i mansûreden Kurna(?) ve Bağdad ve Basra ve Kerkük Kal'aları muhâfazalarında olan odalu ve yamakân Dergâh-ı âlî yeniçerilerinden ekseri me'mûr oldukları serhadlerde kıyâm etmeyüb birer tagrîb ile muhâfaza hidmetinden firâr edüb Musul ve ol-havalîlerde meks ve tevakkuf etmeleriyle serhad-i mansûre muhâfazaları nehiy ve hâlî kalduğundan mâ'adâ meks ve firâr eyledikleri mahallerde kendü hallerinde olmayub ba'zı fukarâya ta'addî ve tecâvüzleri ve harekât-ı nâ-şâyestelerin zuhûr etmekle ol tarafların ihtilâl-i nizâmına bâ'is oldukların (devamı yazılı değil)

Hüküm 347

[] kâdisına ve Sığla Sancağı mütesellimi ve İzmir'de yeniçeri serdârı ve İzmir voyvodasına hüküm ki:

İzmir kâdisı mevlâna Süleyman zîdet fezailuhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Medîne-i İzmir civarında vâki' Karaburun mukâta'âsı ber-vech-i mâlikâne müferrik olan Hasan zîde kadruhûnun tarafından haliyâ mukâta'â-i mezkûre zâbitı olan İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'e varub mezkûr İbrâhim mukâta'â-i mezkûrenin mâl-ı mîrîsin cem' ve tahsîl için Karaburun kazâsına ba'zı mahaller tarafından âdem irsâl eyledikde ba'zı kimesneler kazâ-i mezbûrda sâkin deyü Ali nâm kimesneye iştira ile mâl-ı mîrînin tahsiline mâni' ve üç nefer âdemın bi gayri hak katl etmeleriyle mukâta'â-i mezkûru zabt ve mâl-ı mîrî tahsîl olunmayub âlâ killet(?) bıragub minval-i muharrer üzere hâlî kalur ise mukâta'â-i mezkûrenin zabtı kâbil değildir deyü meclis-i şer'de takdir ve inha ve ol bâbda hükm-i hümayûnum ricâsına arz etmeğin Dîvân-ı Hümayûnda mahfuz kuyûd-ı ahkâma mürâ'caat olundukda Karaburun kazâsına tâbi' Saib nâm karyeden reis-i zalemeden Deli Ali nâm şakî kendüden azlem sâbıkan Sığla sancağı mütesellimi Kısıks Ali'yi birer bahâne ile altmış atlu ve kırk piyâde tüfenk endâz sekbân ile Karaburun'a gönderüb ve kendüsü dahi on beş piyade ile ma'an gelüb Ahurlu nâm karyede Hakkı(?) Mehmed oğluna garazı olmağla evini muhasara ve oğlunu katlinden ve bir parmaklarından mühürdarı Köse Mehmedi göğsünden urub katl ve on beş gün mikdârı karye be karye gezüb murad etdiği âdemleri der-zincir ve kızlarına ve avretlerin tefrik edüb ve nefyichün emr-i şerîf sâdır olmuşiken ele girmedığı i'lâm olunmağla mezbûr Deli Ali ahz ü habs ve şer'le ahvâllerin görülüb üzerlerine mine's-subût mevâdd-ı sicil ve hüccet ve emr-i şerîfim sâdır olmadıkca habs ve ıtlâk olunmaya deyü emr-i şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın deyü emr-i şerîf yazılmışdır.

[Fi] Evâhir-i [] Sene [1]120.

[Sayfa 82]

Hüküm 348

Rakka Vâlîsi Vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki:

Rakka havalisine iskânı fermânım olan tevayifden otuz nefer süvârî Rakka'dan ehl ü i'yalleriyle firâr etmeleriyle tarafından âdemlar ta'yîn ve ta'kîb ve beynlerinde muharebe vukû'undan sonra bir kaç neferi tarafından ahz ve mâ'adâsı ifrâz Dulkadriye Türkmânî taifesinin arazisine girüb ihtifâ eyledikleri tarafından haber alınub ve tefahhus ve tecessüs için âdem gönderildiği istima' olunub ve bundan mâ'adâ havza-i hükûmetinde olan Keys urbanı dahi kendi kendi hallerinde durmayub içlerinden elyevm onar on beşer süvârîleri Haleb havâlisinde olan kasabât ve kura etrafında gezüb ibâdullaha ta'addî ve tecavûze tasaddîleri muhtemel olduğu yakînen haber alınmağla senki vezîr-i müşârun ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde Rakka havâlisine iskânları fermân olunan tevâyifden firâr eden mezbûrlar için tekrar mu'temed-i aleyh âdemlar irsâl ve eğer mârû'z-zikr ifrâz Dulkadriye Türkmân'î içinde ve eğer âher mahallerde her nerede ihtifâ etmişler ise alâ eyyi-hâl cümlesini kaldırub mevzî-i ikâmetlerine ircâ' ve iskânlarına ihtimâm edüb ve Keys urbanı dahi min-ba'd Haleb etrâfında olan kasabât ve kuralara getürmeyüb ve sükkân-ı vilâyete ve ebnâ-i sebîle ta'addî ve tecavûzlerin zuhûr etmemek üzere ahvâllerine nizâm-ı tam verüb vâki' hâli sıhhatin üzere der- devlet-i medârıma arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 349

Haleb vâlîsine hüküm ki:

Haleb etrafında olan Keys urbanının bundan akdem adâvât ve tuğyâna tasaddîlerin zâhir olub ba'dehû düstûr-ı mükerrerrem müş'îr-i müfehham nizâmü'l-âlem sâbıkan Haleb Vâlîsi olan vezîrim Abdi Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhû vesâtatıyla ahvâlleri semt-i salâha mübeddel olmuş iken el-hâleti hezihî mezbûrların onar on beşer süvârîlerin sû-i kasd ile taraf taraf gezüb ve fî-mâ-ba'd dahi ibâdullaha ta'addî ve tecavûze cesâretleri maznun olduğu ve bundan mâ'adâ yine Haleb ile Antakiyye beyninde cîsr-i cedîd nâm mahalde yigirmi yedi nefer ekrâd eşkiyâsı

zuhûr ve üç nefer kimesnenin üzerine hücum ve sû-i kasd ile ta' kib eylediklerinden sonra Amik ovasına doğru gitdikleri yakinen haber alınub ve Bi-tevfikihi te'âlâ havza-i hükûmetinde zuhûr eden eşkıyâ eğer mezbûrlardır ve eğer sâ'irleridir def'-i şerr ve mazarratlarıyla bilâd ve ibâdın te'min ve tatmîni uhde-i ihtimâmına müfevviz olan umûrdan olmağla senki vezîr-i müşârun ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde fî-mâ-ba'd keys urbanı Haleb eyaletinde vâki' kasabât ve kura etrâfında gezmeyüb ve sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-i sebîle bir güne ta'addî ve tecâvûze tasaddî eylememek üzere lâzım gelen tedbir ve tedârikine ihtimâm-ı tâmm ve gerek zikr olunan ekrâd tâ'ifesinden ve gerek sâ'ir eşkıyâdan kat'-ı tarîk ve katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl ile havza-i hükûmetinde ibâdu'llaha îsâl-i mazarrat kasdında olurlar ise bi-avnihi te'âlâ alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürüb def-i şer' ve mazarratlarıyla bilâd ve ibâdı temin ve tatmîne bezl-i makdûr ve sa'y-ı bî-kusûr eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

Hüküm 350

Adana vâlisine ve kâdîsına hüküm ki:

Sabıkan Divan-ı Hümâyûnumda çavuşbaşı olan el-Hâc Ahmed arz-ı hâl edüb havâss-ı hümâyûndan Adana'da vâki' ber-vech-i malikâne mutasarrıf olduğu Dünderlu mukâta'âsı karyelerinin bin yüz on dokuz senesine mahsûb olmak üzere mâl-ı mîrîlerinden dört bin iki yüz altmış gurus bâkî kalub subaşı ile re'âyânın beynlerinde niza' vâki' olduğundan edâda taallül ve muhâlefet olunmağla senki vezîr-i müşârun ileyhsin murâfî-i şer' edüb ve muhasebelerin görüb meblağ-ı merkûm her kangısının zimmetinde zuhur ederse ma'rifet-i şer'le tahsîl ve mübâşir ta'yîn olinan [] zîde kadruhûya teslîm olunub edâda teallül ederler ise kal'a-bend olunub meblağ-ı merkûmu edâ ve teslîm eyledikten sonra tekrar fermân-ı hümâyûnum sâdır olmadıkça ıtlâk olunmamak bâbında hüküm rica eylemeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak emrim olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Z. Sene 1120.

[Sayfa 83]

Hüküm 351

Şam beylerbeyisi ve Şam mîr-hâcı olan [] dâme ikbâluhûya ve Şam-ı Şerîf monlâsına hüküm ki:

Şam-ı Şerîfde şark tarafında olan kuradan Abbadeh ve Cerya ve Arife ve (...) ve Kadriye ve (...) ve Ramatiye ve (...) ve Hasriye ve (...) ve Hamat ve Harran ve Haranya ve (...) nâm karyeler ehâlîsi Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb Şam-ı Şerîfin a'lâsından cereyân eden Nehr-i Barada'nın suyu kadîmden cümle Şam-ı Şerîf karyelerine ve bunların dahi karyelerinin arâzîlerine göre cereyan edüb mezru'atların sakî idegelmişler iken bi-emrillahi te'âlâ bir kaç sene Nehr-i Barada'nın suyu kalil olub Şam-ı Şerîfin a'lâsında olan bağ ve bağçe ve arâzî sahiplerin zî-kudret olmalarıyla mîr-i mezbûru kendü bağ ve bağçe ve karyelerine icrâ etdirüb Şam-ı Şerîfin esfelinde olan karyelere icrâ etdirmeyüb muzdaribü'l-hâl olmalarıyla Şam-ı Şerîfin şark tarafında babam mezra'a arâzîsinden bi-hesab yarılığı tûlen ve arzen yedi yüz beş zirâ' arsayı ashâbından hüccet-i şer'îyye ile isticâr ve üzerinde olan eşcârı cümle ittifâkıyla kal'a ve araziye-i mezbûre üzerine yerler hafr edüb suyun çıkarub cümle beyninde müşterek olan Barada nehri üzerine akıdub ihdâs olan su nehr-i mezbûrun suyuna karışub tahtında olan karyeler cümlesi müşterek olub beher karye arâzîsine göre sakî olunagelmış iken karyelerinin üst tarafında olan Bilaliye ve Cerarma (?) ve (...) nâm karyelerinin yolların çamur ile sedd edüb karyelerinin harâbına bâ'is olub gadr olunmağla taraf-ı şer' den nâ'ib ta'yîn ve mimar başı ve müsliminden cemm-i gafır ve mimar halifeleriyle zikr olunan (...) mezrasından hafr olunub Nehr-i Baradaya icrâ ve hatt olunan su cümle beyninde keşf olundukda (...) nâm mahalde çıkan suyun Nehr-i Barada'dan gayrı yolu mümkün olmayub Nehr-i Barada tahtında olan cümle karyeler beyninde müşterek olub ve Kalaya (?) suyu dahi cümle beynlerinde müşterek ve nehr-i mezbûra cereyan edüb nehr-i mezbûrda mevcut bulunan su her bir karyenin arâzîsine göre cümle beyninde ma'rifet-i şer'le tevzî' ve taksim ve herkese hisseleri verilüb ve beynleride birbirlerine gadr olunmamak üzere zikrolunan nehirlere mezar tabir olunan seddin vaz'ına tenbih-i birle cânib-i şer'de hüccet-i şer'îyye verilmişiken mâru'z- zikr (...) ve (...) ve (...) ve (...) karyeleri zâbitleri ve re'âyâları itâ-at-i şer'-i şerîf eylemeyüb zikrolunan mezarları hilâf-ı şer'-i şerîf hedm ve bunların karyelerine hüccet-i şer'îyye mücebince tevzî ve taksim olunan suları kendü karyelerine icra etdirmeleriyle bunların bil'külliyyen perâkende ve perişân olmalarına bâ'is oldukların ve bu bâbda mukayyed ve fetevâ-yı şerîfeleri olduğun bildirüb her karyelerin arâzîlerine göre beynlerinde müşterek olan su mukaddemâ minvâl-i meşrûh üzere

cânib-i şer' den verilen hüccet-i şer' iyye mûcebince tevzî ve taksim ve mukim yerlerine mezar bina ve ba'de'l-yevm herkese ta'yîn olunan suları verilüb birbirlerine gadr olunmamak bâbında istid'âyı inâyet eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 352

Adana vâlisine ve Adana kâdisına ve Magusa Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki mevlânayı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Divan-ı Hümâyûnda sâbıkan çavuş olan el-Hâc Ahmed dâme mecduhûnun ber-vech-i mâlikâne berât-ı şerîfime mutasarrıf olduğu Adana mülhâkatından Dünderli mukâta'âsı voyvodası olan Hüseyin zîde kadruhû meclis-i şer'e varub mukâta'â-i merkûme ehâlisinden olub şekâvetleri zahir ve haklarında emr-i şerîf sâdır olan topaloğlu Abdurrahman ve karındaşları Gedik Süleyman ve Ali ve ammîleri Yakup ve Uzunoğlu Kel Ali ve İbrahim ve Kara Yusuf oğlunun Calaycıoğlu [] ve Hacıoğlu Hüseyin ve Hacı Musa oğlu Nasuh ve Hacı Mehmed oğlu Mustafa ve Kör Salih oğlu Musa ve (...) oğlu Mustafa ve Yusuf ve Sofuoğlu Musa nâm mufsidler ve sâ'ir refîkleri üzerlerine edâsı lâzım gelüb bâki kalan mâl-ı mîrîyi mucerred virmemek için mukâta'â-i mezbûre re'âyâsını tahrik ve idlâl ve sekiz yüz nefer tüfenk endâz ile mûmâ-ileyhin vekili voyvodası olan merkûm Hüseyin için da'vâmız vardır deyü nizâ' ve Adana'ya bir buçuk sâ'at mikdârı mahalde ictimâ etmeleriyle mezbûrlar cemâ'atlerin tefrik ve şer'î da'vâları var ise gelüb murâfî'-i şer' olmak üzere bi'd-defâat taraf-ı şer' den mürasele ile ehâlî-i vilâyetden mu'temed aleyh kimesneler irsâl olundukda itâ'at-i şer' etmemeleriyle voyvoda-i merkûmun iltimâsı ve cümleinin (...) üzere Adana'dan taşra hareket olunub yedi gün ale't-tevâbi' nâsih ve bend olundukda yine ısga ve itâ'at-i emr-i şer' eylemediklerinden eşkıyâ-yı mezbûre tevahhuş ve tahvîf için sâbıkan Adana beylerbeyisi Hüseyin Paşa'nın üzerlerine hareketi ehâlî-i vilâyeti müstahsen görüb ve paşayı mezbûr dahi servili bağçeye değin hareket eyledikde eşkıyâ-yı mezbûrun kuraları tarafına geldiklerinde cümleinin re'yi üzere ertesi gün Adana'ya rüc'at olunmağla eşkıyâyı mezbûrenin haklarından gelinmez ise emvâl-i mîrînin tahsiline usret ve sâ'irlere dahi sirâyet eder deyü hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki' hâli arz eyledüğün ecilden senki vezîr-i müşârun ileyhsin mezbûr Topaloğlu Abdurrahman ve karındaşı Gedik

Süleyman ahz ve Magusa Kal'ası'nda kal'a-bend ve sâ'ir şekâvet üzere olanlar dahi tefahhus ve şekâvetleri zahir olanları habs ve der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 353

Ezine-i Lazkiye kâdısına ve yeniçeri serdârına hüküm ki:

Çarşamba kazâsına tâbi' Bulazade (?) kasabası ehâlîsinden olub birinci bölümün neferâtından Yanıkoğlu Ahmed demekle ma'rûf kimesne kendü halinde olmayub kura ve bazarda nice ehl-i ırz kimesneyi hilâf-ı şer'-i şerîf darb-ı şedid ile darb şütüm-ı galiz ile şetm eylediğünden nâşî on beş mikdârı eşkıyâ-yı başına tecemmu' edüb kuralarda rea'yâ ve beraya fukarâsını evlerin üzerine varub elbette kâr ve kesblerinizde benim ile şerîk olunuz deyü her birine ta'addî ve tecâvüz ve bunların ehl-i ırzına tagrîm ve tecrîm ve bunun emsâli zulüm ü ta'addîsinin nihayeti olmayub perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is olmağla mezbûr Ahmed bir müddet diyar-ı âhere nefy ve şerr ve mazarratı ibâdu'llah üzerinden men' olunmak ricâsına ehâlîsinin ilhahlarıyla senki Edirne Lazkiye kâdîsın sen ve diğer kâdîsı der-i devlet-medâra arz eylediğiniz ecilden mezbûr Ahmedî fîrar ve gaybet etdirmeyüb her vechle olur ise bi-eyyi-hâl ahz ve bir müddet diyar-ı âhere nefy ü iclâ ve şerr ü mazarratını ibâdullah üzerinden men' ü def' vâki' hâlî vukû'u ve sıhhati üzere bu canibe arz ve i'lâm eyleyesiz deyü bil-fi'il yeniçeri ağası Mustafa ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşrûh üzere amel oluna deyü hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

[Sayfa 84]

Hüküm 354

İlbasan sancağıbeği Zeynel Mehmed Bey'e hüküm ki:

İlbasan Sancağı'nda (...) da vâki' Draça Kal'asının mürûr-ı eyyâm ile Handeği toprak ile dolub ve ba'zı kuleleri dahi harâbe müşerref olmağla İlbasan ve Avlonya ve Ohri sancaklarının zu'amâ ve erbâb-ı timar kal'a-i mezbûre Handeklerinin tathiri ve kullelerinin doldurulması hıdmetinde bulunmalarının ziyâde lüzûmu olduğu senki mîr-i mûmâ-ileyhsin tarafından arz olunmağla kal'a-i mezbûrenin harâbe müşerref olan mahallerinin vaz'-ı kadîmi

üzere ta'mîri ve termîmi fermânım olub ve elviye-i merkûme zu'amâ ve erbâb-ı timarının vech-i meşrûh üzere hıdmet-i mezbûreye takayyüd olunmak üzere emr-i şerîfim verilmek için bil-fi'l baş defterdarım el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâm etmekle senki mîr-i mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûr için bir me'mûr ve elviye-i merkûmenin zu'amâ ve erbâb-ı timarıyla ve alaybeyleri dahi re'yine muvâfakat ile hıdmet-i mezbûrede bulunmak üzere emr-i şerîfimle tenbih ve kıdvetü'l-emâsil [] zîde kadruhû mübâşir ta'yîn olunmağla imdi emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzere bir gün evvel kalkub Draça Kal'asına varub ve elviye-i merkûmun alaybeyleriyle umumen zu'amâ ve erbâb-ı timarına tarafından dahi âdemler gönderüb hıdmet-i mezbûrede a'mâl ve istihdâm ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle kal'a-i merkûme Handeklerinin kemâ-yenbagî tanzif ve tathîr etdirüb ve harâbe müşerref olub toprak ile doldurulması muktezâ olan kullelerin dahi toprak ile doldurdub ve inşâ'allâhu te'âlâ bu husus u hüsn-i hitâm olmak için elviye-i merkûm alaybeyleri ve zu'amâ ve erbâb-ı timarından bir ferdin avd ve inhirâflarına ruhsat göstermeyüb bu maslahatın tekmil ve tetmîmi edâ hıdmete bezl u sa'y ve kudret eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Za. Sene [1]120.

Hüküm 355

İlbasan Sancağı alaybeyisine hüküm ki:

İlbasan Sancağı lebb-i deryâda vâki' Draça Kal'ası'nda mürûr-ı eyyâm ile handeği toprak ile dolub ve ba'zı kulelerin dahi harâbe müşerref olmağla İlbasan ve Avlonya ve Ohri sancakları zu'amâ ve erbâb-ı timar kal'a-i merkûme handeklerinin tathiri ve kulelerinin toprak ile doldurulması hıdmetinde bulunmalarının ziyâdesiyle lüzûmu olduğu İlbasan Sancağıbeği Mehmed dâme izzuhû tarafından arz olunmağla kal'a-i mezbûrenin harâbe müşerref olan mahallerinin vaz'-ı kadîmi üzere ta'mîr ve termîmi fermânım olub ve elviye-i merkûme zu'amâ ve erbâb-ı timarı vech-i meşrûh üzere hıdmet-i mezbûreye ta'yîn olunmak üzere emr-i şerîfim verilmek için bi'l-fi'l baş defterdarım el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâm etmekle husûs-ı mezbûr için mîr-i mûmâ-ileyh emr-i şerîfimle hıdmetinde bulunmak üzere emr-i şerîfimle me'mûr ve [] zîde kadruhû mübâşir ta'yîn olunmağla senki miralay-ı mezkûrsun sen dahi İlbasan Sancağı'nın umûmen zu'amâ ve erbâb-ı timarıyla vech-i meşrûh üzere me'mûr ve ta'yîn olunmuşsundur imdi emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzere livâ-i mezbûrun umumen

zu'amâ ve erbâb-ı timarıyla bir gün evvel kalkub Draça Kal'ası'na varub fermânım olduğu üzere mîr-i mûmâ-ileyhin ve mübâşir-i mezkûrun re'yelerine muvâfakat ile kal'a-i mezbûre handeklerinin kemâ-yenbagî tanzif ü tathirinden ve harebe müşerref olub toprak ile doldurulması muktezi olan kal'alarını dahi toprak ile doldurub teknil ve tetmîmde inşâ'allâhu te'âlâ bu maslahat hüsn-i hitâm bulub ve mîr-i mûmâ-ileyhden evd ve inhırafa me'zûn ve (...) olmadıkça rüc'at eylemeyüb fermânım olduğu üzere edâyı hıdmete bezl u sa'y ve kudret eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 356

Bir sûret Avlonya Sancağı alaybeyisine

Hüküm 357

Bir sûret Ohri Sancağı alaybeyisine

Hüküm 358

Üsküdar kâdisına ve haremeyn-i şerîfeyn Müftisüne hüküm ki:

Seyyidetü'l muhadderat ekliletü'l-muhassenât tâcu'l-mestûrât zâtu'l-a'lâ ve's-sa'dât validem sultân dâmet ismetuhâ ve zâdet iffetuhânın kethüdâlığı hıdmetinde olan iftihârü'l-ematicid ve'l-ekârim el-Hâc Mehmed dâme mecduhû arz-ı hâl edüb müşârun ileyhânın medîne-i Üsküdar'da binâ ve ihyâ eyledikleri câmi'-i şerîfi kurbunda vâki' merhûm-i mağfûrû'n-lehâ Safiye Sultân tâbet serahâ vakfı olan debbağ-hânenin arsası câmi'-i şerîfe ilhâk olunması muktezi olmağla sâlifü'z-zikr debbağ-hâne arsasına münasib ve muâdil yine medîne-i mezkûrda mahalli mezbûra karîb müşârun ileyhânın mukâta'âsı arsası üzerine ebniyyesi mülk-i mehazları olmak üzere a'dâd olunan debbah-hâneye merhûme-i merkûme Safiye Sultân debbağ-hânesi derileriyle nakl olunması merhûme-i müşârun ileyhânın vakfiye-i evveli olmağın sâlifü'z-zikr debbağ-hâne derileriyle müşârun ileyhânın müceddeden binâ eyledikleri debbağ-hâneye nakl ve debbağ tâ'ifesi merhûme Safiye Sultânın vakfı debbağ-hânesine ne vechle mutasarrıflar ise yine ol-minvâl üzere hassa mimar ma'rifetiyle şer'le keşf ve tevzî' ve taksîm olunub fî-mâ-ba'd vâki' olan icâre-i muaccesesi merhûme Safiye Sultân vakfı tarafından ahz u kabz olunmak üzere istid'âyı inâyet etmeğın sizki mevlânâyı mûmâ-ileyhümâsız hassa mimar ile zikr olunan Safiye

Sultân vakfı olan debbağ-hânenin üzerine varulub akd-i meclis-i şer' olundukda debbağ-hâne-i merkûm müste'cirlerinin bina ve arsa cihetinden tasarruflarında olan debbağ-hânelerine muâdil müşârun ileyhânın mülkü olub vakıflarına ilhâk olunacak yine Üsküdar'da Rum Mehmed Paşa mahallesinde vâki' arsadan verilüb ve müste'cir-i merkûmenin mevcut olan debbağ-hânesi mânendi bina ve derileri dahi ta'yîn olunub zikr olunan muste'cirlere Safiye Sultân vakfına nef'-i mahz olduğu mutebeyyin oldukdan sonra debbağ-hâne-i mezkûre müste'cirleri dahi hüsn-i rızalarıyla Safiye Sultân vakfından mutasarrıf oldukları debbağ-hâneleri müşârun ileyhâya ma'rifet-i mütevellî ile kasr-ı yed ve feragat eylediklerin i'lâm eyledüğünüz ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olunmuşdur deyü.

[Fi] Evâ'il-i M. Sene 1121.

[Sayfa 85]

Hüküm 359

İtlâk olunmuşdur.

Fî Evâil-i R. Sene 1121.

Sivas vâlisine ve Sivas Kal'ası dizdârı [] zîde hıfzuhûya hüküm ki:

İftihârü'l-emacid ve'l-ekârim İstanbul gümrüğü emîni Mustafa dâme mecduhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb ber-vech-i mâlikâne berât-ı şerîfimle uhdesinde olan Tokad gümrüğü Basra ve Bağdad ve Diyarbekir ve sâ'ir mahallerden emtia ve eşyâ getüren tüccar tâ'ifesinden yedinde olan berât-ı âlişânım şurûtu üzere gümrükleri tahsîl olunub bir dürlü taallül ve nizâ' olunmak icâb etmez iken yine tüccar tâ'ifesinden Solakoğlu Osman nâm kimesne hilâf-ı inhâ olduğu emr-i şerîfimle mahall-i merkûma vardıkda hevâsına tâbi' bir kaç nefer kimesneler ile yek-dil ve cem'iyet ile mahkemeye varub mazmun-ı emr-i şerîfimde olmayan mevâdd iddi'âsıyla mukâta'â-i merkûmenin ibtaline bâ'is ve bu cihetle fitne vü fesâda kasdî ve mâl-ı mîriye gadr ve ihtilâle bâdi olduğun bildirüb mezbûr Osman ıslah-ı nefsiçün kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin senki vezîr-i müşârun ileyhâsin vech-i meşrûh üzere mezbûru Sivas Kal'ası'nda kal'a-bend eylemek içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 360

Üsküdar kazâsı muzâfâtında Kârâmürsel nâhiyesi nâ'ibine ve nâhiye-i mezbûrda vâki' yeniçeri serdârı [] zîde hıfzuhûya ve Kavaf ustası [] zîde kadruhûya hüküm ki:

Haleb tüccarı Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bunlar ticaret tarîkiyle Haleb'den getürdükleri metâ'larıyla nâhiye-i mezbûrda vâki' Kavak iskelesine geldiklerinde sefîne reisleri birbirlerine istinâd ile cebren metâ'ların taş tahmîl eylediklerin sefînelerine vaz' u tahmîl etmeleriyle mukaddemâ gelen metâ'ları bu takrîb ile fener bağçesi önünde gark olub küllî gadr olunduğun bildirüb fî-mâ-ba'd yükleriyle mahall-i mezbûra geldiklerinde metâların kendüler murad itdikleri kavi ve sebük-bar sefîne tahmîl edüb ruesâ tâ'ifesinin ol-vechle olan ta'addî ve tecâvüzleri men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 361

Fî-mâ-ba'd kendü hâlinde olmak üzere itlâk olunmuşdur.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

Özi vâlîsine ve Silistre Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kasaba-i İsmail geçidinde vâki' câmî'-i atîk evkâfı mütevellisi olan İbrâhim zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetime mühürlü arz-ı hâl gönderüb câmî'-i mezbûr imâmı olan Abdulhalim-zâde Ahmed nâm kimesne hevâsına tâbi' ba'zı kimesneler ile yek-dil ve dâima îkâz-ı fitne ve envâ-ı menâfiat ile ba'zı kimesneleri gamz etmek âdet-i müstemirresi olduğundan mâ'adâ ecziye tahsilinde alakası yoğiken tahsiline mümâna'at idüb her vechle fesâd üzere olmağla bu makûle etvârından cümle ehâl-i kasaba âciz ve bir vechle şerrinden emin olmayub perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is oldukların i'lâm ve İsmail geçidi kâdisı Mehmed zîde fazluhû dahi mezkûrun vech-i meşrûh üzere olduğu kasaba-i mezbûrenin eimme ve sâ'ir ehâlîsi iltimâslarıyla arz itmeğin senki vezîr-i müşârun ileyhsin mezbûr Silistre Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 362

Ankara Paşa'sına dahi yazılmışdır.

Haymana-i kebîr ve sagîr kâdîsı olan Ali zîde fazluhûya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Haymana mukâta'âsı voyvodası olan el-Hâc Mustafa zîde kadruhû meclis-i şer'e varub Haymana kazâsına tâbi' Delihimmetli nâm karyeden Kara Halil ve Seyyid Hüseyin ve Büyükdeveci nâm karyeden Bayramoğlu Ali ve Avdal Ahmeh nâm karyeden Şeyhoğlu Muhammed nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub muzırru'l-baş ve sâ-i bil-fesâd oldukların bundan arz mahzar birle der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda mezkûr fî-mâ-ba'd umûr-ı nâsa karışmayub kendü hallerinde olmak üzere sâdır olan emr-i şerîfim mücebince taraf-ı şer'de tenbih olundukda mütenebbih olmayub ve mukâta'â-i mezkûrede ağnam ashabının âdet-i ağnamları mîrî için tahsîl olunmak üzere emr-i şerîfim verilmişken mezbûdan şakîler ağnam ashabını dahi tahrik ve idlâl ve cumhur ve cem'iyet ile beynerine idlâl virüb ve emvâl-i mîrînin iptaline bâ'is ve bâdî olub bunun emsâli ta'addî ve tecâvüzlerinin nihayeti olmamağla mezkûrlar ıslâh-ı nefis edinceye diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmaları bâbında hüküm-i hümayûnum verilmek ricâsına vâki' hâli ilhâhıyla arz eylediğin ecilden vech-i meşrûh üzere ıslâh-ı nefis için diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene [1]121.

Hüküm 363

Anadolu ve Karaman ve Haymana-i Kebîr ma' sagîr [] ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Senki Haymana-i Kebîr ve Sagîr kâdîsı olan mevlâna Ali zîde fazluhûsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Haymanateyn-i mezkûreteyn ehâlîlerin bi-ecma'hum meclis-i şer'e varub konargöçer Türkmân aşayirinden Haleb sükkânından Topaklı cemâatinin kethüdâsı Kara Mehmed cemâ'ati halkından yetmiş ve seksen mikdârı ev ile karyeleri kurbunda konub ve göçüb meraların bil-cümle hayvanatlarına verüb kazâ-i mezbûr ehâlîsinin hayvanatlarının ra'ylarına mâni' ve küllî müzâyıka verüb ve Göktürke ve (...) ve (...) dahi hayvanların zabt etmeyüb mahsulatları arasına salıverüb çiğnedüb ve yedirüb ziyâde zarar ü ziyan edüb ve harman zamanında dahi onar on beşer atlu ile harman be harman gezüb yemeklik nâmıyla şair ve hinta taleb ve cebren alub vermemek murad eylediklerinde şetm ü darb eylediklerinden mâ'adâ mezbûr Kara Mehmed bin yüz on yedi senesinde yigirmi otuz mikdârı süvârî levendat eşkıyâsı ile Hacı Muradlu nâm karyeyi gece ile basub ehâlî-i karyenin emvâl ve erzakın gâret

ve iki nefer âdemin üçer diğ ihrâc ve Alakaşlı nâm karyeden dahi Monla Hasan nâm kimesnenin bir mushaf-ı şerîfin fuzûlî ahz ve hâliyâ bunun emsâli itâ'at ve inkiyad etmediklerinden ihkāk-ı hak zulüm ü ta'addî ve şekāvetlerinin nihayeti olmamağla voyvodalarına iştikâ eylediklerinde eşkiyâ-yı merkūme voyvodalarına dahi itâ'at ve inkiyād etmediklerinden ihkak-ı hak ve zulüm ü ta'addîleri men' u def olunmak mümkün olmaduğundan ehâlî-i merkūme muzdaribü'l-hâl oldukların i'lâm ve cemâat-i mezbûre halkının üzerlerinde sabit olan emvâl ve erzakların ashâbına istirdâd ve ihkāk-ı hak olunduktan sonra kadîmi iskânlarına nakl ve iskân etdirilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına ilhahları arz eyledüğün ecilden sizki vezîr-i müşârun ileyhümâsız vech-i meşrûh üzere şer'le ecvâb-ı hukûkun sâbit olan hakların aliverilüb ve mahall-i iskânlarına nakl etdirilmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur deyü.

[Fi] Evâ'il-i M. Sene 1121.

[Sayfa 86]

Hüküm 364

Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Bil-fi'il bâbu's-saâde ağası el-Hâc Abdullah Ağa dâme uluvvuhû arz gönderüb müşârun ileyhın taht-ı nezaretinde olub Söğüd'de medfûn merhûm Ertuğrul Gazi tâbe serâhu evkâfindan Bilecik kasabasında sâkin yeniçerilik iddi'âsında olanlardan bir kaç nefer kimesneler kendü hallerinde olmayub vakf-ı mezbûr mütevellîsini ta'ciz ve âdemını katle tasaddî ile şekāvetleri nümâyân olduğı bundan akdem der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda mezbûrların Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları fermânım olunmuş iken içlerinden Cevreci (?) oğlu Mehmed ve Berber Hüseyin nâm kimesneler itâ'at edüb Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend olunub sâ'irleri firâr etmeleriyle kal'a-bend olunan mezkûran iki nefer kimesneler fi-mâ-ba'd mütevellî vakfin umuruna müdâhale etmeyüb kendü hallerinde olmak şartıyla kal'a-i mezbûreden ıtlâk olunmaları bâbında hüküm-i hümayûnum verilmek ricâsına arz etmeğın vech-i meşrûh üzere ıtlâk olunmalarıçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 365

[] ve [] ve [] kâdîları Güzelhisar ve Mağnisa kazâları nâ'iblerine hüküm ki:

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu‘âllâm çavuşlarından Seyyid Mustafa çavuş zîde kadruhû Sûdde-i Sa‘âdetime gelüb berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze‘âmeti mülhakâtından İçil Sancağı’nda vâki‘ [] ve [] nâm cemâ‘atlerinin dahilinde mukayyed raiyet ve raiyeti âdemlerinden olan Yörükân taifesinin ba‘zıları kadîmî yerlerin terk ve varub Alaiye Sancağı’na mensub olan Yörükân tâ’ifesine karışub olmağla bundan akdem zikr olunan Yörükân tâ’ifesinden Aydın ve Saruhan ve Mağnisa sancaklarında bulunanların İçil Sancağı’nda nakl ve iskânlaricün emr-i şerîfim sâdır oldukda ba‘zıları itâ‘at ve kadîmî yerlerine gelüb lakin mûmâ-ileyhin ze‘âmeti re‘âyâsından suhte Mehmed ve Süleyman ve Ahmed nâm kimesneler itâ‘at etmeyüb gelmediklerinden gayrı nice re‘âyâyı dahi ıdlâl ve gelmelerine mani’ ve ze‘âmeti mahsûlüne gadr eylediklerin bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eyledüğü ecilden ahkâm kaydına mürâ‘caat olundukda vech-i meşrûh üzere Alaiye Sancağı mensub olan Yörükân tâ’ifesinden zikr olunan elviyede bulunanların İçil Sancağı’na nakl ve iskânlaricün emr-i şerîfim verildiği mestûr ve mukayyed bulunmağın mûmâ-ileyhin ze‘âmeti re‘âyâsı vech-i meşrûh üzere İçil Sancağı’na iskânları fermânım olunan Yörükândan ise ta‘yîn olunan mahalle iskân etdirilmek emrim olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M. Sene 1121.

Hüküm 366

Van vâlisine ve kâdîsına hüküm ki:

Senki mevlânâyı mezkûrsun Sûdde-i Sa‘âdetime mektûb gönderüb zu‘amâdan Mahmud veled Timur zîde kadruhûnun ze‘âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi‘ [] nâm karyenin ehl-i zimmet re‘âyâsının feth-i hakanîden berü yedlerinde terk olunan (...) demekle ma‘rûf kadîmî kilisenin mürûr-ı eyyâm ile ba‘zı mahalleri harâbe müşerref olub karye-i mezbûre ve civarında olan kuranın re‘âyâsı bilcümle ehl-i zimmet olub kilise yerlerinin ta‘mîri re‘âyâyı merkûmenin temekkûnüne bâ’is olduğu müşahede olunmağla vâki‘ hâli hükm-i hümâyûnum ricâsına arz eylediğin ecilden vaz’ı kadîmin tecâvüz etmemek üzere mesâi-i şer’ oldukda vechiyle ta‘mîrine mûmâna‘at olmamak içün yazılmışdır.

Fî Evâ’il-i M. Sene 1121.

Hüküm 367

Rumeli vâlisine hüküm ki:

Nişân-ı hümayûnum verilen dîvân-ı âlişânım kâtiblerinden Kâtib Mustafa Edip (?) zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb Paşa Sancağı'nda Dimetoka nahiyesinde Hisarbeyi Gölcük nâm karye ve gayrıdan berât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti çürük bihâsıl ve leyl u nehâr hizmetde olmağla bundan akdem haric ez-defter olmak üzere tevki-i kalemiyle tashîh ve ze'âmetine ilhâk olunmuş iken üzerinden ref' olunan Kavala ve Drama ve Zihne kazâlarında vaki' çadır ve tente bezlerinin resm-i emtiası mukabelesinde ze'âmetine ilhak olunmak üzere livâ-i mezbûrda ibtidâ mahlûl düşen Islahça hassa timarı kendüye arz eylemek üzere sâbikan sağ kol alaybeyisi olan Hasan'a hitâben emr-i şerîfim sâdır olmuşiken mazmun-ı emr-i şerîfim icrâ olunmadan miralay-ı merkûm fevt olmağla senki vezîr-i müşârun ileyhsin mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince livâ-i mezbûrdan ibtidâ mahlûl düşen Islahça hassına timar ze'âmetine ilhak olmak üzere sağ kol ve sol kol alaybeyilerine arz etdirmek bâbında istid'âyı inâyet etmeğin vech-i meşrûh üzere arz etdirmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 368

Karahisar-ı Sahib sancağı mutasarrıfına ve Karahisar-ı Sahib Kal'ası dizdârlarına hüküm ki:

Sandıklı kazâsına tâbi' Hacerler nâm karye ehâlîsinden Kılıçoğlu Kara Mustafa ve Safioğlu Yusuf ve (...) oğlu Balı ve Dulhan nâm karyeden Haceoğlu Yunus ve Kara Ali ve Kara Mustafa ve Timuroğlu Mustafa nâm kimesneler gelüb civarlarında vâki' kurada sâkin vekîl-i harc oğlu ve Seyyid Mehmed ve Balaturoğlu İbrahim ve Abazaoğlu İvaz nâm kimesneler bunların karyelerin re'âyâsını tahrik ve ıdlâl ve bunlar için tavusculuk ve şahincilik iddi'âsıyla emr-i şerîfimle vâki' tekâlifden hisselerine düşeni bizimle ma'ân vermezler deyü hilâf-ı inhâ teşekkî etmeleriyle mezbûrların ıslâh-ı nefis için Karahisar-ı Sahib Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları fermânım olmuşidi lakin mezbûrların keyfiyet-i ahvâlleri Karahisar-ı Sahibde sâkin cemm-i gafir cemâ'at-i Müslimînden suâl olundukda zikr olunan karyeler ehâlîsi bu ana değin emr-i şerîfimle vâki' olan tekâlifin edâda [taallül] ve kal'a-bend olunan mezbûrların sû-i kasdı istimâ' eylemedik husûs-ı mezbûr haklarında iftirayı marizdir deyü haber verdiklerin kıdveti'nüvvabü'ş-şer' den Karahisar-ı Sahib kazâsı nâ'ibi mevlâna Es-Seyyid Abdurrahman

zîde ilmuhu dahi arz etmeğin fî-mâ-ba'd hâne avarızına bağımlı emlak ve arâzîlerinin tekâliflerin vermek şartıyla bir dürlü teallül eylememek üzere itlâk olunmalariçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

[Sayfa 87]

Hüküm 369

Kal'a-i mezbûrede cezirebendiçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i L. Sene 1121.

Karaman vâlisine ve Gaferyad kazâsı nâ'ibine ve Magosa Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki nâ'ibi mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Gaferyad kasabasında vak'î ulema ve suleha ve eimme ve hutaba ve sâ'ir ehâlîsi meclis-i şer'e varub kazâ-i mezbûr sâkinlerinden olup mukaddema Haremeyn-i şerîfeyn Müftisü olan sabıkan Kayseriye kâdîsı Yahyanın bundan akdem zulm ü ta'addîsî der-i devlet-merdarıma arz ve ilam olundukta Kıbrıs ceziresinde vâki' Magussa Kal'ası'nda kal'a-bend olunması içün çavuş mübâşeretîyle emri şerîfim verilüb çavuş-u merkûm mezbûru ahz ve mahall-i merkûma götürür iken esna-i tarikte firar ve hâliyâ kasaba-i mezbûrda sâkin ve kendü halinde olmayub taht-ı yedinde nice şahîd-i zor olmağla hevasına tâbî' ehl-i örfe istinat ile ibadullah bi-gayr-i hakkınkın akçelerin alduğundan gayrı nice batıl da'vâların ashabını tahrik ve iddi'â ve muradını edâ ettirmekle umur-u ahvâl (...) ve müşevveş edüb ve ba'zılarının dahi bağ ve bahçe ve yerlerin tekallüben zabt ve ehli sukun haklarını vermeyib talep eylediklerinde birer bahâne ile habs ve ol miktar akçelerin dahi alub mezbûrun şirret ve mazarrat ve yed ve lisanından bir ferd emin olmayub zulmünün nihayeti olmamağla zimmetinde olan hukuk-u ibad alıverildekten sonra zulm ü ta'addîsî üzerlerinden ref' ü def olunmak bâbında hükm-i hümâyûnun verilmek ricasını ilhahlarıyla arz eyledüğün ecilden senki vezîr-i müşarun ileyhsin ma'rifetinle ashab-ı hukukun şer'le sabit olan mâlları bi't-tamam alıverdikten sonra yanına kifayet miktarı âdemlerinden ve gaybet ettirilmeğe be gâyet hazer olunmak üzere Kıbrıs ceziresine irsâl ve mukaddema verilen emri şerîfim mücebince Magusa Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene [1]121.

Hüküm 370

Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Rüesa-ı eşkıydan olup haklarında def‘a‘atle evamir-i şerîfim sâdır olan Deli Oğlan demekle ma‘ruf şakî ile rüfekası bundan akdem Sığla Sancağı mütesellimi olan Kısıks Ali nâm kimesneyi yine liva-i mezbûrda söke kazâsında Yeniköy çiftliği demekle ma‘ruf karyede basub mütesellim-i mezkûru ve bir oğlanını katl ve etabından birkaç neferi mecruh ve emval ve erzakların nehb-ü gâret ve bu misüllü fesâd ü şekâvete cesâret eyledikleri mukaddema ilam olundukta şakî-i mezkûr Deli Oğlan ve şekâvette müttehit olan refikleri ve yatakları alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürülüb ve senki mütesellim-i mezkûrsun ma‘rifetinle ol havalide münasib olan kal‘alarda muhkem habs ve kal‘a-bend olunmaları için sana ve sâ‘ir me‘mûr olanlara mefasıl ve şüruha sâdır olan evamir-i şerîfemin derununda mukaddem Türkmân taifesinden Mustafa ağa demekle ma‘ruf kimesne şakî-i mezkûr Deli Oğlan nâm şakîyi basub refiklerinden Mahmut ve Nasuh ve Mehmed ve Ali ve Süleyman ve Halil nâm altı nefer şakîlerin hayyen ahz ve üç neferinin ser-i maktularıya ma‘ân Mağnisa nâ‘ibinin ilamı ile sana teslim olunduğu memhûr defter ile tarafından der-i devlet-medârıma ilam olunmağla imdi senki mütesellimi mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusulünde şakî-i mezkûr Deli Oğlan’ın refikle olup hâliyâ habsinde olan sâlifü’z-zikr altı nefer şakîlerin mukaddema fermânım olduğu üzere ol havalide münasib olan kal‘anın birinde muhkem habs ve kal‘a-bend edüb üzerlerine sebt bulunan mevaddın sûret-i sicilleriyle keyfiyet-i hallerin sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve ilam eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâ‘il-i M Sene 1121.

Hüküm 371

Karesi sancağıbeği Hüseyin dame izzuhûya ve [] kâdîsına hüküm ki:

Liva-ı mezbûrda Manyas ovasında Arnavut çobanlarından on iki nefer şakîler Mustafa Ağa demekle ma‘ruf kimesneyi ahz ve bize akçe ve eşyâ ver deyü başına kurşun tas geçürüb eziyet ve işkence eylediklerinden sonra fevt oldu deyü hali üzere bırakub ve senki mir-i mûmâ-ileyhsin bu keyfiyetten haberdar olduğun gibi tarafından üzerlerine bölük ta‘yîn ve irsâl ve zikr olunan şakîler ahz ve hâlîya habsinde oldukları yakînen haber alınmağla sizki mûmâ-ileyhumasız işbu emri şerîfim vusulünde bu fesâd ü şekâvete cesâret eden on iki nefer şakîlerin üzerlerine şer‘an sübut bulan mevat sicillü hüccet olunduktan sonra şerle haklarında lâzım gelen

cezaları tertib ve sûret-i sicilleri ile keyfiyet-i hal sıhhati üzere der-i devlet-medârıma ilam olunmak bâbında yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 372

Ağrıboz paşasına ve Livadiye kâdîlarına hüküm ki:

Senki Livadiye kâdîsı mevlânâ-i mûmâ-ileyhsin sübde-i sa'âdetime mektûb gönderüb Livadiye kazâsına tâbi' (...) nâm karye rea'yâsından (...) (...) nâm zımmîler ile (...) (...) (...) nasraniyeler meclis-i şer'e varub bin yüz yigirmi senesinde salı günü vakt-i asırdan mukaddem on beş nefer haydut eşkıyâsı gelüb bunların her biri ba'del-ıhrak sekiz yüz kuruş miktarı akçe ve bin kuruşluk sim ve sâ'ir erzakların ahz ve nice dürlü cevri-eziyet eyleyüb mesfurlar gittikten sonra bunlar dahi voyvodalarına varub teşekki eylediklerinde ol dahi haydutaların ardınca âdemler ta'yîn eyleyüb mesfurlar İstefe kazâsında ihtifa eyledikleri istima' olunmağla senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin tarafından âdem ta'yîn eyleyüb İstefe kasabasına tâbi' Zağara nâm karyede bir miktar eşyaları zuhur etmekle ba'de sübut hüccet olunduktan sonra baki eşyâların dahi karye-i Zağara ehâlîsinden talep üzere iken eşkıyâyı mezbûrunun katli haberi gelüb katl olunan bir kelleden Zağara karyesi keferesinden bir neferin kellesi ma'ân gelüb cümle Kasaba-i İstefe ehâlîsinin mevaciyelerinde zahir olmağla gâret olunan emval ve eşyâları karye-i muzbure ehâlîsinden şerle teveccüh edenlerden tahsil olunmak emri şerîfim verilmek ricasına ilhahlarıyla arz eylediğün ecilden senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin vech-i meşruh üzere icrayı hak eyleyüb bu makûle haydut eşkıyâsının ahzları senden matlub olmağla ele getürmekle takayyüd ü ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

[Sayfa 88]

Hüküm 373

Kavala sancağbeği [] dame izzuhûya ve Kavala kâdîsına hüküm ki:

Senede beş yüz elli bin akçe mâl ile Kavala Kal'ası neferatının ocaklıkları olan mukâta'anın bin yüz üç senesinden berü muhasebesi görülmemekle neferatı mezkûrenin muhasebeleri görölüb zimmetlerinde zuhur eden emval-ı mîrî tahsil ve hazîne-i âmirime teslîm

olunmak üzere bundan akdem mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l emâsil ve'l-akrân el-Hâc Ali zîde kadruhû sâdır olan emri şerîfimle mahalline varub kal'a-i mezbûrenin dizdârı Hüseyin ve sâ'ir neferatı meclis-i şer'î şerîfe ihzar ve muhasebeleri görölmek murat olundukta kal'a-i mezbûre neferatının iki kıst ulufeden gayrı makbuzları olmayub ve dizdârı mezkûr Hüseyin dahi neferata iki kıst ulufeden ziyâde bir akçe ve bir habbe vermedüğünden meclisi şer-i şerîfte ikrar ve yarın sabah ben gelüb muhasebeyi görüb icab eden mâlî verürüm deyü neferattan sual iktiza etmez kalkub gittikten sonra dört gün meks ve tevakkuf olunup ba'dehu dizdârı mezkûr Hüseyin da'vet-i şer-i şerîf olundukta itâ'at-i emr-i şer' eylemedüğün siz ki mûmâ-ileyhumasız tarafınızdan ve mübâşir mûmâ-ileyh tarafından der-i devlet-medârıma arz ve ilam olunmağla dizdâr-ı mezkûr Hüseyinin Âsitâne-i Sa'âdetime ihzarı lâzım gelmeğın imdi işbu emr-i şerîfim vusulünde kal'a-i mezkûr dizdârı merkûm Hüseyini bila tereddüt ahz ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm ve kayd-u bend ile bir gün evvel Âsitâne-i Sa'âdetime irsâl ve ihzar eylemeniz bâbında yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 374

Özi vâlisine hüküm ki:

Akkirman havalisinde Nehr-i Turla sahilinde vâki' fethi hakanîden berü Kırım Hânı olanların tasarrufunda olan yalı köyleri demekle ma'ruf karyeler rea'yâsı nehri mezbûrun berü yakasında ve adalarında ve karasu yakasında ziraat ve hiraset etmeleriyle nüfus ve emvallerine ve karyeleri hududu dâhilinde olan mezruatlarına ve bağ ve bahçe ve kovanlarına uhde-i karibe deyin hariçten dahl ve ta'arruz olunmuş değil iken dört beş seneden berü Bender Sancağı mutasarrıfları ve nogay mirzaları ve sâ'irleri taraflarından maru'z-zikr karyeler rea'yâsında karyeleri hududu dahilinde vâki' arâzîde hâsıl eyledikleri mahsullerine ve bağ bahçe ve kovanlarına kadîme mugâyir ta'arruz ve kura-i merkûme rea'yâsına dahl ü ta'addî ve tacavüz olunup pârekende perişân olmalarına bais oldukların cenab-ı emaret-meab eyalet-nisab saâdet-iktisab bil-fi'il Kırım Hânı olan Devlet Giray Hân damet ma'âliyahû tarafından der-i devlet-medârıma ilam olunub ve kura-i merkûma rea'yâsına bir vechle ta'addî ve tecavüz olunduğuna kat'a rıza-i hümâyûnum olmayub ve elhaletu hazihi senki vezîr-i müşarun ileyhsin Bender Sancağı mutasarrıf olduğun eyaletin inzimâmından olmağla kadîm ül eyyamdan berü (...) alan

Kırım Hânı olanların zabt ve tasarrufunda olan yalı karyelerinin rea'yâsının karyelerinin mümtaz ve muayyen hududu dahilinde olan arâzide ziraatleriyle hasıl eyledikleri mahsullerine ve bağ ve bahçe ve kovanlarına ve nüfusu emvallerine ve eğer Nogaylı mirzaları ve sâ'irleri taraflarından hilâf şer-i şerîf ve kadîme muhalif asla ve kat'a dahl ü ta'arruz olunmayub ve badehu mezalimden himayet ve siyanetlerinde gereği gibi takayyüd ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlîşanım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 375

Adana ve Kıbrıs vâlîlerine ve Magosa Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Adana sâkinlerinden olup Ramazanoğlu evkâfı havalisi olan İbrahim sübde-i sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb bundan akdem bunun için kendi halinde olmayub ifraz-ı Zülkadriye hassı mülhakatından memliha mukâta''sın deruhte eyledikte rea'yâ ve beraya zulm ü ta'addisinden iştika eylediklerinde rea'yâyı tavlif edüb hassı mezbûr cemâ'atinden iki boy beyi ile üç cemâ'at kethüdâsı kalub mâ'adâsı yaylaka firar ve perâkende ve perîşân olmalarına bais oldu deyü arz u muhzar birle der-i devlet-medârına ilam olundukta Magosa Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır ve mücebince kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olunmağla kendüsü kal'ada ve ehl ü iyali vilâyetinde mükedder'ül-ahvâl olduğu bildirüb bir dahi bir işe karışmamak üzere yarar kefilî alunub kal'a-i mezbûreden ıtlâk olunmak bâbında istida-i i'nyet etmeyin vech-ü meşruh üzere ıtlâkı için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

[Sayfa 89]

Hüküm 376

Kayseriye Paşasına ve Danismendlü ve [] ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Danışmendlü mukâta'âsına tâbi' Karaca (?) kürd cemâ'atine ber-vech-i malikâne berât-ı şerîfimle mutasarrıflar olan Seyyid Derviş ve Seyyid Ali zîde mecduhûma Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb cemâ'at-i mezbûreden koç ve Mehmed kethüdâ ve Herekeli cemâ'atinden Karahaceoğlu Mehmed nâm kimesneler mâl-ı mîrî tahsîlinde re'âyâyı tahrik etmeleriyle mâl-ı mîrîleri bi-eyyi-hâl tahsîl ve teallül ederler ise kal'a-bend ve arz ve i'lâm olunmak üzere bundan

akdem emr-i şerîf verilmişiken mezbûrlar yine mütenebbih olmayub mâl-ı mîrîlerin tahsilinde re'âyâyı tahrik etmekden hâli olmayub ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince ahz ve kal'a-bend olunmak murad olundukda itâ'at-i emr-i şerîf etmeyüb isyan üzere oldukları tekrar i'lâm olundukda fî-mâ-ba'd kendi hallerinde olub ve re'âyâyı tahrik ve mâl-ı mîrînin tahsiline mûmâna'at etmeyüb ta'addîleri men' olunmak üzere tekrar emr-i şerîf verildiği ve cemâ'at-i mezbûre re'âyâsının mâlî ve yerlerinde mevcut bulunan Satar (?) ve kıymetleri beher Satar otuz koyuna hesab ve beher yüz ganemden beş guruş ve her bir bennâklarından dörder guruş ve üç neferinden bir guruş alınub lâzım gelen kalemiyesiyle resm-i arûsânelerini edâ ve yedlerinde mevcut bulunan ganem ve Satar beher sene ta'dâd ve adâdî üzere rusumları tahsîl olunmak üzere mûmâ-ileyhumanın mâlikâneleri olmaduğu baş muhasebe kalemi defterlerinde mestûr ve mukayyed olduğundan mâ'adâ bâlâda mestûru'l esâmî olan mezkûrûn Koç ve Muhammed kethüdâ ile (...) nâm üç nefer kimesneler için re'âyâ içlerinden ihrâc ve nefy ü iclâ olunmadıkca mâl-ı mîrî tahsîl olunmayub ve re'âyâ fukarâsı dahi rahat üzere olmadıkların ber-vech-i arpalık Kayseriye Sancağı'na mutasarrıf olan Abdulgafur dâme ikbâluhû ile Kırşehirî kâdîsı der-i devlet-medârıma arz eylediklerin başdefterdârım olan el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâm eylemeğin mûmâ-ileyhin i'lâmı mücebince ihrâc ve diyâr-ı âhere nefy ü iclâ oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 377

Şehrîzor vâlîsine ve Kerkük ve Erbil kâdîlarına hüküm ki:

Sâbıkan Kerkük müftisü Mustafa ve vaiz Seyyid İbrahim ve çavuşlar kethüdâsı Mehmed nâm kimesneler arz-ı hâl gönderüb mezbûrlar kendü hallerinde olub hilâf-ı şer'î şerîf kimesneye vaz' ü ta'addîleri yoğiken Kasaba-i Kerkük ehâlîsinden ashâb-ı ağrazdan ba'zı kimesneler bunlar için zulüm ü ta'addîden hâli değillerdir deyü mahzar birle ve teşekkî etmeleriyle bunlar Kerkük Kal'ası'nda tavattun etmemek üzere mezbûr Mehmed vilâyet-i merkûmeden nefy ü iclâ ve müftiyi mezbûr vatan-ı aslisi olan Erbil Kal'ası'na ve vâiz-i merkûm dahi vatan-ı aslisi olan Şehrîzor tarafına hâneleriyle nefy ü iclâ olunmalarıçün emr-i şerîf ısdâr etmeleriyle mezbûrlar vilâyetlerinde değiler iken her birinin i'yâllerin iclâ edüb cümle eşyâları dahi zâyi' ve telef olub kendüleri dahi perişân-ı ahvâl olmalarıyla hallerine merhameten

cürmleri afv ve varub kadîmi sâkin oldukları kasaba-i mezbûrede sâkin olmalarına kimesne mümâna'at eylememek bâbında hüküm ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere afv ve ıtlâklariçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 378

Tokat Hisarı kâdisına ve kazâ-i mezbûrda vâki' kethüdâ yerleri ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ehâlîsi arz-ı hâl edüb sulh senesinden sonra bunlar ile ma'an vâki' olan tekâlifî edâ eden re'âyâlardan ba'zıları birer metre arâzî peydâ etmeleriyle biz Sahib-i esamî ve sipâhî zümresindenüz deyü bilâ sened sipâhilik iddi'âsı eylediklerinden mâ'adâ oğullarımız dahi kuloğullarıdır deyü kethüdâ yerlerine ve ba'zılarına istinâd ile kadîmden bunlar ile ma'ân vergeldikleri tekâliflerin edâda teallül etmeleriyle re'âyâ fukarâsının zu'afâ hallerine bâ'is olmağla Sahibü'l-esamî olan sipâh ve silahdâr ve bölük-i erba' neferâtı ve yedlerinde sahih berât-ı âlişân ile zümre-i mezbûre mütekâidleride re'âyâdan tefrik ve temyiz olunmak fermânım olmağın husûs-ı mezbûr içün sipah ve silahdâr ocakları çavuşlarından [] çavuş ve [] çavuş zîde kadruhûmâ mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmalarıyla sizki mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşrûh üzere Sahibü'l-esamî sipah ve silahdâr ve bölük-i erba' neferâtı ve sahih berât-ı âlişân ile takâ'üd ihsân olunan zümre-i mezbûre mütekâidlerini sıhhati üzere izn-i şer'le ve ocak tarafından ta'yîn olunan mübâşirler ma'rifetleriyle defter edüb ve ol defteri taraf-ı şer'de imzaladub ve mühürledüb sâlifü'z-zıkr mübâşirler ile der-i devlet-medârıma irsâl ve îsâle her biriniz takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz ve sizki kethüdâ yerlerisiz minvâl-i meşrûh üzere askerî tâ'îfesi re'âyâdan tefrik ve temyiz olundukdan sonra sahihü'l-esamî sipah ve silahdâr ve bölük-i erba' neferâtına ve berât-ı âlişân ile takâ'üd ihsan olunan zümre-i mezbûrenin mütekâidlerinden mâ'adâ ellerinde esâmî ve tekâüd berâtı olmayub bilâ sened askerlik iddi'âsı edenlere tarafınızdan Sahib çıkılub askerlik iddi'âsı etdirilmeyub üzerlerine edâsı lâzım gelen emr-i şerîfimle vâki' olan tekâlif sâ'ir re'âyâ ile ma'ân edâ etdirilüb hilâfına vaz' ve hareketden ziyâde ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz deyü sipâhîler ağası olan Mustafa ve silahdar ağası olan Hasan dâme mecduhûma taraflarından mühürlü mektûb verilmekle mücebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

[Sayfa 90]

Hüküm 379

İstefe kâdisına ve Ağrıboz muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan [] zîde kadruhûya hüküm ki:

Seyyidetü'l muhadderat tâcu'l-mestûrât dâretü'l-ilm ve's-sa'dât Ayşe Sultân dâmet ismetuhânın haslarından Ağrıboz Sancağı'nda İstefe kazâsı re'âyâsı Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûrda sâkin ba'zı kimesnelerin dirlikde alakaları yoğiken ba'zı yeniçeri serdârlarının himâyesiyle yeniçerilik iddi'â ve re'âyâ fukarâsının emvaline ve evlâd ü ezvâclarına ta'addî ve tecâvüz ve bunun emsâli şekâvetlerinin nihayeti olmamağla senki zâbit-ı mezkûrsun kazâ-i mezbûreye tarafından mu'temed-i aleyh bir çavuş gönderüb kazâ-i mezbûrda ve nevâhî ve kurasında bu makûle dirlikde alakası olmayub yeniçerilik iddi'â eden mezbûrları gereği gibi teftîş ve tefahhus edüb vech-i meşrûh üzere re'âyâ ve berâyâ fukarâlarına ta'addî ve tecâvüz ve emval ve erzaklarına ta'arruz eyledikleri vâki' ise ma'rifet-i şer'le ta'addîlerin men u def' edüb ve mezbûrlardan dirliğe mutasarrıf dahi var ise o makûleleri me'mûr oldukları serhadlere irsâl ve dirlikde alakası olmayanların kıyafetlerin bozub ve giydikleri askeri libasların üzerlerinden çıkarub re'âyâ zümresine ilhak ve re'âyâ kisvesin ilbâs itdirilüb kat'â bu makûle dirlikde alakaları olmayanlardan bir ferde ruhsat göstermeyüb ve re'âyâ taifesin ta'ciz ve rencide edenler dahi her kimler ise haklarında şer'le lâzım geleni icrâ etdirdüb fî-mâ-ba'd bir dürlü şikâyet etdirmeyesin şöyleki bundan sonra cüzî ve küllî iştikâ olunmak ihtimali olur ise mücerred senin adem-i takayyüdüne haml olunub mesûl ve muâteb ve belki muâkab olacağını emr-i mukarrer bilüb ana göre âher endişâne hareket eyleyesin deyü bil-fi'il dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ağası olan Mustafa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb verilmekle mûcebince amel olunmak için yazılmışdır.

[Fi] Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 380

Dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşlarından olub vilâyet-i Rumeli'de (...) martolos nizâmına me'mûr olan Osman dâme mecduhûya hüküm ki:

Yanya kazâsı ehâlisi gelüb bundan akdem Yanya kazâsında martolos başı olan Espahov nâm kimesne şekâvet üzere olub ta'addî üzere olmağla senki mûmâ-ileyhsin mezkûru ref' edüb

yerine martolos başı nasb eylediğün Ali bölükbaşı kazâ-i mezbûr derbendlerin hıfz u hirâset üzere olub hilâf-ı şer' vaz' ve ta'addîsi yoğiken mezbûr Espahov Yanya Sancağı mutasarrıfı Erteşa ile istinâd edüb buyuruldu ile kendüyü martolos başı nasb etdirmekle mezbûr Ali'nin âlet-i harb ile üzerine hucûm edüb ve bir kaç kimesneleri mecrûh eylediğünden mâ'adâ karyelerin dahi gâret edüb ta'addî üzere olduğun bildirüb olbâbda hükm-i hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden senki kapucubaşı mûmâ-ileyhsin tarafından ta'yîn ve nasb eylediğün âdem Yanya paşası tarafından müdâhale olunmayub mezkûr Espahov ahz u habs ve keyfiyeti i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 381

İtlâk olunmuşdur.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene [1]121.

Edirne bostancıbaşısına ve İnöz Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kıdvetü'n-nüvvâbü'l-şer'iyet havası Mahmud Paşa kazâsı nâ'ibi mevlâna Mustafa zîde ilmuhû Südde-i Sa'âdetime mektûb havası Mahmud Paşa kazâsına tâbi' Selviler ve Karahamza nâm karyelerde cemâ'at-i Müslimînden imâm Ömer Halife ve Abdulkadir bin Musa ve Mirbali ve Mustafa bin Murad ve Murad bin Abdullah ve Receb bin Hasan ve Birbalı(?) bin Hızır ve Hüseyin bin Ali ve Ali bin İbrahim ve Bayram bin Bali ve Ali bin Mehmed ve Şaban bin Mehmed ve İslam bin Mehmed ve Mehmed bin Hasan nâm kimesneler ile civarlarında vâki' ehâlîlerden cemm-i gafîr ve cem'-i kesir meclis-i şer'e varub mezkûr Selviler karyesinde sâkin Kırgız bin Ahmed bin Halil nâm şakî gece ce gündüz cenk ü cenane ile sübût ve ecir fisk ü fücûr etmekle karye-i mezbûrede ve civarlarında olan kuralarda âlet-i harb ile getürüb ehl-i örfün ırzların heng ve nice kimesnelerin ehl ü i'yâllerine ta'arruz eylediğünden mâ'adâ (...) peydâ ve fesâd etmekle ba'dehû şakî-i mezbûrun keyfiyet-i ahvâlî kazâ-i mezbûrda sâkin nûsin ve ihtiyârlardan suâl olundukda karye-i mezbûrin ehâlîlerine ta'addîleri vâki' olub her halde ve her sâ'atde şerrinden emin ve râzî'leri olmaduğın haber vermeleriyle vâki' hâle hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına ilhahlarıyla arz etmeğın senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle vâki' ise ıslâh-ı nefis için İnöz Kal'ası'nda kal'a-bend oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 382

Haleb vâlisine ve monlâsına ve dizdârına hüküm ki:

Ayıntabî monla Ali ve Antakiyyeli Ahmed ve karındaşı Ali ve Maraşlı monla Ali ve Ayıntabî penyeci Hacı Mehmed nâm kimesneler gelüb mezkûrların yedlerinde bundan akdem sahte sikke âlâtı bulunmağla ahz ve Haleb Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları fermânım olmuşidi hâliyâ ıslâh-ı nefis etmeleriyle ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet eyledikleri ecilden senki vezîr-i müşârun ileyh ve mevlânâyı mûmâ-ileyh ve dizdâr-ı merkûmsun mezbûrların fî-mâ-ba'd bu makûle habâsete cesâret etmemeleriçün yarar kefillerin alub ıtlâk olunmak içün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 383

Özi vâlisine ve Mangalya kâdîsına hüküm ki:

Cenâb-ı imâret meâb eyâlet nisâb sa'âdet iktisâb bil-fi'il Kırım Hânı olan Devlet Giray Hân dâmet meâliyenin haslarından (...) hassı karyelerinden Mangalya kazâsına tâbî Toprakhisar karyesi ehâlîsinden Deli Mehmed nâm sipâhî ile Halil nâm yeniçeri kendü hallerinde olmadıkların hân-ı müşârun ileyh tarafından i'lâm olunmağla senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde diyâr-ı âhere nefy ü iclâ eylemek bâbında fermân-ı âlişân sâdır [olmuştur] buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 384

Magosa Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kestel kazâsında sâbıkan yeniçeri serdârı olan Mehmed nâm yeniçeri arz-ı hâl gönderüb mezbûr kendi halinde olub hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde vaz' ü ta'addîsi yoğiken mezbûr içün huşunet ve fazâhat üzeredir deyü bundan akdem der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm olundukda ıslâh-ı nefis edüb tevbe ve salâhı zâhir oluncaya değin kal'a-i mezbûrede muhkem habs ve kal'a-bendi fermânım olub ve hâliyâ mezbûrun tevbe ve salâhı zâhir olmağla cürmü afv etmeğın fî-mâ-ba'd kendi hâlinde olmak üzere ıtlâkiçün hüküm yazılmışdır.

[Sayfa 91]

Hüküm 385

Ber-vech-i arpalık İçil Sancağı'na mutasarrıf olan İslam Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem emr-i şerîfimle İçil Sancağı'na iskân olunan Yörükân cemâ'atlerinin her biri elyevm livâ-i mezbûrun kışlak ve sevâhilinde vâki' mevâzi'-i kadîmelerinde göçer evleriyle firâr edüb emr-i şerîfime sûret-i itâ'at gösterüb lakin henüz esbâb-ı ikâmetden olan sekeneler binası ve zer' ve hars misillü ameli mübâşeret etmediklerinden mezbûrların cây-ı ikâmetlerinde sebatları müştebih olub bâhusus eyyâm-ı sayf erişüb livâ-i mezbûrun sâ'ir ehâlîsi yaylaklarına çıkdıklarında tâ'ife-i merkûmeden dahi elyevm ikâmet eyledikleri mahalden hareket ve eyâlet-i Karaman'da vâki' Pirluganda ve Larendi ve Aladağ ve Gaferyad ve Bozkır kazâları ile sınırlarında olan cibâl-i azîmede vâki' yaylaklara teveccüh ve azîmet ve derunlarında şekâvet mazhar olanlar istedikleri yerlere firar kasdıyla bir yere tehayyüz ve tecemmu' etmeleri ağıleb-i ihtimal olub ve tâ'ife-i mezbûrenin memerr ve ma'berleri Alaiye ve Akşehir ve Beyşehir ve Hamid sancaklarından olmağla elviye-i mezbûre mutasarrıfları mezbûr gerek güzergâhlarını sedd u bend ve firar edenlerin yine yerlerine irca'a muhtac olduğu sâbıkan ber-vech-i arpalık İçil Sancağı'na mutasarrıf olan vezîrim Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhû tarafından mukaddemâ der-i devlet-medârıma i'lâm olunmağla husûs-ı mezbûr için Akşehir ve Beyşehir ve Alaiye sancakları mutasarrıflarına ve Hamid Sancağı mütesellimine başka başka emr-i şerîfimle tenbîh ve te'kîd olunub ve tâ'ife-i merkûmenin memerr ve ma'berlerinin ekseri Karaman eyâletinde olub mâ'adâsı dahi eyâlet-i merkûmeye himmet olmağla hâliyâ Karaman Vâlîsi vezîrim Osman Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhû dahi bu husûs için me'mûr ve inşâ'allâhu te'âlâ eyyâm-ı bâhar erişüb yaylak zamânları karîb oldukda cây-ı ikâmetlerinden yaylağa çıkmak takrîbi ile hareket ve kasd-ı fâsidlerin icrâyâ azîmet ederler ise bu husûs için me'mûr olanlara vezîr-i müşârun ileyhe haber gönderüb ve kendüsü dahi iktizâsına göre hareket ve her ne tarikle olur ise tâ'ife-i merkûmenin memerr ve ma'berlerin sedd u bend etdirmekte ve içlerinden firâr edenlerin yine mevzi'-i ikâmetlerine iâde ve iskânlarında gereği gibi ihtimâm eylemek üzere emr-i şerîfimle vezîr-i müşârun ileyhe dahi tenbîh-i hümayûnum olub ve senki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileysin avâtıf-ı aliye-i hüsrevânemden ber-vech-i arpalık İçil Sancağı'nda

sana inâyet ve ihsânım olub vech-i meşrûh üzere İçil Sancağı'na iskânları fermânım olan Yörükân tâ'ifesi min ba'd hâric mahallere çıkub gitmeyüb mevzi'-i ikâmetlerinden zer'a ve hars ve sâ'ir mekâsib-i şer'iyeden olan kâr ü kesplerine menkûl olmak üzere zabt u rabtları ve firâr edenlerin mevzi'-i ikâmetlerine ircâ' ve iskânları senin uhdene müterettib olan umûrdan olmağla imdi emr-i şerîfim vusûlünde me'mûr olduğun üzere bir gün evvel mansıbına varub dâ'imâ etrâf ve eknâfa dîde-güşâ-i basiret olub ve her an evzâ' ve etvârların tecessüsden hâlî olmayub eğer vech-i meşrûh üzere livâ-i mezbûrda iskânları fermânım olan Yörükân taifesini ikâmet eyledikleri mahallerden firara tesaddî ederler ise vezîr-i müşârun ileyh ve elviye-i merkûme mutasarrıflarına ve mütesellim-i mezkûra dahi haberler gönderüb bi-tevfikihî te'âlâ tâ'ife-i merkûmenin memerr ve ma'berleri sedd u bend edüb ve sen dahi kemâl-i sürat ve şitâb ile takib ve bu cümle ile muîn ve ittifak ile içlerinden firâr edenlerin mevzi'-i ikâmetlerine irca' ve îvâ ve iskân ve irca ve ecvad-ı iskân ve istikrarlarından ve zabt u rabtlarında bezl u sa'y ve kudret edüb senden me'mûl olduğu üzere hidemât-ı müstahsene vücûda getürmği ikdâm ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 386

İnöz nâ'ibine ve dizdârına hüküm ki:

Bergos kâdisı mevlâna Abdurrahman zîde fazluhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbî' (...) nâm karyeden Emine nâm hatun meclis-i şer-i şerîfe varub zevcî Duman Halil nâm kimesne kendi hâlinde iken ashâb-ı ağrazdan ba'zı kimesnelerin hilâf-ı inhâ etmeleriyle bundan akdem emr-i şerîfimle İnöz Kal'ası'nda kal'a-bend olunub mahallinden keyfiyet-i ahvâlî suâl ve kefilî alınub sıhhati üzere i'lâm olunmak üzere emr-i şerîfim verilüb ahvâlî tefahhus olundukda bî-garaz-ı müsslimin mezbûrun hakkı halini haber verüb ve karye-i mezbûrdan Mirza oğlu Ahmed ve İbrahim oğlu ve Erbüyut(?) karındaşı İbrahim mezbûr Halil'in her hâline kefil oldukların arz etmeğın vech-i meşrûh üzere afv olunmağla ka'a-i mezbûrdan ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 387

Erzurum Kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbitı olan [] zîde mecduhû'ya ve muhâfaza-i mezbûrda olan ocak ihtiyârlarına hüküm ki:

Dergâh-ı âlî yeniçerileri mütekâidleri kânûn-u kadîm üzere İstanbul muhâfazasına me'mûr olmalarıyla muhâfaza-i mezbûrda olan mütekâ'id odabaşılar ve gerek sâ'ir mütekâ'id ihtiyâr neferat gelüb Âsitâne-i Sa'âdetde olan odalarında mevcut bulunmaları ve medine-i mezbûrda zuhur eden ehli fesâd eşkıyâ tâ'ifesi dahi ahz' ve diyâr-ı âhere nefy ve kâl'a-bend olunmaları fermân olunmağın husûs-u mezbûr için ocak tarafından sabıkân turnacıbaşı olan Muhammed zîde mecduhû mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuştur imdi senki zâbit-ı müma ileyh ve ocak ihtiyârlarısız vech-i meşruh üzere muhâfaza-i mezbûrda olan mütekâ'id odabaşıları ve sâ'ir mütekâ'id ihtiyâr neferattan bir ferd kalmayub me'mûr oldukları üzere gelüb Âsitâne-i Sa'âdetde olan odalarında mevcut bulunmaları husûsunda herbiriniz gereği gibi takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz ve muhâfaza-i mezbûr'da zuhûr eden ehli fesâd ve eşkıyâ tâ'ifesinden bir ferde ruhsat göstermeyüb ve gaybet ve ihtifa ederler ise cümle ittifakı ile ta'arruz ve şer' ile buldurması lâzım gelenleri buldurub ocak tarafından ta'yîn olunan mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslim ve fermân olunduğu üzere diyâr-ı âhere nefiy ve kâl'a-bend ettirmekte herbiriniz ziyâde takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz şöyle ki İstanbul muhâfazasına me'mûr olan oda başılar ve sâ'ir mütekâ'id ihtiyârlardan Âsitâne-i Sa'âdetde olan odalarına gelüb hilâfî fermân-ı hümayûn hareket ederler ise itâ'at-i emri şerîf eylemedikleri için esâmilerin çalınub ocaktan ihraç olacaklarını emri mukarrer bilüb ana göre avâkıb-ı umuru mülâhaza ve basiret üzere hareket eyleyeler ve muhâfaza-i mezbûrda zûhûr eden ehli fesâdın dahi bir ferdi gaybet ve firar veyahut a'maz-ı ayn ve himayet ve siyanet'de olmağla haklarında sâdır olan evamiri şerîfe'nin inkiyad ve icrasında adem-i takayyüdünüz zahir olur ise bir vechle özr ve cevabınız ısgâ' olunmayub sâ'ire mucibi ibret için ukubat-ı meşrua'dan hakkınızda tertib-i ceza olunacağı emr ve mukarrer bilüb ana göre basiret üzere hareket eylesiz ve senki mübâşir mûmâ-ileyhsin husûs-ı mezbûr ehemmi mühimeden olmağla yed'ine verilen emri şerîf muktezası üzere Erzurum'da olan mütekâ'id odabaşıları ve sâ'ir taife-i mütekâ'idinden bir ferd gerü kalmayub cümlesi Âsitâne-i Sa'âdetde olan odalarına irsâl eyledikten sonra eşkıyâ ve ehli fesâddan bir ferdi gaybet ve firar etmemek üzere cümleinin iyanetleri ile bi- eyyi-hâl ahz ve yedinde olan emri şerîfte takayyüd ve tasrih olunan kal'alara gönderub gereği gibi habs ve kal'a-bend eyleyesin şöyle ki bu mehâm lâzımul ihtimâmdan her kimin tehâvün ve tekâsülü nümâyân olduğu istimâ olunur ise bir vechle özr ve

cevabınız ısga olunmayub hakkınızda tertib-i ceza olunacağına emir ve mukarrer bilüb ana göre basiret ve intibah üzere hareket eyleyesiz deyü bil-fi'il yeniçeri ağası olan Mustafa Ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektup verilmekle mücebince amel eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

[Sayfa 92]

Hüküm 388

Fî-mâ-ba'd kendi hallerinde olub cizye umuruna ve re'âyâ mesalihine karışmamak üzere ıtlâklaricün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Kayseriye Sancağı mutasarrıfı Abdulgafur Paşa'ya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Kayseriye cibâyeti hâliyâ uhdende olmağla bir kaç seneden berü cizyedâr olanlar taraf-ı mîriden verilen evrâkı bir vechle tevzî' idemeyüb her birinin zimmetinde mâl-ı cizye kalmağla bu sene dahi ehl-i zimmet re'âyâdan bir nefer ihtifâ olunmamak üzere teftîş ve tefahhus ve cümlesine evrak verilüb mâl-ı cizye tamamen tahsîl olunmak üzere murad olundukda nefis-i Kayseriye sâkinlerinden Musâ Efendi zâde Seyyid Ali Efendi ve Beyti Efendi demekle ma'rûf kimesneler Kayseriye ehâlisini tahrik ve kendü hânelerinde cem'iyet ve bu sene ehl-i zimmet re'âyâya tamâmen evrâk verilmemek üzere nasb edüb ve eğer bu sene tamamen cizye evrakı verilür ise sene-i atıyyede dahi sene-i sâbıka kıyas ile verilüb bir vechle çiftliklerimizden ve bağ ve bağçelerimizde olan hadme-i sıyânet edemeziz deyü cevap etmeleriyle mezbûrların bu cem'iyet ve tahrikleri sebebiyle hâliyâ beş yüz mikdârı evrakı sorulmayub kalmağla mâl-ı cizye eshel vechle tahsîl ve nizâm verilmek için mezbûrân Seyyid Ali ve Beyti bir kaç eyyam ıslâh-ı nefis edüb ve sâ'irlerine mucib-i ibret olmak için diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmaları bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına arz etmeğın vech-i meşrûh üzere mezbûrların diyâr-ı âhere nefy ü iclâlaricün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 389

Özi Vâlisi Vezîr Yusuf Paşa'ya hüküm ki:

Senki vezîr-i müşârun ileyhsin der-i devlet-medârıma gönderdiğün kâ'imede Moskov Çarı tarafından yüz elli kadar atlu ile bir ceneral risalet tarîkiyle Nemçe çasarı tarafına ta'yîn olunub lakin Leh diyârı ihtilâl üzere olmağla ceneral mesfur Boğdan içünden gitmek üzere olduğu i'lâm olunub taraf-ı devlet-i aliyemden istîzân olunmadıda Boğdan içünde mesfurun elçisi geçmesi emr-i kabih ve nice mefâsidi müstetba' olmağla min ba'd Boğdan içünden mürûruna ruhsat gösterilmeyüb men' olunmağıçün Boğdan voyvodasına emr-i şerîfimle tenbih-i hümayûnum olmağla imdi senki vezîr-i müşârun ileyhsin sen dahi bu husûsa takayyüd ve ihtimâm ile kıyam ve kâ'imenin tahrîr olunduğu üzere Moskov tarafından elçilik tarîkiyle Nemçe çasarına gidecek ceneral nefsü'l-emirde Boğdan içünden gitmek muradında olursa ruhsat gösterilmeyüb men' olunmasına dikkat ve ihtimâm ve bundan sonra zuhura gelen keyfiyeti der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 390

Boğdan voyvodasına hüküm ki:

Moskov Çarı tarafından yüz elli kadar atlu ile bir ceneral risalet tarîkiyle Nemçe çasarına gitmek üzere ta'yîn olunub lakin Leh diyârı ihtilâl üzere olduğundan ceneral mesfur Boğdan içünden gitmek üzere olduğu alâ vechi'l-yakîn haber alınub ve devlet-i aliyem tarafından bilâ izin mürûru emr-i kabih ve nice mefâsidi müstetba' olub ve senki voyvoda-i merkûmsun devlet-i aliyem tarafı habîr olmadın ol makûlelerin Boğdan içünden geçüb gitmesi sana dahi töhmet-i azim olmağla hâliyâ tenbih ve inzâr için işbu emr-i şerîfim şeref-yafte-i südûr olmuştur imdi bu husûsda kemâl-i basiret ve intibah ile hareket edüb fi nefsü'l-emr ceneral mesfur Boğdan içünden mürûr murâd ederse ruhsat göstermeyüb men' ve gerüye rüc'at etdirdikten sonra keyfiyeti der-i devlet-medârıma i'lâm eyleyesin şöyleki mesfur ceneral bir tarikle Boğdan Melikliği içünden geçüb gitmek ihtimali olur ise senki voyvoda-i merkûmsun azl ile iktifa olunmayub bilâ tereddüd katl olunacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre ziyâde basiret ve intibah ile hareket eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 391

Anadolu vâlîsi vezîre ve Seferihisar kâdisına hüküm ki:

Kazâ-i Seferihisar'da vâki' medresede müderris olan Yunus zîde ilmuḥû Südde-i Sa'âdetime gelüb mülk-i (...) beylik medreseye ve vakfı olan Seferihisar nâhiyesine tâbi' Kızılcameşe nâm karyeye müderris olanlar tasarruf edeler deyü defter-i cedîd-i hakanîde mukayyed olub bu dahi medrese-i mezkûrede muderris olub ber-mûceb-i defter-i hakanî mutasarrıf iken nefsi-i Seferihisar ve tevâbi'-i karyelerinin nısf-ı resm-i ganem ve sâ'ir rusûmâtı defter-i cedîd-i hakanîde merhûm ve mağfûrû'n-leh Sultân Murad Hân tâbe serâhâ türbe-i şerîfi vakfına hasıl yazılmağla vakf-ı mezbûr voyvodası olan Çapkun Mehmed defterde vakfa hâsıl yazulan rusûmâta kana'at etmeyüb karye-i mezbûreden ve defter-i hakanîde vakfa hâsıl yazulan resm-i ganem ve sâ'ir rusûmâtın cümlesini alurum deyü hilâf-ı defter-i müdâhale ve re'âyâ-yı vakf-ı ta'addî ve cebren akçelerin alub vakfa küllî gadr eyledüğün bildirüb hilâf-ı defter dahl ü ta'ruz olunmamak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden defterhâne-i âmiremde mahfuz olan defter-i icmal ve mufassal ve defter-i evkâfa mürâ'caat olunup Seferihisar nâhiyesine tâbi' elli yedi fakir re'âyâ ve hasılı tahtında resm-i çift ve bennak ve mücerred ve hinta ve resm-i ganem yekûn ma' mahsulat-ı sâ'ire Kızılcameşe nâm karye ki mülk (...) (...) medreseye vakıfdır deyü kim müderris olur ise tasarruf ideler deyü defter-i evkâfta tahrir hazır oldukda tahrib ve resm-ı bennak ve nısf-ı resm-i arusane ve resm-ı âdet-i ağnam ve resm-i ganem olduğu teşhir (?) ve âdet-i ağnam teşhir (?) olup mahsûlât-ı sâ'iresi nefsi-i Seferihisar ve tevâbi'-i karyeler merhûm ve mağfûrû'n-leh Sultân Murad Hân-ı Gâzi tâbe serâhâ türbe-i şerîfleri vakfı olmak üzere elli (?) üç (?) târihinde tasarrufları mahalli tashîh olunduğun bi'l-fi' il defter emîni olan el-Hâc Mehmed dâme mecduhû arz etmeğin arzı mûcebince amel olunub hilâf-ı defter müdâhale olunmamak bâbında.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

[Sayfa 93]

Hüküm 392

Maraş beylerbeyisine ve [] kâdisına ve Maraş nâ'ibine hüküm ki:

Hemşirem Hatice sultân damet ismetuhânın kethüdâlı hıdmetinde olan Hüseyin zîde mecduhû sübde-i sa'âdetime arz-ı hâl edüb iskâna me'mûr [] cemâ'atinin eşkıyâsı müşarun

ileyhin mutasarrıf olduğu haslarından Maraş Sancağı'nda vâki' resm-i çift Elbistan mukâta'âsı re'âyâsının gelüb ellerin üzerlerine konub mahsullerin yedürüb ve çiğnettürüb zulm ü ta'addîlerinden naşı rea'yânın pârekende perîşân olmalarına bais olmalarıyla mahsul-i hassa noksan müterettib olduğu bildürüb eşkıyâ-yı mezbûrun iskânı fermân olunan mahalle iskân ettirilüb ta'addîleri men ü def olunmak bâbında emr-i şerîfim rica eyledüğü ecilden vech-i meşru üzere amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 393

Molova Kal'ası dizdârına hüküm ki.

Nâm hatun gelüb zevci Kalyoncu Molla Ahmed için rummallık ve teshir ile ümmet-i Muhammedin beyninde ihtilâle bâ'istir deyü bundan akdem Molova Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olmuş idi hâliyâ ıslâh-ı nefis etmekle ıtlâk olunmak bâbında inâyet-ricâ ve fîmâbâ'd kendü halinde olmak üzere mahallesi olan Beşiktaş'da Abbas ağa mahallesi imâmı Mehmed Efendi ve müezzini Abdülbaki halife ve ehâliden Hacı Ahmed ve Halil ve Mehmed ve diğer Muhammed Efendi ve Ahmed ve diğer Mehmed ve Bektaş ve diğer Halil ve Seyyid Ali ve diğer Halil ve diğer Mehmed nâm kimesneler kefil oldukları tescil olunduğu Kasımpaşa nâ'ibi Mevlânâ İbrahim ilâm etmeğin ilâmı mücebince kefil alınmağla ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 394

Tokat voyvoda'sına ve Tokat Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Ebubekir nâm kimesne gelüb bundan akdem Tokat mukâta'âsı kâtibi Ali İstanbul'da iken Tokat mukâta'âsı mâlından yevmî on iki akçe tekâüd ulufesine mutasarrıf olan Himmet Mehmed Sivas cibayeti için fevt oldu esamisi mahlûldür deyü kâtip mezbûr buna ihbar etmekle bu dahi mezbûrun ihbarına binaen esame-i mezkûrun iki akçe ihbariyesin alub lakin mezbûr Himmet Mehmed hayatta olub fevti gayri vâki' olmağla voyvoda mûmâ-ileyhsin tarafından verilen arz ile Divan-i Hümâyûn'uma gelüb benim esâmimi Tokat'a Kızgancılar Şeyhi Seyyid Ebubekir çaldırdı deyü teşekki eyledikten mezkûr Seyyid Ebubekir ahz u haps be mezbûr

Himmet Mehmed'e 12 akçe mahlûl tedârik ettirilmek üzere sâdır olan emri şerîfim mücebince mezkûr Seyyid Ebubekir hâliyâ Tokat Kal'ası'nda Mahbus olduğun bildirüb mezkûr Seyyid Ebubekir'in bu husûsta asla medhali olmayub ve esâme-i mezkûr kâtib-i merkub'un ihbarı ve verdiği pusulaya binaen çalınmağla merhameten mezkûr Seyyid Ebubekir kal'ayı mezbûreden ıtlâk olunmak bâbında hükmü hümayûnum rica etmeyin vech-i meşruh üzere ıtlâk olunmağışün yazılmışdır.

Fî Evasıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 395

Rumeli vâlisine ve Eğridere palangası dizdârına hüküm ki:

Medine-i Sofya ehâlisinden Hüseyin nâm imâm Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb sabıkan Rumeli Vâlisi Hasan Paşa'ya isnad ile zulmen bin iki yüz kuruşumuz ahz ve şerle reddi hüküm ve hüccet olunduktan sonra meblağı mezbûrun ancak sekiz yüz kuruş verüb baki kalan dört yüz kuruş edâ eylemedüğünden ma'ada yeni bin iki yüz guruş talep ve rencîdeden hali değildir deyü Sofya kazâsı rea'yâsı ıştika eylediklerine binaen palanga-i mezbûrede kal'a-bend ve fî-mâ-ba'd rea'yâdan da'va muradında olur ise divanı hümayûnuma havale olunmak üzere bundan akdem emr-i şerîfim sâdır olmağla palanga-i mezbûrede kal'a-bend olunub kendünün ve evlad ve iyalinin ahvâlî mükedder olduğun bildirüb ıtlâk olunmak bâbında istid'ayı i'nayet etmeyin fî-mâ-ba'd rea'yâdan akçe talep etmemek şartıyla afv ve ıtlâk oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 396

İtlâk olunmuştur.

Fî Evasıt-ı Z. [1]121.

Anadolu vâlisine ve Şeyhlü ve Bozcaada kâdîlarına hüküm ki:

Senki Şeyhlü kâdîsı Mevlânâ Es-Seyyid Osman zîde fazluhu'sun Südde-i Sa'âdetime mektup gönderub Şeyhlü kazâsı ehâlisi Meclis-i şer'e varub Şeyhlü kazâsında sâkin İvaz oğlu Mehmed nâm kimesne kendi halinde olmayub sâîl-bil-fesâd ve muzırbaş olub ehâlî-i memleketi birbirine düşürüb nefsi için kazâ fukarâsının saliyanelerine akçe zam ve fukarâyı ehli örfe gamz ve tecrim ve nice müslümanların bakire tenbihtir deyü isnad ve iftira ve hârâmizâdeye mu'in ve

geceleyin müslümanların yolların tüfenk ile bekleyüb ve mukaddema âher kazâda sâkin meşayihten Şeyh Halil nâm kimesneyi katl ettirdiği şer'an sabit ve zahir ve bunun emsali fesâd ü şekâvetinin nihayeti olmamağla bundan akdem ehâlîy-i kazâ şikâyetleriyle ahz ve keyfiyet-i ahvâlî tefahhuz için Anadolu vâlisi mübâşeretiyle emri şerîfim sâdır olmuş iken ol vakitte ihtifa edüb badehu yine zuhura gelub ve bundan akdem dahi fesâdından naşi mezkûrun karındaşı Ahmed ile Deli Hüseyin nâm mütegalibenin diyar-ı âhere nefy olunmaları için darüssââdetim ağası arzıyla emri şerîfim vârid olundukta mezbûr Hüseyin fevt ve mezbûr Ahmed kendi haliyle meşgul olub ancak mezkûr Mehmed bir vechle ıslah ve mütenebbih olmayub ve şekâveti evvelkinden ziyade muzırbaş olmağla her vechle şerrinden mükedder'ul ahvâl olmalarıyla ıslah-ı nefis için Bozcaada'sında cezire-bend olunmak üzere emri şerîfim verilüb mahalline vardıklarında mezbûr Mehmed itâ'at-i emri şerîf etmeyüb firar eylediğün ilhahlarıyla arz eylediğün ecil'den mukaddema sâdır olan emri şerîfim mücebince her ne vakitte zuhur eder ise cezire-i mezbûra nefy ve cezire-bend oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı [M.]Sene 1121.

Hüküm 397

Molova Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinin altmış birinci solaklar odası yoldaşlarından olub Molova Kal'ası'nda kal'a-bend olan Ahmed bin Mehmed nâm yeniçerinin hîn-i mutâlibede ihzârına azebler mahallesinde sâkin Sarımsakçı Hüseyin bin Abdullah ve Zeytun şeca' mahallesinde sâkin bakkal el-Hâc Abdulkerim bin Abdurrahman ve Haydarpâşa mahallesinde sâkin Hüseyin bin Hasan ve Odun kapusunda bakkal Mehmed bin Ahmed ve Azeplerde sâkin Süleyman bin Ahmed ve Yemişçi Mehmed bin Abdullah ve Müfti hammâmı kurbunda sâkin Ali bin el-Hâc Ahmed nâm kimesnelerin kefil oldukları kapu kethüdâsı Mustafa bin Mehmed ma'rifetiyle tescil olunduğün Mahmud Paşa mahkemesi nâ'ibi mevlâna Feyzullah zîde ilmuhû i'lâm etmekle i'lâmı mücebince itlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

[Sayfa 94]

Hüküm 398

Çıldır beylerbeyisine hüküm ki:

İntihâ-i serhad-i mansûremde Gürcistan hudûdunda vâki' Anakara ve Bağdadçık kal'alarının taş ile kârgîr bina olunması iktizâ etmekle senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin bundan akdem eyâletin askeriyle bu husûs için sen me'mûr olub ve bu husûs için sâdır olan emr-i şerîfim Çıldır eyâletinde vâki' elviye beyleri ve alaybeyleri ve zu'amâ ve erbâb-ı timarı ve Ahîsha ve Hartus ve Azgur ve Bağdadçık kal'alarının neferât ağaları ve kethüdâları ve yüzbaşları ve ihtiyârları muvâcehelerinde kıraat olundukda mârrü'z-zikr Anakara Kal'ası eyâlet-i merkûmeye mesâfe-i baîd ve mabeyninde nice cibâl-i şâmiha ve enhâr-ı kesire vâki' olub etrâfında taş ve kirec tedârîki dahi gâyet müte'assir ve şiddet-i şita dahi te'âkkub etmekle bu vakitte Anakara Kal'ası binâsı afv olunmak üzere mukabelesinde kendülere semt ü civarlarında olan Bağdadçık Kal'ası mukaddemâ keşf ü tahrîr olunduğu üzere mâlen ve bedenlen evvel bâharda alâ vechi'l-istihkâm taş ile kârgîr bina etmek üzere cümlesi taahhüd ve iltizâm eylediklerini müş'ar-ı cânîb-i şer' den verilen hüccet ile mezkûrların dahi memhûr mahzarların der-i devlet-medârıma irsâl vâki'-i hâl dahi tarafından mektûb ve kâ'ime ile i'lâm olunmağla vech-i meşrûh üzere evvel bâharda Bağdadçık Kal'ası'nı taş ile kârgîr bina etmek üzere iltimâslarına müsâ'ade-i hümayûnum olub ve senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Bağdadçık Kal'ası'nın minval-i meşrûh üzere binası için kemâ-fi'l-evvel yine sen me'mûr bi-tevfikihi te'âlâ kal'a-i mezbûre bina ve tekmîl oluncaya değin Kars eyâletinin alaybeyleri umûmen zu'amâ ve erbâb-ı timari ile hîdmet-i muhâfazada ve ianetde bulunmalarıçün dahi emr-i şerîfim sâdır olmağla inşâallahu te'âlâ me'mûr olunduğun üzere mükemmel ve müretteb kapun halkı ve Çıldır eyâletinde vech-i meşrûh üzere seninle me'mûr olan elviye beyleri ve alaybeyleri ve zu'amâ ve erbâb-ı timar ve Ahîsha ve Hartus ve Azgur ve Bağdadçık kal'alarının neferatından kifâyet mikdârı kılâ' muhâfazasında alıkonulub mâ'adâsıyla neferat ağaları ve kethüdâları ve yüzbaşları ve ihtiyârları Bağdadçık Kal'asına varub ve Kars eyâletinin alaybeyleriyle ma'ân umûmen zu'amâ ve erbâb-ı timarın yanına getürdüb ve vakt-i zamânı ile kal'a-i mezbûrenin vaz'-ı kadîmi üzere arzen ve tûlen doksan üçer zirâ' olmak üzere divârının kalınlığı üç zira' ve temeli ile ma'ân karri(?) on ikişer zira' olmak şartıyla inşâ'allâhu te'âlâ der-i devlet-medârımdan irsâl olunan mimar ma'rifetiyle binasına mübâşeret olunmak tashîh olunub ve ta'miri muktezî olmağla bi-avnillahi te'âlâ Çıldır eyâletinden vech-i meşrûh üzere me'mûr olanlardan bir ferdi vilâyetlerine salıvermeyüb cümlesini me'mûr oldukları hîdmetde mevcud

etdirüb Bi-tevfikihi te'âlâ taştan kârgîr olmak üzere kal'a-i mezbûrenin cümle binâsı alâ vechi'l-istihkâm tekml olundukdan sonra herkese yerlû yerine gitmek üzere izin verüb ve sen dahi Çıldır'a avdet ve kal'a-i mezbûrenin keyfiyet-i binâsını der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eylemek bâbında emr-i şerîfim ısdar ve irsâl olundukda husûs-ı mezbûr için mübâşir ta'yîn olunan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân İbrahim zîde mecduhû tarîk-i âherden avdet ve Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb ve mübâşir-i mezbûrdan dahi suâl olundukda bu cânibden kal'a-i mezbûre ta'mîri için mi'mâr gönderilmek muktezî olduğun haber vermekle bu husûs için hassa mi'mârlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran mimar Ahmed zîde kadruhû ta'yîn ve mübâşir-i mûmâ-ileyh ile ma'ân ol-tarafa irsâl olunmağla senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerîfim varduğu gibi mübâşir-i mezkûr ve mimar-ı merkûm ma'rifetleriyle kal'a-i merkûm taş ve kireç ile kârgîr bina olunmak üzere biran evvel malzemesin gördürüb ve yine mübâşir-i mezkûr ve mimar-ı merkûm ma'rifetleriyle taş ve kireç ile kemâl-i metânet ve istihkâm üzere kârgîr binasına mübâşeret ve inşâ'allâhu te'âlâ rûz-ı Kasımdan bir ay mukaddem ikmal ve itmâmına bezl-i makdur ve sa'y-ı nâ mahsur olunmamak üzere emr-i şerîfim verilmek için iftihâru'l-umerâ-i ve'l-ekâbir bil-fi'il başdefterdârım olan el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâm etmekle vech-i meşrûh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 399

Rumeli vâlisine ve Yenişehir-i Fener monlâsına ve Ağrafa ve havâlisinde martolos nizâmına me'mûr olan dergâh-ı âlî kapucubaşlılarından Osman dâme mecduhûya ve [] ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Zeliha nâm hatun gelüb babası İsmail Paşa Burusa muhâssılı iken bin yüz dört senesinde uhdesinde olan Beypazarı mukâta'âsını Halil nâm kimesne babası mezkûrdan memhûr temessük ile deruhde ve zabt ve hâsıl olan mahsûlû ahz u kabz edüb lakin mezbûr Halil edâyı deyn etmeden babası mezkûr İsmail Paşa ba'dehû merkûm Halil dahi fevt olmalarıyla mukâta'â-i merkûmenin mâl-ı mîrîsi bunun tarafından edâ olunub ve bu takdîrde merkûm Halil'in zimmetinde olan dört bin yüz guruş hakkı veresesi yedinde olan muhalefâtından edâ olunmak üzere hüküm olunmuşiken mezkûr Halil'in veresesi edâda teallül etmekle ber-minvâl-i meşrûh Beypazarı mukâta'âsının zâbtı sene-i merkûmede taraf-ı mîrîden ber-vech-i emanet

babası mezkûr İsmail Paşa'ya tefvîz olunub ve mukâta'â-i mezbûrenin on üç bin sekiz yüz yetmiş beş guruş mâlî Dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşlarından Kara Bayram yediyle tahsîl ve teslîm-i hazîne olunub mâl-ı mezbûrdan mezkûr İsmail Paşa'nın cânib-i mîrîye deyni zuhûr etmeyüb ancak müteveffâyı mezbûr Halil mukâta'â-i mezbûreyi mezkûr İsmail Paşa tarafından deruhde ve zabt eyledikde ehl-i vukuf kimesneler haber verdiklerin bil-fi'il başdefterdârım olan el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâmıyla ahvâlleri şer'e havâle olundukda mezbûrenin babası İsmail Paşa'nın uhdesinde olan Beypazarı voyvodalığını sene-i merkûma mahsûb olmak üzere müteveffâyı mezbûr Halil on üç bin altı yüz otuz bir guruşa deruhde ve bin üç yüz yetmiş guruşunu def' u teslîm ve memhûr deyn temessükü verüb ve mukâta'â-i mezbûre sene-i merkûmede zabt ve mahsûl-i şer'isinden ol mikdar guruş tahsîl ve kabz eyledikten sonra mebâlig-i bâkî on iki bin iki yüz bir guruş kable'l-ifâ ve'l-istifâ mezkûr İsmail Paşa ve ba'dehû mezbûr Halil fevt olmağla mebâlig-i merkûm mezbûrenin tarafından edâ ve teslîm-i hazîne olunub müteveffâyı mezbûr Halil'in terekesin vaz'-ı yed olan Ayşe'den taleb eyledikde vekîli Es-seyyid Mustafa husûs-ı mezbûru ale't-tefâhhus ikrâr edüb lakin müteveffâyı mezbûr Halil'in elân edâyı deyn edecek mâlî olmamağla zimem-i nâsdan olan mâlından tahsîl olundukca edâ etmek üzere mezbûre müteahhide ve mezbûre Zeliha hatun dahi vech-i meşrûh üzere te'hîr eyledüğün sâbıkan Rumeli kâdîaskeri olan mevlânayı Mahmud edâmallâhu te'âlâ fezâiluhû i'lâm etmeğın müteveffâyı mezbûrun firâr eden veresesinden Mustafa ve Mehmed ve hemşîreleri ol tarafda olub ve mezbûrların kefilleri olan Bekir ol tarafa gitmekle senki kapucubaşı mûmâ-ileyhsin mübâşeretinle ahvâlleri şer'le görölüb müteveffâyı mezbûrun zimmetinde sübût bulan hakkı muhallefâtın kabz eden varislerinden müteveffa mâlından şer'le tahsîl ve vekiline alıverilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere şer'le tahsîl olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı [M.] Sene 1121.

Hüküm 400

Hâliyâ Rakka Kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbitı olan [] zîde kadruhûya hüküm ki:

Muhâfaza-i mezbûrede olan yigirmi beş cemâ'at ref ve Erzurum Kal'ası muhâfazasına nakli fermânım olmağın husûs-ı mezbûr içün ocak tarafından mübâşir ta'yîn olunmuştur imdi senki zâbit-ı mûmâ-ileyhsin cemâ'at-i mezbûre neferatı içlerinden bir fert gerü kalmamak üzere

ortaları ve kızganları ve umumen neferatıyla Rakka Kal'ası muhâfazasından ref' ve Erzurum Kal'ası muhâfazasına nakl ve irsâl eyleyüb tehir ve tevakkuf ve tehâvün ve taksîrden begâyet ictinab eylesun deyü yeniçeri ağası Mustafa ağanın mektûbu mûcebince yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

[Sayfa 95]

Hüküm 401

Mezbûr nâ'ib Salih ile Taycı İbrâhim Edirne'ye ihzâr ve anda habs olunmaları kefilleri alınub sebilleri tahliye olummak için emir yazılmışdır.

Fî Evahir-i M.Sene 1121.

Edirne bostancıbaşı Ahmed zîde mecduhûya hüküm ki:

Baba Dağı muhâfazasına me'mûr olan Dergâh-ı mu'âllâm cebecilerinin gâret olunan mevâcîpleri husûsun suâl için sâdır olan fermân-ı hümayûnum mûcebince Yanbolu kazâsında ihzâr olunan nâ'ib Salih ve hâne Sahibi Taycı İbrâhim nâm kimesneler istintâk olundukda cebeciler basıldığı vakitte Yanbolu kazâsına tâbi' Kargun karyesinden şekâvet ile meşhur ve (...) ve refîki mecrûhen Kargun karyesine varub mesfur ve (...) yarası ziyâde olmağla karye-i mezbûr ehâlîsi helâk olacağın mülâhaza etmeleriyle dil çıkmasun deyü Avram nâm zımmî refîki ile nısfu'l-leylde hayyen zımmet eyledüklerin karye-i mezbûre sipahîsi Ali nâm kimesne ile kâdî-i cedîd haber alub mecruh-ı mesfur helâk olmazdan mukaddem niçün defn olunmuşdur ihrâc edüb keşf ü müşâhede ederiz dediklerinde sipâhî-i mezbûre altmış guruh ve kâdîya dahi bir mikdârını vermeleriyle def' eylediler ve hâlik-i mesfurun yerlû olan refîkin dahi karye ehâlîsi ihfâ eyledikleri şuyû' ve tevatür bulmuşdur deyü haber verüb ve karye-i mezbûre Yanbolu kurbunda üç dört yüz evlû bir karye olub aralarında ancak bir cistr olmağla halkın tevâtürü meşru' değildir deyü Yanbolu kâdîsı tefasül üzere arz etmeyüb ve sâ'irlerden suâle müsâ'ade göstermeyüb ve mezbûrdan nâ'ib Salih ve hâne sahibi Taycı İbrahim nâm kimesnelerin ve mübâşirin cevabların minvâl-i muharrer üzere olub zikr olunan eşkıyâ Kargun karyesinde olduğun tevatür ile haber verdikleri haber olunmağla senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin hâlik-i mesfûrun refîki olan eli barlu zımmîyi bi-eyyi-hâl buldurub istinkâf ve sâ'ir rufekâsını dahi ahz eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 402

Ancak Kara Mehmed'in şurût ile ıtlâkı fermân olunmuştur.

Fî Evâhir-i R. Sene [1]121.

Müderris mezkûr dahi nefyden afv olunmuştur.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Mezbûr Murteza dahi fî-mâ-ba'd kendü halinde olmak üzere nefyden afv olunmuştur.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]122.

Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin bundan akdem emr-i şerîfimle me'mûr olduğun eşkıyânın istisâllerini misâfireten İnegöl ve Marmara kazâlarına nüzûl eylediğinde Alaşehir sâkinlerinden müderris Seyyid Mustafa ve el-Hâc Ramazan ve Murtaza ve Ömer Ağa demekle ma'rûf kimesneler ile Kara Mehmed ve karındaşı Kara Hüseyin ve Kara Ahmed ve Veli oğlu Mehmed ve (...) Ahmed ve Bayrakdâr Turan oğlu ve Kahveci oğlu nâm yeniçeriler senin için kazâmıza mâl-ı mîrî tahsiline geldikde mûmâna'at edelim deyü hevâlarına tâbi' eşkıyâ ile ittifak ve yeniçerilik iddi'âsında olan ba'zı eşhâsı dahi tahrik ve yanlarına alub kal'a kapuların sedd u bend ve kal'anın burç ve bedenlerini üçer beşer tûfenciler ile bekledüb umur-ı vilâyetin ihtilâline ve emvâl-i mîrî tahsîlinin ta'tiline bâ'is oldukların (...) kâdîsı ve (...) ve İnegöl Aydın ve Marmara nâ'ibleri arz ve senki mütesellim-i mûmâ ileysin keyfiyet vech-i meşrûh üzere olduğunu tarafıdan dahl i'lâm olunmağla imdi emr-i şerîfim vusûlünde bu fesâd ve hıyânete cesâret eden sâlifü'z-zıkr on bir nefer müfsidlerin ıslâh-ı nefis için diyar-ı âhere nefy ü iclâ eyleyesün deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene 1121.

Hüküm 403

Kapudan Paşa'ya hüküm ki:

Kıdvetü'l-emacid ve'l-a'yân bil-fi'il tersâne-i âmirem emini olan el-Hâc Hüseyin zîde mecduhû arz-ı hâl edüb İskenderiye sâkinlerinden Seyyid Hüseyin nâm kimesne ile ber-vech-i

iştirâk mutasarrıfı olduğı kalyonu hâliyâ İskenderiye limanında merbut olmağla mağrib tarafına yalnız bir kalyon gitmesi münâsib olmayub esnâyı tarîkde Malta keferesi kalyonlarından havf olunmağla ol tarafa gitmemek üzere mezbûr Seyyid Hüseyin'e haber gönderildiğinden mâ'adâ senki vezîr-i müşârun ileyhsin tarafından dahi İskenderiye kâdîsına ve gümrükçüsüne ve zâbitlarına buyuruldu dahi verilmek şerîki mezbûre İstanbul'a yük tahmîl eylemek üzere ve Mısır vâlîsi tarafından dahi mağribe gitmesi men' olunmuşiken mezbûr yine mütenebbih olmayub inadında muzırr olduğı bildirüb şerîki mezbûr kalyon ile ma'ân Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğın senki vezîr-i müşârun ileyhsin mûmâ-ileyhin kalyonunu ve şerîkini Mısır'dan alay sefineleri üzerine me'mûr olan kapudanlara İstanbulla ihzariçün muhkem tenbîh ve sipârîş eylemek emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 404

Antalya kal'ası dizdârına hüküm ki:

Süphanlı kazâsı nâ'ibi Mahmud Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi' Sinan Paşa nâm karyeden Hatib Ahmed ve Ali ve Yenice nâm karyeden İmâm Hasan ve Şaban ve Tokatlar karyesinden İmâm Mustafa ve Şaban ve Seyrancı nâm karyeden Hatip Ahmet ve Mehmed ve Boyalı karyesinden Veli Dede ve Mustafa ve Karınca ve Kızılca karyesinden Abdi Beğ ve el-Hâc İvaz ve Akviran karyesinden Mustafa ve Derviş ve Fırka karyesinden İslam ve Ali ve Çayhisar karyesinden Ali ve Ebubekir ve Konarı karyesinden Hacı Halil ve Osman ve Karasu karyesinden Seyyid Bayram ve Osman ve Çiftlik karyesinden Satılmış ve Seyyid Demür (?) ve Bal Mahmud karyesinden Seyyid İvaz ve İmamoğlu ve Nacak (?) karyesinden Safer ve Himmet ve Bal Mahmud karyesinden Seyyid İvaz ve Durağaç karyesinden Seyyid Musli ve Osman ve Gümüşlük karyesinden Çolak Osman ve İmam ve Kavakçı (?) karyesinden Hacı Mahmudoğlu ve İbrahim ve Küçüküyük karyesinden Cafer ve Mehmed ve Paşalar karyesinden Ak Mehmed ve Şaban ve Altuntaş kazâsından Başkilise nâm karyeden Yunus Şarki Karahisar'da sâkin Abdulfettah Beğ demekle ma'rûf ve eimme ve hutebâdan sâ'irleri kazâ-i mezbûra tâbi' Küçüküyük karyesinde ber-vech-i arpalık Karahisar-ı Sahib Sancağı'na mutasarrıf olan Ali dâme ikbâluhûnun huzûrunda akd olunan meclis-i şer'e varub sâbıkan Süphanlı nâ'ibi Esad ve Karahisar nâ'ibi Abdurrahman mârû'z-zıkr Küçüküyük

karyesinden Sarı Mahmud nâm kimesne için iki def'a nefy olunmak üzere emr-i şerîf sâdır oldukda itâ'at-i emr-i şerîf etmeyüb ve fukarâyı ehl-i örfe tecrîm etdirmekden hâlî değildir deyü hilâf-ı inhâ Süphanlı kazâsının ulemâ ve sulehâ ve sâ'ir ehâlîsinin iltimâslarıyla olmak üzere der-i devlet-medârıma arz eylediklerinde mezbûr Mahmud'un Antalya Kal'ası'nda kal'a-bend olması için emr-i şerîfim sâdır olup lakin mezkûr Mahmud her vechle kendi hâlinde ve yarar ve müstakîm ve ehl-i ırz kimesne olup bu husûsda ulemâ ve sulehânın asla haberleri olmayub mezkûrân nâ'iblerin etdikleri arz iftirâ-yı maraz ve ağrâz-ı fâsideye mebnî olduğun meclis-i maksûd yerlûden her biri alâ tarîkü'ş-şehâdet ihbâr etdiklerin arz eyledüğü ecilden fî-mâ-ba'd kendi hâlinde olup ta'addî ve tecâvüz etmemek üzere ıtlâkıçün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

[Sayfa 96] gerisi 55 te 224

olunmağla hakkında tab'ı hümayûnun tagayyür ve tekerrürüne bâ'is olup tenbih ve inzâr için işbu emr-i şerîfim ısdâr ve ırsâl olunmuşdur imdi senki vezîr-i müşârun ileyhsin müddet-i medîdeden berü Basra'nın îrâd ve masarîfı ve serzede-i zuhur olan ahvâl ve âsârından perde-i hifâda bir nesne mestûr kalmayub ve kâffe-i ahvâlî sene be sene ve dakika be dakika bilcümle malûm olup bâhusûs Basra'nın nizâm-ı ahvâlîçün bu def'a külliyetli asker ta'yîn ve hazîne-i vâfire sarf olunmağla mukârenet tevfiik mülk penâh ile eşkıyâ-yı urbân külliyet ile bâriye-i hüsrâna perîşân olup sittin-i kesireden berü zuhûra gelmemiş fevz ve zafer müyesserler olmağla elyevm Basra'nın ma'sarîfı killet ve iradı vüsat bulub eyâleti mezbûrenin masarîf-ı lâzimesin ihata etdikden sonra biraz fazlası dahi kalacağı bâhiru'l-vuzuh iken yine sana alâka-i kuvvet ve izâfe-i takviyet olmagiçün hâliya avâtıf-ı seniye-i mülûkânemden ancak bu senelik yedi bin beş yüz gurus dahi inâyet ve ihsânım olup bundan sonra Basra'nım tanzim-i umûrunda bâ'is-i kusûr ve sebeb-i fütûr olacak bir şey kalmayub cümle ahvâl alâ-vechi'l-kemâl ma'lûm ve mahrum olmağla sen dahi ana göre din güşâyın intibâh olup muktezâyı gayret ve hamiyet üzere ve kapunu mükemmel ve müretteb edüb bundan sonra taraf-ı devlet-i aliyemden akçe ve asker taleb etmeyüb avn-ı hakk ile kendin îrâd ile Basra'yı gereği gibi muhâfaza ve emvâl-i mukâta'âta henn ve zaaf ârız olacak hâlâtdan muharese ile Basra'nın kâffe-i umûruna nizâm-ı tam verüb ve inşâ'allâhu te'âlâ bu seneden sonra bir mikdar ırsâliye dahi a'dâd ve sene be sene terakki buldurub bir kaç seneye değin Basra hazînesinin kadîmi ırsâliyesi tekmil olunmak üzere sarf-ı niyet ve hulus-ı taviyet ile mübâşeret ve senden me'mûl olduğu üzere âsâr-ı hamiyet ve

ve müsâade-i pesendin vucûda getürmeğe dil u cân ile bezl u tâb ve tuvan eylesesin bir kaç seneden berü Basra'ya müstevî olan arabân bi-hamdillahi'l-melîkü'l-mennân bu sene-i mübâreke bu mertebe maktûb ve menkûb ve münkesir ve merûb olmuş iken Allah hıfz eylesin âher selefin misillü iddihâr-ı emvâl kurbuna düşmekle muhâfaza-i bilâda kifâyet edecek mertebe asker saklamayub veyahud bir tehâvün ve tekâsirin hasebiyle eşkıyâ-yı arabân fırsat bulub bir emr-i nâ-melhuz zuhûra gelmek ihtimali olursa bir vechle özr ve cevâbın ısga olunmayub muâkabât-ı azîme ile muhtelu'l-ahvâl belki selâmet-i hâl kendine muhall olacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre kemâl-i gayret ve hamiyet ile hareketden sonra avâtıf-ı seniye-i mülûkânemi mustecâb olur etvâr-ı merziye izharına bezl u sa'y ve kudret eylesesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı M. Sene 1121.

Hüküm 405

Adalı? (...) N. sene [1]121.

İtlâk olunmuşdur.

Fî Evâsıt-ı N. Sene 1121.

Anadolu vâlisine ve Birnar ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Senki Birnar kâdîsı mevlânayı mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Birnar kazâsı ehâlîsinden Mehmed halife ve Abdurrahman halife ve diğer Mehmed halife ve Ebubekir halife ve Osman Halife ve Hüseyin ve Yazıcı Osman ve Halil ve diğer Hüseyin ve Osman ve diğer Osman ve Abdalbaki ve Nasuh ve el-Hâc Mehmed ve Murad ve diğer Halil ve Halil bin Şaban ve İsmail ve İbrahim ve Musa ve diğer Ali ve diğer Himmet ve Mustafa ve Hasan halife ve diğer Mehmed ve diğer Osman ve Ramazan ve sâ'ir cemm-i gafîr ve cem'i kesir meclis-i şer'i şerîfe varub yine Birnar kazâsında sâkin Sarıca Osman nâm kimesne eşkıyâdan olub bin yüz on senesinden berü zu'amâ fukarâsının emvâl ve erzâkın nehb u gâret ve darb-ı şedid ile darb ve küllî ta'addî ve tecâvüz edüb sâi bil-fesâd olduğun i'lâm ve ahvâlleri şer'le görölüb icrâyı hak ve üzerlerinden ta'addîsî men ü def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına vâki' hâli ilhahlarıyla arz eyledüğün ecilden mezbûr ihzar-ı şer' ve ashâb-ı hukûkun sâbit olan hakların alıverilüb icrâyı hak olunduktan sonra ıslâh-ı nefis için diyar-ı âhere nefy ü iclâ oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 406

Ber-vech-i arpalık Karahisar-ı Sahib paşasına ve Karahisar-ı Sahib kalası dizdârına hüküm ki:

Karahisar-ı Sahib kazâsı nâ'ibi mevlânâ Abdurrahman zîde ilmuhu sübde-i sa'âdetime mektûb gönderub Karahisar-ı Sahib kazâsı ehâlisi meclisi şer'e varub Sübhanlû kazâsına tâbi' Fırka nâm karyeden Türkmânoğlu Ali kutta-i tarik eşkıyâsından olmağla bundan akdem Âsitâne-i Sa'âdetime ihzarı için fermân-ı şerîfim sâdır oldukta Karahisar-ı Sahib sükkânından Hacı Hasan nâm kimesne ile yek-dil ve yek-cihettir deyü sabıkan Karahisar-ı Sahib Sancağı mutasarrıfı Davut paşa der-i devlet-medârıma ilam eyledikte mezbûr Hacı Hasan Karahisar Sahib Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak fermânım olmuş idi lakin mezbûrun bu makûle işte kat'a alakası ve şakî-i mezbûr ile ihtilatı olmayub husûs-ı mezbûr isnad ve iftira-i maaraz olmağla mezbûr Hacı Hasan kal'a-i mezbûrdan ıtlâk olunmak bâbında istid'a-i i'nayet eylediklerin arz etmeyin ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 407

Ber vech-i arpalık Karahisarısahib paşasına hüküm ki:

Livâ-i mezbûrda Sübhanlu Kazâsı'na tâbi' Kazak nâm karye sâkinlerinden kuttâ'-i tarîk eşkıyâsından iken katl olunan Berber Mehmed'in rüfekâsından olan Türkmanoğlu Ali mâm şakînin bundan akdem kayd u bend ile Asitane-i Sa'âdetim'e ihzârı fermânım olmağla ahz ve irsâl olunmuşiken şakî-i mezkûr (...) nâm mahalden firâr edüb emr-i şerîfim emr-i şerîfim mûcebince keyfiyyet-i hâli suâl olundukda mezbûr kuttâ'-i tarîk eşkıyâsından olub ebnâ-i sebîlin yolunu kat' eyledüğünü ehâlî-i kazâ ale't-tarîkü'ş-şehâde ihbârlarıyla der-i devlet-medârıma i'lâm olunmağla mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim Mûcebince mezbûr Ali Asitane-i Sa'âdetim'e ihzâr oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

[Sayfa 97]

Hüküm 408

Anadolu Vâlisi Vezîr Abdi Paşa'ya ve Kütahiye nâ'ibine hüküm ki:

İbrahim nâm kimesne arz-ı hâl edüb bundan akdem Basra'da vefat eden Osman oğlu Ahmed Paşa'nın bilcümle metrûkâtı taraf-ı devlet-i aliyemden emr-i şerîf ile ta'yîn olunan mübâşir ma'rifeti ma'rifet-i şer'le mîrî için tahrîr-i defter ve ahz u kabz ve Kütahiye bezzazistanında bezzazistan ehâlisi ma'rifetiyle bunun mutasarrıf olduğu mahzene vaz' ve hıfz olunub ve metrûkât-ı mezbûr on yedi ve on sekiz sene mahzeninde olub icâre nâmıyla birisine verildiğün bildirüb olbâbda hükm-i hümayûnum rica etmeğın senki vezîr-i müşârun ileyh ve mevlânâyı mûmâ-ileyhsin ma'rifet-i şer'le feth ve tahrîr ve defter ve kabz edüb ancak defteri Âsitâne-i Sa'âdetime irsâl eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı S. Sene [1]121.

Hüküm 409

Karahisar-ı Şarkî paşası İbrahim Paşa'ya

Karahisar-ı Şarkî Sancağı'nda (...) kasabasında (...) oğlu Hasan ve (...) kasabasında (...) Mustafa ve karındaşı çelik Mehmed ve uğurlu oğlu Mehmed ve Süleyman oğlu Mehmed ve (...) kasabasında deli Mehmed ve kör Mustafa nâm şakîler birileriyle yekdil ve yekcihet hevalarına otuzar ve kırkar (...) cem' edüb (...) kazâsı sakinlerinden Mustafa ve Hasan ve Ramazan nâm kimesnelerin çapaların ve emval ve eşyâ ve hayvanatların ihrak bilgaz ve avretlerin (...) ve öldürüb (...) dağlarda gezdirüb Mehmed ve diğer Mehmed ve Zülfikar nâm kimesneleri bi-gayr-i hakkın katl eylediklerinden mâ'adâ sâ'irlerden dahi nice ehl-i ırzın hânelerin basub bekr kızların ve avretlerin gasb ve cebren ve (...) ba'zıların etbalarına ve ba'zıların esir (...) kırkar ellişer guruş hevalarına tâbi' kimesnelere verüb bunun emsali zulüm ve fesâdlarının nihayeti omayub sâ-i bilfesâd oldukların mârû'z-zikr ve zulümlerin iltimâslarıyla sabıkan ber-vech-i arpalık Karahisar-ı Şarkî Sancağı mutasarrıfı olan Abdurrahim Paşa huzurunda müttefik olan meclis-i şer' da Karahisar kazâsının ...dan cemm-i gafîr alâ tarîkü'ş-şehâde ihbar edüb lakin meskenlerin (...) olmağla ahz olunmaları Karahisar-ı Şarkî ve (...) ma' Ulubey ve Hisar ve (...) kazâları ehâlisinin i'ânetlerine muhtac olduğu mârû'z-zikr kazâların kâdîsı arz ve Karahisar-ı şarkî kazâsının ulemâ ve sulehâ ve eimme hutaba ve a'yan ve eşraf mahzâr ve mîrmiran sâbık mûmâ-ileyh Abdurrahim paşa tarafından dahi i'lâm olundukda senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe mükemmel ve müretteb kapusu halkıyla eşkiyâ-yı merkûmenin

bulundukları mahalde üzerlerine varub alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürüb mezbûrlardan daavât-ı hukuk edenlerin şer'le sâbit olan (...) ma'rifet-i şer'le ashabına red ve teslîm ve ihkak-ı hak eyledikten sonra afv-ı tâb ? meşrûadan haklarında lâzım cezaların bilâ tereddüd tertib olunmak üzere bundan akdem me'mûr ve bu hususlariçün zikr olunan kazâların cezb ve cerbe kâdir ehâlisi eşkıyâ-yı merkûmeyi alâ eyyi-hâl ahz ve ele getürmekde mîr-i mîrân-ı sâbık mûmâ-ileyh eşkıyâ-yı ahz murad etdikde iki yüz nefer tüfenk-endaz üzereine tecemmu' ve Saim oğlu Mehmed nâm kimesneyi kurşun ile urub katl ve fîmâ-ba'd daavat tasaddi eylemek üzere da'vâcılarının ba'zılarına şart verüb fesâd ve şakavetlerinin nihayeti olduğun bildirüb ol-babda istid'âyı inâyet eyledikleri ecilden ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşrûh üzere emr-i şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mûcebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene [1]121.

Hüküm 410

Maraş beylerbeyisi'ne hüküm ki:

Kars Zülkadriye kâdîsı mevlâna Abdulbaki zîde fazluhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Kars zülkadriyede vâki' ulemâ ve sulehâ ve eimme ve fukarâya bi-ecma'hum meclis-i şer'a varub mukaddemâ Recebli Afşarı? ve Ekzad? taifesi kazâların bilkülliye harâb ve perîşân edüb her biri karyelerine gelmek murad eder iken konar göçer tâ'ifesinden bundan akdem Gündüzlü? ve Güvercinlik nâm mahal sakinlerinden becili ve imâm koloylu? Türkmâni afşarından Bahri oğlu Himmet ve oğulları Ömer ve Mustafa ve amucası Hamza ve aleddevle ve Enver Mahmud ve Seyfî Hân ve tatar ve imâm koloylu? oğullarından Emam ve Maksud ve Seyfî Hân ve Derviş vesâ'irlerinden hevalarına tâbi' eşkıyâ ve Rakka havâlîlerinde iskân olunan Recebli Afşarından mahall-i iskânından firâr eden kıtâ'u't-tarîk eşkıyâsından Haydar ve karındaşı Kara Mehmed ve Ahmed Bey oğlu Ahmed ve Kara Yusuf ve karındaşı Mustafa ve Topal Yusuf ve Kürd Kubad oğlu ve sâ'ir ekrâd eşkıyâsını içlerinden ihtifa ve zile altında karbânı urub emvâl ve erzâkların nehb u gâret ve hasaret ve yine evleriyle Kars Zülkadriye'ye inüb kazâ-i mezbûrda vâki' evlerin kence? ile yarub ve camus ve sâ'ir hayvanatların sırren ve alenen saraka ve emvâl ve erzakların gasb edüb fesâd üzere olmalarıyla senki mîr-i mîrân mûmâ-ileyhsin mübâşeretinle mezkûrlar mahall-i iskânlarına götürülüb şerr ve mazarratları ibâdu'llah

üzerinden men' u def' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına ilhahlarıyla arz etmeğin senki mîr-i mîrân mûmâ-ileyhsin mübâşeretin ve tayin olunan mübâşir ma'rifetiyle iskânlarına gönderilüb îvâ ve iskân ve şer ve mazarratları ibâdu'llah üzerinden men u def eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

Hüküm 411

İskenderiye Paşasına hüküm ki:

Ülgün? Kal'ası'nda vâki' Yalıkapusu tabyası muhavvif ve muhâtara mahalde olub neferâtı kalîl ve hıdmetleri kesîr olduğundan ziyade neferâta muhtaç olmağla İçil'de vâki' lüzumu olmayan kılâ' palangalar neferâtından bir mikdârı efraz ve tabya-i mezbûreye vaz' ve iktiza eden yevmiyelerin Draça mukâta'âsından tayin olunmak ricâsına tabya-i merkûme dizdârı Hacı Ahmed zîde hıfzuhû arz ve Ülgün (?) Kal'ası'nın ağavât ve zâbitânı ve ulemâ ve sulehâsı mahzâr birle i'lâm ve tabya-i merkûmenin iki yüz otuz iki akçe yevmiye ile kırk iki nefer mustahfizâtı olub ancak tabya-i mezbûrenin ziyade neferâta muhtac olduğunu müş'ar Vâlî ve kadiyyun arz olmayub ancak tabya-i merkûme ziyâde neferâta muhtacdır değildir mahallinden ma'lûm olmağla senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle görölüb keyfiyet-i hâl alâ vukû'a i'lâm olunmak üzere emr-i şerîfim verilmek için başdefterdârım olan el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâm etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

[Fi] Evâ'il-i S. Sene [1]121.

[Sayfa 98]

Hüküm 412

Ayıntab kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Sâbıkan ayıntab Müftisü olan mevlâna Mehmed zîde ilmuhû gelüb bundan akdem sû-i hâli vardır deyü vilâyetine vilâyetine varmayub ve Âsitâne-i Sa'âdetimde durmayub nefy ü iclâ olunmak üzere emr-i şerîfim verilüb mükedderu'l-hâl olduğun bildirüb ol bâbda istid'âyı inâyet etmekle mezbûr kendi hâlinde olub umûr-ı fetevâya ve medhalu olmaduğun ehl-i salihin ve re'âyânın ve âherın hususuna karışmamak üzere vilâyetinde ikâmetine mûmâna'at olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 413

Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Biga kazâsının eimme ve hutabâ ve meşâyih ve sâ'ir ehâlîsi mahzâr gönderüb kendü hallerinde olmayub Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend olunan yedi nefer kimesne bizim hakkımıza arz vermişsin deyü ehlimizin başına cem' ve beynlerinde hakkı hallin içün arz yazub yetmişer seksener kimesne ile mahkemeye varub hükmünü mühürledüb nâ'ib-i mezbûr mezkûrlara verülen arz sıyânet arzıdır mukaddemâ mübâşir yedine verilen arz mahzâr cümle fukarânın ilhahı olub mütekedder nâ'ib Ahmed'den her vechle hoşnud olmalarıyla ıtlâk olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâsına mahzâr üzere ıtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121

Hüküm 414

Osmanpazarı kâdîsına ve İnöz Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Osmanpazarı kazâsı ehâlîsinden Seyyid Şaban ve Seyyid Süleyman ve Seyyid Ahmed nâm kimesneler gelüb bunların Osmanpazarı ehâlîsi ile olan da'vâları meclis-i şer'le görülmek üzere bi'd-def'aat evâmir-i şerîfem ile mahsus ... nasb ve mübâşirler ta'yîn plumub mahalline vardıklarında mütekallibe der-itâ'at emr-i şer' etmeyüb kâh gaybet ve kâh ehl-i örf taifesine istinad ile bir vechle mahallinde icrâyı hak olunmadı deyü i'lâm olundukda mezkûrların diyâr-ı âhere nefiyleri fermânım olmuşiken itâ'at-i emr-i şer' etmeyüb re'âyâ fukarâsı mütesellim voyvoda ve sâ'ir ehl-i örf tâ'ifesine tefrîm ve tecrîm etdirdiler deyü iştika olunmağla tekrar emr-i şerîfimle İnöz Kal'ası'nda kal'a-bend olumub lakin ıslâh-ı nefis etmeleriyle ıtlâk olunmaları bâbında istid'âyı inâyet eyledikleri ecilden ashâb-ı hukûkun şer'le sâbit olan hakların verüb ve fî-mâ-ba'd kendi hallerinde olmak üzere ıtlâkları içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 415

Basra muhafızı Hasan Paşa'ya hüküm ki:

Basra muhâfazasına me'mur olan donanma-i hümâyûnum fırkatelerinin ol tarafda lüzûmu emr-i meczûm olmağla zikr olunan fırkatelerin ve levendâtının tanzîm-i emvâlî Basra vâlîlerinin üzerlerine-ı umurdan iken selefin Halil Paşa zamanından fırkate levendâtının müstehak oldukları ulûfelerin ve zahirelerin şat kapudanı tamamen vermeyüb nısfından ziyadesini kat' ve müşârun ileyh Halil Paşa tarafından dahi müsâmaha olunmağla levendâtı mezkûrenin ekseri firar ve bu sebep ile fırkatelerde mevcut olan levendât ekall-i kalîl idüğü yakînen haber alınub bu makûle emr-i kerîhe kat'an rızâyı hümâyûnum olmamağla senki vezîr-i müşârun ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde bu hususa bi'n-nefs kendin teykayyüd ve ihtimâm ve levendât-ı mezkûrenin müstehak oldukları ulufe ve zahirelerin bi't-tamam edâ ve teslîm etdirüb sen dahi selefin tavrını ihtiyâr ile fırkate levendâtının ihtilâl-i ahvâllerine bâ'is olmakdan ziyade ihtirâz eylesin şöyleki bu tenbih-i hümâyûndan sonra dahi fırkate levendâtının ulûfe ve zahirelerinden bir akçe ve bir habbe noksan verildiği istima' olunursa muâhiz ve muâteb olacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre ziyâde basiret ve intibâh ile hareket eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 416

Ağrıboz muhâfazasında olan Ahmed Paşa'ya hüküm ki:

Kıdveti umerâyı milleti'l-mesîhiye Âsitâne-i Sa'âdetimde mukim İngiltere elçisi olan Roberto hutibet avakıbihû bil-hayr Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb İngiltere şitiyesinden bir kıt'a şitiye İzmir'den kalkub rûy-i deryâda gider iken Ağrıboz önünde fırtınadan pârelenüb derûnunda olanların ekseri helâk olub ancak İngilterelüden Covani Gardin ve Covani Cenar ve batılada Deluka ve Covani batusna ve Yako morine ve Covani cenile nâm altı İngilterelü halas oldukdan sonra senki mîr-i mîrân mûmâ-ileyhsin mârû'z-zikr altı nefer İngilterelüler tarafından ahz u kabz ve Ağrıboz'da olan umerâyı deryâ sefinelerine vaz olunduğun i'lâm ve ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğin husus-ı mezbûr için [] zîde kadruhû mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuştur imdi emr-i şerîfim vusûlünde zikr olunan altı nefer İngilterelüler tarafından umerâyı deryâdan sefinelerine vaz' olunub ve ânlar dahi me'mûr oldukları üzere tersâne-i âmireme gelmek üzere ol tarafdan hareket ve azimet etmiş bulunurlar ise umerâ-i deryâdan kangısının sefinelerine vaz' olundukların mübâşir-i mûmâ-ileyh ile i'lâm eyleyüb ve eğer mesfurlar yine

tarafından umerâ-i deryâ sefinelerine ihrâc ve Ağrıboz Kal'ası'nda habs olunlar ise kal'adan ihrâc ve mübâşir-i mûmâ-ileyhime teslim ve Âsitâne-i Sa'âdetime irsâl eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene 1121.

[Sayfa 99]

Hüküm 417

Seferihisar kâdisına ve Kütahiye Kal'ası dizdârına hüküm ki:

İstanbul'da vâki' fâtih-i Bağdad merhûm Sultân Murad Hân tâbe serâhu evkâfi mukâta'âlarından Seferihisar mukâta'âsı voyvodası olan Hacı Mehmed nâm kimesneden bundan akdem mukâta'â-i mezbûre re'âyâsından [] nâm kimesne yetmiş beş gurus da'vâ etmekle voyvoda-i mezkûr Kütahiye Kal'ası'nda kal'a-bend ve ashâb-ı hukukun mâlî tahsil olunmadıkca itlâk olunmamak üzere emr-i şerîfim sâdır olmuşıdi lakin mukâta'â-i merkûm hali ve mâl-ı vakfî mazmun olmak lâzım gelmekle voyvoda-i merkûm Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr olunub da'vâcısı zuhur ederse Divan-ı Hümâyûn'umda murâfâa' ve ihkâk-ı hak olunmak bâbında istid'âyı inâyet olunmagın vech-i meşruh üzere Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 418

Güzelhisar Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kuttâ'-ı tarik eşkıyâsından Karakayalı Muhammed demekle ma'ruf şakînin perâkende olan neferâtından Tire kazâsına tâbi' Gür(?) nâm karyeden Kara Hüseyin bin Mustafa ile yine şakî-i mezbûrun bölükbaşlarından Yanık Muhammed nâm şakînin rufekâsından olub İzmir'de Kasab Hızır mahallesinden Mehmed bin Dilaver nâm şakîleri Aydın Sancağı mütesellimi olan İbrahim zîde mecduhû ahz ve ahvâlleri meclis-i şer' de kendilerden tefahhus olundukda mezbûr Kara Hüseyin şakî-i mezbûr Karakayalı Muhammed'in neferâtından olub Sığla Sancağı mütesellimi Kısıks Ali'nin katlinde bile bulunduğunu ve merkûm Muhammed bin Dilaver dahi mârû'z-zikr Yanık Mehmed nâm şakînin rufekâsından olduğunu (...) ikrâr ve itiraf eylediklerinden sonra mütesellim mûmâ-ileyh sâlifü'z-zikr iki neferi Güzelhisar Kal'ası'nda

zindan-bend eyledüğün Güzelhisar nâ'ibi mevlâna Mehmed zîde ilmuhu arz etmekle senki dizdâr-ı mezkûrsun sâlifü'z-zikr iki nefer şakîleri kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olundukları üzere kemâkan mahbusda ibka ve tekrar fermân-ı hümayûnum sâdır olmadıkça bir tarikle ıtlâklarında be-gâyet ihtizar ve ictinab eylesesun deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 419

Ber-vech-i arpalık Sultânönü Sancağı'na mutasarrıf olan Muhammed Paşa'ya hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin mutasarrıf olduğun livâ-i mezbûrun hududu dâhilinde vâki' Eskişehir ile Söğüd nâm mahalde levend kıyâfetinde on iki nefer süvâri şakîler ebnâ-i sebin yoluna inüb hatta Aladağ kâdîsı ile üç nefer hıdmetkârını ve Eskişehirli Emir Hüseyin nâm kimesneyi soyub eşyâların nehb u gâret eyledikleri yakînen haber alınub ve livâ-i mezbûrun hududu dâhilinde olan mahallerin eşkıyâdan muhâfazası zimmetine lâzım emr-i mühim olduğu zahir müteayyin olmağla sana tenbih ve enzar için işbu emr-i şerîfim ısdar ve ırsâl olunmuşdur imdi emr-i şerîfim vusûlünde dâima basiret ve intibah ile hareket ve etraf ve eknâfa çeşm ü gûş tutub livâ-i mezbûrun hududu dâhilinde olan mahallerde zuhur eden kuttâ'-ı tarik ve eşkıyâ ve hârâmzâdeleri yarar ve tûvâna âdemların vesâtatıyla alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürüb fî-mâ-ba'd livâ-i mezbûrun hududu dâhilinde ebnâ-i sebîl ve sükkân-ı vilâyetine bir dürlü hasaret vâki' olmamak üzere zimmetine lâzım gelen mahallerin hıfz ü hirâsetine bezl u sa'y ve kudret eylesesiz şöyleki bundan sonra çevre-yi hükümetinde ebnâ-i sebîl ve sükkân-ı vilâyet eşkıyâ ta'addisinden mutazarrır oldukları istima' olurnur ise asla özr ve cevâbın isga olunmayub ba'dehu sonra azl ile iktifa olunmayub ukûbet-i şedide ile muâkab olacağını emr-i mukarrer bilüb eşkıyânın def'-i şer ve mazarratlarında ana göre basiret ve intibah ile hareket eylemek bâbında fermân-ı âlîşanım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

[Sayfa 100]

Hüküm 420

Erzurum vâlisine ve Sivas vâlisine ve Erzurum monllâsına ve [] ve [] ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Eyalet-i Erzurumda vâki' Kuruçay kazâsı ehâlisi Südde-i Sa'âdetime âdem ve arzı hal gönderüb Sivas eyaletinde (...) nâm karyeden konar ve göçer Elbasanlı Türkmânı kethüdâsı Ömer ve ammisi Ahmet ve karındaşı Mustafa bundan akdem şekâvetleri sebebiyle Bozcaadaya nefy olunup ve yine itlâk olunan Osman ve Şeker oğlu Bekir ve Kürt oğlu Veli ve Gökçe oğlu ve diğeri Veli ve karyeleri sükkânından kutta'-ı tarik eşkıyâsından [] oğulları demekle ma'ruf kimesnelere duhul ve bunların kazâlarında vâki' kadîmi yaylak ve otlakları olan Çit nâm mahalle çıkub mahsullerin ekel ü itlaf edüb ve Gökçebel ve Kızıllarsini ve Sandal nâm mahallerde alet-i harb ile gezüb ebna-i sebilin yoluna inüb kimini bi-gayr-i hakkın katl edüb ve kiminin emval ve erzakların nehb ve gâret eyleyüb fukarâ ta'addîlerinden pârekende ve perîşân olmağa yüz tuttukalrın senki Sivas vâlisi vezir-i müşarün ilehsin eşkıyâ-yı mezbûrundan teşekki eylediklerinde şekâvetlerinden naşı bunlara arz etmeleriyle ahz-ı intikam kasdıyla evvelkinden ziyade fukaraya ta'addî ve evlerin basup ehlü iyallaerine fiili şenni kast ve bazısını katl edüb fesâdü şakavetleriyle mezkûrların keyfiyeti ahvâlleri tefahhus olundukta fesâd ü şekâvetleri nûmayan olduğu sabit ve hüccet olunmuşken mezkûrlar yaylakta sizin alakanız yoktur deyü bizimdir deyü tefahhus etmemek üzere hilaf-ı şer-i şerîf şart ve nezre kesüb ve Şeyhli ve Kumar ve Baran nâm karyeleri ihrak-ı bilgaz edüb ve birkaç karyenin dahi on bin keyl-i miktarı terekelerin hayvanatlarına ekel ettürüb ve emval ve erzakların gasb ve ta'addî üzere olmalarıyla mezkûrlar kadîmi sakin oldukları karyelerine nakl ve iskân ettürüb ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında emri şerîfim rica eyledikleri ecilden sizki vezîr-i müşarun ileyhuma ve mevlânâyı mûmâ ileyamsız vechi meşruh üzere mezkûrlar me'mûr oldukları mahallere iskân ettürülüb ta'addîlere men' ve def' olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 421

Boğaz Hisarları Dizdârlarına hüküm ki:

Sefîne reislerinden Kolyos nâm zımni çenber tabir olunur bir kıta sefînesine bin beş yüz keyl-i hinta tahmil ve işbu mah-ı saferin yedinci cuma gecesi kapan önünde gaip olub Boğaz Hisarları'ndan mürur eyledüğü yakînen haber alınmağla sizki dizdârlarsız Boğaz Hisarları'nda

bila emri şerîf yüklü sefine müruru sizin me'mûr olduğunuz umurda tehâvün ve tekasülünüzden veyahud habaset ve hıyanetinizden neşet etmekle cümleiniz müstahak-ı ikab-ı şedid olub ve size tenbih ve intizar için işbu emri şerîfim şeref-yafte südûr olub gönderilmiştir imdi fi-mâ-ba'd kemâl-i basiret ve sadakat ve istikâmet ile hareket edüb bila emri şerîf buğday yüklü sefine bir tarikle Boğaz Hisarları'ndan taşra mürur etmemek üzere takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz şöyle ki bundan sonra dahi bila emri şerîf hinta yüklü sefine boğazlardan taşra çıkıp gittiği istimal olunur ise ömrü ve cevabınız asla ıska olunmayub dirlikleriniz ahiren tevcih ve kendileriniz sâiren mucib-i ibret olmak için kal'a kapısında salp olunacağınızı mukarrer bilüb ana göre basiret ve intibah üzere hareket eylemeniz için fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 422

Hassa Bostanbaşı'ya hüküm ki:

Sefine reislerinden Kolyos nâm zımmi çenber tabir olunur bir kıt'a sefinesine bin beş yüz keyl-i hinta tahmil ve işbu mah-ı saferin yedinci cuma gecesı Kapanönünde gaib olub Boğaz Hisarları tarafına gittiği yakînen haber alınıb ve mesrurun bulunduğu mahalle sefinesi ile ma'ân ahz ve ihzarı mühim ve muktezi olmağla senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin bu husus için tarafından muhtemetaleyh ve kârgüzar (...) tayin ve Boğaz Hisarları'na varınca rûy-u deryada ve sevâhirlerde vâki' mahallerde tecessüs ve tefahhus ve her kande bulunur ise mesrur zimmi sefinesiyle ma'ân ahz ve Âsitâne-i Sa'âdetim ihzar eylemeye ziyadesiyle takayyüd ve ihtimâm eylemeleri için tayin eylediğün hasekiler (?) mühkem tenbih ve te'kid eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121

Hüküm 423

Marmara (?) nâ'ibine hüküm ki:

Seyyidetül-muhadderât ekillet-ül muhassehat tâcül mesturat (...) dârü's-sa'âdat validem sultân damet ismetühâ'nın kethüdâlığı hıdmetinde olan iftihar-ül emacid vel ekarim el-Hâc Mehmed dame mecduhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb müşârun ileyhânın mahmiye-i Üsküdar'da bina ve ihya eyledikleri câmi'i şerîfin iktiza eden mermer taşları Marmara¹⁵¹

¹⁵¹ Metinde “مارامرا” imlasıyla yazılmıştır.

adasından ihrâc ve ada-i mezkûrede vâki' Balatya karyesinde sâkin ruesâ taifesinin sefinelerine ücretiyle tahmil olunmuşiken mârû'z-zikr ruesânın ekseri âher mahallere gelüb zikr olunan mermer taşlarını mahmiye-i mezbûreye nakl etmeyüb câmî'-i şerîfin ta'tîline bâ'is oldukları i'lâm olunmağla karye-i mezbûrede sâkin ashab-ı sefâyin âher yere gitmeyüb ihrâc olunan mermer taşları ücretleriyle alâ tarikü'l-(...) sefinelerine tahmil ve Üsküdar'a nakl etdirilmek bâbında hükm-i hümayûnum rica eylediği ecilden vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 424

İclâdan afvı için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1121.

Edirne mollâsına ve Çırpan kazâsı nâ'ibi Mevlana Mustafa zîde ilmuhu'ya hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektup gönderüb Çırpan kazâsının ulema ve suleha ve eimme ve huteba ve âyân ve eşraf ve re'âyâsı bi-ecma'hum meclis-i şer'e varub Çırpan kazâsında sakın İbrahim Çavuş nâm kimesne kendü halinde olmayub müfsid (...) ve sâi'i bil-fesâd olub beyinlerine ıdlal vermekle hilaf-ı şer'i şerîf va'z ve ta'addî ve şer'inden emin olmadıkların bildürüb mezbûr İbrahim Çavuş kasaba-i mezbûrdan iclâ ve varub Edirne'de olan mülk-i menzilinde ikâmet eylemek üzere hükmü hümayûnum ricasına vakî' haberine ilhahlarıyla arz eylediğin ecilden vech-i meşruh üzere Edirne'de ikâmet eylemek üzere iclâ oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

[Sayfa 101]

Hüküm 425

Hacıoğlupazarı kâdîsına ve kazâyı mezbûrda yeniçeri zâbita olan [] zîde kadruhû'ya hüküm ki:

Medine-i Hacıoğlupazarı mülhkatından ve Debbahhâne mahallesi sakinlerinden Köleoğlu demekle ma'ruf Osman bin Yusuf nâm kimesne bundan akdem varid olan emri şerîfim

ve dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağâsı mektûbu mücebince yeniçeri zâbitı ve eşkıyâ müfettişi tayin olunan Haseki Mehmed zâide mecluhû mübâşeretıyla meclis-i şer'î şerife ihzar ve mezbûr Osman için katl-i nüfus ve gâret-i emvâl âdet-i müstemiresi ve sai'î bil-fesâd-ı fil-arz ve kuttaü't tarik eşkıyâsından olduğu ihbar olunmağla medine-i mezbûre musâfatından Boravarad (?) karyesi sükkanından Es-Seyyid Ramazan bin Yahya ve Süleyman bin Mustafa nâm kimesneler meclis-i şer'a ihzar ve istîşhâd olunduklarında fil-hakika mezkûr Köleoğlu Osman kuttâ'-i tarik eşkıyâsından olub bin yüz on dokuz muharreminin onuncu gününde gaybet-tathir kazâyı mezbûrda vâki' yaylacık çayırı nam mevzîde ebna-i sebilden [] nâm zımmi'nin tarikini kat' (okunamayacak derecede lekeli) ve asâyı kebir ile başını darb ve badehû bir siyah kabzalı bıçak ile boğazından zebh edüb bizim huzurumuzda katl eyledi deyü şehadet ve bunlardan mâ'adâ meşayihden Şeyh Mustafa ve Şeyh Ali ve Seyyid Mustafa ve Hatîp Hacı Mustafa ve sâ'irlerden cem'i kesir ve cemm'i gafir fil-vakî' merkûm Köleoğlu Osman kuttâ'-i tarik eşkıyâsından olub bu misillü fesâdının nihayeti yoktur hasılı saî'î bil fesâd ve vech-i arzdan izalesi lâzım şakîdir deyü ala tarikü's-şehade haber verdikleri sicil ü hüccet ve şakî'i mezbûr senki zâbit-ı mûmâ-ileyhsin sana teslîm olunduğu ihbar olunmağla hüccet-i merkûmun mazmuu'nu sabit ise mezbûr Osman bin Yusuf'un katli meşruh olduğun eâlim'ül ulema'ül mütebahhirin bil-fi'il Rumeli kâdîaskeri olan Mevlânâ Mustafa Mirza edâmellahü te'âlâ fezâiluhû ilâm eyledikte müşarun ileyhın ilâmı mücebince mahallinde şer'le lâzım gelen icra olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 426

Edirne mollâsına ve bostancıbaşısına hüküm ki:

Kazâyı mezbûra tâbi' Sazlıdere nâm karye kurbunda müteveffa Sinan Paşa damadı Hasan Ağa demekle ma'ruf kimesnenin mandırasından koyun çobanları kethudası Nicola veled-i Dimitri nâm zımmi gelüb senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin tarafından sarfına hisse ustalarından Mehmed usta yediyle ahz olunan Hasan bin (...) nâm kulun ile Nicola veled-i Yuan zımmi meclis-i şer'a ihzar olundukta bin yüz yigirmi senesinde mezbûrlar refikleri iki nefer kimesneler ile nısfül leyl'de zikrolunan mandırayı basup bir heybe içinde kırk guruş ve bir guruş kıymetli bir semer ve bir guruş kıymetli bir tas ve bir guruş kıymetli bir don ve birer buçuk guruş kıymetlü dokuz adet tabancalu ta'mîr olunur sagîr tüfenk ve nısf guruş kıymetlü dört adet

timur (...) ve ikişer guruh kıymetlü iki şalvar ve iki yüz akçe kıymetlü iki tulum (...) mandıra içünde bi gayri hakkın ahz ve mezbûrun üzerine hücum eylediklerinde mesfûr zımmi firar ve ehâlî karye-i mezbûre feryatlarına erişüb ehâlî-i karye-i mezbûre ile cidal eylediklerinde mezbûr Nicola ahz ve bâkîsi firâr etmeleriyle iki tabancalı tüfenk ve bir (...) mezbûr Nicola'nın yed'inden ahz ve bâkî eşyâ-i mezkûre ile meblağ-ı merkûm yed'lerinde kalduğundan mâ'adâ mezbûrân Hasan ve Nico iki ay mukaddem Rodoscu kazâsına tâbi' yamalık demekle ma'ruf çiftlik kurbunda vâki' Tetko nâm zımmi'nin mandırasını gece ile basub emvalini nehb-ü gâret etmeleriyle tevahhus olundukta mezbûr Hasan ve Nico Hızırca nâm karyeden Musli oğlu Hasan nâm kimesne ile mezbûr Sazlıdere kurbunda vâki' mandırasını nısfül leyl'de basub ancak bir heybe ile eşyâyı mezbûreyi refikleri Musli oğlu Hasan kabz ve iki (...) ve bir (...) ağana verip ben dahi yed'inden ahz u kabz eyledüm deyü mezbûr Nico ikrar ve mezbûr Hasan dahi ma'ân bastıklarını ve bundan mâ'adâ Rodoscuk kazâsına tâbi' sâlifü'z-zikr yamalık çiftliği kurbunda vâki' Tetko nâm zımmi'nin dahi mandırasını basub emlakini nehb-ü gâret eylediklerin her biri ikrar ve itiraf edüb lakin müdde'î mezbûrun emlakinde bir nesne kabz eylemedik deyü inkar etmeleriyle müdde'î mezbûrdan müddeâsını mübeyyen yine talep olundukta isbat-ı tenbih için istimhâl etmeyin mihân-ı şer'i ile ba'del imhal mezbûrdan Hasan ve Nico'nun bu makûle fesâd âdet-i müstemireleri olduğun ikrarlarıyla müte'yyin olmağın senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin mezbûr müfsidler ma'rifet-i şer'le hâlîya hapsinde oldukların bildürüb ol bâbda hükmü hümâyûnum rica ve himmet-i merkûmenin mazmum-ı sabiti hüccet-i merkûme'nin mazmum-ı sabit olur ise mezbûr Nico'ya haps-i medîd lâzım gelür deyü bil-fi'il Rumeli kâdîaskeri Mevlânâ Mustafa Mirza edâmellahü te'âlâ fezailühü ilam etmeyin mevlânâyı müşarun ileyhın ilamı mücebince himmet oluna deyü hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 427

Havas-ı Mahmud Paşa kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Kıdvet'ül emasil vel-akran Hasan zîde kadruhû gelüb kazâ-yı mezbûra tâbi' Hızırca nâm karye sakinlerinden olub fesâd ü şekâvet ile meşhur ve Saltıkoğulları demekle ma'ruf Hasan ve İbrahim ve Salih nâm kıptiler bin yüz on senesinde gece ile bunun mandırasında basub içünde olan eşyâsını nehb ü gâret ve hilaf-ı şer'i şerîf nice fesâd etmeleriyle bundan akdem

mezbûrları ahz için Bostani ustalarından Mehmed usta zîde kadrûhû me'mûren karye-i merkûme vardıkta eşkiyâ-i mezbûr itâ'at-i emr'i şer' etmeyüb her biri âlât-ı harb ile usta-i mezkûrun üzerine hücum ve muharebeden sonra mezbûrân İbrahim ve Salih firar ve ancak merkûm Hasan ahz ve ihzâr-ı şer' ve keyfiyet-i hali karye-i merkûme ve nefsi-i haskîyeh ehlisinden şer'le istihbâr olundukta mezbûr Hasan kendü halinde olmayub ekser eyâmde âlât-ı harb ile gezüb fesâd ü şekâvet ve ta'addî' ve tecavüz âdet-i müstemiresi olub sâ-i bil-fesâd olmağın vacib'ül izaledir deyü mezbûr Hasan'ın sû'i halini ala tarik'üş-şehade haber vermeleriyle mesclis-i şer' de hüccet-i şer' iyye olunduğu bildürüb ol bâbda hükmü hümayûnum ricâ ve hüccet-i merkûme'nin mazmu'nu mezbûr Hasan muvâcehesinde vech-i şer' üzere sabit olur ise emir'ül umera-i merkûm Hasan'nın katli meşruh olduğunu ilâm'ul ulema'il müncerin bil-fi'il Rumeli kâdîları kâdîaskeri olan Mevlânâ Mustafa Mirza edâmallâhu te'âlâ fezâilühü ilâm etmeyin mevlânâ müşarun ileyhın ilâmı mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Sayfa 102

Hüküm 428

Adana vâlisine ve Maraş beylerbeyisine ve İçil paşasına ve [] kâdisına ve Tarsus nâ'ibine ve Tarsus voyvodosuna hüküm ki:

Senki Tarsus nâ'ibi mevlânâyı mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Medine-i Tarsusun ulema ve suleha ve a'yânı meclis-i şer'a varun Tarsus kazâsı muzafatından Gökçe naiyesine tâbi' Bekirde nam karye sakinlerinden veled ve karındaşı Ahmet ve Solak Mehmed ve Süleyman nâm şakîler kendi hallerinde olmayub hevalarına tâbi' nice kimesneler ile bin yüz on senesinden berü nice Müslümanların ırzlarını heng ve ba'zılarının dahi emval ve eşyâsı nehb ü gâret sefk-i dîmağî etmek ve ettirmek âdet-i müstemirreleri olmağla karye-i merkûme ehlisinden münâdi olan ulema ve suleha ve fukarâ-i müsliminden ba'zıları mürafi-i şer' olmak için kayd-ı şer'idan mürasele ve vâli tarafından buyruldu ile varup da'vet-i şer' eylediklerinde itâ'at-i şer' etmeyub ve mürasele şak ve günagün cevri ve eziyet ve şütun-ı galize ile şetm eyleyub ve karye-i mezbûre ehlisinden ulemadan kendi halinde olan Halid Efendi demekle ma'ruf kimesneyi dahi darb-ı şedid ile darb ve menzil ve haremin veba ve küttabların ihrâk-ı bi'n-nâr eylediklerinden gayrı mezbûr Halid ol darbdan müteessiren sahib-i firaş ve

ba'dehu fevt olup ve bundan mâ'adâ nice kimesnelerin dahi evlerin açup beyt ve küncülerini nehb ü gâret esnasında iken bundan akdem Karaman vâlisine hitaben verilen emri şerîf mûcebince tarafından tayin olunan mübâşir ve mezkûrların ahz ve ele götürüldükte bir takrib ile firar edüb tekrar mübâşir tayin olunub vardıkta itâ'at-i emr-i şer etmeyub müdde'îlerinden olan Seyyit Ahmet kimesneye senin ile sulh olalım deyü iğfal edüb badehu vakt-i duhada mezbûr velet ve karındaşları Ahmet ve Solak Mehmed ve Süleyman ve etbalarından Kara Kamber Posuklu Süleyman ve Deli Abdi ve Takta İbrahim ve Kel Hasan ve sâ'ir hevâlarına tâbi' olan eşkıyâdan her birinin ellerinde olan alet-i harb ile darb ve boğazlayıp katl ve helâk ve yara bere parepare edüp ve maktulü mezburun karındaşı Seyyid Mehmed Efendi dediği kimesnenin dahi emvâl ve erzâkın nehb ü gâret ve ziyâde hakâret ve hilâf-ı şer'-i şerîf ziyâde ta'addî ve fesâd ve şekâvet etmeleriyle ol bâbda hükm-i hümâyûnum ricâsına vâki' hâli ilhâhlarıyla arz eyledüğün ecilden senki vezîr-i müşârûn ileyhsin ve siz ki mûmâ-ileyhâmsız mezbûrları bi-eyyi-hâl bulundukları mahalde ahz ve şer'le murâfi' ve üzerlerine sâbit olan mevâddı sicill-i hüccet ve şer'en cezâsı tertîb olunacaklarının bi-hasbü's-şer' cezâları tertîb olunub habsi lâzım gelenleri muhkem kal'a-bend eyleyüb müsâmaha ve tekâsülden ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 429

Erzurum vâlisine ve Trabzon beylerbeyisine ve Trabzon Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Erzurum sakinlerinden Ahmed nâm vaiz ile Erzurum'da vakî Çifte Minare Medresesi'nin Müderrisi olan Kara Mustafa ve ulemâ'dan Perviz-zâde Mehmed nâm kimesneler Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb merkûm Vaiz Ahmed ile Müderris Kara Mustafa sabıkan Yeniçeri Ağası olan Tortumlu İbrahim'in hevasına tabi' teb'ına temşiyet-i fesâda mezbûr ile mümâşat ve Erzurum'da cem'iyet-i azime ile ikâz-ı fitneye ihtiyar(?) eylediler deyü islah-ı nefis için Trabzon Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları fermânım olub ve merkûm Perviz-zâde Mehmed için dahi Erzurum'da muharrik fitne olub erâzil'i nâs'ı ifsâd ve cem'iyet ve fesâda irâ eyledi deyü hatt-ı hümâyûn-u şevket makrunumla sâdır olan emri şerîfim mûcebince Trabzona nefy ü iclâsı fermânım olmuş idi mezbûrlar ıslah-i nefis etmeleriyle itlâk olunmaları bâbında istid'â'yı i'nayet eyledikleri ecil'den fî-mâ-ba'd kendü hallerinde olub vech-

i meşruh üzere ta'addî etmeyüb umur u nasa karışmamak üzere ıtlâk ve ikâmetlerine mûmâna'at olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 430

Tırnova kâdîsına ve Niğbolu mütesellimine hüküm ki:

Şehbaz ve Ayşe nâm hatunlar Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bunlar kendü hallerinde iken kazâyı mezbûra tabî Emir Ahmed nâm karyede sakin âyandan Musli Çelebi demekle ma'ruf kimesne siz bu karyeden kalkup âher karyeye gidin deyü hilaf-ı şer'i şerîf rencide ve ta'addî eyledüğünden gayr-ı mülk menzilleri bin yüz on senesinde ihrâk-ı bin-nâr ve tarlalarında olan mevrûatların dahi hayvânâtına yedirüb ve iki bekar kızlarını dahi on altı guruşa firuht ve bunun emsali zulüm ve ta'addî ve tecavüzünün nihayeti olmadığı bildürüb ol-babda hükmü hümâyûnum rica eyledikleri ecilden siz ki mûmâ-ileyhümâsız şer'le görülüp vakî ise icrayı hakk olunduktan sonra haps ve arz ve ilâm olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 431

Mihaliçcik kâdîsına hüküm ki:

Söğüd'de vâki' merhûm Ertuğrul Gazi evkâfı mütevellisi olan [] zîde kadruhû gelüb Sultân önü Sancağı'nda (...) Deliközü nâm karyenin tapçıyan ve piyâde (...) mâ'adâsı müşarun ileyhin defterde mukayyed ve (...) olub tabçıyâna hâmil (...) çiftlik yerleri dahi ne mikdar dönüm yer olduğu muayyen iken ıstabl-ı âmire-i (...) tâbi' (...) ocağının zâbiti olan [] nâm kimesne defterde mukayyed tapçıyan yerlerine kana'at etmeyüb vakfın karyesi arâzîsinden dahi zabtı muarriz ve (...) edüb ta'addî eyledüğün bildirüb çıkdık ve fî-mâ-ba'd (...) olunub ve (...) ahz eyledüğü mahsul alıverilmek bâbında emr-i şerîfim rucâ eyledüğü ecilden defterhâne-i âmiremde mahfuz olan defter-i evkâfa ve (...) defterlerine mürâ'caat olundukda beş nefer re'âyâ ile (...) yetmiş dönüm yeri olan çiftlik satılmış yeri Sultân (...) Sancağı'nda Akköprü ocağına tâbi' ... tapçıyana mahsus olub ve (...) tâbi' tapçıyan ve piyâde arâzîsinden gayrı Deliközü nâm karye dahi müşarun ileyhin vakfı olub karye-i mezbûrenin hududu ve sınuru kapu tarafından ve andan Kavakpınarı ve andan Ilgun ve (...) eden (...) libâsına ve andan melîkpınarına ve andan

(...) ve andan ... ve andan Uludere tavşancı koluna ve andan orta (...) ve andan güçlü oğlu ve andan (...)

[Sayfa 103]

Hüküm 432

Cezayir-i Garp Ocağı dayısı Bektaş dayı dâme mecduhû'ya hüküm ki:

Senki mûmâ-ileyhsin. Nefur-ı islamiyeden Cezayir-i Garp Ocağı gazilerinin ağaları ve kapudanları ile der-i devlet-medârıma gönderdiğün mektup gelüb hulasa-i mefhumunda İspanya Keferesi yed'inde olan kıl'â lâzım'ul iktıla'dan ve ocağınız civarında vakî ve Hammad nâm kal'a ahd-i ba'yid ve emri medîdeden beru küffar bedgir-dâr cây-ı karar ve medârı istizhar olub içünde olan âdâyı din etrafında olan biladı müslimine isâl-i hasar ve esir ve (...) misillü enva-i ezrâra daimen ictisar etmeleriyle gayret-i diniye ve hamiyet-i islamiye muktezası üzere îdâd-ı esbab-ı cihad ve kal'a'yı mezbûre üzerine nakl-i ecnâd olunub bir (...) münezzeman evvel hasıl'ı rasîn'ül (...) mehasin muhasarasına bezl'ü tüval olunduktan sonra bi i'nayet'ül melîk'ül mennân abdi evsândan intizâ'yı müyesser olduğu ilâm ve kal'a'yı miftahları dahi der-i devlet-medârıma irsâl olunmağla cümle ocak gâzileriyle bu gazve-i cemile'de vücuda gelen sa'y'ı harb ile ve ciddiyet-i adliniz karini istihsan olub ve dua'yı hayır icabet eser-i mülükâneme mazhar olmuşsuzdur fî-mâ-ba'd dahi ocağınız gâzileri ile hıfz u hirasat hudûd u sügür ve tanzîm ve tensık umur-u cumhur'da sizden meâsir-i cemîle me'mul ü müntezî olmağla hâlîya bi hâr'üt-taf seniye'i şahâneme müvc-engiz olub ocağınna avn içün bir kıt'a kalyon ve altı yüz kantar barut ile yedi bin adet yuvarlak i'nayet ve ihsanım olduğundan mâ'adâ senki Cezayir-i Garp dâyesi mûmâ-ileyhsin hassa-i hil'at fahire-i mülükânemden sana ve bu gazâ-i garra'da kâidü'l bahş olan damadın Hasan'a dahi birer sevb-i hil'at-ı mûrisü'l-behçet sultâni i'tâ olunmağla [] ile irsâl olunmuştur inşâallahû te'âlâ vusulünde i'nayet ve ihsanım olan hil'at fahire ve kisve-i zahiremi hutuvat-ı ta'zim ve ibtihâl ile istikbal ve iktisâ ve iktisâb-ı mübâhât ve mefâheret eyledikten sonra mevahib-i seniyye-i hüsrevhânemde ocağınız içün gönderilen kalyonu ve barut ve yuvarlakları emri gazada i'mâl ve hulûs'u bâl ile âdâ'yı din ile cihada iştigâl edüb bâhusus Tunus ve Trablus ocaklarıyla akd-i uhuvvet ve gereği gibi tertib-i esbap ve muvafakata mübaderet ve ittifak ve ittihâd ile evkâtınızı cihâda sarf edüb fî-mâ-ba'd dahi rıza'yı

hümâyûnuma muvafık mesai’i cemilet’ül asâr zuhura getirmeye dikkat-i tamm ile kıyam eylesiz.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 433

Ber vech-i arpalık Karahisar-ı Sahib paşası’na ve Sandıklı nâ’ibine hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa’âdetime mektûb gönderüb Sandıklı kazâsı civarında vâki’ Pınarbaşı nâm mahalde sakın Selmanlı-i kebir cemâ’atinden Mehmed nâm kimesne i’lâm-ı hâl edüb yine cemâ’at-i merkûmeden Kara Yakub ve Kara Cafer ve Deli Veli ve el-Hâc Yusuf ve Ebubekir ve sâ’ir hevâlarına tâbi’ eşkıyâ ile bin yüz yigirmi senesinde katl kasdıyla mezbûr Mehmed’in menzilin basub bin guruşluk eşyâsın nehb u gâret ve yedi re’s atlarının kuyrukların kat’ ve ırzını heng edüb ziyade ta’addî ve fesâd ü şekâvet etmeleriyle senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin ahvâllerin mahallinde şer’le görölüb icrâyı hak olunmak üzere bundan akdem sâdır olan emr-i şerîfim mücebince eşkıyâ-yı merkûmenin meclis-i şer’a ihzarlarıçün taraf-ı şer’den mürâsele ile mahzâr ve senin tarafından dahi âdem tayin ve irsâl olundukda mezbûrlar yine mahalli merkûmda karakapu demekle ma’ruf mevzi’de kırk mikdârı tüfenk endâz atlu ve piyade ile tecemmu’ ve tahassun ve iki def’a da’vet-i şer’ için varan âdemların mukâbele ve şütûm-ı galiza ile şetm ve itâ’at-i emr-i şer’ etmemeleriyle senki nâ’ib-i mezkûrsun tekrar sen dahi binnefs üzerlerine varub mezbûrların murâfî’-i şer’ murad eyledüğünde muharebeye şuru’ ve esnâyı muharebede dört nefer ademi mecruh etmeleriyle içlerinden ancak mezbûr el-Hâc Yusuf ahz ve murâfî-i şer’ olundukda mezbûrât ile ma’an ba’de’l-mağrib merkûm Mehmed’in menzilini basub fesâd ü şekâvet eyledüğü muvâcehesinde şuhûd-ı udûl ile sâbit ve hakikat-i şer’e lâzım gelen icrâ olunduğun bil-iltimâs arz eyledüğün ecilden kusûr-ı mezbûrlar dahi her ne zaman zuhur ederler ise bi-eyyi-hâl ahz ü habs ve murâfî’-i şer’e ve arz u i’lâm ve ıtlâklarına emr-i şerîfim sâdır olmadıkça habsden ıtlâk olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 434

Kastamonu kâdîsına hüküm ki:

Senki mevlânayı mezbûr Cafer-i Sadık zîde fazluhûsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Medine-i Kastamonu'da sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutaba ve sâ'ir a'yân ve ehâlîsi meclis-i şer'e varub Kastamonulu yamalı kâdî demekle ma'ruf Mehmed nâm kâdî için kendü halinde olmayub ehâlî beyninde bâ'is-i ihtilâl ve muzîru'n-nâs olub mezbûrun tagrîb ile te'dîbini mukteza olduğundan diyâr-ı âhere nefy ve iclâ olunması fermânım olmuş idi lakin evlad ü iyalinin enîn ve bükkâlarına bir vechle tahammül mümkün olmadığından min-ba'd umûr-ı nâsa karışmayub kendü hâlinde olmak üzere müteahhid olmalarıyla afv ve ıtlâk olunmak bâbında inâyet ricâsına arz eylediğün ecilden fi-mâ-ba'd kendü hâlinde olmak üzere ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

[Sayfa 104]

Hüküm 435

Ber-vech-i arpalık Alaiye Sancağı mutasarrıfına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Alaiye Sancağı'nda vâki' İbradı kazâsı sakinlerinden Halil ve Manavgat kazâsından nefsizade demekle ma'rûf Mustafa ve karındaşı Abdulhalim ve nevâhi-i Alaiye kazâsı sakinlerinden Ayaş oğlu Mehmed nâm şakîlerin bundan akdem Alaiye Sancağı'na müstevli olub emr-i şerîfimle İçil Sancağı'na iskân olunan Yörükân taifesinin manileri oldukları der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda mezbûrlardan ba'zısının etrafında olan kılâ'a nefyleri için emr-i şerîfim sâdır olmuş iken adem-i itâ'atlarından nâşi firar ve beş altı aydan mütecâviz zikr olunan Yörükân taifesinin içlerinde ihtifa ve taife-i mezbûreyi tahrik fesâda iğra ve iki yüz evden mütecâviz Yörükân eşkıyâsını iskân olundukları mahalden Alaiye Sancağı'na nakl ve îvâ ve kemâ fi'l-evvel mezbûrlar ile fesâd ü şekâvete ve re'âyâ fukarâsının emvâl ve erzâkını nehb u gârete ictirâ ve siz bizden teşekki eylediniz deyü nice re'âyâyı bi-gayr-i hakkın siyâsede ve katl etmeleriyle mezbûrların haklarında sâdır olan emr-i şerîfimi muvâcehelerinde kıraat ve mahall-i iskânlarına avdet etmek üzere kendülere tenbih için kethüdâlarını üzerlerine irsâl eylediğinde mezbûrlar adem-i itâ'at ve cenk ü harbe tasaddi etmeleriyle esnâyı muâreke de beş on mikdârı âdemleri ahz ve tarafına getürülür iken yine Alaiye sakinlerinden olub mezbûrlar ile fesâda müttehid olan Kinli oğlu Mustafa ve ammisi Hasan ve karındaşı oğlu Mehmed ikiyüz mikdârı avanesi ve Yörükân eşkıyâsı ile yolların sedd ve ânlar

dahi cenk ü harbe şurû' ve beş on nefer âdemlerini katl ve mahbusları tahlis eylediklerinden mâ'adâ Yörükân tâ'ifesinin bâkileri dahi mahall-i iskânlarından hurûc ve yevmen fe yevmen gelüb ânlar dahi mezbûrların yanlarında tecemmu' üzere oldukların arz eylediğin ecilden senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin mezbûrun bi-eyyi-hâl ahz ve ele götürüb muhkem habs ve ahz ve habs olundukların sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 436

Mûcebince amel olunub min ba'd tebdil ve takayyüd olunmayacağından vâliler ziyade hazer edeler deyü (...) hatt-ı hümayûn sâdır olmuştur.

Kıbrıs vâlisine ve Lefkoşa mollâsına hüküm ki:

Kıbrıs eyâletine vâlî olanlar hilâf-ı şer'-i şerîf cezire-i mezbûre re'âyâsından bir nesne almayub ve ehâl-i vilâyet dahi avayid nâmıyla vâlilere her sene otuz altı bin guruş vermek üzere bundan akdem beyinlerin tevfiğ olundukda yine ehâl-i vilâyet ittifaklarıyla meblâğ-ı mezbûrun on bir bin guruşa zu'amâ ve erbâb-ı timar ve yerlû yeniçerileri ve dirliğiniz müslümanlardan ve bes bin guruşa dahi mansıb tevcihinden ve on sekiz bin riyal guruş ki iki bin guruş başıyla yigirmi bin guruş eder zımmiyân taifesinden alınmak üzere tevzi' ve taksim ve umerâyı deryâdan Kıbrıs mutasarrıfî olanlara edâya ehâl-i vilâyet ale'l-umum taahhüd ve bin yetmiş dört senesinde hüccet verilmekle beher sene meblâğ-ı mezbûru ümerâ'-i deryadan Kıbrıs beylerbeyilerine verüb ve ba'dehu eyâlet-i mezbûre karapaşalarına tevcih olundukda yine ol minval üzere edâ ederler iken zıkr olunan otuz altı bin guruş mîriçün tahsil olunmak fermân olunmağla vâliler dahi kendü avâyidleriçün başka akçe tevzi' ve tahsil ve beher sene mükerrer teklif verdiklerinden cezîre-i mezbûrenin re'âyâsı perîşân olmağla yüz on bir senesinde mâl-ı maktû'larından on iki bin guruş tenzîl ve bâki kalan yigirmi dört bin guruşun sekiz bin guruşu dirlikli ve dirliksiz müslümanlar ve on altı bin guruşu zımmiyân tâ'ifesi vermek üzere mahalline kayd olunub ancak cezîre-i mezbûrenin bedel-i nüzul mâlî olan on üç bin doksana bir guruşdan müslümanan bir akçe vermeyüb ol dahi ehl-i zimmet re'âyâdan matlub olmağla bu cihet ile zımmiyân taifesinden yigirmi dokuz bin doksana bir guruş tahsil olunmak icâb eyledüğünden mâ'adâ vâlî olanlar ana dahi kana'at eylemeyüb ba'zı bahâneler ile re'âyâdan seksen bin doksana

bin guruş tahsil ve iki üç ay mürûrundan sonra mâl-ı maktû' kalemiyesi ve mübâşirler hıdmeti ve harac-ı mahkeme ve saray ta'mîri ve döşenmesi ve kapu harâcı ve tercümâniye ve kâtibiye ve tahsildâriye ve umûr-ı re'âyâ masârrıfı deyü def'a ber def'a akçeler tevzi' ve beher hânedan beşer altışar ve gâh onar

[Sayfa 105]

guruş alınub ve kezâlik cizyeden dahi mübâşiriye ve harc-ı mahkeme ve tercümâniye deyü kağıt başına birer guruş izdi'âd ile zamm olunub ve cezire-i mezbûrede ağaçdan düşüb veyahud suya boğulub ve kuyuya düşüb helâk olanlar için öşr-i diyet nâmıyla bir nesne alınmamak üzere defâ'âte emr-i şerîfimle tenbih olunmuşiken vâlîler ve kâdîlar mütenebbih olmayub ol makûlelerden öşr-i diyet nâmıyla üçer yüz guruş altun elhâsıl bu misillü mezâlim hasebiyle re'âyâ fukarâsının hallerine gün be gün zaafkârî olmağla müslûmanların verdikleri sekiz bin guruş maktû'dan üç bin guruşu afv ve tenzil olunub ve bâki kalan beş bin guruş dahi maktû' nâmıyla olmayub bedeliyye ta'bir olunmak üzere üç bin beş yüz guruşu zu'amâ ve erbâb-ı timardan ve bin guruş yerlü yenicerilerinin ocaklıkları olan mukâta'ât emvâlinden verilüb ve zimmiyân re'âyâsının perâkende olanlarını gerü vatanlarına ircâ' ve iva ile üçüncü seneye değin mâl-ı maktû'ların cizyeleri mukayeselerinden ez defter ile telmik eylemek şartıyla re'âyâ fukarâsının hallerine merhameten yüz on dokuz senesinde on altı bin guruş mâl-ı maktû'ları ref' olunmuş iken vâlîler bizim için defter hesabında mukayyid elli bin akçe-i salim beravatdan gayrı bir şey kalmadı deyü yine enva-ı ta'addîye tasaddi ve cezire-i mezbûrenin bedel-i nuzul ve cizye ve bedeliyeleri tahsili vâlîlere mütefevviz olmağla bu takrib ile her bir teklifde vâlîler tarafından emvâl-i mîrîyenin zaafından ziyâde akçe zamm ve fukarâ üzerine tarh ve tahsil olunmağla cezire-i mezbûre ehâlîsinin halleri yine sûret-i nizâm bulmayub ve mukaddemâ terk-i evtân eden re'âyâdan bir ferd yerine gelmeyüb bâkileri dahi yevmen fe yevmen perâkende ve perîşân olacakların emr-i meczum olduğun bu def'a der-i devlet-medârıma gelen cezire-i mezbûre re'âyâsı i'lâm ve hallerine merhamet ricâsıyla istintak ve istirham etmeleriyle cezire-i mezbûre ehâlîsinin eğer dirlikli ve dirliksiz müslümânanın üzerlerinde kalan beş bin guruş bedeliye akçesi dahi bilküllîye ref' olunub ancak tanzim-i umur-ı memleket için beher hâl bir vâlî lâzım ve lâ-büdd olub ve (...) masarîfata vefa edecek maişet üzerine muhtac olmağla bin yetmiş dört senesinde ehâlî-i vilâyetin taahhüd edüb verdikleri hüccet mûcebince kadîmü'l-eyyamdan berü vâlîlere veregeldikleri otuz altı bin guruş ba'del-

yevm avâyid namıyla olmayub maişeti vâlî tabir olunub ve meblâğ-ı mezbûrun sekiz bin guruşa dirlikli ve dirliksiz müslümânan ve yigirmi sekiz bin guruşu zımmiyân re'âyâsı üzerlerine tarh olunub ve vâlîlerin dest-i tedâvülünden re'âyâ fukarâsı emin olmak için eğer cizye ve bedel-i nüzul ve eğer kurayı maişeti tahsiline bâdel-yevm vâlîler tarafından kazâlara mübâşirler çıkmayub ve eğer maişeti vâlî ve eğer cizye ve bedel-i nüzul mâlı yed-i vâhiden cem' ve tahsil olunmak için inşâ' allâhu te'âlâ taraf-ı devlet-i aliyemden mahsus ve müstakil muhasıl tayin ve zikr olunan vâlî maişetini dahi def'ten zâhirede edâ-yı re'âyâ fukarâsına müte'assir olmağla muhasıl olan kimesne maişet-i merkûmenin nısfını cizye mâlıyla ve nısf-ı âherini dahi bedel-i nüzul ile ma'ân tahsil ve vâlîlere teslim ve teslim eylediklerine temessük alub ve hüccet etdirüb ve vâlîler dahi vech-i meşruh üzere maişetlerini iki taksit ile muhasıllar yedinden ahz ve istifa ve dâ'imâ tanzim-i umûr-ı bilâd ile meşgul olub cûzi ve küllî re'âyâ fukarâsına ve ehâlî-i bilâddan bir ferdi ta'addîden kasr-ı yed¹⁵² edüb ve kalemiye ve mübâşiriye ve mahkeme harcı ve saray ta'mîri ve döşemesi akçesi ve kapu harcı ve tercümâniye ve kâtibiye ve tahsildâriye ve umur-ı re'âyâ masarısı namıyla ve cezire-i mezbûrede ağaçdan düşen ve garîk ve harîkden hilâf-ı şer'-i şerîf öşr-i diyet talebiyle ve rayic olduğu mertebeden noksan baha ile zahire iştirasıyla ve gayrı bu misillü bahâneler ile re'âyâ taifesi vâlîler tarafından vechen minel vücûh rencîde olunmayub ve mütesellime dahi bu güne vesail ile bir akçe ve habbe almayub elhasıl eğer vâlî-i memleket ve eğer hükkâm-ı şeriat ehâlî-i cezire-i mezbûreyi bu vech üzere himâyet ve sıyânet ve i'mâr-ı bilad ve terfiye-i hal ibâda bezl ü say ve kudret eyleyüb ve Kıbrıs ceziyesinin ber mucib-i mukâyese bin iki yüz a'lâ ve dokuz bin altı yüz evsat ve bin iki yüz ednâ olmak üzere min haysü'l-mecmu' on iki bin cizye evrâkı olub ve her bir a'lâ kâğıdından onar guruş ve evsat kâğıdından beşer guruş ve ednâ kâğıdından ikişer buçuk guruşdan cizye mâlının mecmû-ı atmış üç bin guruş edüb ve mübâşirin cihet-i maişeti için her a'lâ varakından on iki pâre ve evsat varakından dokuz pâre ve ednâ varakından altı pâre tayin ve bu hesap üzere on iki bin kağıtda iki bin yedi yüz elli guruş vech-i ma's edüb ve cizye kalemi için dahi her bir varakda birer pâre tayin olunmağla ol dahi

[Sayfa 106]

¹⁵² Metinde “ كسر يد ” inlası ile yazılmıştır.

üç yüz gurus̄ olub ve minvâl-i meşruh üzere mübâşire cihet-i ma'ş tayin olunan iki bin yedi yüz elli gurus̄ ile cizye kalemine tayin olunan üç yüz gurus̄ Kıbrıs ceziresi cizyesinin altmış üç bin gurus̄ mâlından mahsub olmağla meblâğ-ı merkûmdan mâ'adâ muhassıllar kendü ma'şlaricün re'âyâ fukarâsı üzerlerine bir nesne tarh ve teklif eylemeyüb ve keزالik cezire-i mezbûrenin on iki bin aded bedel-i nüzul hânesinin dahi her bir hânesinden birer gurus̄ u tâm alınmak üzere bedel-i nüzul mâlı dahi on iki bin gurus̄ tam ve her yüz on akçesi birer esedî gurus̄ hesabınca on üç bin doksan iki esedî gurus̄ edüb ve mübâşirin cihet-i ma'şı içün dahi hâne başına yigirmişer akçeden ol dahi iki bin esedî gurus̄ etmekle cezire-i mezbûrenin bedel-i nüzul mâlı dahi mübâşiriyesiyle ma'ân on beş bin doksan iki esedî gurus̄a bâliğ olmağla muhassıllar dahi cizye mâlı olan altmış üç bin gurus̄ ve mübâşiriyesiyle ma'ân bedel-i nüzul mâlı olan on veş bin doksan iki gurus̄u tahsil eyledikde kendülerin vech-i ma'âş zikr olunan akçelerin içünde olmağla vech-i ma'ş ve tahsildariye nâmıyla ve gayri vechle re'âyâdan bir akçe ve bir habbe almayub bu vech üzere amel ve hareket ve re'âyâ fukarâsı himayet ve sıyanet olunmasını cezire-i mezbûrenin nizâm-ı hâline evkâf ve âtil olmağla fî-mâ-ba'd bâlâda tafsil olunan vech üzere amel olunmak içün işbu emr-i şerîfim şeref-yafte-i sūdûr olmuşdur imdi bu hususda sâdır olan emr-i şerîfimin sûretini sicil-i mahfuza sebt ve mecmâ-ı nâs olan mahallerde mazmun-ı münîfini i'lân ve işâat olundukdan sonra iktiza etdikde bi-aynîhî izhar ve ibrâz olunmağıçün ma'rifet-i şer'le ve ehâlî-i vilâyet ma'rifetleriyle cezire-i mezbûrede kürsi-i memleket olan Lefkoşa'nın iç kal'ası'nda bir mekan-ı mahfuzda hıfz olunub ve cezire-i merkûmenin ehl-i zimmet re'âyâsından firar edenlerin dahi vech-i mergub ile bu keyfiyetden haberdâr edilüb ol makûle terk-i evtan eden re'âyâyâ gereği gibi istimalet ve yerlerinde mevcut olunmaları dahi himayet ve sıyanet olunarak inşâ'allâhu te'âlâ cezire-i mezbûrede yevmen fe yevmen âsar-ı imâr-ı bed yarar olub Bi-tevfikihi te'âlâ fukarânın hallerine merhameten mukaddemâ ve bu def'a ref' olunan akçeler bir kaç seneye değin etraftan gelen ehl-i zimmet re'âyânın cizyelerinden tekmîl olunmak üzere sa'y-i cemîle ale'l-ittifak şedd ü sâk ihtimâm olunub elhâsıl emr-i şerîfimin bast u tahsîl olunan şürût ve kuyûdu kemâ-yenbagî mûraat ile cezire-i mezbûrenin nizâm-ı ahvâlî gün be gün müterakkî ve mütezâyid olmasında gerek vâlî-i memleket ve gerek hükkâm-ı şeriat ve gerek ehâlî-i vilâyet ale'd-devâm kemâl-i ihtimâm ile kıyam eyleyeler şöyleki bundan sonra taraf-ı devlet-i aliyemden cezire-i mezbûreye hafıyyeten mütecessis ve mutebassır âdemler gönderilüb pey der pey tefahhus etdirilüp eğer bu emr-i şerîfim vürûdundan sonra vâlîler tarafından tefâsil ve temhîd olunan şürûta mugâyir re'âyâ fukarâsına atâlet-i dest-i ta'addî

olunub veyahud bedel-i nüzul ve cizye emvaline ve bu def'a ta'yîn olunan vâlî maişetine kalemiye ve harc-ı mahkeme ve mübâşiriye ve huddâmiye ve kâtibiye ve saray döşemesi ve ta'mîri ve umur-ı vilâyet masarîfı namıyla ve rayic olduğundan noksan ile zahire iştirasıyla ve sâ'ir bu misillü bahâneler ile bir şey zam olunduğu ve garîk ve harîkden ve eşcardan sâkıt olub veyahud kapuya düşüb helâk olanlardan öşr-i diyet namıyla bir akçe ve bir habbe alunduğu istimâ' olunur ise gerek vâlî ve gerek kâdî azl ile iktifa olunmayub hasar-ı ebed ve bi-kemâl mukayyed ve müşedded ile mucazat olunacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ve muhassılların dahi cihet-i ma'şların bâlâda tafsîl olunduğu üzere cizye mâlından ve bedel-i nüzulün içüne idrâc-ı ve's-sâf olunub andan sonra re'âyâdan alınacak bir nesne kalmamağla ânların dahi mübâşireye ve tahsildariye ve huddâmiye namıyla ve âher vechle re'âyâ fukarâsından bir akçe ve bir habbe? aldıkları istimâ' olunur ise aldıkları her ne ise bilâ noksan re'âyâyâ istirdâd olunduktan sonra kendüleri devlet-i aliyyem tarafından emin ü mü'temet olmak üzere muhassıl nasb ü ta'yîn olunmuş iken candan itibâr eyledikleriçün sâ'ire mucib-i ibret ve bâ'is-i dehşet olacak vech üzere bilâ tereddüd eşedd-i ukûbet ile haklarından gelinür ve a'yân-ı vilâyetden dahi her kangısı vâlî ve kâdîya tereddüd ve hükkâmı ıttimâ' ve efsâd ve kendüsü dahi ahz ü celb sevdasıyla emr-i şerîfime muhalif hareket eder ise fesâd-ı hâl-i bilâd ve ihtilâl-i emvâl-i ibâda bâ'is olduğu için kendüsü diyâr-ı âhere nefy ü iclâ ve bir dahi Kıbrıs ceziresine avdetden men' (...) men' olunurlar cezire-i mezbûrede olan eğer hükkâm ve eğer huddan ve eğer ehâl-i bilâd ve âmme-i enâm bu keyfiyetten habîr ve âgâh olub ana göre ziyade basiret ve intibah ile hareket olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

[Sayfa 107]

Hüküm 437

Âsitâne-i Sa'âdetimden Eflak hududuna varup gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlara hüküm ki:

Eflak kapu kethüdâları Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb eflak voyvodası olanlar tarafından ba'zı umur-ı mühimme ile Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb ve Âsitâne-i Sa'âdetimden Eflak memleketine giden karabaşlar ve sâ'ir eflaklıların yanlarında refikleri olmayub yalnız oldukları halde kadîmden berü kendileri hıfz için ashabını rızalarıyla taht-ı kazâlarınızda vâki'

menazilde olan kura rea'yâsının menzillerine nuzul ede gelüb kimesneye ta'addîleri yoğ iken (...) nâm karye ile ba'zı karyelerin subaşı ve zâbitleri mücerret ta'mîr ve celb-i mâl için rea'yânın rızaları olduğu sûrette bile sizi anların evlerine kondurmayub hanlara kondururuz deyü ta'addî ve rencîde etmeleriyle mesfurlar menazil ve merahilde vâki' olan kura rea'yâsının rızalarıyla evlerine kona gelmişler ise yine o minval üzere kondurulub mücerred celb-i mâl için sizi hanlara kondururuz deyü hilâf-ı şer' dahl ve rencîde ettirilmemek üzere bundan akdem emr-i şerîfim verilmiş iken bir tarikle zayı' olmağla esnayı Rahta kazâsına tâbi' yine nâm karye hancısı olan [] nam kimesne hilafı şer-i şerîf ol vechle ta'addîden hâlî olmadıkların bildürüb mukaddema verilen emr-i şerîfim mücebince amel olunmak babında müceddeden hükm-ü hümâyûnun rica eyledikleri ecilden ahkam kaydına mürâ'caat olundukta vech-i meşruh üzere emr-i şerîfim verüldüğü mestur ve mukayyet bulunmağın mukaddema sâdır olan emr-i şerîfim mücebince amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 438

Âsitâne-i Sa'âdetimden İnebolu'ya varınca leb-i deryada vâki' kâdîlarına hüküm ki:

Sefîne reislerinden Hacı Mehmed gelüb sefinesi harâb olmağla İnebolu iskelesinde vâki' sefinesi için üç timur ve üç halat ve bir yelken ve bir dümen alatı bu taraftan mahalli mezbûra irsale muhtaç olduğun bildürüb ol babda hükm-ü hümâyûnun rica ve merkûm Hacı Mehmed İnebolu kurbunda Abana iskelesinde Hacı Mustafa nâm kimesneden yigirmi bir ziraa rençber sefinsi alduğu vâki' olub galatada Üstübcü Hacı İsmail ve diğer Üstübcü Abdullah nâm kimesneler bi-avnillâhi te'âlâ sefîne selamet ile geldikte haber vermek üzere olmalarıyla üç lenger ve üç alat ve bir barban ve bir dümen alatı iktiza eder deyü mururuna izin verimek için iftihar-ül emacid vel ekarim tershâne-i amirem emini olan Hüseyin dame mecduhû ilam etmeyin ilamı mücebince mümâna'at olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. [Sene] 1121.

Hüküm 439

Kars beylerbeyisine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb intiha-i serhad-i mansuremden Kars eyaletinde vâki' Şöreğel nahiyesinde olan karyeler hudud-ı memalik-i aceme karib olmağla ecdat-ı izam anârullahi te'âlâ berahînhâmın zamanı sa'âdet iktiranlarından ilâ hezârdan şâh u ârâ-câh mabeyninde karardade olan musafat ve muvâlâtın tarafından mer'i ve mukayyed tutulması şerait-i sulh u salahtan olduğuna binaen nahiye-i merkûme subaşıları ve ehâlîsinden ba'zıları kürd namıyla ve âher bahâne ile hilaf-ı şer-i şerîf bir ferdin Şerîf bir ferdin emvâl ve mevâşîlerin nehb ü gâret etmemek üzere ol havâlînin hıfz u hırâsetin eyâlet-i merkûm mutasarrıflarının üzerine emr-i lâzım ve hatib-i muhtâc olmağla fi-mâ-ba'd ol serhadd-i mensuremde sulh ve salaha muhalif bir vaz-ı nâhemvâr zuhur etmemek üzere memalik-i acem ehâlîsi ve sâ'irlerinin kürd namıyla ve âher vechle taraf-ı şer-i şerîf emval ve mevaşîleri nehb-ü gâret olunmamak üzere ol makûlelerin ta'addî ve tecavzülerin men-ü def olunmak bâbında hükm-ü hümayunum ricasına vâki' hâlî arz eyledüğün ecilden hilaf-ı şer-i şerîf ve mugâyir-i sulh u salaha hareket olunmamak üzere ta'addîlerin men' ü def olmak bâbında emr-i şerîfim verilmiştir.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 440

Belgrat muafızı vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Belgrat defterdârı olan Seyfullah'ın derfterdarlığı zamanında Belgrat muhâfazasında olan kırk bir oda yerlü yeni çerileri ve odabaşıları ve sâ'ir fukarâsının müstehak oldukları altı kıst mevaciplerinden bir akçe ve bir habbe verilmediği yakînen haber alunub ve vech-i meşruh üzere zümre-i mezbûrenin müstehak oldukları mevacipleri eğer merkûm Seyfullah'ta ve eğer sâ'irlerdedir herkimde kalmış ise muaccelen tahsil ve zümre-i mezbûreye tevzi' ve taksim olunmağ için mübâşir tayin ve irsal olunmuştur [] imdi senki vezîr-i müşarûn ileyhsin işbu emri şerîfim vardıği gibi bu hususa gereği gibi takayyüd ve ihtimâm ve zümre-i mezbûre oda başlıları ve sâ'ir neferatının müstehak oldukları altı kıst mevacipleri eğer mezkûr seyfullahta ve eğer sâ'irlerdedir hasılı her kimde kalmış ise alâ eyyi-hâl mu'accelen cümlesinin tahsil ve mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifet-i şerle zümre-i mezbûreye tevzi' ve teslîm olunduğunu hüccet ettürüb ve zümre-i mezbûre zebabitleri ve sâ'ir neferâtı dahi minval-i meşruh üzere müstahak oldukları mevaciplerin bi't-tamam ahz u kabz eylediklerini müş'ar mahzâr edüb hüccet-i merkûme ile mahâzırların mübâşir mûmâ-ileyh ile der-i devlet-medârıma

irsal ve keyfiyeti hâlî sen dahi sıhhati üzere arz ve ilam eyleyesin hasılı zümre-i mezbûrenin müstahak oldukları mevâcibleri her kimde kalmış ise zuhura getirülüb ashabına tevzi' ve taksimi senden matlubtur bu hususta bir vechle tehâvün ve tekasülün zuhur eder ise sonra sual ve cevabı tarafına mütehavvil ve müterettib olacağını mukarrer bilüb ana göre ziyade takayyüd ve intibah ile hareket eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 441

Erzurum vâlisine ve Kars beylerbeyisine hüküm ki:

Senki Kars beylerbeyisi mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Köroğlu Mehmed nâm kimesne bundan akdem su-i hâli vardır deyü diyar-ı âhere nefy ü iclâ olunmak fermânım olan on nefer kimesneye dahil olup lakin mezbûr Köroğlu Mehmed'in kimesne ile ihtilatı olmayub dört beş senenden berü alil ve sahib-i firaş ve kendi halinde olmağla nefi ü iclâdan af ve hânesinde ikâmetine mûmâna'at olunmamak üzere emr-i şerîfim verilmek ricasına arz eyledüğün ecilden vech-i meşruh üzere fî-mâ-ba'd dahi kendi halinde olmak üzere gelüp vilâyetinde ikâmetine [mûmana't] olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

[Sayfa 108]

Hüküm 442

Aydın Sancağı mütesellimi İbrahim'e hüküm ki:

Emîru'l umerâ-i kiram Şam beylerbeyisi ve mîrhacı olan Nasuh dâme ikbâluhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb bundan akdem Aydın Sancağı'nda vâki' Tire kazâsı nâ'ibi olup zulüm ü ta'addîsinden ehâlî-i kazânın şikâyeti ile kazâ-i mezbûrdan Güzelhisar'a nefy olunan İsmail nâm nâ'ib mukaddemâ men' olunan nice münkirâtı bu def'a tama'ı hâmı sebebiyle mucerreden ağva ve müteayyine (?) sa'y eden ehl-i ırzın ırzın heng ve nice türrehât ile hilâf-ı inha ahvâllerin der-i devlet-medârıma arz ve nefy etdirmekle senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin nâ'ib-i merkûmun zulüm ü ta'addîsinden fukarânın halleri diğer-gûn olup ve kazâ-i mezbûrun mâl-ı mirinin tahsili dahi mümkün olmadığı tarafından mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhe ihbar olunmağla nâ'ib-i merkûm İsmail kazâ-i mezbûrdan azl ve ıslah-ı nefsiçün bir cezireye nefy

olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâsına vâki' hali arz ve i'lâm etmeğin vech-i meşruh üzere Bozcaadaya nefy olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene [1]121.

Hüküm 443

Özi Kal'ası muhâfazasında olan Abdurrahman dâme ikbâluhûya ve Özi Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Özini Kal'a cedinde urban-ı sâni cemâ'atinden yevmî on beş akçe vazîfe ile vâiz ve müderris olan Şeyh Ebubekir kendi halinde olmayub ve vazifesine dahi kana'at etmeyüb bir tarik ile Özi niabetin alub ve reisül-ulemalık iddi'âsı ve irtîşa ile hilâf-ı şer'-i şerîf nice işlere karışub kal'a-i merkûm muhâfazasında olan kapum kulları ve sâ'ir neferatın beynlerine fitne ilka ve serhad-i mansuremin nizâmına ihtilâl verüb sâi-i bilfesâd ve muzıru'l-baş olduğun ehâl-i vilâyetden dahi cem-i gafır mahzar etmeleriyle vâki' hâli arz eyledüğün ecilden mezbûr Şeyh Ebubekir'in medrese ve şeyhi âhere tevcih olunmağla Ur Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 444

Yanya sancağına mutasarrıf Mustafa Paşa'ya ve Yanya nâ'ibine hüküm ki:

Yanya kazâsı ehâlîsi arz-ı hâl idüb civârlarında vâki' (...) kazâsı sâkinlerinden Kostantin(?) nâm-ı diğerk Koşuk nâm zimmî kendü hâlinde olmayub il mesâlihine karışub kâdî ve mütesellimlere peder-şûde ve gammâz ve bâ'is-i fitne olmağla ehâl-i kasaba zimmîden âciz kalmalarıyla kasabalarından ihrâc ve bunların kasabalarına varub kendü hâlinde olmayub vech-i meşrûh üzere il mesâlihine karışub ve fukarâyı gamz ve tecrîm etdürüb ve beynlerine ihtilâl verdüğün bildirüb şerrinden halâs olmalarıçün yine mesfûru (...) kasabasına gönderilmek bâbında hükmi-hümâyûnum ricâ eyledikleri ecilden vech-i meşrûh üzere ta'addîsî vâki' ise vatan-ı asliyesine îsâl olunmak emrim olmuşdur buyurdumki.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 445

İçil Paşası'na ve nüvvâhi(?) ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Sabıkan ber-vech-i arpalık livâ-i mezbûra mutasarrıf olan vezîrim Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhu mektûb gönderüb (...) kazâsına tâbî' (...) nâm karye sâkinlerinden ruesâyı eşkıyâdan Abdurrahim ve karındaşı İnce Ali ve Sürü oğlu Ali ve Kütük oğlu Ahmed ve Menceklioğlu demekle ma'ruf Abdullah ve Tutaş nâm karyeden Ataullah ve Abdulkasım ve Abdulkadir ve Abdurrezzak oğlu Mehmed ve karındaşı Abdalbaki nâm şakîlerin her biri başlarına tüfenk endaz ve eşkıyâ-yı cem' ve on seneden berü katl-i nüfûs ve gâret-i emvâl ile sükkân-ı vilâyete ve sâ'ir ibâdullaha isal-i mazarratdan hâlî olmamalarıyla eşkıyâ-yı merkûmenin vech-i meşruh üzere olan fesâd ü şekâvetleri bi'd-def'a'at aruz ve mahzar birle der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda alâ eyyi-hâl ahz ve ihzârları bâbında livâ-i mezbûr mutasarrıflarına ve Karaman vâlîlerine ve kâdîlarına hitaben sâdır olan evâmîr-i şerîfemin mezâmin-i münîfesi tenfiz ve icra murâd olundukca mezbûrlar yüzer ve ikişer yüzer mikdârı eşhâs peyda ve cenk-i harbe şürû' etmeleriyle mazmûn-ı emr-i şerîf icra olunmaduğundan mâ'adâ mezbûrların kazâ-i mezbûrda sakin kuzatdan İsmail nâm kâdîya ve karındaşı Abdulkadir nâm kimesneye envâ'-ı hakaret ve mallarına îsâl-i hasaret eyledikleri tekrar arz ve mahzâr birle der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda mezbûrların cümlesi ala eyyi hâl ahz u habs ve keyfiyetleri i'lâm ve ba'dehu haklarında ne vechle emr-i şerîf sâdır olur ise mücebiyle amel olunmak üzere vezîr-i müşârun ileyhe hitâben vârid olan emr-i şerîfim mücebince tarafından âdemler irsâl ve mahalline varıldıkda mezbûrların cümlesi gaybet ve fîrar etmeleriyle yine icrâyı hak mümkün olmaduğun arz eyledüğü ecilden senki mîr-i mîran-ı mûmâ-ileyhsin mezbûrlar her ne vakitte zuhûr ederler ise bi-eyyi hâl ahz ve hasımlarıyla murâfî'-i şer' ve icrâ-yı hak olundukdan sonra üzerlerine sabit mevâdd sicill ü hüccet ve kendüleri ol tarafda habs vâkî' hâl hüccetiyle arz u i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene [1]121.

Hüküm 446

Livadiye ve Ağrıboz kâdîlarına hüküm ki:

Senki Livadiye kâdîsı mevlâna Murad zîde fazluhûsun mektûb gönderüb Livadiye evkâfî karyelerinden Ağrıboz ceziresinde vâkî' ekser (...) nâm karye rea'yâsı meclis-i şer'-i şerîfe varub Ağrıboz sükkanından Feroğlu Abdullah nâm kimesne zaman-ı karîbde Ağrıbozdan

kalkub gelüb mezkûr (...) nâm karyede mütemekkin olub lakin kendü halinde olmayub eşkıyâya muîn ve her-bâr hânesinde cem'iyet ve nice eşkıyâ ile yekdil ve yekcihet olmağla karye-i mezbûreden iki nefer re'âyâyı ve zâbitlerinin sekbânı Ebubekir nâm kimesneyi tüfenk ve kılıç ile urub cerh edüb mezbûrun şerrinden cümlesi emin olmalarıyla mezbûr Abdullah vatan-ı aslîsi olan Ağrıboz'a varub anda sâkin olmak üzere vâki' hâli hükm-i hümâyûnum ricasına ilhahlarıyla arz eyledüğün ecilden vech-i meşruh üzere mezbûr vatan-ı aslîsi olan Ağrıboz'a nefy ü iclâ olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene [1]121.

[Sayfa 109]

Hüküm 447

Ağrıboz ve Livadiye kâdîlarına hüküm ki:

Senki livadiye kâdîsı Mevlânâ Murat zîde fazluhusun Südde-i Sa'âdetime mektup gönderüb Livadiye evkâfı karyelerinden Ağrıboz ceziresinde vakî (...) am karye ehâlîsi meclis-i şer'e varub karyeleri sakinlerinden el-Hâc Ali oğulları diğer (...) ve Ali ve Musa nâm şakîler her biri birer tarik ile Ağrıboz a'yânından zi-kudret kimesnelere Müftisi ve çiftlik kethudaları olmağla anlara istinaden gece gündüz karyelerinde alet-i harp ile gezüp sahibi fesâd olmalarıyla her bâr fesâddan hali olmayub kimini tüfenk kimini kılıç ile cerh ve ehl ü i'yâllerine ta'arruz edüb ve bundan mâ'adâ hâliyâ zâbitlerinin sekbânı Ebubekir nâm kimesneyi kahvehânedede alâ-mele'in-nâs mezbûr el-Hâc Ali oğlu Hüseyin tüfenk ile ve sâ'irleri kılıç ile mecruh edüb bundan akdem defâatle evâmir-i şerîfem verilüb taraf-ı şer'den tenbih olundukta mezbûrlar itâ'ati emri şer' etmeyüb kemâ-fi'l-evvel tecavüz üzere oldukların bildürüb ol babda hükmü hümâyûnum verilmek ricasına ilhahlarıyla arz eyledüğün ecilden vechi meşruh üzere mezbûr diyarı âhere nefy ü icra olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâsıtı S. Sene 1121.

Hüküm 448

Şeyhlü kâdîsına hüküm ki:

Merhûm ve mağfûrû'n-leh Fatih-i Bağdat Gazi Sultân Murat Hân tabe serahu evkâfindan kazâyı mezbûrda vakî' Safvet bey mukâta'âsı karyeleri ve reâyâsı Südde-i

Sa'âdetime arzı hal edüb yine kazâyı mezbûra tâbi' Sarıvan(?) Şah nâm karyeden Mustafa debba nâm karyeden Musli bey demekle ma'ruf kimesneler kendi hallerinde ve hilafî şer'i şerîf kimesneye vaz' u ta'addîleri olmayub mezbûrlardan re'âyâ fukarâsı her vechle razı ve şükrân üzereler iken ashab-ı arazdan ba'zıları hevalarına tâbi' kâdîdan hilaf-ı inha ile hakkına garaz alub mezbûrların diyar-ı âhere nefy olunmaları için emri şerîfim ıstar ve gadr ü ta'addî eylediklerin bildirüb mezbûdan Mustafa ve Musli nefyden afv olunmaları bâbında istid'âyı i'nayet eyledikleri ecilden vechi meşruh üzere nefyden afv olunmaları için yazılmışdır.

[Fi] Evail-i S. Sene 1121.

Hüküm 449

Van vâlisi vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Zeriki ve Karkar sancakları ber-vech-i ocaklık Mehmed Halife (?) dame izzehû'ya tevcih olundukta hâliyâ mutasarrıfı olan Cihân Şâh itâ'at-i emri şerîf etmediğünden nâşî zabt ettirmeyüb ve me'mûr olduğu Van Kal'â'sı ta'mîrinde dahi bulunmayub firar etmekle zikr olunan sancakları mûmâ-ileyh Mehmed Halife zabt ve tasarruf ve Van Kal'âsı'nın ta'mirinde dahi bulunduğundan mâ'adâ sabıkan Van vâlisi olan Osman Paşa'nın Şirvan Kal'âsı istihlâsı için götürdüğü balyemez topu dahi hâliyâ Bitlis hakimi olan karındaşı Mehmed Sayid Hân ile evvel bâherda getirüb Van Kal'âsı'na teslim etmek üzere müte'hhid olmalarıyla senki vezîr-i müşarun ileyhsin zikrolunan sancaklar merkûm Cihan Şâh ref'inden mûmâ-ileyh Mehmed Halife ibkâ olunmak ricasına tarafından arz ve isti'kâf olunmağla şürud-u merkûm ile zikrolunan sancaklar avatıf-i aliye-i hüsvrehânemden mûmâ-ileyh Mehmed Halefe tevcih ve ihsanım olmağın imdi senki vezîr-i müşarun ileyhsin emri şerîfim vusulünde vâli-i sabık müşarun ileyh Osman Paşa Şirvan Kal'âsı istihlâsı için ihraç edüb getirdüğü topu müteahhid oldukları üzere mûmâ-ileyhüma'ya evvel bâharda Van Kal'âsı'na götürdüb mahalline vaz' ettirdüğünden sonra vaki'-i hâlî der-i devlet-medârıma arz ve ilâm eylemek bâbında fermânı ali şânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Hüküm 450

Boğaz Hisarları dizdârlarına hüküm ki:

Siz ki dizdârlarsız Boğaz Hisarı'na karib mahalde Anadolu yakasında altı kıta ve Rumeli canibinde iki kıta cem'an sekiz kıta buğday yüklü sefayin demür üzerinde yatub ve yed'inizde emrî şerîf var mıdır deyü ashab-ı sefayin'den sual olunduktan ba'zıları reisimiz fermân almak için İstanbula gitti ve ba'zıları dahi reisimiz bunda bu kadar deyüb ve bir kıtası hümerâ-i deryâdan birinin zahiresidir deyü cevap verilüb ve sefinelerine tahmil eyledikleri hıntalar Karadeniz sevhilinden aldıkları ve yed'lerinde emri şerîf olmadığı yakinen haber alınmağla mezbûrların buğday yüklü sefineleriyle ihzarları için kıdvet'ül emasil vel-akran [] zîde kadruhû mübâşir tayin ve irsal kılınmıştır imdi işbu emri şerîfim vardıgı gibi takayyüd ve ihtimâm ve minval-i meşruh buğday yüklü sefineleriyle Rumeli ve Anadolu canibine gelüb Boğaz Hisarları'ndan mürur kassında olan sekiz adet sefayini mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ve bi-eyyi-hâl ahz ve mahmûlü olan buğday ve ashabıyla der-i devlet-medârıma ihzar eyleyip ve eğer emri şerîf ibraz ederler ise sûretini kâdîya imzalatub bu tarafa ihzar ve ashabı sefayin gemileriyle Boğaz Hisarı'nda tevkif edüb badehû bu cihetle emri şerîfim sâdır olur ise mûcibiyle amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 451

Seddülbahir ve Sultânhisarı dizdârlarına hüküm ki:

Karadeniz yahılarından ve İstanbul etrafından Akdenize giden sefâyin Boğaz Hisarları'na vardıkta bu ana gelince Kilidülbahr ve Sultâniye kal'aları dizdârları yoklayub derunlarında buğday ve sâ'ir memnu'attan bir nesne bulunmadıgı sûrette mürurlarına mûmâna'at olunmamak üzere sefineleriyle reisleri yed'lerine tezkere ve muteber olub ve sizki dizdârlasız ol-makûleler Seddülbahr ve Sultânhisarı havalisine vardıklarında anda dahi yoklanmaları iktiza etmekle size tenbih için işbu emri şerîfim gönderilmiştir imdi ba'del yevm bu taraftan gidem sefâyin Seddülbahr ve Sultânhisarı kal'alarına vardıkta hârb-ı kâdim üzere Kilidülbahr ve Sultâniye kal'aları dizdârlarından izin tezkeresi ibraz ederler ise de anınla iktifa etmeyüb ihtiyaten ve ihtimâmen siz dahi yoklayub nefis'ül emir'de derun-u sefinede buğday ve sâ'ir memnu'attan bir nesne bulunmaz ise mürurlarına ruhsat verüb memnu'attan bir şey bulunduğı sûrette olmakûle sefayin ashabını kal'ada muhkem haps ve sefinelerin anda alıkoyub ve Kilidül Bahr ve Sultâniye kal'aları dizdârlarından yed'lerinde bulunan tezkereleri bu tarafa

irsâl ve keyfiyeti sıhhati üzere ilâm eyleyesiz şöyle ki bundan sonra tehâvün ve tekâsülünüzden veyahud hıyanete cesâretinizden nâşi ol taraftan bilâ emri şerîf buğday gelüb sâ'ir memnu'at tahmil olunmuş sefine geçtiği istimâ olunursa asla öwr ve cevabınız ıska olunmayub bilâ emân kal'a kapısı önünde (...) (...) mukarrer bilüb ana göre ziyade basiret ve intibah ile hareket eyleyesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

[Sayfa 110]

Hüküm 452

Âsitâne-i Sa'âdetimde deryadan ve karadan Özi muhafızı olan Vezîr Yusuf Paşa'ya varınca yol üzerinde vâki' olan kadılara ve gümrük emilerine ve iskele zâbitlerine hüküm ki:

Vezîr müşârun ileyhın âdemleri ile tarafına irsâl olunan iki evye ve bir ibrişim seccade ve üç donluk sof ve dört kıt'a destâr ve iki sırma (...) ekber ve üç yüz kıyye kahve ve beş yüz keyl-i pirinç ve bir kakım kürk ve bir sincap kürk ve kırk deste İstanbul kağıdı ve [] aded anbârî ve aded (...) ve aded-i bir kekiş ve [] aded-i kalkandaş ve beş çift çizme ve on çift papuc-u mest ve bir kantar şeker ve bir sim şem'dan ma' mikras ve bir bakır sini ve bir kırmızı çadır hammâmı her kangınızın taht-ı kazâ ve hükümetine varub vâsıl olur ise gümrük mutâlibe ve mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

[Fi] Evâhir-i S. Sene [1]121.

Hüküm 453

Bosna beylerbeyisine ve Kamengrad kâdîsına hüküm ki:

Düstur-ı mükerrem müş'ar-i mufahham nizâmü'l-âlem sâbıkan Bosna vâlîsi olan vezîrim Osman Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhu Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Bosna eyâletinde Kamengrad kazâsında vâki' Ostrosice kapudanlığına tâbi' cenen ve yüz ve (...) ve Çorban kal'aları civarında olan arâzî hâliyâ kimesnenin ze'âmet ve timar ve vakfı dâhilinde olmayub mîr-i mîrân havâssından olub ve kılâ'-ı mezkûre kal'a muhâfazasında mutavattın olan neferâtının zirâat ve hirâset içün arâzîye eşedd-i ihtiyaçları olmağla arâzî-i merkûme zikr olunan dört kal'anın neferâtı beynlerinde ma'rifet-i şer'le ve cümle ittifâkıyla tevzi' ve taksim ve tahdid ve hüccet olunub her bir kal'a neferatına taksim olunan arâzî hudud-ı muayyenesiyle zabt u

tasarruf ve mal maktu'ların beher sene eyâlet-i Bosna mutasarrıflarına vermek şartıyla yedlerine tapu temessükü verilmekle yedlerinde olan hücec ve temessükât mûcebince zabt u tasarruf etdirilmek bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına kılâ'-i merkûme ağaları ve neferâtı mâhazır birle i'lâm eylediklerin arz etmeğın vech-i meşrûh üzere neferât tarafından zabt etdirilmek için yazılmışdır.

[Fi] Evâhir-i S. Sene [1]121.

Hüküm 454

Etrebolu nâ'ibine ve Vidin Kal'ası dizdârı [] zîde hıfzuhûya hüküm ki:

Senki Etrebolu nâ'ibi mevlâna mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i Etrebolu'da vâki' ulema ve suleha ve zu'afa ve fukarâ mahzâr gönderüb kasabayı mezbûrda vâki' ulema ve suleha ve a'yân ve fukarâsı meclis-i şer'a varub sâbıkan kasabayı mezbûre sükkânından Ali Ağa demekle ma'ruf kimesneye kazâ-i mezbûrdan Yazıcıoğlu Ali nâm kimesne ile beynlerinde ba'zı garaz-ı dünyeviyeleri olub mezkûr Ali Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb mezbûr Yazıcıoğlu Ali için sû-i hâli vardır deyü hilâf-ı inhâ teşekkî etmekle mezbûrun hakkında Vidin Kal'ası'nda kal'a-bend olunmas için ısdâr eyledüğü emr-i şerîfi gizleyüb beynleri ıslâh olmuşiken yine kasabayı mezbûr sakinlerinden eşirrâdan Çelebioğlu Mehmed nâm kimesne ehâlisinin haber ve âgâhları yoğiken mezbûr Yazıcıoğlu Ali için şakîdir deyü cümle ehâlî lisanından arz-ı hâl peyda ve teşekkî edüb mukaddema sâdır olan emr-i şerîfim kaydından muceddeden emr-i şerîf alub mazmun-ı icrâ olundukda mezbûr Yazıcıoğlu Ali'nin bu ana gelince şekâveti zuhur etmedüğünden mâ'adâ herbiri hüsn-i hâlini alâ tarikü's-şehade haber verüb merkûm Çelebioğlu Mehmed eşirrâdan kizb ile meşhur olmağın mezbûr Yazıcıoğlu Ali Vidin Kal'ası'ndan ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet eylediklerin arz ve mahzâr birle i'lâm olunmağın fî-mâ-ba'd kendü hâlinde olmak üzere ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 455

İskenderiye Kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Haseki Mustafa zîde mecduhûya hüküm ki:

İstanbul'da olan yigirmi iki cemâ'at çorbacısı ve odabaşısı ve bilcümle ortaları ve gazganları ve umumen neferâtıyla İskenderiye Kal'ası muhâfazasına nefer ve hıdmet-i muhâfazaya kıyâm etmeleri fermân olunmağın [] imdi inşâ'allâhu te'âlâ vusûllerinde cemâ'at-i mezbûre çorbacısı ve odabaşısı ve bilcümle ortaları ve kazkancıları ve umumen neferâtıyla hıdmet-i muhâfazada mevcut etdirüb ve vech-i meşruh üzere vâsıl olub ve hıdmet-i muhâfazaya kıyam eylediklerin i'lâm eylesin yeniçeri ağası Mustafa Ağa tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşruh üzere amel oluna deyü hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-ı S. Sene 1121.

Hüküm 456

Elmalu ve [] ve [] kâdîlarına ve Teke Sancağı mütesellimi Ahmed zîde mecduhûya hüküm ki:

Nişân-ı hümâyûnum verilen dergâh-ı mu'âllâm çavuşlarından Mehmed çavuş zîde kadruhûnun ze'âmeti karyelerinden Teke Sancağı'nda Elmalu nahiyesinde Mursal (?) nâm karyesinin re'âyâları kadîmî karyelerin birağub yaz ve kış istedikleri yerlerde konub göçerleriyle içlerinden ekseri tarîk-i şekâvete sülûk ile re'âyânın hayvânâtın serrak ve âhere bey' ve katli-nüfûsa cesâret etmeleriyle kendü hallerinde olmalaricüb hükkâm tarafından defâ'atle tenbih olunmuşiken mütenebbih olmadıklarından mâ'adâ zaîmlerin mezkûr tarafından varan subaşılardan dahi eşyâların gâret ve bundan akdem ber-vech-i arpalık livâ-i mezbûra mutasarrıf olan düstûr-ı mükerrerrem müşîr-i müfehham nizâmü'l-âlem vezîrim Yusuf Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhûnun tarafından üzerlerine ta'yîn olunan mubâşiri kurşun ile urub mecruh edüb ve bunun emsâli şekâvetlerinin nihâyeti olmamağla kadîmî karyelerine iskân olunmadıkca mezbûrların zabtları mümkün olmaduğın senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin tarafından inhâ olunduğın bil-fi'îl baş defterdârım olan el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâm etmeğın mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcebince kadîmî karyelerine iskân etdirilmek içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 457

Edirne bostancıbaşısına hüküm ki:

Bundan akdem Karaağac bağçesinde oynayan Pehlivan Şahin nâm canbaz Zağra-i Atik kazâsında olduğu i'âm olunmağla icâleten Âsitâne-i Sa'âdetime irsâl eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene [1]121.

[Sayfa 111]

Hüküm 458

Kengiri ve Kastamonu sancakları alaybeylerine [] ve [] zîde kadruhûmâyâ hüküm ki:

Çerkez kazâsı ehâlîleri gelüb zu'amâ ve erbab-ı timar'dan emri şerîfimle defterli olanlardan mâ'adâ diyâr-ı âherda bulunan bilcümle varub sancaklarında sakın olmaları için 1119 rebîülâhiri'nin evâhirinden iki sene müddet tayin olunub badet-tenbih iki seneye değin varub sancaklarında sakın olmayanların ze'âmet ve timarların iki sene geçtikten sonra Kengiri Sancağı'nda sakın darb ü harbe ve malen ve bedenen sefere kâdir yarar ve tüvânâ ve mülâzımlara arz oluna deyü mufassal ve meşruh emri şerîfim sâdır olmuş iken hâliyâ Kastamonu Sancağı'nda Ayandon nahiyesinde Baş Akpınar nâm karye ve gayrıdan otuz dört bin yüz doksan sekiz akçe ze'âmete ber-vech-i iştirak mutasarrıf olan Halil ve Mehmed ve veledân-i müteferrika her ana (...) ze'âmetlerin olduğu sancakta sakın olmayub emri şerîfime muhalif Çerkeş kazâsında sakın olub re'âyâ fukarısın ehl-i örf taifesine gamz ve tecrim ve her birleri şerlerinden mutazarrır oldukların bildürüb mezkûrlar mukaddema sâdır olan emri şerîfim mücebince varup ze'âmetleri olduğu sancakta sakın olmaları için hükmü hümâyûnum rica eyledikleri ecilden Divan-ı Hümâyûnumda mahfuz olan ahkam kaydına mürâ'caat olundukta vechi meşruh üzere emri şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın mukaddeme sâdır olan emri şerîfim mücebince sancaklarında sakın olmaları için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

Hüküm 459

İçil Sancağı'na mutasarrıf [] dâme ikbâluhûya ve Ermenek ve [] kâdisına hüküm ki:

Es-seyyid Ahmed nâm kimesne gelüb bunun babası Seyyid Muslihiddin kendü halinde iken yine taht-ı kazânızda sakın Sağır Seyyid ve Deli Ali ve Seyyid Ali ve Hasan oğlu Safer ve Ahmed oğlu Espat nam kimesneleri mütegalibeden olan sahib-i cem'iyeti Es-Seyyid Sunullah

nâm kimesne tahrik etmekle babası mezbûr mahkemede iken ala mele'in-nası basub bi gayri hakkın alet-i harp ile urub katl edüb ve mezkûr Seyyid Sunullah katilleri yanına alub sahip çıkub icra'ı hak olunmaduğundan mâ'adâ hâliyâ hilaf'ı şer'î şerîf buna ta'addî ve tecavüzden hali olmadıkları ve bu babda hüccet-i şer'îyyesi olduğun bildürüb ol babda hükmü hümâyûnum rica etmekte hüccet-i şer' mücebince cabiri ve malları bi-eyyi-hâl ahz ve ele getirülüb mucib-i şer'ilerin icrası ve ilhak-ı hak eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 460

İtlâkı için yazılmışdır.

Fî Evâil-i S. Sene 1121.

Akhisar Saruhan kazâsı nâ'ibi mevlâna Abdullah zîde ilmuhûya ve Mağnisa Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki Mevlânâ-i mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderub Akhisar kazâsı ehâlisinden cem'i gafır ve meclis-i şer'e varub kasaba-i mezkûre sakinlerinden Kôr Şeytan demekle mağrur İbrahim nâm yeniçeri kendü halinde olmayub bundan akdem kasaba-i mezbûre sükkanından Ahmed nâm kimesnenin bin yüz on senesinde menzilin basub eşyâsın gâret ve zevcesin taşra çıkarub ve bunun emsali 'nice kimesnelerin emret oğulların ahz ve cebren çiftliğinde nice eyyâm haps ve fiil-i şen-i kasdıyla heng-i ırz etmek âdet-i müstemiresi olmağla bundan akdem keyfiyet-i hali der-i devlet-medârıma arz ve ilâm olundukta ıslah-ı nefis için Mağnisa Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere emri şerîfim sâdır oldukta mezbûr hevasına tâbi' müfsidler ve ehl-i örfe istinaden itâ'at-i emri şerîfim eylemeyüb ve ehli örf ile yekdil ve gambazlık edüb nehb-i emvâl-i fukarâ ve katl-i nüfus edüb maktullerin veresesı mezbûrun şerrinden da'vâya kâdir olamayub bunun emsali fesâd ü şenââti yevmen fe yevmen müterakki fesâd ü şekâvet ve hadden bîrûn olub migr ü fesâdından ibâdullah emin ve asûde olmamalarıyla vakî' hâli hükmü hümâyûnum verilmek ricasına ilhahlarıyla arz eylediğın ecilden ocak tarafından tayin olunan mübâşir ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer' ile ashab-ı hukuk'un hakları alıverildikten sonra Mağnisa Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 461

Rumeli vâlisine hüküm ki:

Rumeli eyaletinde vaki' Paşa Sancağı ve vasatlu sancak olmağla liva-i mezbûra sağ kol ve sol kol itibarıyla iki alaybeyi nasb ve tayin ve her birisinin alaybeyliğine tâbi' olan nahiyeler (...) ve tayin olunub lakin zikrolunan iki alaybeyliğe tâbi' nevahinin cümlesi bir sancakta iken bundan akdem Rumeli ve Anadolu ve eyâlet-i sâ'irede olan alaybeylerinin yed'lerine zu'amâ ve erbab-ı timarın nizâmına müteallık verilen emri şerîfimde zu'amâ ve erbab-ı timardan âher sancakta sakın olanlar kânûn-ı kâdim ve berâtları şurutu üzere ze'âmeti ve timarları olduğu sancaklara nakl olunmak üzere fermânım olmağla el-hâlet'i hezihi ze'âmet ve timarları sağ kolda ve kendileri sol kolda sakın olanlara siz ze'âmet ve timarınızda olan nahiyeye nakl edin deyü sağ kol alaybeyinin tarafından ve keزالik ze'âmet ve timarları sol kolda ve kendileri sağ kolda sakın olanlara dahi vechi meşruh üzere sol kol alaybeyi tarafından ta'arruz olunduğun erbab-ı timardan ba'zıları Divan-ı Hümâyûnumda idâm ve istirham etmeleriyle imdi senki vezir-i müşarun ileyhsin işbu emri şerîfim vusulünde eğer sağ kol ve eğer sol kol alaybeylerine tâbi' olan nahiyelerin cümlesi Paşa Sancağı'nda olmağla olmakûle Paşa Sancağı'nda sakın olan zu'amâ ve erbab-ı timara mücerred ze'âmet ve timarınız başka nahiyelerde ve kendiniz başka kazâda otursuz deyü ze'âmeti ve timarlarınız olduğu nahiyeye nakl teklifi ile sağ kol ve sol kol alaybeyleri ta'arruz eylememek üzere tenbih ve bu vechle olan ta'addîleri men ve def eylemek için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 462

Balıkesri nâ'ibine hüküm ki:

Avâtıf-ı aliye-i hüsrevânemden Karesi Sancağı kıdvetü'l-umerâ ve'l-ekârim Süleyman dame izzuhûya inâyet ve ihsânım olub sâbıkan Karesi sancağıbeği olan Hüseyin'in bu tarafa ihzârı lâzım gelmekle husus-ı mezbûr için mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur imdi senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vardığı gibi mezkûr Hüseyin mübâşir-i mûmâ-ileyh ile icâleten der-i devlet-medârımda irsâl ve ihzar eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

[Sayfa 112]

Hüküm 463

İş bu emri şerîfimin kaydı ba fermanı Ali (...) cizye kalemine dahi kaime verilmiştir.

Fî Evâhir-i Za. Sene 1121.

Anadolu vâlisine hüküm ki:

Seyyidetü'l muhadderât ekliletü'l-muhassenat tâcu'l-mestûrât kerîme-i muhteremem Fatîma Sultân dâmet ismetuhâ için mahmiye-i İstanbul'da ta'mîr olunan saraya tırâz taşı iktizâ etmekle bundan akdem yedi bin aded taş tuğla ve bin aded yarma taşı kebir ve bin beş yüz aded dahi yarma taşı sagîr min-hasbül mecnu' toplam gereğince dokuz bin beş yüz taş olur Kütahiye cânibinden ma'rifet-i şer'le işleddirilmesi fermânım olmağın zikr olunan taş bahası olmak üzere eyâlet-i mezbûrede vâki' ba'zı kazâlara akçe tevzi' ve tahmil ve re'âyâ fukarâsından cem' ve tahsil olunduğu istimâ' olunub ve senki vezîr-i müşârun ileysim bu emr-i kerimânın vukû'-ı mukaddemâ tarafından Kütahiye'ye nasb olunan muteselliminin hıyânetinden neş'et etmekle bu husus için tarafına hitâp ve ikâb teveccüh edüb ve fukarâdan bu nâmıyla alınan akçenin ashâbına istirdâdı fermânım olmağla [] mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmusdur imdi emr-i şerîfim vusûlünde husus-ı mezbûr mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le mahallinde gereği gibi tefîş ve tefahhus olunub minvâl-i meşruh üzere taş bahası nâmıyla kaç kazâyâ akçe tevzi' olunmuşdur ve ne mikdâr akçe alınmışdır tahsil olunub saray-ı mezbûr için Kütahiye canibinden bu tarafa altı bin dokuz yüz doksan altı tuğla taş ve sekiz yüz doksan dokuz kebir yarma taş ve bin beş yüz kırk sagîr yarma taş min haysü'l-mecmu' dokuz bin dört yüz otuz beş taş gelmekle ecnâsıyla zikr olunan taşların bahaları evvel vilâyetden ne mikdâr akçeye râyicdir ve bu def'a ashâbından kaç ar akçeye alınmışdır tahtu's-şer' zâhir ve mütebeyyin ve hüccet olundukdan sonra vech-i meşrûh üzere bu tarafa gelen dokuz bin dört yüz otuz beş aded taşının kıymeti ne kadar akçe eder ise Kütahiye'nin ehl-i zimmet re'âyâsının bin yüz yigirmi bir senesi cizyeleri malındam cizyedâr yedinden mübâşir-i mezkûr ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le bi't-tamam taş sahiblerine edâ ve teslîm etdirülüb ve meblağ-ı merkûmu mezbûrların ahz u kabz etdiklerine taraf-ı şer'den hüccet-i şer'iyeye verildikten sonra hîn-i hesabda cizyedârın deynine mahsub olmak üzere işbu emr-i şerîfimle hüccet-i mezbûreyi cizyedâr yedinde ibka ve mukaddemâ taş bahası nâmıyla fukarâyâ tevzi ve tahsil olunan akçeyi dahi yine mübâşir

ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le re'âyâ fukarâsına reds ve teslim vekezâlik re'âyânın dahi meblâğ-ı merkûmu bi't-tamam kabz eyledikleri muvâcehelerinde hüccet-i şer'iyye olunub ve her kazânın kâdîlarından arz alınub mübâşir-i mezbûr ile der-i devlet-medârıma irsâl ve işbu emr-i şerîfime mugâyir vaz' u hareketden be-gâyet ihtirâz ve ittikâ oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 464

İtlâk olunmuştur.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Ber-vech-i arpalık Hüdâvendigar Sancağı mutasarrıfına ve Burusa mollâsına hüküm ki:

Bergama kasabası sâkinlerinden Marziye nâm hatun gelüb zevci İbrahim nâm kimesne bin yüz on altı senesinde vefat eyledikde dört nefer sagîr evladlarının vasileri olan bergama sakinlerinden Hacı Ahmed nâm kimesne mâl-ı eytâmın dokuz kese akçesin ekl ü bel' edüb şer'le muhasebesin görüb zimmetinde zuhur eden mâl-ı eytâmı zuhura getürmek murad eylediğinde Bergama kâdîsının himayesiyle bir vechle icrâyı hak mümkün olmaduğundan bundan akdem mezbûr Burusa'ya ihzâr ve şer'le muhasebesi görölmek üzere emr-i şerîfim ısdâr ve mahalline vardıkda Burusa kâdîsı mürâsele ve senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin tarafından buyuruldu ve mübâşir ta'yîn olunub mezbûru Burusa'ya ihzar eylemek murad olundukda Bergama müftisü olan Ahmed mezbûra sahip çıkub ve kâdîsı dahi ahz-ı rüşvet etmekle mezbûru ihzârdan men' edüb bir vechle icrâyı hak olunmaduğun bildirüb şer'le muhasebesi görölüb mâl-ı eytâm zuhûra getürölmek bâbı da hükm-i hümayûnum ricâ etmeğın senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin müfti-i mezbûru diyâr-ı âhere nefy edüb ve merkûm Hacı Ahmed'i kayd u bend ile Burusa'ya ihzâr ve icrâyı hakk eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 465

Sivas Vâlîsi Abdullah Paşa'ya hüküm ki:

Yeniil ma'a Türkmân-i Haleb Kâdîsı Mevlana Seyyid Hasan zîde fazluhu mektûb gönderüb Üsküdar'da vâki' merhûm atik vâlîde sultân evkâfindan Yeniil ma'a Türkmân-i

Haleb’de vâki’ Havas cemâ’atlerinden re’âyâları Konya’dan Şam-ı Şerîfe varacak rum beyinde olan beriye ve yaylaklarda yaylayub kışlamaları mu’tâd-ı kadîm olmağla her bir cemâ’atin re’âyâları üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı gana’imleri yaylakda yaylakeciyanlardan cem’ ve tahsil ve mart ibtidâsından mâh-ı temmuz evâsıtına gelince tahsîl olunan Haremeyn (...) yaylağından hazîne bağlanub Âsitâne-i Sa’âdetime irsâl olunub ve bakiyesini dahi sâkin oldukları yerlerde tahsildârlar varub tahsîl eylemek mu’tâd-ı kadîm olub ve bu âna değin havâssı merkûm voyvodası olanlar çamurlu yaylağına mürûr ve anda nüzul ve etrafında olan havass re’âyâlarının mâl-ı haremeyne tahsîl ve ba’dehu (...) yaylağına nüzul edüb anın dahi etrâfında olan havass re’âyâlarının mâl-ı haremeynleri tahsil etdikden sonra kezalik Âsitâne-i Sa’âdetime irsâl oluna gelüb lakin mâl-ı haremeyn tahsil olunacak re’âyâların takriri bir mevzi’de olub ve oldukları mevzi’de tahsildârlar varıldıkca tahsili haddi imkanda olmaduğuna binâen Türkmân voyvodası olanlar uhdelere lâzım gelen mâl-ı haremeyn tehir ve tahsiline kalmayub vakt u zamanıyla cem’ ü tahsil ve Âsitâne-i Sa’âdetime irsâl ve mahalline teslîm e me’mûr olub hıdmet-i âhere ta’yîn olunagelmîş değiller iken işbu bin yüz yigirmi bir senesinde havass-ı mezkûr voyvodası olan es-seyyid Hacı İbrahim dâme mecduhû mâl-ı mezkûrun tahsili vaktinde havass-ı mezkûr re’âyâsından üç aylık mesafe-i baîdde sakin Bazıki ekrâdı üzerlerine ta’yîn olunmağla eğer voyvoda-i mûmâ-ileyh efrâd-ı mezbûre üzerlerine azimetden afv olunmaz ise mâl-ı haremeynden kırk elli kese akçe harc u sarf olunması müteayyin olduğundan gayrı hîn-i avdetde dahi bir tarik ile tahsili mümkün olmamakla voyvoda-i mûmâ-ileyh Bazıki ekrâdı üzerlerine azimetden afv olunmak bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına ilhâhıyla arz etmeğın senki vezîr-i müşârun ileyhsin voyvoda-i mûmâ-ileyhin uhdesine lâzım gelen hıdmetinde muced ü sâ’î olmak üzere ekrâd üzerlerine gitmekden men’ ve afv olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ’il-i S. Sene 1121.

Hüküm 466

Ber-vech-i arpalık Selanik Sancağı’na mutasarrıf olan İbrahim Paşa’ya hüküm ki:

Hâliyâ Selanik’de france tercümânı olan Kostantin ve oğlu Panayon nâm zımmîler an asıl (...) kazâsına tâbi’ (...) nâm karye re’âyâlarından iken bundan akdem mesfur Kostantin İstanbul’a gelüb France elçisine intisâb edüb ve france olmak üzere elçi-i mezbûra dört beş kese

akçe vermekle yedine tercümanlık berâtı alub ve beher sene elçi-i mezbûra peşkeş namıyla beşer yüz gurus verüb mesfurun nice nâ-hemvâr harekâta cesâreti mess ve ehil ü ehl-i vukûf-ı Müslimînden yakînen haber alınmağla senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde mesfur Kostantin'i ve oğlu Panayon'u ahz ve da'vâyı hukuk edeb kâdîlarıyla vâki' ve üzerlerine şer'an sübût bulan hukuk-ı ibâd ma'rifet-i şer'le ashabına istirdâd ve ihkâk-ı hak eyledikten sonra mesfûrların ikisin dahi habs ü kal'a-bend edüb üzerlerine bi-hasbü's-şer' sâbit olan mevâddın sûret-i sicilleriyle keyfiyet-i hallerin sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz u i'lâm ve tekrar fermân-ı hümayûnum sâdır olmadıkca ıtlâk olunmamaları bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

[Sayfa 113]

Hüküm 467

Karaman vâlisine ve Konya monlâsına hüküm ki:

Tavas kasabası ehâlisi Südde-i Sa'âdetime âdem ve arz-ı hâl gönderüb düstûr-ı mükerrerem müş'îr-i müfehham nizâmü'l-âlem Adana Vâlîsi vezîrim Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhunun âdemlerinden kara mütesellim demekle ma'ruf nâm kimesne bin yüz on senesinde yüz kadar levendât ile karyelerin basub envâl ve erzakların yağma ve gâret ve ehl ü i'yallerinin bellerinden kuşakların ve kulaklarından küpelerin soydurub ve heng-i ırz eyledüğünden mâ'adâ sabî evladların habs ve ihfa olunmuş malınız varmıdır deyü darb u ta'addî eyledüğün bildirüb ol bâbda hükm-i hümayûnum rica eyledikleri ecilden senki vezîr-i müşârun ileyhsin mezbûr Konya'ya ihzar ve ahvâllerin şer'le görülüb sâbit olan hakların tahsil ve ashâbına redd ve teslîm etdirildikten sonra ta'addî ve zulmü vâki' ise kendün habs edüb keyfiyeti arz eylemek için yazılmışdır.

[Fi] Evâhir-i S. Sene [1]121

Hüküm 468

Ber-vech-i arpalık Karahisar-ı Sahib Sancağı'na mutasarrıf olan Ali dâme ikbâluhûya hüküm ki:

Bundan akdem bu taraftan Kıbrıs'a gönderilen Çukadar Muhammed ile hâliyâ Kıbrıs vâlisı olan Yusuf Paşa'nın çukadarı Ali ve sâbikan Kıbrıs beylerbeyisi olan Mustafa Paşa'nın ve kethüdâsı Mehmed Kıbrıs (...) ile Âsitâne-i Sa'âdetim tarafına gelürler iken Güneş (?) oğlu cemâ'atinde Türkmân kıyafetinde kutta-i tarik eşkıyâsından tüysüz demekle ma'ruf şakî yigirmi mikdârı eşkıyâ ile Karahisar-ı Sahib Sancağı'nda vâki' (...) kazâsına tâbi' Bayat nâm karyeye bir buçuk saat mesafede İnönü demekle ma'ruf mevzi'de yollarına inüb üzerlerinde olan yedi yüz guruşluk mikdârı nukud ve eşyâların nehb u gâret etmeleriyle eşyâları gâret olunan mezkûrlar mârû'z-zikr Bayat nâm karyeye vardıklarında eşkıyâ-yı merkûmenin bir neferin karye-i merkûmenin bellü başlılarından ocakoğlu Kara Mustafa nâm kimesnenin odasında gördükleri ihbâr ve eşkıyâ-yı merkûmeyi ahz için istimdâd eylediklerinde karye-i merkûme ehâlîsi imdâd ve i'ânet eylemediklerinden mâ'adâ senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin karye-i merkûme ehâlîsine tarafından dahi âdem gönderildikde itâ'at etmeyüb ve şakî-i mezkûr tüysüz Süphanlı-i kebir cemâ'atinden Kara Yakup demekle ma'ruf müfsidin karındaşı oğlu olup ve eşkıyâ-yı merkûmeyi ahz ve ele getürmek üzere tarafından bayrak ile levendât ta'yîn edüb ve sen dahi bin-nefs üzerlerine teveccüh ve azimet eyledüğün mektûbunla i'lâm ve eşkıyâ-yı merkûmenin vech-i meşruh üzere şekâvetlerin Karahisar-ı Sahib kazâsı nâ'ibi mevlâna Hasan zîde ilmuhû dahi arz etmekle eşkıyâ-yı merkûmenin alâ eyyi-hâl ahz ve ele getürülmesi senden matlub olup ve bu husus için [] mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmağla imdi işbu emr-i vâcibü'l-imtisalim vusûlünde bu fesâd ü şekâvete cesâret eden şakî-i merkûm tüysüz ile refikleri olan eşkıyâ her ne mahalde bulunurlar ise alâ eyyi-hâl ahz ve ele getürüb ve nehb u gâret eylediklerin nukud ve eşyâyı dahi buldurub ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter ve mezkûrların üzerlerine şer'an sübût bulan mevadd-ı sicil ü hüccet olundukdan sonra muhkem habs ve kal'a-bend edüb ve emvâlî gâret olunan mezkûrlar Bayat karyesine vardıklarında eşkıyâ-yı merkûmenin birisini mârû'z-zikr ocak oğlu Kara Mustafa'nın odasında gördüklerinden mâ'adâ istigası ve (...) eylediklerinde karye-i mezbûre halkı ısga etmeyüb tamamı ve (...) etmeleriyle anlar dahi eşkıyâ ile yekdil oldukların müteayyin olmağla mârû'z-zikr Bayat nâm karye ehâlîsinden merkûm ocak oğlu Kara Mustafa'yı ve sâ'ir bellü başlılarından bir kaçını ahz ve kezaik anları dahi mübâşir merkûm ma'rifetiyle habs ve kal'a-bend etdikden sonra keyfiyeti der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm ve ba'dehu emr-i şerîfim ne vecihle sâdır olur ise mucibiyle amel eylesin amma bu takrib ile eşkıyâ def'ini devre ve ahz u celbine vesile edüb re'âyâ ve beraya üzerine tarh-ı tekalûf

etmekden ve fesâd ü şekâvetde alakaları olmayanların hilâf-ı şer'-i şerîf nüfus ve emvallerine ta'arruzdan begâyet ihtirâz ve ictinab eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 469

Ber-vech-i arpalık Ankara Sancağı'na mutasarrıf olan [] dâme ikbâluhûya ve Ayaş nâ'ibine hüküm ki:

Sizki mûmâ-ileyhümâsız Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi' haremeyn-i şerîfeyn evkâfı karyelerinden Kestur(?) nâm karye sakinlerinden Mustafa nâm kimesne meclis-i şer'a varub bin yüz yigirmi senesinde yine karye-i mezbûre sakinlerinden ebnâ-i sipâhiyandan İbrahim ve oğulları Osman ve Mustafa ve ammisî oğlu Osman nâm şakîler gece ile menzilin basub emvâl ve erzâkın nehb u gâret eylediklerinden mâ'adâ katl kasdıyla tekrar bir def'a dahi menzilin basub baki kalan eşyâsın nehb u gâret etmeleriyle taraf-ı şer'dan ta'yîn olunan nahiye nâ'ibi Mahmud nâm nâ'ib karye-i mezbûreye varub zâbitleri ma'rifetiyle mezbûrları üç def'a da'vet-i şer' eyledikde itâ'at-i emr-i şer' eylemediklerin arz eylediğiniz ecilden mezbûrlar ahz ve şer'le sâbit olan hakkı tahsil olundukdan sonra diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmalarıçün yazılmışdır.

[Fi] Evâ'il-i Ra Sene [1]121.

[Sayfa 114]

Hüküm 470

Ber-vech-i arpalık Karahisar-ı Şarkî Sancağı'na mutasarrıf olan İbrahim dâme ikbâluhûya hüküm ki:

Karahisar-ı Şarkî Sancağı'nda vâki' Aybasdı kazâsı sakinlerinden Deli Mehmed demekle ma'ruf şakînin bundan akdem envâ-ı fesâd ü şekâvete cesâreti arz u mahzâr birle der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda ashab-ı hukukun ukûbet-i meşrûadan hakkında lâzım gelen cezası tertib olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır olub lakin şakî-i mezkûr ruesâyı eşkıyâdan ve ashâb-ı cem'iyetden olmakla sâbıkan livâ-i mezbûra mutasarrıf olan selefin Abdurrahim Paşa'nın tehâvün ve tekâsülü hasebiyle ol esnâda ahz ve ele götürülmesi mümkün olmayub yine kemâ fi'l-evvel kazâ-i mezbûrda mütemekkin ve hevâsına tâbi' karındaşı İbrahim ve dayısı oğlu

Hacı Ahmed nâm müfsidler ile ittifak ve kazâ-i mezbûr sükkânından Ahmed nâm kimesneyi darb-ı şedîd ile darb ve azasını cerh ve Mustafa nâm kimesnenin zevcesini cebren ahz ve esir-i bey' eder gibi âhere fûruht edüb ba'dehu mezbûr Mustaca bir def'a zevcesini baha ile tahlis eyledikten sonra tekrar bir def'a dahi mezbûrun zevcesini gasb ve yine âhere bey' edüb fesâd ü şekâvetleri mün-def' olmadığı der-i devlet-medârıma i'âm olunub ve senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin sâlifü'z-zikr deli Mehmed ve karındaşı İbrahim ve dayısı Hacı Ahmed nâm üç nefer şakîlerin ahzı elbette senden matlûb olmağla imdi emr-i şerîfim vusûlünde mezbûrdan şakîleri alâ eyyi-hâl ahz ve da'vâyı hukuk eden hasımlarıyla mürâfî'-i şer' edüb üzerlerine sâbit olan hukuk-ı ibâdı ma'rifet-i şer'le ashâbına redd ve teslîm ve ihkâk-ı hak eyledikten sonra mezkûrları muhkem habs ve kal'a-bend ve üzerlerine sübût bulan mevaddı sûret-i sicilleriyle sıhhati üzere der-i devlet-medârıma i'âm ve tekrar haklarında emr-i şerîfim ne vechle sâdır olur ise mucibiyle amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 471

Sivas vâlisine ve Sivas Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Tokat sakinlerinden tüccar taifesinden Solak oğlu Osman nâm kimesne gelüb bunun hilaf-ı şer'i şerîf va'z ü ta'addîsi yoğ iken gümrük umuruna karuşub emri şerîf ihracı ve cem'iyet ile mahkemeye varub fitne vü fesâda mütesaddi ve mâl-i mîrînin tahsiline mani ve ihtilâle baidir deyü bundan akdem İstanbul Gümrüğü Emîni tarafından ilâm olundukta bunun ıslah-ı nefis edince Sivas Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olmuş idi cürmü afv ve kal'a-i merhûmeden ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı i'nayet etmeyin vechi meşruh üzere ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 472

Samsun Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Ayaş kazâsına tâbi' Gördöl (?) nâm karye sakinlerinden Seyyid Ali nâm kimesne gelüb mezkûr kendi halinde iken karye-i merkûme ehâlîsi merkûm Seyyid Ali ve karye-i mezbûreden oğlu Musa ve Mahmud ve Mehmed ve karındaşı Şaban için kendü hallerinde olmayub şakî ve

deridi yatağı ve kutta-i tarik ve sa'i-i bilfesâddırlar deyü iştika eylediklerinden mezbûrlar ıslah-ı nefis edinceye değin emri şerîfimle Samsun Kal'ası'nda kal'a-bend olmaları fermânım olmuş idi lakin husus-u mezbûr isnâd olmağla kal'a-i mezbûreden ıtlâk olunmak bâbında hükmü hümâyûnum rica etmeyin fî-mâ-ba'd kendi hallerinde olmak şartıyla ıtlâk olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 473

Karesi sancağıbeğine ve Balıkesir nâ'ibine hüküm ki:

Senki mevlânâyı mezkûrsun mektûb gönderüb Medine-i Balıkesri'de sakin ulema ve suleha ve eimme ve hutaba ve eşrâf ve sâ'iri mahzâr gönderüb medine-i mezbûre sakinlerinden olub yeniçeri zümresinden olan Uzun oğlu Kara Mustafa ve Ömer ve Çalık Mehmed nâm yeniçeriler için kendü hallerinde olmayub dâimâ cem'iyet ile îkâz-ı fitne edüb hevalarına tâbi' eşkıa ile ehl-i ırzın ırzlarını heng ve hâkim-i şer' ve serdârlara itâ'at ve inkıyâd etmezler deyü mukaddemâ kazâ-i mezbûre nâ'ibi Halil nâm nâ'ib arz etmekle dahi mücebince mezbûrlar zâbitlerin ma'rifetiyle diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmaları bâbında fermân-ı şerîf sâdır olmuşiken mezbûrlar diyanet ile ma'rûf ve şer'-i şerîfe ve zâbitlerine tehallüfleri olmayub her vechle itâ'at ve inkıyadları olub husus-ı mezbûr haklarından iftirâ-i mutazarrır deyü medine-i mezbûrenin bî-garaz Müslimînin haber verdiklerin arz etmekle taraf-ı devlet-i aliye ukde-i iştibâh vâki' olmağla keyfiyetlerin mahallinden suâl vâki'-i hâli sıhhati üzere Âsitâne-i Sa'âdetime arz eylesiz deyü bil-fi'il dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ağası olan Mustafa Ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb ile yeniçeri çavuşlarından beşinci bölüğün Mehmed çavuş vusûl buldukda medîne-i mezbûrenin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutaba ve a'yân ve eşraf ve yeniçerileri ve ocak ihtiyârları ve iş erleri ve sâ'ir re'âyânın mütehavvil ve fakirleri bi-ecma'hum meclis-i şer'a da'vet olunub mezbûrların keyfiyet-i ahvâlleri tefahhus olundukda mezbûrdan Uzunoglu Kara Mustafa ve Ömer ve Çalık Mehmed kendü hallerinde diyanet ile ma'ruf istikâmet ile mevsûflar olub ferd-i vâhid mezbûrlardan mütezzî ve mutazarrır olduğu ma'lumumuz olmayub her vechle şer'-i şerîfe ve zâbitlerine itâ'at ve inkıyadları vardır husus-ı mezbûr haklarından kizb-i sarîh ve iftira-i mahz olmağla mezbûrlara küllî hayf ve gadr olmuşdur deyü çavuş-ı merkûm muvâcehesinden her biri kemâ-hüve-fi'l-evvel haber vermeleriyle

olbâbda inâyet ricasına arz ve ehâlisi mahzâr etmeleriyle vech-i meşrûh üzere nefyden afv olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

[Sayfa 115]

Hüküm 474

Sakız muhâfazasında olan Vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki:

Bundan akdem Sığla Sancağı mütesellimi Kısıks Ali'nin katlinde bulunan rüesâyı eşkıyâdan delioğlan demekle ma'ruf şakî'nin rufekasından olmak üzere ahz olunan Ali bin Ali bin Halil ve Süleyman bin Muhammed ve Mahmud bin Muhammed ve Halil bin Ahmed ve Muhammed bin Muhammed ve Nasuh bin Mahmud ile Kuşadası sakinlerinden olub sâ-i bil-fesâd ve kutta-ı tarîk eşkıyasından olduğuna şehâdet olunan Hasan bin Uzun Hacı Muhammed nâm yedi nefer şakîlerin Molova Kal'ası'nda haps ve kal'a-bend olunmaları ve yine Kısıks Ali'nin katlinde bulunan rüesâ-i eşkıyâdan Karakayalı Muhammedin refiklerinden Suhte Hüseyin ve Ahmed bin Maden (?) ve Müftioğlu Hasan ve Muhammed bin Topal Ahmed nâm şakîler ile bundan akdem Çal kâdisi iken katilen vefat eden Muharrem'in katline bâ'is ve sebebi fitne olan Deli Ali'nin rufekasından Şemseddin bin Sinan ve Hasan bin Rasul ve Değirmenci Şahin nâm yedi nefer şakîlerin dahi Bozcaada Kal'ası'nda haps ve kal'a-bend olunmaları fermânım olub ve kıdvetü'l emâcid vel-âyân Aydın Sancağı mütesellimi olan İbrahim zîde mecduhû tarafından tayin olunan âdemlerin ma'rifetiyle bâlâda tafsil olunduğu üzere min haysü'l mecmu on dört nefer şakîler kılâ-ı merkûme canibine irsal olunduklarında henüz mahallerine varmadan güzergahlarında bulunub hâliyâ Sakız'da olan Cezayir ocağı neferâtı emri şerîfime mugâyyir eşkıyâ-i merkûmeyi Cezayir tarafına götürmek sevdasıyla üzerlerine tayin olunan âdemlerin yed'lerinden cebren ahz eylemişler iken senki vezîr-i müşarun ileyhsin tehdit ve terhibi müştemil kelimât ile mârru'z-zikr on dört nefer şakîleri Cezayirlünün yed'inden nez' ve tahlis ve Sakız muhâfazasında Yeniçeri zâbitinin hapsine verildikten sonra Cezayir-i Garb neferâtı eşkıyâ-i merkûmenin ıtlâkın iltimâs eyledikleri tarafından ilâm olunub lakin eşkıyâ-ı merkûmenin bir vechle ıtlâklarına ve Cezayirliye verilmesine kat'ân rızayı hümayûnum olmamağla mukaddema ve hâliyâ fermânım olduğu üzere zikrolunan on dört nefer şakîlerin yedi neferi Molova Kal'ası'nda ve yedi neferi Bozcaada Kal'ası'nda hapis ve kal'a-bend olunmaları

fermânum olmağın imdi işbu emri vacib'ül imtisalim vusulünde eşkıyâ-i merkûmenin yanlarına tarafından kifayet miktarı âdemler koşub esnâyı râh'da içlerinden birisi firar etmemek üzere muhâfaza olunarak yedi neferini Molova Kal'asına ve yedi neferini Bozcaada'sına îsâl ve kal'a dizdârlarına teslîm ve kal'a-bend olunduklarını der-i devlet-medârıma îsâl ve bundan sonra zikrolunan Cezayirlüyü Sakız'da meks ettirmeyüb emri şerîfim vardığı gibi Cezayir tarafına teshir eylemek bâbında fermân-ı âlîşanım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 475

Müftîoğlu Ahmed ve Çolak Osman ve Turna Ali ve Deli Osman nâm dört nefer Yeniçeriler fî-mâ-ba'd kendi hallerinde olmak üzere şer'le kefilleri alınmıştır dicile kayd ve sebilleri tahliye ve Kal'a-i Karahisar'dan ıtlâk olunub sâ'ir mesturu'l ism olan firariler ne zaman zuhur ederler ise zâbitleri ma'rifetleriyle ahz ve kal'a-bendleri içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı C. Sene 1121.

Sivas vâlisine ve Amasya Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Müteferrika Mustafa zîde mecduhû arzı hal edüb beraât-ı şerîfimle mutasarrıf olduğı ze'âmeti karyelerinden İskilib kasabası sakinlerinden hasımları olan Keleş Ahmed ve Deli Osman nâm şakîlerin kal'a-bend olunmaları içün bundan akdem sâdır olan emri şerîfim mücebine ocak tarafından mübâşir tayin ve mahalline vardıkta Keleş Ahmed firar ve Deli Osman ahz ve Amasya Kal'ası'nda kal'a-bend olub henüz ıslah-ı nefis etmemiş iken hamîlerin ıtlâkına sa'y eylediklerinden gayrı İskilib kazâsından refikleri olan Müftîoğlu Ahmed ve Kanlı Ömer ve katlı Deli Mehmed ve katlı İsmail ve Kel Ahmed ve Kara Hasan ve Telli Ali ve Çolak Osman nâm Yeniçeriler birbirleriyle yekdil bir müttefik ve cumhûr edüb ba'del yevm birinin hakkına fermân gelir ise ele verilmek üzere beyinlerinde taahhüd ve bu vechle gün be gün fesâd ü şekâvetleri müşetted olmağla mezbûrların şer ve fesâdlarında mûmâ-ileyh ze'âmetine gidemedüğün bildürüb ol babda emri şerîfim rica etmeyin senki vezîr-i müşarun ileyhsin mezbûrdan bi-eyyi hâl zâbitleri ma'rifetiyle ahz ve Amasya Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 476

Hama kâdisına hüküm ki:

Hamavi Ali'nin validesi ve oğulları Südde-i Sa'âdetime arzı hal edüb bundan akdem mezkûr Ali için kendi halinde değildir deyü Kıbrıs ceziresine nefy ü iclâ ve badehû varub Hama'da ikâmet etmek üzere emri şerîfimle sebebi taliye olmuş idi lâkin mezkûrun ehl ü i'yâli İstanbul'dan ol tarafa varmaları müte'assir olub ve iki seneden berü ahvâlların diğer gûn olmağla mezbûr Ali gelüb İstanbul'da hânesinde kendi halinde ikâmetine mümâna'at olunmamak bâbında istid'â-yı i'nayet etmeleriyle vechi meşruh üzere amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 116]

Hüküm 477

Sakız muhafızı Vezîr Ali Paşa'ya ve Sakız kâdisına hüküm ki:

Sakız Kal'ası muhâfazasında olan Dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ve cebeci ve topçu ve yerlû neferâtı uhdelerine lâzım gelen hıdmet-i muhâfazaya kıyam için derûn-ı kal'ada mütemekkin olmaları emr-i lâzım iken bu ana değin takayyüd olunmadığından nâşî senki vezîr-i müşârun ileyhsin muhâfaza-i mezbûreye varmazdan mukaddem kal'a-i merkûme derununda olan hâneler ashâbı tasarruflarında olan hânelerin cezire-i mezbûreye gelen cezâir-i garb ocağı neferâtına vesâ'ir erazil ve ahlâf makûlesine icâre ile verüb ve kal'a-i merkûme derununda bu misillü edânî ve eşhâsın (...) nice ihtılâl ve mefâsidin vukû'una bâ'is olduğu bulunmağla imdi emr-i şerîfim vusûlünde ba'del-yevm cezâyir-i garb ve Tunus ve Trablusluya vesâ'ir memhûlul ahvâl olanlara Sakız Kal'ası derûnunda icare ile konak verilmeyüb kal'a-i merkûme muhâfazasına me'mûr olan neferâtdan hânesi olmayanlara icâre ile verilüb ve derûn-ı kal'ada olan hâne ashâbı ile yerlû neferatı kânun-ı kadîm üzere derun-ı kal'ada sakin olmak üzere tenbih ve te'kid eylesin şöyleki ba'de't-tenbih mutenebbih olmayub derun-ı kal'ada olan hâneler ashâbından Cezayir-i Garb ve Tunus ve Trablusluya ve sâ'ir müştebihü'l ahvâl olan eşhâsa hânelerin icareye cesâret edenlerin emr-i şerîfime itâ'at etmedikleri için hâneleri taraf-ı mîrîden zabt ve kendülerinin ukubat-ı meşrûadan haklarında lâzım gelen icrâ olunur ana göre tenbih ve te'kid olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 478

Belgrad muhâfızı Vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki:

Belgrad muhâfazasında olan Dergâh-ı mu'âllâm topçularının hazîne-i âmiremde mahfuz olan ruznamçe defterleri mücebince bin yüz on sekiz masar ve recec ve reşte ve lezezden üç yüz otuz dört nefer mevcudlarının müstahak oldukları on bir bin iki yüz yigirmi bir buçuk guruş ve on iki pâre mevâcibleri samako cizyesi mâlından ve bin yüz on dokuz masar ve rececinde üç yüz on altı neferin bin yüz on sekiz senesinde (...) bulunandan mâ'adâ dört bin dokuz yüz on üç guruş sekiz pâre mevâcibleri Yanya cizyesi mâlından ve yine sene-i mezbûre reşen ve lezezinde dahi üç yüz on beş neferin bes bin üç yüz yigirmi guruş on iki pâre iki akçe mevâcibleri Sofya cizyesi mâlından ve bin yüz yigirmi masar ve recec ve reşte ve lezezde üç yüz on bir neferin bin üç yüz bir guruş on altı pâre mevâciblerinin beş bin altı yüz guruş Samakov'un âdet-i ağnamı mâlından ve bin beş yüz guruş Siraoz'un âdet-i ağnamı mâlından ve bin beş yüz guruş Üsküb'ün resm-i duhanı mâlından ve bin guruş Siroz'un resm-i duhanı mâlından ve yedi yüz bir guruş ve on altı pâresi Varna'nın şa'ir bedeliyesi malından neferat-ı merkûmenin başçavuşları olan İbrahim çavuş yediyle havale olunub ve zikr olunan akçelerin mezkûr İbrahim çavuş ahz u kabz etmiş iken neferât-ı merkûmenin sinin-i merkûmede müstehak oldukları bir mevâciblerini nakitten vermeyüb yahudilerden birer buçuk guruşa aldığı çukayı beşer guruş baha takdiriyle verdiği yakînen haber alınmağla bu husus-ı istiksâ için işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi senki vezîr-i müşârun ileyhsin zikr olunan üç senede neferât-ı merkûmenin müstehak oldukları mevâciblerini mezkûr İbrahim çavuş ne keyfiyet üzere tevzi' eylemişdir kemâl-i ihtimâm ile tefahhus edüb fî nefsü'l-emr nakid akçe vermeyüb ziyâde baha takdiri ile çuka tevzi' etdirildiği vâki' midir deyü vech üzere çukayı kimin vesâtatıyla tevzi' edüb bu emr-i kerîha kimim i'âneti ile cesâret eylemişdir ve her mevâcible neferâta ne mikdâr nesne vâsıl olub ve ne mikdâr noksan tertîb eylemişdir bu keyfiyetlere gereği gibi ittıla tahsil eyledikten sonra bu hususda bir dahi suâl ve cevap iktiza etmeyecek vech üzere hakikat hâli âlâ vechü't-tafsil icâleten der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 479

Kastamonu Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kastamonu kâdîsı mevlâna Cafer Sadık zîde fazluhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi' Teksen nâm karye sükkânından olub bundan akdem emr-i şerîfimle Kastamonu Kal'ası'nda kal'a-bend olunan serdengeçti ağalarından Kubar İsmail fî-mâ-ba'd kendi halinde olub ve kâzasından taşra çıkmayub rea'yâ fukarâsından bir ferdi zarar ve taruzu etmemek üzere mekanı müte'ayyin müfide müstakîm ve muteahid-i aliyye kefilleri alınub arz u i'lâm olunmak üzere ocak tarafından Mustafa Çavuş yediyle vârid olan emr-i şerîfim mücebince mezbûr İsmâile karye-i mezbûre sükkânından Mehmed Abdurrahman ve Ali Mustafa ve Mehmed Şaban ve Cafer-i Sadık ve Mustafa Ziya ve Mehmed Hüseyin ve Ali İsmail nâm kimesneler kefil olduklarından mâ'adâ dergâh-ı mu'âllâm yeniçerilerinden Teberdar Mehmed ve el-Hâc Hüseyin ve dergâh-ı mu'âllâm cavuşlarından mir-alay sâbık Hasan ve Telli-zâde Mehmed ve el-Hâc Ömer ve (...) ve Mustafa ve sâ'irleri mezbûr İsmail ve nâ'ib ve (...) olunub ve küfelâsı dahi müteahhidi aliyye kimesneler olduğun haber verdiklerin arz eylediği ecilden vech-i meşruh üzere ıtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 117]

Hüküm 480

Tameşvar muhâfazasında olan Vezîr Hasan Paşa'ya hüküm ki:

Tameşvar muhâfazasında olan dergah-ı muallâm topçularının hazîne-i âmiremde mahfuz olan ruznamçe defterleri mücebince bin yüz on sekiz masar ve reşen ve recec ve lezezin seksen bir nefer mevcutlarının defterleri mücebince müstehak oldukları üç bin yüz yigirmi dokuz buçuk guruş ve on iki pâre mevacibleri Üsküp ve (...) avarız ve bedelleri mâlından ve bin yüz on dokuz masar ve rececinde dahi yetmiş neferin nâmevcudundan mâ'adâ bin otuz bir guruş ve iki pâre mevacibleri Manastır cizyesi mâlından ve yine sene-i mezbûre reşen ve lezezinde dahi bin üç yüz sekiz guruş ve on iki pâre mevacibleri Sofya cizyesi malından ve bin yüz yigirmi masar ve rücha ve rişin ve (...) yetmiş neferin iki bin altı yüz on altı buçuk guruş ve 6 pâre mevacipleri Sofya ve Samakov âdât-ı ağnâmlar malındna neferat-ı merkûmenin başçavuşları olan İbrahim Çavuş yed'iyle havale olunub ve zikrolunan akçeleri mezkûr İbrahim

Çavuş ahz u kabz etmiş iken neferât-ı mezbûrenin sinîn-i merkûmede müstehak oldukları mevâcibleri nakten vermeyüb bin yüz on sekiz ve on dokuz senelerinde ba'zı yahudilerden her zirâ'ı birer buçuk guruşa çuka alub ve beşer guruşa olmak üzere neferâta tevzi' ve bin yüz yigirmi senesi için (...) bir nesne vermeyüb neferât-ı mezkûreye küllü gadr eyledüğü yakînen haber alınmağla bu husus-ı istiksa için işbu emri şerîfim ıstar ve irsâl olunmuştur imdi senki vezîr-i müşarun ileyhsin zikrolunan üç senede neferât-ı mezkûrenin müstehak oldukları mevâciplerini mezkûr İbrahim Çavuş ne keyfiyet üzere tevzi etmiştir kemâl-i ihtimâm ile tefahhus edüb fî nefis'ül emr nakt akçe vermeyüb yahudilerden birer buçuk guruşa aldığı çuka'yı beşer guruş bahâ takdiriyle tevzi eyledüğü vâki' midir deyü bu vech üzere çuka'yı kimin vesâtatıyla tevzi edüb ve bu emr-i kerîhe kimin i'ânetiyle cesâret eylemiştir aher ve mevâcibte ne miktar nesne vasıl olub ve ne miktar noksan tertip etmiştir bu keyfiyetlere gereği ittilâ'ı tahsil ettikten sonra bu hususta bir dahi sual etmeyecek vech üzere hakikat halî âlâ vechü't-tâfsil icâleten der-i devlet-medârıma arz ve ilâm eylemek bâbında fermân-ı âlî şânım sâdır olmuştur. Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 481

Kıbrıs vâlisine ve Lefkoşa mollâsına hüküm ki:

Kıbrıs cizresi re'âyâsı Südde-i Sa'âdetime âdem ve arzı hâl gönderüb bundan akdem Kıbrıs tercümanı iken zulüm ü ta'addîsi sebebiyle ref olunan Ray nâm zimmi dahi hâliyâ cezire-i mezbûrede sakin olub lakin mesfur anda durdukça yine re'âyâ taifesi zulüm ü ta'addîsinden hâlâs olmayub ve kendisinden emin ve rahatları olamadüğün bildürüb mesfur zimmi cezire-i mezbûreden nefy ü iclâ olunmak bâbında istid'â-yı inâyet eyledikleri ecilden vechi meşruh üzere cezire-i mezbûreden nefy ü iclâ olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 482

Karahisar-ı Sahip Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kıdvetü'l kuzât vel hükkâm Baraklı kazâsı mutasarrıfı Mevlânâ Müftî-zâde Mehmed zîde fazlûhü Südde-i Sa'âdetime mektup gönderüb Baraklı kazâsına tâbî' Yozgat nâm karye ehâlîsi bi icmâuhum mesclis-i şer'î şerîfe varub karye-i mezbûre sakinlerinden Bölükbaşıoğlu

Mehmed ve mâsarıflarına karuşub ve hilaf-ı şer' tefrim ve tecrim ettürüb hüsn-i zind-gânnileri olmamağla bundan akdem Karahisar-ı Sahip Sancağı mutasarrıfı Davud Paşa'ya teşekki ve der-i devlet-medârıma ilâm olundukta Anadolu vâlîsi ma'rifetiyle Karahisar-ı Sahip Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olub hâliyâ mezbûr ıslah-ı nefis etmekle ba'del yevm hüsnü muâşeret üzere hareketi yakînen malumları olub ve da'vâ-ı mezkûrdan bil-küllîyen feragat ve zimmeti ibrâ etmeleriyle ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı i'nayet eyledikleri ilhâhlarıyla arz etmeyin mezbur kendü halinde olmak üzere ıtlâkı içün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 483

Kıdvetü'l emasil vel-akran Hersek Sancağı alaybeyisi [] zîde kadrûhû'ya hüküm ki:

İntihâ-i serhad-i mensuremden Bosna eyaletinde Kilis Sancağı'nda hudud-u sülûsede vâki' Usturobca-i atik ve (...) ve (...) vakfı demekle ma'ruf cîsr-i kebirin kal'aları ta'mîri için der-i devlet-medârıma [] mübâşir tayin olunmağla Hersek Sancağı'nın zu'amâ ve erbâb-ı timarı dahi kal'a-i merkûmenin iktizalarından mahallerinin hıdmet-i ta'mîrinde hıyanette bulunmaları mukteza olduğu iftihârü'l umera-i vel-ekârib bil-fi'il başdeftarım olan El-hac Mehmed dâme uluvvuhû ilâmıyla baş muhasebeden memhûr kâ'ime verilmekle senki Mirâlay-ı mezkûrsun liva-i mezbûrun bil-cümle zu'amâ ve erbâb-ı timarıyla vechi meşruh üzere me'mûr ve tayin olunmuşundur imdi emri şerîfim vusulünde te'hir ve tevakkuf etmeyüb livâ-i mezbûrun umumen zu'amâ ve erbâb-ı timarı ile kalkub cümleten varub kal'a-i merkûmenin iktizâ eden mahallerinin hıdmet-i ta'mîrinde bezl ü sa'y ve kudret eyleyüb ve kal'a-i merkûmenin lâzım gelen mahallerinin ta'mîrin itmâm ve tekml olmadıkça adet eylemeyüb edâ-i hıdmete ikdâm ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 484

İzmir ve Sakız Mollarına ve Boğaz Hisarları dizdârlarına hüküm ki:

İftiharü'l emâcid vel-ekârim bil-fi'il mukabele-i süvari olan Abdülkadir dâme vecduhû Südde-i Sa'âdetime arzı hal edüb mûmâ-ileyhin ber-vech-i malikâne uhdesinde olan hâvâs-ı hümâyûnum mukâtaâsı ve berâat-i şerîfle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinde hasıl olan

hınta mahsulünden 4000 keyl-i hınta rüesâyı sabıktan İzmirli Ali nâm reisin sefinesine tahmil olunub ve reis-i mezkûr İzmir tüccarından genç Hacı İbrahim ve El Hac Halil ve Mehmed Halil demekle ma' ruf kimesneler ile reisler kethudası el-Hâc Mahmud nâm kimesne kefil olmalarıyla reis-i mezkûr ol miktar (...) hıntayı İzmire ve Sakız ceziresine nakl ve İbadullah'a fûruht edüb ve mahallerinden hüccet-i şer' getürmek üzere Boğaz Hisarları'ndan müruruna mümâna'at olunmamak bâbında hükmü hümayûnum rica eyledüğü ecilden vechi meşruh üzere zikrolunan mahallere nakl ve hüccet-i şer' iyye getürmek üzere mezbûrunun kefaletleriyle müruruna mümâna'at olunmamak için yazılmışdır buyurdum ki vusul buldukta bu babda sâdır olan emrim üzere (...) dahi vechi meşruh üzere mûmâ-ileyhin ze'âmetin malikânesi mahsulünden mezkûr İzmirli Ali reisin sefinesine tahmil olunan ol miktar (...) hıntanın Boğaz Hisarları'ndan müruruna sizki dizdârlarsız tarafınızdan mümâna'at olunmayub zikrolunan hıntaların İzmire ve gerek Sakıza her kangısına varub vasıl olursa anda İbadullah'a fûruht olunduğu müş'ar reis-i mezbûrun yed'ine hüccet verilüb emri şerîfimin mazmuun'u münifi ile amel eyleyesiz.

Fî Evâ'il-i S. Sene 1121.

[Sayfa 118]

Hüküm 485

Timur hisar kâdîsına hüküm ki:

Kasaba-i Timur Hisar sakinlerinden olub zu'amâdan Ömer zîde kadruhû ile karındaşları Ebubekir ve Osman nâm kimesneler gelüb bundan akdem ashâb-ı ağrazdan ba'zı kimesneler bunlar için kendü hallerinde olmayub sekerâten çarşı ve bâzarda gezüb nice kimesnelerin ırzların heng edüb ve dahi bu misillü nice ta'addîleri vardır deyü hevâlarına tâbî kâdîdan arz alub ve mücebince diyâr-ı âhere nefy ü iclâlariçün emr-i şerîfim ısdâr etdirmeleriyle on dört aydan mütecâviz vilâyetlerine varmayub evlâd ü i'yâllerinden dûr olub mağdur oldukların bildirüb nefyden afv ve vilâyetlerinde ikâmetlerine mümâna'at olunmamak bâbında istid'âyı inâyet eyledikleri ecilden fî-mâ-ba'd kendi hallerinde olmak şartıyla ikâmetlerine mümâna'at olunmamak üzere hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 486

Sayda-Beyrut vâlisine hüküm ki:

Sâbıkan Sayda-Beyrut beylerbeyisi olan selefin İbrahim Paşa'dan matlub iktiza eden mâl-ı mîrî ve mültezîmin zimmetlerinde midir yohsa kendi zimmetinde midir ma'rifet-i şer'le teftîş ve tefahhus ve her kimden icab eder ise tahsil olunmak için dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından iftihâru'l-emâcid ve'l-ekârim Hasan dâme mecduhû bundan akdem mübâşir ta'yîn ve senki vezîr-i müşârun ileyhsin mânsıbına varduğun gibi teabbüd ve ihtimâm ve âdet-i bilâd üzere yedlerinde olan şartnâme ve halasnâmeler mücebine mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile mültezimîm beyninde olan nizâa faysal verilüb ve seninle yine mûmâ-ileyh beyninde iktizâ eden mâbeyn hesâbı dahi görüldükden sonra keyfiyet-i hâl der-i devlet-medârıma i'lâm olunmak üzere emr-i şerîfim şeref-yafte südür olup ve bu fitneden bu mevâddın cümlesi sûret-i hitâm bulması melhûz olmağla imdi emr-i şerîfim vâsıl olduğı gibi minvâl-i meşruh üzere senin uhde-i ihtimâmına havale olunduğı üzere mûmâ-ileyh İbrâhim Paşa'nın hesab u kitabı ne vechle sûret bulmuş ise defterleri ile mübâşir-i mûmâ ileyhi bu tarafa iâde ve bundan mâ'adâ bin yüz yigirmi bir senesine mahsub olmak üzere uhdenizde olan Sayda-Beyrut mukâta'âtı emvâlînden bi-tevfikihi te'âlâ ihrâc olunacak mevâcib ancak tertib ve taksit olunan yüz bin guruşdan elyevm ne mikdar akçe tedârik ve ihzâr olunmuş ise ânı dahi kifâyet mikdârı âdemlerinle mübâşir-i mûmâ-ileyh ile ma'ân der-i devlet-medârıma irsâl eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 487

Trablusşam beylerbeyisine hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin bin yüz yigirmi bir senesine mahsûb olmak üzere uhdende olan Trablusşam mukâta'âtı mâlından yüz elli bin guruş ve yine yüz yigirmi bir senesinin Hama mukâta'ası mâlından dahi otuz bin guruş ki min-haysü'l-mecmû' yüz seksen bin guruş olur tevfihihi-te'âlâ ihrâc olunacak mevâcib için tertîb ü taksit ve meblağ-ı merkûmun icâleten hazîne-i âmireme îsâl ve teslimi ziyâde mühimm ve muktezi olup ve bundan akdem Sayda-Beyrut beylerbeyisi olan İbrahim Paşa'dan matlûb iktiza eden mâl-ı mîrî mültezimin zimmetlerinde midir yohsa kendinde midir? Ma'rifet-i şer'le görüleb her kimden icâb ederse tahsîl olunmak üzere mukaddemâ mübâşir ta'yîn olunan dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından

Hasan dâme mecduhûnun bu tarafa i'âdesiçün Sayda-Beyrut Vâlîsi vezirim Halil Paşa'ya emr-i şerifimle tenbîh-i hümâyûnum olmağla imdi işbu emr-i şerifim sana vâsıl oldukda minvâl-i meşrûh üzere ihrâc olunacak mevâcib içün tertîb olunan taksit mûcebince senden matlub olan akçeden el-yevm ne mikdârı hâzır ve mevcûd bulunursa kifâyet mikdârı âdemlerinle kapucubaşı-i mûmâ-ileyh ile ma'ân der-i devlet-medârıma irsâl ve kusûr ne kalursa anı dâhi meks ü te'hîr etmeyüb bir gün evvel gönderüb hazîne-i âmireme teslîm etdirmekte ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 488

Lefkoşe mollâsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri çavuşlarında Aydınlı Abdi Çavuş Südde-i sa'adetim'e arz-ı hâl gönderüb mezkûr kendi hâlinde olub kimesneye hilâf-ı şer' vaz' u ta'addîsi yoğiken ba'zı ashâb-ı ağrâzın hilâf-ı inhâ iştikâsıyla emr-i şerifimle Kıbrıs Cezîresi'ne nefy ü iclâ olunmağla nefyden avf ve ıtlâk olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eylediği vech-i meşrûh üzere avf ve ıtlâk olunmak emrim olmuştur.

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

[Sayfa 119]

Hüküm 489

Kudüs-i Şerîf monlâsına hüküm ki:

Sâbıkan Kudüs-i Şerîfte me'zûn (...) olan kıdvetü'l-ulemâ-i muhakkikîn mevlâna Seyyid Muhammed bin Seyyid Abdurrahim zîde ilmuhu Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb sâbıkan Kudüs-i Şerîf Sancağı'na mutasarrıf olan İslam Paşa'nın levendâtı ile yeniçeri ve cebeci ve topçu neferâtı gavga eylediklerinde mevlânâyı mûmâ-ileyh içün levendât zümresini şekâvet ve fesâda tahrik ve tahrîs eyledi deyü fetevâdan hicr ve diyâr-ı âhere nefy ü iclâsı fermânım olmağla ol vakitten berü tedrisden mehcûr ve ehl ü i'yâlinden dûr ve diyâr-ı âherde sefil ve sergerdân olub ve ıslâh-ı nefis eyledüğün ve senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin mezbûr yine Kıbrıs-ı Şerîf'de sakin olmak üzere ehl ü i'yâli ilhah ve iltimâs eylediklerin (...) tarafından der-i devlet-medârıma arz olunduğün bildirüb ol bâbda istid'âyı inâyet etmeğün fî-mâ-ba'd kendü halinde

olub umur-ı nâsa karışmayub kimesneye ta'addî eylememek şartıyla vatan-ı aslisine varub ikâmetine mûmâna'at olunmamak için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 490

Gazze sancağıbeği Muhammed dâme izzuhûya hüküm ki:

Bi-tevfikihi te'âlâ beher sene tarik-i Şâmî'den giden hüccâc-ı Müslimînin meşâyat ve istikballeri hususu devlet-i aliyemin lâzımü'l-ihimâm olan mehâyyamdan olmağla senki mîr-i mûmâ-ileyhsin umur-ı vilâyete hayr-ı hâh ve meşîhate evveli ve âhiri her kim ise Gazze urbânı üzerine şeyh nasb ve ta'yîn olması tarafından iltimâs olmağla meşîhat-i mezbûreye tarafından her kim ihtiyâr olunursa bir dürlü hıyânet ü habaseti zuhur etmeyib tarik-i Şam'dan giden hüccâc-ı Müslimîni iyâb ü zehâblarında ve rahlarında olan mahallerden âminen ve sâlimen savb-ı maksuda îsâl ve Alaiye'ye varınca giden tesyi' ve istikbâl edüb kemâl-i sadakat ve istikâmet ile hıdmetde bulunmak şartıyla iltimâsına karîn-i müsâ'ade-i hümâyûnum olmağın imdi emr-i şerîfim vusûlünde meşâyah-i urbân Gazze'de zabt ve rabta kâdir diyânet ü emâmet ile ma'ruf ve sadâkat u istikâmet ile mevsuf kâr-gûzar ve mutedilü'l etvâr bir kimesneyi tarafından intihab ve ihtiyâr ve şurut-ı mezbûreyi kemâ-yenbagî istifa ve istikmal etmek üzere Gazze urbânı üzerine şeyh nasb ve ta'yîn edüb bu tarafdân berâtı gönderilmek için ism ü resmiyle der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı alışânım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 491

İtlâkiçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

[] kâdisına ve Kavala Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Bundan akdem İbrice iskelesinden Akdeniz'de vâki' ba'zı Cezayire buğday nakli için sefine reislerinden altı bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Sümeyye oğlu Hacı Ahmed ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Moralı Hacı Ahmed nâm reisler emr-i şerîfimle me'zun olub mezkûrlardan mâ'adâ sâ'ir sefine ashâbına iskele-i merkûmeden buğday hamline ve Cezayir-i mezkûreye nakline ruhsat verilmeyüb ve Keşan nâ'ibine dahi bu vech

üzere emr-i şerîfimle tenbih ve te'kid olunmuşiken hâliyâ Keşan nâ'ibi olan Mustafa nâm nâ'ib havza-i hükümetinden haric âher kazâlarda vâki' (...) ve Karaağaç iskelelerine ta'yîn olunan sefinelere dahi buğday tahmiline mürâsele verdiğinden mâ'adâ ba'zı kimesnelerin hafiyeten akçelerin alub bilâ emr-i şerîf sefinelerine buğday tahmil ve nakline izin verüb Keşân'a altı saat ba'yid mahalde gece ile buğday tahmil olunduğu yakînen haber alınmağla emr-i şerîfime muhalif bu habâsete cesâret eden nâ'ib-i mezbûrun Kavala Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olması fermânım olmağın husus-ı mezbûr için [] mübâşir ta'yîn olunmuşdur imdi emr-i şerîfim vusûlünde senki mevlânayı mûmâ-ileyhsin nâ'ib-i mezkûru mübâşiri merkûm ma'rifetiyle Kavala Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere irsâl ve senki dizdârsın nâ'ib-i mezkûr ol tarafa vusûlünde kal'a-i merkûmede habs ve kal'a-bend edüb emr-i şerîfim sâdır olmadıkca ıtlâk olunmamak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 120]

Hüküm 492

Lefkoşa mollâsına ve İznik-mid kâdîsına ve Karamürsel nâ'ibine ve Boğaz Hisarlar dizdârına hüküm ki:

Kıdvetü'l umera-i vel-ekâbir Şıkkısanî defterdârı olan el-Hâc Mustafa zîde uluvuhû Südde-i Sa'âdetime arzı hâl edüb Kocaeli Sancağı'nda beraat-i şerîfimle mutasarrıf olduğu ze'âmeti karyelerinin mahsulü mahlut ve alçak olub bu tarafta fûruhtu mümkün olmadığından iki seneden berüdü der-amvâr kalmağla rüesâyı sefainden Konuzlu Pireşekve nâm zımmi iki kıt'a sefinesine İznik-mid ve Karamürsel kurbunda vâki' Kavacık iskelesinde altı bin keyl buğday tahmil ve Kıbrıs ceziresinde fûruht ve hüccet getürmek üzere hükmü hümâyûnum rica ve Şehirköy kazâsına tâbi' (...) nâm karye sükkânından mesfur Pireşekve ve zımmi veled [] şayka tabir olunur iki kıt'a sefinesine mûmâ-ileyhin İznik-mid'de ve zile karib Kavacık nâm karye iskelesinden cem'an altı bin keyl hintasını tahmil edüb doğru Kıbrıs ceziresine götürüb kâdîsından hüccet getürmek üzere li-ecllül iştiyak Kasımpaşa'da el-Hâc Ferhat mahallesinde sakin Abdullah bey bin İbrahim Paşa gemiciler kethudâsı el-Hâc Mahmudun vekili tekyye nâ'ibi Mustafa bin Ali mahzârında kefil olduğun İstanbul kâdîsı Mevlânâ İsmail zîdet fezâilühü ilâm

etmeyin mevlânâyı mûmâ-ileyhin ilâmı mûcebince amel olunmak emrim olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 493

Karaman vâlîsine ve ber-vech-i arpalık Beyşehir ve Karahisar sancakları mutasarrıflarına ve Konya Kal'ası dizdârlarına hüküm ki:

Kıdvetü'l umera'ül kiram Amasya sancağibeği olub bil-fi'il serçeşme olan Boz Recep dâme izzehû Südde-i Sa'âdetime arzı hal edüb Katırcıoğlu demekle ma'ruf Mehmed bölük başı kendi halinde olmayub çerağlarından kırk elli nefer eşkıyâ-yı başına cem' ve ol hâvâlîlerde gezüb ve her karyeden kurban ve konakçı ve bayrak akçesi namıyla onar on beşer guruş alub ve aldurub re'âyâ fukarâsına ziyade tekaddi ve rencide etmekle bundan akdem re'âyâ'yı mezbûrunun iştikâ ve iltimâslarıyla tarafından şakî-i mezbûra nus-pezir müstemil mekâtip irsal eyledikte bir vechle mütenebbi ve mutanassuh olmayub el-ân minvâl-i meşruh üzere ta'addî ve tecavüzden hâli olmaduğun bildirüb senki vezîr-i müşarun ileyh ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhümasız mezkûru bi-eyyi-hâl ele getürüb tarafından âdemisine teslim ve ıslâh-ı nefis edince bir kaç gün Konya Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak bâbında hükmü hümayûnum rica eylediği ecilden vechi meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 494

Anadolu vâlîsine ve (...) ve [] kâdîlarına hüküm ki:

Geyikler kazâsında vâki' Pınarbaşı ve sâ'ir mevâzî'de sakin Türkmân ta'ifesinden Danişmendlü cemâ'ati re'âyâsı gelüb bunların üzerlerine şer'an bir nesne sabit ve zahir olmuş değil iken yine cemâ'ati mezbûreden Geyikler kazâsında sakin Güneşoğlu Ebubekir nâm kimesne fukarâya ta'addî ve zulüm adet-i müstemiresi olmağla bin yüz on senesinde cemâ'ati mezbûre re'âyâsının zulemâtlarını ve zulmen atlarını ve ba'zılarının deve ve akçelere ahze nicesinin dahi ırzların heng eylediğinden gayri ehli örfün yanlarında müttefik olmayub fukarâ-i hilaf-ı vâki' mevad isnad ve tahsildârı Karaca İbrahim ile yekdil ve bunların ehli örfe gamz ve tecrim ve evlerin aldurub ve nicesin dahi bi gayri hakkın katle tesaddi bunun emsali ta'addî ve

fesâdından mutazarrır olmalarıyla bundan akdem der-i devlet-medârıma gelüb ilâm-ı hal ve hakkında bir kaç kıt'a evâmîr-i aliyem ıstar eylediklerinde mezbûr Ebubekir bagıyy ve tuğyan be zulüm adâ'vâtine terakki ve izdiyat verüb alet-i harb ve otuz kırk nefer eşkıyâ ile mahkemeyr ittihaz eyledikleri mahalli basub itâ'at ve inkiyad etmedüğü arz olundukta mezbûr ahz-ı şer'le üzerine sübut bulan mevaddı sicil ü hüccet ve kendüsün kal'a-bend ve sübut bulan mevaddı ilâm olunmak üzere tekrar emri şerîfim verilmiş iken mezbûr itâ'at emri şer etmeyüb yevmen fe yevmen zulüm ü ta'addîsi mütezâyid olub ta'addî ve tecavüzü ile re'âyâ fukarâsını perâkende ve perîşân etmeye bâ'is ve bâdî olduğun bildürüb ol babda istid'âyı i'nayet etmeleriyle senki vezîr-i müşârün ileyhsin ol tarafa âher husus içün tayin olunan mübâşîr ma'rifetiyle hasımların mezbûrları bi-eyyi-hâl ahz ve ele getirüb ihzar-ı şer ve murâfî' edüb hilaf-ı şer'i şerîf aldıkların bades'sübût ashabına red ü icrâ-yı hak etledikten sonra vechi meşruh üzere ta'addîleri vâkî' ise hapis ve sıhhati üzere arz olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 495

Molova Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Gürle nâ'ibi Mevlanâ Mustafa Fevzi mektûb gönderüb Gürle kazâsına tâbî' kasaba-i Bazar sakinelerinden Ayşe hatunun zevci Ali ve karındaşı Hüseyin nâm kimesneler bundan akdem ba'zı su'i halleri sebebiyle Molova Kal'asında kal'a-bend olunmalarıyla ıtlâk olunmaları bâbında istid'âyı i'nayet eyledikte fî-mâ-ba'd kendi hallerinde olmak şartıyla mahallinde meskenleri müteayyin muayyen-i malum'ul ahvâl kefilleri alınub der-i devlet-medârıma arz olunmak bâbında sâdır olan emri şerîfim mücebince kasaba-i mezbûrede Karaca mahallesi sakinlerinden el-Hâc İsmail bin el-Hâc Ömer ve mezbûrân Ali ve Hüseyin'in karındaşları İbrahim ve ammisi oğlu Yusuf bin Ömer ve kazâyı mezbûra tabî' Gülek nâm karye ehâlisinden İbrahim bin Feyzi nâm kimesneler meclis'i şer'de mezbûran Ali ve Hüseyin içün ba'del-yevm kendi hallerinde olub su'i halleri zuhur ederse hini mutâlibe'de ihzarlarına her biri kefil oldukların sicil-i mahfuza bade'ssebt arz etmek fî-mâ-ba'd kendi hallerinde olmak üzere ıtlâkları içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 121]

Hüküm 496

Anadolu vâlsine hüküm ki:

Bundan akdem bu taraftan Kıbrıs'a gönderilen çukadar Mehmed ile hâliyâ Kıbrıs Vâlîsi Yusuf Paşa'nın çukadarı Ali ve sabıkan Kıbrıs beylerbeyisi [] paşanın vekîl-i harcı Mehmed Kıbrıs'dan menzil ile Asitâne-i sa'âdetim tarafına gelürlerken Güneşoğlu camaâtinden Türkmân kıyafetinde kutta-i tarik eşkıyâsından Tüysüz demekle ma'ruf şakî yigirmi mikdârı eşkıyâ ile Karahisar-ı Sahib Sancağı'nda vâki' Baraklı kazâsına tabi Bayat nâm mevzie bir buçuk saat mesafede inönü demekle ma'ruf mevzîde yollarına inüb üzerlerine olan yedi yüz gurusluk mikdârı nukût ve eşyâların nehb ü gâret edüb ve şakî-i mezkûr Tüysüz Sübhânî-i Kebir cemâ'atinden Kara Yakup demekle ma'ruf müfsidin karındaşı oğlu olub ve eşkıyâ-i merkûm yine liva-i mezbûrda mârû'z-zikr Bayat nâm karyeye girdikleri emir-i ümera-i kiram ber-vech-i arpalık Karahisar-ı Sahib Sancağı'na mutasarrıf olan Ali dâme ikbaluhu ve Karahisar-ı Sahib kazâsı nâ'ibi taraflarından der-i devlet-medârıma arz u i'lam olunmağla eşkıyâ-i merkûmeyi alâ eyyi-hâl ahz ve ele getürdüb muhkem habs ve kal'a-bend etmek üzere mir-i mîran-ı mûmâ-ileyhe emr-i şerîfim ile tenbih ve husus-ı mezbûr için [] mübâşir ta'yîn ve irsal olunmağla imdi senki vezîr-i müşarun ileysin emr-i şerîfim vusulünde sen dahi ol taraflarda dîde-güşâ-yı basiret olup bu fesâd ü şekâvete cesâret eden şakî-i merkûm tüysüz ile refîkleri olan eşkıyâ Kütahiye taraflarına firar ederler ise tarafından yarar ve tüvana ve kâr-güzâr âdemler ta'yîn ve alâ eyyi-hâl ahz ve ele getürüb nehb ü gâret eyledükleri nukûd ve eşyâyı dahi buldurub ma'rifet-i şer'le tahrîr ü defter mezkûrların üzerlerine şer'an sübût bulan mevadd sicil ü hüccet olundukdan sonra muhkem habs ve kal'a-bend ve keyfiyeti der-i devlet-medârıma arz ü i'lam ve ba'dehu emr-i şerîfim ne vechle sâdır olur ise mücebince amel eylesin amma bu takrib ile re'âyâ ve berâyâyâ ta'addî ve tecavüzden ve fesâd ü şekâvetde alakaları olmayanların hilaf-ı şer-i şerîf nüfus ve emvallerine ta'arruzdan be gâyet ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Ra. [Sene] 1121.

Hüküm 497

İstanbul kâdisına ve yeniçeri ağası Mustafa ağaya hüküm ki:

Mahruse-i İstanbulda Tahta Kal'a ve Bahçekapusu ve Balat ve Alacahammam semtlerinde olan kasab dükkanları kifâyet etmeyüb ve Yedikule salhânesi zikrolunan mahallere

baîd olduğundan lahm gelmesin müteâsir olub ibadullahın zaruret ve müzayakalarına bais olmağla mevazı'-i mezkûrenin her birinde müceddeden birer kasab dükkanı ta'yîn ve tahsis ve lahm fûruht olunması ibadullah'a her vechle evlâ ve i'nâm olduğu senki ağayı mûmâ-ileyhsin tarafından arz ve i'nâm olunmağla şimdi siz ki mûmâ-ileyhümasız düstûr-ı ekrem müş'îr-i efham nizâmü'l-âlem nâzım-ı menâzımü'l-ümem Vezîr-i a'zâm Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhu tersane-i âmiremde ve İstanbul'da Hüseyin ağa mahallesinde müceddeden bina ve ihya eyledikleri câmî' şerîfleri evkâfı musakkafâtından garb kapusu kurbunda Meyyit iskelesinde vâki' vakıf salhhâneleri mevazı-i mezkûreye semt ve karib ve her vechle ibadullahı enfa ve ensef olmağın minval-i meşruh üzere tahtu'l-kal'a ve Bahçekapusu ve Balat ve Alacahammam semtlerinde müceddeden birer dükkan vaz ve min-haysü'l-mecmu' ta'in ve tahsis olunan dört aded dükkanlara müşarun ileyhin sâlifü'z-zikr vakıf salhhânesinden gelen lahm ibadullahı fûruht olunmak üzere mahalline kaydolunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 498

Kıbrıs vâlisine ve Lefkoşa mollâsına hüküm ki:

Sabıkan Kıbrıs beylerbeyisi olan Mustafa Paşa cezire-i mezbûrenin bin yüz yigirmi bir senesine mahsub olmak üzere tahsiline me'mûr olduğu cizye ve bedeli nüzul malların fukarâdan cem ve tahsil ve izdiat dahi aldıktan sonra yine mâl-ı cizyeden nice bakaya vardır deyü da'va ve senki vezîr-i müşarun ileyhsin huzurunda akd olunan meclis-i şer' de cezire-i mezbûrda vâki' Medine-i Lefkoşa ve sâ'ir kazâda ve kurada sakin ulema ve suleha ve a'yân ve bilcümle askeri ve re'âyâ fukarâsıyla mürafi-i şer' olduklarında mîr-i mîrân-ı mezkûr yedinde baki kalan dört yüz on üç cizye evrakı ile nahiye yazıcılarından ikrahen alunub ibraz eylediği temessükler mücebince lâzım gelen akçeyi ehli zimmet rea'yâdan taleb etmekle re'âyâ dahi marû'z-zikr cizye ve bedel-i nüzul için edâdan teslimatlarını bi'l-muvâcehe hesab eylediklerinde mîr-i mîrân-ı mezkûr ta'yîn olunan mâişet ve tahsildarlarına verilen ücret ve bi'l-cümle masarîf-ı müfideden mâ'adâ mîr-i mîrân-ı mezkûr fukarâdan cebren ve zulmen yigirmi iki bin guruş izdiât aldığı şer'an sabit olmağla marû'z-zikr evrak ve temessukat merkûm mücebince lâzım gelen akçe meblağ-ı merkûmdan mahsub olduktan sonra mîr-i mîrân-ı mezkûrun zimmetinde olan on

iki bin gurus hakk-ı fukarâ baki kalup şer'an hükmü birle hüccet-i şer' olunmuş iken bir vechle hükm-i şer'e razı olmayub ve meblağ-ı mezbûru vermediğinden gayrı cezire-i mezbûrenin askeri ve rea'yâsını ve nice ehli ırz kimesneleri hilaf-ı şer-i şerîf ve bilâ sebeb müsvedde ile ahz ve zindanlarda ve bölük başlar zincirlerinde habs ve mâ-mülklerin alub küllî zulüm ü ta'addî etmekle senki mevlâna-i mûmâ-ileyhsin icrayı hak olunmak için emri şerîfim ricasına rea'yânın ilhahlarıyla vâki' hâl tarafından arz olunmağla senki vezîr-i müşârun ileyh ve mevlânâ-yı mûmâ ileyhsin mîr-i mîrân-ı mezkûrun zimmetinde olan mâl-ı mîri bi't-tamam tahsil olundukdan sonra sâ'ir ashab-ı hukukun dahi mukteza-i şer-i kadîm üzere görölüb bi-hasbü'ş-şer' isbat-ı hukuk eylediklerin hakları ma'rifet-i şer'le ashabına bi't-tamam alıverölüb icrayı şer' ve ihkak-ı hakk olundukdan sonra sıhhati üzere keyfiyyeti der-i devlet-medârıma ilâm olunmak bâbında fermân-ı âlîşanım sâdır olmuşdur deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 122]

Hüküm 499

Mısır mollâsına hüküm ki:

Hazreti Ebi Eyyüb Ensari âleyhi rahmetü'l-bârînin mevki-i masûreleri kurbunda vâki' iskele-i kebirde ve debbahhâne kurbunda vâki' salhhâneler sâdır olan fermân mücebince ref' olumağla iskele-i mezbûrede salhhânesi olan el-Hâc Mehmed'le ve Halil Beşe demekle ma'ruf kimesne ile mezbûrların kadîmden yamakları olan Çıracı Mahmut nâm kimesne cümle ehâlî-i vilâyetenin iltimâslarıyla münasib gördükleri Medine-i Eyüp mahallâtından ve defterdâr Kara Süleyman Haleb mahallâtından vâki' Halıcı mahallesinde vâki' Bostancı taifesinden Kırkor nâm zimmînin tasarrufunda olan bahçe köşesinde bir salhhâne binasına ve debbahhâne kurbunda salhhânesi olan Kaya li eğri kapu haricinde hâliyâ salhhânesi olan Deli Hasan kurbunda baddal olan salhhânede karar etmek üzere ve yine iskele-i mezbûrede sagîr salh-hânesi olan Mehmed Beşe demekle ma'ruf kimesne İdris köşkünde Zeynep Hatun mahallesinin nihayetinde kendü hânesinde bir sagîr salhhânesi binasına izn-i hümâyûnumu müş'ar emri şerîfim iltimâs eylediklerini senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin i'lâm eylediğin ecilden vech-i meşruh üzere amel olunmak için emir yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 500

Eflak voyvodasına hüküm ki:

Boğdan voyvodası Mihail voyvoda Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb memleket-i Boğdan boyarlarından olup voyvoda-i sabık zamanında deftardarlık hıdmetinde olan İlyas nâm boyar Boğdan cizyesi için Boğdan rea'yâsından tahsil eylediği emvalin henüz hesabı görülmeyüb zimmetinde küllî emval var iken mesfur boyar mücerred kendüye tahlis için senki Eflak voyvodası mezkûrsun sana isnad ve iltica ve bir tarikle kendüsü tarafından da'vet ettürüb ve me'zunen varub gelmek üzere Eflak'a gittikde mesfuru istishab ve yanında alıkoyup Boğdan memleketinde olan sâ'ir boyarların dahi ihtilâlîne ve emval-ı mîriyenin ve hidemat-ı hümayûnumun ta'tiline ba'is olduğundan mâ'adâ sabıkan Boğdan voyvodası olan intiha-ı irs voyvodanın akrabalarından Katırcıoğulları namında olan üç nefer karındaşlar dahi Boğdan hududu civarında vâki' Fokşan nâm mahalde sakin ve mütemekkin ve cizye-güzar Boğdan re'âyâsından iken mesfurlar dahi mümza ve memhûr sahte cizye kağıtları peyda ve bu takrib ile re'âyâ fukarâsından celb-i mâl eyledikleri zahir ve nümâyan olmağla alâmet ve nişanlarıyla üç neferden birisi ahz ve iki nefer dahi diyar-ı Eflak'a firar etmeleriyle kezâlik anları dahi yanında alıkoyub nizâm-ı umur-ı memleketin ıtlâlîne ba'is olduğun bildirüb senki Eflak voyvodası mezkûrsun maru'z-zikr İlyas nâm boyar töhmet-i merkûme ile müttehim olub tarafına firar eden Katırcıoğulları demekle ma'ruf sâlifü'z-zikr iki neferi dahi tarafına teslim eylemek bâbında hüküm-i hümayûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 501

Seddü'l Bahir Kal'âsı nâ'ibine hüküm ki:

Nâm hatun Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb İbradim Paşa Câmi' vâizi olan zevci Taşçı-zâde Mustafa nâm vaizin bundan akdem Kıbrıs ceziresinde vâki' Magusa Kal'âsı'nda kal'a-bendi ve badehu ıslah-ı nefis eylemesi melhuz olundukda i'yaliyle Seddü'l-Bahirde ikâmeti fermânın olmuş idi lakin mezkûr Mustafa nice zamandan berü ehl ü iyalinden dûr olmağla Seddü'l-Bahirden sebebi tahliye ve ıtlâk olunmak bâbında istidayı i'nayet etmeğin İstanbul'a gelib ikâmetine mümâna'at olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî Evail-i S. Sene 1121.

Hüküm 502

Yeniçeri ağasına ve hassa yeniçeri bostancıbaşına hüküm ki:

Garapos (?) kapudanı olan kıdvetü a'yânü'l-milleti mesihiyye Dalaroka ve karındaşı Alikori Françesko Baroni Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb her sene kefaf-ı nefsleri için be her medresi onar vukıyye olmak üzere yalnız beş bin medre hamrın iştirasına emr-i şerîfimle ruhsat verile geldüğü üzere bu sene dahi Erdek ve Kapudağı ve sâ'ir iskelelerden on mikdar medre hamrın iştirasına ve menzillerine nakline mümâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum rica eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere bin yüz yigirmi bir senesiçün dahi nakline mümâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum rica etmeğin fermân-ı âlîşanım sâdır olmuştur buyurdum ki

Fî Evâsıt-ı S. Sene 1121.

Vusül buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel dahi siz ki mûmâ-ileyhimasız vech-i meşruh üzere bu sene için zikrolunan iskelelerden ve mahallerden kifaf-ı nefsleri için ve her medresi onar vukıyye olmak üzere yalnız beş bin medre hamrın iştirasına ve menzillerine nakline kimesneyi mümâna'at ve dahl u ta'arruz etdirmeyesiz amma bu takrib ile mikdar-ı muayyeneden ziyade ve bir senede iki def'a alınmak ihtimali olmaya şöyle bilersiz.

Hüküm 503

[] ve [] kâdîlarına ve Kapudağı nâ'ibine hüküm ki:

Mezbûrlar arz-ı hâl edüb Erdek ve Kapudağı ve sâ'ir iskelelerden ve her medresi onar vukıyye olmak üzere beş bin medre hamr iştirasına ve menzillerine nakline mümâna'at olunmamak üzere iş bu bin yüz yigirmi bir saferinin evâsıtında sâdır olan emr-i şerîfimle taraflarından sefine ile bir âdemlerin Kapudağı ve Erdek iskelelerine irsal eylediklerinde iskele-i mezbûrda gümrükçü ve subaşı olanlar gümrük ve bac ve avayid namıyla akçe talebiyle rencîde etmeleriyle ol vechle rencîde olunmamak babıyla emri şerîfim rica eyledikleri ecilden dîvân-i hümayûnum mahfuz olan ahkam kaydına mürâ'câat olundukda târih-i mezbûrda ol mikdar hamr için vech-i meşruh üzere emri şerîfim verildiği mestur ve mukayed bulunmağın mukaddema verilen emri şerîfime muhalif ol-vechle gümrük ve bac ve ava'yid talebiyle rencîde etdirilmeye deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıd-ı Ra. Sene [11]21.

[Sayfa 123]

Hüküm 504

İnöz Kal'ası dizdârı [] zîde hıfzihûya hüküm ki:

Edirne kâdısı mevlâna Halil zîdet fezâiluhû mektûb gönderüb Havas-ı Mahmud Paşa kazâsına tâbî Selviler nâm karye sakinlerinden Kırmızı Ahmed demekle ma'ruf kimesne için gece ve gündüz cenk-i çingene ile yiyüb ve içüb fisk ve fücûr ve karye-i mezbûrede ve civârında olan karyelerde âlet-i harb ile gezüb ehl-i ırzın ırzların heng ve nice kimesnelerin ehl ü i'yâllerine ta'arruz ve köyünde çingeneler peydâ ve fesâddan hâlî değildir deyü kura ehâlîsinin iltimâslarıyla olmak üzere ashâb-ı ağrazdan ba'zıları kazâ-i mezbûr nâ'ibinden arz alub ve mücebince mezbûr Ahmed'in İnöz Kal'ası'nda kal'a-bendi için emr-i şerîfim ısdar etmeleriyle mezbûrun keyfiyet-i ahvâlî minvâl¹⁵³ ve mukaddemâ hakkında minvâl-i meşruh üzere sâdır olan emr-i şerîfde tahrîr olunan mevadd-ı hilâfına vâki' ise sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm olunmak bâbında tekrar sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mezbûr Ahmed'in keyfiyet-i hâlî kendi karyesi ve etrafında vâki' Kara Hamza ve Gördelli (?) ve Eskibulus (?) ve Germedenli (?) ve Bedre ve Gayıblar nâm kura ehâlîsinden sual olundukda mezkûr için kendü halinde olub ol-makûle fesâdın birini irtikâb etmiş değildir ve ehâlî-i kazâdan kethüdâ yeri Hasan'dan gayrı mezbûrun sû-i hâlini haber vermiş yokdur deyü cem[-i gafır] ve cem'-i kesîr meclis-i şer' de ihbâr ve her biri mezkûr Ahmed'in her hâlinne kefil oldukların mevlânâyı mûmâ-ileyh ile Edirne bostancıbaşı Ahmed dâme mecduhû arz etmeğin mezbûr Ahmed kal'a-i mezbûreden itlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. sene [1]121.

Hüküm 505

İstanbul'dan Edirne'ye varınca yol üzerinde vâki' olan kâdılara ve yapağcı ustasına hüküm ki:

Çuka nâzırı İsmail zîde kadruhû gelüb hâliyâ Âsitâne-i Sa'âdetimde müceddeden işlenen çukaya iktizâ eden yapağının ol havâlîden mübâyaaşıçün tarafından irsâl eyledüğü

¹⁵³ Metinde “سوال” imlâsıyla yazılmıştır.

Simon yahudi sizki mûmâ-ileyhümsüz her kangınızın kazâsına varub dahil olur ise yapağının a'lâsından narh-ı cârî üzere akçesiyle yapağı mübâyaasına mûmâna'at ve dahl olunmamak bâbında hüküm ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere amel olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene [1]121

Hüküm 506

İstanbul ve Galata kâdîlarına hüküm ki:

Vezîr-i azam Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhu tersâne-i âmiremde ve mahmiye-i İstanbul'da Hüseyin Ağa mahallesinde müceddeden bina ve ihyâ eyledikleri câmî'-i şerîflerin ve medrese-i münîfe ve tekke-i latîfe ve imâret-i ma'mûreleri evkâfı müskifâtından mahmiye-i Galata'da azep kapusunda Meyyit iskelesinde olan şem'hâneleri gedikli şem'hâne defterine kayd olunmamağla şem'-i revgan gedikli şem'hânelere tevzi' olundukda müşârun ileyhin şem'hânesinde olan müstâcirlere sizin şem'hânenizin gedikli defterinde kaydı yoktur deyü sâ'ir gedikli şem'hânelere tevzi' olunan şem'-i rugandan hisse verilmeyüb gadr olunduğu i'lâm olunmağla sizki mevlânayı mûmâ-ileyhümâsız müşârun ileyhin şem'hânesine dahi müceddeden gedikli defterine kayd ve rугan şem' tevzi' olundukda sâ'ir şem'hânelere verildüğü minvâl üzere müşârun ileyhin şem'hânesine dahi hisse verilsün bir ferd muarıza ve muhalefet etdirilmemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Ra. sene [1]121.

Hüküm 507

İskilipte yeniçeri serdârı ve ocak ihtiyârları ve iş erlerine hüküm ki:

Zu'amâdan Mustafa zîde kadruhûnun iştikâsıyla kazâ-i İskilip sükkanından dokuz nefer eşkiyânın kal'a-bendlericün emr-i şerîf sâdır olub ve ocak tarafından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran küçük cavuş zîde kadruhû mübâşir ta'yîn olunmağla inşâllahu te'âlâ varub emr-i şerîfin mazmun-ı münîfi üzere eşkiyâ-yı mezkûrun ahz ve kal'a-bend etmeğe mübâderet eyledikde siz ki mûmâ-ileyhamsız ahzında i'ânet ve mübâşir-i mûmâ-ileyhe teslîm etmeğe takayyüd ve ihtimâm eylesesiz şöyleki tarafınızdan ve taraf-ı âherdan mûmâna'at olunmak ihtimali olur ise bir vechle cevaba kâdir olamazsınız ana göre akıbet endişâne hareket eylesesiz deyü yeniçeri ağası

Mustafa Ağa dâme uluvvuhu tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşruh üzere amel eylesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene [1]121.

Hüküm 508

Bozcaada kâdisına ve Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Sâbıkan Bar Kal'ası muhâfazasında olan Dergâh-ı mu'allâm topçuları neferatının çorbacısı olan Ramazan Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb bunun için muhâfaza-i mezbûrede olan neferatın esâmilerin hilâf-ı kânun mahluldür deyü çaldırub bir kıst (?) alub ve muhâfaza-i mezbûra ta'yîn olunan Musli çorbacının azline sa'y edüb ihtilâle bâ'is olduğu i'lâm olundukda kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olunması fermânım olmuşidi hâliyâ ahvâlî diğergün olub istid'â-yı inâyet etmeğin İstanbul'a gelmeyüb âher diyarda ikâmet etmek şartıyla ıtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

[Sayfa 124]

Hüküm 509

Yanya paşasına ve Yanya nâ'ibine hüküm ki:

Yanya'da vâki' müteveffâ Ali Paşa'nın binâ eylediği medrese vakfının bil-fi'il nâzırı olan Piri Paşa-zâde Mustafa zîde kadruhû mektûb gönderüb medrese-i mezbûrenin yigirmi seneden mütecâviz medrese ve Yanya müftisi mevlâna İbrahim pîr ve ihtiyâr ve beşer ulufe nafaka ile evkât-güzâr ile Yanya'da ba'zı eşkiyâ mevlânâyı mezkûra istinad ile fesâd ü şekâvete cesâret ederler deyü ashâb-ı ağrazın hilâf-ı inhâlarıyla mezkûrun Yanya nahiyesinde olan çiftliğinde ikâmeti fermânım olmuşidi el-haleti hezihi [medrese-i]mezbûrede sâkin olan otuz kırk mikdârı talebe dersden metrûk ve ahvâlleri perîşân olmağla mevlânâyı mezkûrun cürmü afv ve medresede ders ile meşgul olub kimesnenin umuruna karışmamak üzere gelüb Yanya'da sâkin olmasına mümâna'at olunmamak bâbında i'nayet ricâsına arz ve Yanya'da vâki' ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutaba ve meşayih ve fukarâ mahzâr etmeleriyle vech-i meşruh üzere fî-mâ-ba'd kendi halinde ders ile meşgul olmak şartıyla cürmü afv olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 510

Karahisar-ı Şarkî paşasına Bayramlı kâdîsına ve Giresun Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Akpınar nâm karye sâkinlerinden Mustafa nâm kimesne gelüb yine karye-i mezbûr sâkinlerinden Süleyman ve karındaşı Ali nâm yeniçeriler hevâlarına tâbi' Halil ve Ahmed ve Kısacıkoglu Ahmed ve Ömer nâm yeniçeriler ile yekdil ve şekâvet kasdıyla bin yüz yigirmi senesinde bunun hânesini basub zevcesini ahz ve eşyâsını dışarıya atub ve bir sagîr veledi helâk eylediklerin sabit ve hüccet olunduğun bildirüb mezbûrlar zâbitları ma'rifetiyle ahz ve ecvabı hak olundukdan sonra Giresun Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları bâbında hüküm-i hümayûnum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere zâbitları ma'rifetiyle mahallinde şer'le görölüb şekâvetleri sâbit olur ise kal'a-bend ve arz olunmak için yazılmışdır.

[Fi] Evâsıt-ı Ra. Sene [1]121.

Hüküm 511

Mezkûr mahallinden fîrar edüb bu tarafa gelirken ahz olunmağla mücebince Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâil-i R. Sene 1121.

İtlâkı için emri şerif yazılmışdır.

[Fî] Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

[] ve [] kâdîlarına ve Galata kazâsı muzâfaatından Kapudağı nahiyesi nâ'ibine ve Bozcaada Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki nahiye-i merkûme nâ'ibi mevlâna-i mûmâ-ileyhsin mektûb gönderüb nâhiye-i mezbûreye tâbi' Şahin Bergos nâm karyenin imâmı ve müezzini ve sâ'ir mütesellimîn ve zımmî ehâlisi bi-ecma'hum meclis-i şer'a varub karye-i mezbûrede sâkin yeniçerilik iddi'âsın eden Ahmed nâm şakî kendü halinde olmayub dâima âlet-i harb ile gezüb ba'zılarının ehl ve i'yallerin fiili şeni' kasd ve ba'zılarını bıçak ile urub ve ba'zılarının ırzların heng ve bi-gayr-i hakkın darb-ı şedîd ile darb ve Eyüb çelevi demekle ma'ruf kimesneyi dahi bin yüz yigirmi bir senesinde nehâren ve alenen menzili kapusu önünde saçma ve kurşun ile dolu tüfenk ile katl kasdıyla urub on bir yerinden mecrub edüb bunun gibi şekâvetinin nihayeti olmamağla da'vet şer' olundukda itâ'at-i şer' etmeyüb gaybet etmekle mezbûrun şerr ve mazarrâtından emin olmayub perâkende

olmalarına bâ'is olduğun i'lâm ve civarlarında vâki' Bandırma kasabası ehâlîsinden dahi şakî-i mezbûrun keyfiyet-i ahvâlî istihbâr olundukda minvâl-i muharrer üzere sû-i hâlî fesâd ü şekâvet âdet-i mustemirresi olduğunu bî-garaz Müslimînden cemm-i gafır ihbar etmeleriyle şakî-i mezbûr bulunduğu mahalden ahz ve icrâyı hak olundukdan sonra şer' ü mazarratı üzerlerindsn men ve def' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricâsına ilhahlarıyla vâki' hâlî arz eylediğin ecilden zâbiti ma'rifetiyle şakî-i mezbûr bulunduğu mahalde bi-eyyi-hâl ahz ve hasımlarıyla murafi'-i şer' olunub icrâyı hak olundukdan sonra Bozcaada [Kal'asında] kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

[Fi] Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 512

Uluborlu kâdîsına ve Hamid Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Nişan-ı hümayûnum verilen dergâh-ı mu'âllâm müteferrikalarından kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim müteferrika Ahmed zîde mecduhû müştereki Muharrem çavuşun ze'âmeti karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Senirkend nâm sâkinlerinden Musa beşe oğlu Süleyman nâm kimesne kendi halinde olmayub bin yüz on senesinden berü mûmâ-ileyhanın ze'âmetleri umuruna dahl ve rea'yâsını ehl-i örfe gamz ve tecrim ile ta'addîden hâlî olmaduğun bundan akdem mûmâ-ileyhumanın subaşları olan kıdvetü'l-emasil ve'l-akran Ali zîde kadruhû der-i devlet-medârımda i'lâm ve teşekki eyledikde mezkûr Süleyman'ın bu makûle fesâdı vâki' ise men' ve def' olunmak üzere sâdır olan emr-i şerîf mûcebince mezbûrun keyfiyet-i ahvâlî ehâlî-i karyeden suâl olundukda karye-i mezbûreden bir kaç nefer kimesneler mezbûr Süleyman'ın hüsn ü hali müş'ar haber verdiklerinde mezbûrun iltimâsıyla hüsn ü hâlî der-i devlet-medârıma i'lâm ve mezbûrun haremînin afvı bâbında emr-i şerîfim verilüb lakin merkûm Ali ve karye-i mezbûrede mezkûr Süleymanın husumları yedlerinde olan emr-i şerîf mûcebince mârû'z-zikr Senirkend nâm karyede akd olunan meclis-i şer'da mezkûr Musa Beşe oğlu Süleymanın hasımları talebiyle keyfiyet-i ahvâlî suâl olundukda karye-i mezbûre ehâlîsinden dahi Osman ve Esseyid Hızır Çelebi ve Şehmuz Mehmed Bey ve (...) Bey demekle ma'ruf ve İlyas halife ve Seyyid Mustafa halife ve Veli Halife ve Hüseyin Halife ve Safi ve Safioğlu Ali ve Muharrem ve Şaban ve Kasab Mehmed ve Ali ve Veli ve Hüseyin ve diğer Hüseyin ve Esseyid Çelebi nâm kimesneler meclis-i (...) mezkûrda mezkûr Süleymanın gıyâbında karye-i mezbûrede Ali

Bey demekle ma' ruf kimesnenin kızını bir müslümana namzed eyledikde on gurusı almadıkca verdirmem deyü şetm ve on gurusunu ahz ve karye-i mezbûr imâmı Bayram Halifeye sen nikahsız hatunda zevce ettin deyü iftira ve ehl-i örfe tecrim etdirüb ve İvaz Bey demekle ma' ruf kimesnenin hânesini basub hatunu (...) dahi gelür iken taşladub ve karye-i mezbûr zaimi mûmâ-ileyh Muharrem Çavuş'un dahi hânesin basub şütûm-ı galiza ile şetm ve tüfenk atub ve sürbe eşkiyâsından olan Kupusun etbaından olub yigirmi beşer gurusı iki esamî fûruht eyledim deyü ikrâr eyledüğün ve mezbûr Süleymanın şer'-i şerîfe itâ'at etmeyüb bunun emsâli fesâdının nihâyeti olmaduğun haber verdiklerinden mâ'adâ mezbûrun karındaşı olub karye-i mezbûrda sâkin Mustafa Bey demekle ma' ruf kimesne dahi itâ'at-i emr-i şerîf eylemeyüb ve kendi halinde olmayub ehl-i fesâd olub ümmet-i Muhammedi gerek mezkûrdan ve gerek karındaşı mezbûrdan mutazarrır oldukların mezkûr subaşı Ali ve karye ehâlîsinin ilhahlarıyla sizki mûmâ-ileyhimâsız sizinle Isparta kâdîsı mevlâna Mehmed zîde fazlûhû der-i devlet-medârımda arz eyledüğünüz ecilden mezkûran Süleyman ve Mustafa her ne vakitte zuhûra gelür ise ahz ve hasımlarıyla murafî'-i şer' ve sabit olan hakların ashâbına alıvermeyüb icrâyı hak olundukdan sonra kendüleri habs ve keyfiyet-i halleri der-i devlet-medârımda arz olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

[Sayfa 125]

Hüküm 513

Lefkoşa mollâsına hüküm ki:

Kıbrıs ceziresi re'âyâsı gelüb âdem ve arz-ı hâl gönderüb emr-i şerîfimle vâki' olan tekâlifî edâda kusûrları yoğiken hâliyâ Kıbrıs vâlîsi olan Yusuf Paşa hilâf-ı şer-i şerîf ve bilâ emr-i münif cebren re'âyânın her bir neferinden onar buçuk gurusı alub gadr etmekle cezire-i mezbûreye ta'yîn olan mehâsıb ma'rifetiyle hilâf-ı şer'-i şerîf alduğu müşârun ileyhin maişetine nukas ve hüccet-i şeriye ile vâki'-i hâli der-i devlet-medârıma i'lâm olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin müşârun ileyhin vech-i meşruh üzere aldığı sâbit olur ise maişetine nukas ve icrâyı hak olundukdan sonra vâki' hâl hüccet-i şer'îyye ile sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 514

Ber-vech-i arpalık Karahisar-ı Şarkî mutasarrıfına ve Bayramlı kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Fındıklı nâm karyede sâkin talebe-i ulûmdan Mehmed nâm kimesne gelüb yine karye-i mezbûreden Elmaoğlu demekle ma'ruf Mustafa nâm yeniçeri sercem'iyet olmağla hevâsına tâbi' kırk elli nefer eşkıyâ-yı başına cem' ve ebnâyı sebilin yollarına çıkub malların gasb ve kendilerin darb ve ba'zılarının evlerin basub bâkir kızların hilâf-ı şer'-i şerîf ta'arruz eyledüğünden mâ'adâ esir bey' eder gibi bey' edüb ve ba'zı fukarâyı ehl-i örfe gamz ve bi-gayr-i hakkın onar onbeşer guruşların alub fesâd ü şekâvetinin nihayeti olmaduğundan gayrı bu diyâr-ı âherda tahsil-i ulûm eder iken karye-i mezbûrede mutasarrıf olduğu mülk bahçesinin eşcârını fuzûlî kat' ve hıdmetkârının âlet-i harb ile helâk kasdıyla üzerine hücum edüb bir tarikle elinden halas edüb tekrar bunun karındaşı [] nâm kimesneyi dağa götürüb helâk edüb bunun emsâli zulûm ve ta'addîsinin nihâyeti olmaduğun bildirüb husus-ı mezbûr için ocak tarafından mübâşir ta'yîn olunan [] çavuş zîde kadruhû ma'rifetiyle şer'le görülüb ihkâk-ı hak olunmak bâbında emr-i şerîf ricâ etmeğın mahallinde şer'le ta'yîn olunan çavuş ma'rifetiyle mürâfaa ve icrâyı hak olundukdan sonra vech-i meşruh üzere şekâveti vâki' ise ıslâh-ı nefis için kal'a-bend ve i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 515

Maraş beylerbeyisi'ne hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin hâliyâ uhdende olan ifrâz ü Zülkadriye Türkmânından muazzez Tacirlü cemâ'ati bundan akdem Rakka havâlîsinde iskân olunub lakin mezbûrlar mevzi'-i ikâmetlerinde zer' ve harsa rağbet etmeyüb alet-i harb ile râkiben gezmeğe me'lûf olub ve bâ-husus bi-emrillahi te'âlâ bu sene Nehr-i Fırat'ta suyun kıletinden ba'zı geçitler zâhir olmağla derûnlarında muzmer olan (...) icrâ için bir kaç def'a yerlerinden hareket ve firâr kasdında olduklarından Rakka vâlîsi olub Rakka havâlîsinde vâki' bil-cümle tevâif-i iskânın zabt ve rabtına me'mûr olan vezîrim Yusuf Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhu tarafından men' ve yine mevzi'-i ikâmetlerine ircâ' ve îvâ ve geçitler muhâfaza olunur iken mârû'z-zikr ifrâz-ı Zülkadriye Türkmânından Cerid cemâ'ati ricâli sâlifü'z-zikr Tacirlü cemâ'ati ehâlîsine âdem ve haber gönderüb cemâ'atlerin arasına gelmek üzere tergîb ve taleb olundukda ele vermemek üzere taahhüd ve bu tarikle ihtilâl etmeleriyle zikr olunan tacirlü cemâ'ati bir gece geçitlere

hücûm ve anda olan muhâfazacılar ile muharebe ve (...) mertebesi fırsat bulub geçitlerden ubur etmeleriyle Birecik mutesellimi ve geçitlerde olan muhâfazacılar erişüb ve ol vakitte (...) me'mûr olanlardan ber-vech-i bayrak levendât dahi anda olmağla anlar dahi (...) ve i'ânetedüb cemâ'at-i merkûmenin firârileriyle bir mikdâr muharebeden sonra ele girenleri mevzi-i ikâmetlerine ircâ' ve sâ'irleri (...) kurbunda vâki' (...) dağına ve anda dahi Çukurova'da cerid cemâ'ati içüne düşüb halas oldukların vezîr-i müşârun ileyh mektûb ve kâ'imesiyle i'lâm edüb ve efraz-ı Zülkadriye Türkmâni senin uhdende ve zîr-i destinde olmağla zikr olunan firârieleri yine yerlerine ircâ icün me'mûr ve ol taraflara karîb olanlardan Aziz sancağıbeği Bilal dâme izzuhû kapusu halkı ile ve Fettahoğlu ve Çobanoğlu ve Beyazidoğlu Aşair ve kabâillerinden at ve tuna ve haml-i silâha kâdir olanlar ile seninle ma'ân tayin ve emrine muvâfakat eylemek üzere her birine başka başka emr-i şerîfimle tenbih vete'kid olunub ve husus-ı mezbûr içün [] mübâşir ta'yîn olunmağla imdi senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde bu hususa kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ile kıyam ve vech-i meşruh üzere seninle ma'ân tayin olanlar ile haberleşüb tacirli cemâ'atinin firarileri eğer efraz-ı Zülkadriye Türkmânından olan Ceridd cemâ'ati ve eğer ol havâlîde sâ'ir aşâyir ve kabâil arasında her ne mahalde bulunurlar ise iktizâsına göre hareket ve maiyet ve ittifak ile üzerlerine varub mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifetiyle bulundukları mahallerden alâ eyyi-hâl cümlesini ehl ü i'yâl ve düvvâb-ı mevâşileriyle kaldurub ve yollarda vâki' memerr ve muabberlerde kemâ-yenbagî hıfz ve hirâset olunarak Rakka havalisinde mevzi-i ikâmetlerinde îvâ ve iskân içün cümlesinin vezîr-i müşârun ileyhe îsâl ve teslîm olunduğuna yedinden temessük alub der-i devlet-medârıma irsâl eyleyesin cem'iyet-i merkûme firâriilerinin mevzi-i ikâmetlerine ircâ' ve îsâli alâ eyyi-hâl senden matlubdur şöyleki bundan sonra bu hususda bir dürlü tehâvün ve tekasülün zuhûra gelmek ihtimali olursa bir-vechle özr ü cevâbın ısga olunmayub mazhar-ı itâb olacağını mukarrer bilüb ana göre basiret ve intibah ile hareket ve fermânım olduğu üzere bu maslahatın bir gün evvel itmamına ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 516

Karaman vâlisine ve Kırşehirî kâdîsına hüküm ki:

Ber-vech-i arpalık Kırşehir Sancağı mutasarrıfı Ebubekir dâme ikbâluhû mektûb gönderüb Kırşehir kasabasında Hızır ağa demekle kimesne i'âm-ı hal edüb bin yüz yigirmi senesinde menzile sârik girüb mevcut olan eşyâsını sirkat etmekle sâriklerin kasaba-i mezbûr sakinlerinden Arab Receb Paşa oğlu Ahmed Bey demekle ma'ruf kimesne ile tevâbi'leri iddi'â eyledikde mezbûr Ahmed ve tevâbi'i götürülüb husus-ı mezbûr tefahhus olundukda mezbûr Ahmed inkar edüb lakin etbâ'ı mezbûr Hızır'ın menzilinden bunca eşyâ alub mezbûr Ahmed'e verdik deyü ikrâr etmeleriyle ba'dehu kasaba-i mezbûrenin ulemâ ve sulehâ be sâ'ir fukarâsından keyfiyet-i hâli suâl olundukda mezbûr Ahmed ve gerek tevâbi'ileri bu misillü âdet-i müstemirreleridir ve bir kaç def'a misillü sirkat edüb evzâ ve etvârından razı değiliz deyü cümlesi meclis-i şer'î şerîfde alâ tarikü's-şehâde haber ol bâbda emr-i şerîfim verilmek ricâsına vâki' hâli arz eylediği ecilden senki vezîr-i müşârun ileyhsin vech-i meşruh üzere mezbûrun hânesi ma'rifet-i şer'le tecessüs ve eser-i sirkatde bulunanlar şer'an sahibine redd ü teslîm olundukdan sonra şer'an sâbit olan mevadd sicil ü huccet kendileri kal'a-bend ve keyfiyet-i ahvâlî arz ve i'âm olunmak için yazılmışdır.

[Fi] Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

[Sayfa 126]

Hüküm 517

Uzeyir sancağıbeği Bilal'e hüküm ki:

İfrâz-ı Zülkadr Türkmânından müfrezez Tacirlü cemâ'ati bundan akdem Rakka havâlisine iskân olunub lakin mezbûrlar mevzi'-i ikâmetlerinde zer' ve harse rağbet etmeyüb âlet-i harb ile rakiben gezmeğe me'lûf olub ve bâ-husus bi-emrullâhi te'âlâ bu sene Fıratın suyu killetinden ba'zı geçitler zâhir olmağla derunlarında muzmer olan fesâdı icra için bir kaç def'a yerlerinden hareket ve firar kaskında olduklarında Rakka vâlîsi olub Rakka havâlisinde vâki' bilcümle tavâyif-i iskânın zabt ü rabtına me'mûr olan düstûr-ı mükerrem müş'ar-i müfehham nizâmü'l-âlem vezîrim Yusuf Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhu tarafından asker men' ve yine mevzi'-i ikâmetlerine ircâ ve îvâ ve geçitler muhâfaza olunur iken mârû'z-zikr ifrâz-ı Zülkadr Türkmânından Cerid cemâ'ati ricâli sâlifü'z-zikr Tacirlü cemâ'ati ehâlisine âdem ve haber gönderüb cemâ'atlerin arasına gelmek üzere tergîb ve taleb olundukda ele verilmek üzere taahhüd ve bu tarik ile idlâl etmeleriyle zikr olunan Tacirlü cemâ'ati bir gece geçitlere hücum

ve anda olan muhâfazacılar ile muharebe ve nisf mertebesi fırsat bulub geçitlerden ubur etmeleriyle Birecik mutesellimi ve geçitlerde olan muhâfazacılar erişüb ve ol vakitte cerdeye me'mûr olanlardan bir kaç bayrak levendât dahi anda bulunmağla ânlar dahi imdad ü i'ânetedüb cemâ'at-i merkûmenin firârileriyle bir mikdâr muharebeden sonra ele girenleri yine mevzi'-i ikâmetlerine ircâ ve sâ'irleri Ayıntab kurbunda vâki' Soft dağına ve andan dahi Çukurova'da Cerid cemâ'ati içüne düşüb halas oldukların vezîr-i müşârun ileyhın mektûb ve kâ'imesiyle i'lâm edüb ve el-hâletü hâzihî efrâz-ı Zülkadriye Türkmânı emîrû'l-umerâ-i kirâm hâliyâ Maraş beylerbeyisi olan Rişvan oğlu Halil dâme ikbâluhûnun uhdesinde olmağla zikr olunan firârîlerin yine yedlerine ircâ' için mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh me'mûr ve bu husus için cemâ'at-i merkûme firârîleri ol taraflara karib olmağla senki mûmâ-ileyhsin bu husus için Maraş beylerbeyisi mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ile sen dahi me'mûr ve ta'yîn olunmuşsundur imdi emr-i şerîfim vusûlünde kapun halkıyla hâzır ve âmâde bulunub mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh tarafından sana haber geldikde münâsib gördüğü vech üzere hareket ve sâlifü'z-zikr Tacirlü cemâ'atinin firarileri eğer ifrâz-ı Zülkadriye Türkmânından olan Cerid cemâ'ati içinde ve eğer ol havâlîde sâ'ir aşâyir ve kabâil arasındadır hâsılı her ne mahalde bulunurlar ise mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin re'yine muvâfakat ve muayyenet ve ittifak ile üzerlerine varub mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle bulundukları mahallerden alâ eyyi-hâl ehl ü i'yâl ve devvâb ve mevâşîleriyle cümlesini kaldırub ve yollarda vâki' memerr ve mâbberlerde kemâ-yenbagî hıfz ve hirâset olunarak Rakka havalisinde mevzi-i ikâmetlerinde îvâ ve iskân için mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin re'yine muvâfakat ile mezbûrları sürüb götürüb Rakka Vâlisi vezîr müşârun ileyhe îsâl ve teslîm e bezl u sa'y ve kudret eyleyesin şöyleki cemâ'at-i merkûm firârîlerinin iskânları hususunda bir dürlü tehâvün ve tekâsülün zuhûr edecek olur ise asla özr ü cevâbın ısga olunmayub ukûbet-i şedîde ile muâkeb olacağını mukarrer bilüb ana göre basiret ve intibah ile hareket eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 518

Bir sûreti Fettahoğluna aşâyir ve kabâilin ata ve dona ve haml-i silâha kâdir olanlar ile.

Hüküm 519

Bir sûreti Çobanoğluna aşâyir ve kabâilin ata ve dona ve haml-i silâha kâdir olanlar ile.

Hüküm 520

Bir sûreti Bayezidoğluna aşâyir ve kabâilin ata ve dona ve haml-i silâha kâdir olanlar ile mübâşir ile cümlesi yazılmışdır.

Hüküm 521

Rodos Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Kıbrıs muhâssılı İbrahim zîde mecduhû gelüb cezire-i Kıbrıs'ın dahi re'âyâlarından kalemkâr Baba Yorgi ve Balcıbaba Mihail nâm papaslar eşirradan olub dâimâ kârları vâlî ve a'yan-ı vilâyet kapularına varub ve cezire-i mezbûre fukarâsının mukaddemâ olan zulm ü ta'addîleri dahi bunların sebebi ile olub mesfurlara iki nefer gerek cezire-i Kıbrıs ve gerek taraf-ı devlet-i aliyemde re'âyâyı tahrik ve verilen nizâma razı olmayub re'âyâ beyninde ihtilâle bâ'is olmalarıyla mezbûran papaslar ahvâlî re'âyâ nizâm buluncaya değin ıslâh-ı nefis için kal'a-bend olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğın vech-i meşrûh üzere mezbûrlar ahz ve ıslâh-ı nefis için Rodos Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

İtlâkiçün yazılmışdır

Hüküm 522

Dimetoka kazâsı nâ'ibine ve Edirne Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Hacı Ali zîde mecduhû gelüb bin yüz yigirmi bir senesine mahsub olmak üzere Dimetoka ve tevâbi'i cizyesi cibâyeti berât-ı şerîfimde uhdesinde olmağla tarafından Osman nâm kimesneyi ta'yîn ve ırsâl ve mezbûr dahi mâl-ı mîrînin tahsiline mübâşeret edüb taraf-ı âherdan dahl olunmak icâb eder hâli yoğiken ashâb-ı ağrazdan Süleyman ağa demekle ma'ruf kimesne kendü halinde olmayub re'âyâyı kendüye rabt etmek sevdâsıyla karye be karye âdemlar gönderüb re'âyâyı tahrik ve mâl-ı mîrînin tahsili ta'tiline bâ'is olduğun bildirüb ol bâbda hükm-i hümayûnum rica etmeğın mezbûr Edirne Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

[Sayfa 127]

Hüküm 523

Sayda-Beyrut Vâlisi Vezîr Halil Paşa'ya hüküm ki:

Senki vezîr-i müşarun ileyhsin bundan akdem Sayda-Beyrut eyaleti sana tevcih olunub ve sâbikan Sayda- Beyrut beylerbeyisi olan selefin İbrahim Paşa ile mâbeyn hesabınız görüldükde eyâlet-i mezbûrenin sana tevcihi bin yüz yigirmi zilkadesinin on beşinci gününde ve mart bin yüz yigirmi bir muharreminin guresinde vâki' olmağla sana tevcih olunduğu târihten marta değin mabeynde olan kırk beş günü kıste'l-yevm tarh edüb ve bu hesâb üzere mukâta'ât faizinden tarafına on iki bin yedi yüz seksen sekiz gurus isâbet etmek üzere mûmâ-ileyh İbrahim Paşa'dan ba'zı mukâta'âtdan havale temessükü alub ve dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından olub mukaddema mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhin zimmetinde bakiye kalan emvâlîn teftîşi ve tahsiline me'mûr olan Hasan dâme mecduhû ile gönderdiğün mektûbunda mukâta'ât fayizinden tarafında iktiza eden on iki bin yedi yüz gurusu İbrahim Paşa üç mukâta'âdan havâle etmekle bakâyâ defterine kabulümüz tahrîr olunmuşdur deyü i'lâm eylemişsin lakin Sayda-Beyrut beylerbeyliğine selefin mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh mutasarrıf sonra bin yüz on dokuz senesini tekmiil etmedin mezbûrun azl ve habsi iktiza edüb ve kal'a-bend olunmağla memleket-i vilâyetden hâlî kalmamak içüb sana târih-i mezbûrdan tevcih iktiza edüb amma eyâlet-i mezbûrenin bin yüz on dokuz senesi mukâta'âtı mâlî tamamen mûmâ-ileyhden matlub olub ve kezâlik sene-i merkûmenin bütün fayizi dahi mûmâ-ileyhe âid etdiğü âşikâr olduğundan mâ'adâ elyevm cânib-i mirîye bu kadar düyûn-ı bâkiyesi olub ve sen sevâlifü'z-zamanda müddet-i medid baş defterdârlık hıdmetinde olduğun hasebiyle mîrî muhasebât ahvâlîne ve mürâat oluna gelen şurûta dakika be dakika vâkıf iken ve senden kemâl-i istikâmet ile hidemât-ı cemîle me'mûl iken menâsıbına vardığın gibi bu güne ve sâir ve (...) ile celb-i menfa'at kaydına düşdüğün hakkında tab-ı hümayûnumun tagayyürüne bâ'is olub ve bu tarikle ihtilas sevdasında olduğun on iki bin yedi yüz seksen sekiz gurus elbette senden matlub olmakla imdi işbu emr-i şerîfim sana vâsıl olduğü gibi bir dürlü özr ve illet îrâd eylemeyüb mütesellim-i merkûmu mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhden mîriye olan deynine mahsûb olmak üzere bi't-tamam bu tarafa icâleten irsâl ve hazîne-i âmireme teslîm etdirüb ibrâyı zimmet eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 524

Rodos Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Sâbıkan bâbü's-sa'âde ağası olan Mustafa ağanın bundan akdem Rodos Kal'ası'nda kal'a-bend olması fermânım olmuşıdi hâliyâ mûmâ-ileyh varub Burusa'da ikâmet etmek üzere ıtlâkı fermânım olmağın imdi senki dizdâr-ı merkûmsun emr-i şerîfım vusulünde mûmâ-ileyh Mustafa ağayı varub Burusa'da ikâmet etmek üzere kal'a-i merkûmeden ıtlâk ve sebebli tahliye eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 525

Ber-vech-i arpalık Hüdâvendigâr Sancağı'na mutasarrıf olan Hasan dâme ikbâluhûya ve Burusa mollâsına hüküm ki:

Sâbıkan bâbü's-sa'âde ağası olan Mustafa ağanın bundan akdem Rodos Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olmuşıdi hâliyen mûmâ-ileyhe varub Burusa'da ikâmet etmek üzere kal'a-i merkûmeden ıtlâkı fermânım olmağın imdi sizki mûmâ-ileyhümâsız mûmâ-ileyh Burusa'ya gelüb vâsıl oldukda anda ikâmet etdirmeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 526

Şam beylerbeyisi ve mîr-hâcı Nasuh Paşa'ya ve Şam mollâsına hüküm ki:

Hama ve Humus havâlîsinde olan tavâif-i iskânın boy beyleri Balaban ve Süleyman zîde kadruhûmâ arz-ı hâl gönderüb Hama ve Humus havâlîsinde iskânları fermân olunan defterlü re'âyânın ba'zıları mevâzi'-i ikâmetlerinden kalkub evleriyle birer ikişer firar ve Şam-ı Şerîfe varub Dürzioğlu Kasım demekle ma'ruf kimesnenin himâyesiyle anda tavattun etmeleriyle sâ'ir tavâif-i iskânın dahi teferruk ve neşetine ve ihtilâl-i nizâmlarına bâ'is olduklarından mâ'adâ beher sene üzerlerine edâsı lâzım gelen mâl-ı mîrîlerin dahi kendü yanlarından verüb küllî gadr ü hayf olmağla Hama ve Hamas havalisinde iskân olunan defterlü re'âyânın firâriyelerinden Şam-ı Şerîf'de mutavattın olanlar bulundukları mahallerden kaldırılıb

cümlesi mevâzi-i iskânlarına nakl ve îvâ ve iskân etdirilmek bâbında hükm-i hümayûnum rica eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 527

Lefkoşa mollâsına hüküm ki:

Cezire-i Kıbrıs re'âyâsı Südde-i Sa'âdetime âdem ve arz-ı hâl gönderüb bundan akdem vâlîler tarafından saray döşemesi akçesi namıyla ve sâ'ir bu misillü bahâneler ile cezire-i mezbûre re'âyâsından bir nesne almamak üzere hatt-ı hümayûn u şevket makrun u mu'anven emr-i şerîfim sâdır olmuşiken hâliyâ Kıbrıs Vâlisi Yusuf Paşa'nın yanında olan Galatalı Kostantin ve Sevet nâm zimmîler ile a'yândan ba'zıları birbirleriyle yekdil ve bin yüz yigirmi sensinde vâlî-i müşârun ileyh için saray döşemesi akçesi namıyla ve sâ'ir bahâne ile hilâf-ı şer' i şerîf ve bilâ emr-i münif müslümanlardan nefer başına üçer guruşdan ve kefereden dahi nefer başına üçer buçuk guruşdan tevzî' ve cebren tahsil etmeleriyle perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is oldukların bildirüb ol bâbda istid'âyı inâyet eyledikleri ecilden ol tarafa âher hususiçün mübâşir ta'yîn olunub ve muhâsıl olan [] zîde kadruhû ma'rifetiyle hilâf-ı hatt-ı hümayûn ve bi-gayr-i hakkın ol vechle alınan akçelerin şer'le hemen ehâlisine redd ü teslim ve icrâyı hak olunduktan sonra mezbûran iki nefer zimmîler diyâr-ı âhere nefy ü iclâ eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 128]

Hüküm 528

Maraş beylerbeyisi'ne ve Maraş nâ'ibine hüküm ki:

Maraş sakinlerinden Seyyid Abdi zîde şeref seyyidetuhu ile sâ'irleri Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb Maraş sükkanından olub bundan akdem ıslâh-ı nefis için tersâne-i âmirem zindanına vaz' olunub ba'dehu kefil ile ıtlâk olunan Mehmed nâm kimesne kendü halinde olmayub bin yüz yigirmi senesinde gece ile evlerin basub ta'addî eyledüğünden mâ'adâ ammisi oğlu Kalenderin oğlu İbrahim'in hazînedârı Nekes Mehmed demekle ma'ruf kimesne dahi zenne kıyafetle evlerine girüb heng-i ırz ve hevâsına tâbi' kimesneler ile sekerâten gezüb

ve gece ile kapıların kırıp ve nahiyelerin yakup avret ve oğlanların cebren ahz edüp ta'addî etmeleri ile mezkûr Seyyid İsa iştika için Asitâne-i sa'âdete gelür iken mezbûr Mehmed bunu katl etmek ve (...) ve külünk ve and ve enderun cemâ'atlerinden yigirmi nefer atlu âdem gönderüb mezbûrlar dahi gece ile evin basub üzerinde olan kağıtların ahz ve bir tarikle ellerinden halas olmağla küllî ta'addî ve fesâd eylediklerin bildirüb senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin ol tarafa âher hususicün ta'yîn olunan mubâşir ma'rifetiyle şer'le tefahhus olunub husus-ı mezbûr vâki' ise mezbûr Mehmed bi-eyyi-hâl ahz ve habs olundukdan sonra vâki' hâli sıhhati üzere arz ve karar ve akıbet etdirilmeğın ihtirâz eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene [1]121.

Hüküm 529

Saray ve Vize kazâları nâ'iblerine ve zikrolunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârlarına hüküm ki:

Bundan akdem Devlet-i âliyei ebed peyvend ile düvel-i nasârâ beyninde mün-akd olan sulh ü salah istikrar ve istihkâm bulub ol vakitten berü müceddeden tashîh ve be-dergâh (?) olunmamak için hattı hümayûn u şevket makrun ile mukaddema sâdır olan evâmîr-i şerîfe ile ocak tarafından Rumeli ve Anadolu câniblerine ta'yîn olunan çavuşlar yedlerine verilen evâmîr-i şerîfeyi kâza be kâza mahâkimde sicillata kayd ve mezamin-i münifesini cümleye ilân ve işa'at ve tenbih ü tehdid olunmuş iken sabıkan otuz üç sekbanların çorbacısı resm-i kadîm üzere bin yüz yigirmi senesinde (...) nahiyesinde (...) tayin olunur şikârgahlarına çıktıkda zikrolunan kazâları re'âyâ taifesinden ba'zılarının küllî akçelerin alub sizi yeniçeri eyledim deyü askeri kisvesi giydürüb ve onlar dahi yeniçeri olduk deyü üzerlerine edâsı lâzım gelen hukuk ve rusumların ve emr-i şerîfle vâki' olan tekâlûflerin vermediklerinden mâ'adâ ta'addî ve tecavüz ve askeri taifesinin ihtilal-i nizâmlarına ve re'âyâ fukarâsının ihtilâlîne bais oldukları der-i devlet-medâra i'lâm olunmağla siz ki mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşruh üzere Saray ve Vize kasabalarında ve nevâhi ve kurasında sâkin olub askerilikte alakaları yoğiken Mehmed çorbacı-ı mezbûrun tama-ı hâmı ve celb-i mâl sevdasıyla rea'yâ taifesinin akçelerin alıp ve askeri libas giydürüb sizi yeniçeri eyledüm deyü ruhsat verüb ve anlar dahi yeniçeriyüz rütbesine girüb ta'addî ve tecavüzleri zahir olmağla gerek mezbûrlar ve gerek sulh senesinden sonra üzerlerinde edâsı lâzım gelen hukuk u rusumlarından nefislerin tahlisi için askerilik iddi'âsı edenleri gereği

gibi teftîş ve tefehhus ve ol makûleleri sahih sefer eşer askerî taifesinden temeyyüz ve tefrik ve üzerlerine giydikleri askeri kisveleri hal' ve kemâ fi'l-evvel re'âyâ zümresine idhal edüb bu misillü vaz-ı na-hanvâre bir ferde ruhsat gösterilmeyüp ve bir vechle himayet ve sıyânet olunmayub askeri zümresini re'âyâ taifesinden temeyyüz ve nizâmlarına temşiyete gereği gibi takayyüd ve ihtimâm ve keyfiyet-i ahvâlî vuku'u ve sıhhati üzere der-i devlet-medâra arz u i'lâm eylesüz deyi yeniçeri ağası mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fî Evâhir-i S. Sene 1121.

Hüküm 530

Ber-vech-i arpalık Avlonya Sancağı'na mutasarrıf olan Hüseyin Paşaya hüküm ki:

Bundan akdem Avlonya Sancağı'nda (...) kasabasında Keçi limanı ile kara ve sadar nâm mahallin beyninde müste'men sefinelerinden bir kıta kalyon karaya düşüb içünde olan emval ve eşyâyı ol havalinin ehâlîsi ahz ve limanda bulunan müste'menleri telef eyledüler deyü haber alunub düstûr-ı mükerrem müş'ir-i müfahham nizâmu'l âlem Rumeli vâlisi vezîrim İsmail Paşa tarafından buyruldu ile tayin olunan mübâşir ma'rifetiyle husus-ı mezbûr tefassuh olundukta mahall-i merkûmda şikest olan felemenk kalyonu olmağla İlbasan Sancağı'nda Dıraç kazâsında (...) karyesi sakinlerinden Hüseyin ağa ve Dıraç kazâsında Sula karyesi sakinlerinden Baştova Kal'ası dizdârı İbrahim ve kal'a-i mezbûre imâmı Mehmed Halife demekle ma'ruf kimesneler altmış nefer tüfenk endaz ile karadan ve Ülgün Kal'ası reislerinden (...) ve Abdal Tabak (?) İbrahim (...) ve Sinan Miço nâm reisler dahi deryadan varub mezkûr kalyonun kapudanına taşra çık seni halas edelim deyü da'vet eylediklerinde kapudan mesfur Avlonya iskelesi emini Ahmet gelmedikce çıkmam deyü red ile cevap verüb ba'dehu biz Avlonya iskelesi eminiyüz deyü bi'd-def'a'at yemin eylediklerinde kapudan mesfura itimat hasıl olmağla ol dahi kırk nefer mikdârı efrence gemicisiyle emval ve erzakın yanına alub sefineden taşra çıkduğı saat kapudan mesfur ve gemicileri kendü yedleriyle on iki bin firengi altun ve iki yük çuka ve iki yük kumaş ve elli adet tüfenk mezkûran Zabyaklı Hüseyin ve dizdâr İbrahime teslîm ve bundan mâ'adâ her ne mikdar zi-kıymet eşyâ bulurlar ise otuz nefer efrenc gemiciyle kapudan mesfuru ma'ân alub Baştova Kal'ası'na götördükleri ve Ülgün Kal'ası'nın ruesası dahi on nefer efrenc gemicileri ve sâ'ir buldukları eşyâyı sefinelerine tahmil edüb

[Sayfa 129]

Ülgün'e nakl eylediklerinden sonra Avlonya iskelesi emini Ahmed bir kaç gün mürûrunda varub tecessüs eyledikde ancak kalyondan çıkanlardan iki kefer bulub Avlonya'ya götürdüğünü müş'ar senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin tarafından ve (...) kâdîsı tarafından gelen mektûbları vezîr-i müşârun ileyh der-i devlet-medârımda irsâl ve vâki' hâli kâ'imesiyle dahi i'lâm eyledüğünden mâ'adâ sefine-i merkûmenin eşyâsını mârû'z-zikr eşhâs ile Avlonya emini ma'iyet ve ittifak ile beynlerinde taksim ve itlâf ve ihtilâs eylediklerin dahi vezîr-i müşârun ileyhe i'lâm etmekle husus-ı mezbûr için [] zîde kadruhû mübâşir ta'yîn ve irsâl olunmuşdur imdi senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde bâlâda mestûrû'l-ism olan Zabyaklı Hüseyin ve Baştova Kal'ası dizdârı İbrâhim ve İmâm Mehmed Halife'yi ve Ülgün Kal'ası ruesâsından Mehmet ve Abdal Batak ve İbrahim (...) ve Sinan Miço ve Avlonya iskelesi emini Ahmed'i ve sâ'ir kendiler ile bu maddede mûmâşât eden refiklerini alâ eyyi-hâl ahz ve husus-ı mezbûru mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le gereği gibi teftîş ve tefahhus ve nefsü'l-emrde minvâl meşruh üzere karaya düşen kalyon müste'menlerden felemeng sefinesi midir yohsa korsan kalyon mudur ve sefinden çıkan kapudan ve sâ'ir efrence gemileri el-yevm ne mahaldedir müteayyin oldukdan sonra kapudan mesfurdan ve sâ'ir efrenclerden gasb ve gâret olunan nukud ve eşyâyı sâ'ire her ne ise müteveccih olanlardan mübâşir merkûm ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le cümlesini zuhûra getürüb ve ecnâs ve mikdârı ile sıhhati üzere tahrîr ve defter ve bir mahfuz me'men mahalde hıfz ve mârû'z-zikr eşhâs ve refiklerini muhkem habs ve kal'a-bend ve cerayim ve ismden üzerlerine şer'an sübût bulan mevâddı sicil ü hüccet ve sûret-i sicilleri ve nukud ve eşyâyı mağsûbenin mumza ve mahtum defteriyle hakikat hali sıhhati üzere arz u i'lâm ve tekrar emr-i şerîfim ne vechle sâdır olursa mazmun-ı münîfî üzere amel ve hareket oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 531

Şam beylerbeyisi ve mîr-hâcı Nasuh Paşa'ya hüküm ki:

Nefs-i Şam'da vâki' Türkmân mahallesi kenar şehirde vâki' olub mahalle-i mezbûrede sâkin olanların ekseri urban ve ekrâd ve iskânları fermân olunan tevâyif-i Türkmân'dan olmalarıyla mahalle-i mezbûrenin yerlû sükkânı içlerinde zayi olub ale'l-husus mukaddemâ haklarında emr-i şerîfim sâdır olan ruesâyı eşkıyâdan Dürzioğlu Kasım ve Mühinoğlu Mehmed

ve Perperoğlu Halil ve Ecrim Mustafa ve Kandil Mehmed ve Raioğlu Mustafa ve Haddadoğlu İbrahim nâm şakîler mahalle-i mezbûrede sâkin olan haşerâtı başlarına cem' ve mukaddemâ küllîsin takvîyeti ile dilediklerini işlemek mu'tadları olmağla eşkıyâ-yı merkûme küllîsinin cezası tertib olunduğu haberin oldukları saat firar etmeleriyle zikr olunan urban ve ekrâd ve Türkmân tâ'ifesinin mahalle-i mezbûrede olan hâneleri tahrib ve mahallelerin müceddeden tahdîd ve re'âyâsı tefrik olunub mahalle-i mezbûreye haricden gelen urban ve Türkmân ve ekrâd tâ'ifesinin mevâzi-i ikâmetlerine nakl ve iskânların muktezi olduğu senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin tarafından arz u i'lâm olmağla hazîne-i âmiremde mahfuz olan mevkufat defterlerine nazar olundukda bin yüz on bir senesinde Şam-ı Şerîf kazâsı tahrîrinde Türkmân cemâ'atinden (...) Türkmânî tâ'ifesi üzerinde dokuz ve kırk Türkmânî tâ'ifesi üzerinde on altı ve Karacakoyunlu Türkmânî taifesi üzerinde beş avârız hâneleri olduğu mestur ve mukayyed bulunmağla re'âyâyı merkûmenin tefrik ve tahrîriçün maliyye tarafından emr-i şerîfim verilüb eşkıyâ-yı merkûmenin hânelerin tahrib ve firâirilerinden sonra yerlerinde kalan bakiyesinin kadîmî sâkin oldukları mahallere nakl ve iskânları hususuna Dîvân-ı Hümâyûnum tarafından emr-i şerîfim verilmekiçün mevkufat kaleminden memhûr kâ'ime verilmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyurdum ki vusûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân celîlü'l-kadrim mücebince amel dahi senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin eşkıyâ-yı merkûmenin mahalle-i mezbûrede olan hânelerin tahrib ve firâirilerinden sonra yerlerinde kalan bakiyesini kadîmî sâkin oldukları mahallere nakl ve iskân ve firâr eden eşkıyâ-yı mezkûre her nerede ise elbette haber alub ve ahz ve ele götürülüb muhkem kal'a-bend ve zikr olunan şakîlerin âsar-ı fesâdlarından Şam'ı ve etraf ve enhâsını tathir edüb bi-avnihi te'âlâ bu hususa gereği gibi nizâm vermeğe takayyüd ve ihtimâm ve keyfiyet ne vech üzere mustekarr olur ise der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eyleyesin.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 130]

Hüküm 533

Şam beylerbeyisi ve mîr-hâcî Nasuh Paşa'ya hüküm ki:

Şam'ın yerlû kulu ocağı yaya başlarından Kütküt Mehmed ve İnmaz oğlu Ömer çorbacının bundan akdem su-i halleri i'lâm olundukda senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin

mezkûrların şer'le haklarında lâzım gelen cezalarının tertîb olunması senin uhdene havale olunmuşidi hâliyâ tarafından gelen arzda mezkûrlar bu sene-i mübarekede tarîk-i hacc-ı şerîfde kemâl-i itâ'at ve inkiyâd ile hidemât-ı hümayûnumda bulundukların i'lâm ve haklarında istirhâm olunmağla iltimâsın karin-i müsâade-i aliyem olmağın imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde ba'de'l-yevm mezkûrların bir dürlü şekâvetleri zuhur etmeyüb kendi hallerinde olmak üzere muhkem tenbih ve te'kid ve hânelerinde ikâmetlerine mümâna'at olunmamak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 534

Şam beylerbeyisi ve mîr-hâcî Nasuh Paşa'ya hüküm ki:

Şam'ın yerlü kolu ocağından Dürzioğlu Kasım ve Mühin oğlu Mehmed ve Ecrim Mustafa ve Berberi Halil ve Kandil Mehmed ve Raioğlu Mustafa ve Haddad oğlu İbrahim nâm şakîler mukaddemâ i'lâm olunduğu üzere sû-i kıst (?) fitne ve sâi-i bilfesâd ve vâcibü'l-izale eşkıyâdan oldukları şer'an sabit ve sicil ü hüccet olunduktan sonra şer'le haklarında lâzım gelen cezâlarının tertib olunması senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin senin uhdene havale olunmuşidi hâliyâ tarafından gelen arzda sen hüccâc-ı şâmî ile savb-ı maksûda âzim olduktan sonra eşkıyâyı merkûme gelüb dedikleri şakîyi yanlarına götürüb ve Gavvas oğlu Hasan Paşa mezbûr ma'delet-i baş olub Şam etrafında hevâlarına tâbi' olan Urban ve Türkmân eşkıyâsını cem' ve hüccâc-ı Müslimîne îsâl-ı mazarrat kasdıyla azimet edüb ba'dehu tavâyif-i hüccâcın âminen ve sâlimen ma'an nâm menzile vusûlü haberin istimâ' eyledikleri gibi yerlü kolu ocağı mukâta'âtı malından altı bin gurus efrâz ve Şam a'yanından ba'zılarına bezl ve hüsn-i hâllerini müş'ar arz u mahzâr aldıklarından sonra bi-avnihi te'âlâ gelip dedikleri şakî-i (...) cezasın bulduğu gibi eşkıyâyı merkûme Gavvasoğlu Hasan Paşa ile ma'ân firar eylediklerinden mâlları mîriçün girift olunmak üzere olub mühürlendüğü i'lâm olunmağın husus-ı mezbûr için [] mübâşir ta'yîn olunmuşdur imdi senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde bâlâda mestûru'l-ism olan şakîlerin eğer hânelerinde ve eğer sâ'ir zan ü gümân te'alluk eden mahallerde gerek nukud ve gerek sâ'ir ism-i mâl itlâk olunur emvâl ve eşyâları her ne ise mübâşir mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tahrîr ve defter ve miriçün ahz u kabz ve bir nesneleri zâyî' ve telef olmamak üzere bir mahfuz mahalde hıfz ve mümza ve mahtum defterin der-i devlet-medâırmında

irsâl ve ba'dehu emr-i şerîfim ne vechle sâdır olursa mazmun-ı münîfi üzere amel ve hareket olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 535

Haleb vâlîsine hüküm ki:

Diyâr-ı acemden iskât-ı farîza-i hac için (...) azimet olan hüccâc-ı acem mahmiye-i Haleb'e duhullerinde Haleb ve havâlîsinde olan hüccâc ve züvvâr kâfile-i hüccâc-ı acem ile ma'ân müzeyribinin vakitte varmalarıyla Şam mîr-hâcî sâ'ir kavâfil-i hüccac ve züvvar ile müzeyribden kalkub Mekke-i Mükerreme'ye mevsiminde erişmek için yigirmişer yigirmi beşer saat yol yürümek iktiza eyledüğünden develerin ve sâ'ir hayvânâtın zaaf ve helâklerine bâ'is olduğun Şam beylerbeyisi ve mîr-hâcî Nasuh Paşa i'lâm etmekle senki vezîr-i müşârun ileysin fî-mâ-ba'd eğer Haleb ve havâlîsinin hüccâc ve eğer diyâr-ı İrandan gelen acem kafilesinin vaktinde kalkub mâh-ı Şevval'in yigirmi dördüncü günü müzeyribde olunmak üzere vakt u zamanıyla Haleb'den kalkub savb-ı maksûda teveccüh ve azimet eylemeleriçün tenbihi lâzım olanlara muhkem tenbih ve te'kid eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

[Sayfa 131]

Hüküm 536

Mekke-i Mükerreme şerîfine nâme-i hümayûn ki:

Haremeyn-i muhteremeyn beyninde vâki' cedîde ve [] ve [] nâm karyeler tarîk-i hacda vâki' olub hüccâ ve züvvar beher hâl zikr olunan karyelerin derûnunda güzâra muhtâc iken ba'zı kimesneler zikr olunan karyelerde vâki' tarik-i haccın iki cânibinde kadîme muhâlif amik handekler ve kuyular hafr ve bağçeler ihdâs etmeleriyle hüccâc ve züvvârın güzergâhı münîf olduğundan iki katardan ziyâde deve mürûr edemeyüb ve ol kuyu ve handeklere gecelerde ba'zı eşkıyâ ve hârâmezâde ihtifa ve handeklere katar ile develer düşürüb hüccac-ı Müslimînin emvâlîn nehb u gâret eylediklerinden mâ'adâ handeklere düşen develerin dahi ihrâcı mümkün olmayub ve bu keyfiyet hüccâc ve züvvârın kemâl-i tekeddür ve ızdıraplarına bâ'is olduğu yakînen haber

alınub ve siz ki şerîf-i müşârun ileyhsiz haremeyn-i muhteremeyn beyninde zuhur eden bu misillü muhaddesâtın def' ü ref'i ve hüccac ve züvvârın turuk ve mesâlikde emin ü selamet ile zihâb u iyâbları uhde-i imâretinize müterettib olan umûrdan olmağla nâme-i hümayûn müsâdakât-ı merkûmumuz ısdâr ve irsâl olunmuşdur inşâ'allâhu te'âlâ vusûlünde zikr olunan karyelerde vâki' tarik-i haccın iki cânibinde hafr olunan hendekleri ve kuyuları türâb ve ihcâr ile doldurub ve tarik-i hacca tecâvüz eden muhaddisât dahi her ne ise ref' ve kal' ve turuk ve mesâlike kadîmisi üzere vûsat verüb hüccac ve züvvâr ve sâ'ir müsâfirîn ve tüccârın himâyet ve sıyânetinde ve emün ü selametle zihâb ve kufûllerinde ve sâ'ir uhde-i imâretinize müterettib olan hususlarda rızâyı hümayûnumda muvâfık harekete bezl ü hayr ekîd ve sarf-ı sa'y-i hamîd eylesiz.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 537

Mekke-i Mükerreme şerîfine ve Habeş eyaleti ilhâkıyla ve Mekke-i Mükerreme şeyhu'l-haremeyni ile Cidde-i Mamure Sancağı'na mutasarrıf olan el-Hâc Muhammed Paşa'ya ve Mekke-i Mükerreme kâdisına hüküm ki:

Eşrâf-ı bilâd ve bürkâ-i ebrekü'l-ekreh ve ziyâ olan Mekke-i Mükerreme zâdehallahu te'âlâ şerefen ve ta'zimen mîr hacların nüzûl edegeldikleri menzile Mekke-i Mükerreme sâkinlerinden Vezîr Osman demekle ma'ruf kimesne bağce ihdâs ve kendinin mülkü olmak zu'muyla bir tarikle emr-i şerîf ısdâr ve tâ'ife-i urbânı ol muhdes bağçeye kondurub mîr hacların develerin bi'z-zarure yine ol belde-i müşerrifede vâki' makamat-ı mütrikeden Safa ile Merve beyninde nakline tayinden beş on gün evvel sevâkda merbût olan hayvânâtın ekserinin şiddet-i hararet-i havadan kırılmasına ve bâkîsinin dahi esnâyı tarikde helâk olmasına bâ'is olduğundan mâ'adâ hüccac ve züvvâra hîn-i sayda usret-i küllî târî olduğu yakînen haber alınub ve miâyı şerîfeden bu misillü mübtediâtın def' u ref'i emri lâzım be zabtı müteham olmağla siz ki şerîf müşârun ileyh ve mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve mevlânâyı mezkûrsun emr-i şerîfim vusûlünde bu emr-i hatıra kemâl-i ihtimâm ile kıyam ve mîr-hâcılarının menzilgâhında mezkûr Osman'ın ihdâs eylediği bağçeye badel-yevm taifeyi urbân nüzûlden men' ve kemâ fi'l-evvel mahall-i mezbûra mîr-hâcıları nüzûl etdürüb hüccâc-ı Müslimînin terfih-i hallerine takayyüd ve ihtimâm eylesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 538

Anadolu vâlisine ve Gedikler kâdısına hüküm ki:

Selmanlı-i kebir cemâ'atinden olup kazâ-i mezbûra tâbi' Topyay ve (...) nâm karyelerde sâkin Türkmân tâ'ifesi arz-ı hâl edüb yine cemâ'at-i mezbûreden olup kazâ-i mezbûra tâbi' Buğralar nâm karyede sâkin ve Barakta müteayyin olan Ali ve refikleri kendi hânelerine kana'at etmeyüb bunların tapulu ve temessüklü tarlalarının zabtına tasaddi ve envâ-ı vechle ta'addî etmeleriyle bundan akdem Divan-ı Hümâyûnumda murâfi' olduklarında Kızılca nâm karyeden olmak üzere merkûm Ali ve refikleri etraflarında olanlara ta'arruz eylemeyüb kendi hallerinde olmak şartıyla karye-i mezbûrede iskân ve istikrâr etdirilüb ve her birinin müteahhid-i aliye ve mekatibleri (?) muayyen kefilleri alınub der-i devlet-medârıma arz olunmak üzere çavuş mübâşeretiyile emr-i şerîfim verilüb kefilleri alınmışiken mezbûrlar yine kendi hallerinde olmayub ehl-i fesâddan Kara Yakub nâm kimesne ile yekdil ve hevâlarına tâbi' yigirmi mikdârı eşkiyâ ile evlerin basub ve kendülerin ehl-i örfe ahz u habs etdirüb ve otuz gurusların ve beş kilimlerin almağa bâ'is olduklarından mâ'adâ zabt ve tasarruflarında olan tapulu ve temessüklü tarlaların zabtına mümâna'at ve bir dahi Kızılca karyesi sınırına gelmemek üzere tahvif ve terhib ile men' edüb ziyade gadr ü ta'addî eylediklerin bildirüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden mukaddemâ çavuş mübâşeretiyile tarafeynin kefilleri alınub sınırlarını tecavüz etmemek üzere taahhüd etmişler iken hâliyâ bunların hasımları ana mugâyir ol vechle ta'addî eyledikleri vâki' ise senki vezîr-i müşârun ileyhşin husemayı murafa-i şer' edüb ve ahvâllerin görüb icrâyı hak ve cürm kangı tarafda ise habs ve sıhhati üzere arz ve i'lâm eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 132]

Hüküm 539

İtlâkicün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca. Sene 1121.

Kengırı Paşası'na ve Çerkeş kâdısına hüküm ki:

Kıdvetü's-seyyidâtu'l-kiram Seyyid Mehmed zîde şerefehu Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûra tâbi' (...) nâm karye toprağında vâki' ma'lûmetü'l-hudud yerlere ammisi Şaban nâm kimesne ile ber-vech-i iştirâk mutasarrıf ve zabt ü ziraat ve öşür ü resmin sahib-i arza edâ edüb dahl olunmak icâb eylemez iken sahib olan Seyyid Mustafa nâm kimesne ol yerlerin cümlesin ammin mezkûrdan on altı guruşa aldım deyü fuzûlî zabt etmekle bundan akdem ısdâr eyledüğü emr-i şerîfim mücebince bi'd-defâ'at mahallinde ve İstanbul'da ve Kengiri'da murâfî'-i şer olduklarında beynlerin ıslâh ve yedine müteahhid hüccet-i şer' verilmişken mezbûr ol hüccetlere mugâyir kendüye zabt etdirmediğinden gayrı mukaddema ve hâliyâ kürât ile levendât taifelerine ba'dehu ve zevcesini hilâf-ı şer'-i şerîf ahz ü habs ve der-zincir etdirüb kendünün ve zevcesinin emvâl ve eşyâların ahz ve ırzların pâyi mâl etdirüb hilâf-ı şer'-i şerîf ziyade ta'addî ve ahvâllerin mükedder olduğun bildirüb ol bâbda emr-i şerîfim ricâ etmeğin senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin yedinde olan hüccet-i şer' iyye mücebince tarlaların zabt etdirdüb bu def'a dahi mezbûr Seyyid Mustafa müdâhale ve ta'addî eder ise kal'a-bend edüb i'lâm eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 540

Men'i bâbında zîrde kayd olunmuşdur.

Ber-vech-i arpalık Selanik Sancağı'na mutasarrıf olan İbrahim dâme ikbâluhûya hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Selanik kazâsı ve nevâhisinde vâki' olan re'âyâ ve berâyâ i'lâm-ı hâl edüb beher mâh Selanik kâdîları tarafından nahiyelerine hüddâm ve sekbanlar ile birer nâ'ib çıkub zulüm ü ta'addî üzere olmalarıyla bundan akdem nevâhîye nâ'ib çıkmamak üzere tenbih birle evâmir-i şerîfe sâdır olmuşken mütenebbih olmayub Selanik nevâhîsine kâdîlar tarafından nâ'ib çıkub fukarânın perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is olmalarıyla nâhiyelerine nâ'ib çıkmamak üzere tenbih ve fukarâ üzerlerinden ta'addîleri men' olunub ba'de't-tenbih mütenebbih olmayub yine nevâhîye çıkan nâ'ibler ahz ve kal'a-bend olunub ıtlâklarıcün emr-i şerîfim ısdâr olmadıkça ıtlâk olunmamak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricasına iltimâs eylediklerin ilhahalarıyla arz eyledüğün ecilden vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 541

Karahisar-ı Şarki Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Erzurum sükkanından ulemâdan mevlâna Mehmed zîde ilmuḥû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bundan akdem yine Erzurum sâkinlerinden Emiroğlu demekle ma'ruf Ahmed nâm kimesne Tortumlu İbrahim'in hevâdarlarından olmak üzere emr-i şerîfimle kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olunub ve şimdiye değin ıslah-ı nefis eylemesi melhûz olmağla cürmü afv ve kal'a-i mezbûreden itlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğın fi-mâ-ba'd kendü halinde olmak üzere itlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 542

Anadolu vâlisine Bozcaada ve Şeyhlü kādîlarına hüküm ki:

Kütahiye Sancağı'nda Şeyhlü nahiyesinde Çayırana (?) nâm karye ve gayrıdan beş bin yedi yüz yetmiş sekiz akçe timara mutasarrıf olan İbrahim nâm sipâhi gelüb Şeyhlü kasabasında sâkin babası İvaz oğlu Mehmed içün kendü hâlinde olmayub sâi-i bilfesâd ve ehâlî-i memleketi birbirlerine düşürüb nefsiçün kazâ fukarâsının salyânelerine akçe zam ve ehl-i örfe gamz ve tecrim ve yolların tüfenk ile bekleyüb bâkir kızları içün (...) deyü isnâd ve hârâmezadeye muîn ve Şeyh Halil nâm kimesneyi mukaddemâ katl etdirdüğü şer'an sabit ve bunun emsâli fesâdının nihâyeti yokdur deyü Şeyhlü kazâsı ve kurasında sâkin eimme ve hutabâ ve sâdât ve sâ'ir askerî ve re'âyâ haber verdiklerin senki Şeyhlü kādîsısın tarafından arz olunmağla ıslâh-ı nefis içün Bozcaada'[da] cezire-bend olunması fermânım olmuşıdi sebebli tahliye olunmak bâbında inâyet ricâ ve mezkûr İbrahim timara mutasarrıf olduğu Kütahiye Sancağı'nda Aydos nahiyesinde Yörükân-ı Aydos ve gayrıdan sekiz bin iki yüz elli bir akçe iki kılıç timara mutasarrıf Süleyman ve yine Kütahiye Sancağı'nda Uşşak nâhiyesinde mürûr ve gayrıdan dokuz bin akçe iki kılıç timara mutasarrıf Abdurrahman nâm sipahiler şehadet etmeleriyle mezbûr Mehmed'e oğlu merkûm İbrahim'in kefaleti tescil olunduğun ealimü'l-lâmu'l-ulemai'l- mütebahhirîn bil-fi'il Rumeli kādîlaskeri olan mevlâna Mustafa Mirza edâmallâhu te'âlâ fezâiluhu i'lâm etmeğın mevlânâ-i müşârun ileyhın i'lamı mücebince kefil alınmağla cezire-i merkûmeden sebebli tahliye olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

[Sayfa 133]

Hüküm 543

Ber-vech-i arpalık Hüdâvendigâr Sancağı'na mutasarrıf olan Hasan dâme ikbâluhûya ve Burusa mollâsına hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb bundan akdem mahmiye-i Burusa mahallâtından Hâce Muhammed Karamani mahallesinde vâki' muteveffâ Eyüb efendi câmi'-i şerîfinin etrafında Müslimînin tasarrufunda olan menzilleri nasârâ tâ'ifesi tedric ile iştirâ ve temellük edüb taklîl cemâ'ate bâ'is ve bâdî oldukların mukaddemâ mahalle-i mezbûrede sâkin bakiye-i Müslimîn tarafından der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda fetevâ-yı şerîfe mücebince emr-i şerîfim ısdâr ve zikr olunan Câmi'-in etrafında vâki' menâzile malik olan nasâra taifesi ile mahalle-i mezbûre ehâlisi murâfî'-i şer' olunduklarında nefsü'l-emrde tâ'ife-i nasârânın yedlerinde olan menziller kadîmden ehl-i islâma mahsus olan mesâkin olub Müslimînden iştirâ eyledikleri vech-i şer' üzere sâbit olmağla mârû'z-zikr câmi'-i şerîf civârında nasârâ tâ'ifesinin yedlerinde olan menziller ma'rifet-i şer'le tahliye ve semen-i misilleriyle Müslimîne bey'e cânib-i şer'den tenbih ve beynennas iki aydan mütecâviz münâdiler nidâ ve müzâyede ve ragabât-ı nâs münkat' olduktan sonra nasârâ taifesinden her biri yedlerinde bulunan menzili semen-i misliyle Müslimîne bey' ve kabz-ı semen edüb şer'an müdâhale olunmak icâb etmez iken nasârâ taifesinden ba'zıları şirrete sâlik ve mukaddemâ fetevâ-yı şerîfe mücebince sâdır olan emr-i şerîfime mugâyir Müslimînin mülk-i müştirâları olan menzillere bi-vechi'-ş-şer' müdâhale ve mutasarrıflarını hilâf-ı şer'-i şerîf ta'ciz ve rencîde etmeleriyle nasârâ taifesinin hilâf-ı şer'-i şerîf ol-vechle olan ta'addîleri men' u def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâsına tarafından ve sâbıkan Burusa kâdisı olan mevlâna-i şerîf zîdet fezâiluhû tarafından arz u i'lâm olunmağla siz ki mûmâ-ileyhümâsız câmi'-i merkûmun etrâfında vech-i meşruh üzere nasârâ taifesinin yedlerinden ma'rifet-i şer'le nez' ve ba'de'l-müzâyede Müslimîne bey' etdirilüb hâliyâ müslümanların mülk-i müştirâları olan menâzile nasârâ taifesinde hilâf-ı şer'-i şerîf dahl ü ta'arruz etdirmeyüb ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene [1]121.

Hüküm 544

Kıbrıs Vâlîsi vezîrim [] Paşa'ya ve Kayseriye Sancağı'na mutasarrıf [] dâme ikbâluhûya ve Kayseriye mollâsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Mancusun nâm karyede sâkin Hacı Halil nâm kimesne Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb bu sene-i mübâreke de bi-vech-i şerîf âzim oldukda kendü hâlinde iken mezkûr ile yine karye-i mezbûreden Deli Cafer ve Ömer nâm kimesneler için ba'zı hırsız ve hârâmzâde taifesin saklayub ve gecilerde ehl-i zimmet re'âyânın evlerin açub emvâl ve erzakların sirkat etdirüb ve ehl ü i' yâllerine ta'arruz ve heng-i ırz edüb bu misillü nice ta'addîleri vardır deyü teşekkisi ile mezbûrlar ıslâh-ı nefis için Kıbrıs'da cezire-bend olunmaları için emr-i şerîfim sâdir olmağla cürümlerin afv olunmak bâbında istid'â-yı inâyet etmeğin ahkam kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşruh üzere emr-i şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın fî-mâ-ba'd kendü hallerinde olub kimesneye ta'addî ve tecavüz ve re'âyâ umuruna karışmamak üzere cürümlerin afv ve sebepleri tahliye olunub vilâyetlerine ikâmetlerine mûmâna'at olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 545

Âsitâne-i Sa'âdetimden karadan ve deryadan Boğdan hududuna varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlara ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri ve iskele eminlerine hüküm ki:

Kıdvetü'l-umerâ-il milleti'l-mesihîye Boğdan voyvodası Mihâl Voyvoda'nın kapu kethüdâsı Kubaroğlu Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb voyvoda-i mûmâ-ileyhin İstanbul'da olan iki direkli çerçe ve bir obası ve on ikişer hazîneli üç çadırını sefineye tahmil ve voyvoda-i mûmâ-ileyh tarafına irsâl olunmağla sizki mûmâ-ileyhimsiz zikr olunan oba ve çerçe ve çadırlar üzerinde olan âdemların her kangınızın taht-ı kazâsına ve iskelelerine varub dahil olur ise mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin vech-i meşrûh üzere mûmâna'at olunmamak bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 546

İtlâk olunmuşlardır.

Fî Evâsıt-ı N. Sene 1121.

Kapudan paşaya ve Cezire-i Taşöz ve [] kâdîlarına ve Limni Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kavala sakinlerinden Ahmed bin Mehmed gelüb bundan akdem bu Kavala kurbunda vâki' mahzenden nâtur iken Kavala sakinlerinden Kuzu Mustafa ve Fırkateci Hasan ve İmâm Hasan demekle ma'ruf şakîler gece ile mezbûr Ahmed'i darb-ı şedîd ile darb ve fiil-i şenî' kasd etmeleriyle husus-ı mezbûr tefahhus olundukda mârû'z-zikr şakîler sû-i hâl üzere olub ve ol makûle fesâd ü şekâvet âdet-i müstemirreleri olduğun Kavala ehâlîsi bi-ecmâ'hum meclis-i şer'a ihbarlarıyla bundan akdem Kavala sancağibeği ve kâdîsı taraflarından der-i devlet-medârıma arz olundukda mezbûrların Limni Kal'ası'nda kal'a-bend olunmalarıçün emr-i şerîfim sâdır olmuşiken mezbûrlar itâ'at-i emr-i şerîf etmeyüb Taşöz ceziresine fîrar ve hevâsına tâbî' kâdîdan hüsn-i hallerini müş'ar aldıkları arzı Âsitâne-i Sa'âdetime irsâl ve kendüleri kal'adan ıtlâk etdirilmeleriçün emr-i şerîf ısdâr etmek hududunda oldukların bildirüb sen ki vezîr-i müşârun ileyhsin ma'rifetinle mezbûrdan şakîler bulundukları mahalden ahz ve mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olunmaları bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ eyledüğü ecilden ahkam kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşruh üzere emr-i şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîf mücebince amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 134]

Hüküm 547

Edirne bostancıbaşısına ve Eskicuma ve Şumnu ve Hezargrad ve Ruscuk kâdîlarına ve zikr olunan kazâlarda vâki' kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Eskicuma ve havâlîsinde otuz altı nefer şakîler gezüb fesâd ü şekâvet kaskında oldukları yakînen haber alınub ve eşkıyâ-yı mezkûre mârû'z-zikr kazâlarda tecessüs ve tefahhus ve alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürülüb şerr ve mazarrâtlarından bilâd u ibâdın temini lâzım olmağla

senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin husus-ı mezbûr içün tarafından mu'temed-i aleyh ve mukaddem ve kâr-gûzar bir usta ta'yîn ve mahall-i mezkûra irsâl ve siz ki kâdîlar ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz emr-i şerîfim vusûlünde zikr olunan kazâlar ve havâlisinde mevâ-yı (...) ve zan ü gümân taalluk eden mahaller mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le gereği gibi tecessüs ve tefahhus ve her kazâ ve kuranın ehâlileri içünüzde ihtifa etmiş eşkıyâ yokmudur deyü birbirlerine kefile verilüb kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ile zikr olunan otuz altı nefer şakîler her nerede zuhur eder ise elbetre ahz ve üzerlerine şer'an sübût bulan mevadd-ı sicil ü hüccet olundukdan sonra üzerlerine sübût bulan mevaddın sûret-i sicilleriyle mahbûsen der-i devlet-medârıma ihzâr olunmak üzere birbirlerine tekeffül etdirüb bi-tevfikihi te'âlâ ol etrâf ve enhâda bir dahi eşkıyâ zuhur etmeyüb ve bir ferd mutazarrır olmamak üzere sûret-i nizâm verilüb amma bu bahâne ile şekâvetde alakası olmayanların nüfûs ve emvallerine hilâf-ı şer' ta'arruz ve celb-i mâl olunmakdan be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz soyleki husus-ı mezbûr bundan sonra hafiyeten tefahhus etdirilüb ve eğer sekavetde alakası olmayanlara ahz ve celb içün ta'arruz olunduğu veyahud eşkıyâdan birine ba'zı ağraz ve esbâb hasebiyle himaye ve ahzında müsamaha olunduğu haber alınur ise siz ki kâdîlarsız mansıbınızdan azl ile iktifa olunmayub ba'del-yevm umur-u şeriyyeye tevliye olunmamak üzere kâdîasker ruznamçesinde yerleriniz heng olunur ve siz ki kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârlarısız siz dahi azl ve habs misillü ukubet-ı şedide ile muâkab olacağınızı mukarrer bilüb ve a'yân-ı vilâyetden dahi eşkıyâya muîn olanlar diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunurlar ve senki mübâşir-i mezkûrsun bu husus senin uhdene havâle olunmuş emr-i mühim iken iyâzen billah te'âla fermân-ı hümayûnuma mugâyir senden bir dürlü hareket ve hıyânet ve habâsete cesâret zahir olur ise bilâ tereddüd katl olunacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre ale'l-ittifak ve kemâl-i basiret ve intibah ile ihtimâm ve ol havalilerin eşkıyâdan külliyet ile tathirini dikkat-i tâm eylemeniz bâbında yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 548

Bir sûreti Alakilise ve (...) beyninde üç nefer süvârî haydud eşkıyâsı olduğu yakînen haber alınmağla yine Edirne bostancıbaşısı tarafından mu'temed-i aleyh ve mukaddem ve kâr-gûzar bir usta ta'yîn ve Alakilise kâdîsına ve Tırnova ve Karin-abad nâ'iblerine ve kethüdâ

yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri ma'rifetiyle vech-i meşrûh üzere yazılmışdır.

Fî-târihil-mezbûr.

Hüküm 549

Edirne Bostancıbaşısına ve Ruscuk ve Hezargrad ve Tırnova ve Şumnu kâdîlarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Ruscuk kazâsı ile Hezargrad kazâsı beyninde zu'amâ ve erbâb-ı timardan Kostanice sipâhisi Abdal Mustafa hevâsına tabi dokuz nefer süvârî şakîler ile kat'ı tarike sâlik olmağla bundan akdem mezbûrların iki neferi ahz ve hâliyâ yedi nefer ile şakî-i mezbûr Abdal Mustafa kemâ fi'l-evvel fesâd u şekâvet üzere oldukların yakînen haber alınmağla zikr olunan yedi nefer şakîler mârû'z-zikr kazâlardan tecessüs ve tefahhus ve alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürülüb şerr ü mâzarrâtlarından bilâd ve ibâdın te'mini lâzım olmağla senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin husus-ı mezbûr içün tarafından mu'temed-i aleyh ve mukaddem ve kâr-gûzar bir usta ta'yîn ve mahall-i mezbûra irsâl ve siz ki kâdîlar ve yeniçeri serdârları ve kethüdâ yerleri ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz emr-i şerîfim vusûlünde zikr olunan kazâlarda me'vâyü lesus ve zann ü gümân taalluk eden mahaller mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle ve ma'rifet-i şer'le gereği gibi tecessüs ve tefahhus ve her kazâ ve kurunun ehâlîleri içünizde ihtifâ etmiş eşkıyâ yokmudur deyü birbirlerine kefile verilüb kemâl-i sadakat takayyüd ve ihtimâm ile mezkûr Abdal Mustafa ile refikleri olan yedi nefer şakîler her nerede zuhur eder ise elbette ahz ve üzerlerine şer'an sübût bulan mevadd sicil ü hüccet olundukdan sonra üzerlerine sübût bulan mevaddın sûret-i sicilleriyle mahbûsen der-i devlet-medârıma ihzâr olunmak üzere eşkıyâ-yı merkûmeyi mübâşir mûmâ-ileyhe kayd u bend ile teslîm ve fî-mâ-ba'd dahi zikrolunan kazâlarda vâki' kura ve mahallât ehâlîleri aralarında eşkıyâ ihtifa etmeyüb ve eğer ol havâlîde bir kimesne eşkıyâdan mutazarrır olur ise gâret olunan emvâl ve eşyâyı ol vakitte

[Sayfa 135]

ve kura ehâlîsinden tazmin olunmak üzere birbirlerine tekeffül etdirüb bi-tevfikihi te'âlâ ol etraf ve enhâda bir dahi eşkıyâ zuhur etmeyüb ve bir ferd mutazarrır olmamak üzere sûret-i nizâm verilüb ammâ bu bahâne ile şekâvetde alakası olmayanların nüfus ve emvâllerine hilâf-ı şer'-i şerîf ta'arruz ve celb-i mâl olunmakdan be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylesesiz şöyleki

husus-ı mezbûr bundan sonra hafiyeten tefahhus etdirilüb ve eğer şekâvetde alakası olmayanlara ahz ve celb için tefahhus olunduğu veyahud eşkıyâdan birine ba'zı ağraz ve esbâb hasebiyle himâye ve ahzında müsamaha olunduğu haber alınursa siz ki kâdîlarsız menâsıbınızdan azl ile iktifâ olunmayub badel-yevm umûr-ı şer'iyeye tevlih olunmamak üzere kâdîasker ruznamçesinden yerleriniz hâli olunur ve siz ki kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârlarınız siz dahi azl ve habs misillü ukûbât-ı şedide ile muâkab olacağınızı mukarrer bilüb ve a'yân-ı vilâyetden dahi eşkıyâya muîn olanlar diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunurlar ve senki mübâşir-i mezkûrsun bu husus senin uhdene havale olunmuş emr-i mühim iken iyâzen billahi te'âlâ fermân-ı hümayûnuma mugâyir senden bir dürlü hareket ve hıyânet ve habâsete müteallık cesâret zâhir olur ise bilâ tereddüd katl olunacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre ale'l-ittifak kemâl-i basiret ve intibah ile ihtimâm ve ol havalilerin eşkıyâdan küllîyet ile tathirine dikkat-i tâm eyleyesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 550

Bir sûreti Edirne bostancıbaşısına ve Hezargrad ve Şumnu kazâları beyrinde on beş nefer şakîler [] nâm karyede Ali Ağa demekle ma'ruf kimesnenin kendüsünü ihrâk ile ve iki oğlunu mezbûhan katl eyledikleri yakînen haber alınmağla bostânî haseki mübâşeretiyle Hezargrad ve Ruscuk ve Şumnu ve Tırnova kâdîlarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârlarına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine yazılmışdır.

Hüküm 551

Bir sûret Edirne bostancıbaşısına ve Silistre ve Ruscuk kazâları beyrinde on nefer mikdârı süvari haydud eşkıyâsı fesâd ü şekâvet kasdında oldukları yakînen haber alınmağla bostânî hasekisi mübâşeretiyle Silistre ve Ruscuk ve Hezargrad kâdîlarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârlarına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine yazılmışdır.

Hüküm 552

Şumnu ve Eskipuma kâdîlarına ve Karin-abad nâ'ibine ve zikr olunan kazâlarda vâki' kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Bundan akdem vilâyet-i Eflakdan karalaş tabir olunur iki nefer Eflaklu ulaklar ba'zı hususiçün Âsîâne-i Sa'âdetime gelüb ba'dehu gerü avdet ve azimet ve Karin-abad kazâsı ile Şumnu kazâsı beyninde vâki' Çalık Derbend nâm karyeye vardıklarında ba'zıları saruklu ve ba'zıları baratalu on iki nefer eşhâsı dahi karye-i mezbûreye nüzûl etmeleriyle mesfur iki nefer eflaklular zikr olunan on iki nefer ne makûle âdemlerdir deyü karye-i mezbûre ehâlîsinden suâl eylediklerinde karye-i merkûme gedikli çavuşlarından Ahmed çavuşun ze'âmeti karyelerindendir ve içinde olan subaşı [] nâm kimesnenin bildiği âdemlerdir hatta anın emriyle neferât-ı mezkûreye me'kûlât dahi verdik deyü cevab eylediklerinde mesfur iki nefer eflaklu karye-i merkûmeden kalkub Eflak'a doğru giderler iken zikr olunan on iki nefer şakîler karye-i merkûmeye buçuk saat mahalde mârû'z-zikr iki nefer eflakluya akablarında erişüb birini boğazlayub ve birinin dahi başını ve kolunu cerh ile bi-gayr-i hakkın katl ve yanlarında mevcut bulunan eşyâ ve bargirlerin nehb u gâret ve lâşelerin ormanda bulunduğu ol taraflardan gelenlerden yakînen haber alınmağla bu fesâd ve şekâvete cesâret eden mârû'z-zikr on iki nefer şakîler zikr olunan kazâlardan tecessüs ve tefahhus ve alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürülüb fesâd ü şekâvetlerinden bilâd ü ibâdın te'mini lâzım olmağla husus-ı mezbûr için bostânî hasekeleririnden Osman Haseki zîde kadruhû mübâşir ta'yîn olunmuşdur imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde sizki mûmâ-ileyhamsız zikr olunan kazâlarda ve havâlîsinde me'vâyı lesüs ve zann ü güman taalluk eden mahaller mübâşir-i mûmâ-ileyhin ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le gereği gibi tecessüs

[Sayfa 136]

ve tefahhus ve subaşı mezkûr dahi habs olunub ve her kazâ ve kuranın ehâlîleri içünizde ihtifa etmiş eşkıyâ yokmudur deyü birbirlerine kefilü verilüb kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ile zikr olunan on iki nefer şakîler her nereden zuhûr eder ise elbette ahz ve üzerlerine şer'an sübût bulan mevadd sicil ü hüccet olundukdan sonra üzerlerine sübût bulan mevaddın sûret-i sicilleriyle mahbûsen der-i devlet-medârıma ihzâr olunmak üzere eşkıyâ-yı merkûmeyi mübâşir-i mûmâ-ileyhe kayd u bend ile teslîm ve fî-mâ-ba'd dahi zikr olunan kazâlarda vâki' kurada ve mahallât ehâlîleri aralarında eşkıyâ ihtifâ etmeyüb ve eğer ol havâlîde bir kimesne eşkıyâdan mutazarrır olur ise gâret olunan emvâl ve eşyâsı ol kazâ ve kura ehâlîsinden tazmin olunmak üzere birbirlerine tekeffül etdirüb bi-tevfikihî te'âlâ ol etraf ve enhâda bir dahi eşkıyâ zuhur etmeyüb ve bir ferd mutazarrır olmamak üzere sûret-i nizâm verilüb amma bu bahâne ile

şekâvete alakası olmayanların nüfus ve emvallerine hilâf-ı şer'-i şerîf ta'arruz ve celb-i mâl olunmakdan be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz şöyleki husus-ı mezbûr bundan sonra hakikaten tefahhus etdirilüb ve eğer şekâvetden alakası olmayanlara ahz ve celb için ta'arruz olduğu veyahud eşkıyâdan birine ba'zı ağraz ve esbâb hasebiyle himaye ve ahzında müsamaha olduğu haber alınur ise siz ki kâdîlarsız menâsıbınızdan azl ile iktifa olunmayub badel-yevm umûr-ı şeriye tevliye olunmamak üzere kâdîasker ruz-namçesinden yerleriniz sakk (?) olunur ve siz ki kethüdâ yerleri ve serdârlarsız siz dahi azl ve habs misillü ukubat-ı şedide ile muâkab olacağınızı mukarrer bilüb ve a'yân-ı vilâyetden dahi eşkıyâya muîn olanlar diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunurlar ve senki mübâşir-i mezkûrsun bu husus senin uhdene havale olunmuş emr-i mühim iken iyâzen billahi te'âlâ fermân-ı hümayûnuma mugâyir senden bir dürlü hareket ve habaset ve hıyânete cesâret zahir olur ise bilâ tereddüd katl olunacağını mukarrer ve muhakkak bilüb ana göre ale'l-ittifak kemâl-i basiret ve intibah ile ihtimâm ve ol havalilerin eşkıyâdan küllîyet ile tathirine vakt-i tam eylemeniz için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 553

Ber-vech-i arpalık Selânik Sancağı'na mutasarrıf olan İbrâhim Paşa'ya hüküm ki:

Selanik'de France tercümânı olan Kostantin oğlu Petayon nâm zımmîler an-asl Güli Kesri kazâsına tâbi' Suhte nâm karye re'âyâlarından iken bundan akdem mesfur Kostantin İstanbul'a gelüb France elçisine intisab edüb ve France olmak üzere elçi-i mezbûra dört beş kese akçe vermekle yedine tercümanlık berâtı alub ve beher sene elçi-i mezbûra peşkeş namıyla beşer yüz guruş verüb mesfurun nice nâ-hemvâre harekete cesâreti mukaddema müsin ve ehl-i vukuf-ı Müslimînden haber aldıkda senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin mesfur Kostantin ile oğlu Petayon'u ahz ve da'vâyı hukuk eden husamâsıyla mürâfaa-i şer' için bir kaç gün tevkif edüb hukuk iddi'âsıyla henüz kimesne zuhur etmemekle sâdır olan emr-i şerîfim mücebince ikisi dahi habs ve kal'a-bend olduğu tarafından i'lâm olunub ve fî nefsü'l-emr mesfur Kostantin ehl-i zimmet re'âyâdan iken yedine tercümanlık berâtı almak takribi ile eğer kendüsü ve eğer oğlu Petayon ehl-i islâma mahsus olan kiske ile iktisa eyledikleri mukarrer olmağla elbette mezbûrların te'dibleri lâzım gelmekle imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde mesfur Kostantin ve oğlu Petayon'u kemâkan mahallinde ibka ve mesfur Kostantin'in yedinde olan tercümanlık

berâtını ahz ve der-i devlet-medârıma irsâl ve eğer mesfurun ve eğer oğlu Petayonun üzerinde ehl-i islâma mahsus olan libâsını nez' ve ehl-i zimmet re'âyâ kıyafetine ifrâg edüb ve eğer bundan böyle da'vâcılar zuhûr eder ise hasımlarıyla murâfî-i şer' ve sübût bulan hukuk-ı ibâd ma'rifet-i şer'le ashabına istirdâd olundukdan sonra yine kal'aya iâde ve habs edüb keyfiyet-i hâl ne sûret iledir (...) olunur ise sihhati ve hakikati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 554

Uzuncaabad Hasköy kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Uzuncaabad Hasköy kasabası ehâlisinden cem'-i kesir ve cemm-i gafîr meclis-i şer'e varub kasaba-i mezbûre sakinlerinden Deli Mustafa demekle ma'ruf kimesne kendi halinde olmayub şakî ve gammaz olmağla ibâdullahın emvâl ve ağrazı yed ve lisanından sâlim olmadığından gayrı gece ile alet-i harb ile nice ehl-i ırz kimesnelerin kapusuna varub ve nicesinin dahi haremine girüb sekeraten ehl ü i'yâllerine fiil-i şeni' mazır ve terk-i salavat âdet-i müstemirresi olmağla taraf-ı şer'den tenbih ve ta'zîr-i şedîd dahi olunmuşiken bir vechle mütenebbih olmayub fesâd ü şekâveti mütezâyid olmağla vâki'-i hâlî hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına arz eylediğin ecilden şakî-i mezbûrun şer ve mazarrâtından ibâdullah halas olmak üzere ıslâh-ı nefis için diyâr-ı âhere nefy ü iclâ oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene [1]121.

Hüküm 555

Konya Alaybeyisi [] zîde kadruhûya hüküm ki:

Konya Sancağı'nda kırk elli mikdârı mahsuldâr kılıç ve hassa timarlar at çeken re'âyâsı içlerinde kalub ba'zı kimesneler ve evkâf ma'rifetleri (...) ve bekası hevâlarına tâbî' kâdîdan birer tarikile hüccet almalarıyla bilâ berât hüccet ile sunub ve mahsulat ekl ü bey' etmeleriyle bundan akdem bir kaç aded timar mülâzebetinden müstehakkına arz ve ta'arruz olunmağla varub zabt etmek murâd eylediklerinde mezbûrlar zabt etdirmediklerinden yedlerinde olan beravât ve tahvillerin getürüb üzerine bıragub nizâm-ı mahal hareketleri tarafından i'lâm

olunmağla senki mîralay mezkûrsun zikr olunan timarlar sepet timarı olmayub sefer eşer-i müstehak ve tûvâna âdemlere arz olunub sepet timarından ve etbâ-ı mesfûresinden olan âdeme vermekden ihtirâz etmek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

[Sayfa 137]

Hüküm 556

Ber-vech-i arpalık Ağrıboz Sancağı'na mutasarrıf olan [] dâme ikbâluhûya ve [] kâdîsına hüküm ki:

Karlılı Sancağı'nın sâbıkan alaybeyi olan İbrahim ve yegeni Ömer kendi hallerinde olmayub muzırru'l-baş ve sâi-i bil-fesâd ve sahib-i cem'iyet ve fitne ve tahrib-i memleket âdet-i müstemirreleri olub her gelen kâdî ve mütesellimleri nice hile ve nezevân ile kaçırub mal ve erzakların yağma ve gâret eylediklerinden gayrı hilâf-ı şer'-i şerîf ve bilâ emr-i münif re'âyâya beşer ve altışar kese ile akçe tevzi' ve karye be karye âdemleri gezüb tahsil edüb bunun emsâli zulüm ü ta'addîsinin nihâyeti olmaduğın senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve kâdî-i mezkûrsun tarafınızdan arz u i'lâm olunmağla mezbûrlar diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i R. Sene [1]121.

Hüküm 557

Mezkûr Veli kazâ-i mezbûrda ikâmetine mûmâna'at olunmamak için emr-i şerîf verilmiştir.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene [1]122.

Kuşadası nâ'ibine ve Sığla Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Sâbıkan silahdar ağası olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Mehmed zîde mecduhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb Kuşadası'nda vâki' Akçaabad mukâta'âsı senede üç yük dört bin iki yüz akçe mal ile ber-vech-i mâlikâne mûmâ-ileyhin uhdesinde olub lakin ada-i mezbûre sakinlerinden Kuşakcıoğulları demekle ma'ruf Veli ve Mehmed ve Dillioğlu demekle ma'ruf Abdullah nâm kimesneler eşirrâdan olmalarıyla emvâl-i mîrîyenin tahsiline mûmâna'at ve

re'âyâ fukarâsına zulüm ü ta'addîye tasaddî eylediklerinden mâ'adâ kuttâ'-ı tarik muîn ve ehl-i fesâd olub ve bundan akdem Kıbrıs ceziresine nefy dahi olunmuşlar iken yine mütenebbih olmamalarıyla mezbûrlar kemâ-fi'l-evvel nefy olunmadıkca mâl-ı mîrînin tahsili ve dest-i ta'addîlerinden re'âyâ tâ'ifesinin istihlâsı mümkün olmaduğun ve senki mevlânayı mûmâ-ileyhsin mezbûrların minvâl-i meşrûh üzere zulüm ü ta'addî ve fesâd ü şekâvetleri kazâ-i mezbûrun ulemâ ve sulehâ ve a'yân ve re'âyâsının ilhahlarıyla tarafından dahi der-i devlet-medârımda arz olunduğun bildirüb ol bâbda hükm-i hümayûnum rica ve mezbûr Kuşakçioğulları eşirrâdan olub dâimâ re'âyâ fukarâsını ehl-i örfe gamz ve tecrîm ve hakkı ibtâl ve nâ-hak tarafına meyl edüb mazarratlarından ehâlî-i kazâ bir vechle emin olmamalarıyla mahkemeye ve voyvoda kapusuna varmamak yüz on iki senesinde emr-i şerîf verilüb ve ba'dehu mezbûrlar kuttâ'-ı tarîk eşkiyâsının yatakları olduğı Aydın muhasılı tarafından der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda ıslâh-ı nefis edince Kıbrıs ceziresinde cezire-bend olunmalariçün bin yüz on altı senesinde ve ba'dehu ıtlâklaricün bin yüz on sekiz senesinde emr-i şerîf verildüğü divân-ı hümayunum tarafından mahfuz olan kuyud-ı ahkâmda mestûr ve mukayyed bulunduğun bil-fi'il baş defterdârım olan iftihârü'l-umera-i ve'l-ekâbir el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâm etmeğın mûmâ-ileyhin i'lâmı mücebine şerr ü mazarratlarından ibâdu'llah halas olmak içün mezbûrlar diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmalariçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene [1]121.

Hüküm 558

Kıbrıs vâlisi Yusuf Paşa'ya hüküm ki:

Kıbrıs ceziresinde muhassıl-ı emvâl olan İbrahim zîde mecduhû gelüb Kıbrıs ceziresinden çıkmak murâd eden kimesneler vâlîler tarafından yedlerine mürûr kağıdı verilegelüb lakin muhâsib-ı mûmâ-ileyh cezire-i mezbûrede vâki' der-i devlet-medârıma i'lâmı muktezi olan umûr-ı mühimme ve müsta'cil ile kendi âdemlerin irsâl etmek istedikde mürûr kağıdı nâmıyla tehir ve tevakkuf etdirilmemek bâbında istid'âyı inâyet etmeğın senki vezîr-i müşârun ileyhsin muhassıl-ı mûmâ-ileyh bihasbü'l-iktizâ der-i devlet-medârıma âdem göndermek lâzım geldikde tarafından mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 559

Giresun ve Keşap ve Akköy ve Bazarsuyu ve Ebulhayr ve Ordu kâdîlarına ve zikr olunan kazâlarda vâki' yeniçeri serdârlarına hüküm ki:

Senki Giresun kâdîsı mevlânâyı mezkûrsun mektûb gönderüb taht-ı kazânızda sâkin ulemâ ve suleha ve eimme ve hutaba ve a'yân ve eşraf ve fukarâ bi-ecmâ'hum meclis-i şer'e varub zikr olunan kazâlarda eşkıyâ tâ'ifesi kesret üzere olmağla yeniçeri serdârlarına an itâ'atlerinden nâşî leyl u nehâr çarşu ve bazar içünde sekerâten gezüb alet-i harb ile ehl-i ırz müslümanların ba'zıların darb ve cerh ve ba'zıların menzillerin basub zulüm ü ta'addîlerinden bir kaç def'a çarşu ve bazar ve câmi'ler kapanub edâyı salavata usret çeküb bu misillü fesâd ü şekâvetlerinin nihayeti olmamağla bu makûle ta'addî ve tecavüzleri zuhur eden eşkıyâ-yı ahz ve şer'le haklarında lâzım gelen cezaları tertib ve keyfiyetleri der-i devlet-medâra arz ve i'lâm olunmak ancak ocak tarafından zâbit ta'yîn olunması iltimâs etmeleriyle ocak tarafından sâbikan Şam-ı Şerif'de yeniçeri zâbiti Haseki İbrahim ta'yîn ve irsal olunmağla inşâ'allâhu te'âlâ vusûlünde siz ki mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşruh üzere zâbit ta'yîn olunan mûmâ-ileyh ma'rifetiyle taht-ı kazânızda ve ol havalilerde zuhûr eden eşkıyâyı gereği gibi teftiş ve tefahhus ve bi-eyyi-hâl ahz ve ele götürüb şer'an üzerlerine sübût bulan mevadd sicil ü hüccet olunduktan sonra şer'le haklarında lâzım gelen icrâ ve sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm ve husus-ı mezbûrda ziyâde takayyüd ve ihtimâm üzere hareket eyleyesiz ve ahz olunan eşkıyâdan bir ferd himaye olunmamak üzere tathir-i memlekete her birleriniz (...) tâm ve sa'y ve ihtimâm eyleyesiz ve senki zâbit mûmâ-ileyhsin me'mûr olduğun üzere zikr olunan kazâ ve kara ve on havâlilerde zuhûr eden eşkıyâ-yı gereği gibi teftiş ve tefahhus ve her ne mahalde bulunurlar ise ehâlî-i vilâyetde i'ânetleriyle bi-eyyi-hâlahz ve ele götürüb şer'an üzerlerine sâbit olan mevadd-ı sicil ve hüccet olunduktan sonra şer'le haklarında lâzım gelen icrâ ve (...) üzere der-i devlet-medâra i'lâm eyleyesin husus-ı mezbûr ehemmi-i umurdan olmağla sâ'ire kıyas etmeyüb ziyâde basiret ve intibah üzere hareket edüb ve dirlikde alakası olmayub askeri kıyafetinde gezüb yeniçerilik iddi'âsın eden eşkıyâdan bir ferd Sahib çıkmayub ve dirlik iddi'âsı etmeyüb ve yeniçeri (...) gezdirmeyüb ol havalileri eşkıyâdan te'mîne bezl-i makdûr eyleyesin deyü bil-fi'il yeniçeri ağası Mustafa Ağa dâme mecduhû tarafından memhûr mektûb verilmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 560

Adana vâlisine ve kâdîsına hüküm ki:

Adana sâkinlerinden olup sâbikan Mustafa Paşa oğullarının malikaneleri voyvodası olan Kara Ahmed arz-ı hâl edüb mezbûr için bir tarikle tekâüd berâtı peydâ ve dâimâ fiten-i ifsâd âdet-i müstemirresi olup ve mâl-ı mîrî tahsiline mümâna'at ve ta'addî üzeredir deyü mukaddemâ sû-i hâli i'lâm olundukda emr-i şerîfimle Kıbrıs ceziresinde cezire-bend ve ba'dehu Adana alaybeyisi el-Hâc Mehmed ile yine Adana sükkanından ma'lumu'l-esâmi kimesneler bunun için isnâd olunan kelimât ashâb-ı ağrazın ilkasıyla olunduğu der-i devlet-medârıma i'lâm eylediklerinde Adana'ya varmayub kendi hâlinde olmak üzere cezire-i mezbûreden ıtlâkiçün emr-i şerîfim sâdır olup el-hâletü hâzihî mezkûr Ahmed Adana'ya varub kendi halinde ehil ü iyali yanında hânesinde ikâmetine mümâna'at olmamak bâbında istid'âyı inâyet etmeğin fî-mâ-ba'd kendi halinde olup kimesneye ta'addî ve tecâvüz etmemek şartıyla Adana'da ikâmetine mümâna'at olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 138]

Hüküm 561

Edirne bostancıbaşısına ve Keşan nâ'ibine ve İnöz Kal'ası dizdârına hüküm ki:

İpsala nâ'ibi ve yeniçeri serdârı re'âyâ tâ'ifesinin fûruht eyledikleri hintalarının beher kiylesinden hilâf-ı şer'î şerîf birer akçe ve kezalik hinta nakline ve kılavuzluk eden arabacı Mahmud Beşe ve Simaloğlu Hüseyin Beşe ve (...) Mustafa Beşe ve Binbaşı Ali Beşe ve (...) oğlu Halil Beşe demekle ma'ruf kimesneler dahi birer mikdar akçe ve buğday tahmil eden sefine reislerinden dahi onar ve on beşer ve yigirmişer guruş aldıkları yakînen haber alınmağla bu habasete cesâret eden mezbûrların İnöz Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunmaları fermânım olup ve senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin husus-ı mezbûr senin uhdene havale olunmuşdur imdi emr-i şerîfim vusûlünde husus-ı mezbûr ma'rifetinle ve ma'rifet-i şer'le kemâ-yenbagî tecessüs ve tefahhus olunub ve nefsü'l-emrde nâ'ib-i mezkûr ve sedâr-ı merkûm ve bâlâda mesturu'l-ism olan kulağuzlar re'âyânın fûruht eyledikleri hintalarından ve sefine reislerinden bi-gayr-i hakkın akçe aldıkları şer'an sabit olur ise ma'rifetinle ve zâbitları ma'rifetiyle ahz ve kal'a-bend olunmağičün İnöz Kal'ası'na irsal ve keyfiyeti sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm

olunub amma bu takrib ile husus-ı mezbûrda sun'ı olmayanlara hilâf-ı şer'-i şerîf ta'arruz ve celb-i mal olunmağdan ziyade ihtirâz oluna ve senki dizdârsın mezkûrların İnöz'e vusullerinde muhkem habs ve kal'a-bend edüb tekrar emr-i şerîfîm sâdır olmadıkça ıtlâk olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 562

Edirne bostancıbaşısına ve Yenice-i Karasu nâ'ibine ve Kavala Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Gümülcine voyvodası Abdullah ve yeniçeri serdârı ve kulağuzları Gümülcine kazâsında vâki' Karaağaç iskelesine re'âyâ tâ'ifesi vesâ'irlerinin nakl ve fûruht eyledikleri hintanın beher kiylesinden hilâf-ı şer'-i şerîf birer akçe aldıklarından mâ'adâ Gümülcine nâ'ibi voyvodası mezkûr Abdullah ve kulağuzları buğday tahmil eden sefine reislerinden bi-gayr-i hakkın ellişer ve yüz ve yüz ellişer gurusların aldıkları yakînen haber alınmağla bu hıyanete cesâret eden mezbûrların Kavala Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunmaları fermânım olub ve senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin husus-ı mezbûr senin uhdene havale olunmuşdur imdi emr-i şerîfîm vusûlünde husus-ı mezbûr ma'rifetinle ve ma'rifet-i şer'le kemâ-yenbagî tecessüs ve tefahhus olunub nefsü'l-emrde nâ'ib-i merkûm ve voyvoda-i mezkûr ve kulağuzlar rea'yâ tâ'ifesi ve sâ'irlerinin fûruht eyledikleri hintalarında ve sefine reislerinden bi-gayr-i hakkın akçe aldıkları şer'an sâbit olur ise ma'rifetinle ve zâbitleri ma'rifetiyle kal'a-bend olunmağičün Kavala Kal'ası'na irsâl ve keyfiyet-i sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm olunub amma bu takrib ile husus-ı mezbûrda sun'ı olmayanlara hilâf-ı şer'-i şerîf ta'arruz ve celb-i mâl olunmakdan ziyâde ihtirâz oluna ve senki dizdârsın mezkûrların Kavala'ya vusûllerinde muhkem habs ve kal'a-bend edüb tekrar emr-i şerîfîm sâdır olmadıkça ıtlâk olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 563

Bir sûret yine Edirne bostancıbaşısına ve Mekri nâ'ibine ve İnöz Kal'ası dizdârına Ferecik nâ'ibi ve yeniçeri serdârı ve kulağuzları re'âyâ taifesinin fûruht eyledikleri hintalarının beher kilesinden hilâf-ı şer'-i şerîf birer akçe ve buğday tahmil eden sefinelerinden dahi onar on

beşer ve yigirmi beşer guruh aldıkları yakinen haber alınmağla İnöz Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olmalarıçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 564

Kendü halinde olmak üzere ikâmetine mümâna'at olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i C. Sene [1]122.

Midillü kâdîsına hüküm ki:

Midillülü Hancı Ali Efendi demekle ma'rûf kimesne hâliyâ İstanbul'da olub lakin kendi hâlinde olmayub mûcib-i ihtilâl olur etvâr-ı nâ-hemvâre zâhir olmağla mezkûr Hancı Ali İstanbul'da ve Midillü adasında durmayub diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 565

Karesi sancağıbeğine hüküm ki:

Hâlîya Başgelembe kâdîsı ile kazâ-i mezbûrda olan Hüseyin ve Mehmed nâm nâ'iblerin Âsitâne-i Sa'âdetime ihzarları lâzım gelmekle senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin mübâşir ta'yîn olunan çavuş ile kâdî-i mezbûru ve mezbûran bânîleri her ne mahalde ise der-i devlet-medârıma ihzâr eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

[Sayfa 139]

Hüküm 566

Fermanım ruus tarafında hıfs olunmuştur.

Ağrıboz Sancağı paşasına ve Ağrıboz kâdîsına hüküm ki:

Senki Mevlanâ'yı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime meltub gönderüb Ağrıboz'a havale ve nâzır Karababa Kal'ası'nın imâmı ve topçubaşı ve humbaracıbaşı ve sâ'ir neferâtı meclis-i şer'a varub bin yüz on sekiz ve yüz on dokuz ve yigirmi senelerinde sebab-i tahrîr hükmü ile müstehâk oldukları ulûfelerin kal'a-i mezbûre dizdârı Ebubekir ahz u kabz etmiş iken

tamamen ulûfelerin vermemekle ahvâllerin der-i devlet-medârıma ilâm eylediklerinde dizdâr-ı mezbûrun neferât-ı mezbûre ile mahallinde hesapları görölüb şer'le hakları alıverildikten sonra keyfiyet-i ahvâli der-i devlet-medârıma arz ü ilâm olunmak için Mustafa zîde kadruhû mübâşeretile emri şerîfîm verilmekle mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle dizdâr-ı mezbûr ihzâr-ı şer' olunub ehâlî-i vilâyet ve neferât mahzarlarında sâlifü'z-zikr üç senede neferât-ı mezkûrenin müstehâk oldukları ulûfelerinde sebep-i tahrîr hükmü ile makbûzâtı olan sekiz bin dokuz yüz altı guruşa beyinlerinde hesapları göröldükte üç senede neferât-ı mezbûreye ve topçubaşı ve humbaracıbaşı ve imâmlarına verdüğü ulûfeleri ve ma'rifetleri ile masrûfatları ihraç olunduktan sonra bâde küllî hesap dizdâr-ı mezbûrun zimmetinde iki bin sekiz yüz otuz guruş ulûfelerinden hakların zuhur etmekle dizdâr-ı mezbûr ba'zı maddede emirlerinizle harç u sarf eyledim deyü neferât-ı mezbûreyi avk ve def' ve def'ine isti'mal ve yedi gün kerrâren ve mirâren imhâl ve bir vechle ikâmet-i beyn edegelmeyin zimmetinde zuhûr edüb reddi lâzım gelen iki bin sekiz yüz otuz guruş redd ü teslîme tenbih ve dizdâr-ı mezbûrun keyfiyeti sual olundukta meremet-i kamer olub neferâtın ulûfelerin vermedüğünden mâ'adâ ba'zıların cebren yed'inde cebren berâatın alub kasr-ı yedlerinden âhere arz verüb ve ba'zıların tehdit ve tahfif ile kal'adan ihraç ve ba'zıların gamz ve tecrim edüb bunun emsali nice fesâdı vardır deyü ehâlî-i vilâyet âlâ tarikü's şehâdeh haber verdiklerin arz eyledüğü ecilden dizdârı mezbûr azl olunmağa zimmetinde olan mâl mevacibten şerle teveccüh eden hakları tahsil olunmadıkça salıverilmeyüb haps oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 567

Rumeli vâlisine ve Kesriye Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kubbenişin olan vüzeray-ı izâmndan Süleyman Paşa edâmallâhu te'ala icalaluhu tarafından arz-ı hâl sunulub havassı hümâyûnumdan mutasarrıf olduğı Sarıgül hassı mülhakâtından Cumapazarı kazâsına tabi Karaağa nâm karye sakinlerinden Timur oğlu Murat ve (...) nâm karye sakinlerinden Selim nâm kimesneler kendi hallerinde olmayub eşkıyâya mu'in ve sahibi cem'iyet ve fitne ve fesâdtan hali olmayub ve hassı merkûm voyvodasının eşkıyâ defîne ve işar-ı şeriyenin tahsiline mani olmalarıyla senki vezîr-i müşarun ileyhsin mezbûrların keyfiyet-i halleri ma'rifetinle ve ma'rifeti şerle teftîş ve tefehhus olunub nefis-ül

emirde mutasarrıf ve şekâvetleri şeran sabit ve zahir olur ise ıslah-ı nefis edinceye deyin kal'asında kal'a-bend olunmaları bâbında hükmü hümayûnun rica etmeyin veh-i meşruh üzere amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 568

Dimetoka nâ'ibine hüküm ki:

Dimetoka kazâsına tabi Saltuk nâm karye ehâlîsi arz-ı hâl edüb karyeleri toprağunda vâki' kadîm-ül eyyamdan berü koyun ve sâ'ir da'vârları ra'y olunub otundan ve suyundan intifa edegeldikleri mahsus ve müteayyin meralarında âherin alakası olmayub dahl olunmak icab etmez iken kazâ-i mezbûrda koru ağası olan nâm kimesne ol yerlerde koru toprağından olmak üzere fuzuli zapt ve bir miktarı âhere verüb ziraat ettürüb bunların da'vârlarına küllî müzayaka verüb ta'addî etmekle kadîmi karyelerine dahl ü ta'arruz olunmayub uslûbu sabık üzere da'vârları ra'y etdirilmek için bundan akdem kânûn üzere emr-i şerîfimle varub mahallinde ve kadîmi meralarının zabt murat eylediklerinde mezbûr koru ağası benim yedimde dahi emr-i şerîf vardur deyü bivech-i niza ve kendülere zabt ettirmeyub ta'addî eylediklerin bildirub ol babda hükmü hümayûnu rica eyledikleri ecilden ahkam kaydına mürâ'caat olundukta vech-i meşruh üzere emr-i şerîfim verüldüğü mestur ve mukayyed bulunmağın mukaddema verilen emr-i şerîfime mugâyir kadîmi meralarına dahl ü ta'arruz olunmayub memnu' olmayub gerü müdâhale eder ise tayin olunan mübâşir ma'rifetiyle diyar-ı âhere nefi' ü iclâ olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 569

Mihaliç kazâsında nâ'ibü'ş-şer' olan mevlânâ [] zîde ilmuhûya hüküm ki:

(...) nâm karye ehâlîsi Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bunlar Mihaliç hassı toprağına iskeleden tonbaz ta'bir olunur kayıklarına âsitâne zahiresi için yaz ve kış sergi tahmil edüb şehirden mürûr ve Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb resm-i iskele defterden hassa mezbûre hesab kaydı olmağın kadîmü'l-eyyamdan berü beher serge kayıktan dörder semen veregelüb vech-i meşruh üzere (...) lüzûmu taahhüd dahi etmişler iken Mihaliç hassı voyvodası olan [] nâm

kimesne selefîm olan el-Hâc Ali nâm kimesne sizden kayık başına zulmen birer gurus alur imiş ben dahi birer gurus almadıkca kayıklarınız salıvermem deyü hilâf-ı şer'-i şerîf ta'addî ve rencîdeden hâlî olmaduğun bidirüb ol bâbda hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden kadîmden dörder semen alınagelmışdir izdiyâd talebiyle rencîde olunmamak bâbında.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

[Sayfa 140]

Hüküm 570

Belgrad muhâfazasında olan Vezîr Ali Paşa'ya hüküm ki:

Sedd-i sedid subur u islamiyeden olan Belgrad Kal'ası'nın muhâfazası ve etraf ve enhasının ve ol taraflarda olan serhadlerin tanzim-i ahvâlî ve sulh u salâhı şerayitin riayeti ehemmi meham-ı devlet-i aliyyemden olub ve senki vezîr-i müşarun ileyhsin senin sıdk-ı taviyyet ve (...) reviiyetine her vechle itimat-ı hümayûnun olmağla Belgrad Kal'ası'nın hıfz u hıraseti ve ol serhadlerin tanzim ve tasnifi bundan akdem senin ukde-i ihtimâmına tefviz ve havale olunmağla kemâ-fi'l-evvel yine sen me'mûr olmuşsundur imdi mukaddema ve hâliyâ me'mûr olduğun üzere Belgrad Kal'ası'nın muhâfazasına ve ol taraflarda olan serhadlerin tertib-i esbab-ı nizamına ve nemçe ile vâki' olan sulh u salahın riayetine ve şerait-i musalahaya muhalif bir keyfiyet zuhurundan sıyanete kemâl-i ihtimâm ile aleddevam kıyam edüb velhasıl ol tarafın kâffe-i umuruna senden memul olduğu üzere nizâm-ı tam verüb mesaiyi cemile vücuda getirmeye sarf-ı maktur ve hadd-i bî kusûr eylemek bâbında ferma-ı âlişanım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 571

Âsitâne-i Sa'âdetimden Tamana varınca sevhil-i bahr-i siyahta vâki' olan kâdîlara ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine ve iskele eminlerine hüküm ki:

Kıdvet-ü ümera-i tavâif-i Kalmak zîde-i kübra-i deşt-i Kıpçak olan Ayüke Hân tarafından elçilik hıdmetiyle müteba'is olan kıdvet-ül emâsil vel-akran Mehmed Salih zîde kadruhû edâ-i hıdmete risalet edüb alt ve insirafa me'zûn olmağla kendisi üç nefer hıdmetkârıyla tarafı yerden Kırım canibine teveccüh ve azimet ve etbaini bir sefineye vaz' ve

ruy-i deryadan irsal etmekle siz ki kâdîlar ve ağyan-ı vilâyet ve iş erleri ve iskeleler eminlerisiz elçi-i mûmâ-ileyhin ruy-i deryadan sefine ile irsal eyledüğü âdemleri her kangınızın taht-ı kazâ ve iskelelerine varub dahil olur ise kendülere ve eşyâlarına ta'arruz ve mürurlarına mûmâna'at olunmayub eminen ve salimen mahall-i me'mûra irsal ve isaline her biriniz gereği gibi takayyud ve ihtimâm eylesesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 572

Sabıkan Şehirköyü kâdîsı Rıfkı Mehmed zîde fazlühuya hüküm ki:

Mahruse-i İstanbulda vâki' merkûm ve mağfûrû'n-leh Gazi Sultân Süleyman Hân tabe serahu evkâfının mütevellisi olan Ahmet zîde mecduhû mektûb gönderüb müşarun ileyhin câmi'i şerîf ve imaret-i amiresi evkâfından Dırâma ve tevabii mukâta'âsının müfredât üzere alel-esami defteri olmadığından ve her sene mukâta'â-i merkûmmeyi deruhte eden voyvodalar ile rea'yânın beynlerinde rusumeye müteallık niza' vâki' olub bu keyfiyet ihtilâle müeddi ve mâl-ı vakfın izaatinde bais olmağın müceddeden tahrîr ü defter olunması ve vakf u mültezimine ve rea'yâya dahi vucuh ile evla ve enfa olmağın kıdvet-ül emâsil vel-akran muharrer ve [] zîde kadruhûma mübâşir tayin olunmağla Dırâma ve tevabii arâzisinde sakın evkâf-ı mezbûr rea'yâsının ma'rifet-i şerle âşar-ı şeriyye ve rûsum-ı örfiye ve çeltük ve tasarruflarında olan bagat ve bahçe ve besatin ve resmi tebbak ve resm-i ispence ve kovan ve âsiyab ve ağnam ve resm-i arusane ve resm-i ağıl ve yaylak ve kışlak ve yave ve kaçgun ve cürm-ü ci' nayet ve bad-ı heva ve kul ve cariyeye müjdeganesi ve beyt-ül mâl-ı örf ve hisse ve dalyan-ı mâhi ve bağ bazarı vesâ'ir vakfa hasıl kayd olunub mukaddemden vakf için tahsil olunagelen cüzi ve küllî herne ise hudut ve sınırları bihasbüş'şer vel-kânûn müceddeden alel-esami ve alel-efrat tahrîr-i defter olunmak üzere bundan akdem emr-i şerîfim verülüb ve senki sabıkan Şehirköyü kâdîsı olan Mevlânâ Mehmed Refik zîde fazluhusun husus-u mezbûra müvellâ olman için Rumeli kâdîaskeri mevlânâ Mustafa mirza edâmallâhu te'ala fezailuhu ilam etmeyin mukaddema sâdır olan emr-i şerîfim mücebince Mehmed ve mübâşir-i mûmâ-ileyhin ma'rifetleriyle ve ma'rifet-i şerle hak u adl üzere tahrîr ve defter olunub vakfa ve bir ferde gadr olunmayub mahsul-u vakıftan hariç bir nesne kalmamak üzere emr-i şerîfim ricasına arz etmeyin kâdîaskerim müşarun ileyhin ilamı mücebince müvellâ olub şerle görünmek için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 573

Van Kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbitı olan [] zîde kadruhûya hüküm ki:

Muhâfaza-i mezbûrede olan otuz üç cemâ'at ortaları ve kazganlar umumen neferatıyla kaldırılıb Ahızha Kal'ası muhâfazasına nakil ve irsal eylesün deyü yeniçeri ağası mektûbu mûcebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

[Sayfa 141]

Hüküm 574

Bir sûret Ahışa Kal'ası muhâfazasında olan elli dördüncü cemâ'atin Van Kal'asına nakli için muhâfaza-i mezbûra yeniçeri zâbitı olan Ahmede yazılmışdır.

Fi târih-i mezbûr.

Lefke kâdisına ve Bilecik kazâsı nâ'ibine ve Bilecik kazâsında yeniçeri serdârına ve Bilecik kazâsında vezîr-i azam sâbık Köprülü Mehmed Paşa evkâfindan Hân-ı cedîd mütevellisine hüküm ki:

Hân-ı cedid kasabası sakinelerinden Fatıma binti Hacı Mehmed nâm hâtun gelüb kasaba-i mezbûreye sonradan gelüb yeniçerilik iddi'âsında olan Oruçoğlu Mehmed beşe demekle ma'ruf kimesne kendü halinde olmayub ehâl-i kasabayı aciz eyledüğünden gayrı bunun dahi diyâr-ı âherda zevci var iken elbette bana nefsinı tezvic eyle deyü şerikini ve bunun emsâli ta'addîsinden aciz-i firavanda olmağla kasaba-i mezbûrede vâki' emlakın ve küçük karındaşın bırakub İstanbul'a gelüb mezbûr dahi haberi alub menziline bir iki avret gönderüb cevır ve eziyet ve elli gurus kıymetlü bir zümrüt yüzüğün gasb etmeleriyle ziyâde ta'addî olduğun bildirüb sizki kâdılar ve serdâr ve mütevellisiz şerrinden emin olunmak için mezbûru diyâr-ı âhere nefy eylemeniz bâbında hükm-i humâyûnum ricâ etmeğın siz ki mûmâ-ileyhimsiz mezbûr Mehmed'i zâbiti ma'rifetiyle diyâr-ı âhere nefy ü iclâ eylemeniz için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 575

Prevadi kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Dizdar nâm karye zımmîleri gelüb bin yüz on senesine gelinceye değin karyelerinde asla müslüman sakin olduğu yoğiken müslüman tâ'ifesinden bir kaç nefer kimesneler mücerred celb-i mal için kasabada olan menzillerin bırakub gelüb bunların karyelerinde temekkün ve kendilerine nice dürlü eziyet ve ehl ü i'yâllerine tecavüz ve mülklerin fuzuli zabt ve avret ve evladlarını kendü hıdmetkârları gibi hıdmetlerinde istihdam ve hayvanatların dahi gasb etmeleriyle ta'addîlerin men' etdirmek murâd eylediklerinde nice dürlü mevadd isnâdıyla bunları ehl-i örfe gamz ile küllî akçelerin alub ve alınmağa bais ve bunların emsâli zulüm ü ta'addîlerinin nihayeti olmaduğun bildirüb ol-bâbda hüküm-i hümayûnum rica eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere mezbûrlar kasbada olan evlerin terk ve varub karye-i mezbûrda sâkin olub ta'addî eyledikleri vâki' ise hilâf-ı şer'-i şerîf aldıkları şer'le gerüye redd olunduktan sonra kadîmi sakin oldukları kasabada iskân etdirilmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 576

Livadiye ve Limni kâdîlarına hüküm ki:

Senki Livadiye kâdîsı mevlânâyı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb nefsi-i Livadiye sâkinlerinden papas Tamo ve papas Daykı ve sâ'ir papaslar ve koçbaşlarından bazarbaşı Dimitri ve Yanaki ve sâ'irleri meclis-i şer'e varub nefsi-i Livadiye sâkinlerinden Mustafa Bey demekle ma'ruf kimesne kendi halinde olmayub yigirmi kadar eşkıyâyı başına cem' ve fuzûlî re'âyâ umuruna karışub hilâf-ı şer'-i şerîf rencîde edüb beynlerinde ihtilâle bâ'is olub bir vechle şerrinden rahatları ve cevri eziyetine tâkatleri kalmadığundan gayrı mesalihlerin dahi görmekte mûmâna'at etmekle bundan akdem dahi re'âyâ fukarâsına ta'addîsi olduğu der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda bir müddet vilâyetlerinden nefy ve Ağrıboz'da kal'a-bend olunub şerrinden emin ve âsude hâl olmuşlar iken mezbûr itlâk olunub ve henüz ıslâh-ı nefis etmeyüb perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is olmağla şerr ve mazarrâtı üzerlerinden men' ü def olunmak ricâsına vâki' hâli ilhahlarıyla arz eyledüğün ecilden mezbûr Limni ceziresine nefy ve cezire-bend oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 577

Dukakin sancağbeğine ve Livadiye kādısına hüküm ki:

Senki mîr-i mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûr muzâfaatından Kaç nâm karye sâkinlerinden Hızır ve Hayran ve yeğenleri Ali ve Çoban ve Murad ve İbrahim nâm kimesneler (...) sâkinlerinden nâ'ib Süleyman ve (...) imâm ve Hatib Behram ve binbaşı ve mezkûr Kaç nâm karyeden gün be gün virane nişâneli ender kulu nâm kimesneleri bi-gayri hakkın katl eylediklerinden mâ'adâ vârisleri iltimâsıyla da'vâları şer'le görölmek murad olundukda mezbûrun firar ve gaybet edüb keyfiyet-i ahvâlleri suâl olundukda mezbûrlar şekâvet ile meşhur ve bunun emsâli şekâvetlerinin nihâyeti olmayub ve bin yüz yigirmi senesinde dahi camcı Yusuf'un konağın basub eşyâsın nehb u gâret ve karındaşı Mehmedi katl eylediklerin alâ tarikü's-şehade haber vermeleriyle mezbûrlar nefy olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricasına vâki' hâli ilahlarıyla arz eylediğin ecilden mezbûran ıslâh-ı nefis içün diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

[Sayfa 142]

Hüküm 578

İtlâk olunmuştur.

Fî Evahir-i Ca. Sene 1121.

Şehirköyü nâ'ibi mevlâna Mehmed Sa'yid zîde ilmuhûya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Bolayırdâ vâki' müteveffâ Gazi Süleyman Paşa evkâfî karyelerinden Şehirköyü kazâsına tâbi' Araplı nâm karye ehâlîsi meclis-i şer'e varub karye-i mezbûre sâkinlerinden Sarı Mahmud nâm kimesne kendi halinde olmayub yigirmi aded re'âyânın fuzûlî mülk menzillerini zabt ve her birini zalemeye gamz ve tecrîm etdirüb ve mahsul vaktinde re'âyâyı hıdmetinde istihdam ve kendü işlerinin ta'tiline bais olduğundan gayri nicelerinin dahi birer tarikle bağ ve bahçelerin fuzûlî zabt ve cizye evrakı tevziinde dahi kendü hıdmetkarları içün aldığı cizye evrâkının akçesini dahi bunlara çekdürüb zulm ü ta'addî etmekle bundan akdem mezbûrun ta'addîsi men' ü def' ve vâki' hâli Âsitâne-i Sa'âdetime arz u i'lâm olunmak üzere dergâh-ı mu'âllâm kapucularından Ahmed Kapucu mübâşeretıyla sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mezbûr Sarı Mahmud Şehirköyü mahkemesine ihzâr ve karye-i

mezbûre ehâlîsi ile murâfî-i şerr olduklarında karye-i mezbûre ehâlîsinin hilâf-ı şer' kırk dört gurusların ve bir kaç nefer re'âyânın dahi fuzûlî arâzîlerin zabt eylediği vech-i şer' üzere sâbit oldukda mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle akçe ve arâzîleri ashâbına redd ü teslîm olundukdan sonra mezbûrun keyfiyyet-i ahvâlî suâl olundukda mezbûr Sarı Mahmud kendi halinde olmayub dâima ehl-i örf taifesi ile yekdil ve re'âyâ fukarâsını gamz ve tecrim ve ba'zı husus için taraf-ı devlet-i aliyyemden vârid olan evâmir-i şerîfemin mezâmin-i münifesinin icrasına mûmâna'at ve bir kimesnenin da'vâyı şeriyesi vâki' oldukda nâ-hakk olan tarikden ahz-ı rüşvet etmekle ol tarafa sa'y ve himâye ve iptâl-i hakka bâ'is olub bu makûle zulm ü fesâddan hâlî olmaduğun kasaba ve kura meclis-i şerde ihbâr etmeleriyle mezbûrun şerr ve fesâdı cümle fukarâ üzerlerinden def' ü ref' olunmak için diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına arz eylediğin ecilden mezbûr ıslâh-ı nefis için diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 579

[] ve [] kâdîlarına ve Meğri ve Döğeri nâ'iblerine ve Menteşe Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Sizki Döğeri ve Meğri nâ'iblerisiz Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Eşen kazâsı ehâlîsi meclis-i şer'e varub Eşen kazâsı sâkinlerinden eşkıyâdan Hatiboğlu Yusuf nâm şakî hevâsına tâbî' kuttâ'-ı tarikden kırk elli mikdârı eşkıyâ-yı kendüye sekban edüb ve bin yüz on senesinden berü fukarânın emvâl ve erzakların nehb u gâret ve emlaklarını tekallüben zabt ve ba'zı kimesneleri dahi bî-vechi's-şer' ahz u habs ve ba'zıların dahi hilâf-ı şer'-i şerîf darb ederek helâk edüb bunun emsâli zulüm ü ta'addisinden icrâyı ahkâm-ı şer' iyye olunmayub ahvâlleri mükedder olmağla şakî-i mezbûr kazâlarından nef ü iclâ ve ta'addisi ibâdu'llah üzerlerine def' ü ref' olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricasına vâki' hâlî arz eyledikleri ecilden sizki mûmâ-ileyhimsiz keyfiyyet-i ahvâlî arz olunan mezkûr Hatiboğlu Yusuf firarı üzerine olmağla bulunduğ mahalde ahz ve zimmetinde zuhur eden hukuk-ı ibâd ma'rifet-i şer'le ashâbına istirdâd olundukdan sonra diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Hüküm 580

Tavas ve [] ve [] kâdîlarına ve Menteşe Sancağı mütesellimi İbrahim zîde mecduhûya hüküm ki:

Menteşe Sancağı'nda vâki' Tavas kazâsına tâbi' Yarangüme nâm karyede Kamçı Ali ve Uzunpınar karyesinde Müfti Ali demekle ma'ruf kimesneler ile Eşen kazâsında sâkin fesâd ü şekâvet ile meşhur olan Hatiboğlu Yusuf nâm şakînin hevâdarlarından yine kazâ-i mezbûra tâbi' Dodurga karyesinden Hasan ve Mustafa ve Bekçiler karyesinden Köseoğlu Mehmed ve Döğer kazâsına tâbi' (...) nâm karyeden Köseoğlu Ebubekir ve Gökpınar nâm karyeden gedik Nasuh nâm şakîler müteharrik-i fitne ve fesâd olmağla hevâlarına tâbi' eşkıyâ ile tecemmu' ve dâimâ re'âyâyı tahrik ve idlâl ve livâ-i mezbûr kâdîlarının zabt ü rabtına ve kânun ve defter mûcebince vâki' olan hukuk ve rusûmunun cem' ve tahsiline mani' olduklarından mâ'adâ sükkân-ı vilâyeti birbirine düşürüb umûr-ı bilâda ihtilâl vermek âdet-i müstemirresi olub bunun emsâli ta'addî ve tecavüzünün nihayeti olmadığı senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin tarafından i'lâm olunmağla imdi emr-i şerîfim vusûlünde şerr ve mazarratları bilâd ü ibâd üzerinden def u ref olunmak için bâlâda mestûru'l-ism olan kimesneler bulundukları mahalde ahz ve diyar-ı âhere nefy ü iclâ olunmalarıçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 143]

Hüküm 581

[] ve [] kâdîlarına ve Menteşe Sancağı mütesellimi İbrahim zîde mecduhûya hüküm ki:

Menteşe Sancağı hududu dahilinde vâki' ba'zı mahallerde kuttâ'-ı tarik eşkıyâsı zuhûr edüb mürûr u ubûr eden ebnâ-i sebîlin yollarına inüb emvâl ve eşyâların nehb u gâret ve envâ-ı fesâd ü şekâvete cesâret ve ehâlî-i vilâyete dahi îsâl-i mazarratdan hâlî olmamalarıyla ol makûle eşkıyânın ahzı murad olundukda her biri kasabat ve kurada kendülerin ihfa edüb şer ve mazarratlarından ehâlî-i bilâd ve ebnâ-i sebîl mutazarrır ve müteezzî oldukların senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin tarafından i'lâm olunub ve Bi-tevfikihi te'âlâ ol makûle eşkıyânın def-i şer ve mazarratlarıyla bilad ve ibâdın te'mîni mühim ve muktezi olmağla imdi emr-i şerîfim vusûlünde ol makûle kuttâ'-ı tarik ve gâret-i emvâl ile ibâdullaha îsâl-i mazarrat ve fesâd ü şekâvete cesâret eden eşkıyâyı ma'rifet-i şer'le [şer'le] tefahhus ve bulundukları mahalde alâ

eyyi-hâl ahz ve üzerlerine şer'an sübût bulan mevadd sicil ü hüccet olundukdan sonra keyfiyet-i hallerin sûret-i sicilleriyle sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 582

Edirne monlâsına ve Hasköy nâ'ibine hüküm ki:

Senki Edirne kâdîsı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb emîru'l-umerâi'l-kiram ber-vech-i arpalık Çirmen Sancağı'na mutasarrıf olan Seyyid Ali dâme ikbâluhû meclis-i şer'e varub Kasaba-i Hasköy livâ-i mezbûr hassı mülhakatından ve vasatınızda olmağla etraftan mürûr ü ubûr eden ebnâ-i sebîli muhâfazaya enseb ve livâ-i mezbûr mutasarrıfı olanlar kadîmden kasaba-i mezbûrda vâlî olanlara mahsus menzilde sakin olub hilaf-ı şer'-i şerîf kimesneye rencîde olunagelmiş değil iken sabıkan livâ-i mezbûr mutasarrıfı olan Fazlullah Paşa livâ-i mezbûrdan ba'de'l-nüzul ehâlî-i kasaba-i mezbûre tecemmu' edüb min ba'd vâlî olanlar haremînde sakin olmuş kasaba-i mezbûrda iskân etdirmeziz deyü menzil-i mezbûru bin yüz yigirmi senesinde ihrak ve mir-i mîrân mezkûrun mütesellimi redd etdiklerini bundan akdem Çirmen kazâsı nâ'ibi arz ve mütesellimi i'lâm etmeğın meclis-i şer'le görölüb şer'an zararları keşf ve sabit ve muayyen oldukdan sonra şer'an teveccüh edenlere tazammun ve taahhüd etdirilüb sıhhati üzere arz ve i'lâm olunmak üzere emr-i şerîfim verilmekle husus-ı mezbûra savb-ı şer'den mevlânâ Ahmed ve hassa mimarlarından Üstad İbrahim Halife irsâl olunub ânlar dahi mübâşir-i mezbûr ve sâ'ir Müslimîn ile kasaba-i mezbûrda muhterik menzil-i mezbûr üzerine varılub ehâlî-i kasaba muvâcehelerinde keşf olundukda menzil-i mezbûrun hudûd-ı erbasından ancak kapu tarafı on altı zira' ve kar'en dört zira' arşun duvar ve mâ'adâ etrafı hâlî havlu ile mahatt olub ve mecmu'-ı arzıyesi bina ve zirâıyla mesâha olundukdan tûlen ve (...) bi-hesâb-ı tertîbî dokuz yüz yigirmi beş zira' olub arz-ı mezbûre üzerinde mebnî olan üç bâb tahtânî kiremid puşiydeli odayı ve kiremid pûşiydeli ahuru ve pûşiydesi saz diğér ahuru müştemil olub menzil-i mezbûrun mezkûr iki bâb tahtânî oda ile mezkûr kiremid pûşiydeli ahuru muhterik olub ve mezkûr saz ahurun ba'zı mevâzi-i hariki teskîn ve etfa esnâsında münhedim olunduğu muâyene ve müşahade olundukdan sonra menzil-i mezbûrun ihrak eden kim idüğü tefahhus ve ehâlî-i kasaba-i mezbûrdan sual ve istiksa olundukda ehâlî-i kasaba-i mezbûre

civarlarından gelen vâîlere mahsus konak olmamağla menzil-i mezbûru vâî olanlara sakın olmak üzere mukaddemâ kendü malımızla iştirâ etmiş idik sene-i mezbûrda bi-emrillahi te'âlâ muhterik olub kim ihrak etdüğü malumumuz değildir hâliyâ menzil-i mezbûru tarz-ı kadîmi üzere kendü malımız ile vâî-i mûmâ-ileyh ve sâ'ir vâîlere sakın olmak üzere bina ve ta'mîr ederiz ve zâminleriz ve ba'de'l-bina ve't-ta'mîr vâîler sakın olub bizler müdâhale ve mûmâna'at etmeziz deyü bâ-şer'i meclis-i keşfde na'ib mezbûr huzurunda ikrar etmeleriyle ber-vech-i muharrer bina ve ta'mîre zâminler olub taahhüd ve iltimaslarına tenbih olmak üzere hüccet-i şer'iyye tahrîr olunması için arz etmeğin vech-i meşruh üzere taahhüdleri üzere bina ve ta'mîr ve paşalar iskân etdirilmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 583

Anadolu vâlisine hüküm ki:

Kütahiye kazâsı muzafâtından Tavşanlı nâhiyesine tâbi' Derecik nâm karyeden zümre-i silâhdârandan mütekâidlerinden Yusuf nâm kimesne kendi halinde olmayub bundan akdem oğlu Mehmedi ve kızkarındaşı oğlu Abdurrahman'ı tarafından gönderüb yine zümre-i mütekâidlerinden Mehmed nâm kimesnenin menzilin basub iki yüz gurusun ahz ve küçük sipâhi ve Ali nâm kimesnelerin menkûhelerine ta'arruz kasdında olduğu Kütahiye nâ'ibi tarafından i'lâm olundukda mezkûr Yusuf emr-i şerîfimle Kütahiye Kal'ası'nda kal'a-bend olunub lakin şimdiye değin ıslâh-ı nefis etmesi melhuz olmağla imdi senki vezîr-i müşârun ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde mezkûr Yusuf ba'de'l-yevm kendi halinde olmak üzere gereği gibi tenbih ve kal'a-i mezbûreden ıtlâk ve sebebli tahliye eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 144]

Hüküm 584

Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Ruesayî eşkıyâdan Delioğlan demekle ma'ruf şakînin refiklerinden Mahmud ve Nasuh ve Mehemmed ve Ali ve Süleyman ve Halil nâm şakîlerin ahz olundukları senki mütesellim-i mûmâ ileysin mukaddemâ tarafından i'lâm olundukda mezkûrların ol havâlîde münâsib olan

kal'aların birinde habs ve kal'a-bend olunmalarıçün emr-i şerîfim sâdır olub lakin mezbûrların nerede habs ve kal'a-bend olunduğu bu ana değin i'lâm olunmamağla imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde bâlâda mestûru'l-ism olan altı nefer şakîler tarafından kangı kal'ada habs ve kal'a-bend olunmuş ise vukû'u üzere der-i devlet-medârıma arz u i'lâm olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 585

Aydın Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Gördek kazâsından Delioğlan ve Karakayalı Mehmed nâm şakîler Karesi ve Saruhan ve Hüdavendigâr sancaklarında vâki' yigirmi bir aded kazâyı memerr ittihaz etmeleriyle zikr olunan şakîleri ve fesâd ü şekâvetde refîkleri ve muîn ve yatakları olan eşkıyâyı dahi alâ eyyihâl ahz ve ele götürüb ve senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin kayd u bandle sana teslîm etmeleriçün zikr olunan sancaklarda vâki' yigirmi bir aded kazâların kâdîlarına ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hitâben emr-i şerîfimle tenbih ve keزالik zikr olunan şakîler tarafına teslîm olundukda habsinde olan Şahin nâm şakî ile ma'ân cümlesini ol havalide münâsib olan kal'alarda muhkem habs ve kal'a-bend olunmağıçün sana dahi emr-i şerîfin sâdır olub lakin eşkıyâ-yı mezkûrenin keyfiyeti nice olmuştur bu ana değin tarafından i'lâm olunmamağla imdi emr-i şerîfim vusûlünde zikr olunan eşkıyânın ahzına me'mûr olanlar fermânım olduğu üzere eşkıyâ-yı mezkûreyi ahz ve tarafına teslîm eylediler mi ve kaç neferi ele gelmiştir ve ism ü resmleri nedir ve sen dahi mezk'urları nerede habs ve kal'a-bend etdirdin hâsılı bu madde teveccüh üzere sûret bulmuş ise ale't-tavsil bir dahi sual ve cevab iktiza etmeyecek vechle der-i devlet-medârıma arz u i'lâm eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 586

Anadolu vâlisine hüküm ki:

Bundan akdem Çal kâdîsı iken katlen vefat eden Muharrem nâm kâdînın katline bâ'is olub sebeb-i fitne olan Deli Ali'nin şürekâ ve rufekâsından Aydın mütesellimi İbrahim zîde mecduhû ma'rifetiyle ahz ve Kütahiye Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunmaları fermânım olan otuz nefer cânîlerin içlerinden Veli bin Balı ve Receb bin Muhammed ve Köse İbrahim bin

Ahmed ve Ramazan bin Ali ve Ramazan bin Şaban ve Abdolvahab bin Ali nâm altı neferi fevt olub baki kalan yigirmi dört neferin hasta ve alil olduklarından mâ'adâ şimdiye deĝin ıslâh-ı nefis etmeleri zâhir ve nümâyan olduĝun senki vezîr-i müşârun ileyhsin mektûbun i'lâm ve haklarında isti'kâf ve istirham olunmaĝla imdi emr-i şerîfim vusulünde kal'a-i merkûmede elyevm mahbus olan yigirmi dört neferi dahi ba'de'l-yevm bir dürlü fesâda tasaddî eylemeyüb kendü halleriyle varub vilâyetlerinde ikâmet etmek şartıyla kal'a-i mezbûreden ıtlâk ve sebilleri (?) tahliye olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 587

Şehir köyü nahiyesi nâ'ibine hüküm ki:

Mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi' Mirkaya nâm karye sakinlerinden Davud nâm kimesne meclis-i şer'a varub Sulbiye kızı Hadice'yi karye-i mezbûre sakinlerinden Sarı Mahmud demekle ma'ruf kimesne oĝlu Ali nâm nikah eyledim menkûhasıdır deyü da'vâ ve mukaddemâ dahi bu makûle şirret ile ba'zı kimesnelerin kızına nikah isnad edüb celb-i mâl ile dâ'imâ fesâddan hali olmamaĝla mezbûr keyfiyet-i ahvâlî civarında vâki' kura ehâlîsinden sual olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mücebince mezbûr Mahmud meclis-i şer'a ihzar olundukda mezbûr Hadice oĝlu Ali'nin menkûhasıdır deyü iddi'â ve müddeâsin ispata kâdir olmamaĝla keyfiyet-i ahvâlî vech-i meşruh üzere sâdır olan emr-i şerîfim mücebince civarında vâki' kura ehâlîsinden hazır-ı bilmeclis olan bi-garaz Müslimînden sual olundukda mezbûr Mahmud dâ'imâ böyle nice kimesnelerin kızlarına celb-i mâl sevdasıyla nikah isnâd edüb birer mikdar akçelerin alub ve zaleme taifesiyle yekdil ve gammaz olub ve taraf-ı devlet-i aliyemden varid olan emr-i şerîfenin mezaminini icraya mani' bir kaç def'a umur-u vilâyete karışmayub kendi halinde olmak üzere evâmir-i şerîfe varid ve tenbih olundukda mütenebbih olmayub dâ'imâ fesâd üzere olduĝunu her biri haber vermeleriyle vâki' hali bi'l-iltimâs arz eylediĝin ecilden mezbûr Mahmud diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak için yazılmışdır.

[Fî] Evâ'il-i R. Sene 1121.

[Sayfa 145]

Hüküm 588

Özi Vâlisi Vezîr Yusuf paşaya hüküm ki:

Bucak tarafında olan kabail-i nogaydan ve kâdî ve Kam Mirzaoğulları aşiretleri min haysu-ul mecmu' bin beş yüz hâne olup ve Halil paşa yurdu umumen nogaylunun ziraat ve hirasat ile ikâmetlerine vefa etmeyüb ve civarlarında vâki' Boğdan toprağında hali yerlerde bulunan tevayif-i tatar dahi emri şerîfimle ikâmetten men olunmağla kabail-i mezbûre için Nehr-i Turla'nın karşı canibinde Nehr-i Sarısu'ya varınca vâki' Bender toprağında Özi kurbu demekle ma'ruf olan mahall arâzî-i fesiha ve rea'yâ ve umrandan hali kalmağla eşair-i merkûme kendü halleriyle ziraat ve hirasat ve öşür ü resmin sahibi arza edâ ve teslîm ve tamam umurları kemâ-fi'l-evvel Kırım Hânı olanların ukde-i hükümetlerine iltihak (?) olunmak üzere arâzî-i merkûmeye nakl ve anda iva ve iskânları istisvâb olundukğun müş'ar hân-ı sabık ve (...) beyi ve sâ'ir umera-i kırımın mektûbları varid olduğu senki vezîr-i müşarün ileyhsin tarafından i'lan ve istitaf olundukta kabail-i mezbûreyi Nehr-i Turla'nın karşı canibinde Nehr-i Sarısu'ya varınca vâki' Bender arâzîsinde münasib olan mahalle nakl ve anda kendü halleriyle ziraat ve hirasat ve öşür ü resmlerin sahib-i arza edâ ve teslîm ve umur ve hususları kemâ-fi'l-evvel Kırım Hânı olanların uhde-i ihtimâmlarında olmak üzere iva ve iskânları için emri şerîfim şeref-yafte südûr-i olmuş idi hâliyâ merhûm ve mağfûrû'n-leh Sultân Selim Hân tabe serahunun evkâf-ı şerîfelerinden Akkirman mukâta'âsı kurası rea'yâsından yedi yüz miktarı rea'yâ kalkub nogaylunun başları olan Çavdan Mirza ile henr-i turlayı karşı yakaya ubur ve Bender Kal'ası'nın karşusunda tavattun edüb mukâta'-i merkûme mahsülüne kesr ü noksan tertibine bais oldukta evkâf-ı merkûme mütevellisi olan iftihar-ül emacid vel-ekarim Hasan dame mecduhû ihbar ve teşekki etmekle husus-u mezbûr için mübâşir tayin olunmuştur imdi senki vezîr-i müşarün ileyhsin emri şerîfim vusulünde husus-u mezbûru kemâ-yenbagî tecessüs ve tefehhus ve vech-i meşruh üzere Nehr-i Turla'nın karşı yakasında Bender arâzîsinde iva ve iskânları fermânım olan taife-i nogayludan mâ'adâ yine arâzî-i merkûmede ikâmet etmek üzere Nehr-i Turla'nın karşı yakasına ubur edenler mukâta'â-i merkûmenin rea'yâsından oldukları zahir ve mütebeyyin olur ise mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle kadîm-i tavattun eyledikleri mukâta'â-i merkûme karyelerine iade ve irca' ve anda iva ve iskân ettirmekte gereği gibi takayyüd ve ihtimâm etmek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 589

Manastır ve Filorina ve Vodina ve Pirlepe ve Tikbeş ve Ustrova ve Köprülü ve Kesriye kâdîlarına ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Bundan akdem taht-ı kazâlarınızda rea'yâ taifesinden zuhur eden dayma (?) haydut eşkıyâsı fesâd u şekâvetten inabe ve rucu' ve zimmet kabul eyledikleri muhakemesinde sicillata sebt ve cizye-i şer'îyyelerin ve emr-i şerîfimle vâki' olan tekâliflerin sâ'ir rea'yâ ile ma'ân edâ ve kılıç ve tüfenk ve sâ'ir alat-ı harb götürmeyüb kendü hallerinde olmak üzere taahhüd ve istifa eylediklerinde şurut-ı mezkûre kemâ-yenbagî mer'i tutulmak üzere sehayif-i esa'atlerine kalem-i afv keşide kılınmış iken içlerinden ba'zıları yine kendi hallerinde durmayub zikr olunan kazâlarda katl-i nüfus ve nehb ü gâret-i emval ile rea'yâ ve beraya ve ebna-i sebile isâl-ı mazarrat ve enva-ı fesâd ve şekâvete cesâret ve martolosluk iddi'âsıyla martolos akçesi namıyla fukarâ ve zu'afânın küllî akçelerin alub zulüm ü ta'addî ve rea'yâ fukarâsının pârekende ve perîşân olmalarına bais ve badi oldukların ol traftanlar tevarüt eden ba'zı ehli vukuftan haber alınmağla sâlifü'z-zikr kazâlarda bulunan ol makûle dayma haydut eşkıyâsı meclis-i şer-i şerîfe da'vet ve mukaddema müteahhid oldukları üzere kılıç ve tüfenk ve sâ'ir alat-ı harb götürmeyüb kemâ-fi'l-evvel zimmette kabul edüb gelüb her biri sakın olduğu kazâ ve karyelerinde mütemekkin ve kendü hallerinde zer' ve hars misüllü kar ü kesble meşgul ve üzerlerine edâsı lâzım gelen cizye-i şer'îyyelerin ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki' olan tekâliflerin sâ'ir rea'yâ ile ma'ân edâ edüb ve martolosluk

[Sayfa 146]

iddi'âsıyla fuzuli derbendlerin zabtına tasaddi eylemeyüb ve bila emri şerîf martolos akçesi ve sâ'ir bahâne ile rea'yâ ve berayanın akçelerin almayub ve sükkân-ı vilâyet ve ebna-i sebinin nüfus ve emvallerine ta'arruzdan kifayet edüb ve kadîmden mutavattın oldukları kazâ ve karyelerden hariç mahalde sakın kalmayub ve bir güne fesâd ü şekâvete tesaddi etmeyüb kendi hallerinde olmak üzere cümle ma'rifetiyle tarafı şerden gereği gibi tenbih ve tekid olunub eğer şer-i şerîfe ve emr-i münife itâ'at ve inkıyad ederler ise faha ve eğer mütenebbih olamyub fesâd ve şekâvetlerinde ısrâr ederler ise şekâvetleri ne minval ise zuhura gelen keyfiyet arz ve mahzar birle sıhhat-i üzere der-i devlet-medârıma arz ve ilam ve tekrar emr-i şerîfim ne vechle sâdır olur ise mazmun-ı münifi üzere amel olunmağ için siz ki kâdîlar ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz size ve bu husus için dergâh-ı mu'allam yeniçeri çavuşlarından mübâşir tayin olunan kıdvet-ül emasıl vel-akran Tikveşli Halil zîde kadruhûya hitaben emr-i şerîfim sâdır olmuş idi hâliyâ der-

i devlet-medârıma gönderdiğiniz arz ve mahzarların hulasa-i mefhumunda rea'yâ taifesinde olan dayma haydutları ekseri mukaddema müteahhit oldukları üzere şekâvetten inabe ve rücu' ve zimmet kabul edüp gelüp her biri mütemekkin oldukları kazâ ve karyelerinde kendü hallerinde ser ve hars ile meşgul ve cizye-i şera' ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki' tekâliflerin edâ edüp lakin Pirlepe kazâsına tabi Morgün nâm nahiyesinde Şarko ve Florina kazâsına tabi tosga nâm karyeden (...) ve yine Filorina kazâsından Mercan oğlu ve karındaşı Petgo nâm şakîler refikleri olan neferatlarıyla ve vedine kazâsına tabi Vodina nâm karyede sakin haydut eşkıyâsından gulem ve karındaşı neferatlarıyla (...) kazâsında cezası tertip olunan (...) nâm şakînin neferatı taht-ı kazâlarında vâki' kara ve çiftliklerin ve sükkanı vilâyet ve ebna-i sebil-i basub katl-i nüfus ve gâret-i emval ile enva-ı fesâd ü şekâvete cesâret eyledikleri ilam olunmağla siz ki kâdîlar ve a'yân-ı vilâyet iş erlerisiz bu makûle fesâd ve şekâvete cesâret eden eşkıyâ-yı merkûmeyi bulundukları mahalde her ne tarikile olur ise mûmâ-ileyh Halil çavuş mübâşeretiyle müteayyin ve ittifak ile alâ eyyi-hâl ahz ve ele götürüp ve üzerlerine şer'an sübut bulan mevat sicil ü hüccet olunduktan sonra cümlesi muhkem habs ve sûret-i sicilleri ile keyfiyet-i hallerin sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve ilam ve ba'dehu emri şerîfim ne vechle şerefyafta-i südur olur ise mazmun-u münifi ile amel ve hareket olunmak bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

[Hüküm 590]

Dergâh-ı mu'âllâm yeniçerleri çavuşlarından Tikveşli Halil çavuşa hüküm ki:

Bundan akdem Manastır ve Filorina ve Vodina ve Pirlepe ve Tikveş ve Ostrova ve Köprülü ve Kesriye kazâlarında rea'yâ taifesinden zuhur eden hayima(?) haydut eşkıyâsı fesâd ve şekâvetten inabe ve rücu' ve zimmette kabul eyledikleri cümle a'yân-ı vilâyet ma'rifetleriyle muhakemede sicillata sebt ve cizye-i şer'ilere ve emri şerîfimle vâki' olan tekâlifleri ve sâ'ir rea'yâ ile ma'ân edâ ve kılıç ve tüfenk ve sâ'ir alat-ı harb götürmeyüb kendü hallerinde olmak üzere teahhüt ve istifa eylediklerinde şurut-ı mezkûre kemâ-yenbagî mer-i tutulmak üzere sehayif-i isâetlerine kalem-i afv keşide kılınmış iken içlerinden ba'zıları yine kendi hallerinde durmayub zikr olunan kazâlarda katl-i nüfus ve nehb ve gâret-i emval ile rea'yâ ve beraya ve ebna-i sebile isal-i mazarrat ve enva-ı fesâd ve şekâvete cesâret ve martolos luk idaaısıyla matros

rûsumu namıyla fukarâ ve zu'afânın küllî akçelerin alup zulüm ve ta'addî ve rea'yâ fukarâsının pârekende ve perian olmalarına bais oldukların ol taraflardan tevarût eden ba'zı ehl-i vukufta haber alınmağla salîf zikr kazâlarda bulunan ol makûle (...) haydut eşkıyâsı meclis-i şer'a da'vet ve mukaddema müteahhit oldukları üzere kılıç ve tüfenk ve sâ'ir alat-ı harb götürmeyüb kemâ-yenbagî zimmet kabul edüb gelüb her biri kadîm-i sakın olduğu kazâ ve karyelerde mütemekkin ve kendi hallerinde zer' ve hars misüllü kar ve kesb ile meşgul ve üzerlerine edâsı lâzım gelen cizye-i şerilerin ve sâ'ir emr-i şerîfimle vâki' olan tekâliflerin sâ'ir rea'yâ ile ma'ân edâ edüp ve martolos luk iddi'âsıyla fuzuli derbentlerin zabtına tasaddi eylemeyüb ve bila emr-i şerîf martolos akçesi ve sâ'ir bahâne ile rea'yâ ve berayanın akçelerin almayub ve sükkânı vilâyet ve ebna-i sebilin nüfus ve emvallerine ta'arruzdan kifayet edüp ve kadîmden mutavattın oldukları kazâ ve karyelerden hariç Mahalde sakın olmayub ve bir güne fesâd ve şekâvete tesaddi etmeyüb kendi hallerinde olmak üzere cümle ma'rifetleriyle taraf-ı şerden gereği gibi tenbih olunub eğer şer-i şerîfe ve emr-i münife itâ'at ve imtisal ederler ise fiha ve eğer mütenebbih olmayub fesâd ve şekâvetlerinde musır olurlar ise şekâvetleri ne minval üzere ise her bir kazâdan zuhura gelen keyfiyyatı arz ve mahazır birle sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ve ilam ve tekrar emr-i şerîfim ne vechle sâdır olur ise mazmun-ı münifi ile amel olunmak içün zikr olunan kazâların kâdîlarına ve a'yân ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine emr-i şerîfimle tenbih-i hümâyûnun olup ve senki mûmâ-ileyhsin senin ol tarafların emvaline vukuf ve şuurun olup ve senden

[Sayfa 147]

istikâmet ile hıdmet me'mûl olmağla tedârikin görüb ve tekrar emr-i şerîfim vürûduna müterakkıb olman fermânım olmuşidi hâliyâ zikr olunan kazâların kâdîları ve nâ'iblerinden der-i devlet-medârıma gelen arzların ve ehâlî-i vilâyetin mahzârlarının hulâsa-i mefhumunda rea'yâ taifesinden olan (...) haydudların ekseri mukaddema müteahhid oldukları üzere şekâvetden emr-i şerîfimle vâki' tekâliflerin edâ edüb lakin Berilye kazâsına tâbi' Murihov nahiyesinde (...) (...) Florina kazâsına tabi Toska (?) nâm karyeden Saferi ve yine Florina kazâsından Mercan oğlu ve karındaşı Petgo nâm şakîler refikleri olan neferatlarıyla ve Vodine kazâsına tâbi' Yaçova (?) nâm karyede sakın haydud eşkıyâsından Gulem ve karındaşı neferatlarıyla ve Vodine kazâsında cezası tertîb olunan (...) nâm şakînin neferâtı sâlifü'z-zikr Manastır ve Vodine ve Berilye ve Tikveş ve Florina Ostrova ve Köprülü kazâlarında vâki' kura

ve çiftlikleri ve sükkân-ı vilâyet ve ebnâ-i sebîli basub katl-i nüfus ve gâret-i emvâl ile envâ-ı fesâd u şekâvete cesâret eyledikleri arz u i'âm olunmağla senki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin bu fesâd ü şekâvete cesâret eden eşkıyâ-yı merkûmeyi bulundukları mahalde her ne tarikle mümkün ise zikr olunan kazâların kâdîları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleriyle muîn ve ittifak ile ala eyyi hâl ahz ve ele götürüb üzerlerine şer'an sübût bulan mevadd sicil ü hüccet olunduktan sonra cümlesini muhkem habs ve sûret-i sicilleriyle keyfiyet halleri sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz u i'âm ve ba'dehû emr-i şerîfim ne vechle şeref-yâfte-i südür olur ise mazmun-ı münîfi ile amel ve hareket eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 591

Kolonya ve Premedi (?) ve Kesriye ve Horpişte kâdîlarına ve zikr olunan kazâlarda vâki' kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erleri zîde kadruhûma hüküm ki:

Kolonya ve Premedi (?) kazâlarında sakin olan Arnavud eşkıyâsı Horpişte kazâsında olan kara ehâlisine ta'addî ve tecavüzden hâli olmayub ve Kesriye kazâsında martolosluk iddi'âsında olan Ramo nâm şakî dahi yine Kesriye kazâsında karye be karye gezüb ehâlisine ta'addî ve tecavüz ve elbette beni martolos başı edin ve illâ re'âyânın kiminin katl ve kiminin esir ederiz deyü tahvîf ve tazyik ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is olduğu arz ve mahzâr birle i'âm olunub ve bi-tevfikihi te'âlâ def'-i şerr ve mazarrâtlarıyla bilâd ve ibâdın temin ve tanzimi mühim ve muktezi olmağla bu husus için [] mübâşir ta'yîn olunmuştur imdi emr-i şerîfim vusûlünde bu fesâd ü şekâvete cesâret eden eşkıyâ-yı merkûmeyi bulundukları mahalde her ne tarikle mümkün ise mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle muayyen ve ittifak ile ala eyyi hâl ahz ve ele götürölüb üzerlerine şer'an sübût bulan mevadd sicil ü hüccet olunduktan sonra muhkem habs edüb keyfiyet-i hallerin sûret-i sicilleriyle sıhhati üzere der-i devlet-medârıma i'âm ve ba'dehu haklarında emr-i şerîfim ne vechle sâdır olur ise mazmun-ı münîfi üzere amel ve hareket olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 592

Edirne mollâsına ve Edirne bostancıbaşısına ve Dimetoka nâ'ibine hüküm ki:

Mahmiye-i Edirne'de vâki' merhûm ve mağfuru'n-leh Sultân Bayezid Hân tâbe serâhu câmi'-i şerîfî ve imâret-i âmireleri evkâfî mukâta'âtından Edirne kazâsına tâbî' Yavuzdere ve Abbaslu (?) mukâta'âlarında hasıl olan yigirmi bin keyl-i hınta mahsulu mahallerinde ve etrafında vâki' kazâlarda fûruht olunmayub der-ambâr kalduğundan vakf-ı şerîfin müzâyakasına bâ'is olmağla zikr olunan mukâta'âlardan hâsıl olan ol mikdar keyl-i hınta mahsulu müşârun ileyhın vakfı mütevellisi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Seyyid Mehmed zîde mecduhû ma'rifetiyle Edirne ve Dimetoka kazâlarında İnöz kayıklarına tahmil ve âher yere götürmeyüb doğru Karaağaç ve Kavala iskelelerine nakli fermânım olmağın imdi sizki mûmâ-ileyhimsiz müşârun ileyhın evkâfî mukâta'âları mahsulunden vech-i meşruh üzere nakli iktizâ edeb yigirmi bin keyl-i hıntayı fermânım olduğı üzere Edirne ve Dimetoka kazâlarında münasib olan mahallerden mütevellî-i mûmâ-ileyh tarafından tamamen İnöz kayıklarına tahmil etdirüb ve hınta-i mezkûre kaç aded kayık ile nakl olunur ve kayık ashâbı kimlerdir ism ü resmleriyle sicil ü hüccet olunub hücceti der-i devlet-medârıma irsâl ve vakf-ı mezbûr mahsulünden yigirmi bin keyl-i hıntadan gayrı bu bahâne ile âherdan bir ferdin kayıklar ile buğdayı getirmemek üzere ziyadesiyle takayyüd ve ihtimâm eylesesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene [1]121.

[Sayfa 148]

Hüküm 593

Kavala kâdisına ve Yenice-i Karasu nâ'ibine hüküm ki:

Mahmiye-i Edirne'de vâki' merhûm ve mağfuru'n-leh Sultân Bayezid Hân tâbe serâhu câmi'-i şerîfî ve imâret-i âmireleri evkâfî mukâta'âlarından Edirne kazâsına tâbî' Yavuzdere ve Abbaslu (?) mukâta'âlarında hasıl olan yigirmi bin keyl-i hınta mahsulu mahallerinde ve etrafında vâki' kazâlarda fûruht olunmayub der-anbâr kalduğundan vakf-ı şerîfin müzâyakasına bâ'is olmağla zikr olunan mukâta'âlardan hâsıl olam ol mikdar keyl-i hınta mahsulu müşârun ileyhın vakfı mütevellisi olan kıdvetü'l-emâcid ve'l-a'yân Seyyid Mehmed zîde mecduhû ma'rifetiyle Edirne ve Dimetoka kazâlarında İnöz kayıklarına tahmil ve Kavala ve Karaağaç iskelelerine nakl ve andan dahi zikr olunan iskelelerde bundan akdem Akdeniz'de vâki' ba'zı cezâyire buğday nakli için emr-i şerîfimle me'zûn olan ruesadan Karaağaç iskelesinde Değirmenci Hacı İbrahim ve Avcıoğlu Mustafa ve Kavala iskelesinde Başbüyük Hacı Ali ve

Marmaralı Mustafa ve Karahacı Mustafa nâm sefine reislerinin gemileriyle cezâir-i Bahr-i Sefide götürülmesi fermânım olmağın sizki mevlânâyı mûmâ-ileyhümasız zikr olunan vakf-ı şerîf mukâta'âları mahsulünden vech-i meşruh üzere nakli iktizâ eden yigirmi bin keyl buğday fermânım olduğu üzere İnöz kayıklarıyla Karaağaç ve Kavala iskelelerine vâsıl oldukca varan kayıklar ashabının ism ü resmleriyle ve mahmulleri olan buğday dahi bade'l keyl-i mikdârıyla tahrir ve defter ve min haysu'l-mecmu' ne mikdâra bâliğ olur ise zabt olunub ve kezâlik zikr olunan iskelelerden cezâyir-i Bahr-i Sefide buğday nakline me'mûr ve bâlâda esâmîleri mestûr olan reislerin sefinelerine vaz' olundukda dahi ölçülüb yigirmi bin kileye bâliğ olunca her sefineye tahmil olunan buğdayı sefine ashâbının ism ü resmleriyle sicil ü hüccet edüb ol hücceti der-i devlet-medârıma irsâl ve eğer İnöz kayıklarıyla fermânım olan yigirmi bin kileden ziyâde buğday varır ise her kimin olursa olsun yigirmi binden ziyadesin iskelede tevkif ve bir mahfuz yerde hıfz edüb keyfiyeti sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz ü i'lâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 594

Dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşlarından olub Agrafa (?) ve havâlisinde martolos nizâmına me'mûr olan Osman dâme mecduhûya ve Cumapazarı kâdîsına hüküm ki:

Fahru'l-muhadderat Zeliha nâm hatun Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb babası İsmail Paşa Burusa muhassılı iken bin yüz dört senesinde uhdesinde olan Beybazarı mukâta'âsını Halil nâm kimesneden babası mezbûrdan memhûr temessük ile deruhde ve zabt ve hasıl olan mahsulu ahz u kabz edüb iltizâmını edâ etmeden babası mezkûr İsmail Paşa ba'dehu merkûm Halil dahi fevt olmalarıyla mukâta'â-i merkûme mâlım taraf-ı mîrîye bunun tarafından edâ olunub ve bu takrîrce merkûm Halil'in zimmetinde olan dört bin yüz guruş hakkı veresesı yedinde olan muhallefâtından edâ olunmak üzere hükm olunub ve meblağ-ı mezbûru müteveffâyı mezbûr Halil'in terekesine vâz'ü'l-yed olan Aişe müteveffâyı mezbûrun zîmem başda olan mâlından tahsil olundukca edâ etmek üzere müteahhide ve hâliyâ müteveffâyı mezbûr Halil'in muhallifâtına vâz'ü'l-yed eden karındaşı Osman'ın oğulları Mustafa ve Mehmed ol tarafda muhtefî olub taraf-ı şer' den da'vet olundukda itâ'at-i şer eylemeyüb ve hemşireleri Sabire dahi babam eşyâsına vâz'ü'l-yed etmedim deyü cevap eyledüğü senki kapucubaşı-i mûmâ-ileyhsin

tarafından i'âm olunub ve el-hâleti hâzihî ol tarafa irsâl olunan memhûr defter mücebince müteveffâyı mezbûr Halil'in muhallifâtını kabz eden veresesinden şer'le teveccüh eden hakkı aliverilmek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden senki kapucubaşı-i mûmâ-ileyhsin ve mevlânâyı mûmâ-ileyhsin müteveffâyı mezbûr Halil'in muhallifâtını kabz eden veresesinden şer'le teveccüh eden hakkı aliverilmek bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eylediği ecilden senki kapucubaşı-i mûmâ-ileyh ve mevlânâyı mûmâ-ileyhsin müteveffâyı mezbûr Halil'in mâlından elyevm veresesininin zabt u tasarruflarında olan çiftlik ve değirmen ve emlak müteveffâyı mezbûrun veresesini tarafından fermânım olduğu üzere ma'rifet-i şer'le değer bahasıyla bey' olundukda mezbûre Zeliha hatunun dahi şer'le müteveccih olan hissesi vekili ve zevci olan Seyyid Hüseyin'e aliverilüb icrâ-yı hakk oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 595

İtlâk ve istihdâmı için emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B. Sene [1]121.

Rumeli vâlisine ve dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşılarından olub Agrafa (?) ve ol havalide vâki' martolosların nizâmına me'mûr Osman dâme mecduhû ve Yanya Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Pirpaşa oğulları Mustafa ve Hasan ve Ahmed zîde kadruhûm arz-ı hâl edüb haydud eşkiyâsından olub bundan akdem Tırhala ve Yenişehir ve Narde kazâları ehâlîsinin emvâl ve erzakların yağma ve dahi bu misillü nice fesâd ü şekâvete ihtira eden Çaprazlı Mustafa demekle ma'ruf şakînin hakkında emr-i şerîf sâdır oldukda firâr ve havass-ı hümayûnumdan mûmâ-ileyhimin ber-vech-i malikâne mutasarrıf oldukları nefsi-i Narde ve tevâbi'i mukâta'âsına gelüb iki üç seneden berü temekkün ve kendi vilâyeti olan (...) nahiyesinden nice eşhâs-ı muhtelif eşkiyâyı başına cem' ve âdet-i müstemirresi huruc ve hassı mezbûrun ve sâ'ir nevâhi re'âyâsının emvâl ve erzâkını yağma ve gâret ve katl-i nüfûsa tasaddî ve hâliyâ nefsi-i Narde ye varub oturub elli altmış mikdârı eşkiyâyı yanına birikdirüb istediği yerde meyhâneler icad ve leyl u nehâr alet-i harb ile derun-ı kasabada gezüb ibâdu'llahın menzillerine ve nisvan ve oğlanlarına ta'arruza kasd ve çarşı ve bazarı kapadub ve mukâta'â-i mezbûrenin aklâmından olub senede üç yük akçe hasıl olan bâc-ı bazarın ibtâlîne bâ'is olub eşkiyâ-yı mezbûrenin ta'addîlerinin

def'ine sa'y-i mezâd eylediklerinde alât-ı harb ile üzerlerine hücum ve nice âdemlerin mecruh etmeleriyle ber vech zabtları mümkün olmayub ehâlî-i vilâyete ve mâl-ı mukâta'âya zararları olduğun bildirüb ol-bâbda hükm-i hümayûnum ricâ eyledikleri ecilden senki vezîr-i müşârun ileyh ve kapucubaşı-i mûmâ-ileyhsin mezbûru bi-eyyi hâl ahz ve Yanya Kal'ası'nda kal'a-bend eylesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 149]

Hüküm 596

İznik nâ'ibine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb diyar-ı âhere gelüb Medine-i İznikte zuhur ve meks ve kıyâm eden eşkıyânın ahz ve cezaları tertibi hususu için Dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ağası tarafından mektûb ile ta'yîn olunan beşinci bölüğün Hasan çavuş medine-i mezbûreye varub eşkıyâ-yı mezbûreyi ahza mübâşeret eyledikten nâşi eşkıyâ olan Benli Halil ve Kalyoncu Ahmed nâm şakîler bir gün mukaddem firar etmiş bulunmağla refiklerinden Başcı Kel Mehmed ile Çobanoğlu Hasan nâm şakîleri ahz ve meclis-i şer'e ihzâr ve keyfiyet-i ahvâlleri ehâlî-i vilâyetden istihbâr olundukda mezbûranın ve firâr eden şakîlerin hakkında cemm-i gafir ve cemm-i kesir şekâvetlerini mufassalan alâ tarikü's-şehade haber verdikleri hüccet-i şer'iyeye olduğun arz eyledüğün ecilden firâr eden mezbûran şakîler her ne zaman zuhûr ederler ise cümle ittifakı ve kasaba-i mezbûre serdârı ma'rifeti ile ahz ve mahbûsen Divan-ı Hümayûnuma ihzâr olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 597

Burusa monlâsına hüküm ki:

Emine nâm hatun gelüb müfti-i sâbık Feyzullah'ın kethüdâsı ve mezbûrenin zevci Süleyman'ın ehil ü iyâliyle Burusa'da ikâmeti fermânım olmuşidi Büyükçekmece'de çiftliğinde sakin olmak üzere Burusa'dan sebebli tahliye olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğin vech-i meşruh üzere çiftliğinde ikâmetine mûmâna'at olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene [1]121.

Hüküm 598

Bursa monlâsına hüküm ki:

Fatıma nâm hatun gelüb müfti-i sâbık Feyzullah'ın ev kethüdâsı ve bunun karındaşı olan Semercioğlu Hacı Ahmed'in Bursa'da ikâmeti fermânım olmuşidi ehil ü ıyâllerinin ahvâllerini görüb gözedden validesi müteveffıye olmağla çiftliğinde oturmak üzere Bursa'dan sebebli tahliye olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğin vech-i meşruh üzere çiftliğinde ikâmetine mümâna'at olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene [1]121.

Hüküm 599

Ankara paşasına ve Ayaş nâ'ibine ve Ankara Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb murtezâ-abad kazâsında bin yüz yigirmi senesinde nâ'ib olan Ebubekir nâm nâ'ib yine kazâ-i mezbûr sakinlerinden olup mütegalibeden olan Fazlı Paşazâde Mehmed eminin etbâından olmağla kazâ-i mezbûr ehâlilerine zulüm ü ta'addisinden naşı' ahvâllerin Âsitâne-i Sa'âdetime ba'del-ılam hilaf-ı şer-i şerîf alınan akçelerin ba'de's-sübût tahsil ve ashabına istirdat olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mücebince hukuk-ı ibad şerle görünmek için kazâ-i mezbûra varıldıkta mezbûr Mehmed Emin hukuk-ı ibaddan cevri fukarâdan hazer etmeyüp ahl-i fesâd ile ihtilat edüp nâ'ib-i mezbûrun şer'an üzerine sübût ve hükm-ü şer' lahik olan hukuk u ibadın istirdada mani olduğundan ma'ada mevazi-i töhmetten dahi tecessüs olmayub hademesinin habasetlerine ruhsat verüp karye be karye gezdürüb nâ'ib-i mezbûrdan haklarını da'vâ etmek deyü ümmet-i muhammede cevri eziyet ve eğer da'vâ ederseniz sonra sizin hakkınızdan gelürüz deyü tahvif ve terhib ile mazmun-ı emr-i şerîfimin icra olunmasına bais ve badi olduğun bil-iltimâs arz eyledüğün ecilden senki mir-i miran-ı mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle mezbûr nâ'ib Ebubekir ihzar-ı şer' ve mukaddema fermân olunduğu üzere Ayaş nâ'ibi Mevlânâ-i mezkûrun huzurunda murafî ve icra-i hak olunduktan sonra Ankara Kal'ası'nda kal'a bend ve habs ve ilam olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Hüküm 600

Ber vech-i arpalık Tırhala Sancağı'na mutasarrıf olan el-Hâc Mustafa ve ber vech-i arpalık Selanik Sancağı'na mutasarrıf [] dâme ikbâlühûmaya ve Yenişehir monlâsına ve (...) ve kâdîsına hüküm ki:

Senki Tırhala Sancağı mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin ve sizki Yenişehir ve (...) kâdîları mevlânâyı mûmâ-ileyhumasız siz Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb (...) kazâsına tabi Kazın kasabası sükkanından dergâh-ı mu'âllâm çavuşlarından kıdvetül-emasil vel-akran menzilci Emrullah çavuş zîde kadrühu meclisi şer'e varup yine kasaba-i mezbûrda sakın Kör Halil ve oğulları Ahmet ve Mustafa ve Osman nâm kimesneler kendi hallerinde olmayub babaları mezkûrun muavenet ve tahrikiyle gece ile mezbûr Emrullah çavuş mahkemeden meziline gelürken Muharrempaşa Câmi'i kurbunda alet-i carih ve tüfenk ile karnının sağ tarafından darb ve cerh edüp fesâd ü şekâvet etmeleriyle mürafî-i şer' ve icra (...) olunmak için senki Tırhala Sancağı mutasarrıfı mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin tarafından mübâşir tayin olundukta mezbûrlar ele girmeyüb Selanik tarafına firar etmeleriyle keyfiyet-i ahvâlleri kazâ-i mezbûre ehâlîsinden istifsâr olundukta mezkûr Halil ve fîsk ü fücür ve oğulları mezkûrların dahi katl-i nüfus ve fesâd ü şekâvet âdet-i müstemirreleri olduğun meclis-i şer'-i şerifde ihbar etmeleriyle emr-i şerîfim verilmek ricasına vâki' hali ilhâhıyla arz eylediğiniz ecilden sizki mûmâ-ileyhimsiz mezbûran Kör Halil ve oğulları Ahmet ve Mustafa ve Osman şakî ve ehl-i fesâd oldukları arz olunmağla bi-eyyi hâl ahz ve ele götürülüb ıslah-ı nefis etmeleri için Selanik Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

[Sayfa 150]

Hüküm 601

Karaman vâlîsine ve Kuşaklı (?) ve İbredi kâdîlarına ve Yenişehri ve Sedişehri ve [] kazâlarında vâki' yeniçeri serdârları ve Kuşaklı (?) kazâsında vâki' ocak ihtiyârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine ve Konya Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Kuşaklı (?) kazsına tabi Hoyran nâm karye sakinlerinden olup eşkıyâ ve mütegalibeden yeniçerilik iddi'âsında olan Topal Osman ve karındaşı Çolak Halil nâm şakîler kendi hallerinde olmayub hevalarına tabi yigirmi otuz miktarı eşkıyâyı başlarına cem ve katl-i nüfus ve gâret-i emval ve heng-i a'râz âdet-i müstemirreleri olduğundan mâ'adâ nice ehl-i ırz

kimesnelerin bakir kızların ve yine avretlerin cebren ahz ve kendülerinin murâd eyledikleri kimesnelere akd edüp ve ocak tarafından serdâr tayin olunmadan ben serdâr oldum deyü dirlikte alakaları olmayan rea'yâ ve rea'yâ oğullarına sahib çıkub yeniçeri zümresine iltihak ve kazâ-i mezbûr ehâlîsinin perâkende ve perîşân olmalarına bais ve badi' ve bunun emsali zulüm ü ta'addîlerinin nihayeti olmayub sai'-i bil-fesâd ve dâ'imâ ibadullaha isal-ı mazarrat üzere oldukların senki Kuşaklı kâdîsı mevlânâ-yı mezkûrsun arz ve kazâ-i mezbûr ehâlîsi mahzar birle ilam etmeleriyle [] mübâşir tayin olunmuştur imdi siz ki kâdîlar ve yeniçeri sedârları ve ocak ihtiyârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerisiz mezkûran şakîleri her ne vechle olursa olsun bi-eyyi hâl ahz ve gaybet ve ihtifa ederler ise şerle oldurması lâzım gelenlere buldurup meclis-i şer'a ihzar ve keyfiyet-i halleri vukufu olan müsliminin ve müvacehelerinde tefahhus ve sual olunup şer'an züzerlerine sübût bulan mevad sicil ü hüccet ve sûret-i sicillerin bu tarafa irsal ve mezbûrların Konya Kal'ası'nda kal'a bend olunmak üzere Konya'ya gönderüp vâki' hali arz ve ilam eylesesiz ve senki dizdârsın zikr olunan şakîler Konya'ya vüsullerinde Konya Kal'ası'nda muhkem habs ve kal'a-bend edüp mâdem ki itlâkları için emr-i şerîf sâdır olmadıkça bir tarikle sebillerin tahliye etmeyüb ve kal'a-bend olundukların müş'ar arz ve ilam eylesesin deyü yeniçeri ağası Mustafa ağanın memhur mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ra. Sene 1121.

Hüküm 602

Özi Vâlisi Vezîr Yusuf paşaya hüküm ki:

Kıdvet-ü umera-i tevayif-i Kalmak zîde-i kübra-i deşt-i Kıpçak Ayüke Hân tarafından elçilik hıdmetiyle müteayyin olan kıdvetül-emasıl vel-ekran Mehmed Salih zîde kadruhû bundan akdem der-i devlet-medârıma gelür iken Bender semtinde vâki' Koşan nâm karyeye nüzul-i vakti cenâb-ı emâret ma'âb eyalet nisâb sa'âdet iktisâb bil-fi'il Kırım Hânı olan Devlet Giray Hân damet mealiyehûnun bu taraftan canibi Kırırma teveccüh ve azimeti esnasına mütesadif olmağla mûmâ-ileyh Mehmed Salih ağa tayin ma'ruzzikr Koşan nâm karyede alukoyub ve kendüsü mahalli merkûm bir konak mesafesi olan mahalde sebük-bar varub Hân müşarun ileyhe buluştukta sonra yine Koşana avdet edüb lakin bu zehâb u iyâbı esnasıda karye-i merkûme subaşı olan [] nâm kimesne mûmâ-ileyh Mehmed Salih'in ağılığından gümrük namıyla yüz elli kuruşluk eşyâsın ahz u kabz edüb ta'addî ve tecavüz eyledüğün ihbar ve teşekki

ve hâliyâ edâ-i hıdmet-i risalet ile avd u insirafa me'zûn en savb-ı maksuda azim olmağla senki vezîr-i müşarun ileyhsin mûmâ-ileyh Mehmed Salih ol tarafa vusulünde subaşı-i merkûmun gümrük namıyla ağırlığından ahz eyledüğü yüz elli guruşluk eşyâsın elyevm aynı mevcut ise eşyâsının aynı ve eğer aynı mevcut değil ise eşyâsı mezbûrenin bahası olan yüz elli guruşu subaşı-i merkûmdan elbette tahsil ve ma'rifet-i şerle mûmâ-ileyh Mehmed Salihe teslîm ve keyfiyet-i hali der-i devlet-medârıma ilam eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Hüküm 603

Dergah-muallam yeniçeri ocağında sabıkan sekbanbaşı olan el-Hâc Selim dame mecduhûya hüküm ki:

Seddi sübûr-ı İslamiyeden Efendi Burnunda olan kal'a-i ceditin bi-avnihi te'âlâ muhâfazası devlet-i aliyyemin ehemmi mehamından olup ve senki mûmâ-ileyhsin sen dergâh-ı âli yeniçerileri ocağının emektar ve kârgüzarlarından olduğun hasebiyle bundan akdem vâki' olan cerayimine kalem-i afv-ı kesire kılınıb ve kal'a-i merkûmenin muhâfazasına me'mûr ve tayin olunmuşsundur imdi şimden tedârikin görüp bir gün evvel kal'a-i cedide varup muhafızına kıyam ve kal'a-i cedit muhafızı Vezîr Mehmed Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhûnun re'y-i savâb-dîdiyle kal'a-i merkûmede hıdmet-i muhâfazada ve sâ'ir iktiza eden hidemat-ı aliyyemde bezlü sa'y-ı kudret eyleyesün deyü yeniçeri ağası Mustafa ağanın mühürlü mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

[Sayfa 151]

Hüküm 604

Kapudan Paşa'ya hüküm ki:

Donanmâ-yı hümayûnumda olan kalyonlardan Karadenize gitmek üzere üç kıta kalyon ile dört kıta çektirinin müceddeden bu tarafa gelmesi lâzım ve mühim olmağla imdi senki vezîr-i müşarun ileyhsin emr-i şerîfim sana ne mahalde vâsıl olursa Donanmâ-yı hümayûnumda tarafına karib olan kalyonlardan kaviyü'l-bina ve muhkemü'l-esas üç kıta kalyon ile forsaları mükemmel dört kıta çekdiri ifraz ve bir gün evvel ve bir saat mukaddem tersâne-i âmireme irsâl

ve îsâle ziyâde dikkat ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Hüküm 605

İznik-mid kâdîsına hüküm ki:

Medine-i İznik-mid'de sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutabâ ve sâ'irleri Sûdde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb medine-i mezbûre sükunda vâki' iki aded câmi'-i şerîfin etraflarında olan müte'addîd ekşi bozahânelerde boza bahânesiyle fiske cem' ve şürb-i hamr etdiklerinden mâ'adâ tanbur ve sâ'ir saz çaldurub esvât-ı sekerâtdan zikri mürûr eden câmi'lerde ikâmete ve ezan ve evrad ve ezkâr ve tilâvet-i Kur'an-ı azîmü'ş-şan olduğu istimâ olunmayub ve bin yüz yigirmi senesinde bozahâneler muhterik oldukda ashabı evvelkinden ziyâde bir kaç aded bozahâne bina ve tezyin etdirüb ve ba'zıların dahi binasına mübâşeret etmeleriyle fisk u fesâd mutezâyid ve müteveffâ olmak mukarrer olmağla bundan akdem der-i devlet-medârıma arz olundukda vâki' ise şer'le men' u def' oluna deyü emr-i şerîfim verilmişiken senki mevlânâyı mezkûrsun bozahânecilerden üç yüz gurus alub fisk ü fesâda izin verdiğin bildirüb ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle bozahânelerin ta'addîleri men' ü def' olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ etmeleriyle ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşruh üzere emr-i şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince ta'yîn olunan mübâşir ma'rifetiyle men' olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Hüküm 606

Sâbıkan vezîr-i â'zâm olub hâliyâ Haleb vâlîsi olan Vezîr Mehmed Paşa'ya ve Haleb mollâsına hüküm ki:

Müderresinden Bilvânizâde Seyyid Abdulkadir zîde ilmuhû gelüb mahrûse-i Haleb'de Maraşı mahallesinde vâki' Zülkadriye mescidi evkâfının tevliyetine evladiyet ve meşrûtiyet üzere berât-ı şerîfimle mutasarrıf olub mahruse-i Haleb'de mevkî Ali mahallesinde olan esâfî hammâmının üç rub mescid-i mezbûrun defterde mukayyed vakfı olub ve vech-i meşruh üzere ve (...) olduğu Haleb sicilinde dahi mestur ve şöhet-i tevâtür ile meşhur iken hammâm-ı

mezbûrun bir rub a'yandan es-Seyyid Abdüsselam'ın tasarrufunda olmağla hammâm-ı mezbûrun cümlesin zabt ve yevmî seksener akçeye îcâr ve yetmiş akçesin kendüsü alub ancak on akçesin müste'cir vakfa teslîm edüb vakfa gadr etmemeğe ahvâlîn der-i devlet-medârıma i'lâm eyledikde hammâm-ı mezbûrun ber-mucib-i defter-i hakanî üç rub taraf-ı vakıfdan zabt u kabz eyledüğü icâresi alıverilmek üzere emr-i şerîfim ısdâr eyledikde mezkûr Abdüsselam itâ'at-i emr-i şer' etmeyüb ve müste'cir yedinden vakfa verilen on akçeyi dahi bin yüz on dokuz senesi zilhiccesinde ve sened-i mülk bulunmak için hammâm-ı mezbûr mülk-i mevrûsu olmuş ondan zevcesi Saliha nâm hatuna hüccet ile bey' etmekle tekrar ahvâlîni der-i devlet-medârıma i'lâm eyledikde defterhâne-i âmirende mahfuz olan defter-i evkâfa mürâ'caat olundukda mevkî-i Alide vâki' esâfî hammâmın üç rub mescid-i mezbûrun evkâfindan olduğu mukayyed bulunmağın hammâm-ı mezbûrun üç rub ber-mucib-i hakanî taraf-ı vakıfdan zabt olunmak üzere şeyhülislam fetevâ-yı şerîfesi mücebince tekrar emr-i şerîfim ısdâr eyledikde itâ'at-i emr-i şer' etmeyüb te'allül ve (...) üzere muzır olub tekrar zî kudret Hüseyin acemi nâm kimesneye bey' ve teslîm etmekle mescid-i mezbûrun vakfını ibtâl edüb gadr eyledüğün bildirüb ol bâbda hüküm- i hümayûnum ricâ etmeğın ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda vech-i meşruh üzere emr-i şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın mukaddemâ sâdır olan emr-i şerîfim mücebince bu def'a dahi vakfa âid olan icâreye müdâhale edüb itâ'at-i emr-i şerîf etmezler ise mezkûrân Abdusselam ve Hüseyin diyar-ı âhere nefy ü iclâ olunalar deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Hüküm 607

Erzurum vâlisine hüküm ki:

Senki vezîr-i müşârun ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Kars ehâlisinden olub hâliyâ Kars müftisi olan İsa ve yemin ve yesar ağaları Halil ve Mehmed ve zâruşad beyi Ali ve Kars alaybeyisi Mehmed ve canib-i yemin kethüdâsı Halil ve Kiziroğlu Mehmed ve hisar kâtibi Ahmed ve Şöregel alaybeyisi Ali ve Deli Hafız nâm on nefer kimesnelerin bundan akdem diyâr-ı âhere nefy ü iclâları için sâdır olan emr-i şerîfim mücebince tarafından dahi mübâşir ta'yîn olunub sonra canib-i yemin ağası mezkûr Halil ile Deli Hafız itâ'at-i emr-i şerîf etmedikleri tekrar i'lâm olundukda mezbûr Halil Oltu Kal'ası'na ve mezbûr Deli Hafız dahi İspir Kal'ası'na nefy ü iclâları fermânım olub ancak Kars müftisi İsa ve canib-i yesar ağası

Mehmed ve Kiziroğlu Mehmed ve Kars alaybeyisi Mehmed ve Zaruşad beyi Ali ve canib-i yemin kethüdâsı Halil ve Şöregel alaybeyisi Ali ve hisar kâtibi Ahmed itâ'at ve mukaddemâ etdikleri cürmlerini itiraf ile kendilere nedâmet gelmekle ba'del-yevm gerek esna-i seferinden ve gerek vâlîler tarafından her ne fermân ve tenbih olunursa itâ'at ve inkıyâd eylemek şartıyla iman-ı mağlata ile taahhüd eylediklerinden sonra istifa ve istirham etmeleriyle fi nefsi'l-emr mezbûrları ıdlâl edüb mühterik-i fitne olan mezbûran canib-i yemin ağası Halil ile Deli Hafız olduğu zahir ve müteayyin olmağla zikr olunan sekiz neferin cürmleri afv ve vatanlarına avdet etmek üzere sebilleri tahliye olunmak bâbında emr-i şerîfim verilmek ricasına arz eyledüğün ecilden ahkâm kaydına mürâ'caat olundukda mezkûr Kiziroğlu Mehmed nefy ü iclâdan afv olunmak üzere emr-i şerîfim verildiği mestur ve mukayyed bulunmağın vech-i meşruh üzere Kars müftisi İsa ve canib-i yesar ağası Mehmed ve Zaruşad beyi Ali ve Kars alaybeyisi Mehmed ve cânib-i yemîn kethüdâsı Halil ve hisar kâtibi Ahmed ve Şöregel alaybeyisi Ali nâm yedi nefer kimesnelerin kendi hallerinde olmak üzere afv ve ıtlâk olunmalarıçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

[Sayfa 152]

Hüküm 608

Hüdâvendigâr paşasına ve Burusa kâdîsına hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bundan akdem bin yüz yigirmi bir senesinde Burusa'dan İstanbul'a gelür iken Osman ve İbrahim ve Yusuf nâm şakîler Burusa'da sâkin Kara Mehmed ve Dursun ve [] nâm kimesneler ile bunun yoluna inüb mezbûr Osman tüfenk ile sol uyluğun mecruh ve emvâl ve erzâkın gâret edüb gadr ü ta'addî eylediklerin bildürüb ol bâbda hükm-i hümayûnum ricâ ve mezbûr Mehmed yigirmi üç gün mukaddem Burusa'dan İstanbul'a karadan gelür iken Belbaşı nâm mevzia geldikde meclis-i şer'a ihzâr olunub Osman bin Hasan ve İbrahim bin Halil ve Yusuf bin Mustafa nâm şakiler gıyaben ani'l-meclis Kara Mehmed ve Dursun ve ismi malûm olmayan bir kimesne beni katl kasdıyla yoluma inüb mezbûr Osman bir tabancalı tüfenk ile sol uyluğumu (...) darb ve yanımda mevcut altı yüz gurusumu mezbûran cebren ahz eylediler deyü da'vâ ve mezbûran husus-ı mezbûru inkâr edüb ve ma'ân bahs olunan çukadar Mehmed'den husus-ı mezbûr istinkâf olundukda mezbûr Osman nice kere bu makûle şekâvet ile Burusa'da ahz u habs olunmuşdur deyü muvâcehesinde haber

verdüğü Mahmud Paşa mahkemesinden nâ'ibü'ş-şer olan mevlâna Feyzullah zîde ilmuḥû i'lâm etmeğin zikr olunan üç nefer şakîler mübâşir ta'yîn olunan kapu kethüdâsı ma'rifetiyle mahalline ihzâr ve ma'rifet-i şer'le sâbıkları tecessüs ve mezbûrun aldıkları akçesi zuhûr eder ise hüccet ve sıhhati üzere arz ve firâr eden iki nefer refiklerini bi-eyyi-hâl her nerede ise buldurdub ahz u habs ve i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Hüküm 609

Sâbıkan dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ocağında sekbanbaşı olub hâliyâ kal'a-i cedîd muhâfazasına me'mûr olan Selim dâme mecduhûya hüküm ki:

Sedd-i sedîd-i sübûr-ı İslamiyeden kal'a-i cedidin bi-avnihi te'âlâ muhâfazası ehemmi meḥamm-ı devlet-i aliyemden olub ve nefsi Trabzon ve eyâletinde vâki' kazâlardan ve etraf ve eknâfdan yarar ve tûvâna ve cenk ve harbe yarar kuloğullarından ve müsellaḥ ve müretteb azep yiğitlerden üç bin nefer yeniçeri beder-gâḥ olunmak muhim ve muktezi olmağla hâliyâ kal'a-i mezbûre muhâfazasında olan odaların her birine beşer yüz neferden üç aded odaya yevmî üçer akçe ulûfe ile bin beş yüz nefer yeniçeri beder-gâḥ ve tahrîr eyledüğün neferât eğlendirilmeyüb evvel be evvel üzerlerine müteahhid-i aliyye çavuşları ta'yîn ve fırka fırka muhâfaza-i mezbûreye irsâl ve bundan mâ'adâ dahi on beş aded serdengeçti bayrağı açub her bir bayrağa yüzer neferden mecmûu bin beş yüz nefer yeniçeri olmak üzere beder-gâḥ edüb serdengeçti ağalarına kânûn üzere kırkar akçe ve bayrakdârlarına yigirmişer akce ve sâ'ir neferâta üçer akçe ulûfe ile tahrîr ve beder-gâḥ ve odalı ile bayraklar min haysü'l-mecmu üç bin nefere bâliğ olmak üzere tekmiḥ ve kezâlik bayrakları dahi meks etdirmeyüb fırka fırka sefinelere vaz' ve karşı yakaya geçürüb savb-ı me'mûra irsâl ve cümlesi tekmiḥ olundukda sen dahi üzerlerine zâbit olub ânlar ile ma'ân kal'a-i mezbûreye varub hıdmet-i muhâfazaya kıyam eylemek fermân olunmağın imdi senki mûmâ-ileyhsin nefsi Trabzon ve eyâletinde vâki' kazâlardan ve etraf ve eknâfindan yarar ve güzîde kuloğlanlarından ve dirliğe rağbet eder müselleḥ ve mükemmel ve müretteb ve cenk ve harbe kâdir tûvânâ azep yiğitlerden yevmî üçer akçe ulûfe ile bin beş yüzü odalara ve bin beş yüzü bayraklara olmak üzere üç bin nefer yeniçeri beder-gâḥ ve tekmiḥ edüb ve beder-gâḥ eylediklerini evvel be evvel iktizâsına göre sefinelere vaz' ve mahall-i me'mûra irsâl edüb lakin tahrîr ve beder-gâḥ olunan neferat ve raiyet

ve raiyeti oğullarından ve alil ve maraz ve a'rec ve ashâb-ı a'razdan olmamak üzere itmam-ı hıdmet ile bir gün evvel hıdmet-i muhâfazaya kıyam ve vâki' hâli arz ve i'lâm eylesin deyü bil-fi'il dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ağası olan iftihârü'l-umera-i ve'l-ekabir Mustafa ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb verilüb ve husus-ı mezbûr için taraf-ı devlet-i aliyemden dahi dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşlarından [] dâme mecduhû mübâşir ta'yîn olunmağla kapucubaşı-i mûmâ-ileyh mübâşeretiyle beder-gâh odalı ile bayraklar min haysü'l-mecmu üç bin nefere bâliğ olmak üzere bir gün teknil ve evvel be evvel muhâfaza-i mezbûreye irsâl ve îsâlleri hususunda gereği gibi takayyüd ve ihtimâm eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

[Sayfa 153]

Hüküm 610

Sivas eyaletinde olan elviye alaybeylerine hüküm ki:

Sedd-i sedîd-i nüfûr-ı islamiyeden Efendiburnunda vâki' kal'a-i cedîdin bi-avnihi te'âlâ muhâfazası ehemmi-i mehm-ı devlet-i aliyemden olmağla sizki alaybeylerisiz Sivas eyâletinin umumen zu'amâ ve erbâb-ı timarıyla kal'a-i mezbûrenin muhafazasına me'mûr ve bu husus için dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşlarından [] dâme mecduhû mübâşir ta'yîn olunmuşdur imdi emr-i şerîfim vusûlünde her biriniz sancaklarınızda olan zu'amâ ve erbâb-ı timarınızı bayrağınız altına cem' ve neferâtınızdan bir ferde bir tarikle tahallûf edüb gerü kalmağa ruhsat vermeyüb mübâşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle cümlesi ma'ân kaldırılıb ve inşâ'allâhu te'âlâ bir gün evvel mahall-i me'mûra varub mevcud bulunub düstûr-ı mûkerrem müş'ar-i mufahham nizâmü'l-âlem kal'a-i cedîd muhafızı vezîrim Mehmed Paşa'nın re'yi savab-dîdi ile hıdmet-i muhâfazada ve sâ'ir iktizâ eden hıdemât-i aliyemde bezl u sa'y ve kudret eylesiniz hâliyâ eyâlet-i merkûmenin (...) defteri dahi defterhâne-i âmiremden ihrâc ve vezîr-i müşârun ileyhe irsâl olunmuşdur eyâlet-i merkûmenin zu'amâ ve erbâb-ı timarı mahallinde yoklanub vaktiyle mahall-i me'mûrda mevcud bulunmayanların dirlikleri âhere tevcih olduğundan mâ'adâ siz ki alaybeylerisiz sizin dahi tehâvün ve tesâmühünüze haml ve alaybeylikleriniz âhere verilmekle iktifa olunmayub hakkınızdan gelineceğini mukarrer bilüb ana göre basiret ve intibah ile hareket ve fermânım olduğu üzere cümle neferâtınız ile bir gün evvel mahall-i me'mûrda bulunmağa ziyade ikdâm ve ihtimâm eylesiniz deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Hüküm 611

Buna dahi kapucuyla mübaşir yazılmışdır.

Sivas Vâlîsi Vezîr Abdullah Paşa'ya hüküm ki:

Sedd-i sedîd-i nüfûr-ı islamiyeden Efendiburnunda vâki' kal'a-i cedidin bi-avnihi te'âlâ hıfz ve hirâseti ehemmiyehi me'hâm-ı devlet-i aliyemden olub ve Sivas eyaletinin umumen zu'amâ ve erbâb-ı timarı alaybeyleriyle kal'a-i mezbûre muhâfazasına me'mûr ve ta'yîn olunmalarıyla bir gün evvel varub kal'a-i merkûmede hizmet-i muhâfazada ve sâ'ir iktiza eden hidemât-ı aliyyemde kal'a-i cedîd muhafızı vezîrim Mehmed Paşa'nın re'yi savab-didi üzere bezl u sa'y ve kudret eylemeleriçün eyâlet-i merkûme alaybeylerine emr-i şerîfimle tenbih-i hümâyûnum olmağla imdi senki vezîr-i müşârun ileyhsin emr-i şerîfim sana vâsıl olduğu gibi tarafından mu'temed aleyh âdemler ta'yîn ve Sivas eyaletinde olan alaybeyleri cümle zu'amâ ve erbâb-ı timar ile evlerinden ve yerlerinden ihrâc ve bir gün evvel mahall-i me'mûra ta'yîn ve irsâl eylemekde ziyâde takayyüd ve ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i R. Sene [1]121.

Hüküm 612

Karadeniz sevâhilinde vâki' olan kâdîlara ve kethüdâ yerlerine ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine ve iskele eminlerine hüküm ki:

Sedd-i sedîd-i nüfûr-ı islamiyeden Kırım (?) cânibinde Efendiburnunda vâki' kal'a-i cedîdin muhâfazası hizmetinde bulunmak üzere Sivas eyaletinin alaybeyleri umumen zu'amâ ve erbâb-ı timarıyla me'mûr olmalarıyla icâleten kalkub semtlerine münasib olan iskelelerden bir gün ve bir saat evvel mahall-i me'mûra varub hizmet-i muhâfazada bulunmaları mühim ve muktezi olub ve husus-ı mezbûr içün dergâh-ı mu'âllâm kapucubaşlarından [] dâme mecduhû mübaşir ta'yîn olunmuştur imdi siz ki mûmâ-ileyhimsiz vech-i meşruh üzere Sivas eyâletinin alaybeyleri ve umumen zu'amâ ve erbâb-ı timarından taht-ı kazânızda vâki' iskele ve ma'berlerden mahall-i me'mûra geçmek murâd edenlere mübaşir-i mûmâ-ileyh ma'rifetiyle kifayet mikdârı sefineler tedârik ve ihzâr ve navl-ı sefinelerin ber-vech-i mutad kânûn üzere

verdiklerinden sonra ziyade talebiyle rencîde ve bir tarikle meks etdirilmeyüb bir gün ve bir saat mukaddem savb-ı maksuda irsallerine herbiriniz gereği gibi takayyüd ve ihtimâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

[Sayfa 154]

Hüküm 613

İşbu emr-i şerîf mahalline gitmemekle kaydı (...) olmuştur.

Fî Evâsıt-ı C. Sene [1]121.

Kal'a-i cedîd muhafızı Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sivas eyaletinin umumen alaybeyleriyle zu'amâ ve erbâb-ı timarı kal'a-i cedîde varub hıdmet-i muhafazada ve sâ'ir iktizâ eden hidemât-ı aliyyemde senki vezîr-i müşârun ileyhsin re'yi savab-dîdîn ile hareket eylemek üzere emr-i şerîfimle me'mûrlar olub ve senden küllî hıdmet me'mûl olmağla eyâlet-i merkümede vâki' olan ze'âmet ve timarların tevcihatı dahi sana tefviz ve defterhâne-i âmiremden bir kıt'a cebe defteri ihrâc ile tarafına irsâl olunmuştur imdi inşâ'allâhu te'âlâ eyâlet-i merkümede vâki' elviye ve zu'amâ ve erbâb-ı timarı alaybeyleriyle kal'a-i merkümeye vusullerinde vaktiyle yoklatub ze'âmet ve timar ashâbından nâ-mevcud olanların ve ashâbı fevt olanların ze'âmet ve timarları bi-hasbe'l-kânûn mahlûl olur fevt olan zaîmin iki oğlu kalursa büyük oğluna beş bin ve küçük oğluna dört bin akçe ve bir oğlu kalursa ancak beş bin akçe verilür erbâb-ı timarın ancak bir oğluna üç bin akçe verilür icmallü ise icmâl bozulmamak üzere icmallü değil ise diledüğü yerden alur ve şehîden fevt olanların ze'âmet ve timarları sancağı'nda iki zaîm ve on nefer erbâb-ı timar şöhetleriyle merhameten hatunlarından ve ziyadesiyle oğullarına verilmek kânûndur ve babası fevtinden sonra vücuda gelen müteveffanın oğluna ze'âmet ve timar verilmek ve icmallü kılıçdan hisse ayrılıb âhere verilmek ve askere ecânibden re'âyâ idhâli hilâf-ı kânun olmağla vech-i meşruh üzere amel ve oğlu olmayan müteveffanın ve nâ-mevcud olan (...) ve firâr ve terk-i hıdmet edenlerin mahlul olan ze'âmet ve timarların sancağı'nda sâkin olub alaybeyisi bayrağı altında sefere erişmek şartıyla eşkâlleri ve miralay arzıyla erbâb-ı istihkâka tevcih ve tahvil mektûbu ve ol tarafda emr olmamak üzere tereke verüb ve tevcihat hususunda vesâ'ir me'mûr olduğun hidemât-ı hümâyûnumda devlet-i aliyyeme layık ve ırz ve nâmus-ı saltanat-ı seniyyeme muvâfık hareket

ile meâssir-i cemile vücuda getürmeğe dikkat-i tâm ve hilâf-ı kânun tevcihatdan ve bir ferdden gadr ü ta'addiden ve hidemât-ı aliyyemde tehâvün ve taksirden be-gâyet tevakki eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Hüküm 614

İtlâkiçün hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i M. Sene [1]122.

Alaiye kâdîsına hüküm ki:

Alaiye Kal'ası dizdârı seyyid zîde hıfzuhû Sûdde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kal'a-i mezbûre sâkinlerinden yazıcı demekle ma'ruf Durmuş nâm zımmî ba'zı erâzil-i başa istinâd ile kendü hâlinde olmayub dâimâ hevâsına tâbî' kâdî ve sâ'ir ehl-i örf kapularına varub fukarâyı gamz ve müsvedde ile tagrîm etdirdüğünden mâ'adâ hîn-i fetihden berü kal'ada sâkin ve umûr-ı kal'ada istihdâm olunagelen cizye-gûzar re'âyâyı bir senede bin altıyüz gurusu tecrîm etdirmişiken kana'at eylemeyüb hevâsına tâbî' Mehmed nâm kâdî ve el-Hâc Abdurrahman ve Veli odabaşı ve Sarı Hasan nâm kimesneler ile nice hile ve fesâd ikâz edüb mesfur zımmîlerin umûr-ı kal'ada istihdâmına mümâna'at ve perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is olmağla vâki'-i hâli hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına arz eyledüğü ecilden zımmî-i mezkûr diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Hüküm 615

Molova kazâsı nâ'ibine ve Molova Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki nâ'ib-i mezkûrsun mektûb gönderüb on yedinci bölüğün Mehmed içün eşkıyâ zümresinden esnâyı ma'rekede serdengeçti bayrakdârıdır deyü Molova Kal'ası'nda kal'a-bend olunub hâliyâ kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olduğu kal'a-i mezbûre kethüdâsı ve topcubaşısı ve neferâtı bilcümle meclis-i şer' de ihbarların arz ve Mumcu Mahmud beşe iltimâsıyla derûn-ı arzda mezkûru'l-ism olan Mehmed'in nefsine ve min ba'd sû-i hâl üzere olmamasına ve hîn-i mutâlibede ihzârına Üsküdar'da sâkin olduğu Hacce Hatun mahallesi ehâlîsinden Berber Hacı Abdî bin Receb ve Kürekci Mustafa bin Mehmed ve Monla İsmail bin Ali'den ve diğer Mustafa

bin Habib ve Ahmed bin Kasım ve Seyyid Halil bin Sefer ve Hacı Mehmed bin Süleyman nâm kimesneler kefil oldukları tescil olunduğun kıdvetü'l-ulemâ-i muhakkikîn Rumeli kâdîaskeri şeriyen tahsis mevlâna Yahya kâfi zîde ilmuhû i'lâm etmeğin mevlânâyı mûmâ-ileyhin i'lâmı mûcebince ıtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

[Sayfa 155]

Hüküm 616

Edirne kâdîsına ve Edirne bostancıbaşısına hüküm ki:

Dimitri nâm zımmî gelüb Dimetoka kazâsına tâbi' Ortaköyü nâm karyeden eytâmının vâsisi olduğı (...) zımmî Karapınar karyesinde bir zımmîde olan bin gurusluk üç denk eşyâsını almak için gider iken Edirne kazâsına tâbi' fakih derbendi ile zikr olunan Karapınar karyesi beyninde kuttâ'-ı tarik eşkıyâsından ba'zı a'yânın etbâ'ından Varna kazâsına tâbi' Yassıbaş nâm karyeden Çavuşoğlu ve Ala nâm karyeden Topaloğlu Salih ve medine-i Karaağacdın Sismar oğlu Veli ve Varna kazâsından Uzun Boşnak İbrahim ve Rus kasrı kazâsına tâbi' Balabanlı nâm karyeden Cizyedaroğlu Bekir nâm şakîler bin yüz on senesinde mesfuru katl ve yanında olan emvâl ve eşyâ ve bargirini ahz ve nehb u gâret etmeleriyle mârû'z-zikr fakih derbendi ehâlîsi habîr oldukda ahzlariçün üzerlerine giderler iken Bergos kurbunda [] nâm kıptiye maktul mesfurun bargirini bıragub kendüleri firâr etmeleriyle kıpti-i mesfur ihzâr-ı şer' ve istinkâf olundukda zımmi-i mesfuru şakî-i mezkûrun katl ve emvâl ve eşyâsın gâret eylediler deyü meclis-i şer'de haber verüb ziyâde fesâd ü şekâvet eylediklerin bildirüb senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin mübâşeretinle mezbûrlar ahz olunmaları bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledikleri ecilden âher husus içün tarafından giden bostânî ustası mezbûrları bi-eyyi-hâl bulub ahz ve şer'le icrâyı hak içün habs ve keyfiyet-i ahvâllerin arz u i'lâm eyleyüb amma bu bahâne ile fukarâyı ta'addî ve celb-i mal etmekden ihtirâz olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

Hüküm 617

Sakız muhafızı paşaya ve Sakız mollâsına hüküm ki:

Validem sultân kethüdâsı gelüb Sakız ceziyesinde vâki' Eskigümrük nâm mevzi-i mecma'-i nâs olub ve ol mevzi'de (...) su çeşmesi olmadığından ehâlî-i vilâyet suya eşedd-i ihtiyac ile muhtac ve çeşme binası münasib arâzî-i haliye dahi olmağla müşârun ileyhânın cezire-i mezkûrede vâki' câmi'-i şerîfin su yolları ta'mîr ve termîm olunub ve fazla kalan mahallli mezburda bir çeşmeye vefa etmekle mevzi-i merkûmede müş'arûn ileyha tarrafından bir çeşme bina olunmak üzere çeşmenin ve su haznesinin binasına şuruğ kayd olundukda müteveffa Mısrizâde İbrahim Paşa'nın Sakız Kal'ası etrafında vaz' eylediğü meyiller dahilinde bilâ fermân bina olunan ebniye hedm olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır olmağla çeşme-i mezkûre binası tekrar emr-i şerîfim sūdûruna tevfiğ olunduğın bildirüb müşârun ileyhânın mahall-i mezbûrda binasına mübâşeret eylediği çeşmesinin tamamen bina ve ihyasına mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim rica etmeğın vech-i meşruh üzere mümâna'at olunmamak bâbında emr-i şerîfim rica etmeğın vech-i meşruh üzere mümâna'at olunmaya deyi yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

Hüküm 618

Devrek kazâsı nâ'ibine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Devrek kazâsı ehâlîsinden cemm-i gafir ve cem'-i kesîr meclis-i şer'a varub kazâ-i mezbûra tâbi' Gerziye nâm karye sakinlerinden yeniçerilik iddi'âsında olan uruz (...) oğlu demekle ma'rûf Mehmed ve oğlu Tiryaki Mehmed nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub dâ'imâ şûrb-i hamr ve mecmû'-ı ba'zısını irtikâb etmeleriyle gecelerde bin yüz on senesinden berü ba'zılarının hânesine girüb fuzuli evladını ahz ve malını gâret ve ba'zılarının temessûkle kadîmi kuru ve kışlak ve meralarına cebren hayvanat salıverüb ra'y etdirüb ve nice kimesneleri dahi sûkda bi-gayri hak darb-ı şedid ile darb ve şütûm galiza ile şetm ve emvallerini gâret vâki' olan da'vâyı şer'iyelerin gördürmeyüb birer mikdârı akçelerin almadıkca bakir bâliğ kızlarını tezvic ve inkaha mümana'at edüb karye-i fukarâ ve muîn-i zalemeden olmalarıyla hilâf-ı şer' zulüm ü ta'addîlerinden perâkende ve perîşân olmaları emr-i mukarrerdir deyi hükmi-i hümayûnum verilmek ricasına vâki'-i hâli ilhahlarıyla arz eylediğün ecilden mezbûrlar zâbitleri ma'rifetleriyle ahz ve şer'le ahvâlleri görölüb icrâyı hakk olundukdan sonra diyâr-ı âhere nefy ü iclâlarıçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene [1]121.

Hüküm 619

Eyâlet-i Trabzon'da ve etraf ve eknafında ve lebb-i deryada vâki' kazâlarda olan yeniçeri serdârlarına hüküm ki:

Sedd-i sedid sübûr-ü islamiyeden Kırım canibinde Efendiburnu'nda vâki' kal'a-i cedîdin muhâfazası ehemmi meham-ı devlet-i aliyyeden olmağla eyalet-i Trabzon'da ve etraf ve eknâfında ve lebb-i deryada vâki' kazâlarda sabıkan Dergâh-ı Âlî yeniçerileri ocağında sekban başı olub kal'a-i cedîde yeniçeri zâbiti nasb ve tayin olunan iftiharîl-emacid ve'l-ekârim Selim dâme mecduhû ma'rifetiyle yarar ve tüvana kul oğullarından üç bin nefer yeniçeri bedergâh olunması fermânım olunmağla imdi sizki mûmâ-ileyhimsiz her biriniz zikr olunan kazâlarda bulunan cenk ve harbe kâdir yarar ve tüvana kul oğullarından cem' ve Trabzon'a götürüb mûma ileyhe teslim mahzârında bedergâh etdirdesiz lakin tama'-ı ham ve celb-i mâl sevdasıyla kul oğullarına râğbet etmeyüb raiyet ve raiyet oğulları kul oğullarıdır deyü bedergâh etdirmekden hazer eyleyesiz ra'iyet ve râğbet oğulları askeri men' olunmuşlardır ana göre basiret ve intibah ile hareket ve vech-i meşruh üzere fermân olunan kul oğulların mûmâ-ileyh Selim mahzârında bedergâh etdirüb te'hir ve tevkif ve müsâmaha ve tekâsülden her biriniz ihtirâz ve ictinab eyleyesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

[Sayfa 156]

Hüküm 620

Ber-vech-i arpalık Selanik Sancağı'na mutasarrıf olan [] dâme ikbâluhûya hüküm ki:

Akza-i kuzâtul-Müslimîn Selanik kâdîsı mevlânâ Mehmed zîdet fezâiluhu Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb Selanik kazâsı nevâhisinde islâfî yerlû nâ'ib istihdam etmekle re'âyâyâ zulüm ü ta'addî ederler deyü teşekkî olunmağla nevâhiye nâ'ib çıkmamak üzere emri şerîfim sâdır olmuşıdi lakin nevâhînin ekseri şehre on beş ve on sekiz ve yigirmi saat baîd olub vâki' olan mevta'nın erâmil ve eytamına ve vasi nasb ve veresesinin terekeleri tahriri hususu ve re'âyâ ve berâyanın düşen umur-ı şer'ileri ahvâlî müşkil olmağla eramil ve eytama küllî gadr-kâri olub ve re'âyâ dahi şehre gelmeleri sa'b ve mesafe-i baîde olmağla umur-ı şer'iyeleri

muâtıl kalmak lâzım gelmekle min ba'd yerlûden kimesne istihdam olunmayub Âsitâne-i Sa'âdetim tarafından götürdüğü müstakîm ve mütedeyyin nâ'ibler nasb olunub re'âyânın müft ü meccanen nesnelerin almayub kafî'ül-evvel umur-ı şer'iyelerin görülmek bâbında emr-i şerîfim rica eyledüğü ecilden bu taraftan götürdüğü ve mütedeyyin nâ'ibler mu'tâd-ı kadîm üzere istihdam olunub mümâna'at olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

Hüküm 621

Devrekani kâdîsına ve Kastamonu Sancağı mütesellimine ve Kastamonu Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Devrekani kasabası ehâlisi Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb kazâ-i mezbûra tâbî' Kasablar nâm karye sakinlerinden Baykuş Ali nâm şakî ehl-i fesâd ve gammaz olduğundan gayrı bin yüz on senesinde bazar yerinde nice kimesnelere şütûm-ı galiza ile şetm ve darb-ı şedîd ve bir kimesne kızın alıverdikle hevasına tâbî' bir kaç nefer eşkiyâ ile arabasının önüne inüb âher kimesnenin nikahlısu imiş deyü illet ve bahâne ile yigirmişer otuz[ar] guruşların almadıkca salıvermeyüb bunun emsali zulüm ü ta'addîsinin nihayeti olmaduğun bildirüb şer'le görölüb fukarâdan aldığı gerü alıverilüb Kastamonu Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim rica eyledikleri ecilden mahallinde şer'le görölüb vech-i meşruh üzere fesâd ü ta'addîsi vâki' ise ashâb-ı hukukun ba'de's-sübût hakları alıverildikten sonra Kastamonu Kal'ası'nda kal'a-bend ve arz olmağıçün yazılmışdır.

[Fi] Evâsıt-ı R. Sene [1]121.

Hüküm 622

Ülgün ve Bar Kal'alarına mâliye tarafından emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olunan [] zîde mecduhûya hüküm ki:

İntiha-i serhad-i mansuremden İskenderiye Sancağı'nda vâki' Ülgün ve Bar Kal'aları içün sâbikan ber-vech-i arpalık İskenderiye Sancağı'na mutasarrıf olan Ömer Paşa'nın uhdesinde olan cizye mâlına mahsub olmak üzere bundan akdem mübâyaası fermânım olan mühimmât-ı cebehânedan zikr olunan kal'alara bir nesne dahil olmuş değil iken Ülgün Kal'ası'nda müstahfizân-ı atik cemâ'ati dizdârı Hüseyin ve azeban-ı atik ağası Hasan ve

kapudanı Murad ve atik yerlü topcu başısı Bali ve gönüllüyan ağası Mehmed ve kal'a-i zîr dizdârı Mehmed ve tabya-i cedit dizdârı Mehmed ve kal'a-i zîr topcubaşısı Hasan ve tabya-i cedit azebân ağası İlyas ve tabya dizdârı Hızır ve yerlü yeniçerileri ağası Hasan ve yalikapusu tabyası topcubaşısı Süleyman ve zahireci başı Nureddin ve kârhâne dizdârı Mehmed ve derya kapudanı Mustafa ve yalı çeşmesi kapudanı Hasan ile Bar Kal'ası dizdârı İbrahim ve gönüllüyan ağası Süleyman ve kapudanı Mehmed ve kal'a-i mezbûrede kal'a-i zîr dizdârı Süleyman ve beşlüyan ağası Abdulkadir ve kal'a-i zîr azebân ağası Ali ve yerlü cebeci başısı Şehbaz mühimmat-ı mezbûre zikr olunan kal'alara gelüb teslim ve ahz u kabz ve hıfz olunmuşdur deyü memhûr mahzâr ve temessük verüb ve ânların bu habâsete cesâretleri Ülgün Kal'ası dizdârı Hüseyin ve yerlü yeniçeri ağası Hasan ve gönüllüyan ağası Mehmed ve merkûmun babası sabıkan gönüllüyan ağası Oruc nâm kimesnelerin ibrâm ve ilhahları olub ve mezbûrların bu misillü hilaf-ı vâki' mevadd ancak arz u mahzâr âdet-i müstemirreleri olub emîru'l-umerâi kiram ve hâliyâ ber-vech-i arpalık İskenderiye Sancağı'na mutasarrıf olan Halil dame ikbaluhu tarafından ilam olundukda mezkûr Ömer Paşa ile bu habâsete cesâret eden sâlifü'z-zikr mezbûrların mübâşeretinle Sofya'ya ihzarları fermânım olmuş idi lakin mezbûrların ahvâlleri Divan-ı Hümâyûnumda görülmek üzere Âsitâne-i Sa'âdetime ihzarları fermânım olmağın imdi senki mübâşir-ı mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim sana her ne mahalde vasıl olur ise mezkûr Ömer Paşa ile bâlada mesturu'l-ism olanları Âsitâne-i Sa'âdetime ihzar eylemek bâbında fermân-ı âlişanım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

Hüküm 623

Bazarsuyu kazâsında nâ'ibü'sher' olan Seyyid Mehmed zîde ilmuhûya hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi' Kesel nâm karye sakinlerinden mecruh Seyyid İsmail'in ammisî tarafından vekil-i müstecil olan Seyyid Murteza nâm kimesne meclis-i şer'a varub yine kazâ-i mezbûra tâbi' Ahmedli nâm karyeden Süleyman yeniçeri bin yüz on senesinde müvekkili mecruh u mezbûrun yoluna inüb tabancalı tabir olunur tüfenk ile arkasından urub mecruh ve tekrar darb-ı şedîd ile darb ve şütûm-ı galiza ile şetm ve mâl ve erzakın nehb ü gâret ve mezbûrun bu misillü şekâvet âdet-i müstemirresi olmağla zâbiti ma' rifetiyle bi'd-def'aat meclis-i şer'a da'vet olundukda itâ'at-i şer' eylemeyüb bir vechle ihzarı

mümkün olmamağla mezbûrun keyfiyet-i ahvâlî şer'le suâl olundukda vech-i meşruh üzere şekâveti bî-garaz Müslimîn ihbarlarıyla canib-i şer'de hüccet-i şer'iyye olunduğın bu bâbda da'vâsına muvafık şeyhulislâmdan fetevâ-yı şerîfe verildüğün bildirüb mûcebince şer'le görölüb icrâyı hakk olundukdan sonra ıslâh-ı nefis edince diyar-ı âhere nefy ü iclâ olunmak bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricasına vâki' hâli ilhahlarıyla arz eyledüğün ecilden vech-i meşruh üzere şer'le görölüb icrayı hak olundukdan sonra diyar-ı âhere nefy ü iclâ olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i R. Sene 1121.

Hüküm 624

Selanik Kal'ası dizdârına hüküm ki:

İstanbul'da vâki' merhûm Sultân Süleyman Hân tâbe serâhu evkâfı mukâta'âlarından Drama ve tevâbi'i mukâta'âsı zâbiti olan Mustafa zîde kadruhû gelüb mukâta'â-i merkûme karyelerinden Zihne kazâsına tâbi' Ahesran nâm karye re'âyâsından Papa Gemçü ve Ohtinol nâm zimmîler kendü hâllerinde olmayub dâ'imâ fesâd ü şekâvet üzeredir deyü bundan akdem Selanik Kal'ası'na kal'a-bend olunmaları fermânım olub lakin mesfurların zimmetlerinde mâl-ı vakf olub vakfa gadr olunmağla mesfurların cürmleri afv ve ıtlâk olunmaları bâbında istidayı i'nayet etmeğın senki dizdâr-ı merkûmsun ıtlâk olunmaları bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

Hüküm 625

Vize sancağıbeği ve Vize nâ'ibine hüküm ki:

Senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi' Sirken nâm karyede sakin olub mukaddema emr-i şerîfimle diyar-ı âhere nefy olunan Papa Hristo nâm rahib nefyden afv ve karyesinde ikâmetine mûmâna'at olunmamak üzere bundan akdem der-i devlet-medârıma arz-ı hâl eyledikde fî-mâ-ba'd kendü halinde olub re'âyâ umuruna karışmamak üzere mahallinde yarar kefilleri alınub tescil ve vukû-ı üzere der-i devlet-medârıma arz olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîfim mûcebince fî-mâ-ba'd kendü halinde olub kat'a re'âyâ umûruna karışmamak üzere karye-i mezbûr ehâlisinden Nikola veled-i Todori ve Yorgi veled-i Papa ve

Ernonda veled-i Kostantin ve diğeri Todori veled-i Yorgi nâm zımmîler ve kefâletleri tescil olunmağla vâki' hali hükm-i hümayûnum ricasına arz etmeğin vech-i meşruh üzere nefyden afv olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

[Sayfa 157]

Hüküm 626

Filibe kâdısına ve Filibe kazâsı muzafâtından Kanoş nahiyesi nâ'ibine hüküm ki:

Senki nâib-i mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb nâhiye-i mezbûreye tâbi' (...) nâm karye ehâlîsinden Maradit ve (...) ve Yakomi ve Karakaş nâm zımmîler meclis-i şer'a varub Şahin veled-i Ataş nâm zımmî üç sene mukadden Sofya'dan Mataşov veled-i Tekfur ve Asatyad nâm zımmîler dahi (...) yeerden karye-i mezbûreye gelüb tavattun ve kendi hallerinde olmayub reâyâyı tahrik ve bî-huzur eylediklerinden mâ'adâ bundan akdem karye-i mezbûrda üç mahallenin rea'yâsı yedi aded mahalle ehâlîsinden ba'zı hukuk da'vâ ve Divan-ı Hümayûnumda düstur-ı ekrem müş'ir-i efham nizâmu'l-alem nâzım-ı menâzımu'l-ümem Vezîr-i a'zam Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhunun huzurunda üç kese akçeye sulh olub meblağ-ı mezbûru zikr olunan yedi mahalle reâyâsı mârû'z-zikr üç mahalle ehâlîsine iki aya değin tedric ile edâ etmeleriçün sâdır olan emr-i şerîfim mücebince meblağ-ı merkûmu el-Hâc Mehmed nâm kimesneden istikraz ve sâlîfü'z-zikr üç mahalle ehâlîsine edâ olunmuşiken hâliyâ merkûm yedi mahalle ehâlîsi yine mahallelerinden bir kaç kimesnelerin tahrikleriyle iki seneden berü meblağ-ı merkûm bizim deynimiz değildir deyü cümlesini bunlara çekdirmek murad etmeleriyle mukaddema sâdır olan emr-i şerîfim mücebince cümlenin rızasıyla tevzi' ve defter edüb henüz tahsiline mübâşeret olunmadı yine mezkûrûn zımmîler rea'yâyı tahrik ve edâ-yı deyn etdirilmemek murad edüb ve tekâlif vâki' oldukda mesfurlardan cem' ve tahsilden aciz kaldıkların bildirüb ol babda hükm-i hümayûnum verilmek ricasına vâki' hali ilhahlarıyla arz eyledüğün ecilden mesfur üç nefer ıslah-ı nefis için Filibe zindanına vaz' ve habs oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

Hüküm 627

Molova Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Derviş Ahmed nâm kimesne arz-ı hâl edüb bundan akdem bu erbâb-ı timardan iken İstanbul'da sahte fermân tahrîr etmek töhmeti ile ahz olundukda Molova Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermânım olmuşidi itlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet eyledüğü ecilden fi-mâ-ba'd İstanbul'a gelmeyüb timarı olduğu mahalde sâkin olmak şartıyla itlâk olunmak için yazılmışdır. Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

Hüküm 628

Adana kâdîsına hüküm ki:

Kayseriye kazâsının ehl-i zimmet reâyâsı Südde-i Sa'âdetime gelib üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyelerin berât-ı âlişanımda ta'yîn ve tasrih olduğu üzere vermeğe razılar iken bin yüz yigirmi bir sensinde hâliyâ cizyeleri cibâyetine me'mur olub ber-vech-i arpalık Kayseriye Sancağı'na mutasarrıf olan Abdulgafur Paşa kana'at etmeyüb berât-ı şerîfimin şurûtuna mugâyir ziyade akçelerin alub gadr u ta'addî etmekle bundan akdem der-i devlet-medârıma i'lâm-ı hâl ve teşekkî eylediklerinde berât-ı âlişanıma mugâyir ziyade aldığı gerü alıverilmek için mübâşir ma'rifetiyle emr-i şerîfim ısdar etmişler iken mîr-i mîrân mûmâ-ileyh ehl-i zimmet reâyâ taifesi cizye evrakını taklît ve sonradan gelecek cizyedârları tahvif için kâdî ile yekdil ve şuhud ve zuver-i ikâmeti ile ağraz-ı fasidelerini icraya tasaddi ve gadr murad ederler deyü Karaman vâlîsi ve Konya kâdîsı ve mübâşir-i mezkûr ma'rifetiyle ahvâlleri şer'la görölmek üzere tekrar emr-i şerîfim ısdar edüb lakin Kayseriye [ve] Konya'ya yedi sekiz günlük mesafe ve bin kadar reâyâ olub Kayseriyeden kalkub Konya'ya gitmeleri müte'assir olmağla bir mu'alla ta'yîn ve mahallinde ahvâlleri şer'le görölüb icrayı hak olunmak bâbında istidayı i'nayet eyledikleri ecilden hazîne-i âmiremde mahfuz olan cizye muhasebesi defterlerine nakl olundukda cizye cibayeti için verilen berât-ı âlişanımın şurûtunda ehl-i zimmetin cizyeleri esnaf-ı selase itibarıyla bir neferi ketm ve ihfa olunmamak üzere cibayet olunub eğer cizyelerin vermek için ehl-i zimmetden bî-vech-i gadr iradına ictira veyahud bir yerde ihtifa edüb edâyı cizyeden ibaderler ise def'aatle hallerine merhamet olunmuşiken bu güne şirrete cesâret eyledikleriçün şer'le keyfiyetleri mübeyyin oldukdan sonra ahz ve müddet-i medide kürek çekmek üzere çektiri sefinelerine vaz' olunalar ve cizyedârlar dahi berât-ı âlişanımda ta'in olunandan ziyâde ehl-i zimmet reâyâdan bir nesne taleb etmeyüb vechen mine'l-vücuha ta'addî etmeyeler eğer

ta'addîleri istima' olunur ise bilâ tereddüd şer'le lâzım gelen cizyelerinin tertib olunacağını mukarrer ve muhakkak bileler ve kâdîlar dahi hîn-i tahsilde i'ânet lâzım iken şurût-ı berâta mugâyir cizye umurunun ihtilâline bais olur hareketleri vâki' olur ise harbde hükümetden azl olunub mahzul ve menkûb kalacaklarını teyaakkun edüb selamet-i halleri için intibah üzere hareket eyleyeler deyü hâliyâ mestur ve mukayyed bulunmağla husus-ı mezbûr için hâliyâ taraf-ı devlet-i aliyyemden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akran [] zîde kadruhû mübâşir tayin ve irsal olunmuşdur imdi senki Adana kâdisı mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin yerine nâibinin ta'yîn ve kendin bi'n-nefs Kayseriye varub mezbûrları murâfî'-i şer'-i vahid tarafına himaye ve gadr olunmamak üzere da'vâların hakk ve adl üzere istima' ve berât-ı âlîşanımın şurutuna muhalif mîr-i mîrân-ı mezkûr bi-gayr-i hakkın ziyade akçelerini alduğu vâki' ise ba'de's-sübut ashabına redd ve icrâyı hakk eyledikden sonra vâki' hali der-i devlet-medârıma arz u i'lâm ve bu bâbda ihtimâm-ı tam edüb bu tarik ile ehl-i zimmetden bir nefer ketm ve ihtifa olunmağdan ve gerek reâyâ fukarâsına ve gerek mâl-ı cizyeye himaye ve celb-i mâl sebebi ile gadr etdirilmekten be-gâyet ihtirâz olunmağıçün emr-i şerîf verilmek için iftiharu'l-umera ve'l-ekâbir bi'n-nefs baş defterdarım olan el-Hâc Mehmed dame uluvvuhu i'lâm etmekle vech-i meşruh üzere amel eylemek bâbında fermân-ı âlîşanım sâdır olmuştur deyü emr-i şerîf verilmiştir.

Fî Evâ'il-i Ra. Sene 1121.

[Sayfa 158]

Hüküm 629

Edirne mollâsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Edirne kazâsına tabi' Taşlık sekbânı nâm karye sakinlerinden Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'a varub oğlu Hasan nâm kimesnenin üzerine şuhud u udûl ile şer'an bir nesne sabit ve zahir olmuş değil iken mukaddema nâm kimesne oğlum Süleyman senin oğlun mezkûr Hasan katl etdi deyü üç aydan müteceviz mezbûr Hasan'ı bi-gayr-i hakkın habs etdirüb gadr ü ta'addî eylemiştir deyü mezbur Ahmet divânı hümâyunuma iştika eyledikde mezburun müceb-i habsi ne ise i'lam ve arz olunmak için sâdır olan emri şerifim mücebince senki mevlanayı mûnâ ileyhsin da'vâlarından istimağ eylediğinde karyeyi mezburdan mezkûr karye-i mezbûrdan mezkûr fevt ve zevcesi Gevher nâm hatun mezkûr Ahmed'in oğlu mezkûr Hasan için oğlumuz Süleymanı karye-i mezbûre hududu

dahilinde değirmen kurbunda tabancalı tüfenk ile aczen darb u cerh katl eyledi deyü da'vâ ve müddealarını vech-i şer' üzere isbat edemeyüb ve mezbûr Hasan altmış beş günden berü zâbiti ma'rifetiyle habs olunduğun senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin arz eylediğin ecilden fi-mâ-ba'd kendü halinde olmak üzere ma'rifet-i şer'le yarar kefilî alındıktan sonra ıtlâk olunmağıçün yazılmışdır.

[Fî] Evâsıt-ı R. Sene [1]121.

Hüküm 630

Ayandon kazâsı nâibine hüküm ki:

Senki nâib-i mezkûrsun sen ve Kastamonu Sancağı mütesellimi Hüseyin zîde kadruhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb ve kazâ-i mezbûr ehâlîsi mahzâr gönderüb kazâ-i mezbûrun a'yan ve sâ'ir rea'yâları meclis-i şer'a varub dergâh-ı mu'allâm yeniçerilerinden turnacı gözübüyük Mehmed nâm yeniçeri daima müslümanların emval ve eşyâsın nehb u gâret ve ehl ü i'yâllerine tecavüz etmekle küllî hasarat edüb rea'yâ fukarâsının kimini darb-i şedid ile darb ve katl ve kiminin bekar kızını cebren alub âhere tezvic edüb da'vet-i şer' olundukda itâ-at-ı şer' etmeyüb bunun emsali şekâvetden hâli olmaduğun arz ve mahzâr olunduğu ecilden mezbûr zâbiti ma'rifetiyle ıslah-ı nefis içün diyar-ı âhere nefy ü iclâ olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evail-i Rebiü'l-ahir Sene 1121.

Hüküm 631

Maraş beylerbeyisine ve [] kâdisına hüküm ki:

Hâliyâ hazîne-i âmiremde mahfuz olan baş muhasebe defterlerinde senevî iki bin üç yüz on buçuk guruş mâl ile mukayyed olub Adana eyaleti mukâta'âtına ilhak olunan cemâ'at Güşte (?) ve Göbeğli ve tevâbi'i mukâta'âsı reâyâların efrâz-ı zülkadriye hassı hududunda vâki' Ayaş Maberendi kazâsında sakın ve arâzîsini ziraat ve hirasat etmeleriyle hasıl eyledikleri mahsullerinin â'sâr-ı şer' iyyesin voyvodalarına ve rüsûm-ı raiyetlerin dahi mukâta'â-i mezbûr içün Adana vâlîlerine edâ edegelmeleriyle bu sene dahi mahsullerin öşürlerin veyahud öşr-i muâdil bedeliyelerin edâya razılar iken hâliyâ hass-ı mezbûr voyvodası olan vardır reâyâyı mezkûrenin henüz mahsullerin erişüb biçilmeden ve mikdârı ma'lum olmadan ber-vech-i nakd ez'âf-ı muzâ'af iki yüz elli guruş metalibe ve üzerlerine hass-ı mezbûr Türkmanlarından

Hüseyin Hacılu cemâ'atlerinden Beğoğlu demekle ma'ruf Hüseyin ve Esedelli cemâ'atinden Batur (?) oğlu Ahmed ve İncili cemâ'atinden Yakub nâm kimesneleri iki yüz mikdârı süvari eşhâs ile üzerlerine irsal etmekle mezbûrlar dahi gelüb taraf-ı şer' den verilen hüccet-i şer' iyye ve mûmzâ ve mahtum defter-i natik olduğu üzere re'ayayı mezkûrdan Ali oğlu Halil ve Emin oğlu İdris ile Ahmet nam kimesnenin kızı Zühre nam bakiri bi-gayrı hakkın mutlak alâ mil' u' n- nas rical ve nisvandın ba'zıları mecruh ve emval ve erzak ve devvab [ve] mevâşîleri nehb u gâret eylediklerin düstur-ı mûkerrem müş'ar-i müfahham nizâmu'l-alem hâliyâ Adana Vâlîsi olan vezîrim Ali Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhu ile Adana kâdîsı mevlânâ Hüseyin zîde fazluhu der-i devlet-medârıma arz ve maktulleri keşf ü hüccetleri ile eşyâyı menhubenin mûmza ve mahtum defterin irsal eylediklerin bil-fi' il baş defterdarım olan el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i' lâm etmekle senki mîr-i mîrân mûmâ-ileyh ve mevlânâ-yı mezkûrsun emr-i şerîfim vusûlünde bu husus için mübâşir ta'yîn olunan kîdvetü'l-emasil ve'l-akran [] zîde kadruhû ma'rifetiyle mukâta'â-i merkûme reâyâsının yağma ve gâret olunan emval ve eşyâ ve devâbb [ve] mevaşîlerin şer'le lâzım gelenlerden ma'rifet-i şer'le redd ve icrayı hakk ve maktullerin dahi katillerini ahz ve şer'le haklarında lâzım geleni icra edüb ve katiller ele girmedüğü sûretde maktullerin lâzım gelen deynlerin mezkûrlar tahsil ve darenlerine teslîm etdirmeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

[Fi] Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Hüküm 632

Payas kâdîsına [] ve [] kazâlarında vâki' yeniçeri serdârlarına hüküm ki:

Payas kasabasında ve nevâhî ve kurasında sâkin sahih sefereşer askeri tâ'ifesinden olmayub eben-an-cedd raiyet ve raiyeti oğullarının ekseri ticaret tarîkiyle veyahud birer takrib ie İstanbul'a gelüb bir kaç eyyâm meks ve yine vilâyetlerine vardıklarında tebdil-i kıyafet edüb biz İstanbul'a varub yeniçeri olduk deyü askerilik iddi'â ve yeniçeri serdârları dahi celb-i mâl ve tama-ı hâmlarından nâşî ol makûlelere sahib çıkmalarıyla bu sebeb ile fütûr-ı cumhur-ı raiyet ve ihtilâl-i ahvâl-i memleket ve bu misillü nice mefâside bais ve bâdî oldukları i' lâm olunub ve bundan akdem devlet-i âliye-i ebed peyvend ile düvel-i nasâra beynlerinde mün-akd olan sulh u salâh istikrâr ve istihkâm bulub bu vakitte tanzim-i ahvâl-i askerî ve temyiz-i ecnâs-ı rüstâyî ve leşkeri aksâ-yı murâd-ı hümâyûn olmağla vusûlünde senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyh ve

yeniçeri serdârlarısız bu hususun ikmal ve tamam üzere nizâmı akdem-i mehâmdan olmağla sâ'ire kıyas etmeyüb kasaba-i mezbûrede ve nevâhî ve kurasında ol makûle askerî tâ'ifesinden olmayub vech-i meşruh üzere zaman-ı karînîde birer takrîb ile Âsitâneye gelüb ve yine vilâyetlerine vardıklarında üzerlerine edâsı lâzım gelen hukuk ve rusumların ve emr-i şerîf ile vâki' olan tekâliflerin vermemek için biz İstanbul'a vardık yeniçeri olduk deyü askerîlik iddi'âsında olanları teftiş ve tefahhus ve ol makûleleri sahih sefereşer askerîden temyiz ve tefrik ve ba'del-yevm dirlik iddi'âsı etdirilmeyüb ve yeniçeri zinde gezdirmeyüb ve hukuk u rusumların zâbitlerine alıverüb ve emr-i şerîf ile vâki' olan tekâliflerin dahi edâ etdirüb bu hususa bu vech üzere sûret-i hitam vermeğe her biriniz takayyüd ve ihtimâm eylesesiz ve siz ki serdârlarsız bu misillü dirlik ve askerilikde alâkaları olmayub reâyâ ve reâyâ oğullarından olanlar sahih sefereşer askerî tâ'ifesinden temyiz ve tefrik olundukda ba'del-yevm ahz u celb-i mâl sevdasıyla veyahud bir sebep ile bu makûle reâyâdan bir ferde sahib sahib çıkmayub bu nizâmın ihtilâline bâ'is olduğunuz istimâ olunur ise bilâ eman eşedd-i ukûbet ile cezânız tertîb olunacağını emr-i mukarrer bilib ana göre âkibet endişâne hareket ve nefsinizi ikâb-ı ateşbâr-ı hüsrevânedan sıyânet eylesesiz deyü iftihâru'l-umera-i ve'l-ekâbir bil-fi'il dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri ağası olan Mustafa ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb verilmekle vech-i meşruh üzere amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

[Sayfa 159]

Hüküm 633

Kurna Kal'ası muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Deveci İbrahim zîde kadruhûya hüküm ki:

Muhâfaza-i mezbûrede olan otuz iki cemâ'at ve seksen altı cemâ'at ve kırkınıcı bölük ortaları ve kızganları ve bil-cümle neferâtlarıyla Kurna muhâfazasında ref ve Bağdat Kal'ası muhâfazasına nakl olunmaları fermân olmağın zikr olunan üç aded oda neferâtının bin yüz yigirmi bir senesinde müstehak oldukları dört kıst mevacibleri ve kadr-i lahm ve zahire ve çuka bahaları sebep-i tahrîr ahkâmı ile ta'yîn ve salyane olunub sûret-i defter icmalleri tarafına irsâl olunmuştur imdi irsâl olunan üç aded odalar neferâtının ulûfeleri zahire ve çuka bahaların kendü yedinden ashâbına tevzî' eyledikden sonra ortaları ve kazganları ve umumen neferatıyla me'mûr

oldukları Bağdat muhâfazasına nakl ve irsal eyleyüb sâdır olan emr-i şerîfin icrâsında takayyüd eylesin deyü yeniçeri ağası mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

Hüküm 634

Bağdat muhâfazasında dergâh-ı mu‘âllâm yeniçerileri zâbiti olan Haseki Ahmed zîde mecduhûya hüküm ki:

Muhâfaza-i mezbûrede olan elli iki cemâ‘at ve sekizinci cemâ‘at ve yigirmi sekizinci sekbanların odaları ve kızganları ve umumen neferâtlarıyla muhâfaza-i mezbûreden ref‘ ve Kurna Kal‘ası muhâfazasına ta‘yîn ve Kurna muhâfazasında olan otuz iki cemâ‘at ve seksen altı cemâ‘at ve kırkinci bölüm dahi Bağdat Kal‘ası muhâfazasına nakl olunmaları fermân olmağın Bağdat‘dan ref‘ olunan üç aded odanın bin yüz yigirmi bir senesinde müstehak oldukları dört kast mevâcibleri ve kadr-i lahm ve zahire baha ve çuka bahaları sebeb-i tahrîr-i ahkâmı ile Bağdat icmaline dâhil olub ve senki mûmâ-ileyhsin senin yedinle ashâbına tevzî olunmak iktiza etmekle imdi irsâl olunan sûret-i defter icmal-i mucibi üzere mezkûr üç aded odaların ulûfelerini kendü yedinle ashâbına tevzî ve taksim edüb me‘mûr oldukları Kurna muhâfazasına irsâl ve Kurna‘dan ref‘ olunan üç aded odaların dahi sene-i mezbûrede müstehak oldukları dört kast mevâcibleriyle senevî zahire baha ve çuka bahaları hâliyâ Kurna‘da yeniçeri zâbiti olan İbrahim zîde kadruhû yedinden ashâbına tevzî olunub Bağdat muhâfazasına irsâl eyledikde hıdmet-i muhâfazaya kıyâm eylemeleriçün [] bölümün [] çavuş zîde kadruhû ta‘yîn ve irsâl olunmuşdur imdi vech-i meşruh üzere Bağdat‘dan ref‘ ve Kurna Kal‘ası muhâfazasına nakl olunan üç aded odaların sene-i mezbûrede müstehak oldukları mevâcib ve zahire ve çuka bahalarını irsal olunan sûret-i defter icmal mücebince ashâbına tevzî ve taksim etdikden sonra me‘mûr oldukları Kurna Kal‘ası muhâfazasına irsal eylesin ve Kurna‘da ref olunub Bağdat Kal‘ası muhâfazasına nakilleri fermân olunan otuz iki cemâ‘at ve seksen altı cemâ‘at ve kırkinci bölümün dahi bin yüz yigirmi bir senesi dört kast mevâcibleri ve senevî zahire ve çuka bahaları Kurna icmaline ta‘yîn ve havâle ve tevzî ve taksimine Kurna‘da yeniçeri zâbiti mûmâ-ileyh İbrahim müstehak olmağla sene-i mezbûrede mezkûr üç aded odalar neferâtlarının mevâcib ve zahire ve çuka bahalarını mûmâ-ileyh İbrahim kendü yedinde ashâbına tevzi’ ve taksim edüb me‘mûr oldukları üzere Bağdat muhâfazasına irsâl eyledikde hıdmet-i muhâfazaya kıyam etdirilüb ve Kurna‘da ref

olunan odaların mevaciblerine vâz'ü'l-yed etmeyüb ve bir takrib ile müdâhale ve muaraza eylemekden hazer üzere hareket eylesin deyü Yeniçeri ağası Mustafa ağa'nın memhûr mektûbu mûcebince yazılmışdır.

Fî 27 C. Sene [1]121.

Hüküm 635

Mezbûr İbrahim fî-mâ-ba'd nâib olmayub afv ve itlâkı fermân olmuştur.

Fî Evâsıt-ı Ra. Sene 1121.

Voyvodasız mübâşir ile tebdil olunmuştur.

Fî târih-i mezbûr.

[] kâdisına Bolu hassı voyvodasına hüküm ki:

Üsküb kazâsında sâkin İbrahim nâm nâib kazâ-i mezbûra varan kazâyâ nâib olub nice hilâf-ı şer' da'vâların istimâ' ve ehl-i örf taifesiyle yekdil ve nice bî-günah kimesneleri tecrîm etmek ve etdirmek âdet-i müstemirresi olmağla bundan akdem mezbûrun sû-i hâli der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda mezbûr nâib olmamak üzere emr-i şerîfim verilüb muvâcehesinde kıraat olundukda yine itâ'at-i emr-i şerîf eylemeyüb hâliyâ başına bir mikdâr eşirrâyı cem' ve havass hümâyûnumdan senede üç bin guruş mâlî olan Çeltük Konrapa mukâta'âsının nizâmına hâlel ve mukâta'â reâyâsından nicesini ehl-i örfe gamz ve gerek malikâne mutasarrıfları ve gerek taraflarından vekilleri mâl-ı mîrîyi tahsil eylemek murad eylediklerinde nâib-i mezbûr cem'iyet ve mâl-ı mîrînin tahsiline mâni' olub ve reâyâ ve ehâlîsinin perakend ve perîşân olmalarına bâ'is olmağla diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak bâbında hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına Konrapa ve Üsküb (?) ve Akçaşehir nâibi ile mukâta'â-i merkûmeye ber-vech-i malikâne mutasarrıf olan Ali ve diğeri Ali ve Abdurrahman ve zikr olunan kazâlarda sâkin ulema ve suleha ve eimme ve hutaba ve askerî ve reâyânın iltimâslarıyla arz eylediklerin bil-fî'il baş defterdârım el-Hâc Mehmed dâme uluvvuhû i'lâm etmekle i'lâmı mûcebince niyâbetden men' ve diyâr-ı âhere nefy ve iclâ oluna deyü hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

[Sayfa 160]

Hüküm 636

Nevrakob kâdisına hüküm ki:

Müteveffa hekimbaşızade Mehmed zîde kadruhû gelüb Paşa Sancağı'nda Nevrakob nâhiyesinde Musomışte nâm karye ve gayrıdan Hasan fevtinden mutasarrıf olduğu yigirmi bir bin yedi yüz akçe ze'âmetinin zabtiçün hıdmetkârı Deli Ahmed nâm kimesneyi bundan akdem tarafından subaşı nasb ve irsâl olduğu bir müddet zabt ve kendüye bir haberi gelmemekle tekrar tarafından bir mu'temed âdemisin irsâl edüb ol dahi vardukda mezbûr Deli Ahmed kazâ-i mezbûrda sâkin Abdi ve Kara İbrahim demekle ma'ruf şakîler ile yekdil ve şûrb-i hamr edüb müskiren varan âdemisinin üzerine âlet-i harb ile hücum ve şetm ve bu ze'âmet benimdir kimin alakası vardır deyü cevap etmekle âdemisi dahi bilâ tevakkuf rucû' edüb gelmekle bu dahi ahvâllerin der-i devlet-medârıma i'lâm eyledikde bostancı hasekisi mübâşeretiyle ihzâricün emr-i şerîfim verilüb lakin mezbûr vâkıf olmağın firâr ve bir müddet kendüye ihtifâ etmekle bu dahi tarafından [] nâm kimesneyi subaşı nasb ve irsâl eyledikde mezbûr Ahmed yine zuhûr ve bir tarikle ol tarafa varub ze'âmet-i mezbûr benimdir ve benim ismim Mehmeddir deyu hileye sülûk ve müdâhale ve ol tarafda bir vechle hilesin icra edemeyüb bu def'a Âsitâne-i Sa'âdetime gelüb vech-i meşruh üzere ze'âmet-i mezbûr benimdir ve bunun hâliyâ subaşısı olan Mustafa içün benim subaşıım ahz ve evini basub nukud ve eşyâ ve senedlerini nehb u gâret eyledi deyü bir tarikle emr-i şerîf ısdâr ve varub mezkûrân Abdi ve Kara İbrahim ile ma'ân subaşı-i merkûm Mustafa'nın konağın basub sanduğundan yüz elli gurusluk akçe vesâ'ir eşyâsın gasb u gâret ve ze'âmet-i mezbûreyi dahi zabt etdirmeyüb subaşısı merkûm Mustafa dahi meclis-i şer'a varub mezbûrun keyfiyet-i ahvâlîn ehâlî-i vilâyetden suâl eyledikde mezbûr Ahmed'in ze'âmetde alakası olmayub eşirrâdan müfsîd ve şâribü'l-hamrdır deyü sû-i hâlini alâ tarîkü's-şehâde ihbarlarıyla senki kâdisın arz dahi eyledüğün bildirüb mezkûr Abdi ve Kara İbrahim nâm şakîler diyâr-ı âhere nefy ü iclâ ve mezkûr Deli Ahmed Âsitâne-i Sa'âdetime ihzâr olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eyledüğü ecilden vech-i meşruh üzere Abdi ile Kara İbrahim diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunub mezbûr Ahmed bulunduğu mahalde ahz ve Divan-ı Hümâyûnuma ihzâr olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

Hüküm 637

Sâbıkan Adana kâdîsı olan mevlâna Hüseyin zîde fazluhûya hüküm ki:

Hâliyâ ber-vech-i arpalık Kayseriye Sancağı'na mutasarrıf olub bin yüz yigirmi bir senesine mahsub olmak üzere Kayseriye kazâsının ehl-i zimmet reâyâsının cizyeleri cibâyetine me'mûr olan Abdulgafur Paşa berât-ı şerîfimin şurûtuna mugâyir reâyâyı merkûmenin ziyâde akçelerin alub ta'addî ve tecâvüz eyledi deyü bundan akdem kazâ-i mezbûrun ehl-i zimmet reâyâsı der-i devlet-medârıma teşekkî eylediklerinde senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin husus-ı mezbûra mütevellî olub binnefs kendi Kayseriye'ye varub mîr-i mîrân-ı mezkûru reâyâ ile mürâfaa-i vahid tarafına gadr ve himâye olmamak üzere da'vâların hak ve adl üzere istimâ' eylemek için taraf-ı devlet-i aliyyemden Halil zîde kadruhû mübâşeretiyle mufassal ve meşruh emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sūdûr olmuşıdi lakin sen Adana'dan ma'zûl olduğun hasebiyle bu tarafa avdet edüb ve hâliyâ yolda olduğun haber alınmağla te'kid için tekrar emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi emr-i şerîfim sana her ne mahalde varub vasıl olur ise asla meks ve tevakkuf eylemeyüb gerüye avdet ve me'mûr olduğun üzere Kayseriye'ye varub mukaddemâ alâ-vechü't-tafsil sâdır olan emr-i şerîfimin mazmun-ı münîfi mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle tenfiz ve icrâ ve ihkāk-ı hak eyledikten sonra keyfiyeti sıhhati üzere der-i devlet-medârıma arz u i'lâm eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 638

İtlâklaricün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1121.

Zihne ve Kavala kâdîlarına ve Kavala Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Pravişte karyesi sâkinlerinden Berberoğlu Ali ve Dervişoğlu Mehmed nâm kimesneler kendi hallerinde olmayub düstur-ı ekrem Vezîr-i azam Ali Paşa'nın İstanbul'da ve tersâne-i âmiremde vâki' câmî'-i şerîf ve imâret-i âmireleri evkâfindan Marmaracık mukâta'ası zâbitlerinin umûruna müdâhale ve reâyâ-yı vakfın beyinlerine ihtilâl verüb nizâma muhtel vaz' u harekete cesâret eyledikleri vakf-ı merkûme voyvodası olan Seyyid Mehmed zîde kadruhû tarafından der-i devlet-medârıma i'lâm olmağla mezkûrların ıslâh-ı nefis için Kavala Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunmaları fermânım olmağın imdi sizki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhümâsız emr-i şerîfim vusûlünde vech-i meşruh üzere ihtilâl-i nâsa bais olan mezkûrân

Berberoğlu Ali ve Dervişoğlu Mehmed nâm iki nefer şahsı [] ma'rifetiyle ahz ve kal'a-bend olunmalarıçün Kavala Kal'asına irsâl ve senki dizdârsın mezkûrlar vusullerinde ikisinin dahi kal'a-i mezbûrede muhkem habs ve kal'a-bend ve vusullerin i'lâm edüb tekrar emr-i şerîfim sâdır olmadıkca ıtlâklarında be-gâyet ihtirâz eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

[Sayfa 161]

Hüküm 639

Kapudan Paşa'ya hüküm ki:

Harbi kefareye zahire ve sâ'ir memnû'âtından bir nesne bey' olunmamak üzere defeâtıyla evâmîr-i şerîfem ile tenbih ve te'kid olunmuş iken hâliyâ Bergama voyvodası olan Lengerli Hasan nâm kimesne kefare sefinelerin Menemen Güzelhisarı kazâsına tâbî' deniz değirmeni demekle ma'ruf limana getürdüb ve yine kazâ-i mezbûra tâbî' (...) ve Kilise ve Tekye nâm karyeler ehâlîsine tarafından haberler gönderüb kefare sefinelerine zahire tahmil edin deyü tenbih ve bu takrib ile avâyyid nâmıyla akçelerin alub bunun gibi habasete cesâret etmekle kefare sefineleri ol havaliden müttetik olmayub hafiyeten zahire iştira eylediklerin müş'ar Çandarlı dizdârı Abdurrahman zîde hıfzuhûnun Sakız muhâfazasında olan vezîrim Ali Paşa tarafına gönderdüğü mektûbları vezir-i müşârun ileyh der-i devlet-medârıma irsâl ve keyfiyetin minvâl-i meşruh üzere olub ve Sakız ceziresinin ricası ol havâlînin zahiresine mevkûf olduğda vezîr-i müşârun ileyh dahi mektûbuyla i'lâm etmekle senki kapudanım olan vezîr-i müşârun ileyh sin emr-i şerîfim vusûlünde husus-ı mezbûr tarafından ma'rifet-i şer'le kemâ-yenbagî tecessüs ve tefahhus etdirilüb nefsu'l-emrde Bergama voyvodası mezkûr Hasanın hakkında arz olunan ahvâl vâkî' ise bilâ tereddüd mezbûru ahz ve bir münasib olan kal'ada kal'a-bend etdikden sonra keyfiyeti sıhhati üzere der-i devlet-medârıma i'lâm ve fî-mâ-ba'd Çandarlı ve ol havalilere zikr olunan kefare sefineleri uğramamak üzere ne vechle iktizâ eder ise tedârikin görüb kefare sefinelerini ol etraftan tard u ib'âd eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

Hüküm 640

Hamid Sancağı'nda vâki' Eğirdir ve Pavlu ve Yalvaç Karaağaç kâdîlarına ve Teke Sancağı mütesellimine hüküm ki:

Hamid Sancağı ehâlisi Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb Teke Sancağı'nda vâki' konar göçer gizlü ve alaylu ve dağancıoğlu karmanlusu nâm cemâ'atler ehâlîsi beş konak mesâfeden beher sene bunların kazâlarında vâki' kuraya gelüb mevrûat ve bağların tahrib ve istihlâk ve içlerinden ba'zı sârikler hânelerine girüb emvâl ve eşyâların nehb u gâret edüb ve mezbûrların şer'-i şerîfe ve evâmir-i aliyeme adem-i itâ'at ve inkiyâd âdet-i müstemirreleri olmağla bundan akdem müteveffâ Genç Mehmed Paşa zamanında mezbûrlar bunların kazâları hududuna gelüb bir tarikle îsâl-i hasârat ve ta'addî ve fesâda cesâret eylememek üzere ahvâllerine nizâm verilmiş iken mezbûrlar yine kendi hallerinde olmayub mu'tadları olan habaset ve fesâdlarında muzırr ve bilâd u ibâda muzır oldukları der-i devlet-medârıma i'lâ[m] ve iştikâ olundukda def'-i şerr ve mazarratlarıçün sâbıkan ber-vech-i arpalık Teke Sancağı mutasarrıfı Mustafa Paşa'ya ve Aydın muhassılı Nasuh Paşa'ya hitâben müta'addîd evâmir-i şerîfem sâdır olmuş iken ba'zı mevânî sebebi ile icrâ olunmayub ve mezbûrlar kemâ fi'l-evvel fesâd ü şekâvetlerinde ısrâr üzere oldukların bildirüb siz ki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhimsiz ma'rifetiniz ile ve senki mütesellim-i mûmâ-ileyhsin mübâşeretinle tâ'ife-i mezbûre Hamid Sancağı'nda el-yevm bulundukları mahallerden kaldırılıb mevzi-i ikâmetlerine nakl ve iskân ve içlerinden üzerlerine kat-ı tarîk ve töhmet-i sürrâk ve sâ'ir hıyâyet sâbit olanları ahz u habs ve şerr ve fesâdları reâyâ ve beraya ve sâ'ir ibâdu'llah üzerlerinden men' ü def' olunmak bâbında istid'âyı inâyet eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 641

Karahisar-ı Sahib Kal'sı dizdârına hüküm ki:

Kütahiye kazâsına tâbi' Virancık nâm karye sâkinlerinden olub sâbıkan Kütahiye'de yeniçeri serdârı olan Feridun gelüb mezbûr bundan akdem kendü halinde olmayub ehl-i fesâd ve ibâdullahı ta'ciz ve rencîde etmekle tevbe ve salâhı zâhir oluncaya değin kal'a-i mezbûrda habs ve kal'a-bend olunub hâliyâ ıslâh-ı nefis edüb sabit ve müstekar olmağla fî-mâ-ba'd kendü hâlinde olmak üzere cerayim-i sâbıkasına kalem-i afv keşîde kılınmağla mekanı malûm ve müteayyin yarar ve mu'temed-i aleyh kefilleri alınub kal'a-i mezbûrdan ıtlâk ve sebîli tahliye

vâki' hâl sıhhati üzere Âsitâne-i Sa'âdetime arz u i'lâm olunmak için bil-fi'il yeniçeri ağası Mustafa ağa tarafından mühürlü mektûb verilmekle mücebince istid'âyı inâyet etmeğin vech-i meşrûh üzere amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

[Sayfa 162]

Hüküm 642

Rumeli vâlisi İsmail Paşa'ya hüküm ki:

Seddi sedid-i subûr-ı islamiyeden Kırım adasında Efendîburnunda vâki' kal'a-i cedidin bi-avnihi te'âlâ muhâfazası devlet-i aliyyemin ehemmi mehâmından olmağla senki vezîr-i müşârun ileyhsin kal'a-i mezbûrenin muhâfazasına sen me'mûr ve ta'yîn olmuşsundur imdi işbu emr-i şerîfim vusûlünde Rumeli eyâleti yine tarafından zabt olunmak üzere Sofya'da mütesellim bıragub ve Rumeli eyâletinin zabt ve rabtını mütesellimine gereği gibi tavsiye ve sipariş ve sen kendin asla meks ve tevakkuf eylemeyüb mükemmel ve müretteb kapun halkı ve güzîde ve müstevfâ âdemlarınle kalkub serîan ve âcilen kal'a-i mezbûreye varub kemâl-i takayyüd ve ihtimâm ile muhâfazasına kıyam ve bi-avnillahi'l-melîkü'l-allâm hıfz u hirasetinde ve sâ'ir iktiza eden hidemâ-ı aliyyemin edâ ve temşîret basiret-i tam ile bezl-i makdur ve sarf-ı had bî-kusûr edüb senden me'mûl olduğu üzere harekât-ı pesendîde ile hidemât-ı hamide vücûda getürmeye ziyâde ihtimâm eylemek bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâsıt-ı R. Sene 1121.

Hüküm 643

Ber-vech-i arpalık Kal'a-i Açu(?) Sancağı'na mutasarrıf olan Ramazan Paşa'ya hüküm ki:

Açu (?) Kal'ası intiha-i serhad-i mansûremde vâki' olub muhâfazası devlet-i aliyyemin ehemmi mehâmından olmağla senki mîr-i mîrân-ı mûmâ ileysin avâtıf-ı aliye-i hüsrevânemden livâ-i mezbûr kal'a-i mezbûre muhâfazası şartıyla sana inâyet ve ihsanım olmağın imdi işbu emr-i şerîfim sana her mahalde olur ise aslâ bir yerde meks u tevakkuf etmeyüb müstevfâ kapun halkıyla serîan ve âcilen kal'a-i mezbûreye varub kemâl-i ihtimâm ile muhâfazasına kıyam ve bi-avnillahi'l-melîkü'l-allâm kal'a-i mezbûrenin hıfz u hirâsetinde ve sâ'ir uhdene lâzım gelen

hidemât-ı aliyemin edâ ve temşîtinde bezl u sa'y ve kudret ve her tarafa din-i guşâyı basiret olub zuhur eden ihbar-ı sahihayı peyder pey der-i devlet-medârıma arz u i'lam eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 644

Alaşehir Aydın kâdîsına hüküm ki:

Dergâh-ı mu'âllâm müteferrikalarından Musahib Paşazade Mehmed zîde mecduhû arz-ı hâl edüb Alaşehir kazâsı sâkinlerinden çiftlik kethüdâsı olan Kara Mehmed nâm kimesne için bundan akdem kendü halinde olmayub hevâsına tâbi' eşkıyâ ile iknâ (?) ve yeniçerilik iddi'âsında olan ba'zı eşhâsı dahi tahrik ve idlâl edüb umur u vilâyetin ihtilâline ve emvâl-i mîrî tahsilinin ta'tiline bâ'is ve fesâd üzeredir deyü sû-i hâli der-i devlet-medârımda i'lam olundukda mezbûr kara Mehmed ıslâh-ı nefis için emr-i şerîfimle diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunduğun bildirüb lakin mezbûrun bir ferde ta'addîsi olmayub mağdur olmağla nefy ü iclâdan afv ve vilâyetinde ikâmetine mümâna'at olunmamak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ etmeğin mezbûr Kara Mehmed hüsn-i hâline mûmâ-ileyh şöhrat ve tekeffül etmekle vilâyetinde kendü halinde sakin olmasına mümâna'at eylememek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene [1]121.

Hüküm 645

Kapudan paşaya ve Molova kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' (...) nâm karye sakinlerinden Fatıma nâm hatun gelüb bin yüz yigirmi bir ramazan-ı şerîfde şeref-i islâm ile müşerref oldukda karye-i mezbûrenin kocabaşlarından Dalyan ve Yorgaç ve Manol ve Manolaki ve Dokaç ve Yasef ve Baba Elendur nâm zimmîler üç yüz gurusluk emlâkını âhere bey' ve merkûmeyi Molova'ya ihzâr ve nâibine yüz gurus rüşvet vermekle merkûmenin küfrüne hüküm ve hüccet vermekle mezbûreyi karye-i mezbûreye getirüb üç ay gece ve gündüz işkence edüb anların kizbden ile koparub eline dinimize rucu' eyle yoksa seni ateşe yakarız deyü nice def'a kiliselere götürüb okudub nice dürlü eziyet ederler iken gece ile firâr ve bunun emsâli zulüm ü ta'addîlerinin nihayeti olmaduğun bildirüb ol bâbda hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden senki vezîr-i müşârun

ileyhsin ma'rifet-i şer'le ahvâlleri ta'arruz olunub iştikâsı vâki' olub (...) mezbûr anda ise bi-eyyi-hâl habs ve zikr olunan zimmileri dahi cümlesini kal'a-bend ve keyfiyet-i ahvâlî sıhhati üzere arz ve i'lâm ve mülke dahi şer'an sâbit olur ise alıverilmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

[Sayfa 163]

Hüküm 646

Nefyden afvı için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

Cizye hususiçün Sofya tarafına müvellâ ta'yîn olunan mevlâna Abdullah zîde fazluhûya hüküm ki:

Kıdvetü'l-emâcid el-Hâc Süleyman zîde mecduhû gelüb bin yüz yigirmi bir senesinden uhdesinde olan Sofya cizyesi aklâmından İzladı kazâsına tabi' (...) ve (...) ve sâ'ir karyelerin ehl-i zimmet reâyâsının cizyelerin tahsil için tarafından âdemı Mustafa nâm kimesneyi gönderdükde mezbûr Mustafa hilâf-ı şurut-ı berât reâyâdan ziyâde akçe almış değil iken ba'zı eşirranın tahriki ile reâyâ teşekkî ve hilâf-ı inhâ emir almalarıyla yerlûden nâib olmak memnu' iken her gelen kâdîya nâib olub nâ-hak olandan ahz-ı rüşvet etmekle hilâf-ı şer' gadr etmek âdet-i müstemirresi olan Sofya sâkinlerinden Hasan nâm nâib reâyâdan ahz-ı rüşvet etmekle mezbûr Mustafa'dan altmış yedi bin sekiz yüz kırk akçe gerü ve istirdâd ve hüccet verüb lakin mezbûr Hasan'ın verdüğü hüccet hilâf-ı şer' olduğun bil-fi'il Rumeli kâdîaskeri olan mevlâna Mustafa Mirza edâmallâhu te'âlâ fezâiluhu i'lâm etmekle nâib-i mezbûrun hilâfı zahir ve her bâr mâl-ı mîrînin ta'tiline bâ'is olduğun bildirüb ol bâbda hükm-i hümayûn rica etmeğin nâib-i merkûm diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 647

Nefyden afvı için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

Cizye hususiçün Sofya tarafına müvellâ ta'yîn olunan mevlâna Abdullah zîde fazlühûya hüküm ki:

El-Hâc Süleyman zîde mecduhû gelüb bin yüz yigirmi bir senesine mahsûb olmak üzere mûmâ-ileyhin uhde[sinde] olan Sofya cizyesi akladan İznebol kazâsında sâkin ehl-i zimmet reâyâ taifesininin üzerlerine edâsı lâzım gelen cizyeleriçün berât-ı âlişânım şurûtuna mugâyir bir akçe ve bir habbe izdibad alduğı yoğıken işbu on üç nefer dahi Sofya sakinlerinden Alicik oğlu demekle ma'ruf Hasan nâm kimesneye istinâd ile mücerred cizye evrakı sürülmemek için ehl-i zimmet reâyâ taifesi tahrik ve Rumeli vâlisine arz-ı hâl ve teşekki ettirmekle vâlî-i müşârun ileyh tarafından buyuruldu ile mubâşir gelüb vâki' hâl ma'rifet-i şer'le te'arrüf olundukda şurût-ı berâta mugâyir ziyâde bir akçe ve bir habbeleri alınmayub mesfurların teşekkîleri mücerred mâl-ı mîrîye gadr için olub eşirradan oldukların İznebol kâdîsı mektûbuyla i'lâm eyledüğün bildirüb ol bâbda hüküm-i hümayûnum rica etmeğın dergâh-ı mu'allâm çavuşlarından [] çavuş zîde kadruhû ma'rifetiyle ancak Alicik oğlu Hasan diyar-ı âhere nefy ü iclâ oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 648

İtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evahir-i C. Sene [1]121.

Anadolu Vâlisi Abdi Paşa'ya hüküm ki:

Kıdvetü'l-umerâ-ü'l-kiram Amasya sancağıbeği olub bil-fi'il serçeşme olan Nur Yahya dâme izzuhû arz-ı hâl edüb Katırcı oğlu demekle ma'ruf Mehmed bölükbaşı kendü halinde olmayub çırağlarından kırk elli nefer eşkıgayı başına cem ve kazâ be kazâ gezüb beher karyeden kurban ve konakcı ve bayrak akçesi nâmıyla onar on beşer guruşdan alub ve aldurub reâyâ fukarâsına ziyâde ta'addî ve rencîde etmekle bundan akdem reâyâyı mezbûrenin iştikâ ve iltimâslarıyla tarafından şakî-i mezbûre min ba'd şekâvet etmemek üzere tefhîm ve bendi müştemil kelimât ibret-i iktirân ile tenbih ve te'kid olunmuş iken mütenebbih olmayub yine kemâ fi'l-evvel ta'addî ve tecâvüzden hâlî olmamağla mezkûru bi-eyyi-hâl ele getirüb mîr-i mûmâ-ileyhin tarafından varan âdemisi ma'rifetiyle Konya Kal'ası'nda kal'a-bend ettirmek üzere Karaman vâlîsi ve ber-vech-i arpalık Beyşehir ve Karahisar-ı Sahib sancakları

mutasarrıflarına ve Konya Kal'ası dizdârına emr-i şerîfim ısdâr edüb lakin eşkıyâ-yı mezbûrenin Kütahiye'da oldukların mûmâ-ileyhin âdemisi haber aldugun ol tarafa vardıkda senki vezîr-i müşârun ileyhsin kühüdan tama-ı hâma düşüb ve berât alub eşkıyâ-yı merkûma Sahib çıkub emr-i şerîfim yedinden ahz ve alıkoyub ve âdemisini bir mektûb ile gerü döndürüb emr-i şerîfimin mazmun-ı münîfi icrâ olunmadugun bildirüb mezbûr Katırcıoğlu ve çırağları hâliyâ mîr-i mûmâ-ileyhin varan âdemisine teslîm ve kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olunmak bâbında hükm-i hümayûnum ricâ eyledüğü ecilden senki vezîr-i müşârun ileyhsin vech-i meşruh üzere mezbûrlar bi-eyyi-hâl mûmâ-ileyhin âdemisine teslîm ve Kütahiye Kal'ası'nda kal'a-bend ve arz u i'lâm eylemek için yazılmışdır.

[Fî] Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 649

Fî-mâ-ba'd kendü halinde olmak üzere itlâk olunmuşdur.

Fî Evâ'il-i L. Sene 1121.

Kavala Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Sâbıkan Kavala Kal'ası dizdârı olan Hüseyi'nin su-i hâli ihbar olunmağla kal'a-bend olunmak fermânım olmağın imdi merkûm dizdâr-ı sâbık Hüseyin zâbiti ma'rifetiyle Kavala Kal'ası'nda kal'a-bend eylemek için yazılmışdır.

[Fî] Evâhir-i R. Sene [1]121

Hüküm 650

Kirmastı nâibine hüküm ki:

Kirmastı'da mütüveffa lala Şahin Paşa câmi'-i şerîf ve imareti evkâfının mütevellî vekili Osman zîde kadruhû gelüb Kirmastı kasabası vakıf-ı müşârun ileyhin defterde mukayyed evkâfından olmağla beytü'l-mâl ve bac-ı bazar ihtisabı defter-i hakanî ve vakfiye-i müstakil vakfa hasıl-ı kayd olunub âherdan bir vechle müdâhale olunmak îcâb etmez iken bin yüz on yedi senesinde Mihaliç hassı voyvodası olan Hacı Ali nâm kimesneye Mihaliç sakinlerinden hevasına tâbi' Abdullah nâm kimesneye Kirmastı kazâsının niyabeti (...) ile alıvermekle nâib-i mezbûr bir hüccet alub on hücceti defterhâneye kayd ve vakfin defterhânedede hıfz olunan vakfiyesin ihrâc etdirüb zikr olunan bac-ı bazarı ol günlerden berü fuzûlî zabt edüb vakfa gadr

eylemekle hâliyâ mezkûrun hilâf-ı inhâ aldığı hüccet defterhânedan ref' ve bir kande ve aherde ve yedinde olan tuğralı ve mühürlü vakfiye sûret defterhâne-i âmiremde hıfz ve yedine sûret verildiğün bildirüb ol-babda hükm-i hümayûnum rica ve Dîvân-ı Hümayûnumda murâfa-i şer' olduklarında vakıf-ı mezbûrun sekiz yüz kırk dört senesi târihiyle müverrah olan mazmunuyla amel olunub defterhâne-i amiremde münderic ve vakfiye-i ma'mûl bahasında beytû'l-mâl ve bac-ı bazar ve ihtisab-ı münderic ve bin yüz on yedi senesi cumâzi'l-âhîri evâsıtına gelince taraf-ı vakıfdan zabt ve hâsıl olan rusûmât-ı vakf için kabz olunub hassını mezbûr tarafından ve taraf-ı âherden müdâhale olunmayub hakkı vakf tarafından olduğun eâlim'l ulema'l-mütebahhirin Rumeli kâdîaskeri olan Mevlânâ Mustafa mezîd'l (...) te'âlâ rızasıyla i'lâm etmekle mevlânâyı müşârun ileyhın i'lâmı mücebince amel olunub âherdan müdâhale olunmamak için yazılmışdır.

[]

[Sayfa 164]

Hüküm 651

Ohri Sancağı mutasarrıfına ve (...) kâdîsına hüküm ki:

Bender (?) Kal'ası dizdârı Mustafa ile kal'a-i mezbûre kapudanı diğer Mustafa mektûb gönderüb kal'a-i mezbûrenin kapusu karşusunda lonca ta'bir olunan mahall ile tophâne yerinde kangliyeden (?) (...) zâde demekle ma'ruf Mustafa ve Süleyman nâm kimesneler kuvvet-i maliyeleri sebebiyle müceddeden dükkanlar peydâ edüb kal'a-i mezbûre neferâtı ve sâ'irlerine gadr etmeleriyle mezbûrların ihdas eyledikleri dükkânların zararı men' ü def' olunmak bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına arz eyledikleri ecilden senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve mevlânâyı mûmâ-ileyhsin kadîmden mahall-i merkûmda ebniye olmayub kal'a-i mezbûrun top yeri ve kal'aya zararı ve muhaddis olduğü vâki' ise ma'rifet-i şer'le görölüb zararı men' ü def' olunmak için yazılmışdır.

[Fi] Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 652

Merkûm subaşı Ahmed'in ıtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i B. Sene 1121.

Edirne bostancıbaşısına hüküm ki:

Kırkkilise kazâsında nâibü'ş-şer olan Mevlâna es-Seyyid Fazlullah zîde ilmuḥû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb medîne-i Kırkkilise'de vâki' el-Hâc Zekeriya mahallesinde mütemekkin Miḥal nâm zımmî meclis-i şer'a varub mezfûr âlim sabâvetinden beru yetmiş seneden mütecâviz mahalle-i mezkûrede sâkin ve mütemekkin ve hîn-i tahrîrde mahalle-i mezbûrede mevcut ve hâneye kayd ve tahrîr olunmağla bu ana gelince vâki' olan tekâlifi mahalle-i mezbûre ehâlisiyle ma'ân edâ edüb hilaf-ı kânûn dahl ve rencîde olunmak icâb etmez iken Pınarhisarı kazâsına tâbi' Üsküb nâm karye subaşı Ahmed ehâlî-i karyeden Esteryan ve Lika ve Papa Tedorî ve Petro nâm zımmîler ile yekdil ve elbette seni zikr olunan Üsküb karyesine iskân ederiz deyü ta'addî ve rencîde etmeleriyle bundan akdem mezkûr Miḥal zımmî der-i devlet-medârıma gelüb i'lâm-ı hâl eyledikde vech-i meşruh üzere hilâf-ı kânûn iskân teklifiyle rencîde ve ta'addî olunmamak bâbında yedine emr-i şerîfim verilmişiken mezbûr Ahmed itâ'at-i emr etmeyüb Penayon nâm zımmîyi ahz u habs ve der-zincir etmekle zımmî-i mesfur yine der-i devlet-medârıma gelüb iştika eyledikde oğlu mesfur Hüseyin'in itlâk ve iskân teklifiyle rencîde ve remide olunmamak bâbında dergâh-ı mu'âllâm çavuşlarından Ömer çavuş zîde kadruḥû mübâşeretiyle tekrar emr-i şerîfim verilüb vardıkda mukaddemâ perâkende olan reâyâyayı vakfı cem' ve iskân için bâ-ferman-ı âli Edirne bostancıbaşı tarafından ta'yîn olunan Mehmed usta dahi meclis-i şer'a varub husus-ı merkûma ta'yîn olunan çavuş-ı merkûm ber-mucib-i emr-i âlî karye-i merkûme subaşı merkûm Ahmed ile zımmiyûn-u mesfûrdan ihzâr-ı şer' için iki def'a irsâl olundukda mezbûrlar itâ'at-i emr-i şer' etmeyüb mesfur Miḥal minvâl-i meşruh üzere yetmiş seneden mütecâviz mahalle-i mezbûrede sâkin ve hîn-i tahrîrde mevcut ve tahrîr olduğu Bend nâm karye sakinlerinden mütevellî vekili olan Ahmed muvâcehesinde mukaddemâ sâbit ve zâhir ve min ba'd hilaf-ı vâki' ta'addî olunmamak üzere müta'addîd evâmîr-i şerîfem verilmişiken bir vechle mütenebbih olmayub yine mezbûr Miḥal zımmiyi ol vechle ta'addî ve rencîde eylediklerin arz eyledüğü ecilden senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin karye-i merkûme subaşı Ahmed sâdır olan fermân-ı şerîfe itâ'at etmeyüb ahz ve kal'a-bend olunması mukteza olmağla mezbûru ahz ve Edirne Kal'ası'nda kal'a-bend eylemek için hüküm yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 653

Ferecik kazâsında nâibü'ş-şer olan mevlâna es-seyyid Abdurrahman zîde ilmuḥûya ve Kavala Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Senki nâib-i mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Karecik kasabası ehâlisi bi-ecma'hum meclis-i şer'a varub kasaba-i mezbûre sakinlerinden Hasan nâm kimesne kendi hâlinde olub bu ana değin kimesne yedinden ve lisanından müteezzi ve mütezarrır değil iken yine kasaba-i mezbûre sâkinlerinden Sabri nâm sipâhi mezbûr Hasan içün benim oğlum Süleyman nâm şâbbı emret fiil'i şeni kasdıyla heng-i ırz eyledi deyü hilaf-ı inha iştika ve Kavala Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak bâbında emr-i şerîfim ısdâr ve kal'a-bend etdirüb mezbûrun haline merhameten ıtlâk olunmak üzere emr-i şerîfim verilmek ricasına ilhahlarıyla arz eylediğın ecilden ma'rifet-i şer'le kefil alınub fi-mâ-ba'd kendi halinde olmak üzere kal'a-i mezbûreden ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 654

Ber-vech-i arpalık Saruhan Sancağı mutasarrıfı Paşa'ya [] ve kâdîsına ve Kayacık kazâsı nâibine hüküm ki:

Senki nâibsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Kayacık kasabasının a'yân ve fukarâsından cemm-i gafır ve cem'-i kesir meclis-i şer'a varub Kayacık kasbasında sâkin Kasaboğlu İbrahim nâm şakî kendü halinde olmayub ser-eşkıyâ olmağla hevâsına tâbi' bir kaç nefer şakîler ile bin yüz on senesinde ibâdu'llahın menzillerin basub malların nehb u gâret ve mutasarrıf oldukları bağların ve (...) mahsullerin cebren ahz ve ehl ü i'yâllerine hilâf-ı şer' ta'arruz etmekle ahvâllerin der-i devlet-medârıma i'lâm ve emr-i şerîfim ihrâc edüb mahalline vardıklarında emr-i şerîfi cebren ellerinden alub ihrâk-ı binnâr edüb ve her gelen hâkime icra etdirmeyüb fesâd ü şekâvetinden her birleri mütezarrır oldukların bildirüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum verilmek ricâsına vâki' hâli arz eyledüğün ecilden şer'le görölüb icrâ olduktan sonra şekâveti şer'an sâbit olur ise diyâr-ı âhere nefy ü iclâ oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 655

Bahr-i siyâha gidecek kalyonlar ve fırkateler üzerine başbuğ olan Mehmed dâme ikbâluhûya hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin seninle ma'ân karadenize gitmeleri fermânım olan beş kıta kalyon ve dört kıta fırkateler ile inşâ'allâhu te'âlâ mahalline vardığında zikr olunan kalyonlarda ve fırkatelerde olan levendâtı bir ferd himâye olunmamak üzere kemâl-i dikkat ve ihtimâm ile binnefs kendin yoklayub mevcud ve nâ-mevcudların başka başka tahrîr ve defter edüb defteriyle vâki' hâli sıhhati ve hakikati üzere der-i devlet-medârımda i'lâm eylesin deyü binnefs başdefterdâr olan el-Hâc Mehmed Efendi i'lâm eylemekle mücebince yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

[Sayfa 165]

Hüküm 656

[] Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Bundan akdem Akşehir sancağıbeği olan Mehmed levendât tâ'ifesini Ilgun kazâsında olan karyelere gönderüb karye be karye konub ezâ ve cefâ ve müft ü meccânen yiyüb icdiklerinden mâ'adâ her karyeden akçe alub Keşli (?) Türkmânından dokuz nefer Türkmân içün hârâmzadedir bana gönderin deyü tarafından âdemler ta'yîn eylediklerinde varan âdemlerine taraf-ı şer' den berât verildikten sonra Ilgun serdârı kâdî ile yekdil olub vermediler deyü hilâf-ı inhâ ve kal'a-bend olmak üzere fermân gönderdüm deyü seksen nefer süvâri levendât ile serdâr-ı mezkûrun evin basdırub serdâr-ı merkûm mahkemede bulunmağla tekrar mahkemeyi dahi basub Ilgun kâdîsına her biri şutûm-ı galîza ile şetm ve serdâr-ı merkûmu kayd u bend ile Akşehre getürdüb ve bâ'dehu Ilgun kazâsı ehâlîsi dahi Konya'ya varub düstur-ı mûkerrem müş'ar-i müfehham nizâmü'l-âlem hâliyâ Karaman Vâlîsi olan vezîrim Osman Paşa edâmallâhu te'âlâ iclâluhuya i'lâm-ı hal eylediklerinde vezîr-i müşârun ileyh dahi murafî-i şer' olmak üzere tarafından âdem gönderdikde itaat etdirdikde Ilgun kasabasında sakin ulema ve ayan kurasından olan fukara ve zuefasını iltimaslarıyla sabıkan Konya kadısı olan Mevlana Yusuf zidet fezâiluhu arz etmeğın vech-i meşruh üzere serdâr-ı merkûm kal'adan ıtlâk ve sebîli tahliye olunmak içün yazılmışdır.

Tahriren Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 657

Tokad nâibine ve Tokad Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Sâbıkan büyük rûznâmecî olan iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Ahmed dâme mecduhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb bin yüz yigirmi bir senesine mahsûb olmak üzere Erzurum ve tevâbi'-i aklâmı cizyesi cibâyeti mûmâ-ileyhin uhdesinde olub aklâm-ı mezbûr mülhakâtından Erzurum ve tevâbi'-i cizyesi yigirmi iki bin beş yüz gurus Erzurumda sâkin yeniçeri tâ'ifesinden yigirmi sekiz sekbanların mütekâid Gedik Ahmed mûmâ-ileyhin tarafından tefviz olunmağla mezbûr dahi şaban-ı şerîf guresinden hazîne-i külli tahsiline mübâşeret ve tahsil üzere iken mezkûr için Tortumlu İbrahim'in hevâdarlarındandır deyü Tokad Kal'ası'nda kal'a-bend olunmak üzere emr-i şerîfim sâdır olduğuna binâen hâliyâ kal'a-i mezbûrede kal'a-bend olunmağla bu sebep ile uhdesinde olan kazâların cizyelerinin nısfından ziyadesi tahsil olunmayub reâyâ zimmetinde kalub mûmâ-ileyhe ve mâl-ı mîrîye gadr olunduğun bildirüb mezbûrun şimdiye değin ıslâh-ı nefis etmesi melhûz olunmağla haline merhameten sâkin olduğu mahalden kavî kefilleri alınub ve cürmü afv ve kal'a-i mezbûreden ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğın vech-i meşrûh üzere ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Tahriren Fî 24 R.

Hüküm 658

Bir sûreti on dördüncü neferâtından Niksar Kal'ası'nda kal'a-bend olunan mazlum Mustafa'nın ıtlâkıçün yazılmışdır sabit ve tevâbi'-i cizyesi deruhde etmiştir.

Hüküm 659

İlbasan sancağıbeği Zeynel Mehmed dâme izzuhûya hüküm ki:

Senki mîr-i mûmâ-ileyhsin İlbasan Sancağı'nda lebb-i deryada vâki' Dıraç iskelesi malikâne olmazdan mukaddem eslâfın taraflarından âdemler ta'yîn ve lebb-i deryâyı hıfz u hirâset ve iskele-i mezbûreye gelüb giden sefâini yoklayub gerek kahve ve hinta ve şair ve zehâyir makûlesi ve gerek kükürd ve güherçile ve sâ'ir bunun emsâli memnû'âtından olan eşyâ diyâra gitmekden men olunur iken iskele-i mezbûre eminleri tama-ı hâma düşüb kefare sefâyinine hinta ve şair ve kahve ve kükürd ve güherçile ve sâ'ir bunun emsâli memnû'âtından

olan eşyânın verilmesine rıza verüb ibâdu'llahın müzâyakalarına ve mahatt-ı azime bâ'is ve bâdî olduklarından mâ'adâ iskele-i mezbûreye gelen kefere sefineleri umenâyı mezkûrenin zîr-i himâyelerinde olmağla iskele-i mezbûre limanında nice fitne vü fesâdın vukû'una sebep oldukları mukaddemâ i'lâm olundukda zehâyir ve sâ'ir memnu'attan olan eşyâ mahall-i âhere nakl olmamagicün iskele-i mezbûreye gelen zâd u zahire ve sâ'ir gelüb giden sefâyinin tarafından yoklanması fermânım olmağın bu keyfiyeti ahz u celbe vesile edüb iskele-i mezbûreye gelüb giden ruesâyı sefâyin ve ashâb-ı merâkibin yoklama ve avâriyye akçesi nâmıyla ve sâ'ir bahâne ile tarafından bi-gayri hakkın akçelerin alınub ta'ciz ve tazyik olundukları ihbâr ve iştika olunub ve bu keyfiyet ise tüccar tâ'ifesinin iskele-i merkümeden inkitâna ve ümenânın iltizâmlarında olan envâl-i mîrîyenin kesr ü noksanına bâ'is olmağla sana tenbih ve ittihad için işbu emr-i şerîfim ısdâr ve irsâl olunmuşdur imdi mukaddemâ ve hâliyâ fermânım olduğu üzere iskele-i merkümeden zehâyir ve sâ'ir memnû'âtdan olan eşyâ mahall-i âhere nakl olmamagicün gelüb giden sefâyini tecessüs ve tefahhus ve kadîmisi üzere yoklayub lakin bu bahâne ile hilaf-ı şer-i şerîf tarafından akçelerin alınub ta'ciz ve tazyik olunmakdan be-gâyet ihtirâz eylesesin şöyleki bundan sonra dahi bu husus hafiyeten def'a be def'a tecessüs etdirülüb iskele-i mezbûreye tereddüd eden ashâb-ı sefâyinden yoklama takribi ile ve yahud âher bahâne ile hilaf-ı şer-i şerîf bir nesne alunduğu veyahud âher bahâne ile hilaf-ı şer-i şerîf bir nesne bana menfaati mutazammın değildir deyü zikr olunan sefâyinin tefahhusunda tarafından müsamaha olunmağla diyâr-ı küffara zehayir vebsâ'ir memnû'âtdan olan eşyâdan bir nesne gittüğü istimâ' olunursa fi-mâ-ba'd cibâyeti kendine muhal bilüb ana göre ziyâde basiret ve intibah ile hareket eylesesiz deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

[Sayfa 166]

Hüküm 660

Nefyden afv olunmağla işbu emr-i şerîfimden ıtlâk olunmuşdur.

Fî 11 N. Sene [1]121.

Silistre kâdîsına hüküm ki:

İntihâ-i serhad-i İslamiye'den Özi'de vâki' Kal'a-i Atik'in agavât ve neferârâtı Südde-i Sa'âdetime mahzâr gönderüb nezaret-i iskele-i Silistre ve Ruscuk ve tevâbi'i mukâta'âsı kal'a-

i mezbûre neferâtına ta'yîn ocaklıkları olmağla haricden kat'an müdâhale olunmak icab etmez iken Silistre sükkanından a'yândan Karahasanoğlu Seyyid Ahmed nâm kimesne kendü halinde olmayub taraflarından ta'yîn eyledikleri eminlerini rencîde ve mukâta'â-i mezbûre mahsulüne külli gadr olunduğun bildirüb ol bâbda emr-i şerîfim verilmek ricâsına mahzâr birle istid'âyı inâyet etmeleriyle senede on altı yük altı bin akçe mâlî olan nezaret-i iskele-i Silistre ve Ruscuk ve tevâbî'i serhad-i Özi'de vâki' Özi-i Atik Kal'ası neferâtının mevâcibleri mukâbelesinde taraflarından zabt olunmak üzere hatt-ı hümayûn-ı şevket-merkûm ile ocaklıkları olub mukâta'âları mahlûlüne kayd olunan â'şar ve bâd-ı hevâ ve rusûmât-ı sâ'ireye vechen mine'l-vucuh taraf-ı âherdan bir ferd müdâhale eylememek üzere berâtları şurûtunda mukayyed olub ve neferât-ı mezkûrenin ocaklıkları mukâta'âlarına gerek kâdî ve mutesellim ve gerek a'yân-ı vilâyet taraflarından dahi dahl ve ta'arruz olunduğ yoğ iken ashâb-ı ağrazdan şerr ü fesâdî zâhir ve mukaddemâ diyâr-ı âhere nefyiçün emr-i şerîf sâdır olan Silistre sükkanından Karahasanoğlu Seyyid Ahmed bir iki seneden berü mukâta'â-i mezbûre eminlerine rahat vermeyüb nice nice mahsulatlarına gadr eylediğinden gayrı kendüsü ubûr etdirdüğü eşyâdan bir nesne vermeyüb ve hâliyâ bu sene Silistre kazâsında Meradet (?) nâm karyeyi iltizâm etmekle (...) adasında ve sâ'ir adalarda sâkin olan kadîmi dalyancı reâyâyı i'mâl ve hile ile kaldırub kendü olduğı karyeye nakl ve hâliyâ zabtında olmağla hilâfından ve mugâyir-i hatt-ı hümayûn karye-i mezbûrede müceddeden iskele ihdâs âyende ve revendeyi mürûr u ubur ve senki Silistre kâdîsısın sen dahi mezbûra tebaiyet ve yekdil olmanla mezbûr eminleri üzerine cumhur ve firar etdirüb ve nefsi-i Silistre iskelesinde dahi üç aydan berü mürâsele ile âhere zabt etdirüb mezbûrun şerrinden âdem göndermeğe iktidarları olmayub ve her ne kadar ehl-i fesâd kimesneler var ise zîr-i destinde olmağla kemâl-i ta'addîsinden nâşi eminlerini bî-vech ahz u habs etmekle mukayyed olub şerrinden emin olmamalarıyla mezbûr Ahmed vilâyet-i mezbûrdan nef ve ocaklık iskeleleri taraflarından zabt etdirilmek üzere mahzâr edüb ve iskele zabticün verülen mürâseleyi ibrâz eylediklerin ve bundan akdem kendü halinde olmayub fukarâyı tefrim ve tecrim ve ahz-ı rüşvet edüb ve kâdîya dahi aldırmadıkca da'vâ gördürmeyüb bunun emsâli zulüm ü ta'addîsinin nihayeti olmaduğun Silistre kazâsı ehâlîsi i'lâm eylediklerinde mezbûr diyâr-ı âhere nefy ü ta'addîsi men' olunmak üzere bin yüz on altı senesinde emr-i şerîfim verildikten sonra yine sene-i mezbûrede itlakiçün dahi emr-i şerîfim verüldüğü iftihâru'l emâcid vel'l-ekâbir bil-fi'îl başdefterdâtım olan Mehmed dâme uluvvuhû i'lâm etmeğın vech-i meşrûh üzere diyâr-ı âhere nefy ü iclâsıçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 661

Kavala Ka'lası dizdârına hüküm ki:

[] nâm hatun gelüb oğlu Mustafa bundan akdem Keşan nâibi iken âherkazâlarda vâki' Urfan ve Karaağaç iskelelerine tayin olunan sefinelere Buğday tahmiline mürasele verdiğiinden mâ'adâ ba'zı kimesnelerin hafiyeten akçelerin alub bilâ emr-i şerîf sefinelerine buğday tahmil ve nakline izin verüb te'dibe muhtac olmağla Kavala Kal'ası'nda habs ve kal'a-bend olunması fermânım olmuşidi ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğin fî-mâ-ba'd umurunda sadakat etmek şartıyla ıtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 662

Rodoscuk nâibine hüküm ki:

Merhûm ve mağfûrû'n-leh Ebul-Feth Sultân Mehmed Hân tâbe serâhu evkâfindan Rodoscuk ve tevâbi'i mukâta'âsı zâbitı olan Hüseyin zîde kadruhû ile medine-i Rodoscuk ehâlisi gelüb sabıkan Burusa'da yeniçeri zâbitı olub hâliyâ medine-i mezbûrede müsâfereten sakın Haseki Hüseyin kendü halinde olmayub alakası yoğiken umur-ı vakfa karışub ve reâyâyı darb ve nicesin mecruh ve ba'zısını habs etdirüb akce ve kahvelerin almadıkca ıtlâk etmeyüb bundan akdem ahvâlî der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda kendü halinde olub hilâf-ı şer' ta'addîsi men' birle evâmîr-i şerîfe verilmişiken mündef' olmayub yine vech-i meşrûh üzere ta'addî ve tecavüz üzere olduğun bildirüb ol-bâbda hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden mezkûr kendü halinde olmamağla Gelibolu'ya nefy olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 663

Erzurum vâlîsine ve mollâsına ve Niksar Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Erzurum'da olan altmış bir bölüğün Kör İsmail nâm yeniçeri Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb mezbûr içün Tortumlu İbrahim'in hevadarlarından olub ser-cem'iyet ve menba-ı fesâd ve müteharrik-i fitnedir deyü sâdır olan hatt-ı hümâyûn şevket-makrunum mücebince

Niksar Kal'ası'nda kal'a-bend olunub lakin kendüye isnad olunan ahvâlde alakası olmaduğun bildirüb kal'adan ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğin fî-mâ-ba'd kendü halinde olmak şartıyla ıtlâk olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 664

Erzurum vâlisine ve Trabzon beylerbeyisine ve Gümüşhane kâdısına ve Gümüşhane emini [] zîde kadruhûya hüküm ki:

Gümüşhane madencisi olan Tanaş nâm zımmî Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb mesfur bin yüz on senesinde Gümüşhane emini iken Gümüşhane mâlından taraf-ı mîrîye medyun olmağla canib-i mîrîye olan deyni inşâ'allâhu te'âlâ üç seneye değin edâ eylemek üzere fermân-ı şerîfim sâdır olmağla mâl-ı mîrîyi tamamen edâ ve teslîm etmedikce sâ'ir dâyinlerine ta'addî ve rencîde etdirilmemek bâbında hüküm-i hümayûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere amel olunmak emrim olmuştur buyurdumki.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene [1]121.

[Sayfa 167]

Hüküm 665

Alaşehir kâdısına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûrda sâkin müderrisinden Mevlânâ Seyyid Mustafa zîde ilmuhû arz-ı hâl edüb bundan akdem Aydın Sancağı mütesellimi İbrahim emr-i şerîfimle me'mûr olduğı eşkıyânın istisalleriçün müsâfereteten İnegöl ve Marmara kazâlarına nüzûl eyledikde bunun için hevâsına tâbî' on nefer şakîler ile ittifak ve Kal'a kapuların sedd ü bend ve umûr-ı vilâyetin ihtilâline bâ'is oldu deyü mütesellim-i mezbûrun tarafından der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda ıslâh-ı nefis için diyâr-ı âhere nefy ü iclâsı fermânım olmuşidi fî-mâ-ba'd kendi halinde ikâmet eylemek üzere nefy ü iclâdan afv olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğin fî-mâ-ba'd kendi halinde durmak üzere afviçün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 666

İtlâkiçün emr-i şerîf sâdır olmuştur.

Fî 13 B. Sene [1]122.

Tire kazâsı nâibine hüküm ki:

Aydın Sancağı mütesellimi İbrahim zîde mecduhû Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Aydın Sancağı emîru'l umerâü'l- kiram el-Hâc Nasuh dâme ikbâluhûnun uhdesinde olmağla Tire kazâsında yeniçeri serdârı olan Abdurrahman kendi hâlinde olmayub vilâyet umûruna karışub nizâm-ı umur-ı memleket ihtilâline bâ'is olduğun arz etmeğın mezbûr Abdurrahman serdâr ba'dehu azl olunmağla diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 667

Kal'a-i cedîd muhafızı Vezîr Mehmed Paşa'ya hüküm ki:

Sedîd-i sübûr-ı islâmiyeden kal'a-i cedîdin bi-avnihi te'âlâ muhâfazası devlet-i aliyyemin ehemmi mehmından olmağla sâbikan dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri ocağından sekban başı olub hâliyâ kal'a-i cedîd muhâfazasına me'mûr olan Selim dâme mecduhû ma'rifetiyle Trabzon eyâletinde ve etrâf ve eknâfında yarar ve tûvânâ kul oğlanlarından ve cenk ü harbe kâdir tam'ü-silah garib yiğitlerden odalu ve yarağlar min-haysü'l-mecmu üç bin nefer yeniçeri tahrîr ve bir sükkan ve üzerlerine mu'temed aleyh çavuşlar ta'yîn ve sefinelere vaz' hüsn-ı hasene muhâfaza-i mezbûra irsâl olunmak için mûmâ-ileyh Selime hitâben ocak tarafından mühürlü mektûb verilüb ve mezbûrların bir gün evvel mahall-i me'mûra nakl ve îsalleri hususuna gereği gibi takayyüd ve ihtimâm eylemek üzere taraf-ı devlet-i aliyyemden dahi dergâh-ı mu'allâm kapucubaşlarından iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim [] dâme mecduhû mübâşeretile emr-i şerîfim şeref-yâfte-i sūdûr olmuşidi lakin eyâlet-i Trabzon ve havâlisinde vâki' iskele ma'berlerde olan tüccar ve ashâb-ı merâkib ve sâ'ir ruesânın sefineleri ekseriya ticaret tarikiyle kal'a-i cedîde varub anda meks üzere olmalarıyla el-hâletü hâzihî Trabzon ve havâlisinde olan iskelelerde bulunmayub ol tarafdân kal'a-i cedîde nakl olunacak yeniçeri neferâtının tevakkuf ve tehirine bâ'is olduğun haber alınmağla imdi senki vezîr-i müşârun ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde Trabzon tarafından ticaret tarikiyle ol tarafa varub kal'a-i cedîdde meks edeb ashâb-ı sefâyini anda meks etdirmeyüb ve henüz boşalmamış gemiler dahi var ise anları dahi boşaltırub ve mu'tad olan navl ile neferât-ı mezbûreyi Trabzondan kal'a-i

cedîde nakl eylemek üzere sefâyin-i mezkûreyi bir gün ve bir saat mukaddem Trabzona iâde ve testîr ve ırsâle ziyâde takayyüd ve ihtimâm eyleyesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 668

Kıbrıs vâlisine ve Lefkoşa monlâsına hüküm ki:

Bundan akdem hekimbaşı iken vefat eden Seyyid [] efendinin zevcesi saraylı Hândan nâm hatun südde-i sa'âdetime arz-ı hâl gönderüb mezbûrenin bin yüz altı senesinde hatt-ı hümâyûn-ı şevket-merkûm mücebince sâdır olan emr-i şerîf ile Kıbrıs ceziresine nefy olunub bî-kes olduğundan târih-i mezbûrdan berü cezire-i merkûmede sadakat-i nas ile geçünüb fakire ve müceb-i merhamet olduğun bildirüb cezire-i mezbûreden sebîli tahliye ve ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etdikde vech-i meşrûh üzere ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Rebi'ül-ahîr Sene 1121.

Hüküm 669

Kars beylerbeyisine ve Kars kâdîsına ve İspir Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Zaruşat ma'a Şöregel kâdîsı mevlânâ İbrahim zîde fazluhû mektûb gönderüb Kars ehâlisinden olub hasebi vâiz olan Deli Hâfız demekle ma'ruf kimesne ulûm-ı akliye ve nakliyyede mahirdir mezbûr zühd ve takviyyede mahir ehl-i fazl kimesne olmağla ba'zı ehl-i garaz hasedlerinden nâşi dokuz nefer kimesneler ma'ân bundan akdem Kars beylerbeyisi İbrahim Paşa'yı tahrik ve Zeydanlı ve Reydani ekrâdı aşiretlerin urdurub emval ve eşyâ ve devvab ve mevâşilerin gasb ve bakır kızların bekarların izale ve nice âdemlerin mecruh ve mâl-ı mîrî ve evkâf-ı mukâta'â-yı zabt ve evâmir-i şerîfeye adem-i itâ'at ve inkıyâdı nümayandır deyü İspir Kal'ası'na kal'a-bend olunması fermânım olmağla haline merhamet olunmak bâbında inâyet ricasına arz etmeğin fi-mâ-ba'd kendü halinde olub el mesalihine karışmamak üzere mezbûr Deli Hafız ıtlâk olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 670

Kal'a-i cedid muhafızına hüküm ki:

Ulemâdan Mustafa zîde ilmuḥû gelüb mezbûr bundan akdem Edirne'den vaaz ve nasihat için emr-i şerîf ile İlbasan canibine tayin olunmağla varub İlbasan'da kalub ba'dehû bir kaç seneden sonra bir mesalihi için kal'a-i cedide varmakla anda bir kaç zaman vaaz ve nasihat üzere iken senki vezîr-i müşârun ileyhsin kendüsünü ol tarafda kal'a-bend eyledüğün bildirüb İlbasan'da ehl ü iyaline gitmek üzere kal'a-i mezbûrdan ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet etmeğin senki vezîr-i müşârun ileyhsin anda durmayub vilâyetine gitmek üzere sebîli tahliye oluna deyü hüküm yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

[Sayfa 168]

Hüküm 671

Trabzon beylerbeyisine ve Trabzon ve Rize kâdîlarına hüküm ki:

Senki Trabzon kâdîsı mevlânâ Faik Mahmud zîde fazluhusun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Hemşin mukâta'âsına ber-vech-i mâlikâne mutasarrıf olan emîrû'l-umerâi'l-kiram Murtaza dâme ikbâluḥû Rize kasabası ehâlîsinden olub hâliyâ Trabzon iskelesi mukâta'âsının ber-vech-i mâlikâne bir hissesine mutasarrıf olan Abdurrahim ile Rize kazâsı ehâlîsinde Ahmed ve Osman nâm kimesneler için hevâlarına tâbi' otuz kırk nefer eşkiyâ ile mutasarrıf olduğum Hemşin mukâta'âsında voyvodam üzerine hücum ve mahsûlâtın ahz u kabz etdirmeyüb ta'addî etmeleriyle mukâta'â-i mezbûre ehâlîsinin perîşân olmalarına bâ'is olmuşlardır deyü hilâf-ı inha der-i devlet-medârıma gelüb teşekkî ve mezbûrunun Samsun Kal'ası'nda kal'a-bend olunmaları için emr-i şerîfim ısdar eyledikten sonra Trabzon ve Rize ehâlîsinden mezbûr Abdurrahim'in keyfiyet-i ahvâlî bî-garaz müsliminden ma'rifet-i şer'le tefahhus ve sıhhati ve hakikati üzere der-i devlet-medârıma arz olunmak üzere tekrar emr-i şerîfim verilüb mezbûr Abdurrahim'in keyfiyet-i ahvâlî medine-i Trabzon ehâlîsinden sual olundukda zikr olunan hemşin mukâta'âsı medine-i mezbûreye dört konak ba'dî olub ve mezbûr Abdurrahim dört seneden berü medine-i mezbûre iskelesi mukâta'âsı mahsûlü cem'ine meşgul ve kendü halinde olub zikr sebkat eden fesâd ve şekâvet kendüden sâdır olmayub husus-ı mezbûr merkûm Abdurrahim'e isnâd-ı hâlim yine ve iftirâ-i mütazarrır deyü medine-i mezbûrede sâkin ulemâ ve sulehâ ve eimme ve hutaba ve a'yân ve eşrafı Asitâne-i Sa'âdetime

mahzâr etmeleriyle ol babda istid'â-yı i' nayet eylediklerin arz eylediğın ecilden vech-i meşruh üzere kendü hâlinde olmak üzere rencide etdirilmemek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 672

Edirne ve Sakız mollalarına ve Edirne bostancıbaşısına ve Midillü kâdısına ve Keşan nâibine hüküm ki:

Seyyidetü'l-muhadderât ekliletü'l-muhassenât validem sultân dâmet ismetuhânın Galata'da bina eyledüğü câmî'-i şerîfleri evkâfından Edirne kazâsına tâbi' Ahur nâm karyede vâki' çiftlikleri kethüdâsı olan el-Hâc Hüseyin zîde kadruhû arz-ı hâl edüb zikr olunan çiftliklerde hâsıl olan sekiz bin keyl mîkdârı buğday dört beş seneden berü fûruht olunmayub zayi ve telef olmağa yüz tutmağla sâlifü'z-zikr sekiz bin keyl buğday Keşan kazâsında vâki' İbrice iskelesine nakl ve iskele-i mezbûreden Akdeniz'de olan ba'zı cezayire ve mahallere hinta nakline emr-i şerîfimle tayin olunan altı bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Seyyid oğlu Hacı Ahmed ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Moralı Hacı Ahmed nâm iki nefer reislere rızalarıyla narh-ı cârî üzere fûruht veyahud navl-ı sefine ile tahmil ve Sakız ve Midillü cezirelerine nakline mûmâna'at olunmamak bâbında hükmi- hümayûnum rica etmeğın vech-i meşruh üzere iskele-i merkûmeye götürüb mezkûran reislerin sefinelerine vaz' ve Sakız ve Midillü'ye nakl ve hüccet-i şer'iyye getürmek için yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene [1]121.

Hüküm 673

Erzurum vâlisine hüküm ki:

Senki vezîr-i müşârun ileyhsin mektûb gönderüb sâbıkan Kars beylerbeyisi olan Murtaza Paşa'nın ber-vech-i mâlikâne uhdesinde olan Hemşin mukâta'âsını zabt u rabt ve mâl-ı mîrîsin tahsiline mühâlefet eden mütegalibeden Rize sakinlerinden Ahmed ve karındaşı Osman nâm kimesnelerin nefy ü iclâ olunmalarının luzûmunu Rize kâdısı der-i devlet-medârıma i'lâm eyledikde mezbûrlar bundan sonra dahi mütenebbih olmayub ta'addî ve tecâvüz üzere olurlar ise mübâşir ma'rifetiyle nefy ü iclâ olunmaları için emr-i şerîfim sâdır olmağla senki vezîr-i müşârun ileyhsin mübâşirin yanına tarafından âdem tayin ve irsal olunub vardıklarında

mezbûr Ahmed ve karındaşı Osman kasabadan hâric mahalde sakin ve erbâb-ı mütegalibeden yeniçerilik iddi'âsıyla nice fesâdı mürtekib ve sâdır olan evâmir-i şerîfem vusûlünde mezbûrları bi-eyyi hâl ele getürüb ahz ve kal'a-bend ve arz u i'lâm eylemek için yazılmışdır.

[Fî] Evâ'il-i Cemâziyel-evvel Sene 1121.

Hüküm 674

Ber-vech-i arpalık Hüdâvendigâr Sancağı'na mutasarrıf olan dâme ikbaluhuya ve Bergama kâdîsına hüküm ki:

Senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Bergama kazâsı sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan İbrahim nâm kimesnenin eytamının vasî-i muhtarı ve ammleri olan Hacı Ahmed nâm kimesnenin şer'le muhâsebesi görölmek için eytam-ı mezbûrenin ügey babası olan bayrakdâr Koca Mustafa nâm kimesnenin ihrâc etdirdüğü emr-i şerîf mücebince senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin tarafından buyuruldu ile tayin olunan mübâşir mahalline vardıkda mezbûrun da'vâsı şer'en mütalaa olmayub iddi'âsı şirret olduğu vech-i şer'i üzere zahir olmağla şer'an cevap verilmişiken kâni' olmayub Bergama kâdîsı ile Bergama müftisü Ahmed merkûm Hacı Ahmed sahib çıkub himaye ve i'ânetleri sebebiyle hakkım icra olunmadı deyü merkûm Koca Mustafa hilaf-ı inha ile müft-i merkûm hakkında ifk ve iftira ile iştika ve müfti-i merkûmu diyar-ı âhere iclâ ve vasi-i mezbûr dahi Ahmed Burusa'ya ihzar olmak üzere emr-i şerîfi ısdar ve Bergama'ya varub (...) olmağla müfti-i merkûm emr-i şerîfime imtisalen bilâ tevakkuf Bergama'dan kalkub Âsitâne-i Sa'âdetime zahib olub ve merkûmdan Bergama ve civarında olan kazâların ehâlisi razı ve hoşnud ve merkûm bayrakdâr Koca Mustafa yetim-i mezbûrun malını ekl ve bey' ümidiyle validelerin alub küllî gadr murad edüb ve müfti-i merkûmun hakkında olan şikâyeti iftirâ-yı mahz olmağla müfti-i merkûmenin nefyden afv olunmak bâbında emr-i şerîfim ricasına arz eyledüğün ecilden müfti-i merkûm umur-ı nâsa karışmayub kendi halinde olmak üzere nefyden afv ve vilâyetinde ikâmetine mûmâna'at olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

[Sayfa 169]

Hüküm 675

Ülgün ve Bar Kal'alarına maliye tarafından emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olunan [] zîde mecduhûya hüküm ki:

İntihâ-i serhad-i mansûremden İskenderiyye Sancağı'nda vâki' Ülgün ve Bar kal'alar için sâbikan ber-vech-i arpalık İskenderiyye Sancağı'na mutasarrıf olan Ömer Paşa'nın uhdesinde olan cizye malına mahsûb olmak üzere bundan akdem mübâya'ası fermânım olan mühimmât-ı cebehânedan zikr olunan kal'alara bir nesne dâhil olmuş değil iken Ülgün Kal'ası'nda müstahfızan-ı atik cemâ'ati dizdârı Hüseyin ve azebân-ı atik ağası Hasan ve kapudanı Murad ve atik yerlü topcubaşısı Bali ve gönüllüyân ağası Muhammed ve Kal'a-i Zir dizdârı Muhammed ve tabya-i cedîd dizdârı Muhammed ve Kal'a-i Zir topcubaşısı Hasan ve tabya-i cedid urban ağası İlyas ve tabya dizdârı Hızır ve yerlü yeniçeri ağası Hasan ve Yalıkapusu tabyası topcubaşısı Süleyman ve humbaracı başısı Nureddin ve karhâne dizdârı Muhammed ve deryâ kapudanı Mustafa ve Yalıçeşmesi kapudanı Hasan ile Bar Kal'ası dizdârı İbrahim ve gönüllüyân ağası Süleyman ve kapudanı Muhammed ve kal'a-i mezbûrede Kal'a-i Zir dizdârı Süleyman ve beşlüyân ağası Abdulkadir ve Kal'a-i Zir azebân ağası Ali ve yerlü cebecibaşısı Şehbaz mühimmat-ı mezkûre zikr olunan kal'alara gelüb teslim ve ahz u kabz ve hıfz olunmuşdur deyü memhûr mahzâr ve temessük verüb ve ânların bu habasete cesâretleri Ülgün Kal'ası dizdârı Hüseyin ve yerlü yeniçeri ağası Hasan ve gönüllüyân ağası Muhammed ve merkûmun babası sâbikan gönüllüyân ağası Oruc nâm kimesnelerin ibram ve ilhahlarıyla olub ve mezbûrların bu misillü hilâf-ı vâki' mevadd için arz u mahzâr etmek âdet-i müstemirreleridir deyü hâliyâ ber-vech-i arpalık İskenderiyye Sancağı'na mutasarrıf olan Halil Paşa tarafından der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda mezkûr Ömer Paşa ile bâlâda mestûrû'l-ism olan dizdârlar ve ağavâtın Âsitâne-i Sa'âdetime ihzarları fermânım olmuş idi el-hâleti hazihi sâlifü'z-zikr ağavâtdan ba'zıları bu tarafa gelüb mezkûr Halil Paşa'nın vech-i meşruh üzere olan arzı hilafdır deyü teşekki etmeleriyle mezkûr Halil Paşa'nın dahi bu tarafa ihzârı iktiza etmekde imdi senki mübâşir-i mûmâ-ileyhsin işbu emr-i şerîfim vusûlünde mezkûr Ömer Paşa ile dizdâr ve ağavâtdan ol tarafda bulunanların mezkûr Halil Paşa'yı dahi ma'ân icâleten der-i devlet-medârıma ihzâr eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene 1121.

Hüküm 676

Ber-vech-i arpalık Kayseriye Sancağı'na mutasarrıf olan Abdulgafur dame ikbâluhûya ve Yörükân cemâ'atinden Karahacılı ve Kürkcilü ve Bozdoğanlı aşiretleri zâbitlerine ve kethüdâlarına hüküm ki:

Adana eyaletinde vâki' mîr-livâ hâslarından Sis Sancağı hâssı mukâta'âsı bundan akdem havass-ı hümayûnuma ilhak ve Adana mukâta'âtı iltizâmına idhal olunduktan sonra yine Mirлива hassı olmak üzere tashîh olunub lakin livâ-i mezbûr eyâlet-i Adana mutasarrıfı olanlar tarafından zabt olunmağla ânların muteselliminin ta'addî eylemelerinden gayrı hâliyâ Sis kazâsında ve havalisinde kozanoğlu dağlarında sim ve nuhas madenleri zuhûr etmekle işletdirilmesi Sis reâyâsının amelesine muhtac olub ve bu def'a ba'zı reâyâsı maden hıdmetine istihdam olundukda eyâlet-i merkûme mutasarrıfı ve kozanoğulları mûmâna'at eylediklerinden gayrı tâ'ife-i eşkıyâdan ba'zıları dahi kazâ-i mezbûre reâyâsı madende işlemeye komayub ve anda bulunan rea'yâyı dahi madende ahz ve tecrim eylediklerinden reâyâ tâ'ifesi ta'addîlerine takat getüremeyüb hıdmetden nûkûl etmeleriyle kazâ-i mezbûr reâyâsı Adana iltizâmından ve Mirлива hassından iffrâz ve madenlere bağlanub Gümüşhane'de istihdam olunan reâyânın imal ve mukaddema mezalimden perîşân olub âher mahallerde hâneye kayd olunmayan rea'yâ dahi kadîmî yerlerine iskân olunmak üzere müceddeden tahrîr olunduğu sûretde senevi on altı kese akçe hâsıl olmak üzere maden mübâşiri Seyyid Ahmed zîde kadruhû i'lâm etmekle eşkıyânın şekâvetleri men' ü def' ve Sis kazâsında ve cebel-i Kozan'da sâkin olan cemâ'atler ve karyeler senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyhsin senin ve mübâşir-i merkûmun ma'rifetiyle tahrîr ve defter olunması fermânım olmağla me'mûr olduğunuz üzere Sis Sancağı'na varub Sis kazâsı kasabasında vâki' itâ'at üzere olan reâyâ ve askeri ve iddi'â-yı siyâdet ve muâkabat edenleri ve kuscı ve güherçile reâyâsını ve livâ-i mezbûrun zu'amâ ve erbâb-ı timarından itâ'at üzere olanlarını dahi timar ve haslarıyla başka başka tahrîr ve defteri bu tarafa irsâl olunub ancak livâ-i mezbûrda vâki' cebel-i mezkûrda sakin olan Kozanoğullarından beş vezîr destlerinde olan cemâ'atin söz sahiblerinden dahi on üç nefer ceman on sekiz nefer kimesneler kendü hallerinde olmayub bilâ sened iddi'â-yı siyâdet edenleri ve hevalarına tâbi' sekiz yüz mikdârı evlerin dahi tahrîr ve defter etdirilmesine mâni olmalarıyla taraf-ı şer' den kirâren ve mirâren âdem gönderilüb da'vet-i şer' olunmuşlar iken itâ'at etmediklerinden mâ'adâ tahrîr defterine gecenlere dahi siz niçün tahrîr olundunuz deyü arz ve ihanet etmeleriyle eşkıyâ-yı mezbûre aynı hal üzere kalurlar ise sâ'ir kendü halinde olanlara dahi ta'arruz ve emvâl ve erzakların nehb u

gâret ve katl-i nüfusuna cesâret edecekleri emir ve mukarrer olub ve defterhâne-i âmiremde sâlifü'z-zikr isimli cemâ'at kaydı bulunub ve vukuf olanlardan suâl olundukda cemâ'at-i merkûme bin yüz on üç senesinde Rakka'ya iskân olunan ba'zı cemâ'atlerin perâkendesinden cem' ve livâ-i mezbûrda ve cebel-i merkûmda tahassun ve ihtifâ eyleyüb şekâvetleri sebebiyle diledikleri yerlerde ziraat ve hirâset ve istedikleri yaylakda yaylayub ve öşür ü resm gibi bir nesne vermeyüb her vechle isyan üzere olub ve üzerlerinden tahrîr geçmeyüb bir kaç seneden berü sâ'ir öşür ü resm verir cemâ'atler misillü bunlardan a'sâr [ve] rusûmât almayub ve taleb olundukda muharebeye tasaddileri haber verüb mîrîye her vechle gadrları zahir olmağla husus-ı mezbûr için ehâl-i vilâyetin iş erleri ve ihtiyârlarıyla istişare olundukda Hacılı ve Gökçelü ve Bozdoğanlı Yörükânından beş yüz nefer tüfenk endaz ile üzerlerine varıldığı sûretde liva-i mezbûrun zabt ü rabtına ve tanzim-i ahvâlîne ve reâyâ ve berâyanın temin ve tatminine ve sâ'irlerinin itâ'at ve inkiyâda sebâtına vesile olur deyü ihbar olunmağla taife-i mezbûrenin adem-i itâ'at emr-i şerîfim ile bu mertebe ta'addî ve tecavüzlerine bâ'is olan sâlifü'z-zikr on sekiz nefer içlerinden ahz ve sâ'irleri fermânım olduğu üzere tahrîr olunmağla rencîde ederler ise müheyya eylemedikleri halde mârû'z-zikr on sekiz neferden mâ'adâ sâ'ir şekâvet üzere olanları dahi her ne tarik ile olur ise olsun bi-eyyi hâl ahz ve ele götürüb Adana Kal'ası'nda kal'a-bend ve sâ'irlerini ale'l-esâmî tahrîr ve defter ve iddî'â-yı siyâdet edenleri dahi ol cânibde olan nakibu'l-eşrâf kâ'im-makamı ma'rifeti ve ma'rifet-i şer'le tefahhus ve sahîhü'l-nesebi keramet olanlardan harac arâzîsi ve kânûn üzere âdet-i ağnamları alınub ve siyâdetde alakaları olmayanları dahi reâyâ defterine kayd ve sâ'ir reâyâ misillü harac arâzîlerin ve rusum-ı sâ'irleri alınmak üzere cümlesin deftere idhal ve defterden bir ferd haric kalmayub ve fî-mâ-ba'd şer'-i şerîf ve emr-i münîf ve zâbitlerine itâ'at ve inkiyad eylemek üzere (...) ve ba'de-zemân adem-i itâ'atleri zâhir olur ise tezevvüdleri tahsil olunmak bâbında hüccet olunub hücceti der-i devlet-medârıma irsâl olunmak üzere emr-i şerîfim verilmek için başdefterdârım olan el-Hâc Mehmed i'lâm etmekle vech-i meşrûh üzere amel oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i R. Sene [1]121.

[Sayfa 170]

Hüküm 677

Haleb vâlîsine ve monlâsına ve Payas kâdisına hüküm ki:

İbrahim Hânzâde Ali dâme mecduhû arz-ı hâl edüb mûmâ-ileyhin mütevellisi olduğu dedesi şehit Mehmed Paşa'nın evkâfından kasaba-i Payas ehâlîsinden Şeyh Mehmed ve Hızır Çavuş ve Deli Hasan nâm kimesneler kendü hallerinde olmayub eşirradan olmağla yalnız mahkemede eşkıyâ fukarâsını hükkama gamz ve yed-i rüşvet ve şâhid-i zûr olub ve nicelerin tecrim etdirüb ve ba'zı kimesnelere iftirâ vü bühtân edüb ve her bâr fitne vü fesâddan ve reâyâ fukarâsını ve vakf-ı mezbûr mütevellisini ta'cîzden hâlî olmadıkların bildirüb mezkûrlar askerilik iddi'âsında olmalarıyla şer'-i şerîfe müteallık maslahatları olmadıkça mahkemeye varmayub kendi hallerinde olmak üzere tenbih olunub mütenebbih olmazlar ise ıslâh-ı nefis edinceye değin kal'a-bend olunmaları bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşruh üzere şer'le tenbih ve tekid olunub mütenebbih olmayub itâ'at-i emr-i şer' etmezler ise ıslâh-ı nefis edince kal'a-bend olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 678

Sakız muhafızı Vezîr Ali Paşa'ya ve mollâsına hüküm ki:

Abdullah dâme mecduhû Südde-i Sa'âdetime arz-ı hâl edüb İstanbul'da simkeşhâne mukâta'âsı ber-vech-i mâlikâne mûmâ-ileyhin uhdesinde olub ve İstanbul ve Burusa ve Selânik'den gayrı mahallerde kimse yoğiken Sakız'da ba'zılar hafiyeten simkeşlik edüb mukâta'â-i merkûmenin ihtilâline bâ'is olmalarıyla bundan akdem tenbih ve te'kid birle men u def ve mütenebbih olmayanların yedlerinden âlatların ahz ve kendülerinin şer'le haklarında lâzım gelen icrâ olunmak üzere mübâşir ma'rifetiyle emr-i şerîfim verilmişiken hâliyâ Mehmed Efendi ve Pasdırmacıoğlu demekle ma'ruf kimesneler ile Emirze ve Kirkor ve Yanaki ve Bani ve Kostantin ve Nikola ve diğer Kostantin nâm zımmîler mütenebbih olmayub âlâtlar kurub sırren ve alenen sim işledikleri zâhir olmağla zikr olunan dokuz nefer ve sâ'irin yedlerinde bulunan harc ve sâ'ir âlâtların ahz ve Âsitâne-i Sa'âdetime irsâl olunub fi-mâ-ba'd ol tarafda simkeşlik etdirilmeyüb men u def olunmak bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 679

Molova Kal'ası dizdârına hüküm ki:

Üsküdar kâdisı mevlânâ Mehmed zîdet fezâiluhu Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb medîne-i Üsküdar ehâlisinden kutbu'l-ârifin şeyh hüdâyi Mahmud Efendi Kuddüse sırruhû'l-azizin asitânelerinde hâliyâ seccade nişîn olan mefahi'ül süleha'il tekye Erzincani Şeyh Mustafa ve Nassuhi Şeyh Mehmed ve Divânizâde Şeyh Muhammed ve Şeyh Seyyid İsmail zîde salahuhum ve müderrîsîn-i kiramdan Mevlâna Mustafa ve Mevlânâ es-seyyid Mehmed ebû Saîdî ve Mevlânâ Abdullah ve eş-Şeyh Ali Efendi ve eş-Şeyh es-Seyyid el-Hâc Mehmed Efendi ve Mihrimah Sultân Câmi'-i şerîfi hatibi Muharrem Efendi ve imâmı Ali Efendi ve Valide-i Atik imâmı Abdülmümin Efendi ve Osman Efendi ve Mehmed Paşa cam-i şerîfi hatibi İbrahim Efendi ve Davud Paşa Câmi'-i şerîfi hatibi el-Hâc Salih Efendi ve imâm Abdullah Efendi ve eş-şeyh Abdurrahman Efendi ve Osman Efendi demekle ma'rûf kimesneler aziz-i mûmâ-ileyhin tekyesi kurbunda sakın birinci bölüğün Mustafa bin İslam dede nâm yeniçeri kendi halinde olup lakin Edirne vakasında ikrahen bulunduğundan ba'zı ashab-ı ağraz mezbûru hilâf-ı inha etmekle mukaddemâ mezkûr Muhammed emr-i şerîfimle Molova Kal'ası'nda kal'a-bend olunmağla hâliyâ mezbûrun müsinnе validesi ve bir ehli ve iki veled-i sağıri zelil ve ser-gerdan kalub vech-i maişet kemâl-i hürriyete muztarr olub mahall-i merhamet olduklarını mahzâr ve mezbûr Mustafa'nın mahallesi ve hılâfeti (?) ehâlisinden imâm Ömer Efendi ve Salih Efendi ve Hasan Çelebi ve Mehmed dede ve Ahmed dede ve Abdullah dede ve Ali dede ve Hasan dede ve Mehmed Ali Çelebi ve Ali Efendi demekle ma'ruf kimesneler ile Abdurrahman ve molla Mehmed ve (...) Abdurrahman ve Salih nâm kimesneler meclis-i şer' de nefsine kefil olub hîn-i mutâlibede meclis-i hükkâmı ihzar ederiz deyü taahhüd ve iltizâm eylediklerin ba'de't-tescil arz eyledüğün ecilden vech-i meşruh üzere birinci bölüğün mezbûr Mustafa kal'a-i mezbûreden ıtlâk oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 680

Âsitâne-i Sa'âdetimden memalik-i mahrusemin nihayetine varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlara ve kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyet ve iş erlerine hüküm ki:

Macar taifesinden Rakoçoğlunun tarafından ba'zı mesalih içün der-i devlet-medârıma gelen âdemisi Henzalik hâliyâ gerüye avdet etmekle siz ki mûmâ-ileyhimsiz mesfur her kangınızın taht-ı kazâsına varub dâhil olur ise bir ferde ta'addî ve rencîde etdirilmeyüb ve gerek

icâb eder istihkak-ı sâ'ir memnû'âtdan bir şey kaçırılmamak üzere savb-ı maksuda mürûruna mûmâna'at olunmamak bâbında yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 681

Tatarpazarı nâibine hüküm ki:

Tatarpazarı hassına ber-vech-i mâlikane mutasarrıf olan el-Hâc Süleyman zîde mecduhû arz-ı hâl edüb nefsi-i tatar bazarının bac-ı bazarı defterde hassı mezbûra hâsıl kayd olunub ve kânûn ve defter mücebince tahsil için bundan akdem emr-i şerîfim dahi sâdır olmuşiken mukaddemâ Bozcaada Kal'ası'nda kal'a-bend olunması fermân olmuşiken bir tarikle ıtlâk olunan Tatarbazarı sakinlerinden Memiş nâm kimesne kendi halinde durmayub hevasına tâbi' nüvvâb ve tüccardan ba'zı eşirra ile yekdil ve itâ'at-i emr-i şerîfim eylemeyüb bac-ı baar rusumunun tahsiline mûmâna'at ve mâl-ı mîrîye gadr eyledüğün bildirüb mezbûr Memiş diyâr-ı âhere nefy ve kânûn-ı defter mücebince gâib olan bac rusumu tahsil olunmak bâbında emr-i şerîfim rica eyledüğü ecilden vech-i meşruh üzere ta'addîsi vâki' ise diyâr-ı âhere nefy ve kânûn ve defter mücebince bac rusumu tahsil olunmağıçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. sene [1]121.

[Sayfa 171]

Hüküm 682

Nefyden afvlarıçün emr-i şerîf yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Z. Sene 1121.

Sofya kâdisına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb medine-i Sofya sükkanından ba'zı bî-garaz kimesneler meclis-i şer'a varub hâliyâ medine-i mezbûre sakinlerinden Doğancı Mahmud ve zümre-i sipahiyandan Ali'nin oğlu Hasan ve sipah kapucubaşısı Hüseyin nâm kimesneler üç seneden mütecâviz birbirleriyle yekdil ve yekcihet olub ehâlî beynlerine nice fesâdat ilka eylediklerinden mâ'adâ gelen vâlîlerin her biri bir gün gamz ile bî-vech nice kimesnelerin malların aldırub ve ırzların heng ve reâyâ beynine dahi ilkâ-i fitne edüb ve mâl-ı mîrî tahsiline

dahi mûmâna'atları olub hatta ramazan -ı şerîfde hâliyâ Rumeli Vâlisi İsmail Paşa huzurunda akd olunan meclisde cemm-i gafîr keyfiyetlerini haber verüb der-i devlet-medâra dahi arz u mahzâr olmuşiken paşayı müşârun ileyh tama-ı hâmindan nâşi bir mikdar akçelerin almağla mezbûrlara gûşad verüb fesâdatların dahi âzir olduğun ihbar eylediklerinden maada senki mevlanâ-yı mûmâ-ileyhsin meclisi mağtedid-i mezkûrda eşhası mezburun müvacehelerinde nice fesadların huzurunda bî-garaz Müslimîn haber verdiklerini ve mezbûrlar reâyâ fukarâsından bilâ zimmet bir kaç def'a akçe salyane edüb paşayı müşârun ileyhe pîş-keş çekdikleri sen dahi malumun olduğun arz eylediğin ecilden mezbûrlar ıslah-ı nefis için diyar-ı âhere nefy ü iclâ olunmaları için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 683

Paşayı mezkûrun çiftliği merkûmda ikâmeti kendüye münasib olmamağla her kimin da'vâsı var ise divân-ı hüymâynda mürâfaa olmak üzere Âsitâne-i sa'âdete ihzarı için yazılmışdır.

Evasıt-ı Ca. Sene 1121.

Kethüdası merkûmu dahi Ergiri menzilinde ikâmetine mümanaat olunmamak üzere yazılmışdır.

Ber-vech-i arpalık Avlonya Paşası'na ve Ergiri kasrı kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr ehâlîsi gelüb sabıkan ber-vech-i arpalık Yanya Sancağı'na mutasarrıf olan Arslan paşa zulüm ü ta'addîsi sebebiyle livâ-i mezbûrdan azl ve ba'dehu Avlonya ve Delvine sancakları kendüye tevcih olunub Delvine'ye vardukda margaliç eşkıyâsı bahânesiyle Delvine Sancağı'nda sakın müslüman ve zımmî reâyâ tâ'ifesinin bi-gayr-i hakkın nice koyun ve sığırların ve cerime namıyla dahi küllî akçelerin aldıktan sonra livâ-i mezbûrdan dahi ma'zûlen Yanya'ya varub sakın oldukda anda dahi kendü hâlinde olmayub ve karındaşı Ahmed ve dahi zu'amâdan ba'zı müfsidler kendüsüne istinad ile şer'-i şerîfe ve melan ve hükkâma ve zâbitlarına itâ'at etmeyüb bu misillü nice fesâd ve şekâvetleri olduğu mukaddema der-i devlet-medârıma i'lâm olundukda mezkûr Arslan Paşa'nın vilâyeti olan Ergiri kasrında ikâmeti fermânım olmağla paşayı mezkûr Ergiri kasrı kazâsına duhûlünde ibtidâ iki yüz nefer sekban ile Avrancı (?) nâm karyeye varub ahâlîsinin bin beş yüz aded koyunların gasb ve kazâlarında

kışlak yoğiken kırk elli bin mikdârı koyunların raî ve fukarânın ekinlerin ve bağların mahsûlün yedirüb ve koyunların men' murad eylediklerinde çobanlarını ve kendüsüne şikâyet edenleri darb ve bir dahi kendüsüne gelüb şikâyet etmemek üzere terhib ve tahvif etmekle zulüm ü ta'addîsinden aciz ve muzdaribü'l ahvâl oldukların bildirüb paşayı mezkûr kethüdâsı Hüseyin ile Ergiri kasrı kazâsına on iki saat ba'd mesafesi olan Delvine Sancağı'nda vâki' ve derbend çiftliği demekle ma'ruf çiftliğine varub ikâmet eylemek bâbında emr-i şerîfim rica eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere paşayı merkûm ve kethüdâsı Hüseyin çiftlik-i merkûmda ikâmet eylemeleri bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 684

Muğla kâdîsına ve kazâ-i mezbûrda vâki' yeniçeri serdârına ve ocak ihtiyârlarına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûr sâkinlerinden yeniçerilik iddi'âsın eden Urun oğlu Hüseyin ve Erzurumlu [] ve Hızır oğlu Halil ve Paşalioğlu [] ve Mehmed nâm şakîler kendü hallerinde olmayub hevalarına tâbi' elli altmış mikdârı eşkıyâ ile tecemmu' ve senki serdâr-ı mezkûrsun habsinde olan eşkıyâyı cebren ahz için konağın basdiklarından mâ'adâ Menteşe Sancağı mütesellimi Hacı İbrahim'in sâkin olduğu hânesine dahi hücum ve bir kaç nefer âdemlerin darb ve cerh edüb ziyade fesâd ü şekâvete cesâret eyledikleri der-i devlet-medârıma arz u i'lâm olunmağla zikr olunan eşkıyâ tecessüs ve tefahhus ve bulundukları mahalde bi-eyyi hâl ahz ve Âsitâne-i Sa'âdetime ihzarları fermân olunmağla [] bölüğün [] zîde kadruhû ta'yîn ve irsâl olunmuştur imdi zikr olunan şakîleri gaybet ve firar etdirmeyüb her ne mahalde bulunurlar ise cümle ittifakıyla alâ eyyi hal ahz ve mübâşir-i merkûma teslîm ve yanına mu'temed-i aleyh âdemler koşulub bir gün evvel Âsitâne-i Sa'âdetime irsal ve ihzar eyleyesiz ve senki mübâşir-i merkûmsun husus-ı mezbûrda tekâsül ve tehâvün etmeyüb ziyade basiret ve intibah üzere olub serdâr-ı merkûmun ve sâ'ir ocak ihtiyârlarının i'ânetleri ve ittifak ve ittiadlarıyla eşkıyâ-yı merkûmeyi alâ eyyi hal ahz ve gaybet ve ihtifa ederler ise cümle ittifakı ile şer'le buldurması lâzım gelenlere buldurdub fermân olunduğu üzere bir gün evvel Âsitâne-i Sa'âdetime ihzarlarına vakt-i tam eyleyesin şöyleki bu emr-i mehâmımdan tehâvün ve tekâsülünüz zuhur eder ise asla öZR ü cevabınız ısgâ olunmayub ukûbât-ı şedîde ile mu'âkab olacağınızı mukarrer

ve muhakkak bilüb ana göre basiret ve intibah üzere hareket eyleyesiz deyü bil-fi'îl yeniçeri ağası Mustafa ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb verilmekle mücebince amel oluna deyü hüküm yazılmışdır.

Fî Evâil-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 685

Mihaliççık kâdîsına ve Ertuğrulgazi evkâfı mütevellîsine hüküm ki:

Merhûm müşârun ileyhin evkâfı karyelerinden kazâ-i mezbûra tâbi' Obruğu (?) nâm karye sakinlerinden Mehmed nâm kimesne gelüb bundan akdem kızı Rahna nâm bakar-i bâliğayı bin yüz yigirmi senesinde bir kimesneye tezvîc etmek murad eyledikde karye-i mezbûre sakinlerinden Emir nâm kimesne kızını oğlum Receb'e ver deyü buna ibram etmekle bu dahi küfvü olmadığından âher kimesneye akd etmekle mezbûr Receb garazan bunun menzilin basub kızı mezbûrenin saçını kat' ile fesâd ü şekâvete cesâret ve ırzını heng edüb ve sâ'ir ehâlî-i karye dahi mezbûrun şerrinden emin olmayub perâkende ve perîşân olmalarına bais olduğun bildirüb senki mütevellî-i mûmâ-ileyhsin ma'rifetinle mezbûr Receb ahz ve vech-i meşruh üzere olan fesâd ü şekâveti şer'an sâbit oldukda ukûbât-ı meşruadan şer'le hakkında lâzım gelen cezası tertib olunmak bâbında hükm-i hümayûnum rica eyledüğü ecilden vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

[Sayfa 172]

Hüküm 686

Edirne kâdîsına ve Edirne bostancıbaşısına hüküm ki:

Yanbolu kâdîsı mevlânâ Mehmed zîde fazluhû Südde-i Sa'âdetime mektûb [gönderüb] medine-i Yanbolu'da müsâfereten sakin beylik (...) tâ'ifesinden Mustafa ve Hasan odabaşı nâm kimesneler ile ve Nika Estemad nâm zımmî meclis-i şer'î şerîfe varub ber-vech-i malikâne Şumnu hassına mutasarrıf olub medîne-i mezbûrede sakin Gazi Giray Sultân zulüm ve fesâd ü şekâvet ve şenaat ile mevsuf olduğundan gayrı bin yüz yigirmi senesinde tüfenk ile ba'zıların darb ve cerh ve ba'zıların dahi bi-gayr-i hakkın ahz ve evine götürüb iki yüz kamçı darb ve sahib-i firaş edüb ve atâler-i lisân ve emret oğullarına fiil-i şeni' kasdıyla ta'arruz ve dükkandan

mevcud olan emvallerin nehb ü gâret etdüğünü (...) muvahhidinden ba'de'l-istihbar alâ-vukû' üzere der-i devlet-medârıma i'lâm eyle deyü ilhah eylediklerinden fî nefsü'l-emr şakî-i mezbûr Mustafa'yı tüfenk ile sol kolunu darb ü cerh ve amel-mande edüb ve merkûm Hasan odabaşayı bi-gayr-i hakkın cebren ve evine götürüb iki yüz kamçı darb edüb ve mesfur Estemad zımmînin emret oğlunu fiil-i şen'îye cesâret ve dükkanında olan emvalini nehb ü gâret eyledüğü cemm-i gafır ve cem'i kesir alâ tarikü's-şehade haber verdiklerin hükm-i hümayûnum ricasına ilhahlarıyla arz etmeğin senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin Sultân-ı merkûmu Edirne'ye ihzar ve murâfî-i şer' edüb ve senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin şer'le ahvâllerin görüb arz olunduğu üzere sübût bulur ise kendüyü habs edüb keyfiyet-i ahvâlî arz olunmak için yazılmışdır.

[Fî] Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 687

Edirne monlâsına ve Edirne bostancıbaşısına hüküm ki:

Mehmed nâm kimesne gelüb Yanbolu kasabası sakinlerinden olub şekâvet ile ma'ruf Gazi Giray Sultân Kara Mehmed nâm kimesne ile kasaba-i mezbûrenin voyvodalığına ber-vech-i iştirak mutasarrıflar olmağla bin yüz yigirmi senesinde gece karındaşı Hasan nâm kimesne kendü halinde gider iken voyvodalar etbâ'larıyla üzerine varub nice kimesneler feryadına erişdikde sultân-ı merkûm kendü gulamına tüfenk ile katl eyle deyü emr etmekle ol dahi karındaşı mezbûru tüfenk ile urub bi-gayr-i hakkın katl etmekle zulüm ü ta'addî olunduğun bildirüb sultân-ı merkûm katil olan gulamıyla ihzar olunmak bâbında hükm-i hümayûnum rica etmeğin vech-i meşruh üzere senki bostancıbaşı mûmâ-ileyhsin mübâşeretinle Edirne'ye ihzar ve senki mevlânâ-yı mûmâ-ileyhsin şer'le sabit olur ise habs edüb sıhhati üzere arz ve i'lâm olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 688

Sâdır olan emr-i şerîf varmayub kal'ada mahbus kalmağla tekrar müceddeden ıtlâkiçün yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ş. Sene [1]121.

İlbasan Sancağıbeği Zeynel Mehmed dâme izzuhûya hüküm ki:

Bundan akdem Dıraç limanında Trabluslunun akdarmaların Venedik konsolosu cebren nez' eyledikde sabıkan Dıraç Kal'ası dizdârı olan [] nâm kimesne bu emr-i münkerden mesfur konsolosu men' etmediği için senki mîr-i mûmâ-ileyhsin dizdâr-ı merkûmun habs ve kal'a-bend olunması fermânım olmuşıdi şimdiye değin ıslâh-ı nefis etmesi melhûz olmağla merhameten kal'adan ıtlâk olunmak bâbında istid'âyı inâyet olunmağın kal'adan ıtlâk olunmak emrim olmuşdur buyurdum ki.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 689

Bolu nâibine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi' Beyköyü nâm karye ahâlisinden imâm Hasan ve el-Hâc Mehmed ve molla İsmail ve İbrahim ve Hüseyin ve Mehmed ve Halil ve diğer Hüseyin ve diğer Halil nâm kimesneler ve sâ'irleri ve medîne-i Bolu sükkanından el-Hâc Ahmed ve el-Hâc Mehmed ve Ahmed ve Abdusselam ve Halil ve diğer el-Hâc Mehmed ve sâ'irden cemm-i gafir ve cem'i kesir meclis-i şer'a varub karye-i mezbûre sakinlerinden Bayıroğlu Hüseyin Beşe demekle ma'ruf kimesne eşkıyâdan olmağla şekâvetinden nâşi bundan akdem Osman Paşa mezkûru bir def'a kimesnelerin zevcelerine ta'arruz eyledüğü hüccet-i şer'iyeye olunub ve dahi nice kimesnelerin ırzların heng ve kendülerin cerh ve malların nehb u gâret eyledüğünden mâ'adâ hâliyâ sakin olduğu menzilinde sekiz aydan berü bir fahişe avreti fiil-i şeni' kasdıyla saklayub ve her-bâr hevasına tabi' kimesneler ile şürb-i hamr edüb bunun emsali fesâddan hâlî olmaduğu ilhahlarıyla arz eylediğin ecilden şakî-i mezbûr ıslah-ı nefsiçün diyar-ı âhere nefy olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121

Hüküm 690

İtlâk olunmuşlardır.

Fî Evâhir-i B. Sene 1121.

Alanya paşasına ve Manavgad kâdîsına hüküm ki:

Kazâ-i mezbûra tâbi' Salur nâm karye ehâlisi gelüb yine karye-i mezbûrdan Ahmed kâdî ve oğlu Ebubekir nâm kimesneler hevalarına tâbi' otuz neferden mütecâviz kuttâ'ü't-tarîk

eşkıyâsın başına cem' edüb bin yüz yigirmi senesinde hânelerin basub emval ve eşyâların nehb ü gâret ve bilâ emr-i şerîf üzerlerine akçe salyanesin tevzi' ve cebren tahsil eyleyüb bu misillü zulümatdan perâkende ve perîşân olmalarına bâ'is oldukların bildirüb şer'le görölüb icrayı hak olunmak bâbında emr-i şerîfim rica eyledikleri ecilden senki mîr-i mîrân-ı mûmâ-ileyh ve mevlânâyı mezkûrsun mezkûrları ihzâr-ı şer' ve ashâb-ı hukukun ba'de's-sübût hakların tahsil ve icrâyı hak olundukdan sonra diyâr-ı âhere nefy olunmak içün yazılmışdır.

[Fî] Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

Hüküm 691

Srebreniçe kâdîsına hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûr muzâfatından (...) nahiyesine tâbi' (...) nâm karyeden Karin mahallesinde vâki' fetih zemânından berü ehl-i zimmet reâyanın yedlerinden terk olunan kadîmî kilisanın etraf ve divarları harâbe müşerref olduğun şî'âre-i Müslimîn ihbar etmeleriyle ol-babda hükm-i hümâyûnum verilmek ricasına ilhahlarıyla arz eyledüğün ecilden cümle ma'rifetiyle vaz-ı kadîmîsi üzere şer'le keşf ve hamiyet ve arz u i'lâm olunmak içün yazılmışdır.

Fî Evâhir-i Ca. Sene 1121.

[Sayfa 173]

Hüküm 692

Doyran kazâsına ve Selanik muhâfazasında dergâh-ı mu'âllâm yeniçerileri zâbiti haseki Abdullah zîde mecduhûya hüküm ki:

Doyran kazâsında vâki' kadîmü'l-eyyamdan berü senede bir kere duran binabere bey' ve şıra içün etraf ve eknâfdan müctemi' olan tüccar taifesi bey' ve şiraya mübâşeret esnasında cevânib-i erba'adan sürrâk ve hârâmzâde tâ'ifesinden ecnâs-ı muhtelif kesret ve vefret üzere gelüb tüccar tâ'ifesinin emvâl ve erzakların nehb u gâret ve ibâdullahı ta'ciz ve rencîde ve fesâda ve şekâvete cesâret etmeleriyle tüccar tâ'ifesini ve sâ'ir sürrâk ve eşkıyâdan ve hârâmzâde tâ'ifesinden ve hirâset ve himayet ve sıyânet içün kadîmî üzere Selanik'de yeniçeri zâbiti olanlar ta'yîn oluna gelmekle senki zâbit-i mûmâ-ileyhsin mu'tâd-ı kadîm üzere yarar ve güzîde ve müstevfa âdemlerinle bazar-ı mezbûra varub bey' ve şirâ içün etraf ve eknâfdan müctemi' olan

tüccar tâ'ifesini ve emvâl ve erzaklarını gereği gibi hıfz u hırâset ve reâyâ ve berâyâyı himayet ve sıyânet ve cevânib-i erbiadan gelen şakî ve ehl-i fesâd ve sürrâk ve hârâmezade tâ'ifesin ma'rifet-i şer'le ahz u habs ve şer'le haklarında lâzım geleni icrâ edüb ve erâzil ve eşkıyânın def-i şerr ü mazarratları ile tüccar ve sâ'ir ibâdu'llahın emvâl ve a'râzına zarar ve gezend erişdirilmekten ve hilaf-ı şer' kimesneye dahl ü ta'arruz ve tecâvüzden be-gâyet ihtirâz ve ictinâb eylesin deyü bil-fi'il dergâh-ı mu'âllâ yeniçerileri ağası olan Mustafa Ağa dâme uluvvuhû tarafından mühürlü mektûb verilmekle mücebince amel olunmak bâbında fermân-ı âlişânım sâdır olmuştur.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

Hüküm 693

Kapudan Paşaya ve Foça nâibine hüküm ki:

Senki nâib-i mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Saruhan Sancağı'nda lebb-i deryâda vâki' serhadd-i mansûremden olan Foça-i Atik Kal'ası'nda bin yüz yigirmi bir senesi şehir-i rebû'l-ahirinin yigirmi dördüncü yevm-i salisede vakt-i zuhûrda bi-emrillahi te'âlâ zelzele-i azime vâki' olmağla kal'a-i merkûmenin canib-i garbîsinde vâki' liman divarına muttasıl bâb-ı kebirden Tophâne'ye varınca altı aded burc ve bâru dıvarları bilkülliye harâb ve müceddeden binâyâ muhtac olub ve bâb-ı kebîrin iki cânibinde vâki' burclar dahi harâb ve bâb-ı mezbûra muttasıl mescid-i şerîf üzerine düşmekle mescid dahi harâb ve yine bâb-ı kebirden iç kal'a kapusuna varınca olan divarın iki burcu ve dıvarının kal'a cânibi temeline varınca kal'a tarafına düşüb mukabilinde olan menzillerin harâb edüb ve dizdâr sakin olub cebehâne vaz' olunacak iç kal'anın iki burcu düşüb ve duvarları dahi odalar üzerine düşmekle dizdâr sâkin olmağa imkan olmayub ve kal'a-i mezbûrenin cânib-i şarkisinde olan dıvarların ekser mevâzii harâb ve burclarının dahi ba'zılarının zîr ve bâlâsı ve ba'zılarının yalnız bâlâsı harâb ve ta'mîre muhtac olub ve merhûm ve mağfûrû'n-leh Ebulfeth Gazi Sultân Mehmed Hân tâbe serâhunun binâ eyledüğü câmi'i şerîfin minaresi şerefesinden kubbe üzerine düşmekle bir kaç yerinden şakk ve taşra kubbeleri dahi harâb olmağla salavât-ı hamsenin edâsı mümkün olmayub hâric-i kal'ada musallâda edâyı salavat olunub ve iç kal'a kurbunda vâki' mescid-i şerîfin minâresi temelinden mescid-i şerîf üzerine düşmekle mescid dahi harâb olub ve kal'ada vâki' otuz kırk mikdârı menzilin ba'zıları harâb ve ba'zıları ta'mîre muhtac olub ve hâliyâ kal'a-i mezbûr

zelzeleden hâli olmamağla kemâl-i havf haşyetlerinden nâşi ehl-i i'yâlleriyle cem'an ehâlî-i kal'a-i mezbûre taşrasında vâki' musallâda sâkin olub ehali-i kal'anın ahvâlleri diğer-gûn olmağla bu sene-i mübârekede kal'a-i mezbûrenin bina ve ta'mîri umur-ı mühimmeden olduğun arz eylediğin ecilden senki vezîr-i müşârun ileyhsin ma'rifet-i şer'le keşf ve arz u i'lâm eylemek emrim olmuştur deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

Hüküm 694

Ferecik nâibine ve Ferecik voyvodasına hüküm ki:

Senki nâib-i mezkûrsun mektûb gönderüb Farecik kazâsı ehâlîsi bi-ecma'hum meclis-i şer'a varub Akdeniz'de vâki' Sakız ve Midilli ve Molova ve İzmir nâm mahallerden ba'zı müslüman kayıkları İnöz kasabası önünden geçüb hınta iştirâsiçün Nehr-i Meriç ile îsâle ve Ferecik kurbalarına gelüb lenger-endâz olub Filibe ve Pazarcık ve Yanbolu ve ol havâlilerin ekser reâyâsı ve zu'amâ ve erbâb-ı timar ve evkâf mültezimleri hınta mahsullerini araba ve sallara tahmil ve getürüb mahall-i mezbûrda bey' ve şirâ etmeleriyle tabi' ve müşterileri cânib-i şer'den men ü def' olunmak murad olundukdan biz müslüman ve ada zahirecileriyüz harbî kefare ile muamelemiz yokdur deyü cevap ve bir vechle memnu' ve mütenebbih olmayub kayıklarına hınta tahmil ve Akdeniz taraflarına girüb ne mahalle girdikleri malûm olmamağla keyfiyet-i ahvâlî ilhahlarıyla arz eylediğin ecilden siz ki mûmâ-ileyhümasız fî-mâ-ba'd bilâ emr-i şerîf bir ferde zahire nakline ruhsat verilmeyüb men' ü def' olunub bundan sonra zâhîre nakl olduğun istimâ' olunur ise muâkeb ve muâteb olursuz ana göre basiret ve intibah üzere hareket eyemeniz içün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

[Sayfa 174]

Hüküm 695

Rodoscuk nâibine ve Boğaz Hisar dizdârlarına hüküm ki:

Rodoscuk zahirecileri gelüb Rodoscuk iskelesinden Akdeniz'de vâki' ba'zı cezâyir ve mahallere hınta nakline emr-i şerîfimle ta'yîn ve tahsis olunan ruesâyı sefâyinden üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan yemisci zimmî Halil ve iki bin beş yüz keyl-i İstanbulî

buğday alur sefinesi olan odun kapulu burunsuz ve yine iki bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Samatyalı Hacı İbrahim ve üç bin beş yüz keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Hocapaşalı Abdi nâm dört nefer reisler bunların ve şeriklerinin zahire almalarına mûmâna'at eylediklerinden mâ'adâ memnu' olan mahallere hınta nakl ve fermân-ı hümâyûnum mugâyir harekete cesâret eylediklerin bildirüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin zikr olunan dört nefer reislere fi-mâ-ba'd sefinelerine tahmil eyledikleri buğdayı boğazdan taşra götürmeyüb İstanbul'a getürmek üzere ma'rifet-i şer'le muhkem tenbih ve te'kid eyleyüb ve siz ki dizdârlarsız mezkûrûn reislerin Boğaz Hisarları'nda taşra mürûrlarına ruhsat verilmek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene [1]121.

Hüküm 696

Manastır kâdîsına ve Sofya mütesellimine hüküm ki:

Manastır kasabası reâyâsı âdem ve arz-ı hâl gönderüb yine kasaba-i mezbûrede sâkin Dürzi Piyo veled-i Görge nâm zimmî bin yüz on [] senesinden berü kendü hâlinde olmayub dâimâ erazil ve eşkıyâ ile ihtilât ve envâ-ı fıska cesâret ve nicelerinin eşyâsın sereka ve ba'zılarını dahi eşkıyâ-yı katl etdirmeğe sevk ve sa'y ve ehl-i örfe gamz ve tecrim âdet-i müstemirresi olub defâ'atle nush u pend olundukda itâ'at-i şer' etmeyüb bir vechle mütenassih ve mutenebbih olmaduğu meclis-i şer'de bî-garaz Müslimînin şهادetleriyle muvâcehesinde şer'an sâbit ve taraf-ı şer'den hüccet-i şer'iyeye verilüb icrâyı hakk olunmak üzere voyvodaya teslim olunmuşiken kuvvet-i irtişa ile halas olmağla evvelkinden ziyâde fesâda cesâret eyledüğün bildirüb ol bâbda hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden ashâb-ı hukûkun hakları şer'le alıverilüb icrâyı hak olundukdan sonra ıslâh-ı nefis için diyâr-ı âhere nefy olunmak üzere yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene [1]121.

Hüküm 697

Rakka vâlisine ve Avret adası kâdîsı ve Ayıntab nâibine hüküm ki:

Senki Ayıntab nâibi mevlânâyı mezkûrsun Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb Ayıntab sâkinlerinden Devocioğlu Yusuf nâm kimesnenin Dîvân-ı Hümâyûnumda kendi zuhûr

etmekle vilâyetine varmayub ve Âsitâne-i Sa'âdetimde dahi durmayub diyâr-ı âhere nefy ü iclâ olunmak üzere emr-i şerîfim verilmişken mezkûr Yusuf'un karındaşı olub hâliyâ ber-vech-i mâlikâne Ayıntab Sancağı'nın sülûsü hissesine mutasarrıf olan Mustafa ve refikleri Hafız Mehmed ve Kel imâm demekle ma'ruf İbrikli taifesinden Molla Süleyman dahi Delioğlu Mehmed nâm kimesneler hevâlarına tâbi' tevâyif-i iskândan bir kaç yüz âdem ile gâh mahkemeyi basmağa ve gâh medine-i merkûmenin sülûs-i sülûsân hissesine mutasarrıf olan Ahmed'in üzerine hücum edüb eline müteayyini olan mezkûru afv ve emr-i âlî ihrâc etdirin ve illa fesâd ve fitne istikbal bulur deyü tecemmu' edüb ve Ayıntab'da sâkin haremeynü'ş-şerîfeyn reâyâların tahrik ve kethüdâlarını ve Halil Paşa tarafından gelen mübâşiri darb ve men' edüb velhasıl dört aydan berü sadr olan evâmîr-i aliyyemin icrâsına mâni' ve mâl-ı mîrînin ta'tiline bâ'is olmalarıyla bir cezire-i baîdeye nefy olunmaları bâbında hükm-i hümayûnum verilmek ricâsına arz etmeğin senki vezîr-i müşârun ileyhsin ma'rifetinle mezkûrlara fî-mâ-ba'd kendü hallerinde olmak üzere muhkem tenbih ve te'kid olunub şöyleki bundan sonra dahi memnu' olmayub ta'addîleri men' olunmazsa ıslâh-ı nefis için Avret adaya nefy ü iclâ olunmalaricün yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

Hüküm 698

Kendi hâlinde oldukça nefy ile rencide olunmaya deyü yazılmışdır.

Fî Evâhir-i M. Sene [1]122.

Murtazaabad nâibine hüküm ki:

Südde-i Sa'âdetime mektûb gönderüb kazâ-i mezbûra tâbi' İstanos nâm karye ehâlisi meclis-i şer'a varub yine karye-i mezbûrede sâkin mütegalibeden Bayram nâm kimesne kendi hâlinde olmayub şerir ve gammaz olub daima kâdî ve nâib ve voyvoda yanlarına varub her birini hilâf-ı şer' gamz ve tecrîm eyledüğünden mâ'adâ ser-cem'iyet olub il mesalihine karışub ve bundan akdem hakkında iki def'a sâdır olan emr-i şerîfim mücebince kendi hâlinde olmak üzere tenbih olundukda mütenebbih olmayub yine kâdî ve voyvoda yanlarına varub her birini gamz ve tecrim edüb bunun emsâli zulüm ü ta'addîsinin nihayeti olmadığı ilahlarıyla arz eylediğin ecilden fî-mâ-ba'd mahkemeye varmayub ve reâyâ umûruna karışmayub ta'addî etmemek üzere muhkem tenbih olunub mütenebbih olmaz ise diyâr-ı âhere nefy oluna deyü yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

[Sayfa 175]

Hüküm 699

Şam Beylerbeyisi Nasuh dâme ikbaluhûya ve Şam-ı şerîf mollâsına ve Şam muhâfazasında olan yeniçeriler zâbitı Salih zîde mecduhûya ve sâ'ir ocak zâbitlarına hüküm ki:

Şam Alaybeyisi Ebubekir ve timar tezkerecisi el-Hâc Osman zîde kadruhûmâ arz-ı hâl edüb mûmâ-ileyhümanın mutasarrıf oldukları ze'âmetlerin aklamından [] nâhiyesinde Habur nâm karyelerinin defterde mukayyed raiyet ve raiyeti oğullarından Ahmed ve Mansur nâm iki nefer fellah rea'yâların hâliyâ Şam-ı Şerîf muhâfazasında olan dergâh-ı mu'allâm yeniçerileri çorbacılarından on sekiz cemâ'atin çorbacısı Mehmed çorbacı hilaf-ı kânûn ve mugâyir-i emr-i hümâyûn mezbûrları yeniçeri zümresine ilhak etmekle üzerlerine edâsı lâzım gelüb emr-i şerîfimle vâki' olan tekâlifden hisselerine düşeni cemine me'mûr olanlara ve kânûn ve defter mûcebince lâzım gelen hukuk ve rusumlarından dahi bir nesne vermediklerinden mâ'adâ mezbûrların akrabalarından ve bunların defterlü reâyâlarından olan on beş nefer kimesneler dahi şirrete sâlik ve biz yeniçeri akrabasından olduk deyü hukuk ve rusum nâmıyla bir nesne vermeziz deyü ta'allül ve muhâlefet edüb vesâ'ir defterlü reâyâsı dahi cümle tekâlifi biz yalnız vermeğe iktidarımız olmamağla biz dahi birer ikişer vukıyye kahve verüb yeniçeri oluruz deyü ittifak etmeleriyle ze'âmetlerin mahsûlünün noksan tertibine ve cümle reâyâlarının beynlerinde ihtilâle bâ'is oldukların bildirüb ze'âmet-i merkûmenin defterde mukayyed raiyet ve raiyet oğullarından iken hilâf-ı kânun yeniçerilik iddi'asında olan mezkûrân Ahmed ve Mansurun yakaları kat' ve kelâl-evvel raiyet zümresine ilhak olunub fî-mâ-ba'd fellah tâ'ifesi yeniçeri zümresine ilhak olunmamak bâbında hükm-i hümâyûnum rica eyledikleri ecilden vech-i meşruh üzere amel olunmak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

Hüküm 700

Fî-mâ-ba'd krendü halinde olmak üzere neyften afvıçün yazılmışdır.

Mihaliç kazâsı nâibine hüküm ki:

Östoban nâm zımmî çoban gelüb [zımmî çoban gelüb] sâbikan Mihaliç voyvodası olub hâliyâ kazâ-i mezbûrda sakin Hacı Ali nâm kimesnenin yüz on senesinde bunu bi-gayr-i hakkın ahz u habs ve hilâf-ı şer‘-i şerîf kırk iki re’s erkek koyunların almağla mezbûr Hacı Ali bundan akdem İstanbul’da habs olunduğu esnada gelüb kendüsünden taleb eyledikde Mihaliç’e varduğumuzda koyunlarını vereyim deyü taahhüd ve yedine memhûr temessük vermişiken hâliyâ [hâliyâ] Mihaliç’de taleb eyledikde vech-i meşruh üzere yedine verdüğü memhûr temessükün yedinden ahz ve kendüyü darb edüb koyunların vermeyüb gadr olunduğun bildirüb ol babda hükm-i hümayûnum rica etmeğin mübâşir tayin olunan [] ma’rifetiyle mahallinde şer‘le tahsil ve teslîm olundukdan sonra diyar-ı âhere nefy olunmak için yazılmışdır.

Tahrîren Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

Hüküm 701

Varna kâdîsına hüküm ki:

Varna sükkanından Şeyhoğlu Mehmed arz-ı hâl edüb Kasaba-i Varna sakinelerinden Sabiha nâm hatun mutasarrıf olduğu mülk menziline Seyyid İvaz müdâhale ve mezbûr Mehmed’i müvellâ almağla menzil-i merkûmu Seyyid İvaza zabt etdirdi deyü bundan akdem iştika ve merkûm Mehmed için sahte evrak peyda ve ibâdu’llahı ızzar âdet-i müstemirre olmak üzere i’lâm olmağla mezbûr Mehmed emr-i şerîfimle diyar-ı âhere nefy ü iclâ olunmağın iki seneden berü ehl ü iyâlınden dûr ve fakirü’l-hâl ve bir vechle geçinmeğe iktidârı olmaduğun bildirüb cürmü afv ve varub kasaba-i mezbûrede ehil ü iyâli yanında ikâmetine mûmâna’at olunmamak bâbında istid’âyı inâyet etmeğin vech-i meşruh üzere fî-mâ-ba’d kendü hâlinde olub medhali olmaduğu umur-ı nâsa karışmamak üzere ikâmetine mûmâna’at olunmamak için yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene [1]121

Hüküm 702

Haslar kazâsı muzafâtından Ereğli nâhiyesi nâibine hüküm ki:

Ruesâyı sefâyinden dört bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Reisoğlu demekle ma’ruf Ahmed ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Babamoğlu demekle ma’ruf Ahmed nâm iki nefer reisler bundan akdem Ereğli iskelesinden Akdeniz’de vâki’ ba’zı

cezâyir mahallere hinta nakl etmek üzere emr-i şerîfimle me'zûn olub lakin me'zûn oldukları mahallerden haric yerlere hinta nakline cesâret ve hıyanet [ve hıyanet] ihbar eyledikleri istima olunmağla vech-i meşruh üzere bundan akdem Ereğli iskelesinden Akdeniz tarafına hinta nakline me'zûn olan sâlifü'z-zikr iki nefer reisler ba'del-yevm iskele-i mezbûreden hinta tahmil etmeyüb yerlü yerlerine gelüb gitmeleri fermânım olmağın imdi senki mevlânâyı mûmâ-ileyhsin emr-i şerîfim vusûlünde ba'de'l-yevm mârû'z-zikr ile nefer reislere iskele-i mezbûrede min ba'd hinta tahmiline ruhsat vermeyüb yerlü yerlerine avdet ve azimet etmeleriçün muhkem tenbih ve te'kid eylemek için yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 703

Bir sûret Gelibolu iskelesinden hinta nakline me'mûr olub dört bin [keyl-i] İstanbulî hinta alur sefinesi olan Molovalı Suhte Mustafa ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Hasan nâm reislere vech-i meşruh üzere tenbih olunmağıçün Gelibolu nâibine

[Sayfa 176]

Hüküm 704

Boğaz Hisarları dizdârlarına hüküm ki:

Ruesâyı sefâyinden dört bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Reisoğlu demekle ma'ruf Ahmed ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Babamoğlu demekle ma'ruf Ahmed nâm iki nefer reisler Ereğli iskelesinde ve dört bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Molovalı Suhte Mustafa [ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday alur sefinesi olan Molovalı Suhte Mustafa] ve üç bin keyl-i İstanbulî buğday uzun Hasan nâm iki nefer reisler dahi Gelibolu iskelesinden Akdeniz'de vâki' ba'zı cezâyir ve mahallere hinta nakl etmek üzere bundan akdem emr-i şerîfimle me'zun olub lakin ruesâyı mezkûre me'zun oldukları mahallerden haric yerlere hinta nakline cesâret ve hıyânet ve habaset irtikab eylediklerin istimâ olunmağla Ereğli ve Gelibolu iskelelerinden hinta nakline me'zûn olan sâlifü'z-zikr dört nefer reisler fî-mâ-ba'd zikr olunan iskelelerde hinta tahmil etmeyüb yerlü yerine avdet etmeleri fermânım olmağın imdi siz ki dizdârlarsız emr-i şerîfim vusûlünde sâlifü'z-zikr dört nefer reisler bir tarikle sefinelerine tahmil edüb ol tarafa varır ise min ba'd Boğaz Hisarları'ndan Akdeniz tarafına mürûrlarına ruhsat göstermeyüb gerü ircâ' ve îade eylesin deyü yazılmışdır.

Fî Evâ'il-i Ca. Sene 1121.

Hüküm 705

Hâliyâ Kandiye muhâfazasında olan Vezîr Numan Paşa'ya hüküm ki:

Senki vezîr-i müşârun ileyhsin avâtıf-ı aliyye-i hüsrevânemden Ağrıboz muhâfazası şartıyla ber-vech-i arpalık Ağrıboz ve Karlılı sancakları sana ve Girit eyâleti düstûr-ı mükerrerrem sâbıkan Kıbrıs Vâlîsi Vezîr Yusuf Paşa'ya inâyet ve ihsanım olub ancak kal'a-i merkûme intihâ-i serhadden olub muhâfazadan hâlî kalması münasib olmamağla senki vezîr-i müşârun ileyhsin inşâ'allâhu te'âlâ müşârun ileyh Yusuf Paşa varub kal'a-i merkûmenin hıdmet-i muhâfazasına kıyam edince sen perâkende hareket eylemeyüb ve bi-tevfikihi te'âlâ vezir-i müşârun ileyhe varub kal'a-i mezbûreye dahil olduğu gibi sen dahi hareket ve fermânım olduğu üzere bir gün evvel Ağrıboz Kal'asına varub muhâfazasına kıyam ve bi-inâyetü'llahi melîki'l-allâm hıfz u hirasetinde ve sâ'ir uhde-i ihtimâmina lâzım gelen umur ve hususların tanzim ve tasnifine bezl-i makdur ve sa'y-i haddi bî-kusûr eylemek bâbında yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

Hüküm 706

Sâbıkan dergâh-ı mu'allâm yeniçeri ocağında sekban başı olub hâliyâ kal'a-i cedid muhâfazasında yeniçeri zâbiti olan Selim dâme mecduhûya hüküm ki:

Bundan akdem nefis-i Trabzon ve eyâletinde yarar ve güzîde kul ve oğlanlarından cenk ü harbe kâdir yarar [ve] tûvânâ azebb yiğitlerden beder-gâh olunması fermân olunan üç bin neferin bin beş yüz neferi kal'a-i cedid muhâfazasında olan odalara tahrîr ve bin beş yüz neferi dahi on beş bayrak serdengeçdi ki her bir bayrak yüzer nefer olmak üzere mecmuı üç bin nefer beder-gâh olunub ve mahall-i me'mura vardıklarında serdengeçdi tahrîr olunanlar dahi odalara ilhak olmaları hususu sana sipariş olunmuşıdi bu def'a tarafından Mehmed çavuş yediyle gelen mektûbunda kal'a-i cedid muhâfazasında olan odaların nefis-i Trabzon ve eyâletinde kadîmden neferâtları olmaduğundan kul oğulları dahi bulunmayub ve garib yiğitler dahi çetrlere rağbet etmediklerinden zikr olunan odalara beder-gâh olunmağın usret ve te'hîre bais olduğun ve sâ'ir odaların kadîmden ol taraflarda neferâtı kesir olmağla kul oğulları dahi ziyade vefret üzere olduklarından naşî ba'zılarının dahi akraba ve ta'allukâtları kendü odalarına müncerri oldukları tahrîr ve i'lâm olunmuş imdi mârû'z-zikr odalara rağbet etmedikleri sûrette yarar ve güzîde kul

oğullarından ve cenk ü harbe kâdir tüvana azeb yiğitlerden beş yüz nefer îcâb ve her birinde kendüleri istedikleri odalara beder-gâh ve kal'a-i cedîd muhâfazasında olan odalara ilhak olunmak üzere tahrîr edüb ve meks ve tevakkuf etmeyüb inşâ'allâhu te'âlâ bir gün ve bir saat mukaddem me'mûr olduğun hususa hitam verüb ve me'mûr oldukları muhâfaza-i mezbûreye kıyam etdirilmesi fermân olmağın kal'a-i mezbûre muhâfazasına fermân olunan üç bin nefer bedergâhdan bin beş yüz neferin serdengeçti tahrîr edüb ve bin beş yüz neferin dahi kendüleri istedikleri odalara beder-gâh ve kal'a-i cedîd muhâfazasında olan odalara ilhak olunmak üzere tahrîr ve mecmu'u üç bin nefere bâliğ olmak üzere tekmiil edüb ve serdengeçdiler dahi mahall-i me'mura vâsıl olduklarında ânları dahi mukaddemâ fermân olunduğu üzere odalara ilhak edüb bu (...) üzere sûret-pezir olmasına ve sâ'ir fermân olunan hıdmet-i aliyenin edâ ve tekmiiline kemâ-yenbagî ve inşâ'allâhu te'âlâ beder-gâh hususu tamam olduktan sonra sen dahi meks etmeyüb fermân olunduğu üzere kal'a-i cedîd muhâfazasına varub zimmetine lâzım gelen umûr ve hususlarda ikdâm ve ihtimâm edüb lâzımu'l-inha olan ahvâlî bu cânibe arz ve i'lâmdan hali olmayasın deyü yeniçeri ağası Mustafa ağanın mühürlü mektûbu mücebince yazılmışdır.

Fî Evâsıt-ı Ca. Sene 1121.

SONUÇ

Divân-ı Hümâyûn, Osmanlı merkez teşkilatı içerisindeki en önemli kurumdur. Siyasi, askeri ve mali konuları görüşerek karar bağlandığı yerdir. Divân-ı Hümâyûn önce ki Türk-İslam devletlerinde de gördüğümüz divan teşkilatlarının devamı ve gelişmiş bir örneğidir. Divân-ı Hümâyûn yükselme döneminde Fatih Sultan Mehmet’le birlikte kuralları ve yapısı tespit edilmiş ve kurumsallaşmıştır. Çalışma tarzı ve faaliyetlerini anlayabilmenin en önemli yolu ise Mühimme Defterlerinin gün ışığına çıkartılması ile mümkündür. Mühimme defterleri üzerinde çalışmanın önemi, içerisindeki hükümlerin dönemin sosyal hayatıyla doğrudan bağlantılı olmasından ileri gelmektedir. Aynı zamanda Osmanlı Devleti’nde yapılan atamalar, dönemin sosyal tarihi, yapılan savaşlar ve ordu gibi konularda bilgilere ulaşılması ve tahlil etme imkânı da sağlar. Bu çalışmada, Divân-ı Hümâyûn’da tutulan kayıtların yer aldığı defterlerden 116 Numaralı Mühimme Defteri’nin 1.-176. sayfalarının transkripsiyonu ve değerlendirilmesi yapılmıştır.

Ele alınan 116 Numaralı Mühimme Defteri genellikle divâni hatla yazılmış fermanlardan oluşur. 116 Numaralı Mühimme Defteri III. Ahmed döneminin yaklaşık olarak 2 yıllık zaman kayıtlarının tutulduğu defterdir. Bu defter, H. (1120-1121) M. (1708-1710) yıllarını kapsamaktadır. 116 Numaralı Mühimme Defteri’nin ele alınan kısmında Sultan III. Ahmed dönemindeki siyasî, askerî yapılanma ve faaliyetler, toplumsal hareketlilik ve sosyo-ekonomik faaliyetler hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Bunun yanında 16. yüzyıldan itibaren etkisini hissettirmeye başlayan ve giderek artan eşkıyalık olayları ile ilgili olarak bilgilere yer verilmiştir. Ayrıca dönemin sosyal olayları, devlet görevlileri ile halk arasındaki münasebetler, merkez-taşra ilişkiler hakkında da bilgiler mevcuttur.

Bu tezin konusu olan 706 hüküm kendi içinde 5 başlık altında incelenmiş bir başlık altında incelenemeyecek kadar az olan konular ise “Diğer hükümler” başlığı altında toplanmıştır. İncelenen başlıklardan “Eşkıyalık faaliyetleri ve cezaları” sayıca diğerlerinden fazladır. Bu bize suç oranının ne kadar yüksek olduğunu göstermektedir. Yazılan hükümlerde suçluların kalebend cezası, nefy cezası ve hapis cezası ile cezalandırıldıkları görülmektedir. Osmanlı Devleti’nde yaşayan hemen herkese karşı işlenen cinayet, adam yaralama, yağmalama gibi ağır suçlar cezasız kalmamıştır.

“Tımar tevcih edilmesi” hükümleri ise hemen hepsinde tımar tasarruf eden sipahilerin tımarlarına yapılan müdahaleler söz konusudur. Bu konu hakkında kanun ve kurallar belli olmasına rağmen bu kadar fazla müdahale olması sistemde bozuklukların olduğunu göstermektedir. Özellikle tımarını terkedenler veya başkasının tımarına göz dikenler ile ilgili örnekler bulunmaktadır. Bu vaziyet alınan kararlar ile engellenmeye çalışılmıştır. “İskan ile alakalı hükümler” ise türkmen ve yörüklerin uygun bölgelere yerleştirilmeleri ve yerleştirildikleri yerlerden kaçmaları gibi konular söz konusudur. Yerlerinden memnun olmayan göçerler aynı zamanda yerleştikleri yerlerde eşkıyalık faaliyetlerinde de bulunmuşlardır. Buradan devletin uygulamış olduğu iskan politikasının her zaman iyi sonuç vermediği anlaşılabılır.

Sonuç olarak, içinde devrin genel özelliklerini barındırması, devrin bilinen konuları hakkında örnekler içermesi, devrin genel fotoğrafını ortaya koyar nitelikte olması bakımından ve yukarıda belirtilen konular hakkında bilgi edinilecek birincil bir kaynak olması bakımından, çalışmanın faydalı olacağı düşünülmüştür.

KAYNAKÇA

- Akdağ, M. (1995). *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası “Celali İsyanları”*, İstanbul: Cem Yayınları .
- Aktepe, M, (1984) “1711 Prut Seferi İle İlgili Bazı Belgeler”, *Tarih Dergisi*, İstanbul: s.19-54.
- Aktepe, M. (1989). “Ahmed III”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. II, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi. s. 34-38.
- Aktepe, M. (1993). ”Çorlulu Ali Paşa” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.VIII, İstanbul, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, ss. 370-371.
- Aydın, B. (2017). *XVI. Yüzyılda Dîvân-ı Hümâyûn ve Defter Sistemi*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Aydın, M. (2020)“Abazalar” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. I, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul, ss. 1-3.
- Bab-1 Âsafî, Dîvân-ı Hümâyûn Sicilleri, 116 Numaralı Mühimme Defteri (BOA. A.{DVNS.MHM.d. 00116).
- Bardakoğlu A. “Eşkîya”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, C. XII, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi. ss.463-466.
- Danışmend, İ. H. (1972). *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, C. IV, İstanbul, Türkiye Yayınevi.
- Emecen, F. (2005). “Osmanlı Divanının Ana Defter Serileri, ahkâm-ı mîrî, ahkâm-ı kuyûd-ı mühimme ve ahkâm-ı şikâyet”. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, 5, ss.107-139.
- Emecen, F. (2011). *Osmanlı Klasik Çağında Hanedan, Devlet ve Toplum* . İstanbul: Timaş Yayınları.
- Gökbilgin, M. T. (1992). *Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmi*. İstanbul: Enderun Kitapevi.
- Hallaçoğlu, Y. (1991). *Osmanlı Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Hallaçoğlu, Y. (2006). *XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu’nun İskân Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi.

- İnalcık, H. (1012). “Tımar”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. XLI, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, ss.168-173.
- İlgürel, M. (1993). “Celâli İsyanları” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.VII, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul, ss. 252-257.
- İlgürel, M. (1995). “Eşkîya” *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.XI, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, İstanbul, ss. 466-469.
- İşbilir, Ö. (2016). “Kalebend”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. II, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, ss.5-7.
- İpşirli, M. (1993). “Cerde”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. VII, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, ss.392-393.
- Kütükoğlu, M. (2018). *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Kütükoğlu, M. (2022,). “Defterdar”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. IX, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, ss.94-96.
- Mumcu, A. (1976). *Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak Divan-ı Hümayun*. Ankara: Ankara Hukuk Fakültesi Yayınları.
- Ortaylı, İ. (2008). *Türkiye Teşkilat ve İdare Tarihi*. Ankara: Cedit Neşriyat.
- Özcan, A. (1994). “Edirne Vakası”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. X, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi. ss. 445-446.
- Özcan, A. (2007). “Patrona İsyanı”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. XXXIV, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi. ss. 189-192.
- Öztuna, Y. (2018). *Osmanlı Devleti Tarihi*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Temelkuran, T. (1975). “Divân-ı Hümâyûn Mühimme Kalemi”. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, 6, ss. 130-175.
- Temelkuran, T. (1995). “44 Numaralı Muhimme Defteri”. İzmir: Akademi Kitabevi Yayınları.

- Türcan, T. (2010). “Sürgün”. *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C. XXXVIII, İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi, ss.164-166.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Tarihi Cilt 5*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Uzunçarşılı, İ. H. (1988). *Osmanlı Tarihi Cilt 4. Kısım 1*, Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Uzunçarşılı, İ. H. (2020). *Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilatı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu.
- Ünal, M. A. (2015). *Osmanlı Müesseseleri Tarihi*. Isparta: Fakülte Kitapevi.
- Yalçınkaya, M. A. (2014). "Uyanış ve Toparlanma Çabaları". *Osmanlı Tarihi* (Ed. Tufan Gündüz). Ankara: Grafiker Yayınları. s. 355-460